

**ZPRÁVA O STAVU ZEMĚDĚLSTVÍ ČR
ZA ROK 2012**

„ZELENÁ ZPRÁVA“

Zprávu o stavu zemědělství ČR za rok 2012 zpracoval Ústav zemědělské ekonomiky a informací pod gescí Ministerstva zemědělství.

OBSAH

Použité zkratky	VI
Vysvětlivky k použitým číselným údajům	XI
Úvod.....	XII
Souhrn ke Zprávě o stavu zemědělství za rok 2012	1
1 Obecné podmínky vývoje agrárního sektoru a venkova ČR	19
1.1 Národní hospodářství ČR a pozice agrárního sektoru	19
1.1.1 Vývoj národního hospodářství	19
1.1.2 Pozice agrárního sektoru	21
1.2 Povětrnostní podmínky a jejich vliv na agrární sektor	23
1.3 Podnikatelské prostředí	25
1.4 Důležitá rozhodnutí orgánů ČR a EU	29
1.4.1 Nejvýznamnější legislativní opatření připravovaná MZe v roce 2012	29
1.4.2 Důležitá rozhodnutí a právní akty orgánů EU v roce 2012	30
2 Podpory agrárního sektoru a venkova	35
2.1 Podpory v rámci politiky rozvoje venkova a rybnářství	36
2.1.1 Program rozvoje venkova ČR na období 2007-2013	36
2.1.2 Operační program Rybnářství 2007-2013	39
2.2 Přímé platby	40
2.2.1 Přímé platby ze zdrojů EU	41
2.2.2 Národní doplňkové platby	47
2.2.3 Ostatní přímé platby	47
2.2.4 Kontrola podmíněnosti (Cross Compliance)	47
2.3 Národní podpory a opatření	51
2.4 Podpory tržních cen	53
3 Zemědělství a rozvoj venkova	55
3.1 Obyvatelstvo venkova a struktura venkovského osídlení	55
3.2 Podnikatelská struktura venkova ve vztahu k podporám zemědělské politiky	57
3.3 Občanská vybavenost venkova ve vztahu k podporám zemědělské politiky	60
3.4 Zaměstnanost a ekonomické postavení venkovské populace	61
3.5 Institucionální zázemí rozvoje venkova	64
3.5.1 Organizační a institucionální zabezpečení	64
3.5.2 Programové zabezpečení	68
4 Zemědělství a životní prostředí, ochrana zvířat	69
4.1 Vliv agrárního sektoru na jednotlivé složky životního prostředí	70
4.2 Ochrana zvířat	78
4.3 Ekologické zemědělství	79
4.4 Zranitelné oblasti dusíkem	81

4.5	Agrobiodiverzita a genetické zdroje významné pro výživu a zemědělství	82
5	Spotřeba, bezpečnost a kvalita potravin	84
5.1	Distribuce potravin	84
5.2	Spotřeba potravin	87
5.3	Výdaje za potraviny	89
5.4	Spotřebitelské ceny potravin	92
5.5	Kvalita potravin	97
5.6	Bezpečnost potravin	100
6	Strukturální vývoj agrárního sektoru	115
6.1	Podnikatelská struktura zemědělství	115
6.2	Podnikatelská struktura zpracovatelů agrárních surovin	118
6.3	Dodavatelská odvětví	121
6.4	Úvěry a zajišťovací služby	130
6.5	Výzkum, vzdělávání a poradenství	134
6.6	Organizace prvovýrobců, zpracovatelů a zájmové organizace na agrárním trhu	139
6.7	Pracovní síly a trh práce v zemědělství	143
	6.7.1 Pracovní síly v zemědělství	143
	6.7.2 Trh práce a pozice zemědělců	147
7	Půda a vlastnické vztahy k půdě	148
7.1	Pozemkové úpravy	149
7.2	Trh s půdou	151
7.3	Pozemkový fond, privatizace a restituce majetku a půdy	155
7.4	Využití a stav zemědělského půdního fondu	157
	7.4.1 Vývoj výměry zemědělského půdního fondu ČR a struktury jeho užití	157
	7.4.2 Stav zemědělské půdy a jeho dopady do konkurenceschopnosti českého zemědělství	161
8	Agrární produkce a její bilance	172
8.1	Rostlinná produkce celkem a podle rozhodujících komodit	173
	8.1.1 Obiloviny	173
	8.1.2 Cukrová řepa – cukr	182
	8.1.3 Brambory a bramborový škrob	188
	8.1.4 Olejniny	192
	8.1.5 Chmel	195
	8.1.6 Ovoce	197
	8.1.7 Zelenina	204
	8.1.8 Réva vinná – víno	211
8.2	Živočišná produkce celkem a podle rozhodujících komodit	216
	8.2.1 Skot – mléko, hovězí maso	216
	8.2.2 Prasata – vepřové maso	232
	8.2.3 Drůbež – drůbeží maso, vejce	239
	8.2.4 Ovce, kozy – skopové maso	247

8.3	Produkce potravinářského odvětví celkem a podle rozhodujících oborů	250
8.4	Obnovitelné zdroje energie	254
	8.4.1 Využití zemědělské produkce v energetice	256
	8.4.2 Využití zemědělské produkce v dopravě	258
8.5	Rybářství	261
8.6	Včelařství	264
8.7	Okrasná produkce	267
8.8	Geneticky modifikované plodiny	269
9	Ceny a trhy agrárních produktů a vstupů do zemědělství	272
9.1	Cenový vývoj na agrárním trhu ČR a EU	272
9.2	Agrární zahraniční obchod	277
	9.2.1 Obecná charakteristika základních tendencí v agrárním zahraničním obchodě	277
	9.2.2 Teritoriální skladba agrárního zahraničního obchodu	277
	9.2.3 Komoditní skladba agrárního zahraničního obchodu	280
9.3	Cenový vývoj finančních a materiálových vstupů do zemědělství	283
10	Ekonomické výsledky agrárního sektoru	288
10.1	Celkový ekonomický výsledek zemědělství (Souhrnný zemědělský účet)	288
10.2	Ekonomické výsledky zemědělských podniků	290
	10.2.1 Celkové hospodářské výsledky zemědělských podniků	291
	10.2.2 Ekonomické výsledky zemědělských podniků podle standardního výstupu EU	295
	10.2.3 Investiční rozvoj zemědělství	309
	10.2.4 Shrnutí ekonomických výsledků	315
10.3	Ekonomické výsledky oborů zpracovávajících zemědělské suroviny	316
	10.3.1 Ekonomické výsledky potravinářského odvětví a rozhodujících oborů	316
	10.3.2 Práce a mzdy v potravinářském průmyslu	322
11	Souhrnné hodnocení agrární politiky	324
P1	Přehled legislativních opatření ve vztahu k agrárnímu sektoru	330
1.1	Přehled legislativních opatření přijatých od 1. 1. 2012 do 1. 3. 2013 a publikovaných ve Sbírce zákonů	330
	1.1.1 Zákony	330
	1.1.2 Nařízení vlády	331
	1.1.3 Vyhlášky	333
1.2	Připravované právní předpisy v roce 2012	336
P2	Oficiální výsledky šetření FADN zemí EU 27 za účetní rok 2010	338
P3	Tabulková příloha	

POUŽITÉ ZKRATKY

a. s.	akciová společnost
AEO	agroenvironmentální opatření
AMI	Agrarmarkt Informations-Gesellschaft mbH (Zemědělská tržní informační společnost)
AWU	Annual Work Unit (roční pracovní jednotka)
AZO	agrární zahraniční obchod
b. c.	běžné ceny
BPEJ	bonitovaná půdně-ekologická jednotka
BTPM	bez tržní produkce mléka
COCERAL	Comité du Commerce des céréales, aliments du bétail, oléagineux, huile d'olive, huiles et graisses et agrofournitures (Asociace obchodníků s obilovinami a olejinami v EU)
CPV	ceny průmyslových výrobců
CZ-NACE	Klasifikace ekonomických činností v ČR NACE – Nomenclature générale des Activités économiques dans les Communautés Européennes (Klasifikace ekonomických činností)
CZV	ceny zemědělských výrobců
ČAP	Česká asociace pojišťoven
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
ČIŽP	Česká inspekce životního prostředí
ČNB	Česká národní banka
ČSÚ	Český statistický úřad
ČÚZK	Český úřad zeměměřický a katastrální
č. ž.	čisté živiny
DDE	dichlorodiphenyldichloroethylene
DDT	dichlor-difenyl-trichlorethan (dichlor-difenyl-trichlormethyl-methan)
DG AGRI	Directorate General for Agriculture and Rural Development (Generální ředitelství pro zemědělství a rozvoj venkova)
DPH	daň z přidané hodnoty
EAFRD	European Agricultural Fund for Rural Development (Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova)
EFF	Evropský rybářský fond
EHS	Evropské hospodářské společenství
EK	Evropská komise
ES	Evropské společenství
EU 15	Evropská unie po roce 1994 (vč. Rakouska, Finska, Švédsko)
EU 25	Evropská unie od 1. 5. 2004

EU = EU 27	Evropská unie od 1. 1. 2007 (Belgie, Bulharsko, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Kypr, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Maďarsko, Malta, Německo, Nizozemsko, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Rumunsko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Spojené království, Španělsko, Švédsko)
€	euro = oficiální platidlo v 17 státech Evropské unie (tzv. eurozóně) a v šesti dalších zemích mimo EU, v devizové podobě platí od 1. ledna 1999, ve valutové podobě od 1. ledna 2002
Eurostat	Statistický úřad Evropské unie
eurozóna	euro oblast, území Evropské unie, na kterém se užívá společná evropská měna euro (Belgie, Estonsko, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Kypr, Lucembursko, Malta, Německo, Nizozemsko, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Španělsko)
FADN	Farm Accountancy Data Network (Sít' testovacích podniků)
FAME	Fatty Acid Methyl Ester (skupina esterů mastných kyselin, dříve MEŘO)
FOB	Free on Board (vyplaceně na palubu lodi), dodací doložka INCOTERMS 2010
GAEC	Good Agricultural and Environmental Condition (Dobrý zemědělský a environmentální stav)
GJ	gigajoule (jednotka energie)
GM	geneticky modifikované
GMO	geneticky modifikované organizmy
GWh	gigawatthodina
HDP	hrubý domácí produkt
HPH	hrubá přidaná hodnota
HRDP	Horizontal Rural Development Plan (Horizontální plán rozvoje venkova)
HS	Harmonizovaný systém popisu a číselného označování zboží
CHKO	chráněná krajinná oblast
ILO	International Labour Organization (Mezinárodní organizace práce)
Intrastat	statistický systém sběru a zpracování dat sledující pohyb zboží mezi členskými státy EU, tj. i mezi ČR a ostatními členskými státy EU
IPPC	Integrated Pollution Prevention and Control (Integrovaná prevence a omezování znečištění)
ISTA	International Seed Testing Association (Mezinárodní asociace pro zkoušení semen)
j. hm.	jatečná hmotnost
kt	kilotuna
kW	kilowatt
KVS	Krajská veterinární správa

LAU	Local Administrative Units (místní samosprávné jednotky; LAU 1 – okres, LAU 2 – obec)
LEADER	Liaison Entre Actions de Développement de l'Economie Rurale (Vazba mezi akcemi hospodářského rozvoje venkova) – název iniciativy EU 1991-2006 a osy IV v PRV
LFA	Less Favoured Areas (méně příznivé oblasti)
LPIS	Land Parcel Identification System (Systém pro identifikaci pozemků)
MF	Ministerstvo financí
MJ	měrná jednotka
MK	Ministerstvo kultury
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MWh	megawatthodina
MZe	Ministerstvo zemědělství
MZd	Ministerstvo zdravotnictví
MZCHÚ	Maloplošné zvláště chráněné území
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
Natura 2000	Evropská ekologická síť chráněných území
NAZV	Národní agentura pro zemědělský výzkum
NČZ	nové členské země (země, které vstoupily do EU 1. 5. 2004 a 1. 1. 2007)
NH	národní hospodářství
NM	normalizovaný moštoměr (množství cukru v kg/100 l moštu)
NO ₃ ⁻	dusičnany
NP	národní park
NPK	dusík – fosfor – draslík
NUTS	Nomenclature des unités territoriales statistique (nomenklatura územních statistických jednotek; NUTS 0 – stát, NUTS 1 – území, NUTS 2 – region, NUTS 3 – kraj)
NV	nařízení vlády
o. p.	orná půda
o. p. s.	obecně prospěšná společnost
OECD	Organization for Economic Cooperation and Development (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj)
OP	Operační program
OP RVMZ	OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství (OP Zemědělství)
OR	ochrana rostlin
OZE	obnovitelné zdroje energie

p. b.	procentní bod
PAH	polyaromatické uhlovodíky
PCB	polychlorované bifenyly
PF ČR	Pozemkový fond ČR
PFO	podniky fyzických osob
PGRLF	Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond
PHM	pohonné hmoty a mazadla
PJ	petajoule (= 1 000 000 GJ)
PPO	podniky právnických osob
PRV	Program rozvoje venkova ČR na období 2007-2013
s. c.	stálá cena
s. r. o.	společnost s ručením omezeným
SAPS	Single Area Payment Scheme (zjednodušená přímá platba na plochu)
Sb.	sbírka zákonů
SEUROP	Klasifikace jatečně upravených těl prasat a skotu (třídy S, E, U, R, O, P)
SFŽP ČR	Státní fond životního prostředí ČR
SLDB	Sčítání lidu, domů a bytů
SMR	Statutory Management Requirements (Povinné požadavky na hospodaření)
SNM30	směsná nafta motorová obsahující min. 30 % biosložky (FAME)
SOT	společná organizace trhu
SPÚ	Státní pozemkový úřad (zřízen k 1. 1. 2013 spojením PF ČR a pozemkových úřadů MZe)
SRS	Státní rostlinolékařská správa
SVS ČR	Státní veterinární správa ČR
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
SZP	Společná zemědělská politika
SZPI	Státní zemědělská a potravinářská inspekce
SZÚ	Souhrnný zemědělský účet
TIS ^{ČR} SZIF	Tržní informační systém České republiky SZIF
TJ	terajoule (= 1 000 GJ)
TP	travní porosty (podle zákona o zemědělství; LPIS)
TPM	tržní produkce mléka
TTP	trvalé travní porosty (podle katastrálního zákona; ČÚZK)
ÚKOZ	Ústřední komise pro ochranu zvířat
ÚKZÚZ	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
USDA	United States Department of Agriculture (Ministerstvo zemědělství USA)
ÚSKVBL	Ústav pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv
ÚZEI	Ústav zemědělské ekonomiky a informací

VaV	výzkum a vývoj
VDJ	velká dobytčí jednotka
VFU	Veterinární a farmaceutická univerzita Brno
VŠPS	výběrové šetření pracovních sil
VÚMOP	Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v. v. i.
VÚRV	Výzkumný ústav rostlinné výroby, v. v. i.
VÚZT	Výzkumný ústav zemědělské techniky, v. v. i.
VÚŽV	Výzkumný ústav živočišné výroby, v. v. i.
VV a S	vlastní výrobky a služby
z. p.	zemědělská půda
ZCHÚ	zvláště chráněné území
ZMB	Zentrale Milchmarkt Berichterstattung GmbH
ZMP	Zentrale Markt- und Preisberichtsstelle GmbH Bonn
ZOD	zranitelná oblast dusíkem
ZPF	zemědělský půdní fond
ž. hm.	živá hmotnost

VYSVĚTLIVKY K POUŽITÝM ČÍSELNÝM ÚDAJŮM

Údaje použité ve Zprávě o stavu zemědělství ČR za rok 2012 (Zpráva 2012) pocházejí z různých zdrojů. Základním zdrojem jsou statistická data ČSÚ, dále údaje resortní statistiky MZe, výběrového šetření FADN, výročních zpráv některých institucí, např. PGRLF, SZIF, data mezinárodních organizací atd. Zdroje použitých údajů jsou u každé tabulky uvedeny.

Ukazatele v tabulkách, u nichž to datové zdroje umožnily, jsou převážně prezentovány v časové řadě 2008-12.

Uzávěrka všech dat pro Zprávu 2012 byla s ohledem na daný termín zpracování její konečné verze stanovena na 29. 3. 2013. Ve Zprávě 2012 jsou proto uvedeny pouze údaje, které byly dostupné k tomuto termínu. Většina údajů za marketingový rok 2012/13 i za kalendářní rok 2012 má charakter předběžných dat. Pokud jsou použity kvalifikované odhady ÚZEI, je na to upozorněno. Vzhledem k tomu, že i v předchozích Zprávách měly údaje za analyzovaný rok předběžný charakter, nemusí být vždy hodnota téhož ukazatele za určitý rok ve všech Zprávách stejná. Ve Zprávě 2012 se to týká především údajů za rok 2011, které jsou zde uváděny ve své zpřesněné podobě, zatímco ve Zprávě 2011 byly použity předběžné nebo odhadované hodnoty. Údaje z výběrového šetření FADN obsahují definitivní výsledky za rok 2010.

Vzhledem k počítačovému zpracování (Microsoft Excel) obsahují tabulky zaokrouhlené ukazatele (součty, procenta apod.). Proto součtové ukazatele nemusí vždy přesně odpovídat součtům jednotlivých položek.

V číselné části tabulek jsou kromě významových hodnot použity i následující symboly:

- údaj se nevyskytuje;
  - . údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý;
  - x údaj není smysluplný;
- 0 nebo 0,0 údaj existuje, ale jeho výše je nevýznamná nebo nulová.

ÚVOD

Zpráva o stavu zemědělství za rok 2012 pokračuje v dlouhodobé sérii těchto zpráv po vstupu ČR do EU. Jejím hlavním posláním je seznámit veřejnost s meziročním, komplexně hodnoceným vývojem českého zemědělství a potravinářství. V širším rámci jde i o hodnocení vlivu uplatňované zemědělské politiky na tato odvětví, resp. do jaké míry se daří naplňovat původní cíle této politiky ve vztahu k vynakládaným veřejným zdrojům.

Také v této souvislosti dochází v základním uspořádání Zelené zprávy 2012 proti předchozí zprávě k jejímu rozšíření o hodnocení vztahu vývoje kvality zemědělské půdy a konkurenceschopnosti českého zemědělství (nová kapitola 7.4.2).

Z celkového pohledu došlo v roce 2012 k dalšímu mírnému meziročnímu poklesu nominálního podílu zemědělství i potravinářství na HDP (1,32 %, resp. 2,29 %) i na zaměstnanosti (2,19 %, resp. 2,76 %). Také v důsledku zvýšení spotřebitelských cen potravin o 6,9 % vzrostl podíl výdajů domácností za potraviny a nealkoholické nápoje na 20 % (zvýšení zhruba o 1 p. b.).

Průběh počasí negativně ovlivnil výnosy plodin, které byly nižší než v předcházejícím roce. Zejména se to týkalo jižní Moravy, která byla na jaře 2012 postižena výrazným suchem. Škody na plodinách způsobené ostatními nepříznivými projevy počasí, zejména krupobitím, ale i vyzimováním a jarními mrazy, byly v roce 2012 relativně vysoké.

Celkový „zisk“ (podnikatelský důchod) zemědělství podle 2. předběžného odhadu Souhrnného zemědělského účtu sice mírně (o 6 %) meziročně poklesl na 16,1 mld. Kč, avšak rozhodující ukazatel ekonomické situace zemědělských podniků – důchod z faktorů na 1 přepočítaného pracovníka – mírně stoupl o 0,8 %, a dosáhl 439,9 tis. Kč. To dokumentuje tendenci k výrazně lepším ekonomickým výsledkům odvětví po vstupu do EU, které jsou však dány především vyššími provozními podporami podniků.

Hodnota produkce zemědělského odvětví v základních b. c. meziročně vzrostla o 2,5 % na 122 mld. Kč, a to i přes meziroční nárůst cen zemědělských výrobců o 4,1 %. V porovnání se špičkovými zeměmi EU je však tento výsledek doprovázen snižující se účinností využití vstupů (podíl mezispotřeby na celkové produkci se meziročně zvýšil ze 70,7 % na 74,3 %) a velmi vysokou vázaností ekonomiky podniků na provozní podpory (meziroční zvýšení podílu provozních podpor na důchodu z faktorů z 59,5 % na 62,8 %). Zvyšování konkurenceschopnosti českého zemědělství se tak neobejde bez dalšího zvyšování jeho efektivity, odrážející se v poklesu hodnot obou ukazatelů.

Dále pokračuje trend snižování zaměstnanosti v zemědělství. Meziroční úbytek pracovníků v zemědělských podnicích činil 3,8 % při celkovém počtu pracovníků 105,4 tis. v roce 2012. Disparita mezd v zemědělství vůči průměru národního hospodářství se v roce 2012 mírně zlepšila a dosáhla 78,1 %, což převyšuje podobné ukazatele ve vyspělých zemích EU.

V agrárním zahraničním obchodu došlo k meziročnímu snížení jeho záporné bilance o 11,5 mld. Kč na 24,8 mld. Kč, avšak prohlubuje se tendence k vývozům zemědělské suroviny na úkor dovozů více zpracovaných výrobků. Na tomto nepříznivém vývoji se podílí i pokračující nižší efektivnost potravinářství, zejména v podnicích prvotního zpracování suroviny.

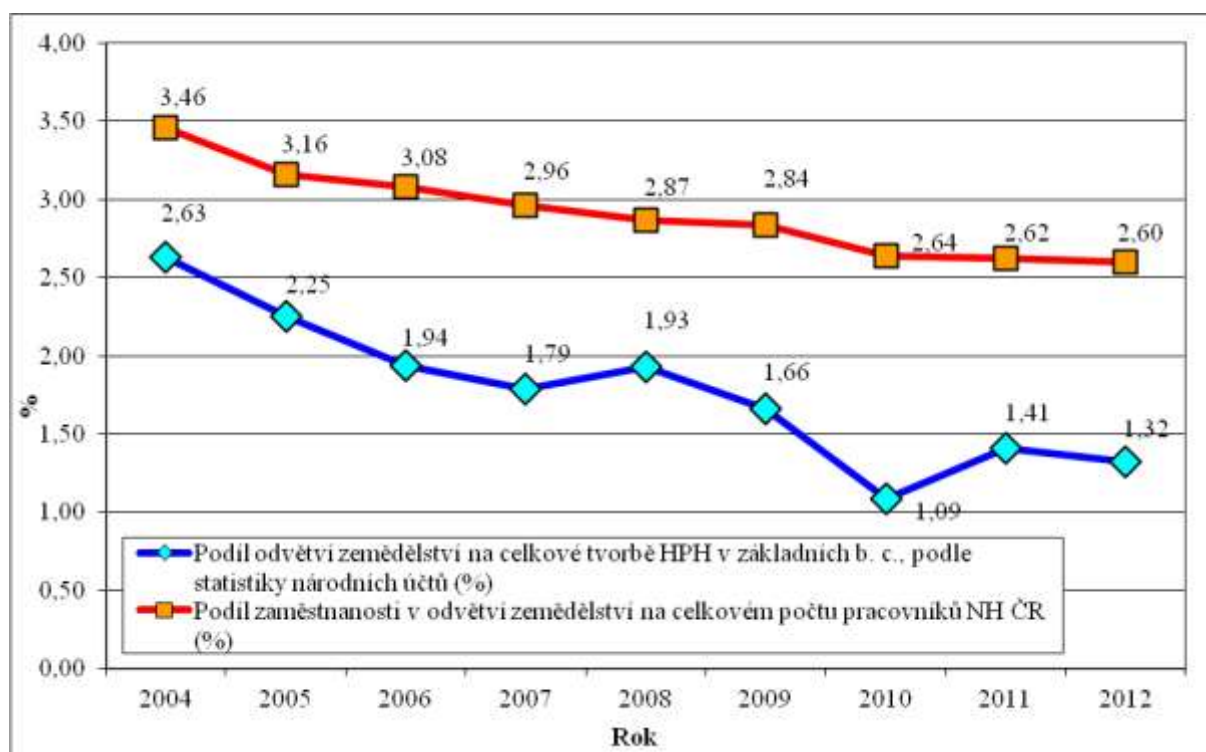
SOUHRN KE ZPRÁVĚ O STAVU ZEMĚDĚLSTVÍ ZA ROK 2012

• Národní hospodářství ČR a pozice agrárního sektoru

V roce 2012 došlo v ČR k poklesu HDP, který meziročně ve stálých cenách činil 1,2 % a vystřídal mírný růst v roce 2011. V průběhu roku se pokles hospodářské výkonnosti postupně prohluboval. Pokles HDP byl v ČR hlubší, než vykázaly státy EU 27 jako celek, jakož i v porovnání s eurozónou (17 států).

Obecná míra nezaměstnanosti se v roce 2012 zvýšila na 7,0 % a byla o 0,3 p. b. vyšší než v roce 2011. Nezaměstnanost mírně poklesla ve druhém čtvrtletí, ale v dalších čtvrtletích se zvyšovala. Průměrná míra nezaměstnanosti zůstává v ČR nižší než průměr všech členských států EU (10,5 %) i eurozóny (11,4 %), kde v roce 2012 došlo k nárůstu míry nezaměstnanosti o 0,8 p. b. (EU 27), resp. o 1,2 p. b. (eurozóna) proti roku 2011.

Odvětví zemědělství se podílelo podle statistiky národních účtů v roce 2012 na celkové tvorbě HPH v základních b. c. 1,32 %, což představuje meziroční pokles o 0,09 p. b. V případě potravinářského průmyslu došlo rovněž k poklesu podílu na celkové tvorbě HPH o 0,09 p. b. na 2,29 %.

1) *Odvětví zemědělství včetně nezemědělské činnosti zem. podniků, myslivosti a souvisejících činností*

Pramen: ČSÚ, MF

Vývoj cen zemědělských výrobců v roce 2012 vykázal meziroční nárůst o 4,1 %, čímž však zaostal za růstem CZV v roce 2011, který činil 19,1 %.

Podle údajů ČSÚ došlo v odvětví zemědělství, lesnictví a rybářství v roce 2012 k poklesu počtu zaměstnanců o 2,1 % proti roku 2011. Současně došlo i k poklesu podílu zaměstnanců

odvětví na celkovém počtu zaměstnanců o 0,03 p. b. na 2,60 %. Z toho podíl zaměstnanců v zemědělství samém (včetně myslivosti a souvisejících činností) poklesl pouze o 0,02 p. b. Zemědělství je nadále charakterizováno mzdovou disparitou a zaostává v úrovni průměrných mezd za průměrem ČR. V roce 2012 se toto zaostávání zmírnilo na úroveň 78 %. Růst nominální mzdy zaměstnanců v zemědělství na přepočtené osoby činil 5,0 % a byl o 2,3 p. b. vyšší než průměr celkového růstu mezd v ČR. Protože růst nominální mzdy v zemědělství byl vyšší než míra inflace, došlo zde k nárůstu reálné mzdy o 1,7 %.

Podíl zemědělství na výdajích státního rozpočtu se v roce 2012 zvýšil o 0,3 p. b. na 4,0 %. Zatímco celkové výdaje státního rozpočtu se v roce 2012 meziročně snížily o 0,3 %, výdaje státu do odvětví zemědělství se zvýšily ve srovnání s rokem 2011 o téměř 7 %.

● **Podpory agrárního sektoru a venkova**

Podpory v rámci politiky rozvoje venkova

Program rozvoje venkova na období 2007-2013 (PRV) umožňuje čerpání prostředků pro zemědělství a venkov z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD). Celková částka přidělených prostředků z EAFRD je přibližně 2,8 mld. €, což spolu s příspěvkem ze státního rozpočtu ČR představuje na celé sedmileté období částku 3,7 mld. €.

Cílem PRV je zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství, zlepšení stavu životního prostředí a snížení negativních vlivů zemědělského hospodaření, ochrana přírody a rozvoj kvality života na venkově. K realizaci těchto cílů byla připravena opatření v rámci 4 os. V roce 2012 byly vypláceny podpory jak na základě žádostí zaregistrovaných v roce 2012, tak na základě žádostí o dotaci zaregistrovaných v předchozích letech. Mimo podpor v rámci opatření PRV byly v roce 2011 a 2012 hrazeny víceleté závazky z obdobných opatření předchozích programových dokumentů (HRDP). Celkové prostředky PRV zahrnují i spolufinancování ze státního rozpočtu.

Operační program Rybářství 2007-2013

Jednotlivá opatření OP Rybářství 2007-2013 jsou zaměřena na posílení konkurenceschopnosti, na udržení stávající produkce ryb a zachování současné úrovně zaměstnanosti v odvětví rybářství. Cílem tohoto programu je směřovat oblasti podpor v sektoru rybářství v ČR tak, aby opatření realizovaná podle nařízení o EFF přispěla k dosažení obecných cílů stanovených v čl. 33 Smlouvy o Evropském společenství a cílů definovaných jako součást Společné rybářské politiky (SRP). Pro celé programovací období 2007-13 byly České republice vyčleněny finanční prostředky v celkové výši 36,1 mil. €, z toho 75 % z fondu EFF (tj. 27,1 mil. €) a 25 % z národních veřejných zdrojů.

V roce 2012 byla v rámci OP Rybářství spuštěna další tři kola (tj. dvanácté až čtrnácté) žádostí o dotace z OP Rybářství. V únoru 2012 bylo vyhlášeno dvanácté kolo zaměřené na podporu při pořádání veletrhů a výstav a účast na nich (opatření 3.3. e). V červnu 2012 bylo spuštěno třinácté kolo v rámci prioritní osy 3 směřované na projekty podporujících ochranu a rozvoj vodních živočichů a rostlin (opatření 3.2. b). V říjnu 2012 pak bylo

vyhlášeno čtrnácté kolo příjmu žádostí o dotace z OP Rybářství na projekty orientované na zdokonalení odbornosti pracovníků v odvětví rybářství (opatření 3.1. a), na podporu spolupráce mezi vědeckými ústavy, odborným školstvím a hospodářskými subjekty v odvětví rybářství (opatření 3.1. b) a na studie proveditelnosti partnerství se třetími zeměmi (opatření 3.1. c), a také na opatření 3.4. Pilotní projekty zaměřené na testování inovačních technologií za podmínek blízkých výrobním podmínkám s cílem získat technické nebo ekonomické poznatky o nových technologiích. Kontinuálně probíhal příjem žádostí o dotace na opatření 5.1. Technická pomoc.

Celkem bylo v roce 2012 o dotaci z OP Rybářství v rámci prioritních os 2, 3 a 5 žadatelům vyplaceno 129,4 mil. Kč, z toho podíl prioritní osy 2 dosahoval 64,1 % a podíl prioritní osy 3 byl 31,3 %.

Přímé platby

Přímé platby patří k nejdůležitější kategorii podpor, které jsou poskytovány českému zemědělství po vstupu ČR do EU. V naprosté většině jsou tyto platby poskytovány na hektar obhospodařované zemědělské půdy evidované v rámci LPIS a jsou vypláceny ze zdrojů EU v systému SAPS (tzv. jednotná platba na plochu). Podpora SAPS je současně hlavní přímou platbou, o kterou může žádat fyzická nebo právnická osoba obhospodařující zemědělskou půdu.

Souběžně se SAPS byla novým členským zemím vyjednána možnost dorovnávat přímé podpory z vlastních národních zdrojů (národní doplňkové platby k přímým platbám, tzv. Top-Up). Přístupová smlouva a nařízení Rady (ES) č. 1782/2003, v platném znění, umožňují dorovnávat přímé podpory z národních zdrojů o max. 30 % unijní sazby. Pro většinu podporovaných komodit v ČR bylo stanoveno pro roky 2010 a 2011 dorovnání do výše sazby přímých plateb zemí EU 15 následovně: v roce 2010 bylo možno v rámci plateb Top-Up dorovnávat do 30 % unijních sazeb a v roce 2011 do 20 %. V roce 2012 rámci postupného zvyšování přímých plateb mohly být v ČR dorovnány přímé platby formou Top-Up již jen do výše 10 %. Tím se příjemce plateb Top-Up dostal na úroveň 100 % původních členských států EU 15, v důsledku toho jeho celkový teoretický nárok na přímé platby podléhal tzv. modulaci. Prvních 5 tis. € podpor modulaci nepodléhá, suma podpor nad 5 tis. € do 300 tis. € do celkového teoretického nároku byla krácena o 10 %, a každé další euro nad sumu 300 tis. € podléhalo opět krácení ještě o další 4 %.

Od roku 2006 je součástí přímých plateb oddělená platba za cukr a od roku 2008 také oddělená platba na rajčata. Na základě článku 68 nařízení Rady č. 73/2009 byla od roku 2010 poskytována zemědělským podnikům zvláštní podpora na krávy s tržní produkcí mléka s tím, že byla sazba rozlišena podle podílu tržeb za mléko na celkových zemědělských tržbách podniku. Na všechny tyto uvedené druhy plateb se však nevztahuje systém postupného zvyšování (phasing-in), a proto k nim nelze vyplácet národní doplňkové platby (Top-Up).

Od roku 2012 byla zvláštní podpora podle čl. 68 nařízení Rady (ES) č. 73/2009 a nařízení vlády č. 61/2012 Sb. rozšířena i na další citlivé sektory (brambory pro výrobu škrobu, chmel,

telata masného typu a ovce, popřípadě kozy, pasené na travních porostech). Výše finančních prostředků pro tento typ podpory dosáhla v roce 2012 zhruba 790 mil. Kč.

Podpory tržních cen

Podpory tržních cen zahrnují jak podpory cen výrobců (formou subvencování vývozu, podpory soukromého skladování a jiných cenových podpor v rámci SOT a prostřednictvím celní ochrany), tak podpory cen spotřebitelů (např. formou subvencování školního mléka a ovoce).

U celkového objemu vyplacených podpor na školní mléko došlo v roce 2012 k nepatrnému poklesu. Pokračoval program vyplácení podpor na ovoce do škol.

V roce 2012 byly rovněž vypláceny podpory včelařům, určené na zlepšení výroby včelařských produktů a jejich uvedení na trh. V roce 2011 dosáhly výše 61,2 mil. Kč (z toho 50 % bylo vyplaceno z rozpočtu EU), v roce 2012 se mírně zvýšily na 66,4 mil. Kč.

Prostřednictvím SZIF v rámci SOT bylo v roce 2012 vyplaceno mnohem méně subvencí na vývoz zemědělských a potravinářských výrobků než v roce 2011 (3,6 mil. Kč oproti 20,0 mil. Kč), a to pouze na vývoz nezpracovaných výrobků.

V roce 2012 byly vyplaceny vývozní subvence na 1 139,9 t hovězího masa a 2,8 mil. ks vajec. Byla ukončena podpora (ze zdrojů EU) soukromého skladování vepřového masa.

● Zemědělství a životní prostředí, ochrana zvířat

Zemědělství a rozvoj venkova

K 1. 1. 2012 bylo v ČR 5 578 obcí s méně než 2 000 obyvateli, což představovalo téměř 90 % všech obcí ČR a 73 % rozlohy ČR. Žilo zde 26,8 % obyvatel státu. Ve srovnání se stejným obdobím předchozího roku počet venkovských obcí poklesl o 1.

Zlepšení kvality života na venkově je podporováno formou Opatření III.2.1 a III.2.2. Žadatelé Opatření III.2.1 (Obnova a rozvoj vesnice, občanské vybavení a služby) mohou být obce, svazky obcí, nestátní neziskové organizace, zájmová sdružení právnických osob, církve a jejich organizace. Projekty na výstavbu vodovodů, kanalizací a čistíren odpadních vod mohou být realizovány v obcích do 2 000 obyvatel, ostatní projekty v obcích do 500 obyvatel. V roce 2012 nebyla v tomto opatření přijata žádná žádost. Z 1 131 žádostí přijatých v roce 2011 bylo v roce 2012 schváleno 438 projektů a vyplaceno 2 284 mil. Kč.

Podpora v rámci Opatření III.3.1 (Vzdělávání a informace) je zaměřena na vzdělávání a informování fyzických a právnických osob, které mají vážný zájem zahájit nebo rozšířit podnikání, případně jiné působení na venkově v rámci aktivit podporovaných v Ose III. V tomto opatření nebyla v roce 2012 přijata ani schválena žádná žádost a vyplaceno bylo 5 mil. Kč.

Vliv zemědělského hospodaření na krajinu a životní prostředí prezentují indikátory. Tyto indikátory jsou podle zaměření rozděleny do tří oblastí. Prvních 15 indikátorů se týká

především způsobu využití krajiny a hospodaření na zemědělské půdě, dalších 14 indikátorů postihuje vstupy do zemědělství a emise ze zemědělství a posledních 5 představuje výsledky monitoringu ekosystémů.

Na životní prostředí měl v roce 2012 významný vliv Program rozvoje venkova, z kterého je možné využívat finanční prostředky z tzv. Agroenvironmentálních opatření. V roce 2012 bylo podáno v rámci AEO (PRV) 16 232 žádostí na výměru 2 912,5 tis. ha z. p. Celkem bylo vyplaceno 4 396,4 mil. Kč z nárokovaných požadavků roku 2011.

Ochrana zvířat

Oblast ochrany zvířat proti týrání je upravena zákonem č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů (dále zákon OZT). Zákon OZT stanovuje jako hlavní orgány ochrany zvířat MZe a SVS ČR.

V souladu s právními předpisy bylo v roce 2012 v rámci dozoru nad ochranou zvířat a péčí o jejich pohodu provedeno celkem 8 472 kontrol (z toho u hospodářských zvířat 4 941 kontrol), při 720 kontrolách byla zjištěna nevyhovující péče, která se týkala 139 663 zvířat (z toho u hospodářských zvířat nevyhovující péče při 316 kontrolách u 134 771 zvířat).

Podle informací Ministerstva spravedlnosti bylo podle trestního zákona za týrání zvířat v roce 2012 stíháno 33 a odsouzeno 27 osob.

Ekologické zemědělství

Ke konci roku 2012 hospodařilo v ČR 3 934 ekologických zemědělců, jedná se o nepatrný nárůst oproti předchozímu roku. Na konci roku 2011 bylo v ČR registrováno 422 výrobců biopotravin. V průběhu roku 2012 počet výrobců biopotravin mírně stoupl, a to o 2,3 % na celkových 432 výrobců. Počet výrobních provozoven však výrazně poklesl z 646 na 479¹.

K 31. 12. 2012 vzrostla výměra ekologických sadů na 6 672 ha a výměra vinic byla navýšena na 1 000 ha. Ekologicky obhospodařovaná plocha činí 11,5 % ze zemědělsky obhospodařované plochy celkem (ČÚZK).

Základním dokumentem pro rozvoj ekologického zemědělství je akční plán. Hlavním cílem „Akčního plánu České republiky na období 2011-2015“ v ekologickém zemědělství je do konce roku 2015 dosáhnout 15% podílu výměry zemědělské půdy při současném 3% navýšení podílu biopotravin. Akční plán si klade rovněž za cíl dosáhnout 60% domácí bioprodukce na českém trhu.

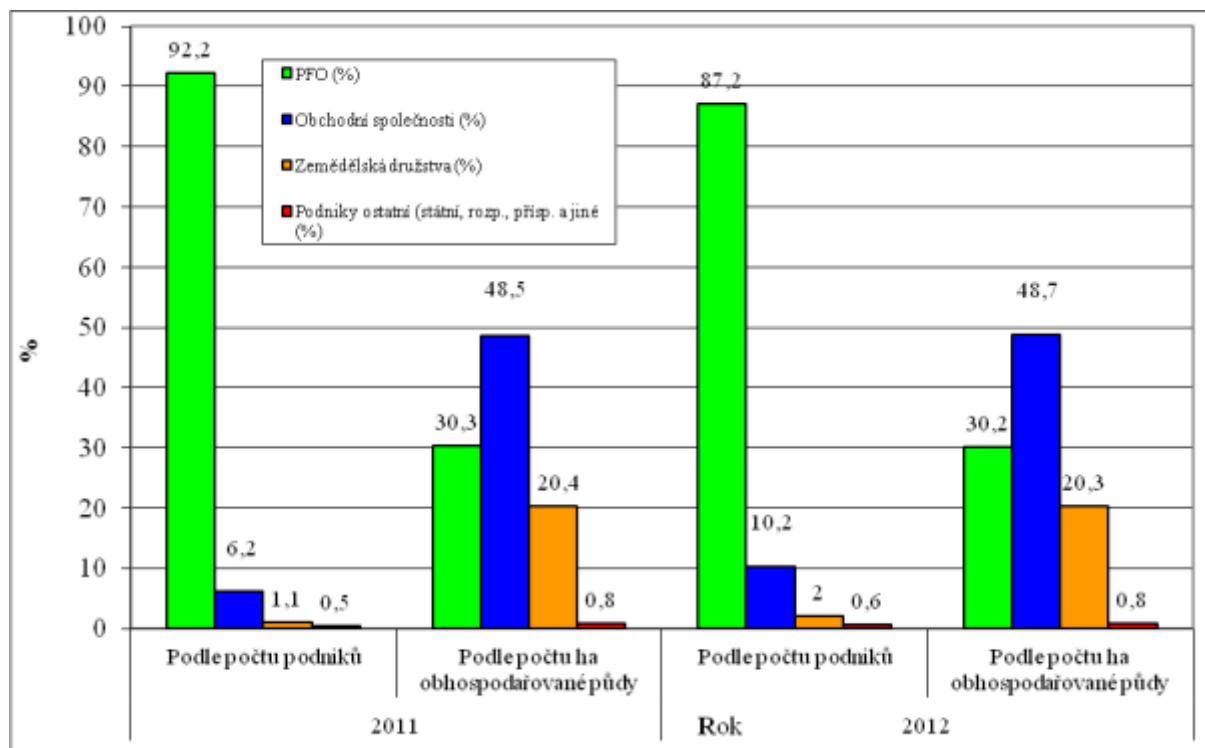
---

¹ Úbytek počtu provozoven byl způsoben omezením činnosti společnosti BILLA, spol. s r.o., která ukončila v průběhu roku 2012 dopékání biopečiva ze zmražených polotovarů ve svých provozovnách.

● Podnikatelská struktura zemědělství a zpracovatelů agrárních surovin

Podnikatelská struktura zemědělství v letech 2011 a 2012

Koncem roku 2012 bylo v zemědělském registru ČSÚ evidováno téměř 48 tis. subjektů – zemědělských jednotek.

Pramen: ČSÚ – Zemědělský registr

Více než 1,9 tis. podniků (4 % z celkového počtu) hospodařilo bez zemědělské půdy a bylo zaměřeno výhradně na živočišnou výrobu. Převážnou část z nich (více než 86 %) tvoří PFO. Zbývající část podniků hospodařících bez půdy připadá na PPO, a to převážně na obchodní společnosti.

Velikostní struktura zemědělských podniků v ČR daná výměrou obhospodařované zemědělské půdy je velmi různorodá a vykazuje významné rozdíly mezi PPO a PFO.

Celkově téměř 65 % podniků obhospodařujících zemědělskou půdu mělo výměru do 10 ha a připadala na ně pouze 2,2 % celkové výměry z. p. Podniky s výměrou nad 500 ha představovaly necelá 4 % z celkového počtu podniků obhospodařujících zemědělskou půdu, avšak připadalo na ně 69,9 % její celkové výměry.

V roce 2012 pokračoval trend z posledních let, znamenající růst počtu podnikatelských subjektů zařazených do potravinářské výroby a výroby nápojů, jak vyplývá z údajů registru ČSÚ. Celkový počet subjektů zmíněných výrobních činností činil 18 529 (meziročně je to více o 431 firem). Rozdíl oproti minulým rokům je v nižším přírůstku. Nejvíce se v roce 2012 rozrostl počet firem se zahraniční majetkovou účastí.

● Věda, výzkum, vzdělávání a poradenství

V roce 2012 se výzkumnou činností v oblasti zemědělství, potravinářství, vodního a lesního hospodářství a problematiky rozvoje venkova, která spočívá především v řešení projektů výzkumu, experimentálního vývoje a inovací (dále jen „projekty“) a výzkumných záměrů, zabývalo 7 veřejných výzkumných institucí a 2 státní příspěvkové organizace se statutem výzkumné organizace podle Nařízení Komise (ES) č. 800/2008, které byly zřízeny MZe. Na rezortním výzkumu, experimentálním vývoji a inovacích se dále podílelo kromě uvedených organizací také na dvě desítky významných soukromých výzkumných ústavů, z nichž 11 se statutem výzkumné organizace dle výše uvedeného nařízení, dále veřejné výzkumné instituce zřízené jiným rezortem, výzkumná pracoviště univerzit a vysokých škol, řada dalších menších výzkumných ústavů, organizací a institucí a soukromých podnikatelských subjektů.

V oblasti mezinárodní spolupráce pokračovalo v roce 2012 řešení projektů v rámci mezinárodních programů výzkumu a vývoje, jmenovitě v 6. a 7. rámcovém programu EU a dalších výzkumných programech.

Na řešení 211 projektů výzkumu a vývoje byla v roce 2012 poskytnuta účelová podpora ve výši 398 306 tis. Kč. Institucionální prostředky byly v roce 2012 poskytnuty na řešení 7 výzkumných záměrů, a to ve výši 236 441 tis. Kč. Dále byla 15 výzkumným organizacím poskytnuta institucionální podpora na dlouhodobý koncepční rozvoj ve výši 80 779 tis. Kč. Celková výše poskytnuté institucionální podpory v roce 2012 pak činila 317 220 tis. Kč.

Prostřednictvím RVP bylo v roce 2012 realizováno 21 vzdělávacích akcí za celkem 2 169 007 Kč. Většina akcí probíhá pravidelně každý rok a navazuje na akce (semináře, konference, školení včetně zajištění sborníků a studijních či výukových materiálů) z předchozích let. Tradičně měly velice vysokou úroveň akce environmentálního vzdělávání pro děti a mládež z oblasti lesního hospodářství, včelařství a rybářství a programy pro děti zaměřené na bezpečnost a zacházení s potravinami. Významný vzdělávací efekt měla rovněž vodohospodářská školení vodoprávních úřadů, kurzy odborné přípravy pro chov drůbeže a školení zemědělské veřejnosti v oblasti systému kontrol podmíněnosti (Cross Compliance). V rámci RVP byly finančně podpořeny soutěže odborných dovedností na středních školách rezortního zaměření. Na akce environmentálního vzdělávání připadla z celkového objemu finančních prostředků v roce 2012 částka ve výši 1 930 865 Kč, což je přibližně 90 %.

● Pracovní síly a trh práce v zemědělství

Trend snižování zaměstnanosti v zemědělství pokračoval i v roce 2012. Meziroční úbytek pracovníků v zemědělských podnicích činil 3,8 % a jejich počet se snížil na 105,4 tis. Podíl pracovníků v zemědělství na celkové zaměstnanosti v národním hospodářství ČR činil 2,2 % a meziročně se nezměnil.

K meziročnímu úbytku pracovníků došlo ve všech právních formách zemědělských podniků. V relativním vyjádření nastal nejvyšší úbytek pracovníků již tradičně v družstvech (o 5,5 %)

a dále pak v obchodních společnostech (o 4,1 %), absolutní úbytek pracovníků byl nejvyšší v obchodních společnostech. V podnicích fyzických osob se zaměstnanost snížila o 1,8 %.

Struktura zaměstnanosti podle právních forem se v posledních letech výrazně nemění, v meziročním srovnání změny nedosáhly ani 1 p. b. V roce 2012 nadále více než polovina zemědělských pracovních sil pracovala v obchodních společnostech (53,2 %), přibližně pětina v družstvech (21,3 %) a čtvrtina v podnicích fyzických osob (25,3 %).

Stárnutí zemědělské populace představuje problém ve většině evropských zemí nevyjímaje ČR. Ve 4. čtvrtletí 2012 vykazovali v sektoru nejvyšší zastoupení pracovníci ve věku 45-59 let (46,7 %), následovala je kategorie pracovníků ve věku 30-44 let (33,0 %). Nižších podílů dosahovali pracovníci nejmladší kategorie 15-29 let (10,5 %) a pracovníci nejstarší, tj. ve věku 60 a více let (9,8 %). V meziročním srovnání poklesl podíl pracovníků ve věkové kategorii 30-44 let (o 2,5 p. b.), podíly ostatních kategorií mírně narostly. Celkově podíl pracovníků ve věku 45 let a více dosáhl v zemědělském sektoru 56,5 %, kdežto v NH 41,1 %. Podíl pracovníků této věkové kategorie se v sektoru zvýšil výrazněji (přibližně o 2 p. b.) než v NH.

Ve 4. čtvrtletí 2012 činil podíl žen ve struktuře zaměstnanosti v zemědělství, lesnictví a rybnářství 27,5 % a meziročně narostl o 0,9 p. b. V zemědělství (vč. myslivosti a souvisejících činností) pak tento podíl činil 30,6 %. Podíl žen v zemědělství dlouhodobě osciluje kolem 30 %.

Rozhodující část pracovníků v zemědělství ČR má status zaměstnanců (převážně v podnicích právnických osob) a jejich příjmy jsou realizovány formou mzdy. Úroveň mezd v zemědělství přitom dlouhodobě zaostává za průmyslem a průměrem národního hospodářství. Zatímco rok 2011 byl z hlediska vývoje zemědělských mezd velmi nepříznivý, rok 2012 přinesl pozitivnější výsledky, a to zejména ve srovnání s vývojem mezd v NH a v průmyslu, kde se výrazněji projevovaly typické dopady hospodářské krize. V zemědělství (včetně lesnictví a rybnářství) vzrostla průměrná mzda o 4,8 % a dosáhla 19 950 Kč.

Disparita mezd v zemědělství (včetně lesnictví a rybnářství) se meziročně poněkud zmírnila (dle revidovaných dat o 1,1 vůči průmyslu a 1,5 p. b. vůči NH) a dosáhla 79,1 % vůči průmyslu a 79,5 % vůči národnímu hospodářství celkem.

● **Půda a vlastnické vztahy**

Zemědělský půdní fond představoval k 31. 12. 2012 podle evidence katastru nemovitostí celkem 4 224,4 tis. ha, tj. 53,6 % z rozlohy státu. Proti roku 2011 došlo ke snížení rozlohy zemědělské půdy o cca 4,8 tis. ha, tj. o 0,1 %.

Meziroční úbytek ZPF v roce 2012 spočíval podle ČÚZK především ve snížení výměry orné půdy o 7,2 tis. ha, což je úbytek menší cca o 0,5 tis. ha oproti roku 2011. Narostla výměra druhu pozemku trvalé travní porosty o 2,2 tis. ha. Výměra lesní půdy narostla o 2,1 tis. ha obdobně jako v roce 2011 a kategorie „zastavěné plochy a nádvoří a ostatní plochy“

ve výměře 2,2 tis. ha. Stále se zvyšuje výměra zahrad (o 0,2 tis. ha) a vodních ploch (o 0,5 tis. ha), zastavil se úbytek plochy ovocných sadů.

V systému LPIS je evidovaná výměra půdy podle zákona o zemědělství č. 252/1997 Sb. K 31. 12. 2012 byla celková výměra ve výši 3 544 tis. ha, tj. větší oproti předchozímu roku o 1 988 ha. Rozdíl mezi evidencí zemědělské půdy podle LPIS a ČÚZK ve výši 681 tis. ha je dán odlišnou metodikou evidence a aktualizací výměr jednotlivých druhů pozemků, přičemž v zákoně o zemědělství se započítává do výměry zemědělsky obhospodařované půdy rovněž výměra rychle rostoucích dřevin, zalesněné půdy a rybníků.

V LFA je podle evidence LPIS k 31. 12. 2012 do kategorie travních porostů zařazeno celkem 377 tis. ha v horské oblasti, v ostatních méně příznivých oblastech 331 tis. ha a ve specifických oblastech 139 tis. ha, které představují celkem oprávněnou plochu 846 tis. ha. Z celkové plochy travních porostů evidovaných v LPIS představují plochy zařazené do LFA 86,1 %. Podle evidence LPIS je podíl veškeré půdy v LFA k celkové výměře zemědělské půdy 50,2 %.

● Agrární produkce

Rostlinná produkce

Z celkové sklizňové plochy **obilovin** v ČR v roce 2012, tj. 1 454,4 tis. ha (meziročně menší o 1,7 %), zaujímaly největší podíl pšenice (815,4 tis. ha, tj. 56,1 % celkové plochy) a ječmen (382,3 tis. ha, 26,3 %). Třetí nejvýznamnější obilovinou byla kukuřice na zrno s výměrou 119,3 tis. ha, podílející se 8,2 % na celkové ploše obilovin. Na sklizňové ploše obilovin se dále podílely oves (50,8 tis. ha, 3,5 %), triticales (44,2 tis. ha, 3,0 %), žito (30,6 tis. ha, 2,1 %) a ostatní obiloviny, především proso, čirok a pohanka (11,9 tis. ha, tj. 0,8 % celkové plochy obilovin).

Objem produkce **obilovin**, sklizené v ČR v roce 2012, dosáhl 6 595,5 tis. t, což představuje výrazný meziroční pokles o 20,4 %. Na celkové produkci se podílela nejvyšším objemem pšenice 3 518,9 tis. t (tj. 53,4 %), ječmene bylo sklizeno 1 616,5 tis. t (24,5 %), kukuřice 928,1 tis. t (14,1 %) a dalších obilovin (žito, triticales, oves a ostatní druhy) celkem 532,1 tis. t.

V hospodářském roce 2012/13 byla v ČR **cukrová řepa** sklizena z plochy 61,3 tis. ha, z toho 51,8 tis. ha na výrobu cukru. Naproti tomu vlivem počasí zaznamenala výroba cukru ve výši 535,5 tis. tun pokles oproti předchozímu roku o zhruba 5 %. V roce 2012 dosáhla podle údajů ČSÚ průměrná CZV cukrové řepy při skutečně dosažené cukernatosti 812 Kč/t, tj. zvýšení o 15,3 % ve srovnání s rokem 2011.

V ČR v hospodářském roce 2012/13 pokračoval trend snižování produkční plochy **brambor**. Meziročně klesly produkční plochy brambor celkem (se zápočtem ploch domácností) o 10,4 % na 30,1 tis. ha. Snížení produkční plochy brambor celkem se týkalo především ploch raných brambor, u kterých došlo ke snížení produkční plochy o 15,1 % na 2,58 tis. ha a výnosu na 16,8 t/ha, a brambor konzumních ostatních, u kterých došlo ke snížení produkční plochy o 14,1 % na 20,52 tis. ha a ke snížení výnosu na 27,9 t/ha. V kategorii brambor pro

výrobu škrobu se produkční plocha ve srovnání s rokem 2011/12 zvýšila o 19,1 % na 3,7 tis. ha, ale hektarový výnos nesplnil očekávání.

Sklizňová plocha **olejnin** celkem v marketingovém roce 2012/13 dosáhla v ČR 470,8 tis. ha, což představuje mírný meziroční nárůst o 1,4 %. Průměrný hektarový výnos meziročně rovněž mírně vzrostl, a to na 2,57 t/ha. Celková produkce olejnin tak meziročně vzrostla a činila 1 210,7 tis. t, z čehož 91,6 % tvořilo řepkové semeno.

Řepka olejná se v marketingovém roce 2012/13 pěstovala v ČR na rekordně rozsáhlé produkční ploše 401,3 tis. ha, což představuje meziroční nárůst o 7,5 %. Objem produkce řepky proti marketingovému roku 2011/12 vzrostl právě díky větší ploše o 6,0 % na 1 109,1 tis. t při nižším průměrném výnosu 2,76 t/ha.

V roce 2012 činila pěstitelská plocha **chmele** v ČR podle údajů ÚKZÚZ 4 366 ha a byla meziročně o 5,7 % menší. Sklidilo se celkem 4 338,1 t chmele, což představuje další meziroční propad, a to o 28,7 %. Průměrný výnos činil 0,99 t/ha (meziroční pokles o 24,4 %).

V roce 2012 bylo obnoveno 217 ha chmelnic (5,0 %), což je vzhledem k postupnému snižování celkových ploch chmelnic největší procento jejich obnovy v posledním desetiletí.

Podle údajů ČSÚ dosáhla v ČR v roce 2012 produkce **ovoce** celkem, tj. včetně dopočtu domácností, 300,0 tis. t.

Sklizeň byla o 10 % vyšší v porovnání s velmi slabou úrodou roku 2011, zejména v důsledku vyšší sklizně jablek. S výjimkou jablek, rybízů a vlašských ořechů poklesla meziročně produkce u všech sledovaných druhů ovoce, nejvíce u meruněk (o 37 % na 5,0 tis. t), višňů (o 34 % na 6,1 tis. t), broskví (o 22 % na 6,5 tis. t) a třešní (o 20 % na 10,0 tis. t). U hrušek, švestek, slív, renklódů a angreštů byla v roce 2012 sklizeň proti předchozímu roku nižší o 7-15 %. Výrazně vzrostla meziročně produkce jablek (o 27 % na 201,5 tis. t), což však je důsledek mimořádně nízké sklizně jablek v předchozím roce. V roce 2012 se zvýšila produkce rybízů (o 8 % na 14,8 tis. t) a ořechů vlašských (o 6 % na 5,3 tis. t).

Výměra pěstební plochy **zeleniny** byla v roce 2012 historicky nejnižší. Meziročně poklesla o 11 % na 12,6 tis. ha. Největší podíl zeleninářské plochy zaujímala v roce 2012, i přes meziroční 15% pokles, cibule (16 %, tj. 1 993 ha), dále hlávkové zelí (11 %, tj. 1 331 ha) a hrách (10 %, tj. 1 246 ha). V rozsahu pěstování jednotlivých druhů zeleniny došlo k největšímu procentuálnímu snížení plochy celeru (o 33 % na 321 ha), brukve (o 29 % na 308 ha) a kapusty (o 28 % na 163 ha). Zvýšila se pouze výměra česneku (o 24 % na 359 ha).

Celková produkce zeleniny v roce 2012 činila 232,9 tis. t a meziročně byla o 16 % nižší.

V roce 2012 zůstal podle Registru **vinic** ÚKZÚZ produkční potenciál vinic v ČR stejný jako v roce předchozím a činil 19 633 ha. Z toho bylo 17 312 ha vinic osázených. Zbývající plochu tvořily vinice vykloučené (114 ha), s právem na opětovnou výsadbu vinic (973 ha), a stávající práva na výsadbu v rezervě (1 234 ha).

Živočišná produkce

Stavy **skotu** celkem v ČR podle Soupisu hospodářských zvířat k 1. 4. 2012 zaznamenaly jen velmi mírný nárůst o 10,0 tis. ks (tj. o 0,7 %) na 1 353,7 tis. ks. K jejich zvýšení došlo téměř ve všech kategoriích, kromě krav mléčných plemen, jejichž počty se meziročně velmi mírně snížily o 0,2 % (0,7 tis. ks). Stavy krav BTM stagnovaly na úrovni roku 2011.

Tržní produkce **mléka** dosáhla podle ČSÚ celkem 2 628,6 mil. l, což je meziročně o 2,9 % více. Z celkové výroby mléka dosáhla tržní produkce 95,9 %. Podle údajů SZIF dodali producenti ke zpracování 2 705,130 tis. t a přímý prodej činil v přepočtu 7,5 tis. t.

Dlouhodobý pokles stavů **prasat** v ČR, který se výrazně prohloubil v předchozích pěti letech (2007-2011), pokračoval také do první poloviny roku 2012. Česká republika se řadí v rámci EU 27 k těm zemím, kde celkový pokles stavů prasat celkem a zejména prasnic dosahoval v posledních letech jednu z nejvyšších hodnot. Hlavními důvody tohoto negativního vývoje jsou zejména dlouhodobě záporná rentabilita chovu prasat a současně slabá konkurenceschopnost navazujícího odvětví – masného zpracovatelského průmyslu, který nakupuje stále vyšší objemy suroviny v zahraničí. V roce 2012 došlo v ČR podle Soupisu hospodářských zvířat k 1. 4. k dalšímu meziročnímu úbytku prasat celkem a to o 9,7 % (tj. o 170,3 tis. ks). Jejich stavy klesly téměř ve všech kategoriích, kromě kanců a prasniček, kde byl evidován nárůst o 3,0 %, resp. o 58,0 %.

Podle Soupisu hospodářských zvířat k 1. 4. 2012 se stavy **drůbeže** celkem v meziročním srovnání mírně snížily o 2,6 % na 20,7 mil. ks. Stavy kuřat na výkrm ale vzrostly o 4,5 % na 11,8 mil. ks, ale naopak klesly stavy kuřat na chov o 8,4 % na 2,7 mil. ks. Stavy slepic se snížily o 12,8 % na 5,4 mil. ks. U ostatní drůbeže klesl počet hus (o 19,5 % na 14,6 tis. ks), kachen (o 13,8 % na 249,3 tis. ks) i krůt (o 12,3 % na 320,3 tis. ks).

V ČR se celková produkce drůbežního masa v roce 2012 meziročně zvýšila o 8,5 % na 184,6 tis. t j. hm. (246,1 tis. t ž. hm.), tj. přibližně 1,5 % produkce zemí EU.

V roce 2012 dosáhla podle ČSÚ celková snáška konzumních **vajec**, včetně domácích hospodářství, 115,0 tis. t (v přepočtu 2 001,3 mil. ks), tj. přibližně 1,6 % produkce zemí EU. Produkce konzumních vajec v zemědělském sektoru meziročně klesla o 9,6 % na 66,1 tis. t (1 149,5 mil. ks), v domácích hospodářstvích dosáhla hodnoty 49,0 tis. t (851,8 mil. ks). Produkce násadových vajec činila podle odhadu ÚZEI přibližně 16,5 tis. t (287,5 mil. ks). Celková produkce vajec v roce 2012 meziročně klesla o 11,1 tis. t. Průměrná roční snáška vajec na slepici v užitkových chovech dosáhla 307,9 ks, v domácích hospodářstvích podle odhadu ČSÚ zůstala na stejné úrovni jako v roce 2011, a to 195 ks vajec.

K 1. 4. 2012 bylo v ČR evidováno celkem 221,0 tis. ks **ovcí a beranů**, což je růst o 12,0 tis. ks (5,7 %). V kategorii bahníc vzrostly stavy ze 113,3 tis. ks v roce 2011 na 120,3 tis. ks v roce 2012.

V kategorii **koz a kozlů** bylo k 1. 4. 2012 evidováno 23,6 tis. ks, což je o 1,5 % více než v předchozím roce.

● Obnovitelné zdroje energie

V roce 2012 byl přijat zákon č. 165/2012 Sb. o podporovaných zdrojích energie (ZPZE), který od 1. 1. 2013 nahrazuje předchozí zákon č. 180/2005 Sb. o obnovitelných zdrojích energie (OZE).

Pevná biomasa stále zaujímá největší podíl na energii z obnovitelných zdrojů, i když tento podíl meziročně klesá – z 69,5 % v roce 2010 na 63,9 % v roce následujícím. Je to způsobeno především růstem podílů v ostatních druzích obnovitelné energie – podíl kapalných biopaliv a biokapalin vzrostl na 9,8 %, bioplynu na 8,1 % a fotovoltaiky na 6,1 % v roce 2011. Podíly ostatních druhů obnovitelné energie se udržují na více méně stejné úrovni, u vodních elektráren došlo i k poklesu podílu jimi vyrobené elektrické energie na celkové energii z OZE.

Užití biopaliv v České republice je v současné době určováno především legislativní povinností jejich přimíchávání k minerálním pohonným hmotám. Tato povinnost byla poprvé zavedena od září 2007 pro přídavek FAME v motorové naftě (2 % objemová), od roku 2008 i pro přídavek bioetanolu do benzínu.

Tuzemská výroba bioetanolu se v roce 2012 zvýšila téměř o 88 % ve srovnání s rokem 2011, výrazně se snížil jeho dovoz a naopak více než dvojnásobně vzrostl jeho vývoz. Výrazně se zvýšila spotřeba paliva E85.

Celková tuzemská produkční kapacita závodů na výrobu FAME v roce 2012 mírně poklesla na 410 tis. t. Výrobu certifikovaného FAME ovšem prakticky zajišťovaly jen společnosti Preol, a. s. Lovosice, Primagra, a. s. Milín a Oleo Chemical, a. s. Liberec s celkovou výrobní kapacitou 225 tis. t. Někteří z ostatních výrobců buď výrobu přerušili, případně se připravovali na řízenou likvidaci, nebo se zaměřili na dílčí činnosti, jako je lisování řepky olejné a prodej řepkového oleje. Někteří další výrobci zajišťovali výrobu směsné motorové nafty SNM30 spojenou s nákupem FAME a dodávkou SNM30 a FAME na trh s motorovými palivy. Průměrné využití výrobních kapacit kleslo ze 49,4 % v roce 2011 na 42,1 % v roce 2012, tento trend poklesu odpovídá vývoji v Evropě.

● Cenový vývoj na agrárním trhu

V roce 2012 došlo k meziročnímu zvýšení cen zemědělských výrobců o 4,1 %. Na zvýšení cen se nejvíce podílely z rostlinných komodit cukrová řepa, zelenina a květiny ze živočišných komodit k němu nejvýznamnější měrou přispěly vejce a jatečná prasata.

Růst **cen zemědělských výrobců v rostlinné výrobě** v roce 2012 se v meziročním porovnání výrazně zpomalil (o 26,5 p. b.), přesto s výjimkou brambor celkem, u kterých došlo k významnému poklesu ceny o 28,6 %, vzrostly ceny všech hlavních komodit, a to nejvíce cukrové řepy o 20,1 %, zeleniny a květin o 12,4 %.

Průměrná **cena zemědělských výrobců živočišných komodit** se v roce 2012 ve srovnání s rokem 2011 zvýšila o 5 % především v důsledku výrazného růstu cen vajec, jatečných prasat a jatečného skotu. Ceny vstupů do zemědělství byly vyšší o 4,3 %.

● Agrární zahraniční obchod (AZO)

Obrat AZO ČR se v roce 2012 meziročně zvýšil o 42,5 mld. Kč. Z toho přírůstek hodnoty českého agrárního vývozu činil 27,0 mld. Kč a zvýšení hodnoty českého agrárního dovozu dosáhlo 15,5 mld. Kč. V důsledku tohoto vývoje došlo v roce 2012 ke snížení schodku bilance AZO ČR o 11,5 mld. Kč na 24,8 mld. Kč při souběžném zvýšení stupně krytí dovozu vývozem o 8,8 p. b. na 85,6 %, což je dosavadní maximum. Meziroční snížení bilančního pasíva zaznamenal jak obchod s EU 27 (o 10,1 mld. Kč na 12,1 mld. Kč), tak obchod s třetími zeměmi (o 1,3 mld. Kč na 12,7 mld. Kč).

Participace agrárních výrobků na celkovém vývozu ČR se v roce 2012 meziročně zvýšila o 0,63 p. b. na 4,81 %, čímž se dostala na úroveň roku 2009, jež byla maximem už od roku 1999. Na straně dovozu vzrostl odpovídající podíl o 0,42 p. b. na 6,25 %, což je po roce 2009 od roku 1999 druhá nejvyšší hodnota.

Zastoupení EU 27 na českém agrárním vývozu se v roce 2012 meziročně mírně snížilo na 91,3 % a výrazněji přitom pokleslo zastoupení skupiny zemí EU 12 (o 0,3 p. b. na 47,1 %) nežli EU 15 (o 0,1 p. b. na 44,2 %).

Největší podíl na českém agrárním vývozu mají Slovensko (27,2 % v roce 2012), Německo (19,9 %), Polsko (11,3 %), Itálie (6,7 %), Rakousko (5,5 %) a Maďarsko (4,6 %).

Hodnota exportu se v roce 2012 meziročně zvýšila do všech uvedených zemí, z toho nejvíce na Slovensko (o 6,1 mld. Kč na 40,0 mld. Kč), do Německa (o 4,6 mld. Kč na 29,3 mld. Kč) a do Polska (o 3,5 mld. Kč na 16,7 mld. Kč).

V podrobnějším komoditním pohledu se na českém agrárním vývozu v roce 2012 největší měrou podílely V podrobnějším komoditním pohledu se na českém agrárním vývozu v roce 2012 největší měrou podílely HS 2402 20 „cigarety“, HS 1514 11 a 19 „řepkový olej“, HS 1001 „pšenice“, HS 0401 „nezahuštěné mléko a smetana“, HS 1701 „cukr“, HS 1905 „pekařské zboží, pečivo, sušenky, oplatky apod.“, HS 2106 „potravinové přípravky jiné“, HS 1806 „čokoláda a ostatní potravinářské přípravky s kakaem“, HS 2309 „přípravky používané k výživě zvířat“, HS 2203 „pivo“, HS 1205 „semena řepky“, HS 0102 „živý skot“, HS 0406 „sýry a tvaroh“, HS 1704 „cukrovinky bez kakaá“ a HS 1107 „slad“.

Hlavními dovozními komoditami byly ve sledovaném roce „vepřové maso“, „pekařské zboží, sušenky, oplatky apod.“, „sýry a tvaroh“, „čokoláda a ostatní potravinářské přípravky s kakaem“, „potravinové přípravky jiné“, HS 0207 „maso a droby drůbeže“, „přípravky používané k výživě zvířat“, „cigarety“, HS 2304 „sójové pokrutiny a šroty“, HS 2204 „vino“, „káva“, „výtažky a koncentráty z kávy“, HS 2202 „limonády“, „cukr“, HS 0805 „citrusové plody“, HS 0702 „rajčata“, HS 0803 „banány“, HS 2401 „tabák“ a HS 0201 a 0202 „hovězí maso“.

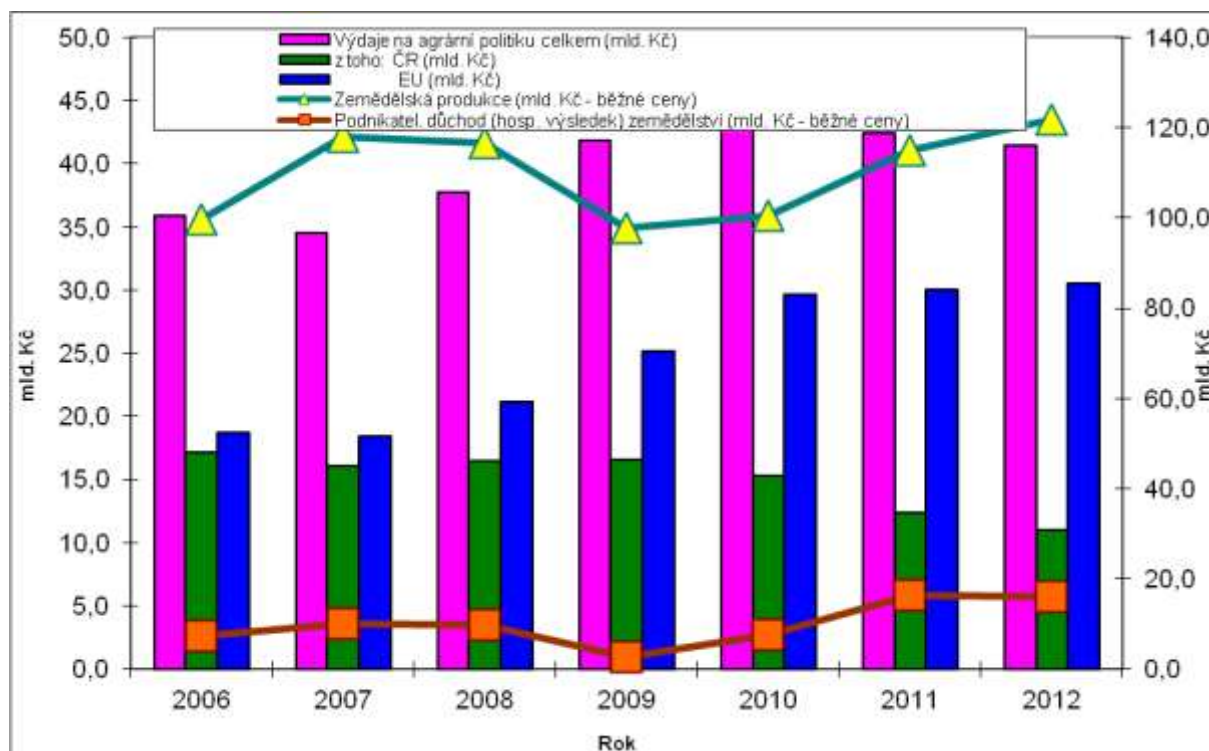
● Ekonomické výsledky agrárního sektoru

Hodnota produkce odvětví zemědělství za rok 2012 v porovnání s rokem 2011 vykazovala jen mírné zvýšení o 2,5 %. Na tomto trendu se podílela rostlinná produkce nárůstem o 1,9 %

a živočišná produkce o 3,7 %. Zvýšení hodnoty produkce v roce 2012 nebylo jako v roce 2011 způsobeno růstem objemu produkce, ale pouze růstem cen zemědělské produkce, které naopak kompenzovaly objemový pokles většiny komodit.

Vysoce pozitivní trendy globálních ukazatelů SZÚ v roce 2011 v porovnání s rokem 2010 nemohly být logicky zachovány i v roce 2012 vůči roku 2011. Bylo spíše možné předpokládat pro rok 2012 určitou stagnaci v udržení vysokého standardu roku 2011.

S ohledem na celkový růst cen v národním hospodářství se tento trend promítl i do nákladů na dosaženou zemědělskou produkci (ukazatel mezispotřeby), kde došlo k nárůstu o 5,1 %. To se vzhledem k růstu produkce zemědělského odvětví o 2,5 % promítlo do poklesu hrubé přidané hodnoty o 3,8 %. Spotřeba fixního kapitálu se meziročně mírně zvýšila (o 1,0 %) a následně způsobila výraznější meziroční propad čisté přidané hodnoty o 7,4 %. Meziročně mírně vzrostly i náhrady zaměstnancům (o 1,9 %) i přes meziroční pokles počtu pracovníků v zemědělství (o 0,4 %) jako důsledek permanentního růstu průměrné mzdy v zemědělství. Pozitivní trendy se promítly do ukazatelů daní a podpor (ostatní daně na výrobu poklesly o 2,5 %, zatímco ostatní dotace na výrobu vzrostly o 6,0 %). Nicméně nepříliš optimistický vývoj celé národní ekonomiky se negativně promítl do úrokového salda. Vyplacené (nákladové) úroky se výrazně zdražily (meziročně o 46,4 %), příjmové (výnosové) úroky poklesly o 17,5 %. Suma pozitivních a zejména pak negativních tendencí u globálních ukazatelů se nakonec projevila v poklesu finálního ukazatele ekonomiky celého odvětví – podnikatelského důchodu – který i přes 6% pokles dosáhl hodnoty více než 16 mld. Kč.

Pramen: ČSÚ-souhrnné zemědělské účty, ÚZEI

ČPH/AWU v zemědělství ČR meziročně vzrostla v průměru o 30,0 % na 481,6 tis. Kč v roce 2011. Ekonomické výsledky zemědělských podniků byly příznivě ovlivněny zejména vyššími

CZV hlavních komodit rostlinné výroby, vyššími výnosy polních plodin, vyšší průměrnou užitkovostí dojnic a vyššími CZV mléka. Z výsledků výběrového šetření FADN CZ vyplývá značná rozdílnost ekonomické situace podniků mezi kategoriemi výrobního zaměření a LFA, která vyplývá především z různé úrovně podpor. Provozní dotace a podpory se pohybovaly v roce 2011 průměrně od 6 183 Kč/ha u malých podniků s převažující polní výrobou do 13 865 Kč/ha u středně velkých podniků specializovaných na chov krav bez tržní produkce mléka. Objem provozních dotací a podpor na hektar z. p. meziročně v průměru stagnoval. Vliv zvýšení jednotné platby na plochu byl eliminován výrazně nižšími dotacemi Top-Up v důsledku zrušení národní doplňkové platby na zemědělskou půdu v roce 2011.

Velmi vysoké ekonomické úrovně vyjádřené ukazatelem ČPH/AWU bylo možné v roce 2011 dosáhnout jak ve středně velkých podnicích s extenzivním chovem skotu v převážně horských oblastech (zatížení 0,5 DJ/ha krmných plodin) při zapojení do různých agroenvironmentálních programů, tak ve středně velkých a velkých podnicích specializovaných na polní výrobu, kde však primární příčinou úspěchu byly meziročně vyšší realizační ceny a výnosy rostlinné produkce. Větší podniky s převažující polní výrobou navíc dokážou lépe využívat kombinace vyšší specializace na rostlinnou výrobu a úspor z rozsahu výroby. Z analýzy strukturálních charakteristik je také patrná schopnost řady podniků změnit strukturu pěstovaných plodin ve prospěch tržních polních plodin při očekávaném zvýšení jejich CZV, jak k tomu došlo například u podílu výměry obilovin.

Dlouhodobě méně výhodné je naopak provozování smíšené zemědělské výroby na malých farmách s průměrnou výměrou okolo 30 ha využívané zemědělské půdy. Tyto podniky jsou ve větší míře zastoupeny v méně příznivých oblastech LFA a jsou charakteristické vyšší pracovní náročností spojenou s relativně vyšším zastoupením stavů prasat a masného skotu v porovnání s většími zemědělskými podniky se smíšenou výrobou.

V roce 2012 se objem tržeb za prodej vlastních výrobků a služeb za podnikatelské subjekty potravinářského průmyslu meziročně zvýšil o 5,9 mld. Kč. Ve srovnání s téměř 8% růstem v předchozím roce byl růst tržeb za prodej vlastních výrobků a služeb v roce 2012 mírnější, tj. 2,1 %, přičemž meziroční růst byl mírně vyšší u podniků Výroby nápojů (o 3 %, tj. o 1,7 mld. Kč) než u podniků Výroby potravinářských výrobků (o 1,9 %, tj. o 4,2 mld. Kč).

Dále se snížila účetní přidaná hodnota celkem o 2,7 mld. Kč (o 3,6 %) na 71,4 mld. Kč. U podniků Výroby potravinářských výrobků klesla účetní přidaná hodnota o 2,8 mld. Kč. Výroba potravinářských výrobků zaujímá výrazně větší podíl v potravinářském průmyslu dle sledovaných ukazatelů než Výroba nápojů. U podnikatelských subjektů Výroby nápojů se naopak jejich účetní přidaná hodnota meziročně zvýšila celkem o 161 mil. Kč.

● **Souhrnné hodnocení agrární politiky**

Celkové podpory se v roce 2012 proti roku 2011 mírně snížily ze 42,3 mld. Kč na 41,9 mld. Kč, tj. o 1,1 %. Podpory samotným zemědělským podnikům (tj. bez výdajů na tzv. obecné služby) se v podobném srovnání snížily z 34,2 mld. Kč na 34,1 mld. Kč, tj. zhruba o 0,3%. Nejvíce k této meziroční změně přispěl další pokles výdajů z národních zdrojů, zejména výdajů SZIF (meziročně o 26,7 %, především v důsledku dalšího snížení

výdajů na podpory Top-Up). Pokles národních zdrojů byl však do značné míry kompenzován vyššími podporami ze zdrojů EU (o 2,04 %).

Největší podíl podpor připadl v roce 2012 na přímé platby (51,3 %), což představuje proti roku 2011 významný nárůst podílu o 4,6 p. b. Druhou největší složku podpor představují podpory v rámci PRV, jejichž podíl v roce 2012 na úrovni 28,7 % však proti roku 2011 poklesl o 5,1 p. b. Podíl zdrojů EU na celkových podporách do českého agrárního sektoru se zvýšil ze 70,9 % v roce 2011 na 73,2 % v roce 2012.

Podle klasifikace EU se největší část podpor soustřeďuje v Pilíři I (podpora příjmů podniků). Podpory v tomto pilíři včetně podpory cen v roce 2011 zaujímaly 55 % z celkových podpor, avšak v roce 2012 došlo ke zvýšení jejich podílu na téměř 60 %. Podíl podpor v rámci Pilíře II (podpory rozvoje venkova) tak meziročně klesl z 37,3 % na 32,1 %.

Dlouhodobě nejvíce podpor připadá na podpory příjmů podniků (včetně plateb LFA), jejichž podíl se v obou sledovaných letech pohybuje kolem 60 %. Druhý největší objem podpor (kolem 15 % v obou sledovaných letech) se týká zlepšování vztahu zemědělství k životnímu prostředí a venkovu. Pouze kolem 11-12 % podpor se v obou sledovaných letech týká restrukturalizace a modernizace, tedy podpor vlastního zvyšování konkurenceschopnosti agrárního sektoru.

Celkově transfery veřejných zdrojů do zemědělství (včetně rybářství) hrají významnou roli v ekonomice sektoru. Zemědělská politika ČR po vstupu do EU je prostřednictvím Pilíře I nadále orientována více na podporu příjmů zemědělských podniků než na podpory směřující k potřebné restrukturalizaci a zvyšování konkurenceschopnosti zemědělství a potravinářství.

Návrh opatření v oblasti agrární politiky ke Zprávě o stavu zemědělství ČR za rok 2012 (podle ustanovení §6 zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství)

Dosáhnout spravedlivého pojetí zemědělství EU.

- Podporovat evropské zemědělství bez bariér na vnitřním trhu a usilovat o nastavení rovných podmínek pro všechny státy Evropské Unie.
- Aktivně se podílet na vytváření zjednodušené, přitom ale efektivní a silné společné zemědělské politiky.
- Vytvářet vhodné podmínky pro zvyšování přidané hodnoty zemědělské produkce.
- Podporovat úsilí EU v rámci Světové obchodní organizace (WTO) o prosazení funkčnosti evropských obchodních značek na světovém trhu a omezení importu výrobků z třetích zemí, které nebudou splňovat vyšší evropské environmentální a sociální standardy.

Podporovat růst konkurenceschopnosti a omezit byrokracii podnikání v zemědělském sektoru.

- Řešit aktuální problémy agrárního sektoru zapříčiněné hospodářskou recesí.
- Podporovat růst konkurenceschopnosti u všech typů a forem zemědělského podnikání ve spravedlivém podnikatelském prostředí.
- Omezovat stále rostoucí rozpor mezi potenciálem českého zemědělství a jeho využitím v domácím potravinářském průmyslu, kdy výsledkem jsou stále rostoucí vývozy zemědělské suroviny a dovozy zpracovaných výrobků (často vyrobených z původně domácí suroviny) a prohlubování záporného salda AZO.
- Zajišťovat českým zemědělským podnikatelům v rámci projektu e-AGRI neustálý přísun potřebných informací a poskytování co možná nejširší komunikace s úřady státní správy v resortu zemědělství.
- V souladu s připravovaným zjednodušováním SZP maximálně omezit administrativní požadavky na české zemědělské podnikatele a snížit tak jejich administrativní a byrokratickou zátěž.
- Usnadnit nové generaci zemědělců vstup do zemědělského podnikatelského prostoru za pomoci vhodných nástrojů.
- V rámci Hlavního strategického cíle dalšího rozvoje českého zemědělství se podílet na dlouhodobém a trvalém zajištění potravinové soběstačnosti a bezpečnosti na národní a evropské úrovni a přispívat tak k energetické soběstačnosti ČR.
- Podporovat agropotravinářský export (know-how, komodity, technologie) z ČR do třetích zemí.
- Podporovat transfer výsledků tuzemského i nadnárodního evropského výzkumu do praxe v agrárním sektoru.

Zvýšit kvalitu životního prostředí a krajiny, podpořit kvalitu života na venkově a podporovat kvalitní potraviny.

- Zaváděním vhodných zemědělských technologií napomáhat k prevenci klimatických rizik (např. povodní). Podporovat výrazné snížení rizik vodních a větrných erozí.
- „Akčním plánem České republiky na období 2011-2015“ podporovat ekologické zemědělství tak, aby do konce roku 2015 dosáhla výměra zemědělské půdy 15 % s důrazem na navýšení produkce biopotravin.
- Podporovat udržení dostatku kvalitní vody v krajině.
- Z hlediska ochrany půdy před degradací její kvality podporovat živočišnou výrobu, která strukturou spotřeby píce a další rostlinné produkce vyvolává rozmanitost pěstovaných plodin a následně zajišťuje přísun nepostradatelných statkových hnojiv.
- Podporovat zlepšení hospodářské, ekologické a sociální funkce lesů.
- Podporovat zlepšování kvality života ve venkovských oblastech a podpora diverzifikace hospodářství venkova.
- Nadále realizovat opatření pro podporu nákupu zemědělské půdy do vlastnictví samotných zemědělců s cílem zvyšování jejich motivace k hospodaření.
- Zvyšování bezpečnosti a kvality českých a moravských potravin a biopotravin zvyšovat jejich produkci. Typickým označením usnadnit spotřebitelům jejich identifikaci.
- Zvýšit tržní možnosti českých rybářů pomocí podpory konzumace domácích sladkovodních ryb s využitím fondů EU.
- Posílit infrastrukturu venkova a podporovat občanskou vybavenost a služby s využitím Programu rozvoje a venkova.

1 OBECNÉ PODMÍNKY VÝVOJE AGRÁRNÍHO SEKTORU A VENKOVA ČR

V roce 2012 se ekonomika ČR nacházela v recesi a došlo ke snížení HDP proti roku 2011 o 1,2 %. Pokles se přitom v průběhu roku postupně prohluboval. Podíl zemědělství na nominální hrubé přidané hodnotě přitom poklesl o 0,1 p. b. Růst inflace se zvýšil na 3,3 % a koruna oslabila vůči euru i vůči dolaru. Povětrnostní podmínky byly poznamenány jarním suchem, které výrazně postihlo zejména jižní Moravu. Podnikatelské prostředí v zemědělství bylo pozitivně ovlivněno pokračujícím růstem cen zemědělských výrobců, v roce 2012 o 4,1 %.

1.1 Národní hospodářství ČR a pozice agrárního sektoru

1.1.1 Vývoj národního hospodářství

V roce 2012 došlo v ČR k poklesu HDP, který meziročně ve stálých cenách činil 1,2 % a vystřídal mírný růst v roce 2011 (tab. T1.1/01). V průběhu roku se pokles hospodářské výkonnosti postupně prohluboval. Pokles HDP byl v ČR hlubší, než vykázaly státy EU 27 jako celek, jakož i v porovnání s eurozónou.

T1.1/01 - Vybrané ukazatele vývoje národního hospodářství¹⁾

Ukazatel	MJ	2011	2012
Hrubý domácí produkt - b. c.	mld. Kč	3 841,4	3 843,5
	meziroční index	101,1	100,1
Hrubý domácí produkt - s. c. (sezónně očištěno)	meziroční index	101,9	98,8
	EU 27 = 100	80	80
Úroveň HDP na obyvatele ²⁾	EU 15 = 100	73	73
	Kč	24 436	25 101
Průměrná měsíční mzda (nominální) ³⁾	meziroční index	102,4	102,7
	%	1,9	3,3
Průměrná míra inflace	%	3,94	3,69
Průměrné úrokové sazby z úvěrů nefinančním podnikům ⁴⁾	%	90,3	145,8
Obchodní bilance	mld. Kč	-104,0	-94,0
Běžný účet platební bilance	mld. Kč	-142,8	-101,0
Saldo státního rozpočtu	mld. Kč	1 569,0	1 758,9
Konsolidovaný hrubý dluh sektoru vládních institucí ⁵⁾	mld. Kč	-3,25	-4,38
Deficit sektoru vládních institucí ⁵⁾	% HDP	40,84	45,75
Dluh sektoru vládních institucí ⁵⁾	% HDP	6,7	7,0
Obecná míra nezaměstnanosti (průměr) ⁶⁾	%	24,586	25,143
Devizový kurz nominální (průměr) - Kč/€	Kč	17,688	19,583
- Kč/\$	Kč		

1) Tabulka obsahuje údaje zveřejněné do 2. 4. 2013.

2) Přepočítání pomocí parity kupní síly; pro rok 2012 vypočítáno z předběžných údajů Eurostatu.

3) Průměrná hrubá měsíční nominální mzda na přepočtené počty zaměstnanců v celém národním hospodářství.

4) Úrokové sazby korunových úvěrů - stav obchodů, průměr za 12 měsíců.

5) Saldo sektoru vládních institucí podle metodiky Evropského systému národních účtů (ESA 1995).

6) Podíl počtu nezaměstnaných na celkové pracovní síle (zaměstnaní spolu s nezaměstnanými), kde číselník i jmenovatel jsou ukazatele konstruované podle mezinárodních definic a doporučení Eurostatu a ILO.

Pramen: ČSÚ; ČNB; Eurostat

Zpracoval: V. Vilhelm (ÚZEI)

Podle propočtů z předběžných údajů Eurostatu dosáhla v roce 2012 ČR 80 % průměrné úrovně objemového indexu HDP na obyvatele v paritě kupní síly za EU 27. Při přepočtu běžným směnným kurzem činí tento poměr 57 %.

Na poptávkové straně se na celkovém ekonomickém poklesu v roce 2012 ve stálých cenách po sezónním očištění podílely především výdaje domácností, které se snížily meziročně o 3,5 %. Tvorba hrubého fixního kapitálu se meziročně snížila o 1,6 %, naopak zahraniční obchod ovlivnil HDP pozitivně při meziročním zvýšení vývozu zboží a služeb o 4,1 % a dovozu o 2,1 %. Na nabídkové straně ekonomiky poklesla HPH ve stálých cenách po sezónním očištění o 1,1 %, přičemž nejvíce poklesla HPH zemědělství, lesnictví a rybařství, a to o 13,6 %. HPH zpracovatelského průmyslu se meziročně téměř nezměnila a představovala 99,9 % úrovně roku 2011.

Obchodní bilance ČR celkem v roce 2012 dosáhla opětovně kladné hodnoty a skončila nejvyšším přebytkem v historii samostatné ČR ve výši 145,8 mld. Kč při meziročním zvýšení o 55,5 mld. Kč². Této bilance bylo dosaženo při meziročním nárůstu vývozu o 168 mld. Kč a současném růstu dovozu o 113 mld. Kč.

Obecná míra nezaměstnanosti se v roce 2012 zvýšila na 7,0 % a byla o 0,3 p. b. vyšší než v roce 2011. Nezaměstnanost mírně poklesla ve druhém čtvrtletí, ale v dalších čtvrtletích se zvyšovala. Průměrná míra nezaměstnanosti zůstává v ČR nižší než průměr všech členských států EU (10,5 %) i eurozóny (11,4 %), kde v roce 2012 došlo k nárůstu míry nezaměstnanosti o 0,8 p. b. (EU 27), resp. o 1,2 p. b. (eurozóna) proti roku 2011. Průměrná hrubá nominální měsíční mzda³ dosáhla v roce 2011 úrovně 25 101 Kč, čímž se meziročně zvýšila o 2,7 %. Při zohlednění míry inflace však reálné mzdy poklesly o 0,6 %. V podnikatelské sféře se průměrná nominální mzda přitom zvýšila o 2,8 %, ale reálně poklesla o 0,5 %. V nepodnikatelské sféře došlo k menšímu nárůstu průměrné nominální mzdy o 2,2 %, čímž se reálná mzda snížila o 1,1 %.

Deficit sektoru vládních institucí vyjádřený podílem na HDP se v roce 2012 meziročně zvýšil o 1,13 p. b.

Míra inflace za rok 2012 činila 3,3 %, čímž meziročně vzrostla o 1,4 p. b. Cenový růst byl nejvyšší v oblasti zdraví (o 9,3 %) a dále u potravin a nealkoholických nápojů (o 6,9 %), v oblasti bydlení, vody, energie a paliv (o 5,0 %) a stravování a ubytování (o 3,8 %). Pod mírou inflace byl nárůst cen v dopravě, u alkoholických nápojů a tabáku, v oblasti vzdělávání a ostatního zboží a služeb. K poklesu cen došlo nejvýrazněji u odívání a obuvi (o 3,1 %), dále

---

² Na základě údajů ČNB o platební bilanci za I.-IV. Q 2012. Podle statistiky zahraničního obchodu se zbožím, vykazované ČSÚ podle předpisů EU na základě celních statistik a ocenění vývozu v cenách FOB a dovozu v cenách CIF, dosáhla bilance v roce 2012 hodnoty 309 mld. Kč při meziročním zvýšení o 118 mld. Kč. Vývoz se podle údajů ČSÚ zvýšil o 186 mld. Kč a dovoz o 68 mld. Kč (předběžné údaje).

³ Na přepočtené počty zaměstnanců v celém národním hospodářství.

v oblastech pošt a telekomunikací, bytového vybavení, zařízení domácností a oprav a rekreace a kultury. Úrokové sazby korunových úvěrů poskytnutých nefinančním podnikům v průměru klesly o 0,25 p. b. Průměrný nominální devizový kurz české koruny v roce 2012 proti roku 2011 poklesl vůči euru o 2,3 % a vůči dolaru o 10,7 %. Kurz koruny vůči euru i dolaru se v průběhu roku pohyboval ve vlnách, relativně nejsilnějšího kurzu dosáhla koruna v březnu a v září, naopak nejslabší byla koruna vůči oběma měnám v červnu a v červenci.

1.1.2 Pozice agrárního sektoru

Odvětví zemědělství se podílelo podle statistiky národních účtů v roce 2012 na celkové tvorbě HPH v základních b. c.⁴ 1,32 %, což představuje meziroční pokles o 0,09 p. b. (tab. T1/1.02 a příl. tab. 1/1.01). V případě potravinářského průmyslu došlo k rovněž k poklesu podílu na celkové tvorbě HPH o 0,09 p. b. na 2,29 %. Při vyjádření HPH ve s. c. roku 2005 poklesl uvedený podíl v případě odvětví zemědělství o 0,15 p. b. a u potravinářského průmyslu o 0,19 p. b. Vývoj cen zemědělských výrobců v roce 2012 vykázal meziroční nárůst o 4,1 %, čímž však zaostal za růstem CZV v roce 2011, který činil 19,1 %.

---

⁴ *Základní cena je cena za jednotku vyrobené produkce bez daně splatné na tuto jednotku v důsledku její výroby nebo prodeje, ale včetně dotace vázané na tuto jednotku (dotace na produkty).*

T1.1/02 - Vybrané ukazatele postavení agrárního sektoru v národním hospodářství

Ukazatel	2011	2012
Podíl na HPH v základních b. c. - podle statistiky národních účtů (%)		
- odvětví zemědělství, lesnictví a rybolovu	2,16	2,07
z toho - odvětví zemědělství ¹⁾	1,41	1,32
- výroba potravin, nápojů a tabákových výrobků	2,38	2,29
Podíl zemědělství²⁾ na HDP v základních b. c. - podle SZÚ (%)	0,91	0,87
Podíl agrárního vývozu na celkovém vývozu (%)	4,18	4,81
Podíl agrárního dovozu na celkovém dovozu (%)	5,83	6,25
Podíl vydání za potraviny, nápoje a tabákové výrobky na celkových spotřebních vydáních domácností³⁾ (%)	22,0	22,8
z toho za potraviny a nealkoholické nápoje ³⁾ (%)	19,1	20,0
Podíl na celkovém počtu zaměstnanců v NH (%)⁴⁾		
- odvětví zemědělství, lesnictví a rybářství	2,63	2,60
z toho - odvětví zemědělství ¹⁾	2,21	2,19
- výroba potravinářských výrobků, nápojů a tabákových výrobků	2,77	2,76
Poměr průměrné měsíční mzdy v odvětví zemědělství k průměrné měsíční mzdě v NH (%)⁴⁾	76,4	78,1
Podíl na celkových výdajích státního rozpočtu (%) - odvětví zemědělství⁵⁾	3,75	4,01
- MZe (kap. 329)	4,14	4,43
Podíl výdajů státního rozpočtu pro odvětví zemědělství na HDP v b. c. (%)	1,13	1,20

1) CZ-NACE 01 Rostlinná a živočišná výroba, myslivost a související činnosti.

2) Zemědělská prvovýroba, poskytované zemědělské služby a neoddělitelné nezemědělské činnosti; rok 2011 semidefinitivní údaj, rok 2012 předběžný údaj.

3) Údaj na základě čtvrtletních statistik rodinných účtů.

4) Celkový počet zaměstnanců a průměrné hrubé mzdy podle CZ-NACE za ČR úhrnem (přepočtené osoby).

5) Podle odvětvového třídění rozpočtových výdajů (výdaje z kapitoly MZe i dalších ústředních kapitol).

Pramen: ČSÚ; MF

Zpracoval: V. Vilhelm (ÚZEI)

Podíl agrárního vývozu na celkovém vývozu a rovněž podíl agrárního dovozu na celkovém dovozu se meziročně zvýšil a činil 4,8 % v případě vývozu a 6,3 % v případě dovozu. Agrární vývoz se v roce 2012 zvýšil proti roku 2011 o více než 22 % a agrární dovoz narostl téměř o 10 %. Následkem těchto zvýšení se bilanční schodek AZO meziročně snížil o více než 11 mld. Kč na úroveň 25 mld. Kč. Současně došlo ke zvýšení stupně krytí agrárních dovozů vývozy na 86 %.

Podíl výdajů domácností za potraviny, nápoje a tabákové výrobky na celkových výdajích za zboží a služby se podle čtvrtletních údajů v roce 2012 v ČR ve srovnání s rokem 2011 zvýšil o 0,8 p. b. na 22,8 %, přičemž samotné výdaje za potraviny a nealkoholické nápoje představovaly 20 % celkových výdajů, což znamená proti roku 2011 zvýšení o 0,9 p. b.

Podle údajů ČSÚ⁵⁾ došlo v odvětví zemědělství, lesnictví a rybářství v roce 2012 k poklesu počtu zaměstnanců o 2,1 % proti roku 2011. Současně došlo i k poklesu podílu zaměstnanců odvětví na celkovém počtu zaměstnanců o 0,03 p. b. na 2,60 %. Z toho podíl

⁵⁾ Celkový počet zaměstnanců a průměrné hrubé mzdy podle CZ NACE za ČR úhrnem (přepočtené osoby) – předběžné údaje.

zaměstnanců v samotném zemědělství (včetně myslivosti a souvisejících činností) poklesl pouze o 0,02 p. b. Zemědělství je nadále charakterizováno mzdovou disparitou a zaostává v úrovni průměrných mezd za průměrem ČR. V roce 2012 se toto zaostávání zmírnilo na úroveň 78 %. Růst nominální mzdy zaměstnanců v zemědělství na přepočtené osoby činil 5,0 % a byl o 2,3 p. b. vyšší než průměr celkového růstu mezd v ČR. Protože růst nominální mzdy v zemědělství byl vyšší než míra inflace, došlo zde k nárůstu reálné mzdy o 1,7 %.

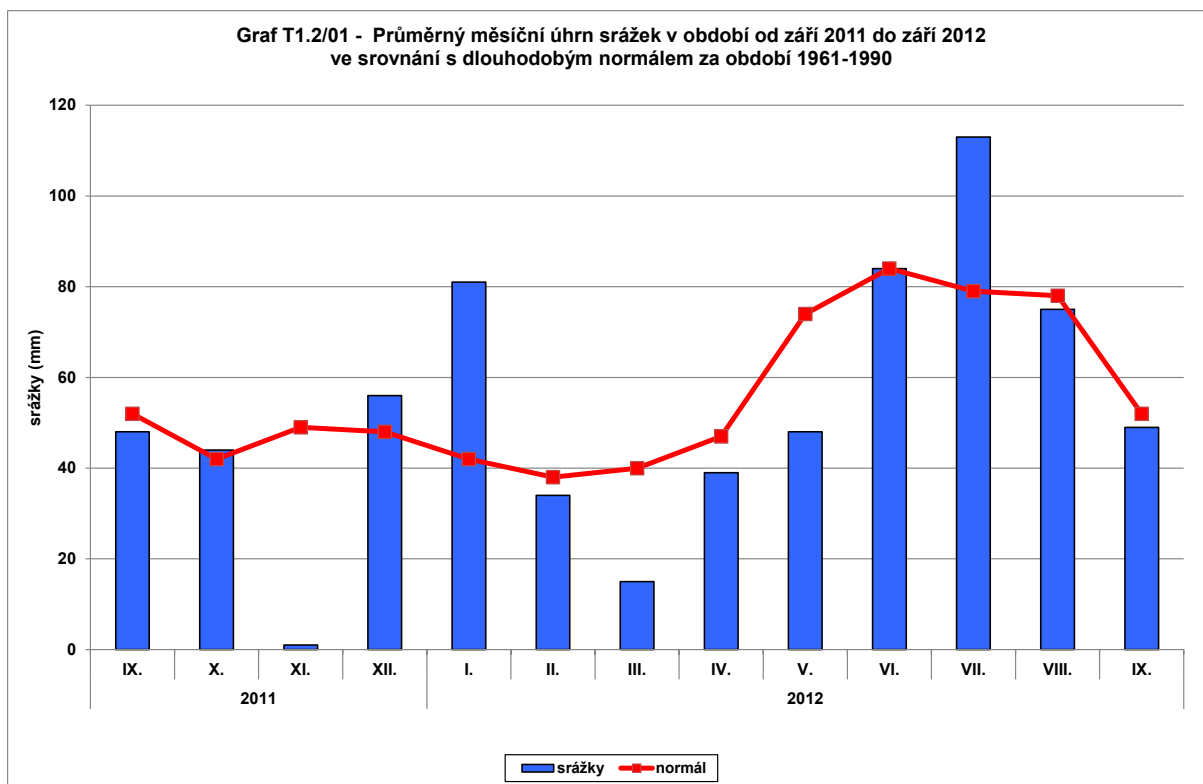
Podíl zemědělství na výdajích státního rozpočtu se v roce 2012 zvýšil o 0,3 p. b. na 4,0 %. Zatímco celkové výdaje státního rozpočtu se v roce 2012 meziročně snížily o 0,3 %, výdaje státu do odvětví zemědělství se zvýšily ve srovnání s rokem 2011 o téměř 7 %.

1.2 *Povětrnostní podmínky a jejich vliv na agrární sektor*

Povětrnostní podmínky v ČR charakterizované měsíčními úhrny srážek a průměrnými měsíčními teplotami kolísaly v období od září 2011 do září 2012 kolem hodnot dlouhodobého normálu za období 1961-1990 a zvláště v případě naměřených srážek vykázaly několik významnějších odchylek.

Úhrny srážek v období od září 2011 do září 2012

Měsíční srážkové úhrny se pohybovaly až na tři výrazné výjimky kolem hodnot dlouhodobého normálu. Nízké srážkové úhrny proti dlouhodobému normálu byly zaznamenány zejména v listopadu 2011 (pouze 2 % dlouhodobého normálu) a v březnu 2012 a méně výrazně i v květnu 2012 s tím, že celé jarní období vykázalo podprůměrné srážky s negativním dopadem na výnosy plodin. Naopak vysoce překročeny byly srážkové normály v lednu 2012 (193 % normálu) a méně výrazně i v červenci 2012.

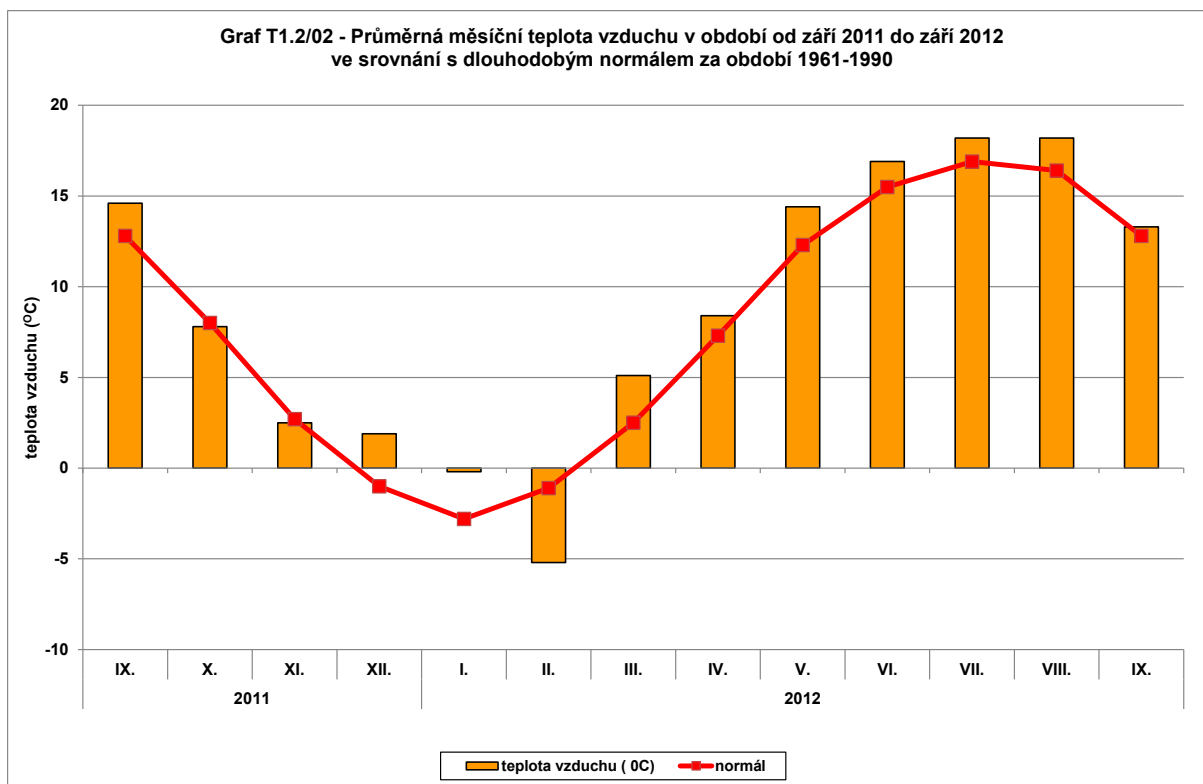

Pramen: ČHMÚ

Zpracoval: V. Vilhelm (ÚZEI)

Teploty vzduchu v období od září 2011 do září 2012

Průměrné měsíční teploty na území ČR vykázaly největší odchylku od normálu v únoru 2012 (-4,1 °C), v období od března do září 2012 se pohybovaly mírně nad úrovní normálu. Velmi teplý byl srpen, kdy byla 20. 8. naměřena v Dobřichovicích ve středních Čechách teplota vzduchu 40,4 °C.

Pramen: ČHMÚ

Zpracoval: V. Vilhelm (ÚZEI)

Průběh počasí negativně ovlivnil výnosy plodin, které byly vesměs nižší než v předcházejícím roce. Zejména jižní Morava byla na jaře 2012 postižena suchem. Škody na pojištěných plodinách způsobené ostatními nepříznivými projevy počasí, zejména krupobitím, ale i vyzimováním a jarními mrazy, byly v roce 2012 relativně vysoké (viz kap. 6.4).

Riziko ohrožení suchem v roce 2012 dle okresů je uvedeno v příl. tab. 1.2/01 a výnosy obilovin a řepky v oblastech ohrožených suchem v roce 2012 v příl. tab. 1.2/02.

1.3 Podnikatelské prostředí

Podnikatelské prostředí je utvářeno především tržními podmínkami určenými cenami vstupů a výstupů, které jsou ovlivňovány inflací, kurzem koruny, dále vývojem zahraničního obchodu, daňovým zatížením včetně daňových úlev, dostupností úvěrů a mírou podnikatelského rizika. Významnou roli hraje i množství a kvalita právních předpisů, vymahatelnost práva a rozměr korupce. Pro zemědělské podnikatele má rozhodující význam úroveň unijních i národních podpor.

Vliv cenového vývoje na agrární trh a podnikatelské prostředí

Celkový index cen vstupů do zemědělství v roce 2012 proti předešlému roku činil 104,3 %. V průběhu roku 2012 ceny vstupů do zemědělství rostly v jednotlivých čtvrtletích průměrným tempem 1,9 %, přičemž největší růst byl zaznamenán ve druhém pololetí. Vysoký nárůst proti roku 2011 zaznamenaly ceny osiva pšenice a řepky, ceny krmiv a cena vody.

Ceny zemědělských výrobců v meziročním srovnání stouply v roce 2012 na 104,1 % úrovně roku 2011. Celkově ceny v živočišné výrobě rostly výrazněji než v rostlinné výrobě, nejvýrazněji však vzrostly ceny zeleniny a květin.

Spotřebitelské ceny potravin a nealkoholických nápojů se zvýšily v roce 2012 na 106,9 % úrovně předchozího roku a tento růst byl více než dvakrát vyšší než celková míra inflace.

Daňové zatížení a daňové úlevy

Ve srovnání s EU je česká daňová kvóta, tj. suma všech daňových příjmů poměřovaná k HDP, pod průměrem EU 27 a ve srovnání s většinou starých členských zemí EU je výrazně nižší.

Zvýšení předpisu daně z příjmu právnických osob v resortu zemědělství v roce 2012 odpovídá zlepšení situace podnikatelských subjektů proti roku 2011, stejně jako u daně z příjmu fyzických osob podávajících daňové přiznání. Předpis daně z nemovitostí se meziročně v resortu zemědělství v roce 2012 snížil o 3 %, naopak daň z přidané hodnoty v roce 2012 dosáhla na rozdíl od předcházejícího roku kladné hodnoty v důsledku zvýšení snížené sazby DPH, s níž zemědělství podnikatelé realizují rozhodující většinu své produkce, z 10 % na 14 % od 1. ledna 2012. Objem vratky spotřební daně za tzv. „zelenou naftu“⁶ se v roce 2012 proti roku 2011 téměř nezměnil. Vývoj zatížení zemědělských podnikatelských subjektů předepsanými daněmi v uplynulých pěti letech uvádí příl. tab. 1.3/01.

Ze specifických daňových úlev ovlivňujících ekonomiku zemědělských podniků, které se v daňovém systému dlouhodobě uplatňují, se především se jedná o:

- snížení sazby daně silniční o 25 % u vozidel určených pro činnosti výrobní povahy v rostlinné výrobě;
- nárok na vrácení 60 % spotřební daně zahrnuté do ceny nakoupené nafty (resp. 85 % v případě nafty s nejméně 30 % podílem FAME) prokazatelně spotřebované v zemědělské prvovýrobě (-1 816 mil. Kč v roce 2012);
- možnost vyšší odpisové sazby, kdy podniky s převážně zemědělskou a lesní výrobou mohou uplatnit u vybraných skupin strojů v prvním roce odepisování o 20 % vyšší odpisové sazby (za předpokladu, že jsou prvními vlastníky zmiňované techniky);
- velký význam má i daňové zvýhodnění minerálních olejů s vyšším obsahem FAME, které významně zvyšuje poptávku po řepce.

---

⁶ *Vrácení daně z minerálních olejů osobám užívajícím tyto oleje pro zemědělskou prvovýrobu dle § 57 zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních.*

Úvěrové služby

V roce 2012 se meziročně zvýšil trend alokace úvěrů do zemědělství, myslivosti a rybolovu v úhrnu o 16,5 % za všechny typů úvěrů a pohledávek za klienty. Největší tempa nárůstu byla zaznamenána u dlouhodobých úvěrů a investičních úvěrů. Dlouhodobé úvěry mají převážně investiční charakter a jejich podíl se zvýšil na téměř 75 % celkového úhrnu úvěrů a pohledávek obchodních bank za klienty. Při zvýšené míře inflace na úrovni 3,3 % v roce 2012 pokračoval trend snižování úrokových sazeb poskytnutých nefinančním podnikům. Alokaci úvěrů do zemědělství i v roce 2012 podporoval PGRLF poskytováním finančních prostředků určených na snížení úrokového zatížení v rámci investičního programu Zemědělec (podrobněji kap. 6.4).

Podnikatelské riziko a jeho eliminace

Vedle vlastních aktivit zemědělských podniků ke snižování podnikatelského rizika, jako jsou diverzifikace nebo investice do preventivních opatření, a státem zajišťovaného systému prevence rizik nákaz a chorob rostlin hraje významnou roli zemědělské pojištění. Pojištění je důležitým nástrojem snižování dopadů řady rizik v rostlinné i živočišné produkci. Celkový objem pojistného za zemědělské pojištění vykázaný v žádostech o dotaci z PGRLF vzrostl v roce 2012 o 4 % při nárůstu v pojištění plodin a poklesu v pojištění hospodářských zvířat. Výměra pojištěných plodin přesáhla 1,5 mil. ha. Podpora zemědělského pojištění poskytnutá PGRLF se v roce 2012 snížila a představovala asi 290 miliónů Kč při průměrné sazbě 27 % z uhrazeného pojistného (podrobněji kap. 6.4).

Trh s půdou

Důležitým faktorem podnikatelského prostředí v zemědělství je fungování trhu s půdou, který je podrobněji popsán v kap. 7.2. Podíl pronajaté zemědělské půdy na celkové obhospodařované ploše je po Slovensku v českém zemědělství nejvyšší ze všech zemí EU. Přitom ovšem více než jedna třetina pronajaté půdy obhospodařované zemědělskými podniky právnických osob připadá na půdu ve vlastnictví jejich členů nebo vlastníků (společníků)⁷. Celkově činil podíl pronajaté půdy v roce 2012 zhruba 75 %⁸ a dlouhodobě (od počátku transformace) klesá, zatímco podíl vlastní obhospodařované půdy narůstá. Prodejní ceny zemědělské půdy v ČR se v roce 2012 výrazně nezměnily a jsou ve srovnání se státy EU 15 stále na zřetelně nižší úrovni. Naproti tomu nájemné za zemědělskou půdu vzrostlo v roce

---

⁷ Zjištění z dotazníkového šetření ÚZEI realizovaného v roce 2010 se změřením na vlastnicko-uživatelské vztahy k zemědělské půdě provedené v rámci výzkumného záměru financovaného MZe (MZE0002725101 Analýza a vyhodnocování možností trvalé udržitelnosti zemědělství a venkova ČR v podmínkách EU a Evropského modelu zemědělství).

⁸ Odhad na základě údajů ČSÚ ze Strukturálních výsledků za zemědělství a trendu zvyšování podílu vlastní půdy v letech 2000-2010.

2012 zhruba o 3 % a průměrné nájemné za hektar zemědělské půdy dosáhlo úrovně cca 1 550 Kč při poměrně vysoké variabilitě v závislosti na charakteru pronajímaného pozemku a době uzavření nájemní smlouvy.

Administrativní zátěž

Odstraňování nadbytečné regulace a byrokratické zátěže je důležitou prioritou činnosti Ministerstva zemědělství, jež je gestorem cca 40 % veškerých předpisů Evropské unie, které je nutné implementovat do právního řádu ČR, a které v některých případech obsahují prvky regulace a byrokratické zátěže. Ministerstvo zemědělství postupuje legislativní návrhy v rámci meziresortního připomínkového řízení k diskusi zainteresované veřejnosti, čímž vytváří předpoklady k dalšímu snižování nadbytečné regulace a byrokratické zátěže.

Při Ministerstvu zemědělství pracuje Antibyrokratická komise MZe (ABK), zřízená ministrem zemědělství ve snaze snížit administrativní náročnost různých opatření uplatňovaných a využívaných v resortu. Členové ABK prostřednictvím organizací, které zastupují, a prostřednictvím zemědělské veřejnosti vyhledávají případy zbytečné administrativní zátěže a předkládají je k projednání.

Příkladem právních předpisů, jejichž předkladatelem bylo v roce 2012 Ministerstvo zemědělství, a které vedly ke snížení nadbytečné regulace a byrokratické zátěže jsou:

- Vyhláška č. 51/2012 Sb., kterou se mění vyhláška č. 291/2003 Sb., o zákazu podávání některých látek zvířatům, jejichž produkty jsou určeny k výživě lidí, a o sledování (monitoringu) přítomnosti nepovolených látek, reziduí a látek kontaminujících, pro něž by živočišné produkty mohly být škodlivé pro zdraví lidí, u zvířat a v jejich produktech, umožňuje chovatelům, popřípadě jiným osobám, aby v souladu s pokyny veterinárního lékaře mohli podávat hospodářským zvířatům registrované veterinární léčivé přípravky s estrogením, androgením nebo gestagením účinkem. Doposud mohli tyto léčivé veterinární přípravky podávat hospodářským zvířatům pouze veterinární lékaři. Snižování administrativní zátěže podnikatelských subjektů se předpokládá v roční úspoře cca 10 milionů Kč.
- Vyhláška č. 78/2012 Sb., kterou se mění vyhláška č. 208/2004 Sb., o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat, umožňuje v rámci stanovení minimálních standardů pro ochranu skotu ve výkrmu chovat ve skupinách společně skot s rohy a bez rohů, pokud má volný přístup do výběhu nebo na pastvu. Tato změna umožní chovatelům skotu snížení nákladů spojených s chovem skotu ve výkrmu, a tím i zvýšení konkurenceschopnosti chovatelů skotu. Celkové snížení administrativní zátěže podnikatelských subjektů bude přes 60 milionů Kč ročně.
- Vyhláška č. 80/2012 Sb., kterou se mění vyhláška č. 16/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o ekologickém zemědělství, snižuje počet registračních formulářů z dosavadních pěti na jediný, a tím dojde ke snížení administrativní zátěže

a ke zjednodušení a zpřehlednění dosavadního procesu registrace osob podnikajících v ekologickém zemědělství. Snížení administrativní zátěže podnikatelských subjektů se předpokládá v roční úspoře cca 10 milionů Kč.

- Vyhláška č. 316/2012 Sb., kterou se mění vyhláška č. 344/2003 Sb., kterou se stanoví požadavky na tabákové výrobky, znamená rozšíření seznamu složek, které je povoleno používat při výrobě tabákových výrobků. Umožněním výroby a dovozu tabákových výrobků obsahujících složky, které vyhláška zařazuje mezi povolené, je odstraněna stávající nevýhoda pro výrobce tabákových výrobků v České republice a dovozce tabákových výrobků do České republiky.

1.4 Důležitá rozhodnutí orgánů ČR a EU

1.4.1 Nejvýznamnější legislativní opatření připravovaná MZe v roce 2012

V roce 2012 bylo Parlamentem České republiky, vládou a Ministerstvem zemědělství projednáno a schváleno několik desítek právních předpisů týkajících se bezprostředně zemědělství, mnoho jiných bylo zpracováváno v různých stupních legislativního procesu (návrh zákona, návrh nařízení vlády nebo návrh vyhlášky). Naprostá většina legislativních opatření ve vztahu k agrárnímu sektoru byla v roce 2012 předložena s cílem zajištění souladu s předpisy Evropské unie, včetně zdokonalování právních předpisů z oblasti zemědělství.

Nejvýznamnější právní úpravou v roce 2012 v oblasti agrárního sektoru bylo přijetí zákona č. 503/2012 Sb., o Státním pozemkovém úřadu. Na základě tohoto zákona se s účinností od 1. 1. 2013 ukončuje činnost Pozemkového fondu České republiky a převádí se jeho majetek a zbytkové agendy na nově vzniklý úřad – Státní pozemkový úřad, který bude správním úřadem s celostátní působností ve věcech pozemkových úprav a restitucí. Při zřízení Státního pozemkového úřadu dochází ke spojení dosavadních působností Pozemkového fondu České republiky, pozemkových úřadů a Ústředního pozemkového úřadu, který byl součástí Ministerstva zemědělství. Státní pozemkový úřad bude vystupovat jako orgán vykonávající působnost veřejné správy v oblasti pozemkových úprav podle zákona č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech, a v oblasti restitucí v souladu se zákonem č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku. Současně se bude zabývat správou státního zemědělského majetku, včetně jeho prodeje. Svou činností se bude též podílet na rozvoji venkova a tvorbě a ochraně krajiny.

Další významné změny nastaly v souvislosti s plněním závazků České republiky vyplývajících z členství v Evropské unii přijetím následujících právních předpisů:

- Zákona č. 54/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin, kterým se nově podle předpisu EU upravuje uvádění na trh směsí osiv pícnin určených k uchování přirozeného životního prostředí.
- Zákona č. 199/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a zákona č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství, který podle nových předpisů EU

umožňuje vytvořit a pravidelně aktualizovat národní strategii používání přípravků na ochranu rostlin za účelem snížení rizik a omezení dopadů používání těchto přípravků na lidské zdraví a životní prostředí. Zjednodušuje systém odborné přípravy a jejího osvědčování pro profesionální uživatele přípravků na ochranu rostlin, distributory přípravků na ochranu rostlin a poradce k ochraně rostlin. Prodej přípravků pro profesionální použití se umožňuje pouze držitelům osvědčení získaného na základě absolvování odborné přípravy. Letecká aplikace přípravků se umožňuje pouze výjimečně a zavádí se opatření na ochranu vodního prostředí a zdrojů pitné vody, veřejnosti, oblastí chráněných z hlediska životního prostředí a pracovníků v zemědělství. Zavádí se plošné uplatňování integrované ochrany rostlin všemi profesionálními uživateli přípravků.

- Zákona č. 359/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, a zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči, který na základě nových předpisů EU upřesňuje právní úpravu pro kvalifikaci osob, které usmrcují zvířata, nebo pracují s pokusnými zvířaty, pro používání zvířat pro vědecké účely, pro udělení povolení k porážce zvířat pro potřeby církví nebo náboženských společností, a pro umístění týraných zvířat do náhradní péče. Zákon dále ruší řády ochrany zvířat při veřejném vystoupení, čímž dojde ke snížení administrativní zátěže pořadatelů veřejných vystoupení a obcí.

V roce 2012 průběžně pokračoval proces přípravy a schvalování desítek prováděcích právních předpisů, a to ve formě nařízení vlády, zejména v oblasti působnosti Státního zemědělského intervenčního fondu.

1.4.2 Důležitá rozhodnutí a právní akty orgánů EU v roce 2012

V roce 2012 byly právní akty institucí EU z hlediska procesního přijímány pouze v souladu s Lisabonskou smlouvou, tj. řádným legislativním postupem Evropským parlamentem a Radou, nebo dle článku 290, resp. článku 291 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU).

V září 2012 Komise přijala návrh s cílem uplatnit nová pravidla zveřejňování informací o příjemcích finančních prostředků z fondů EU pro zemědělství. Tuto revizi právních předpisů uspíšil rozsudek Soudního dvora z roku 2010, který zrušil část nařízení Komise (ES) č. 259/2008, zejména pokud jde o zveřejňování informací o jednotlivých příjemcích prostředků ze zemědělských fondů. Tento návrh zohledňuje právní omezení, která souvisejí s ochranou osobních údajů. V prosinci Komise přijala druhou zprávu o vývoji situace na trhu a podmínkách pro hladké postupné ukončení režimu mléčných kvót dle požadavku Rady v rámci reformy Společné zemědělské politiky (SZP) v roce 2008. Přijímání právních předpisů EU se v kontinuálním duchu zaměřovalo také na řešení stávajících i budoucích problémů: zabezpečení potravin, změny klimatu, udržitelné využívání přírodních zdrojů,

vyvážený rozvoj venkova, pomoc zemědělskému odvětví, aby mohlo čelit následkům hospodářské krize a vyšší kolísavosti cen zemědělských produktů, na podporu inteligentního a udržitelného růstu podporujícího začlenění v souladu se strategií Evropa 2020.

V říjnu 2011 byl představen tzv. legislativní balíček k budoucí podobě SZP, přičemž legislativní návrhy se zaměřují na přímé platby, rozvoj venkova, společnou organizaci trhů a horizontální otázky. Diskuse k těmto legislativním návrhům v roce 2012 intenzivně probíhaly pod patronací dánského a kyperského předsednictví v rámci všech formací pracovních orgánů Rady EU a rovněž na půdě Evropského parlamentu. Cílem dalších přijímaných právních aktů týkajících se otázek SZP bylo posílení ekonomické a ekologické konkurenceschopnosti zemědělského odvětví, podpora inovací, boj proti změně klimatu, podpora zaměstnanosti i růstu v zemědělských oblastech a transparentnější a účinnější pravidla v oblasti zemědělství.

V oblasti jednotlivých zemědělských komodit byly přijaty právní akty – prováděcí nařízení Komise (EU) č. 569/2012 ze dne 28. června 2012 o dočasném pozastavení dovozních cel na některé obiloviny pro hospodářský rok 2012/13; prováděcí nařízení Komise (EU) č. 1115/2012 ze dne 28. listopadu 2012 o dočasném pozastavení dovozních cel na některé obiloviny pro hospodářský rok 2012/13; nařízení EP a Rady (EU) č. 261/2012 ze dne 14. března 2012, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, pokud jde o smluvní vztahy v odvětví mléka a mléčných výrobků (tzv. mléčný balíček); prováděcí nařízení Komise (EU) č. 511/2012 ze dne 15. června 2012 o oznámeních týkajících se organizací producentů a mezioborových organizací a o smluvních jednáních a vztazích stanovených nařízením Rady (ES) č. 1234/2007 v odvětví mléka a mléčných výrobků; nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 880/2012 ze dne 28. června 2012 doplňující nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, pokud jde o nadnárodní spolupráci a smluvní jednání organizací producentů v odvětví mléka a mléčných produktů; nařízení týkající se dovozních cel na některé obiloviny pro hospodářský rok 2012/13. V rámci problematiky přímých plateb byla přijata tato nařízení: prováděcí nařízení Komise (EU) č. 776/2012 ze dne 27. srpna 2012 o zálohách přímých plateb uvedených v příloze I nařízení Rady (ES) č. 73/2009, kterým se stanoví společná pravidla pro režimy přímých podpor v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zavádějí některé režimy podpor pro zemědělce, jež mají být vyplaceny od 16. října 2012; nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 671/2012 ze dne 11. července 2012, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 73/2009, pokud jde o poskytování přímých plateb zemědělcům v roce 2013. V oblasti ekologického zemědělství a biopotravin bylo vydáno nařízení Komise (EU) č. 203/2012 ze dne 8. března 2012, kterým se mění nařízení (ES) č. 889/2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 834/2007, pokud jde o prováděcí pravidla pro ekologickou produkci vína. Tímto nařízením se po několikaletém úsilí podařilo stanovit pravidla pro zpracování ekologicky vypěstovaných hroznů na biovíno. Přijetí nařízení

umožnilo označování biovín podle stejných pravidel, podle kterých jsou označovány ostatní biopotraviny. Nařízení nabylo účinnosti dne 1. 8. 2012.

V oblasti rozvoje venkova bylo v roce 2012 přijato prováděcí nařízení Komise (EU) č. 937/2012 ze dne 12. října 2012, kterým se mění nařízení (ES) č. 1122/2009 a (EU) č. 65/2011, pokud jde o metodu určování použitelné úrokové sazby na neoprávněně vyplacené částky, které mají být získány zpět od příjemců režimů přímých podpor pro zemědělce podle nařízení Rady (ES) č. 73/2009, podpory pro rozvoj venkova podle nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 a podpory pro odvětví vína podle nařízení Rady (ES) č. 1234/2007.

V rámci zemědělských fondů bylo přijato několik důležitých dokumentů: Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě o výdajích EZZF – Systém včasného varování č. 6-7/2012; 2012/336/EU: Prováděcí rozhodnutí Komise ze dne 22. června 2012, kterým se z financování Evropské unie vylučují některé výdaje vynaložené členskými státy v rámci záruční sekce Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu (EZOZF), v rámci Evropského zemědělského záručního fondu (EZZF) a v rámci Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV); 2012/500/EU: prováděcí rozhodnutí Komise ze dne 6. září 2012, kterým se z financování Evropskou unií vylučují některé výdaje vynaložené členskými státy v rámci záruční sekce EZOZF, v rámci EZZF a v rámci EZFRV.

V oblasti bezpečnosti potravin, potravinářské legislativy a tabákových výrobků byly přijaty tyto právní akty: směrnice Komise 2012/9/EU ze dne 7. března 2012, kterou se mění příloha I směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/37/ES o sblížování právních a správních předpisů členských států týkajících se výroby, obchodní úpravy a prodeje tabákových výrobků, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/12/EU ze dne 19. dubna 2012, kterou se mění směrnice Rady 2001/112/ES o ovocných šťávách a některých podobných produktech určených k lidské spotřebě, nařízení 16/2012/EU, kterým se mění příloha II nařízení 853/2004/ES, pokud jde o požadavky na zmrazené potraviny živočišného původu určené k lidské spotřebě; nařízení 252/2012/EU, kterým se stanoví metody odběru vzorků a analýzy pro úřední kontrolu obsahu dioxinů, polychlorovaných bifenylů (PCB) s dioxinovým efektem a PCB bez dioxinového efektu v některých potravinách a kterým se ruší nařízení 1883/2006/ES; nařízení 277/2012/EU, kterým se mění přílohy I a II směrnice 2002/32/ES, pokud jde o maximální obsahy a akční prahy dioxinů a PCB; prováděcí nařízení 489/2012/EU, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 16 nařízení 1925/2006/ES o přidávání vitaminů a minerálních látek a některých dalších látek do potravin; prováděcí rozhodnutí 2012/347/EU o povolení uvedení produktů, které obsahují geneticky modifikovanou sóju MON 87701 × MON 89788 (MON-7701-2 × MON-89788-1), sestávající z ní nebo jsou z ní vyrobeny, na trh podle nařízení 1829/2003/ES; nařízení 594/2012/EU, kterým se mění nařízení 1881/2006/ES, pokud jde o maximální limity kontaminujících látek ochratoxinu A, PCB bez dioxinového efektu a melaminu v potravinách; prováděcí nařízení 788/2012/EU o koordinovaném víceletém kontrolním programu Unie pro roky 2013, 2014

a 2015 s cílem zajistit dodržování maximálních limitů reziduí pesticidů v potravinách rostlinného a živočišného původu a na jejich povrchu a vyhodnotit expozici spotřebitelů těmto reziduím pesticidů; prováděcí nařízení 1235/2012/EU, kterým se mění příloha I nařízení 669/2009/ES, kterým se provádí nařízení 882/2004/ES, pokud jde o zesílené úřední kontroly dovozu některých krmiv a potravin jiného než živočišného původu; nařízení 1183/2012/EU, kterým se mění a opravuje nařízení 10/2011/EU o materiálech a předmětech z plastů určených pro styk s potravinami.

V oblasti krmiv bylo přijato: nařízení Komise (EU) č. 225/2012 ze dne 15. března 2012, kterým se mění příloha II nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 183/2005, pokud jde o schvalování provozů, které uvádějí na trh výrobky získané z rostlinných olejů a směsné tuky k použití v krmivech, a pokud jde o zvláštní požadavky na výrobu, skladování a přepravu olejů, tuků a výrobků z nich získaných a na zkoušení obsahu dioxinů v nich; prováděcí nařízení Komise (EU) č. 451/2012 ze dne 29. května 2012 týkající se stažení z trhu některých doplňkových látek patřících do funkční skupiny doplňkových látek k silážování; nařízení Komise (EU) č. 744/2012 ze dne 16. srpna 2012, kterým se mění přílohy I a II směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/32/ES, pokud jde o maximální obsahy arsenu, fluoru, olova, rtuti, endosulfanu, dioxinů, *Ambrosia* spp., diclazurilu a lasalocidu sodného A a o akční prahy pro dioxiny.

V oblasti hnojiv bylo přijato: nařízení Komise (EU) č. 223/2012 ze dne 14. března 2012, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2003/2003 o hnojivech za účelem přizpůsobení příloh I a IV technickému pokroku, kterým je novelizováno nařízení (ES) č. 2003/2003.

V oblasti ochrany proti škodlivým organismům byly přijaty tzv. prováděcí předpisy – rozhodnutí Komise k platným fyto-sanitárním předpisům a týkaly se finančních příspěvků členských států, dovozních dočasných odchylek, mimořádných opatření proti zavlečení a šíření určitých škodlivých organismů a změn v chráněných zónách. V oblasti přípravků na ochranu rostlin byly v průběhu roku 2012 prováděcími nařízeními Komise schválené nové účinné látky či upraveny podmínky schválení v prováděcím nařízení (EU) č. 540/2011, kterým se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009, pokud jde o seznam schválených účinných látek.

Ve veterinární oblasti byly v roce 2012 přijaty dvě směrnice, které se vztahují k nákazám u zvířat, a to směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/5/EU ze dne 14. března 2012, kterou se mění směrnice Rady 2000/75/ES, pokud jde o očkování proti katarální horečce ovcí a prováděcí směrnice Komise 2012/31/EU ze dne 25. října 2012, kterou se mění příloha IV směrnice Rady 2006/88/ES, pokud jde o seznam druhů ryb vnímavých k virové hemoragické septikémii a odstranění položky týkající se epizootického vředového syndromu. Ke změně směrnic však došlo i nařízením a rozhodnutími. Mezi nejvýznamnější patří změny směrnic provedené prováděcím nařízením Komise (EU) č. 176/2012 ze dne

1. března 2012, kterým se mění přílohy B, C a D směrnice Rady 90/429/EHS, pokud jde o veterinární požadavky v souvislosti s brucelózou a Aujeszkyho chorobou, prováděcím rozhodnutím Komise 2012/253/EU ze dne 10. května 2012, kterým se mění příloha II směrnice Rady 2004/68/ES, pokud jde o základní obecná kritéria pro území považovaná za prostá katarální horečky ovcí a prováděcím rozhodnutím Komise 2012/737/EU ze dne 27. listopadu 2012, kterým se mění přílohy I a II směrnice Rady 82/894/EHS o hlášení chorob zvířat ve Společenství. Dále byly přijato nařízení Komise (EU) č. 200/2012 ze dne 8. března 2012 o cíli Unie zaměřeném na snížení výskytu *Salmonella Enteritidis* a *Salmonella Typhimurium* u hejn brojlerů, jak je stanoveno v nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2160/2003, nařízení Komise (EU) č. 1190/2012 ze dne 12. prosince 2012 o cíli Unie zaměřeném na snížení výskytu *Salmonella Enteritidis* a *Salmonella Typhimurium* v hejnech krůt, jak je stanoveno v nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2160/2003, nařízení Komise (EU) č. 1064/2012 ze dne 13. listopadu 2012, kterým se mění příloha X nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 999/2001, pokud jde o seznam rychlých testů, prováděcí nařízení Komise (EU) č. 456/2012 ze dne 30. května 2012, kterým se mění nařízení (ES) č. 1266/2007 o prováděcích předpisech ke směrnici Rady 2000/75/ES, co se týče tlumení, sledování, dozoru a omezení přesunů některých zvířat vnímavých druhů ve vztahu ke katarální horečce ovcí; a hygieny potravin (nařízení Komise (EU) č. 16/2012 ze dne 11. ledna 2012, kterým se mění příloha II nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 853/2004, pokud jde o požadavky na zmrazené potraviny živočišného původu určené k lidské spotřebě). Byly přijaty také předpisy, které upravují problematiku obchodování mj. se zárodečnými produkty (prováděcí rozhodnutí Komise 2012/137/EU ze dne 1. března 2012 o dovozu spermatu prasat do Unie, prováděcí rozhodnutí Komise 2012/411/EU ze dne 17. července 2012, kterým se mění rozhodnutí 2010/472/EU, pokud jde o veterinární předpisy týkající se virů skupiny Simbu a epizootického hemoragického onemocnění, prováděcí rozhodnutí Komise 2012/414/EU ze dne 17. července 2012, kterým se mění přílohy I až IV rozhodnutí 2006/168/ES, pokud jde o některé požadavky na veterinární osvědčení pro dovoz embryí skotu do Unie, prováděcí rozhodnutí Komise 2012/415/EU ze dne 18. července 2012, kterým se mění prováděcí rozhodnutí 2011/630/EU, pokud jde o veterinární požadavky týkající se katarální horečky ovcí a virů Simbu) a směsnými produkty (nařízení Komise (EU) č. 28/2012 ze dne 11. ledna 2012, kterým se stanoví požadavky na osvědčení pro dovoz některých směsných produktů do Unie a tranzit těchto produktů přes Unii a kterým se mění rozhodnutí 2007/275/ES a nařízení (ES) č. 1162/2009 a prováděcí nařízení Komise (EU) č. 468/2012 ze dne 1. června 2012, kterým se mění nařízení (EU) č. 28/2012, kterým se stanoví požadavky na osvědčení pro dovoz některých směsných produktů do Unie a tranzit těchto produktů přes Unii).

Dále byly přijaty předpisy, které upravují problematiku vedlejších produktů živočišného původu: nařízení Komise (EU) č. 1063/2012 ze dne 13. listopadu 2012, kterým se mění

nařízení (EU) č. 142/2011, kterým se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1069/2009 o hygienických pravidlech pro vedlejší produkty živočišného původu a získané produkty, které nejsou určeny k lidské spotřebě, a provádí směrnice Rady 97/78/ES, pokud jde o určité vzorky a předměty osvobozené od veterinárních kontrol na hranici podle uvedené směrnice. Dále prováděcí nařízení Komise (EU) č. 1097/2012 ze dne 23. listopadu 2012, kterým se mění, pokud jde o odesílání vedlejších produktů živočišného původu a získaných produktů mezi členskými státy, nařízení (EU) č. 142/2011, kterým se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1069/2009 o hygienických pravidlech pro vedlejší produkty živočišného původu a získané produkty, které nejsou určeny k lidské spotřebě, a provádí směrnice Rady 97/78/ES, pokud jde o určité vzorky a předměty osvobozené od veterinárních kontrol na hranici podle uvedené směrnice.

V roce 2011 Komise navrhla zásadní reformu Společné rybářské politiky, která se v roce 2012 projednávala v Evropském parlamentu, v Radě a mezi zúčastněnými stranami. Reforma usiluje o obnovu prosperity v odvětví rybolovu, ukončení jeho závislosti na dotacích a stimulaci zaměstnanosti a růstu v pobřežních oblastech. V roce 2012 byla také vyhlášena tzv. nulová tolerance k nezákonnému rybolovu.

2 PODPORY AGRÁRNÍHO SEKTORU A VENKOVA

Souhrnné zhodnocení podpor viz kap. 11. Program rozvoje venkova je uplatňován od roku 2007, přičemž z jeho zdrojů byly i v roce 2012 vypláceny dobíhající víceleté závazky z předchozího programu HRDP. V roce 2012 byl v ČR realizován již pátým rokem Operační program Rybářství a byla spuštěna tři kola žádostí o dotace z tohoto programu. V roce 2012 v rámci postupného zvyšování přímých plateb mohly být v ČR dorovnány tyto platby formou Top-Up již jen do výše 10 %. Příjemce plateb Top-Up se tak dostal na úroveň 100 % původních členských států EU 15 a jeho celkový teoretický nárok na přímé platby proto podléhal tzv. modulaci. Zvláštní podpora podle čl. 68 nařízení Rady (ES) č. 73/2009 a nařízení vlády č. 61/2012 Sb. byla od roku 2012 rozšířena z odvětví krav s tržní produkcí mléka i na další citlivé sektory (brambory pro výrobu škrobu, chmel, telata masného typu a ovce, popřípadě kozy, pasené na travních porostech). Výše finančních prostředků pro tento typ podpory dosáhla v roce 2012 zhruba 790 mil. Kč. Na platby Top-Up pro rok 2012 původně nebyly ve státním rozpočtu zajištěny potřebné finanční zdroje, a proto nedošlo k jejich proplácení. Ve třetím čtvrtletí 2012 však bylo na tyto platby zajištěno celkem 500 mil. Kč. Žádosti byly podávány do 15. listopadu 2012, u přeživkavců byly k platbě oprávněné průměrné stavy v měsíci prosinci 2012. Platby bude SZIF proplácet ve II. čtvrtletí roku 2013. Největší skupinu národních podpor a opatření představovaly dotační programy poskytované na základě Zásad, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací pro rok 2012 (stejně jako v roce 2011). Další významnou skupinu podpor tvořily podpory poskytované prostřednictvím PGRLF (dotace úroků z úvěrů) především v rámci jeho investičních programů. Podpory tržních cen zahrnují podpory cen výrobců i podpory cen spotřebitelů; došlo k dalšímu snížení celkových výdajů na podpory cen poskytovaných ze zdrojů EU a toto snížení se promítlo i v celkovém snížení výdajů na podpory cen.

2.1 Podpory v rámci politiky rozvoje venkova a rybářství

2.1.1 Program rozvoje venkova ČR na období 2007-2013

Program rozvoje venkova na období 2007-2013 (PRV) umožňuje čerpání prostředků pro zemědělství a venkov z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD). Celková částka přidělených prostředků z EAFRD je přibližně 2,8 mld. €, což spolu s příspěvkem ze státního rozpočtu ČR představuje na celé sedmileté období částku 3,7 mld. €.

Cílem PRV je zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství, zlepšení stavu životního prostředí a snížení negativních vlivů zemědělského hospodaření, ochrana přírody a rozvoj kvality života na venkově. K realizaci těchto cílů byla připravena opatření v rámci 4 os. V roce 2012 byly vypláceny podpory jak na základě žádostí zaregistrovaných v roce 2012, tak na základě žádostí o dotaci zaregistrovaných v předchozích letech. Přehled opatření PRV podle os a čerpání prostředků na tato opatření za rok 2011 a 2012 je uveden v tab. T2.1/01. Mimo podpor v rámci opatření PRV byly v roce 2011 a 2012 hrazeny víceleté závazky z obdobných opatření předchozích programových dokumentů (HRDP). Celkové prostředky PRV zahrnují i spolufinancování ze státního rozpočtu.

T2.1/01 - Přehled podpor vyplacených v rámci PRV v mil. Kč^{1), 2)}

Opatření	Název	2011			2012		
		celkem	z toho		celkem	z toho	
			ČR	EU		ČR	EU
Osa I							
I.1.1	Modernizace zemědělských podniků	2 129	532	1 597	1 567	392	1 175
I.1.2	Investice do lesů	256	64	192	265	66	199
I.1.3	Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům	575	144	431	588	147	441
I.1.4	Pozemkové úpravy ³⁾	207	52	155	352	88	264
I.3.1	Další odborné vzdělávání a informační činnost	56	14	42	57	14	43
I.3.2	Zahájení činnosti mladých zemědělců	238	60	178	161	40	121
I.3.3	Předčasné ukončení zemědělské činnosti	77	19	58	101	25	76
I.3.4	Využívání poradenských služeb	46	11	35	74	19	55
Celkem PRV - osa I		3 584	896	2 688	3 165	791	2 374
Osa II^{4), 5)}							
II.1.1	Platby za přírodní znevýhodnění poskytované v horských oblastech a platby poskytované v jiných znevýhodněných oblastech (LFA)	2 657	531	2 126	1 204	241	963
II.1.2	Platby v rámci NATURA 2000 a Vodní rámcové směrnice ⁶⁾	11	2	9	1	0	1
II.1.3	<i>Agroenvironmentální opatření celkem, z toho:</i>	<i>4 297</i>	<i>859</i>	<i>3 438</i>	<i>4 471</i>	<i>894</i>	<i>3 577</i>
	Ekologické zemědělství. NV č. 79/2007 Sb.	1 164	232	932	1 245	249	996
	Integrovaná produkce	340	68	272	338	68	270
	Ošetřování travních porostů	2 139	428	1 711	2 159	432	1 727
	Zatrávňování orné půdy	340	68	272	412	82	330
	Pěstování meziplodin	218	44	174	214	43	171
	Trvale podmáčené louky	16	3	13	16	3	13
	Ptačí lokality	59	12	47	57	11	46
	Biopásy	21	4	17	30	6	24
II.2.1	Zalesňování zemědělské půdy	51	10	41	56	11	45
II.2.2	Platby v rámci Natura 2000 na lesních pozemcích	2	0	2	1	0	1
II.2.3	Lesnicko-environmentální platby	4	1	3	3	1	2
II.2.4	Obnova lesního potenciálu a podpora společenských funkcí lesů	113	23	90	94	19	75
Celkem PRV - osa II		7 135	1 426	5 709	5 830	1 166	4 664
Osa III							
III.1.1	Diverzifikace činností nezemědělské povahy	597	149	448	752	188	564
III.1.2	Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje	361	90	271	219	55	164
III.1.3	Podpora cestovního ruchu	183	46	137	273	68	205
III.2.1	Obnova a rozvoj vesnic, občanské vybavení a služby	788	197	591	603	151	452
III.2.2	Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova	159	40	119	164	41	123
III.3.1	Vzdělávání a informace	14	3	11	5	1	4
Celkem PRV - osa III		2 102	525	1 577	2 016	504	1 512
Osa IV							
IV.1.1	Místní akční skupina	159	32	127	139	28	111
IV.1.2	Realizace místní rozvojové strategie	813	162	651	681	136	545
IV.2.1	Realizace projektů spolupráce	98	20	78	69	14	55
Celkem PRV - osa IV		1 070	214	856	889	178	711
Osa V							
	Technická pomoc	41	10	31	45	11	34
Celkem PRV		13 932	3 071	10 861	11 945	2 650	9 295

1) Údaje poskytnuty k 31. 12. 2012.

2) Předmět podpor a obecné podmínky jsou k dispozici v aktuálních pravidlech pro žadatele pro daná opatření v rámci jednotlivých os na <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/>.

3) Výdaje bez tzv. předfinancování z veřejné pokladniční správy, tzn. jen výdaje na pozemkové úpravy, odsouhlasené SZIF k 31. 12. příslušného roku.

4) Kritéria podpor a výše sazeb v ose II viz příl. tab. 2.1/01.

5) Směnný kurz stanovený pro LFA, AEO byl 25,088 Kč/€ pro žádosti za rok 2011 a 25,505 Kč/€ pro žádosti za rok 2012.

6) Pouze pro opatření Natura 2000.

Pramen: SZIF

Zpracoval: M. Svobodová (ÚZEI)

T2.1/02 - Podpory v rámci programu HRDP^{1), 2)} hrazené od roku 2008 z PRV (mil. Kč)

Účel	2011			2012 ^P		
	celkem	z toho		celkem	z toho	
		ČR	EU		ČR	EU
Méně příznivé oblasti a oblasti s environmetálním omezením	0	0	0	0	0	0
Předčasné ukončení zemědělské činnosti	48	12	36	42	11	31
Zakládání skupin výrobců	37	9	28	1	0	1
Lesnictví	26	5	21	8	2	6
Ekologické zemědělství	1	0	1	0	0	0
Ošetřování travních porostů	45	9	36	0	0	0
Zatrávňování orné půdy	138	28	110	0	0	0
Tvorba travnatých pásů na svažitých půdách	0	0	0	0	0	0
Pěstování meziplodin	26	5	21	0	0	0
Podmáčené louky	0	0	0	0	0	0
Ptačí lokality na travních porostech	1	0	1	0	0	0
Biopásy	7	1	6	0	0	0
Integrovaná produkce	2	0	2	0	0	0
Celkem HRDP	332	70	262	51	13	38

1) Údaje k 31. 12. 2012.

2) Dotace vyplacené v příslušném kalendářním roce na žádosti, podané i v letech předcházejících.

Pramen: SZIF

Zpracoval: M. Svobodová (ÚZEI)

Osa I je zaměřena na podporu konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví a posílení rozvoje podnikání v zemědělské výrobě a v navazujícím potravinářství. V roce 2012 bylo prostřednictvím osy I vyplaceno 26,5 % celkových prostředků PRV ze zdrojů EAFRD.

Cílem osy II je zvýšení biologické rozmanitosti, ochrana vod a půdy a zmírnění dopadů klimatických změn. Z celkového objemu finančních prostředků vyplacených z PRV ze zdrojů EAFRD bylo na jejich splnění v roce 2011 použito 48,8 %. Většina opatření osy II je vázána na podmínky kontroly podmíněnosti (viz kap. 2.2). Pokračující opatření Horizontálního plánu rozvoje venkova (HRDP) z období 2004-2006, hrazená od roku 2008 ze zdrojů PRV, jsou uvedena v tab. T2.1/02⁹.

Osa III týkající se zlepšování kvality života ve venkovských oblastech a diverzifikace aktivit venkova je zaměřena na tvorbu pracovních příležitostí a podporu využívání obnovitelných zdrojů energie, na růst kvality života na venkově a na vzdělávání. Na osu III bylo využito 16,9 % z celkových vyplacených prostředků EAFRD.

Osa IV – LEADER je osou metodickou, při které je uplatňován princip „zdola-nahoru“. Realizovány jsou dílčí projekty vybrané k realizaci strategického plánu LEADER na území vybrané místní akční skupiny.

V rámci osy V jsou poskytovány podpory na zajištění činností souvisejících s přípravou, řízením, monitoringem, hodnocením, šířením informací a kontrolními činnostmi ve vztahu k realizaci PRV a další akce v rámci zřízení a provozu Celostátní sítě pro venkov.

Celkem bylo v roce 2012 na opatření programů HRDP a PRV vynaloženo 11,9 mld. Kč, jedná se o více než 14% pokles vyplacených finančních prostředků oproti roku 2011.

⁹ Financování opatření z Horizontálního plánu rozvoje venkova bylo ukončeno v roce 2008. V roce 2012 byly v rámci HRDP proplaceny dobíhající víceleté závazky ze zdrojů PRV.

2.1.2 Operační program Rybářství 2007-2013

V roce 2012 byl v ČR realizován již pátým rokem Operační program Rybářství (OP Rybářství). Jedná se o střednědobý programový dokument¹⁰, na jehož základě je podporováno rybářství z Evropského rybářského fondu (EFF) a který slouží k prosazování cílů Společné rybářské politiky ES. OP Rybářství je rozdělen do tří prioritních os 2, 3 a 5. OP Rybářství pokrývá celé území ČR, vyjma území hlavního města Prahy.

Jednotlivá opatření OP Rybářství 2007-2013 jsou zaměřena na posílení konkurenceschopnosti, na udržení stávající produkce ryb a zachování současné úrovně zaměstnanosti v odvětví rybářství. Cílem tohoto programu je směřovat oblasti podpor v sektoru rybářství v ČR tak, aby opatření realizovaná podle nařízení o EFF přispěla k dosažení obecných cílů stanovených v čl. 33 Smlouvy o Evropském společenství a cílů definovaných jako součást Společné rybářské politiky (SRP). Pro celé programovací období 2007-13 byly České republice vyčleněny finanční prostředky v celkové výši 36,1 mil. €, z toho 75 % z fondu EFF (tj. 27,1 mil. €) a 25 % z národních veřejných zdrojů.

Prostřednictvím OP Rybářství je podporováno udržení stávající produkce sladkovodních ryb v ČR, modernizace a rozšíření zpracovatelských kapacit s cílem zvýšit přidanou hodnotu výrobků a zefektivnit výrobu podniků. Podpory OP Rybářství jsou dále směřovány na snížení vlivu činnosti tohoto odvětví na životní prostředí, na podporu produkčních metod šetrných k životnímu prostředí, na ověřování výsledků aplikovaného výzkumu a na zavádění nových technologií do rybářských podniků v rámci pilotních projektů. Část prostředků je směřována také do odborných vzdělávacích aktivit v rybářství.

V roce 2012 byla v rámci OP Rybářství spuštěna další tři kola (tj. dvanácté až čtrnácté) žádostí o dotace z OP Rybářství. V únoru 2012 bylo vyhlášeno dvanácté kolo zaměřené na podporu při pořádání veletrhů a výstav a účast na nich (opatření 3.3. e). V červnu 2012 bylo spuštěno třinácté kolo v rámci prioritní osy 3 směřované na projekty podporujících ochranu a rozvoj vodních živočichů a rostlin (opatření 3.2. b). V říjnu 2012 pak bylo vyhlášeno čtrnácté kolo příjmu žádostí o dotace z OP Rybářství na projekty orientované na zdokonalení odbornosti pracovníků v odvětví rybářství (opatření 3.1. a), na podporu spolupráce mezi vědeckými ústavy, odborným školstvím a hospodářskými subjekty v odvětví rybářství (opatření 3.1. b) a na studie proveditelnosti partnerství se třetími zeměmi (opatření 3.1. c), a také na opatření 3.4. Pilotní projekty, zaměřené na testování inovačních technologií za podmínek blízkých výrobním podmínkám s cílem získat technické nebo ekonomické poznatky o nových technologiích. Kontinuálně probíhal příjem žádostí o dotace na opatření 5.1. Technická pomoc.

---

¹⁰ OP Rybářství byl vypracován na základě nařízení Rady (ES) č. 1198/2006 o EFF a nařízení Komise (ES) č. 498/2007, kterým se stanovují prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1198/2006 o EFF a byl EK schválen 11. 12. 2007.

Celkem bylo v roce 2012 z OP Rybářství v rámci prioritních os 2, 3 a 5 žadatelům o dotaci vyplaceno 129,4 mil. Kč, z toho podíl prioritní osy 2 dosahoval 64,1 % a podíl prioritní osy 3 byl 31,3 % (viz tab. T2.1/03).

Celkový objem vyplacených podpor z OP Rybářství za období 2008-2012 představoval 537,2 mil. Kč, z toho největší částka byla vyplacena v prioritní ose 2 na opatření 2.1., kam bylo směřováno 321,0 mil. Kč (tj. 60 % z celkové sumy).

T2.1/03 - Přehled čerpání finančních prostředků z OP Rybářství (mil. Kč)

Priorita/Opatření	2011			2012		
	EU	ČR	celkem	EU	ČR	celkem
2.1. Opatření pro produktivní investice do akvakultury	74,7	24,9	99,6	56,6	18,9	75,5
2.2 Opatření na ochranu životního prostředí	0,0	0,0	0,0	0,3	0,1	0,4
2.3 Opatření v oblasti zdraví zvířat	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.4. Investice do zpracování a uvádění na trh	7,5	2,5	10,0	5,3	1,8	7,0
Celkem prioritní osa 2	82,2	27,4	109,6	62,1	20,8	82,9
3.1. Společné činnosti	0,4	0,1	0,5	3,8	1,3	5,1
3.2 Opatření na ochranu a rozvoj vodních živočichů a rostlin	9,2	3,1	12,3	9,1	3,0	12,1
3.3. Podpora a rozvoj nových trhů a propagační kampaně	61,3	20,5	81,8	9,7	3,3	13,0
3.4 Pilotní projekty	7,8	2,6	10,4	7,7	2,6	10,3
Celkem prioritní osa 3	78,7	26,3	105,0	30,3	10,2	40,5
Prioritní osa 5: Technická pomoc	2,3	0,8	3,1	4,5	1,5	6,0
OPERAČNÍ PROGRAM CELKEM	163,2	54,5	217,7	96,9	32,5	129,4

Pramen: MZe

Zpracoval: M. Abrahamová (ÚZEI)

2.2 Přímé platby

Přímé platby patří k nejdůležitější kategorii podpor, které jsou poskytovány českému zemědělství po vstupu ČR do EU. V naprosté většině jsou tyto platby poskytovány na hektar obhospodařované zemědělské půdy evidované v rámci LPIS a jsou vypláceny ze zdrojů EU v systému SAPS (tzv. jednotná platba na plochu). Podpora SAPS je současně hlavní přímou platbou, o kterou může žádat fyzická nebo právnická osoba obhospodařující zemědělskou půdu.

Evropská komise vydala v roce 2009 nařízení rady (ES) č. 73/2009, kterým se stanoví společná pravidla pro režimy přímých podpor v rámci společné zemědělské politiky, kterým se zavádějí některé režimy podpor pro zemědělce a kterým se mění nařízení (ES) č. 1290/2005, (ES) č. 247/2006, (ES) č. 378/2007 a zrušuje nařízení (ES) č. 1782/2003. V roce 2010 dosáhla výše plateb pro ČR v rámci SAPS 70% úroveň plateb poskytovaných v EU 15, v roce 2011 byla její úroveň navýšena na 80 % a v roce 2012 se zvýšila na 90 %.

Souběžně se SAPS byla novým členským zemím vyjednána možnost dorovnávat přímé podpory z vlastních národních zdrojů (národní doplňkové platby k přímým platbám, tzv. Top-Up). Přístupová smlouva a nařízení Rady (ES) č. 1782/2003, v platném znění, umožňují

dorovnávat přímé podpory z národních zdrojů o max. 30 % unijní sazby. Pro většinu podporovaných komodit v ČR bylo stanoveno pro roky 2010 a 2011 dorovnání do výše sazby přímých plateb zemí EU 15 následovně: v roce 2010 bylo možno v rámci plateb Top-Up dorovnávat do 30 % unijních sazeb a v roce 2011 do 20 %. V roce 2012 rámci postupného zvyšování přímých plateb mohly být v ČR dorovnány přímé platby formou Top-Up již jen do výše 10 %. Tím se příjemce plateb Top-Up dostal na úroveň 100 % původních členských států EU 15, v důsledku toho jeho celkový teoretický nárok na přímé platby podléhal tzv. modulaci. Prvních 5 tis. € podpor modulaci nepodléhá, suma podpor nad 5 tis. € do 300 tis. € do celkového teoretického nároku byla krácena o 10 %, a každé další euro nad sumu 300 tis. € podléhalo opět krácení ještě o další 4 %.

Vedle výše uvedené modulace plateb Top-Up se v roce 2012 v ČR poprvé uplatňovala i modulace přímých plateb z rozpočtu EU, ve smyslu článků 7 a 10 nařízení Rady (ES) č. 73/2009 v platném znění, kterým se stanoví společná pravidla pro režimy přímých podpor v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zavádějí některé režimy podpor pro zemědělce. Tato modulace představovala snížení celkové sumy všech přímých plateb, na které žadatel požádal, pokud převyšovala částku 300 tis. € (tj. asi 7,5 mil. Kč). Pokud součet přímých plateb v roce 2012 (SAPS, Zvláštní podpory, Oddělená platba za cukr, Oddělená platba za rajčata) a nároku na Top-Up přesáhl 300 tis. €, byla žadateli odečtena částka odpovídající 4 % z plateb přesahujících tuto částku. Modulace se dotkla rovněž národních doplňkových plateb.

Od roku 2006 je součástí přímých plateb oddělená platba za cukr a od roku 2008 také oddělená platba na rajčata. Na základě článku 68 nařízení Rady č. 73/2009 byla od roku 2010 poskytována zemědělským podnikům zvláštní podpora na krávy s tržní produkcí mléka s tím, že byla sazba rozlišena podle podílu tržeb za mléko na celkových zemědělských tržbách podniku. Na všechny tyto uvedené druhy plateb se však nevztahuje systém postupného zvyšování (phasing-in), a proto k nim nelze vyplácet národní doplňkové platby (Top-Up).

Od roku 2012 byla zvláštní podpora podle čl. 68 nařízení Rady (ES) č. 73/2009 a nařízení vlády č. 61/2012 Sb. rozšířena i na další citlivé sektory (brambory pro výrobu škrobu, chmel, telata masného typu a ovce, popřípadě kozy, pasené na travních porostech). Výše finančních prostředků pro tento typ podpory dosáhla v roce 2012 zhruba 790 mil. Kč.

2.2.1 Přímé platby ze zdrojů EU

Jednotná platba na plochu (SAPS)

Na rok 2011 byl v rámci SAPS celkový příjem plateb ze zdrojů EU pro ČR určen ve výši 667,36 mil. €, což při stanoveném kurzu 24,754 Kč/€ představovalo výslednou sumu 16 520 mil. Kč a platbu na hektar zemědělské půdy 4 686,50 Kč. Celkem bylo

prostřednictvím SZIF na tuto podporu zemědělským podnikům proplaceno 26 786 žádostí na výměru 3 522,7 tis. ha z. p. v celkovém finančním objemu 16 495,9 mil. Kč.

Na rok 2012 byl celkový příjem plateb ze zdrojů EU pro ČR v rámci SAPS určen ve výši 755,66 mil. €, což při stanoveném kurzu 25,141 Kč/€ představovalo výslednou částku 18 998,27 mil. Kč a platbu na hektar zemědělské půdy 5 387,30 Kč. Celkem bylo na SZIF na tuto podporu podáno 27 628 žádostí na výměru 3 526,5 tis. ha z. p. Přímé platby na plochu dostávají zemědělci ve dvou fázích. Zálohové platby se začaly k příjemcům rozesílat 16. 10. 2012, doplatky pak od 3. 12. 2012.

Oddělená platba za cukr (SSP)

Oddělená platba za cukr je formou podpory, která má částečně kompenzovat pěstitelům cukrovky ztráty příjmů způsobené postupným snižováním garantované (minimální) ceny cukrové řepy v období reformy SOT v odvětví cukru.

Sazba oddělené platby za cukr byla pro hospodářské roky 2010/11 a 2011/12 v ČR stanovena podle nařízení vlády č. 45/2007 Sb. ve znění pozdějších předpisů, o stanovení některých podmínek poskytování oddělené platby za cukr pěstitelům cukrové řepy, ve znění pozdějších předpisů. V roce 2011 bylo SZIF kladně vyřízeno a proplaceno 822 žádostí na množství 3 184,3 tis. t cukrové řepy v přepočtu na standardní 16% cukernatost a vyplacena suma 1 094,0 mil. Kč.

Na rok 2012 byla pěstitelům řepy přiznána částka 44,245 mil. € (tj. 1 112,4 mil. Kč). Přidělená suma se vztahovala na produkci 3 181,8 tis. t cukrové řepy přepočítané na standardní 16% cukernatost a sazba na 1 t cukrové řepy přepočítané na standardní 16% cukernatost dosáhla 13,882 €, tj. 349,00 Kč/t (při stanoveném směnném kurzu 25,141 Kč/€). O tuto platbu požádalo SZIF 816 zemědělských podniků.

Oddělená platba za rajčata (STP)

Od roku 2008 mohou pěstitelé rajčat v ČR čerpat podporu v rámci opatření Oddělené platby za rajčata (STP). Podmínkou pro poskytnutí této platby je přiznání dotace SAPS a uzavření smlouvy producenta na dodávku rajčat s organizací producentů ovoce a zeleniny mající sídlo v ČR.

Na rok 2011 byla pěstitelům rajčat v rámci STP vyčleněna celková částka 414 tis. € (10,2 mil. Kč). Sazba oddělené platby za rajčata v ČR byla pro rok 2011 stanovena podle nařízení vlády č. 95/2008 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování oddělené platby za rajčata určená ke zpracování, a představovala sumu 859,0 Kč/t. V roce 2011 byla celkem proplacena 14 žadatelům na množství 11,9 tis. t rajčat částka 10,2 mil. Kč.

Na rok 2012 byla pěstitelům rajčat v rámci STP vyčleněna částka 414 tis. € (tj. 10,4 mil. Kč), což představovalo na 1 t rajčat částku 34,70 €, tj. 872,44 Kč. V roce 2012 bylo celkem podáno 14 žádostí na množství 11,9 tis. t rajčat.

Zvláštní podpory

Od roku 2012 mohou čeští zemědělci čerpat zvláštní podporu podle čl. 68 nařízení Rady (ES) č. 73/2009 a nařízení vlády č. 60/2012 Sb. nejen na krávy chované pro mléko, ale i na další citlivé sektory (brambory pro výrobu škrobu, chmel, telata masného typu a ovce, popřípadě kozy, pasené na travních porostech). Výše finančních prostředků pro tento typ podpory dosáhla v roce 2012 zhruba 790 mil. Kč. SZIF poskytuje platbu zvláštní podpory podle § 1 na základě žádosti na: a) brambory pro výrobu škrobu; b) chmel; c) tele masného typu; d) bahnice, popřípadě kozy, pasené na travních porostech; e) krávy chované v systému s tržní produkcí mléka.

a) Brambory pro výrobu škrobu

Žadatelem o poskytnutí platby zvláštní podpory na brambory pro výrobu škrobu je fyzická nebo právnická osoba obhospodařující zemědělskou půdu evidovanou na ni v evidenci jako orná půda podle zákona o zemědělství. Minimální výměra, na kterou lze poskytnout tuto platbu, činí nejméně 1 ha orné půdy, na kterém jsou pěstovány brambory pro výrobu škrobu. Žadatel musí mimo jiné doložit smlouvu o pěstování brambor pro výrobu škrobu s výrobcem škrobu pro příslušný hospodářský rok, potvrzení o účasti na odborném školení v příslušném kalendářním roce konaném ÚKZÚZ, seznam a výměru půdních bloků, event. dílů půdních bloků, jichž se podaná žádost o poskytnutí platby zvláštní podpory týká, uznávací list o uznání odrůdy brambor aj. Žadatel musí používat jen certifikovanou sadbu brambor v minimálním množství 2,2 t/ha.

Celkem bylo v roce 2012 podáno na tuto platbu 1 944 žádostí na 365,7 tis. ha v požadované sumě 45,5 mil. Kč.

b) Chmel

Žadatel o poskytnutí platby na chmel musí obhospodařovat zemědělskou půdu, která je v evidenci jako chmelnice podle zákona o zemědělství a je na ní pěstována aromatická odrůda chmele uvedená v podmínkách pěstování chmele příslušného nařízení vlády.

Součástí žádosti o poskytnutí platby zvláštní podpory na chmel je mimo jiné potvrzení o účasti žadatele na odborném školení v příslušném kalendářním roce konaném ÚKZÚZ, seznam a výměra půdních bloků, popřípadě dílů půdních bloků, jichž se podaná žádost o poskytnutí platby na chmel týká. Minimální výměra, na kterou lze poskytnout platbu zvláštní podpory na chmel, činí nejméně 1 ha chmelnice.

Celkem bylo v roce 2012 na tuto zvláštní platbu na chmel podáno 117 žádostí na 4,4 tis. ha v požadované sumě 21,2 mil. Kč.

c) Tele masného typu

Platba na tele masného typu se poskytne žadateli, který vykázal na hospodářství registrovaném v ústřední evidenci narození telete masného typu v období od 1. dubna roku

předcházejícího podání žádosti do 31. března příslušného kalendářního roku. Matkou telete musí být kráva chovaná v systému BTPM a zároveň otcem telete musí být býk masného plemene skotu evidovaný v ústředním registru plemeníků. SZIF poskytne žadateli platbu na celkový počet VDJ, stanovených podle počtu telat narozených v období od 1. 4. předchozího roku do 31. 3. roku podání žádosti, pokud celková částka přímých plateb, o kterou bylo zažádáno, nebo která má být poskytnuta před uplatněním snížení a vyloučení z plateb v daném kalendářním roce, je nejméně 100 €.

Celkem bylo v roce 2012 na tuto zvláštní platbu na tele masného typu podáno 4 813 žádostí na 27,3 tis. VDJ v požadované sumě 222,2 mil. Kč.

d) Bahnice, popřípadě kozy, pasené na travních porostech

Žadatelem o poskytnutí platby zvláštní podpory na bahnice, popřípadě kozy, pasené na travních porostech, evidovaných na žadatele v evidenci je fyzická nebo právnická osoba, která chová a pase bahnice, popřípadě kozy, určené předpisem EU v období nejméně od 15. května do 11. září příslušného kalendářního roku na hospodářství registrovaném v ústřední evidenci. Žadatel o poskytnutí této platby je povinen po dobu 5 let od data podání žádosti denně vést a uchovávat záznam o pastvě obsahující požadované informace (např. identifikační čísla pasených bahnic a koz, identifikační čísla půdních bloků využívaných k pastvě, data pastvy bahnic, koz, pasených na travních porostech aj.).

Platba je poskytnuta žadateli na nejméně 2 VDJ ovcí nebo koz a na celkovou částku přímých plateb, o kterou bylo zažádáno, nebo která má být poskytnuta před uplatněním snížení a vyloučení z plateb v daném kalendářním roce, která je nejméně 100 €.

V roce 2012 bylo podáno o tuto zvláštní platbu 2 474 žádostí na 19,0 tis. VDJ bahnic popřípadě koz v požadované sumě 35,8 mil. Kč.

e) Krávy chované v systému s tržní produkcí mléka

Od roku 2010 je vyplácena chovatelům dojných krav zvláštní podpora. ČR se v důsledku ekonomické krize, která se v zemědělském odvětví dotkla především sektoru mléka a mléčných výrobků, rozhodla plně využít možností daných ustanovením článků 68-72 nařízení Rady č. 73/2009 a nařízení vlády č. 87/2010 Sb. poskytnout zvláštní podporu na krávy s TPM. Od roku 2012 je tato platba žadatelům poskytována na základě nařízení vlády č. 60/2012 Sb. a nařízení vlády č. 61/2012 Sb. Platba byla poskytnuta žadateli na celkový počet VDJ krav s tržní produkcí mléka chovaných na hospodářství ke dni 31. března daného kalendářního roku. Podmínkou poskytnutí plateb žadateli bylo, aby podíl příjmů a výnosů za celkové prodané mléko na celkových příjmech nebo výnosech ze zemědělské výroby za kalendářní rok převyšoval nebo byl roven 15 %. Plná sazba byla vyplácena žadateli v případě, že tento podíl byl vyšší nebo roven 30 %, poloviční sazbu obdržel žadatel při podílu vyšším nebo rovném 15 % a nižším než 30 %. Tyto prostředky jsou hrazeny ze zdrojů EU.

V roce 2012 požádalo o tuto podporu celkem 1 944 zemědělských podniků na 365,7 tis. VDJ dojníc v celkové sumě 464,8 mil. Kč. To představovalo téměř 59% podíl z celkového rozpočtu zvláštní podpory připadající na citlivé komodity.

T2.2/01 - Přímé a ostatní platby zemědělským podnikům (mil. Kč)

Účel	Vymezení	Kritéria a sazby podpor	2011			2012 ^p		
			celkem	z toho		celkem	z toho	
				ČR	EU		ČR	EU
Platby EU								
Přímé platby - systém jednotné platby na plochu (SAFS)	2011, 2012 podle NR č. 73/2009, NV č. 47/2007 Sb. NV č. 48/2007 Sb.	Základní sazba na 1 ha z. p.: přidělený národní limit (Kč)/celkový souhrn ohlášené z. p. (ha): 2011: 667,365 mil. € x 24,754 Kč/€ = 16 520 mil. Kč, tj. 4 686,60 Kč/ha 2012: 755,659 mil. € x 25,141 Kč/€ = 18 998,27 mil. Kč, tj. 5 387,30 Kč/ha	16 496	0	16 496	18 998	0	18 998
Oddělená platba za cukr (SSP)	2011, 2012: podle NV č. 45/2007 Sb.	2011: 44,25 mil. € x 24,754 Kč/€ = 1 095,2 mil. Kč, sazba 343,60 Kč/t cukrové řepy při standardní 16% cukernatosti 2012: 44,25 mil. € x 25,141 Kč/€ = 1 112,4 mil. Kč, sazba 349,00 Kč/t cukrové řepy při standardní 16% cukernatosti	1 094	0	1 094	1 080	0	1 080
Oddělená platba za rajčata	2011, 2012: podle NV č. 95/2008 Sb.	2011: 414 tis. € x 24,754 Kč/€ = 10,2 mil. Kč sazba 859,0 Kč/t rajčat 2012: 414 tis. € x 25,141 Kč/€ = 10,4 mil. Kč sazba 872,44 Kč/t rajčat	10	0	10	10	0	10
Zvláštní podpora na krávy chované v systému s tržní produkcí mléka	2011, 2012: podle NR č. 73/2009 čl. 68, NK č. 1120/2009, NK č. 1122/2009, NV č. 87/2010 Sb., NV č. 60/2012 Sb., NV č. 61/2012 Sb.	2011: Podpora žadatelů, který chová krávy v systému s tržní produkcí mléka (dojnice) na hospodářství registrovaném v ústřední evidenci ke dni 31. března kalendářního roku, sazba 2 370,90 Kč/VDJ dojnice 2012: dtto - plná výše sazby 1 399,20 Kč/VDJ dojnice, poloviční výše sazby 699,60 Kč/VDJ dojnice	786	0	786	465	0	465
Zvláštní podpora na tele masného typu	2012: podle NR č. 73/2009 čl. 68, NV č. 60/2012 Sb.	2012: Podpora žadatelů, který na svém hospodářství registrovaném v ústřední evidenci vykázal narození telete masného typu v období od 1. dubna roku předcházejícího podání žádosti do 31. března příslušného kalendářního roku, sazba 8 148,50 Kč/VDJ	0	0	0	222	0	222
Zvláštní podpora na bahnice, popřípadě kozy, pasené na travních porostech	2012: podle NR č. 73/2009 čl. 68, NV č. 60/2012 Sb.	2012: Podpora žadatelů, který chová a pase bahnice, popřípadě kozy v období nejméně od 15. května do 11. září příslušného kalendářního roku na hospodářství registrovaném v ústřední evidenci, sazba 1 886,80 Kč/VDJ	0	0	0	36	0	36
Zvláštní podpora na chmel	2012: podle NR č. 73/2009 čl. 68, NV č. 60/2012 Sb.	2012: Podpora žadatelů na zemědělskou půdu, která je v evidenci podle zákona o zemědělství jako chmelnice a je na ní pěstována aromatická odrůda chmele, sazba 4 861,80 Kč/ha	0	0	0	21	0	21
Zvláštní podpora na brambory pro výrobu škrobu	2012: podle NR č. 73/2009 čl. 68, NV č. 60/2012 Sb.	2012: Podpora žadatelů na výměru orné půdy, na které jsou pěstovány brambory pro výrobu bramborového škrobu, sazba 13 433,10 Kč/ha	0	0	0	46	0	46
Celkem platby EU			18 386	0	18 386	20 878	0	20 878
Národní doplňkové platby								
Platby na zemědělskou půdu	2012: podle NR č. 79/2009 Sb., NV č. 112/2008 Sb., NV č. 332/2012 Sb.	2012: sazba 491,43 Kč/ha z. p.	0	0	0	0	0	0
Podpora chmele	2011: podle NR č. 73/2009 Sb., NV č. 112/2008 Sb. 2012: podle NR č. 73/2009 Sb., NV č. 112/2008 Sb., NV č. 332/2012 Sb.	2011: chmel - decouplovaný 7 540,90 Kč/ha, podpora vyplácená na ha chmelnice za historické období, tj. k 31. 3. 2007 2012: chmel - decouplovaný, sazba 6 907,20 Kč/ha	42	42	0	17	17	0
Podpora chovu přežvýkavců	2011, 2012: podle NR č. 73/2009 Sb., NV č. 112/2008 Sb., NV č. 332/2012 Sb.	2011: 910,80 Kč/VDJ vyplácená na základě dokladu žadatele o chovu přežvýkavců ke dni 31. 3. 2007 na hospodářství registrovaném v ústřed. evidenci podle plemen. zákona 2012: dtto, sazba 504,56 Kč/VDJ	920	920	0	359	359	0
Podpora chovu krav bez tržní produkce mléka	2011, 2012: podle NR č. 73/2009 Sb., NV č. 112/2008 Sb., NV č. 332/2012 Sb.	2011: 1 393,80 Kč/VDJ krávy BTPM, na základě doloženého dokladu z ústřední evidence podle plemen. zákona o počtu krav BTPM, chovaných žadatelem nejméně po dobu od 1. do 31. 7. příslušného kalendářního roku 2012: dtto, sazba 778,43 Kč/VDJ	240	240	0	94	94	0
Podpora chovu ovcí a koz	2011, 2012: podle NR č. 73/2009 Sb., NV č. 112/2008 Sb., NV č. 332/2012 Sb.	2011: sazba: 650,80 Kč/VDJ ovcí, popřípadě koz, na základě doloženého dokladu z ústřední evidence podle plemen. zákona prokazující stav ovcí, popřípadě koz, chovaných žadatelem nejméně po dobu od 1. do 31. 7. příslušného kalendářního roku 2012: dtto, sazba 310,97 Kč/VDJ ovcí, popřípadě koz	12	12	0	5	5	0
Platby pěstitelům brambor ¹⁾	2011, 2012: podle NR č. 73/2009 Sb., NV č. 112/2008 Sb., NV č. 332/2012 Sb.	2011: doplňková národní platba pěstitelům brambor určených k výrobě škrobu pro hospodářský rok 2011 1 641,40 Kč/t - bramborový škrob couplovaný 378,80 Kč/t - bramborový škrob decouplovaný 2012: doplňková národní platba pěstitelům brambor určených k výrobě škrobu pro hospodářský rok 2012/13 sazba 2 190,88 Kč/t	70	70	0	27	27	0
Celkem národní doplňkové platby			1 284	1 284	0	500	500	0
Ostatní přímé platby (z dotací MZe)								
Podpora včelařství ²⁾	2011, 2012: Dotační program 1.D	Podpora včelařství, platby prostřednictvím Českého svazu včelařů. 2011, 2012: platba 180 Kč na 1 zazimované včelstvo	55	55	0	75	75	0
Celkem podpory vybraných komodit			55	55	0	75	75	0
Celkem			19 725	1 339	18 386	21 453	575	20 878

p = předpoklad k 30. 6. 2013.

1) Platba pěstitelům brambor zahrnuje rovněž doplatek přímé platby pěstitelům brambor v rámci SOT: 2011 - 57,1 mil. Kč, 2012 - 4,8 mil. Kč.

2) Mimo podpor z regionálních programů.

Pramen: podklady MZe; SZIF; a další instituce

Zpracoval: M. Abrahamová

2.2.2 Národní doplňkové platby

V souladu s Přístupovou smlouvou EU má Česká republika možnost dorovnávat přímé platby z vlastních zdrojů formou národních doplňkových plateb. Tyto platby jsou poskytované k jednotné platbě na plochu (SAPS). Na základě vodítek a zásad Evropské komise z roku 2007 bylo rozhodnuto o částečném oddělení některých plateb od produkce. Podmínky jednotlivých plateb jsou obsaženy v nařízení vlády č. 112/2008 Sb., které bylo v roce 2012 novelizováno nařízením vlády č. 332/2012 Sb.

V roce 2011 byla SZIF v rámci národní doplňkové platby zemědělským podnikům proplacena na základě přiznaných žádostí (19,2 tis.) celková částka 1 226,8 mil. Kč¹¹, z toho připadlo nejvíce, tj. 75 %, na chov přežvýkavců.

Na rok 2012 původně nebyly ve státním rozpočtu zajištěny potřebné finanční zdroje na platby Top-Up, a proto nedošlo k jejich proplácení. Ve třetím čtvrtletí 2012 bylo zajištěno celkem 500 mil. Kč na platby Top-Up. Žádosti se podávaly do 15. listopadu 2012, u přežvýkavců byly k platbě oprávněné průměrné stavy v prosinci 2012. Platby budou fyzicky provedeny ve II. čtvrtletí roku 2013. Bude zde uplatněna modulace, jak již uvedeno výše a v důsledku toho některé farmy tyto podpory nedostanou. Pokud by propočtená modulace byla vyšší nežli požadované platby Top-Up, nebudou tyto platby přiznány, ale platby z rozpočtu EU kráceny nebudou (mimo každé euro nad 300 tis. € přímých plateb na podnik). Vzhledem k modulaci je možno uvést teoretické sazby, které byly notifikovány Evropskou komisí, ale nebude možno specifikovat, o kolik byly u jednotlivých komodit národní doplňkové platby kráceny.

2.2.3 Ostatní přímé platby

Ostatní přímé platby na vybrané zemědělské komodity byly žadatelům vypláceny z národních zdrojů v rámci dotačních programů stanovených v „Zásadách“ na základě zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství. V roce 2012 se tyto podpory týkaly pouze dotačního programu 1.D – Podpora včelařství. Výše dotace na jedno zazimované včelstvo byla stanovena na 180 Kč. Celkem bylo na 538,2 tis. včelstev vyplaceno 74,8 mil. Kč, což představovalo skutečně vyplacenou subvenci na včelstvo ve výši 139 Kč (v roce 2011 to bylo 97,50 Kč).

2.2.4 Kontrola podmíněnosti (Cross Compliance)

Požadavky kontrol podmíněnosti, jejichž dodržováním je podmíněna výplata přímých plateb, některých podpor z osy II PRV a vybraných podpor v rámci SOT s vínem v plné výši jsou v roce 2012 v České republice platné již čtvrtým rokem.

---

¹¹ *Národní doplňkové platby 2011 bez doplatku přímých plateb pěstitelům brambor.*

Cílem nastavení standardů GAEC a SMR, jež tvoří podmínky kontrol podmíněnosti, je zejména omezení možných negativních dopadů zemědělství na krajinu a životní prostředí. Dodržování opatření v rámci standardů GAEC přispívá k řešení eroze půdy, k zachování kvality zemědělské půdy i k ochraně vod. Požadavky na hospodaření jsou zaměřeny například na ochranu chráněných přírodních lokalit, na dostatečnou evidenci zvířat nebo sledování bezpečnosti potravin a dodržování ohlašování nálezů. V případě, že žadatel o dotace tyto podmínky nedodrží, může mu být výplata vybraných využívaných dotací snížena, nebo v nejkrajnějším případě neposkytnuta.

Vzhledem k důležitému úkolu, jímž je ochrana půdy před erozí, byly proto protierozně zaměřené podmínky standardu GAEC 2, kromě vymezení na silně erozně ohrožených půdách, rozšířeny i na takzvané mírně erozně ohrožené půdy, na nichž je možné pěstovat širokořádkové plodiny pouze s využitím půdoochranných technologií.

Pro rok 2012 je hlavní změnou v Kontrole podmíněnosti zavedení nového standardu GAEC 11, který ukládá zemědělcům povinnost zachovat minimálně třímetrové ochranné pásy nehnosené půdy podél útvarů povrchových vod.

Kontrolními organizacemi ověřujícími dodržování podmínek Kontroly podmíněnosti jsou Státní zemědělský intervenční fond (SZIF), Státní rostlinolékařská správa (SRS), Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (ÚKZÚZ), Státní zemědělská a potravinářská inspekce (SZPI), Česká inspekce životního prostředí (ČIŽP), Česká plemenářská inspekce (ČPI) a Státní veterinární správa (SVS ČR) včetně Ústavu pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv (ÚSKVBL).

Pro rok 2012 byly na základě metody náhodného výběru a na základě analýzy rizik provedeny kontroly na místě v rámci AEO u 688 zemědělských subjektů, jež disponují celkovou výměrou 72 141 ha, z nichž u 385 byly zjištěny nedostatky.

V rámci kontrol dodržování standardů GAEC a SMR bylo provedeno celkem 4 368 kontrol, z toho bylo zjištěno porušení ve 113 případech, tzn. u 97,4 % kontrol nedošlo k porušení podmínek Cross Compliance.

Podrobnější výsledky kontrol obsahují tab. T2.2/02-04.

T2.2/02 - Přehled kontrol GAEC¹⁾, SMR²⁾ za rok 2012³⁾

Ukazatel	Počet kontrol celkem ⁴⁾	Neporušeno	Počet kontrol, při kterých bylo zjištěno porušení	Porušované požadavky	Zmařená kontrola
Standards dobrého zemědělského a environmentálního stavu (GAEC)	621	548	73	-	0
GAEC 1	379	379	0	-	0
GAEC 2	379	376	33	-	0
GAEC 3	487	486	1	-	0
GAEC 4	513	512	3	-	0
GAEC 5	379	379	0	-	0
GAEC 6	379	381	6	-	0
GAEC 7	379	378	1	-	0
GAEC 8	379	366	32	-	0
GAEC 9	379	375	4	-	0
GAEC 10	379	379	0	-	0
GAEC 11	316	314	2	-	0
Povinné požadavky na hospodaření (SMR)					
Oblast Životní prostředí					
1 Ochrana ptáků	197	197	0	-	0
2 Ochrana podzemních vod	283	272	11	2/2, 2/4	0
3 Kalová směrnice	288	288	0	-	1
4 Nitrátová směrnice	153	152	1	4/4	1
5 Ochrana stanovišť	90	90	0	-	0
5a Minimální požadavky pro použití hnojiv v rámci agroenvironmentálních opatření	135	133	2	5a/AEO3	0
Oblast Veřejné zdraví, zdraví zvířat a rostlin					
6 Evidence prasat	51	51	0	-	0
7 Evidence skotu	123	115	8	7/4, 7/2	0
8 Evidence ovcí a koz	129	126	3	8/3	1
8a Minimální požadavky pro použití přípravků na ochranu rostlin v rámci agroenvironmentálních opatření	127	124	3	8a/AEO7	0
9 Uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh	289	278	11	9/4	0
10 Zákaz používání některých hormonálních látek v chovech zvířat	287	287	0	-	0
11 Požadavky potravinového práva	612	611	1	11/8	0
12 Pravidla pro tlumení BSE	249	249	0	-	0
13 Opatření pro tlumení slintavky a kulhavky	122	122	0	-	0
14 Opatření pro tlumení některých nákaz zvířat a vezikulární choroby prasat	154	154	0	-	0
15 Ustanovení týkající se tlumení katarální horečky ovcí	142	142	0	-	0
CELKEM	4 368	3 939	113	-	3

1) GAEC - Good Agricultural and Environmental Conditions.

2) SMR - Statutory Management Requirements.

3) Stav ke dni 25. 3. 2013.

4) Kontroly GAEC 1-10: V rámci jedné kontroly může být kontrolováno více standardů GAEC.

Pramen: MZe; SZIF

Zpracoval: J. Humpál (ÚZEI)

T2.2/03 - Počet kontrol podle kontrolujících organizací

Instituce	Počet žadatelů ke kontrole	Podíl vybraných žadatelů ke kontrole z celkového počtu žadatelů o dotace ¹⁾	Počet plánovaných kontrol ²⁾	Počet provedených kontrol ³⁾
SZIF	601	2,16%	621	621
SRS	416	1,50%	416	416
SVS	549	1,98%	830	826
SZPI	276	1,00%	280	270
ČiŽP	272	0,98%	309	287
ČPI	282	1,02%	309	303
ÚKZÚZ	796	2,87%	1 647	1 645
CELKEM	2 475	11,51%	4 412	4 368

1) Celkový počet žadatelů pro rok 2012: 27 718.

2) U jednoho žadatele může být plánováno více kontrol.

3) Údaje k 25. 3. 2013.

Pramen: MZe; SZIF

Zpracoval: J. Humpál (ÚZEI)

T2.2/04 - Statistiky kontrol na místě u AEO¹⁾

Rok	AEO HRDP/EAFRD	Počet kontrolovaných subjektů	Výměra kontrolovaných subjektů (ha) ²⁾	Počet subjektů, u kterých byly zjištěny nedostatky
2010	HRDP	85	1 963,02	33
	EAFRD	720	84 655,22	434
	Celkem³⁾	755	86 618,24	449
2011	EAFRD	771	90 035,50	465
2012	EAFRD	688	72 141,08	385

1) Tabulka obsahuje data za opatření AEO HRDP/EAFRD pro subjekty s podanou žádostí v roce 2010, 2011 a 2012.

2) Výměra kontrolovaných subjektů (ha) = zjištěná kontrolovaná výměra při KNM u všech půdních bloků/dílů půdních bloků subjektu pro opatření AEO HRDP/EAFRD.

3) Jeden subjekt mohl být účasten jak v opatřeních HRDP, tak i v EAFRD.

Pramen: SZIF

Zpracoval: J. Humpál (ÚZEI)

T2.2/05 - Přehled kontrolních organizací

Instituce	Kontrolovaná oblast	Podoblasti
SZIF	Standardy dobrého zemědělského a environmentálního stavu (GAEC)	GAEC 1-11 (provádění kontrol GAEC 11 je delegováno na ÚKZÚZ)
SRS	Veřejné zdraví, zdraví zvířat a rostlin	SMR 9 Uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh
	Minimální požadavky v rámci agroenvironmentálních opatření	8a Minimální požadavky pro použití přípravků na ochranu rostlin v rámci AEO
SVS	Veřejné zdraví, zdraví zvířat a rostlin	SMR 10 Zákaz používání některých látek s hormonálním a tyreostatickým účinkem a beta-sympatomimetik v chovech zvířat
		SMR 11 Zásady a požadavky potravinového práva
		SMR 12 Pravidla pro prevenci, tlumení a eradikaci některých přenosných spongiformních encefalopatií
		SMR 13 Oznamování nálezů - tlumení slintavky a kulhavky
		SMR 14 Oznamování nálezů - tlumení některých chorob zvířat a zvláštní opatření týkající se vezikulární choroby prasat
		SMR 15 Oznamování nálezů - tlumení a eradikace katarální horečky ovcí
SZPI	Veřejné zdraví, zdraví zvířat a rostlin	SMR 11 Zásady a požadavky potravinového práva
ČIŽP	Životní prostředí	SMR 1 Ochrana volně žijících ptáků
		SMR 5 Ochrana přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin
ČPI	Veřejné zdraví, zdraví zvířat a rostlin	SMR 6,7 a 8 Označování hospodářských zvířat - prasata, skot, ovce a kozy
ÚKZÚZ	Standardy dobrého zemědělského a environmentálního stavu (GAEC)	GAEC 11
	Životní prostředí	SMR 2 Ochrana podzemních vod před znečištěním nebezpečnými látkami
		SMR 3 Používání upravených kalů na zemědělské půdě
		SMR 4 Ochrana vod před znečištěním dusičnany ze zemědělských zdrojů
	Veřejné zdraví, zdraví zvířat a rostlin	SMR 11 Zásady a požadavky potravinového práva
		SMR 12 Pravidla pro prevenci, tlumení a eradikaci některých přenosných spongiformních encefalopatií
Minimální požadavky v rámci agroenvironmentálních opatření	SMR 5a Minimální požadavky pro použití hnojiv v rámci AEO	

Pramen: SZIF; MZe
Zpracoval: J. Humpál (ÚZEI)

2.3 Národní podpory a opatření

Přehled vyplacených národních podpor (mimo národní doplňkové platby a ostatní přímé platby) v období 2011-2012 je uveden v tab. T2.3/01. Tyto platby zahrnují rovněž 65 mil. Kč vyplacených dotací na konzervaci a využívání genetických zdrojů rostlin, zvířat a mikroorganismů, kterými se plní mezinárodní závazky ČR (sdělení MZV č. 134/1999 Sb., o sjednání Úmluvy o biologické rozmanitosti a Mezinárodní úmluvy o rostlinných genetických zdrojích pro výživu a zemědělství FAO) a požadavky 2 zákonů (č. 148/2003 Sb. a č. 154/2000 Sb.).

T2.3/01 - Národní podpory a opatření (mil. Kč)

Účel	Vymezení	Hlavní kritéria pro podpory	2011	2012 ²
Dotace MZe			1 128	1 222
Zlepšování kvality produkce	2011, 2012: Dotační program 1.L	Podpora vybudování kapkové závlahy v ovocných sádkách, chmelech a vinicích.	19	11
Dotace na restrukturalizaci ovocných sadů	2011, 2012: Dotační program 1.R	Restrukturalizace ovocných sadů, resp. zlepšení zdravotního stavu ovocných stromů a zlepšení kvality produkovaného ovoce.	50	50
Udržování a zlepšování genetického potenciálu	2011, 2012: Dotační programy 2.A, 5 a 6	Dotace na investice a provoz při udržování a zlepšování genetického potenciálu hospodářských zvířat a rostlin, včetně „Národního programu ochrany biodiverzity“, podpora ZH Písek a Tumačov.	271	269
Ozdravování polních a speciálních plodin	2011, 2012: Dotační program 3	Podpora zvýšení kvality rostlinné produkce náhradou chemického ošetření a prevence šíření karanténních virových a bakteriálních chorob.	92	90
Nárazový fond	2011, 2012: Dotační program 8	Úhrada odstraňování kadáverů, ozdravovací program skotu, ozdravení chovu prasat, prevence v chovech drůbeže.	444	582
Podpora poradenství a vzdělávání	2011, 2012: Dotační program 9	Podpora poradenství a vzdělávání dospělých organizovaného MZe za spoluúčasti Agrární komory a ostatních profesních organizací zemědělců.	40	35
Integrace nevládních organizací	2011, 2012: Dotační program 10.D, E	Podpora evropské integrace nevládních organizací.	21	23
Podpora zpracování zemědělských produktů a zvyšování konkurenceschopnosti potravinářského průmyslu	2011, 2012: Dotační program 13	Dotace do 40 % přijatelných nákladů na projekt, max. do 10 mil. Kč na každý jednotlivý projekt a subjekt.	121	132
Mimoprodukční funkce rybníků	2011, 2012: Dotační program 15	Částečná kompenzace újmny rybářským subjektům za mimoprodukční funkce rybníků.	70	30
Ostatní výdaje MZe			1 791	1 647
Odbahování rybníků	Zásady MZe č. j. 3553/2001-8000 a rozpočtová opatření (včetně odstranění škod po povodních)	Daňový doklad o vytěžení sedimentu.	520	508
Ochrana lesních porostů	Platby podle NV č. 505/2000 Sb. ve znění pozdějších předpisů	Ochrana lesních porostů: žádost vlastníka půdy, dotace na hektar lesního porostu.	1	1
Povodně 2009, 2010	2009, 2010: Zmínění škod způsobených povodněmi na základě usnesení vlády č. 670 ze dne 31. 5. 2006	Kompenzace podle Zásad, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací na zmínění škod na polních kulturách a zvěři, způsobených povodněmi 2006, 2007 a 2009.	108	0
Výdaje na výzkum	Výdaje MZe + NÁZV + GA ČR a programy dalších rezortů + mezinárodní granty	Výběrová řízení na výzkumné granty, institucionální příspěvky.	808	790
Servisní činnosti pro MZe	Rozpočet MZe	Výdaje na účelové činnosti výzkumných ústavů a dalších institucí (vč. NH Kladruby n. Labem).	257	280
Výdaje na majetkovou újmu	Rozpočet MZe	Náhrady podle zákona č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči, ve znění pozdějších předpisů. Náhrady v důsledku veterinárních opatření.	53	40
Kontrola ekologického zemědělství	Výdaje MZe	Výdaje na kontrolní systém ekologického zemědělství.	4	4
Příspěvek Vinařskému fondu	Výdaje MZe	Národní podpora.	36	40
Výdaje na propagaci	Výdaje MZe	Výdaje MZe na výstavy a propagaci v ČR i v zahraničí.	4	4
Dotace PGRLF			970	1 074
Subvence úroků z úvěrů na investice vyplácené PGRLF - zemědělství	Podpory úvěrů na investice v rámci současných platných programů Zemědělec a Půda	Příjemce podpory je zemědělským podnikatelem, je zemědělským prvovýrobcem, dosahuje stanovených příjmů ze zemědělské prvovýroby a je malým či středním podnikem.	457	516
Subvence úroků z úvěrů na investice vyplácené PGRLF - potravinářský průmysl	Podpory úvěrů na investice v rámci dobahajících programů Zpracovatel, Odbytová organizace, Hygiena	Příjemcem podpory je zpracovatel zemědělských produktů, jeho spotřeba domácích zemědělských výrobků přesahuje 70 % celkových nákladů na suroviny.	3	0
Subvence úroků z neinvestičních úvěrů vyplácené PGRLF	Podpory neinvestičních úvěrů v rámci dobahajících programů Provoz, LFA, Lesy, Služby	Příjemcem podpory je podnikatel v oblasti zemědělství, lesnického či vodního hospodářství. Další kritéria: např. hospodaření na půdě v oblastech LFA.	0	0
Subvence úroků provozních protikrizových programů	Podpory provozních úvěrů v rámci protikrizových programů Provoz, Zpracovatel-Provoz, Podpora krátkodobého financování, Podpora nákupu půdy	Příjemcem podpory je zemědělský podnikatel nebo zpracovatel zemědělských produktů.	51	59
Podpora zemědělského pojištění vyplácená PGRLF	Dotace PGRLF na pojištění plodin a hospodářských zvířat	Příjemcem podpory je zemědělský podnikatel, má příjmy ze zemědělské prvovýroby, je malým či středním podnikem.	459	499
Ostatní národní podpory institucí rezortu MZe a jiných rezortů¹⁾			3 763	3 905
Podpory cenového zvýhodnění záruk, zvýhodněných úvěrů a příspěvků na úhradu úroků z bankovních úvěrů	Programy ČMZRB pro malé a střední podnikání - potravinářský průmysl	Nezemědělské podniky do 249 zaměstnanců, podnikatelský záměr akceptovaný bankou, odsouhlasený ČMZRB, realizace záměru v ČR.	30	30
Řešení dopadů zvýšení spotřební daně u nafty	Vratka spotřební daně	Vratka spotřební daně.	1 824	1 816
Daňové úlevy pro malé nezávislé pivovary	Platby podle NV č. 353/2003 Sb.	Velikostní skupiny podle výroby v hl ročně (snížené sazby daně z piva v Kč/hl za každé celé hmotnostní procento extraktu původní mladiny): < 10 000 (16,00 Kč), 10 001 - 50 000 (19,20 Kč), 50 001 - 100 000 (22,40 Kč), 100 001 - 150 000 (25,60 Kč), 150 001 - 200 000 (28,80 Kč).	80	80
Výdaje na monitoring cizorodých látek	Výdaje ČZPI, SVS ČR, SRS, ÚKZÚZ	Výdaje státních kontrolních institucí na tuto činnost (kontrola u výrobců) a výdaje spojené s BSE.	160	160
Výdaje na propagaci	Výdaje SZIF (Marketingový fond)	Výdaje SZIF na propagaci v ČR (KLASA).	196	200
Subvence úroků půjček u prodeje státní půdy	Výdaje PF ČR	Národní platby.	144	312
Subvence úroků půjček u převodu majetku státu (zemědělství)	Výdaje PF ČR podle zákona 92/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů	Národní platby.	28	26
Výdaje na údržbu melioračních zařízení a zemědělské vodní toky	Výdaje na údržbu, opravy a provoz melioračních zařízení a zemědělských vodních toků	Výdaje MZe.	32	38
Programy MŽP	Programy MŽP, SFŽP ČR	Program „Revitalizace říčních systémů“ a „Program péče o krajinu“ atd.	80	80
Pozemkové úpravy	Výdaje MZe (pozemkových úřadů), vč. podpor na základě NV č. 1304/2006 Sb.	Výdaje na pozemkové úpravy.	847	830
Pozemkové úpravy	Výdaje PF ČR	Výdaje na pozemkové úpravy.	309	300
Pozemkové úpravy	Výdaje Ministerstva dopravy	Výdaje na pozemkové úpravy.	24	24
Pozemkové úpravy	Výdaje MŽP	Výdaje na pozemkové úpravy.	4	4
Ochranná pásma vodních zdrojů	Výdaje Povodí	Kompenzace za hospodaření v ochranných pásmech vodních zdrojů.	5	5
Celkem			7 652	7 848

p = předpoklad.

1) Bez započtení úlev na spotřební daní u biopaliv.

Pramen: podklady MZe, SZIF, PGRLF a další instituce

Zpracoval: K. Trčilicová (UZEI)

Největší skupinu podpor představovaly dotační programy poskytované na základě Zásad, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací pro rok 2012 (totéž pro rok 2011). V rámci ostatních národních podpor a opatření institucí resortu MZe a jiných resortů šlo v roce 2012 zejména o podpory vyplacené z nákazového fondu, úvěrové výpomoci a dále o výdaje na tzv. obecné služby, především na výzkum, servisní činnosti, monitoring cizorodých látek, programy MŽP, pozemkové úpravy a další.

Další významnou skupinu podpor tvořily podpory poskytované prostřednictvím PGRLF (dotace úroků z úvěrů) především v rámci jeho investičních programů. Dále PGRLF poskytl značnou pomoc v rámci programu „Podpora pojištění“.

T2.3/02 - Podpory PGRLF, a. s., podle typu podniků a programů do 31. 12. 2012¹⁾

	Počet žádostí		Výše podporovaných úvěrů		Garance úvěrů - závazek 1. 1. 1994 - 31. 12. 2012		Dotace úroků 1. 1. 1994 - 31. 12. 2012	
	podaných	schválených	1. 1. 1994- 31. 12. 2012 (mil. Kč)	v roce 2012 (mil. Kč)	mil. Kč	%	závazek (mil. Kč)	vyplaceno (mil. Kč)
Podle typu organizace:								
SHR	18 697	17 472	28 026	3 059	6 129	21,87%	5 302	4 626
s. r. o.	8 690	8 000	26 266	1 721	7 582	28,87%	4 199	3 885
a. s.	10 242	9 735	56 368	1 776	12 119	21,50%	8 039	7 591
ZD	9 374	8 977	33 489	1 516	7 957	23,76%	5 402	5 149
ostatní	268	232	1 080	33	214	19,78%	145	137
Podle typu programu:								
Provoz	8 598	8 210	28 630	0	7 283	25,44%	2 519	2 525
Vyrovnání úrokového zatížení	1 068	1 029	4 643	0	1 718	36,99%	87	87
Krize - Provoz	940	895	4 610	0	880	19,08%	110	81
Krize - Zpracovatel-Provoz	140	122	3 058	0	783	25,60%	48	37
Krize - PKF	6	2	28	0	26	91,68%	1	2
Krize - Půda	303	283	486	0	0	0,00%	35	18
LFA	419	410	809	0	720	89,06%	59	59
Investice celkem	34 711	32 510	88 205	8 105	19 562	22,18%	18 269	16 610
Zemědělec	8 579	7 770	31 067	0	16 010	51,53%	10 057	10 208
I - Zemědělec	24 510	23 384	53 625	8 105	3 300	6,15%	7 301	5 796
I - Zpracovatel	37	27	337	0	40	11,84%	53	53
I - Odbytová organizace	10	6	206	0	68	32,90%	36	35
I - Hygiena	27	19	546	0	144	26,40%	114	113
I - Půda	1 548	1 304	2 423	0	0	0,00%	708	404
Export	122	90	7 115	0	0	0,00%	405	405
Lesy	71	61	294	0	52	17,82%	45	47
Služby	536	475	3 782	0	2 781	73,53%	1 234	1 242
Restituent	14	13	18	0	0	0,00%	3	3
Nabyvatel	30	22	34	0	34	99,48%	0	0
TOZ	212	196	544	0	163	29,94%	0	0
Krmné obilí	101	98	2 975	0	0	0,00%	270	270
Krajina ²⁾	4 220	3 963	.	.	.	x	.	.
Mláď ²⁾	6 264	5 897	.	.	.	x	.	.
Agroregion ²⁾	1 841	1 702	.	.	.	x	.	.
Povodně ²⁾	450	439	.	.	.	x	.	.
KPV ²⁾	1	1	.	.	.	x	.	.
Skot ²⁾	634	589	.	.	.	x	.	.
Celkem:	47 271	44 416	145 230	8 105	34 001	23,41%	23 087	21 388
Nesplacené úvěry k 31. 12. 2012		15 171	30 293		431		3 975	2 124

1) Údaje za rok 2012 jsou získány dle data projednání smlouvy o podpoře.

2) Tyto programy nejsou zahrnuty do součtu ČR celkem.

Pramen: PGRLF

Zpracoval: K. Trdlíková (ÚZEI)

2.4 Podpory tržních cen

Podpory tržních cen zahrnují jak podpory cen výrobců (formou subvencování vývozu, podpory soukromého skladování a jiných cenových podpor v rámci SOT a prostřednictvím celní ochrany), tak podpory cen spotřebitelů (např. formou subvencování školního mléka a ovoce). Srovnání prostředků vyplacených v rámci SOT v letech 2011 a 2012 uvádí tab. T2.4/01.

T2.4/01 - Výdaje na podporu cen (mil. Kč)

Komodita	2011			2012 ^p		
	celkem	z toho		celkem	z toho	
		ČR	EU		ČR	EU
Mléko						
Školní mléko	53,6	43,3	10,3	52,7	43,1	9,6
Subvence na vývoz	0,8	0,0	0,8	0,0	0,0	0,0
Jat. skot a hovězí maso - subvence na vývoz	16,7	0,0	16,7	3,5	0,0	3,5
Vepřové maso - podpora soukromého skladování	2,8	0,0	2,8	0,0	0,0	0,0
Vejce a drůbeží maso - subvence na vývoz	2,5	0,0	2,5	0,1	0,0	0,1
Brambory a pšenice - zpracování na škrob	14,7	0,0	14,7	16,7	0,0	16,7
Sušená krmiva	21,3	0,0	21,3	17,9	0,0	17,9
Víno						
Restrukturalizace, přeměna vinic a vyklučení	72,0	0,0	72,0	72,5	0,0	72,5
Investice v rámci SOT vínem	32,8	0,0	32,8	54,9	0,0	54,9
Včelařské produkty - zlepšení výroby	61,2	30,6	30,6	66,4	33,2	33,2
Ovoce a zelenina						
Organizace producentů ovoce a zeleniny ¹⁾	64,0	4,2	59,8	58,9	3,4	55,5
Ovoce do škol	104,9	40,4	64,5	78,9	37,8	41,1
Celkem	447,3	118,5	328,8	422,5	117,5	305,0

p = předpoklad k 30. 6. 2013.

1) Včetně předběžně uznaných organizací producentů ovoce a zeleniny.

Pramen: SZIF

Zpracoval: K. Trdlicová (ÚZEI)

V roce 2011 došlo ke značnému snížení exportních subvencí a tento trend pokračoval i v roce 2012. V důsledku toho lze zaznamenat další pokles celkových výdajů na podpory cen poskytovaných ze zdrojů EU (o více než 20 mil. Kč) a tento pokles se promítl i v celkovém snížení výdajů na podpory cen. U podpor poskytovaných ze zdrojů ČR nedošlo k podstatnější změně.

U celkového objemu vyplacených podpor na školní mléko došlo v roce 2012 k nepatrnému poklesu. Pokračoval program vyplácení podpor na ovoce do škol.

Prostředky EU na investice v rámci SOT s vínem se v roce 2012 oproti roku 2011 zvýšily z 32,8 mil. Kč na 54,9 mil. Kč, na podpory na restrukturalizaci a přeměnu vinic bylo z rozpočtu EU v roce 2012 vyplaceno 72,5 mil. Kč (v roce 2011 to bylo 72,0 mil. Kč). Podpora cukru byla v roce 2011 ukončena.

Podpora na vývoz živého jatečného skotu a hovězího masa z prostředků EU byla v roce 2012 opět poskytnuta, ovšem v mnohem nižším objemu než v roce 2011 (3,5 mil. Kč proti 16,7 mil. Kč), naopak subvence na vývoz mléka v roce 2012 poskytnuty nebyly (v roce 2011 představovaly 0,8 mil. Kč).

V roce 2012 byly rovněž vypláceny podpory včelařům, určené na zlepšení výroby včelařských produktů a jejich uvedení na trh. V roce 2011 dosáhly výše 61,2 mil. Kč. (z toho 50 % bylo vyplaceno z rozpočtu EU), v roce 2012 se mírně zvýšily na 66,4 mil. Kč.

Prostřednictvím SZIF v rámci SOT bylo v roce 2012 vyplaceno mnohem méně subvencí na vývoz zemědělských a potravinářských výrobků než v roce 2011 (3,6 mil. Kč oproti 20,0 mil. Kč), a to pouze na vývoz nezpracovaných výrobků.

V roce 2012 byly vyplaceny vývozní subvence na 1 139,9 t hovězího masa a 2,8 mil. ks vajec. Byla ukončena podpora (ze zdrojů EU) soukromého skladování vepřového masa.

3 ZEMĚDĚLSTVÍ A ROZVOJ VENKOVA

Venkov, ať už je pojat tradičně jako menší obce (s méně než 2 000 obyvateli), či jako oblasti s významným podílem řídkce osídleného území (převážně venkovské a přechodné regiony podle typologie OECD), vykazuje při srovnání s městy odlišnosti v ukazatelích jak demografického, tak ekonomického a sociálního charakteru. Některé ukazatele situace na trhu práce na venkově a ve městech se sice v období mezi dvěma SLDB srovnaly, zejm. v důsledku posílení negativních trendů ve městech (ekonomická aktivita, míra zaměstnanosti), jiné zůstávají pro venkov nadále nepříznivé. Na venkově je vyšší míra nezaměstnanosti, mezi městem a venkovem se po roce 2008 prohlubují rozdíly v možnostech uplatnění uchazečů o zaměstnání v pracovním procesu a příjmy venkovských domácností jsou setrvale nižší. Nepříznivá situace přitom přetrvává zejména v nejmenších obcích. Ekonomické výsledky krajů ČR (měřené HPH) se v roce 2011 zvýšily, převážně venkovský kraj Vysočina nevyjímaje. Venkovský prostor je podporován Společnou zemědělskou politikou EU v rámci jednotlivých opatření obsažených v PRV ČR, zaměřených jak na zvyšování konkurenceschopnosti zemědělsko-potravinářského odvětví, tak na rozvoj podnikání spojený s vytvářením nových pracovních míst na venkově. K posilování životaschopnosti venkova přispívá mj. rozvoj místních akčních skupin (LEADER) a Celostátní síť pro venkov.

3.1 Obyvatelstvo venkova a struktura venkovského osídlení

Pro vymezení venkova byla použita typologie OECD¹² založená na podílu obyvatelstva žijícího na území s hustotou zalidnění menší než 150 obyvatel/km² a na úrovni obcí jsou pak do venkovských zahrnuty obce do 2 000 obyvatel.

Venkov podle typologie OECD

Na úrovni NUTS 3 byl k 1. 1. 2012 převážně venkovským regionem pouze kraj Vysočina a naopak převážně městským regionem pouze Hl. m. Praha. Ostatních 12 krajů se řadilo mezi přechodné regiony, zaujímající více než 90 % plochy ČR. Meziročně nedošlo prakticky k žádným změnám.

Na úrovni LAU 1 spadalo (stejně jako loni) do kategorie venkovských regionů 20 okresů, zabíraly zhruba třetinu území ČR a na jejich území žilo necelých 16 % obyvatel ČR. Počet převážně městských regionů se meziročně zvýšil ze 7 na 8, jejich podíl na území

---

¹² Podle této metodiky jsou venkovské oblasti definovány na dvou úrovních. Na úrovni lokální (tj. obce) je venkov definován jakožto sídla s hustotou menší než 150 obyvatel/km². Na úrovni regionální pak definice vymezuje:

- převážně venkovské regiony (predominantly rural – PR), kde více než 50 % obyvatel regionu žije ve venkovských obcích;
- přechodné (střední) regiony (intermediate – IR), kde ve venkovských obcích žije 15-50 % obyvatel regionu;
- převážně městské regiony (predominantly urban – PU), kde ve venkovských obcích žije méně než 15 % obyvatel regionu.

ČR činil 4,0 % a podíl na obyvatelstvu tvořil zhruba čtvrtinu. Počet přechodných regionů se snížil na 49, přičemž z hlediska podílu na území i obyvatelstvu zabíraly zhruba 60 % z celku.

Podrobnější přehled o regionech na úrovni NUTS 3 a LAU 1 k 1. 1. 2012 podává tab. T3.1/01.

T3.1/01 - Zastoupení regionů podle typologie OECD na území ČR

Regiony podle OECD	Kraje (NUTS 3)			Okresy (LAU 1)		
	počet	podíl (%)		počet	podíl (%)	
		plocha	obyvatelstvo		plocha	obyvatelstvo
Převážně městské	1	0,6	11,8	8	4,0	26,3
Přechodné	12	90,8	83,3	49	62,3	58,0
Převážně venkovské	1	8,6	4,9	20	33,7	15,8
Celkem	14	100,0	100,0	77	100,0	100,0

Pramen: Malý lexikon obcí ČR 2012, ČSÚ 2012

Zpracoval: F. Nohel (ÚZEI)

Na úrovni LAU 2 tvořilo venkovský prostor 5 390 obcí (obce s hustotou obyvatelstva nižší než 150 obyvatel/km²). Představovaly 86,2 % z celkového počtu obcí v ČR a 81,8 % rozlohy státu, avšak žilo v nich pouze 29,7 % obyvatelstva. Městských obcí bylo 861 (13,8 % všech obcí, 18,2 % plochy ČR a 70,3 % obyvatel ČR). Ve srovnání se stejným obdobím předchozího roku počet venkovských obcí poklesl o 3, podíl obyvatelstva venkova se prakticky nezměnil.

Venkovské obce do 2 000 obyvatel

K 1. 1. 2012 bylo v ČR 5 578 obcí s méně než 2 000 obyvateli, což představovalo téměř 90 % všech obcí ČR a 73 % rozlohy ČR. Žilo zde 26,8 % obyvatel státu. Ve srovnání se stejným obdobím předchozího roku počet venkovských obcí poklesl o 1.

Dlouhodobé srovnání ukazuje, že ve venkovských obcích ČR kontinuálně roste počet obyvatel rychlejším tempem než v ČR celkem. V období 2001-2012 vzrostl celkový počet obyvatel venkova o 5,8 %, zatímco počet obyvatel v ČR se zvýšil pouze o 2,7 %. V důsledku toho se podíl venkovského obyvatelstva na celkové populaci od roku 2001 zvýšil o 0,7 p. b., přitom meziročně se zvýšil o 0,2 p. b. Naproti tomu se po celé sledované období trvale mírně snižuje počet venkovských obcí (zpravidla se zvýšením počtu obyvatel obcí přesunou do vyšších velikostních kategorií).

T3.1/02 - Počet venkovských obcí a obyvatel podle velikostních kategorií obcí v ČR ve vybraných letech

Populační velikost obce	2001		2006		2011		2012	
	obce	obyvatelé	obce	obyvatelé	obce	obyvatelé	obce	obyvatelé
do 99	548	38 881	548	38 924	476	33 420	471	33 639
100-199	1 113	166 214	1 066	158 941	1 048	155 914	997	148 212
200-499	2 041	663 416	2 016	655 165	1 975	645 742	2 017	658 207
500-999	1 280	893 592	1 302	910 087	1 356	953 015	1 366	962 918
1 000-1 999	652	903 757	671	929 167	724	1 011 067	727	1 017 529
Celkem venkov	5 634	2 665 860	5 603	2 692 284	5 579	2 799 158	5 578	2 820 505
Celkem ČR	6 258	10 230 060	6 248	10 251 079	6 251	10 532 770	6 251	10 505 445
Podíl venkov/ČR (%)	90,0	26,1	89,7	26,3	89,2	26,6	89,2	26,8

Pramen: Sčítání lidu, domů a bytů 2001, ČSÚ 2002; Lexikon obcí ČR 2006, 2011, 2012, ČSÚ 2006, 2011, 2012

Zpracoval: F. Nohel (ÚZEI)

T3.1/03 - Tempo přírůstku počtu venkovských obcí a obyvatel podle velikostních kategorií obcí v ČR mezi roky 2001 a 2012 (%)

Populační velikost obce	Meziroční index 2012/2001	
	obce	obyvatelé
do 99	-14,1	-13,5
100-199	-10,4	-10,8
200-499	-1,2	-0,8
500-999	6,7	7,8
1 000-1 999	11,5	12,6
Celkem venkov	-1,0	5,8
Celkem ČR	-0,1	2,7

Pramen: Sčítání lidu, domů a bytů 2001, ČSÚ 2002; Lexikon obcí ČR 2012, ČSÚ 2012

Zpracoval: F. Nohel (ÚZEI)

Po celé období je patrný rozdílný vývoj mezi velikostními kategoriemi venkovských obcí. Zatímco počet obcí nad 500 obyvatel i počet jejich obyvatel se zvyšuje, počet obcí do 500 obyvatel i počet jejich obyvatel naopak klesá. Souhrnně ve sledovaném období ubylo 5,9 % obcí do 500 obyvatel a počet jejich obyvatel klesl o 3,3 %. Trvale nepříznivá situace je v tomto směru především v obcích s méně než 200 obyvateli, což souvisí s řadou faktorů, zejména se vzdáleností obcí od center zaměstnanosti.

3.2 Podnikatelská struktura venkova ve vztahu k podporám zemědělské politiky

Na základě údajů ČSÚ bylo v ČR k 31. 12. 2011¹³ registrováno 2 703 444 podnikatelských subjektů, což je proti předchozímu roku nárůst o téměř 66 tisíc. V organizační struktuře národního hospodářství podle velikosti subjektů dominovaly, stejně jako v předchozím roce, podniky bez zaměstnanců¹⁴ (89,6 %) následované mikropodniky¹⁵ s podílem 7,1 % na celkovém počtu podniků. Z odvětví definovaných podle CZ-NACE bylo nejvíce zastoupeno odvětví velkoobchod a maloobchod s podílem 24,7 %, dále profesní, vědecké a technické činnosti (12,5 %), stavebnictví (12,1 %) a zpracovatelský průmysl (11,6 %).

Struktura podniků podle počtu zaměstnanců se v jednotlivých regionech proti roku 2010 výrazně nezměnila. V přechodných regionech převažovaly podniky bez zaměstnanců (90 %), stejně jako v převážně venkovském regionu Kraji Vysočina (89,7 %). Podniky bez zaměstnanců byly následovány mikropodniky (7,8 % podniků v přechodných regionech

¹³ Nejaktuálnější dostupné údaje.

¹⁴ Včetně bez udání počtu zaměstnanců.

¹⁵ Na základě doporučení Komise č. 2003/361/ES, o definici mikropodniků, malých a středních podniků je mikropodnik definován jako podnik, který zaměstnává méně než 10 zaměstnanců a jehož roční obrát a/nebo roční celková účetní rozvaha nepřekračují 2 mil. €.

a 7,9 % podniků v Kraji Vysočina) a malými podniky¹⁶ (1,6 % v přechodných regionech a 1,8 % v Kraji Vysočina).

Z hlediska převažujících činností CZ-NACE představují v podnicích bez zaměstnanců nejvyšší podíl činnosti v odvětví velkoobchod a maloobchod včetně oprav (24,7 % v přechodných regionech a 21,5 % v Kraji Vysočina), dále zpracovatelský průmysl (13,2 % v přechodných regionech a 14,6 % v Kraji Vysočina) a stavebnictví (13,2 % v přechodných regionech a 13,7 % v Kraji Vysočina). V případě mikropodniků opět dominovaly činnosti v odvětví velkoobchod a maloobchod včetně oprav (22,8 % v přechodných regionech a 21 % v Kraji Vysočina), dále zpracovatelský průmysl (12,7 % v přechodných regionech a 14,8 % v Kraji Vysočina) a na rozdíl od podniků bez zaměstnanců činnosti v oblasti cestovního ruchu, tj. ubytování a stravování (10 % v přechodných regionech a 7,9 % v kraji Vysočina). U malých, středních a velkých podniků byl nejvíce zastoupen zpracovatelský průmysl. Velký podíl měly také činnosti v oblasti velkoobchodu a maloobchodu, vzdělávání a zdravotnictví.

Podle statistik ČSÚ dosáhla celková HPH v ČR v roce 2011 hodnoty 3 462,4 mld. Kč, v přechodných regionech 2 446,7 mld. Kč a převážně venkovském regionu Kraji Vysočina 138,5 mld. Kč. V přechodných regionech se na tvorbě HPH nejvíce podílely Středočeský kraj (370,5 mld. Kč), Jihomoravský kraj (357 mld. Kč) a Moravskoslezský kraj (353,5 mld. Kč). Z hlediska odvětvové struktury vytvářel v přechodných regionech i převážně venkovském regionu nejvyšší HPH zpracovatelský průmysl (29,4 % v přechodných regionech a 32,2 % v Kraji Vysočina) a činnosti v oblasti obchodu, dopravy, ubytování a pohostinství (19 % v přechodných regionech a 16,9 % v Kraji Vysočina).

Podle statistik ČSÚ činil počet zaměstnaných v ČR k 31. 12. 2011 celkem 4 904 tis. (v porovnání s rokem 2010 se počet zaměstnaných zvýšil o 18,8 tis.), v přechodných regionech 4 018,7 tis. (zvýšení o 28,4 tis.) a převážně venkovském regionu 191 tis. (snížení o 3,1 tis.). V přechodných regionech se nejvyšší počet zaměstnaných nacházel ve Středočeském kraji (611,1 tis.), Moravskoslezském kraji (546,2 tis.) a Jihomoravském kraji (529,4 tis.). Nejvíce pracujících v přechodných regionech a převážně venkovském regionu bylo shodně zaměstnáno ve zpracovatelském průmyslu (29 % v přechodných regionech a 33,4 % v Kraji Vysočina) a činnostech v oblasti obchodu (11,9 % v přechodných regionech a 10,9 % v Kraji Vysočina).

Nejvíce mikropodniků v přechodných regionech (tab. T3.2/01) bylo registrováno v Jihomoravském kraji (21,4 podniků/tis. obyvatel kraje), Zlínském kraji (18,32 podniků/tis. obyvatel kraje) a Jihočeském kraji (18,31 podniků/tis. obyvatel kraje). Naopak nejméně mikropodniků (15,5 podniků/tis. obyvatel kraje) se nachází v převážně

---

¹⁶ Na základě nové definice malých a středních podniků, která platí od 1. 1. 2005 (§ 2, odst. (2) písm. a), b) a c) Obchodního zákoníku) je malý podnik definován jako podnik s 10-50 zaměstnanci, ročním obratem v rozmezí 2-10 mil. € nebo aktivy ve výši 2-10 mil. €.

venkovském regionu Kraji Vysočina. Kromě Karlovarského kraje a Hlavního města Prahy došlo ve všech krajích k poklesu počtu mikropodniků na tisíc obyvatel v porovnání s rokem 2010.

T3.2/01 – Počet mikropodniků na 1 000 obyv. v krajích ČR k 31. 12. 2011

Převažující činnost CZ-NACE (vybrané činnosti)	Kraj/OECD klasifikace ¹⁾													
	PHA	STC	JHC	PLK	KVK	ULK	LBK	HKK	PAK	VYS	JHM	OLK	ZLK	MSK
	PU	IR	IR	IR	IR	IR	IR	IR	IR	PR	IR	IR	IR	IR
A Zemědělství, lesnictví a rybářství	0,39	0,71	1,00	0,73	0,49	0,59	0,52	0,69	0,70	0,78	0,72	0,54	0,55	0,46
B – E Průmysl celkem	2,69	1,98	2,28	2,11	1,99	1,84	2,83	2,47	2,48	2,39	2,86	2,40	3,14	2,15
F Stavebnictví	3,07	1,72	1,94	1,60	1,62	1,90	1,69	1,46	1,52	1,40	1,99	1,59	1,62	1,78
G Velkoobchod, maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	12,26	4,34	3,74	3,83	3,87	3,51	3,98	4,38	4,05	3,40	5,26	3,82	4,48	4,18
H Doprava a skladování	0,92	1,11	0,97	1,05	0,78	0,86	0,82	0,97	0,85	0,88	0,99	1,08	1,05	0,85
I Ubytování, stravování a pohostinství	2,65	1,56	2,24	1,78	2,42	1,80	1,97	1,99	1,56	1,29	1,89	1,77	1,86	1,87
J Informační a komunikační činnosti	1,62	0,29	0,26	0,29	0,24	0,21	0,27	0,29	0,28	0,16	0,46	0,28	0,29	0,26
K Peněžnictví a pojišťovnictví	0,34	0,10	0,18	0,15	0,13	0,12	0,11	0,15	0,18	0,21	0,22	0,15	0,21	0,20
L Činnosti v oblasti nemovitostí	5,21	0,83	0,60	0,50	1,35	0,61	0,59	0,53	0,39	0,32	1,09	0,49	0,47	0,60
M Profesionální, vědecké a technické činnosti	6,59	1,57	1,93	1,63	1,50	1,51	1,59	1,65	1,57	1,25	2,70	1,61	1,64	1,73
N Administrativní a podpůrné činnosti	1,09	0,31	0,30	0,29	0,43	0,34	0,30	0,27	0,28	0,20	0,37	0,25	0,23	0,29
O Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	0,02	0,68	0,66	0,60	0,28	0,26	0,34	0,58	0,67	1,02	0,44	0,44	0,36	0,13
P Vzdělávání	0,43	0,40	0,30	0,31	0,29	0,28	0,36	0,37	0,44	0,36	0,42	0,43	0,33	0,24
Q Zdravotní a sociální péče	1,93	1,32	1,62	1,66	1,72	1,54	1,59	1,72	1,55	1,63	1,68	1,80	1,82	1,67
R Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	0,58	0,27	0,31	0,28	0,32	0,28	0,39	0,37	0,25	0,23	0,30	0,29	0,27	0,28
Celkem	39,78	17,17	18,31	16,82	17,42	15,66	17,36	17,90	16,78	15,50	21,39	16,95	18,32	16,70

¹⁾ OECD klasifikace: PR = převážně venkovský region, IR = přechodný region, PU = převážně městský region.

Pramen: ČSÚ 2012

Zpracoval: Z. Bednaříková (ÚZEI)

V rozvinutých ekonomikách představují malé soukromé podniky významný inovační potenciál. Na jejich podporu v rámci PRV jsou zaměřena opatření spadající pod první prioritu Osy III (Tvorba pracovních příležitostí a podpora využívání obnovitelných zdrojů energie). Jejím cílem je vytvoření pracovních míst a zajištění vyšší příjmové úrovně obyvatel venkova rozvojem a diverzifikací aktivit na venkově a podporou venkovské turistiky a dále zajištění naplnění závazků ČR v oblasti využití obnovitelných zdrojů energie. Jedná se o Opatření III.1.1 – Diverzifikace činností nezemědělské povahy, Opatření III.1.2 – Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje a Opatření III.1.3 – Podpora cestovního ruchu¹⁷. Podle údajů SZIF nebyla v roce 2012 v rámci Opatření III.1.1 přijata ani schválena žádná žádost. Proplacené prostředky za žádosti z minulých let dosáhly 752 mil. Kč. Ve stejném roce bylo v rámci Opatření III.1.2 přijato 2 101 žádostí, přičemž schváleno bylo 516 žádostí (z toho 415 žádostí bylo přijato v roce 2011). Proplaceno bylo v tomto opatření v roce 2012 celkem 219 mil. Kč. V Opatření III.1.3 bylo v roce 2012 přijato 549 žádostí, proces schvalování nebyl do konce roku 2012 uzavřen. Výše proplacených prostředků za žádosti z minulých let činila 273 mil. Kč. U Opatření III.1.2 a III.1.3 se mezitím zvýšil počet zaregistrovaných žádostí, objem proplacených prostředků se navýšil pouze u Opatření III.1.1 a III.1.3 (tab. T3.2/02).

¹⁷ Podpora cestovního ruchu je určena na vybudování pěších a lyžařských tras, vinařských stezek a hippostezek, výstavbu ubytovacích zařízení s malou kapacitou hostů, stravovacích zařízení, půjčoven sportovního vybavení a objektů a ploch pro sportovní rekreaci.

T3.2/02 - Počet přijatých žádostí a výše proplacených prostředků na schválené projekty v rámci Opatření III.1.1, III.1.2 a III.1.3 PRV v roce 2011 a 2012

PRV Osa III	Počet přijatých žádostí		Proplacené prostředky (mil. Kč)	
	2011	2012	2011	2012
<i>Priorita: Tvorba pracovních příležitostí a podpora využívání OZE</i>				
III.1.1 Diverzifikace činností nezemědělské povahy	255	0	597	752
III.1.2 Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje	1 056	2 101	361	219
III.1.3 Podpora cestovního ruchu	473	549	183	273
Celkem	1 784	2 650	1 141	1 244

Pramen: SZIF 2013

Zpracoval: Z. Bednaříková (ÚZEI)

Podle typů investic bylo v roce 2012 v rámci Opatření III.1.2 nejvíce finančních prostředků alokováno do záměru a) zakládání a rozvoj mikropodniků (1 123 mil. Kč, 80,8 % z celkové přiznané podpory na Opatření III.1.2). Následovala podpora záměru b) výstavba bioplynové stanice (110,1 mil. Kč, 7,9 % z Opatření III.1.2) a záměru d) výstavba a modernizace zařízení na výrobu tvarovaných biopaliv (96,8 mil. Kč, 7,0 % z Opatření III.1.2). Na podporu záměru c) podpora výstavby a modernizace kotelen a vytopen na biomasu včetně kombinované výroby tepla a elektřiny bylo alokováno 60,0 mil. Kč (4,3 % z Opatření III.1.2) (tab. T3.2/03).

T3.2/03 – Přehled schválených žádostí podle typů investic v Opatření III.1.2 PRV v roce 2012

PRV Osa III	Počet žádostí	Schválená částka podpory (EU+CZ) (mil. Kč)
III.1.2.a	456	1 123,0
III.1.2.b	11	110,1
III.1.2.c	15	60,0
III.1.2.d	34	96,8
Celkem	516	1 389,9

Pramen: SZIF 2013

Zpracoval: Z. Bednaříková (ÚZEI)

V rozvoji venkova hraje důležitou roli také konkurenceschopnost zemědělsko-potravinářského odvětví. K tomu přispívají opatření Osy I PRV, a to Opatření I.1.1 – Modernizace zemědělských podniků a Opatření I.1.3 – Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům. Počet schválených žádostí u podopatření I.1.1.2, jehož finanční prostředky směřují pouze do zemědělství, dosáhl v roce 2012 počtu 12. V rámci Opatření I.1.3 nebylo vyhlášeno žádné kolo příjmu pro toto Opatření.

3.3 Občanská vybavenost venkova ve vztahu k podporám zemědělské politiky

K 1. lednu 2012 v ČR existovalo 6 251 obcí. Venkovský prostor poskytuje příležitosti pro činnosti v oblasti rozvoje cestovního ruchu, služeb, využití a péče o přírodní zdroje a krajinu. Osa III PRV je zaměřená nejen na tvorbu pracovních příležitostí a podporu využívání OZE, ale také na zlepšení kvality života na venkově a vzdělávání.

Zlepšení kvality života na venkově je podporováno formou Opatření III.2.1 a III.2.2. Žadatelé Opatření III.2.1 (Obnova a rozvoj vesnice, občanské vybavení a služby) mohou být obce, svazky obcí, nestátní neziskové organizace, zájmová sdružení právnických osob, církve

a jejich organizace. Projekty na výstavbu vodovodů, kanalizací a čistíren odpadních vod mohou být realizovány v obcích do 2 000 obyvatel, ostatní projekty v obcích do 500 obyvatel. Vzhledem k vyčerpanému rozpočtu nebyl v roce 2012 pro opatření III.2.1. vyhlášen příjem žádostí. Z 1 131 žádostí přijatých v roce 2011 bylo v roce 2012 schváleno 438 projektů, částka za schválené projekty činila 2 284 mil. Kč.

Opatření III.2.2 (Ochrana a rozvoj dědictví venkova) je určeno na vypracování studií obnovy a využití kulturního dědictví, zpracování programů regenerace památkově chráněných území, plánů péče o krajinné památkové zóny a budování výstavních expozic a muzeí s vazbou na danou lokalitu. Žadatelé mohou být obce, svazky obcí, nestátní neziskové organizace, zájmová sdružení právnických osob a církve a jejich organizace. V roce 2012 bylo přijato 256 žádostí a schváleno 229 žádostí. Částka za schválené projekty činila 509 mil. Kč. Ve stejném roce bylo na toto opatření vyplaceno 164 mil. Kč.

Podpora v rámci Opatření III.3.1 (Vzdělávání a informace) je zaměřena na vzdělávání a informování fyzických a právnických osob, které mají vážný zájem zahájit nebo rozšířit podnikání, případně jiné působení na venkově v rámci aktivit podporovaných v Ose III. V tomto opatření nebyla v roce 2012 přijata ani schválena žádná žádost a vyplaceno bylo 5 mil. Kč (tab. T3.3/01).

T3.3/01 - Počet přijatých žádostí a výše proplacených prostředků na schválené projekty v rámci Opatření III.2.1, III.2.2 a III.3.1 PRV v roce 2011 a 2012

PRV Osa III	Počet přijatých žádostí		Proplacené prostředky (mil. Kč)	
	2011	2012	2011	2012
<i>Priorita: Podmínky růstu a kvalita života na venkově</i>				
III.2.1 Obnova a rozvoj vesnic, občanské vybavení a služby	1 131	0	788	603
III.2.2 Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova	284	256	159	164
<i>Priorita: Vzdělávání</i>				
III.3.1 Vzdělávání a informace	0	0	15	5
Celkem	1 415	256	962	772

Pramen: MZe 2013

Zpracoval: Z. Bednaříková (ÚZEI)

3.4 Zaměstnanost a ekonomické postavení venkovské populace

Ekonomická aktivita na venkově

Podíl ekonomicky aktivního obyvatelstva¹⁸ ve venkovských obcích (s méně než 2 000 obyvateli) dosáhl v roce 2011 stejné hodnoty jako ve městech, tj. 49,0 %. Ve srovnání s rokem 2001 došlo k poklesu tohoto podílu, přičemž ve městech byl úbytek výraznější. V nejmenších obcích (s méně než 200 obyvateli) byl i nadále podíl ekonomicky aktivního

¹⁸ *Pramen: SLDB 2001, SLDB 2011, ČSÚ 2002, 2012.*

obyvatelstva nejnižší (47,6 %) ¹⁹. Na venkově se projevují specifika z hlediska odvětvové zaměstnanosti, tj. vyšší zaměstnanost v zemědělství (vč. lesnictví a rybářství), průmyslu a stavebnictví a nižší zaměstnanost ve službách.

Míra zaměstnanosti

Míra zaměstnanosti (podíl zaměstnaných na obyvatelstvu ve věku 15-64 let) v ČR ²⁰ v období 2001-2011 poklesla z 66,6 % na 63,4 %. Na venkově i ve městech dosáhla stejné hodnoty, v roce 2001 byla přitom na venkově (65,5 %) poněkud nižší než ve městech (66,9 %).

Ve 4. čtvrtletí roku 2012 dosáhla míra zaměstnanosti ²¹ (zde podíl zaměstnaných na obyvatelstvu starším 15 let) v ČR celkem 54,8 %, meziročně se mírně zvýšila (o 0,3 p. b.). V jednotlivých krajích ČR se míra zaměstnanosti značně lišila, dosahovala od 51,0 % v Ústeckém kraji až po 60,6 % v Hl. m. Praze. Vedle Ústeckého kraje zaznamenaly nejméně příznivou situaci kraje Moravskoslezský, Olomoucký a Liberecký (s mírou zaměstnanosti 51,9-52,6 %), sedm dalších krajů včetně převážně venkovské Vysočiny pak dosahovalo poměrně vyrovnaných hodnot kolem 54 %. Praze se nejvíce přibližovaly kraje Středočeský a Plzeňský s mírou zaměstnanosti necelých 58 %.

Míra zaměstnanosti 20-64letých v ČR celkem se v roce 2012 pohybovala dle dat Eurostatu ²² zhruba o 3 p. b. nad průměrem EU 27 (72,0 % v ČR a 68,9 % v EU 27 ve 3. čtvrtletí 2012). Zatímco míra zaměstnanosti mužů v ČR (80,9 %) překračovala unijní průměr mužů o více než 5 p. b., míra zaměstnanosti žen v ČR (62,8 %) se od unijního průměru prakticky nelišila. Mezi jednotlivými státy panovaly obrovské rozdíly (až o cca 25 p. b. celkem, u žen dokonce o více než 30 p. b.), nejvyšších měř zaměstnanosti v EU dosahovaly kromě Švédska (přes 80 %) a Nizozemska též Německo a Rakousko. Naopak nejhorší situace byla v Řecku, Španělsku, Itálii a Maďarsku.

Míra nezaměstnanosti

Hospodářský útlum se v roce 2012 projevil mj. v nezaměstnanosti. Ve 4. čtvrtletí činil průměrný počet nezaměstnaných 379,5 tis. osob a obecná míra nezaměstnanosti dosáhla 7,2 % ²³. Oproti stejnému období minulého roku to znamenalo nárůst o 44 tis. nezaměstnaných a zvýšení míry nezaměstnanosti o 0,7 p. b.

---

¹⁹ Podíl ekonomicky neaktivního obyvatelstva je nadále vyšší na venkově (46,2 %) než ve městech (44,1 %). Obecně však údaje o ekonomické aktivitě obyvatelstva mají sníženou vypovídací schopnost, v roce 2011 zůstalo nezařazeno více než 6 % obyvatel.

²⁰ Pramen: SLDB 2001, SLDB 2011, ČSÚ 2002, 2012.

²¹ Pramen: Zaměstnanost a nezaměstnanost v ČR podle výsledků VŠPS 4. čtvrtletí, ČSÚ 2013.

²² Pramen: Postavení českého trhu práce v rámci EU, ČSÚ 2013.

²³ Pramen: Zaměstnanost a nezaměstnanost podle výsledků VŠPS 4. čtvrtletí 2012, ČSÚ 2013.

Na úrovni NUTS 3 vykazovala míra nezaměstnanosti značnou variabilitu. Zatímco tradičně nejnižší byla v Praze (3,3 %), její nejvyšší hodnoty bylo dosaženo v Karlovarském kraji (10,6 %), kde převýšila míru nezaměstnanosti i strukturálně nejpostiženějších krajů – Ústeckého a Moravskoslezského (shodně 10,0 %). Meziročně si nejvíce pohoršil Pardubický (o 3,5 p. b.) a výše zmiňovaný Karlovarský kraj (o 3,1 p. b.). Navzdory nepříznivému ekonomickému vývoji se ve třech krajích snížila míra nezaměstnanosti, nejvíce v Plzeňském kraji (o 0,9 p. b.). V převážně venkovském kraji Vysočina byla míra nezaměstnanosti mírně podprůměrná (7,0 %) a meziročně došlo k jejímu navýšení o 1 p. b.

Situace venkovských domácností

Venkovské domácnosti²⁴ jsou tvořeny větším počtem členů než průměrná domácnost v ČR (2,49 vůči 2,26 v roce 2011). Ve struktuře rodin bylo patrné další meziroční snížení podílu pracujících osob ve prospěch nepracujících důchodců (projevilo se jak ve venkovských obcích, tak v celkovém průměru). Úroveň příjmů byla na venkově nejnižší a rostla s velikostní kategorií obcí – porovnání venkova s celkovým průměrem dosáhlo 92,1 % u hrubých a 92,5 % u čistých příjmů, přičemž meziročně došlo k dalšímu prohloubení této příjmové disparity. Závažnou socioekonomickou skutečností je, že meziročně došlo k poklesu hrubých i čistých příjmů, a to jak na venkově, tak za domácnosti celkem. Nejvyšší pokles, týkající se všech kategorií obcí, zaznamenaly přitom příjmy ze závislé činnosti, jež i nadále tvořily největší podíl ve struktuře čistých příjmů domácností (kolem 55 % na venkově i v celkovém průměru). Příjmy z podnikání přispívaly do rodinných rozpočtů relativně velmi nízkým podílem (necelých 9 %). Jejich celkový objem se meziročně prakticky nezměnil, rozdílnou změnu však zaznamenaly jednotlivé velikostní kategorie obcí (v obcích do 1 999 obyvatel pokles o 5,7 %, v obcích 2 000-9 999 obyvatel pokles o 8,4 %). Ve všech kategoriích obcí rostly sociální příjmy, jež dosáhly zhruba 30 % čistých příjmů domácností celkem. Samotné důchody tvořily již zhruba čtvrtinu celkových čistých příjmů domácností. Jak důchody, tak celkové sociální příjmy rostly ve venkovských domácnostech nejpomaleji. Ostatní příjmy (dosahující podílu 6-7 %) celkově mírně vzrostly, na venkově stagnovaly.

I přes pokles příjmů došlo ke zvýšení celkových vydání domácností, přičemž na venkově byl tento nárůst nadprůměrný (čistá peněžní vydání celkem vzrostla o 1,7 %, na venkově o 3,0 %). Venkovské domácnosti nejvíce ušetřily na potravinách (o 1 %), celkově pak tato skupina výdajů spíše stagnovala. Kromě velmi vysokého nárůstu plateb a ostatních vydání vzrostla na venkově spotřeba průmyslového zboží (jinde stagnující) a výdaje na služby

---

²⁴ *Pramen: Vydání a spotřeba domácností statistiky rodinných účtů za rok 2011, ČSÚ 2012. Kategorie obcí dle počtu obyvatel jsou zde následující: do 1 999, 2 000-9 999, 10 000-49 999 a 50 000 a více. Obce do 1 999 obyvatel jsou v textu pojímány jako venkov, kategorie obcí 50 000 a více je označována jako „velká města“.*

(ty nadále výrazně zaostávaly zejména za velkými městy, dosahovaly pouze 62,8 % jejich úrovně).

Naturální příjmy celkem nepatrně poklesly, naturální výdaje naopak vzrostly. I když na venkově byl tento vývoj poněkud příznivější, nedošlo k žádné zásadnější změně, jež by mohla významněji ovlivnit hospodaření domácností.

3.5 Institucionální zázemí rozvoje venkova

3.5.1 Organizační a institucionální zabezpečení

Vazby mezi obecnými cíli rozvoje evropského venkova a rozvoje venkova ČR zajišťuje Národní strategický plán rozvoje venkova ČR na období 2007-2013 (NSPRV). Od roku 2007 je politika rozvoje venkova v České republice prováděna prostřednictvím Programu rozvoje venkova ČR na období 2007-2013 (PRV). PRV rozpracovává NSPRV do jednotlivých opatření, jež provádějí strategii stanovenou v NSPRV v souladu s osami stanovenými nařízením Rady č. 1698/2005, o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD), včetně konkrétních finančních částek. Řídícím orgánem PRV je Ministerstvo zemědělství a zprostředkujícím subjektem PRV je Státní zemědělský intervenční fond (SZIF). PRV je uplatňován ve venkovských oblastech České republiky a je administrován a řízen na centrální úrovni. Některá opatření jsou geograficky limitována – Osa II (LFA, Natura 2000, oblasti povodí), Osa III (venkovské obce), Osa IV (venkovské mikroregiony). V kontextu organizačního a institucionálního rozvoje venkova je kromě MZe a SZIF potřeba uvést také další aktéry:

Ministerstvo pro místní rozvoj

Odpovídá za základní nástroj regionální politiky – Strategii regionálního rozvoje České republiky na období 2007-2013 (SRR). Ta zabezpečuje provázanost národní regionální politiky s regionální politikou Evropské unie a také s ostatními odvětvovými politikami ovlivňujícími rozvoj území. Vycházejí z ní regionálně zaměřené rozvojové programy spolufinancované ze zdrojů Evropské unie nebo financované výhradně z národních zdrojů.

Další ministerstva

Podpora regionálního rozvoje má průřezový charakter. Téměř všechna ministerstva mají ve své působnosti aktivity, které se více či méně dotýkají problematiky regionálního rozvoje, mají dopady na rozvoj jednotlivých územních celků a mohou vést ke snižování nebo naopak vzniku regionálních disparit.

K zabezpečení realizace SRR by příslušná ministerstva (MPO, MPSV, MŽP, MŠMT, MD, MK, MZ, MV a MMR) měla v rámci své působnosti mimo jiné analyzovat a každoročně vyhodnocovat odvětvové regionální rozdíly a identifikovat negativní disparity, spolupracovat s MMR na vypracování hodnotících zpráv o realizaci SRR, v operačních a resortních

programech aplikovat regionální diferenciaci pobídek s cílem snížit nežádoucí regionální disparity a posílit rozvojový potenciál regionů se soustředěnou podporou státu²⁵.

Kraje

V rámci své samostatné působnosti kraje koordinují rozvoj svého územního obvodu a zajišťují zpracování, realizaci a kontrolu plnění strategie rozvoje kraje a plnění programu rozvoje kraje. Dále provádějí hodnocení regionální úrovně rozvoje, poskytují půjčky obcím a jiným právnickým osobám působícím v obvodu kraje, zřizují právnické osoby k podpoře regionálního rozvoje (např. regionální rozvojové agentury), spolupracují při plnění celostátních úkolů podpory regionálního rozvoje, zajišťují přípravu, realizaci a kontrolu plnění regionálních operačních programů a regionálních podpůrných programů (např. Programu obnovy venkova, který představuje hlavní nástroj krajské samosprávy v rozvoji venkova).

Vedle samostatné působnosti byla krajům svěřena i tzv. přenesená působnost, kterou mají vykonávat ve věcech, které stanoví zákon (zejména zákon č. 132/2000 Sb., který zakotvuje úkoly krajů v řadě úseků státní správy).

Další instituce

Významným aktérem v rozvoji venkova jsou Agentury pro zemědělství a venkov, mezi jejichž hlavní činnosti patří především vedení evidence zemědělsky obhospodařované půdy, servis pro žadatele o dotace, poradenství, činnost spojená s Celostátní sítí pro venkov, statistická a kontrolní činnost.

Partnerství mezi zemědělci a venkovem je podporováno nevládními institucemi, např. Spolek pro obnovu venkova ČR, Agrární komora ČR, Národní síť místních akčních skupin, Svaz měst a obcí ČR, Národní síť Zdravých měst, Sdružení místních samospráv ČR, Národní observatoř venkova a další.

Mezi významné aktéry v regionálním rozvoji lze zařadit Svaz měst a obcí a zájmová uskupení (Hospodářská komora, Agrární komora ČR, Asociace soukromého zemědělství atd.). Na krajské úrovni se jedná o svazky obcí, místní akční skupiny, územní orgány státní správy, podnikatelská sdružení, nestátní neziskové organizace a vysoké školy. Na obecní úrovni jsou to obce, obcí zřizované organizace (školy, kulturní a sportovní zařízení, aj.), významní podnikatelé a zájmová sdružení. Významnou vazbu na regionální rozvoj má také ČSÚ při zajišťování regionálních dat.

---

²⁵ Viz *Strategie regionálního rozvoje České republiky, MMR, Praha. 2006, kapitola 5.3.*

Celostátní síť pro venkov

Budování místních partnerství a zapojování veřejnosti do aktivit na lokální i centrální úrovni podporuje Celostátní síť pro venkov, která je zřízena Ministerstvem zemědělství. Její činnost byla zahájena v listopadu 2008. Základním úkolem sítě je seskupit organizace zapojené do podpory rozvoje venkova a zemědělství, vytvářet vhodné podmínky pro partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem a zajistit sběr a předávání informací o nejlepší praxi v oblasti rozvoje venkova a zemědělství.

V roce 2012 bylo schváleno 36 projektů Celostátní sítě pro venkov. Z těchto projektů byl 1 projekt zaměřený na budování struktur Sítě v rámci Podopatření V.2.1. – Struktury potřebné pro provoz Sítě. Zbýlých 35 projektů bylo schváleno v rámci Podopatření V.2.2 – Akční plán. Celková schválená částka podpory dosáhla v roce 2012 hodnoty 19,8 mil. Kč, což je v porovnání s rokem 2011 navýšení o 16 mil. Kč. Průměrná velikost projektu se oproti roku 2011 zvýšila o 0,47 mil. Kč.

T3.5/01 - Celkový přehled vyplacených prostředků na provoz Celostátní sítě pro venkov z technické pomoci (Osa V) v roce 2012¹⁾

Podopatření	Počet schválených projektů	Schválená částka podpory (mil. Kč)	Průměrná velikost projektu (mil. Kč)	Finanční prostředky vyplacené (mil. Kč)		
				EU	ČR	Celkem
V.2.1 Struktury potřebné pro provoz	1	1,15	1,15	0,52	0,17	0,69
V.2.2 Akční plán	35	18,65	0,53	1,69	0,57	2,26
Celkem CSV ČR	36	19,80	0,55	2,21	0,74	2,95

1) Jedná se o přehled proplacených projektů v roce 2012 z prostředků CSV – tzn. jsou zde projekty zaregistrované v letech minulých, ale ŽoP byla podána a projekt byl proplacen v roce 2012.

Pramen: MZe 2013

Zpracoval: Z. Bednaříková (ÚZEI)

Místní akční skupiny

Jedním z významných aktérů rozvoje venkova jsou místní akční skupiny (MAS), které jsou podpořeny v rámci PRV, Osy IV – LEADER. Hlavním přínosem Osy IV je způsob, jakým jsou akce rozvoje venkova realizovány a vzájemně propojeny. Přístup LEADER je vymezen v článku 61 nařízení Rady (ES) č. 1698/2005, o podpoře pro rozvoj venkova z EAFRD. Osa IV – LEADER je osou metodickou a je uskutečňována prostřednictvím realizace cílů jednotlivých opatření v Ose I a III.

Cílem Osy IV je zlepšení kvality života ve venkovských oblastech, posílení ekonomického potenciálu a zhodnocení přírodního a kulturního dědictví venkova, spolu s posílením řídicích a administrativních schopností na venkově. Principy LEADER vedou v součinnosti s místní samosprávou k pozitivním efektům, plynoucím ze spojení různých subjektů, které ve venkovském prostoru působí.

V rámci Opatření IV.1.1 – Místní akční skupina realizují MAS svůj Strategický plán LEADER (SPL). Podpora je poskytována vybraným MAS na základě vyhodnocení jejich strategického plánu LEADER. V programovacím období 2007-2013 realizuje svůj

Strategický plán LEADER celkem 112 MAS (ze současného celkového počtu cca 170 MAS). Vybrány k podpoře z Programu rozvoje venkova byly ve dvou kolech. Prvních 48 MAS bylo vybráno v rámci 2. kola příjmu žádostí v roce 2007 (svůj SPL realizují od roku 2008), zbylých 64 MAS bylo vybráno v 5. kole příjmu žádostí v roce 2008 (SPL realizují od roku 2009). Další místní akční skupiny do konce roku 2013 již v opatření IV.1.1 vybírány nebudou. Na režie místních akčních skupin bylo v roce 2012 vyplaceno 139 mil. Kč (tab. T3.5/03). Regionální rozložení 112 MAS uvádí tab. T3.5/02, nejvíce MAS se nachází v Královéhradeckém kraji a nejméně v kraji Karlovarském.

T3.5/02 - MAS vybrané k podpoře z PRV dle NUTS 3

Kraj (NUTS 3)	Počet MAS
Středočeský	11
Jihočeský	12
Plzeňský	8
Karlovarský	3
Ústecký	4
Liberecký	4
Královéhradecký	13
Pardubický	7
Vysočina	9
Jihomoravský	9
Olomoucký	12
Zlínský	12
Moravskoslezský	8
CELKEM	112

Pramen: MZe 2013

Zpracoval: Z. Bednaříková (ÚZEI)

Opatření IV.1.2 – Realizace místní rozvojové strategie je určena na podporu projektů, které jsou v souladu se schváleným SPL MAS a příslušnými podmínkami PRV. Projekty k realizaci vybírá minimálně jednou do roka MAS prostřednictvím své výběrové komise. Kategorie příjemců podpory jsou specifikovány v SPL. Za rok 2012 bylo schváleno 1 525 žádostí a proplaceno 681 mil. Kč.

Opatření IV.2.1 – Realizace projektů spolupráce podporuje projekty MAS zaměřené na spolupráci mezi územími na národní nebo nadnárodní úrovni. V roce 2012 bylo schváleno 30 žádostí a proplaceno 69 mil. Kč (tab. T3.5/03).

T3.5/03 - Přehled přijatých, schválených a proplacených projektů v Ose IV roce 2011 a 2012

PRV OSA IV, priorita IV	Přijaté žádosti počet	Schválené žádosti počet	Přijaté žádosti počet	Schválené žádosti počet	Čekající projekty k 31. 12.	Cerpání prostředků (schválené) (mil. Kč)	
	2011	2011	2012	2012	2012	2011	2012
IV.1.1 Místní akční skupina	0	0	0	0	0	159	139
IV.1.2 Realizace místní rozvojové	1 924	1 651	2 084	1 525	503	813	681
IV.2.1 Realizace projektů spolupráce	50	31	92	30	43	98	69

Pramen: MZe 2013

Zpracoval: Z. Bednaříková (ÚZEI)

3.5.2 Programové zabezpečení

Při snaze o zlepšení podmínek pro rozvoj sociálního a ekonomického potenciálu ve venkovských regionech je důležité nalézt a podpořit vhodnou kombinaci opatření, která povedou ke komplexnímu rozvoji venkova. To znamená nejen ta, která byla přijata v rámci PRV, ale i opatření z ostatních programů ve vazbě na strukturální fondy a národní programy.

Vezmeme-li v úvahu přehled opatření v rámci strukturální politiky EU, regionální politiky a politiky rozvoje venkova, která mohou ovlivňovat rozvoj venkova zejména v oblasti konkurenceschopnosti, lokální zaměstnanosti, stability obyvatelstva, využití místních zdrojů a ekonomické a sociální soudržnosti, lze za nejdůležitější současné nástroje rozvoje venkova v ČR považovat:

- Regionální operační programy (ROP), za jejichž přípravu, implementaci a dohled nad realizací nesou odpovědnost kraje. Programy se zaměřují na zlepšení dopravní dostupnosti a propojení regionu včetně modernizace prostředků veřejné dopravy, podporu rozvoje infrastruktury i služeb cestovního ruchu, přípravu menších podnikatelských ploch a zlepšování podmínek k životu v obcích a na venkově především prostřednictvím zkvalitnění vzdělávací, sociální a zdravotnické infrastruktury.
- Tematické operační programy. V rámci cíle Konvergence bylo pro období 2007-2013 připraveno celkem 8 Tematických operačních programů: OP Podnikání a inovace, OP Životní prostředí, OP Doprava, OP Výzkum a vývoj pro inovace, Integrovaný OP, OP Lidské zdroje a OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost. Každý z těchto 8 operačních programů má specifické tematické zaměření a je určen pro celé území ČR s výjimkou Hlavního města Prahy.
- Operační programy přeshraniční spolupráce. Jedná se o specifické regionální programy zahrnující příhraniční regiony a jejich spolupráci se sousedními zahraničními regiony. Cílem je podpora hospodářské a sociální integrace příhraničních území.
- PRV se zaměřuje na čtyři tematické osy: Osa I – Zlepšování konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví, Osa II – Zlepšování životního prostředí a krajiny, Osa III – Zlepšování kvality života ve venkovských oblastech a podpora diverzifikace venkovské ekonomiky, Osa IV – LEADER.
- Program obnovy venkova je v kompetenci jednotlivých krajů ČR, přičemž správcem programu je MMR. Program obnovy venkova je zaměřen na finanční podporu obnovy a rozvoje venkovských obcí, především podporu budování a obnovy infrastruktury obce, realizaci integrovaných projektů venkovských mikroregionů a zpracování územně plánovací dokumentace.

Operační programy jsou řízeny a koordinovány základními institucemi Národního strategického referenčního rámce: Národní orgán pro koordinaci (NOK), Monitorovací výbor – Řídící a koordinační výbor, Platební a certifikační orgán – Národní Fond a Auditní orgán –

Centrální harmonizační jednotka pro finanční kontrolu²⁶. Koordinaci na úrovni ČR zastřešuje MMR – NOK. Pro zajištění koordinace a realizace politiky hospodářské a sociální soudržnosti byly zřízeny na úrovni NUTS 2 regiony soudržnosti, ve kterých působí regionální rady. Regionální rady jsou řídicími orgány ROP a koordinačními činiteli mezi jednotlivými kraji spojenými v regionu soudržnosti.

Řídicím orgánem PRV je MZe, zprostředkujícím subjektem pak SZIF. Pro monitorování vynakládání finančních prostředků a realizace PRV je ustanoven Ministerstvem zemědělství Monitorovací výbor PRV.

Koordinace a spolupráce řídicích orgánů

Na regionální úrovni je koordinace a spolupráce řídicích orgánů PRV, EFF a operačních programů politiky soudržnosti zajištěna regionální pracovní skupinou složenou ze zástupců regionálního pracoviště SZIF, MZe, MMR a Regionální rady příslušného ROP. Na centrální úrovni je zajištěna tato koordinace a spolupráce resortní koordinační skupinou MMR. Tato skupina poskytuje všem řídicím orgánům databázi všech projektů v jednotlivých programech.

V oblasti vzdělávání popř. rekvalifikací pracovníků je zajištěna koordinace a spolupráce řídicích orgánů národních operačních programů ESF, tj. OP LZZ a OP VK²⁷, především na centrální úrovni.

NSPRV zajišťuje komplementaritu a soudržnost s akcemi financovanými z Evropského fondu regionálního rozvoje (ERDF), Evropského sociálního fondu (ESF) a Fondu soudržnosti. ERDF má regionální zaměření. Navazuje na jednotlivé osy NSPRV a doplňkově řeší podpory zpracovatelského průmyslu, zvýšení biodiverzity krajiny a obecné podpory dopravní infrastruktury, cestovního ruchu, malého a středního podnikání a občanské vybavenosti ve venkovských oblastech. ESF navazuje na opatření Osy III podporami pro obecnou vzdělanost na venkově a zefektivnění místní administrativy. Fond soudržnosti řeší investice v oblasti životního prostředí a dopravy²⁸.

4 ZEMĚDĚLSTVÍ A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ, OCHRANA ZVÍŘAT

Opatření zemědělské politiky pomáhají utvářet soulad mezi zemědělstvím a životním prostředím. Meziročně došlo k poklesu spotřeby hnojiv a spotřeby energie. Rovněž došlo ke snížení produkce emisí ze zemědělského sektoru, jakožto důsledek redukce stavu hospodářských zvířat. Naopak se zvýšila spotřeba motorové nafty a přípravků na ochranu rostlin. Plocha zemědělské půdy obhospodařované v systému ekologického zemědělství

²⁶ Národní strategický referenční rámec ČR 2007-2013, MMR, Praha [online]. 2007. Dostupný z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=5a5a7a80-ae4c-48e2-add9-0719b2872d7a>.

²⁷ ESF – Evropský sociální fond, OP LZZ – OP Lidské zdroje a zaměstnanost, OP VK – OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost.

²⁸ Národní strategický plán rozvoje venkova České republiky na období 2007-2013. Praha: Ministerstvo zemědělství, duben 2006.

nepatrně vzrostla na 11,6 % ze zemědělsky obhospodařované půdy celkem, zejména vlivem dalšího nárůstu podílu travních porostů. Na více než 40 % z. p. ČR v rámci LPIS byly uplatňovány způsoby hospodaření příznivé k životnímu prostředí podporované agroenvironmentálními opatřeními. Nástroje zemědělské politiky byly cíleny také na vymezené oblasti (CHKO a NP, Natura 2000 a zranitelné oblasti dusíkem). Ochrana zvířat proti týrání byla prosazována systémem kontrol a postihů v případě nálezů zanedbání péče o zvířata. Od srpna 2012 je účinné nové vymezení zranitelných oblastí, které s sebou přineslo navýšení jejich rozlohy. Agrobiodiverzita a genetické zdroje jsou od roku 2012 podporovány z nově vyhlášeného Národního programu.

4.1 Vliv agrárního sektoru na jednotlivé složky životního prostředí

Vliv zemědělského hospodaření na krajinu a životní prostředí prezentují indikátory uvedené v tab. T4.1/02. Tyto indikátory jsou podle zaměření rozděleny do tří oblastí. Prvních 15 indikátorů se týká především způsobu využití krajiny a hospodaření na zemědělské půdě, indikátory 16-29 postihují vstupy do zemědělství a emise ze zemědělství a indikátory 30-35 představují výsledky monitoringu ekosystémů.

Zemědělský půdní fond tvořil v roce 2012 více než polovinu celkové výměry ČR (53,6 %), jedná se o stejnou výměru, jako byla v roce 2011. Nepatrný pokles zaznamenala orná půda (o 0,1 %) a mírný nárůst byl identifikován u trvalých travních porostů (o 0,1 %). Výměra lesních pozemků zůstala přibližně stejná jako v roce 2011 (33,7 %).

Výměra ploch lokalit soustavy Natura 2000 v roce 2012 byla 1 112,4 tis. ha, tj. 14,1 % celkové rozlohy ČR. Evropsky významné lokality zaujímaly výměru 785,7 tis. ha (10,0 % rozlohy ČR) a jejich počet byl 1 087. Ptačích oblastí bylo evidováno 41 na rozloze 703,4 tis. ha (8,9 % rozlohy ČR). Celková rozloha území chráněných podle zákona č. 114/1992 Sb. se odhaduje na 1 690,6 tis. ha (21,4 % plochy ČR). Tab. T4.1/01 uvádí přehled výměr chráněných ploch v ČR v roce 2012. Další souvislosti ochrany ZPF jsou uvedeny v kapitole 7.4.

T4.1/01 - Přehled výměr chráněných ploch v roce 2012 (ha)

Ukazatel	Výměra z. p.	Výměra TTP	Výměra OP
Národní parky (NP)	7 253,44	6 875,05	329,68
Chráněné krajinné oblasti (CHKO)	290 517,28	181 573,87	103 974,95
Maloplošně chráněná území (MCHÚ)	4 465,33	3 992,18	413,43
MCHÚ mimo NP, CHKO ¹⁾	2 070,81	1 681,92	338,8
ZCHÚ celkem bez vzájemných překryvů ²⁾	299 841,53	190 130,84	104 643,43
Ptačí oblasti	120 044,37	79 821,36	37 771,30
Evropsky významné lokality	101 075,62	86 858,57	13 401,76
Natura 2000 celkem bez vzájemných překryvů	185 998,33	136 488,71	46 536,18
Oblasti chráněné podle zákona č. 114/1992 Sb. celkem bez překryvů (ZCHÚ, Natura bez překryvů)	399 738,72	251 873,64	139 402,28

1) MCHÚ = národní přírodní parky, národní přírodní rezervace, přírodní parky, přírodní rezervace.

2) ZCHÚ = MCHÚ a NP a CHKO.

Pramen: MZe

Zpracoval: M. Svobodová (ÚZEI)

Celková výměra z. p. v LFA evidovaná v LPIS k 31. 12. 2012 je 1 775,0 tis. ha (50,2 % z. p.), v tom orná půda zaujímá 915,7 tis. ha (51,7 % z. p. v LFA) a travní porosty 846,1 tis. ha (47,8 % z. p.).

Odvodněné plochy jsou vykazovány jako souhrn evidovaných ploch provedeného odvodnění. V ČR je odvodněno 1 078 tis. ha (25,5 % z. p.) drenážním detailem (poslední dostupný údaj z roku 1992). V roce 2010 byl ČSÚ proveden Agrocenzus. Tímto plošným šetřením byly zjištěny aktuální údaje o rozsahu zavlažovaných půd v ČR. Zavlažovaná plocha byla 19 196 ha a zavlažovatelná plocha byla 32 226 ha.

V roce 2012 bylo do integrované produkce zeleniny zařazeno 81 pěstitelů s plochou 5 980 ha. V rámci PRV bylo podáno 83 žádostí o podporu na pěstování zeleniny v integrovaných systémech na plochu 6 058 ha. Proplaceno bylo všech 93 žádostí, které byly podány v roce 2011. Podpořená plocha činila 6 082 ha.

V roce 2012 bylo zaregistrováno v integrovaném systému pěstování ovoce 296 členů s výměrou ovocných sadů 10 768 ha. Ve Svazu pro integrované systémy pěstování ovoce (SISPO) bylo celkem v rámci PRV i HRDP proplaceno 325 žádostí z roku 2011 na výměru 11 456 ha ovocných sadů. V roce 2012 bylo podáno 318 žádostí na plochu 11 308 ha.

K 31. 12. 2012 bylo evidováno 173 členů Svazu integrované a ekologické produkce hroznů a vína o. s. – EKOVIN, kteří hospodaří v integrované produkci révy vinné na 6 323 ha. Celkem bylo v integrované produkci vinné révy v roce 2012 podáno 620 žádostí na výměru 11 473 ha. Ekologickému zemědělství se věnuje následující kapitola.

V ČR dosud neexistuje monitoring technologií obdělávání půd. Výměra o. p., na které jsou používány minimalizační technologie, je odhadována na 1,2 mil. ha. V roce 2010 však vstoupil v platnost systém Kontrol podmíněnosti, a to 10 standardů Dobrého zemědělského a environmentálního stavu (GAEC) a jeden z těchto standardů je zaměřen na prevenci eroze půdy používáním minimalizačních technologií. Meziroční změny v rozloze ploch obdělávaných půdoochrannými technologiemi se mírně zvýšily a to na 240-270 tis. ha o. p.

Ve srovnání s rokem 2011 došlo k mírnému snížení spotřeby minerálních hnojiv, a to o necelé 1 %, jednalo se o pokles na 117,6 kg č. ž./ha z. p. v roce 2012 (příl. tab. 4.1/01). Celkový vklad čistých živin ze statkových hnojiv poklesl o 1,4 % na 56,2 kg/ha. Celková spotřeba vápenatých hmot se ve srovnání s rokem 2010 zvýšila o 16,2 % na 201 tis. t.

Podle SRS bylo biologickými přípravky (mikrobiálními a makrobiálními) ošetřeno 39 090 ha kulturních plodin, tj. o 850 ha více než v roce 2011 (nárůst o 2,2 %).

Podle evidence ČIŽP bylo evidováno za rok 2012 celkem 196 havárií na vodách, z nichž 9 bylo zemědělského původu.

V roce 2012 v zemědělských podnicích poklesla spotřeba různých druhů energie na 14,6 mil. GJ, což reprezentuje snížení o 2,7 % ve srovnání s rokem 2011. Podle VÚZT a ČSÚ bylo v zemědělství spotřebováno 435,2 mil. l motorové nafty, což je téměř stejné množství

jako v roce 2011. Na celkové spotřebě motorové nafty se rostlinná výroba a doprava po vnějších komunikacích podílela z 85,7 % a živočišná výroba z 14,3 %.

V systému integrovaného povolení (IPPC) bylo v roce 2012 vydáno 10 rozhodnutí (integrovaných povolení)²⁹.

Emise amoniaku pocházející ze zemědělských zdrojů dosáhly v roce 2011 celkem 63,03 kt, v porovnání s rokem 2010 poklesly o 10,5 %. Z odhadů vyplývá, že emise ze zemědělství budou v roce 2012 na stejné úrovni, jakožto výsledek negativního trendu snižování počtu kusů v chovech prasat v roce 2011.

Dlouhodobé sledování stavu a vývoje obsahů organických polutantů zajišťuje na zemědělských půdách ÚKZÚZ. Pozorování probíhá na 40 stálých vybraných pozorovacích plochách Bazálního monitoringu zemědělských půd a 5 plochách v chráněných územích. Získaná data charakterizují průměrnou hladinu obsahů POPs³⁰ v zemědělských půdách ČR.

K překročení hodnot přípustného znečištění půd (vyhláška č. 13/1994 Sb.) docházelo v letech 2000-2012 nejvíce u obsahů DDT, následovalo DDE. Požadavkům této vyhlášky na obsah organických chlorovaných pesticidů nevyhovělo v roce 2012 celkem 18 monitorovacích ploch na orné půdě a 2 monitorovací plochy na TTP (tj. 50 % vzorků). V ČR je používání přípravků na bázi DDT zakázáno již od roku 1974, vysoké procento nadlimitních vzorků však svědčí o velké perzistenci a tedy dlouhodobém zatížení půdy. Hodnotu přípustného znečištění stanovené vyhláškou č. 13/1994 Sb. pro polycyklické aromatické uhlovodíky celkem překročil v roce 2012 pouze jeden vzorek na TTP. Limity pro jednotlivé uhlovodíky však překročeny byly. Z dlouhodobého hlediska je překračována hodnota pro chrysen, fluorantém a antracén. Hodnota přípustného znečištění kongenery PCB byla v roce 2012 překročena na 4 monitorovacích plochách.

Většina ze sledovaných 11 rizikových prvků³¹ v zemědělských půdách ČR překročila limity do 1,3 % případů analyzovaných vzorků, více nadlimitních vzorků bylo jen u As (4,4 %), u Cd (2,8 %) a Cr (1,8 %)³².

---

²⁹ *Integrovaným povolením se rozumí rozhodnutí, kterým se stanoví podmínky k provozu zařízení, včetně provozu činností přímo spojených s provozem zařízení v místě a které se vydává namísto rozhodnutí, stanovisek, vyjádření a souhlasů vydávaných podle zvláštních právních předpisů v oblasti ochrany životního prostředí, ochrany veřejného zdraví a v oblasti zemědělství, pokud to tyto předpisy umožňují.*

³⁰ *POPs = perzistentní organické znečišťující látky.*

³¹ *Jedná se o 11 prvků, které ÚKZÚZ pravidelně sleduje: As, Be, Cr, Cd, Co, Cu, Hg, Ni, Pb, V, Zn.*

³² *V letech 1990-92 proběhl v ČR plošný průzkum půd na obsah rizikových prvků. Vznikla databáze s cca 34 800 vzorky, která je stále doplňována a pokračuje se v odběru a analýze půd systémem tzv. "zahušťování". Zahušťování znamená, že v místech se zjištěnými nadlimitními obsahy jsou prováděny další odběry vzorků půd za účelem stanovení plošného rozsahu kontaminace. Databáze se do roku 2012 rozrostla téměř na 64 000 vzorků a obsahuje výsledky analýz ve výluhu 2M HNO₃ a po extrakci lučavkou královskou.*

T4.1/02 – Indikátory pro posouzení vlivu zemědělství na životní prostředí

Číslo	Název indikátoru (jednotka), zdroj dat	Stav indikátoru v roce 2012
1	Výměra ČR z toho ZPF, lesní pozemek (ha, %), ČÚZK.	Výměra ČR: 7 886,6 tis. ha. ZPF: 4 224,4 tis. ha, 53,6 % celkové rozlohy ČR. Lesní pozemek: 2 661, 9 tis. ha, 33,7 % celkové rozlohy ČR.
2	Zornění a zatravnění (%), ČÚZK.	Zornění: 70,9 % (2 993, 2 tis. ha o. p.). Zatravnění: 23,5 % (991,5 tis. ha TTP).
3	Podíl trvalých kultur na ZPF (%), ČÚZK.	5,7 % z. p. (239,6 tis. ha chmelnic, vinic, zahrad, ovocných sadů).
4	Podíl ZCHÚ celkem bez překryvů na rozloze ČR (ha, %), MZe.	Přibližně 1 250 tis. ha, 15,9 % celkové rozlohy ČR (velkoplošná ZCHÚ a maloplošná ZCHÚ mimo NP a CHKO). Z toho je přibližně 300 tis. ha z. p.
5	Podíl soustavy Natura 2000 na rozloze ČR (ha, %), MZe.	Ptačí oblasti: 703,4 tis. ha (8,9 % celkové rozlohy ČR), z toho cca 120 tis. ha z. p. Evropsky významné lokality podle národního seznamu: 785,7 tis. ha (10 % celkové rozlohy ČR), z toho cca 101 tis. ha z. p.
6	Celkový podíl území chráněných podle zákona č. 114/1992 Sb. na rozloze ČR (ha, %), MZe.	1 690,6 tis. ha, tj. 21,4 % výměry ČR.
7	Podíl ZOD na rozloze ČR (ha, %), MZe.	3 283,1 ha (41,6 % celkové výměry ČR), 1 838,1 ha z. p. (51,9 % z. p.) podle LPIS.
8	Podíl LFA – ZPF podle LPIS (ha, %), MZe.	LFA tvoří 1 775,0 tis. ha z. p., tj. 50,2 % z. p.
9	Výměra odvodněných a zavlažovatelných ploch (ha, %), PMO.	1 078 tis. ha odvodněných ploch (25,5 % z. p.). Skutečně provozované závlahy jsou na rozloze 19 tis. ha ³³ (0,5 % z. p.).
10	Výměra území potenciálně ohroženého vodní a větrnou erozí (ha, %), VÚMOP.	Potenciálně ohroženo vodní erozí: 2 084,7 tis. ha bonitované z. p. Potenciálně ohroženo větrnou erozí: 272,0 tis. ha bonitované z. p. ³⁴ .

³³ V roce 2010 bylo provedeno strukturální šetření AGROCENZUS 2010, při kterém bylo zjištěno pouze 19 196 ha skutečně zavlažované plochy.

³⁴ Od roku 2011 byla změněna metodika výpočtu větrné eroze. Dle nové metodiky jsou erozí potenciálně ohroženy pouze klimatické regiony 0-4. Regiony 5-9 se považují za nenáchylné.

Číslo	Název indikátoru (jednotka), zdroj dat	Stav indikátoru v roce 2012
11	Výměra území potenciálně ohroženého nedostatkem přístupné vláhy (ha, %), VÚMOP.	Přibližně 59,3 tis. ha (1,18 % z. p. dle databáze BPEJ).
12	Výměra území potenciálně ovlivněného zasolením a podmáčením (ha, %), VÚMOP.	Slabě zasoleno: asi 6,6 tis. ha (0,16 % z. p. dle databáze BPEJ) ³⁵ . Trvale zamokřeno: odhaduje se 290,6 tis. ha (5,81 % z. p. dle databáze BPEJ). Periodicky zamokřeno: 815,6 tis. ha (16,32 % z. p. dle databáze BPEJ)
13	Podíl ploch, na kterých se pěstují geneticky modifikované plodiny (ha), MŽP, MZe.	GM plodiny pěstovalo 44 zemědělců na produkční ploše 3 053 ha. Na celé ploše se pěstovala kukuřice MON 810.
14	Podíl ploch s alternativním způsobem hospodaření (ha, %), MZe (SZIF, SISPO).	Ekologické zemědělství: 490,8 tis. ha (11,6 % z. p.) včetně ploch v konverzi. Integrovaná produkce: 5 980 ha zeleniny, 11 473 ha vinné révy, 11 308 ha ovoce.
15	Změny technologie zpracování půdy, VÚRV.	Odhaduje se, že minimalizační technologie se používají asi na 1,2 mil. ha o. p. a půdoochranné technologie se používají asi na 240-270 tis. ha o. p.
16	Spotřeba statkových hnojiv (kg č. ž./ha z. p.), MZe.	N: 21,0 kg č. ž./ha z. p., P ₂ O ₅ : 13,1 kg č. ž./ha z. p., K ₂ O: 22,1 kg č. ž./ha z. p.
17	Spotřeba minerálních hnojiv (kg č. ž./ha z. p.), MZe.	N: 98,9 kg č. ž./ha z. p., P ₂ O ₅ : 12,2 kg č. ž./ha z. p., K ₂ O: 6,5 kg č. ž./ha z. p.
18	Spotřeba vápenatých hmot (tis. t), MZe.	201 tis. t vápenatých hmot.
19	Spotřeba kalů z čistíren odpadních vod na z. p. (t), MŽP.	Množství kalů aplikovaných do půdy přímou aplikací a rekultivací bylo 22 347 t v roce 2011.
20	Spotřeba přípravků na OR (kg, l účinných látek/ha z. p.), SRS.	Celkem aplikováno 5 702,7 tis. kg, l, což představuje 1,61 kg, l účinných látek/ha z. p.
21	Spotřeba přípravků na OR na bázi mikroorganismů (kg, l), SRS.	Celkem 32 182 kg, l.
22	Biologická ochrana rostlin, SRS.	Ošetřeno přibližně 39 090 ha kulturních plodin.

³⁵ Jedná se o odhad z roku 2009, údaj se dále neaktualizuje.

Číslo	Název indikátoru (jednotka), zdroj dat	Stav indikátoru v roce 2012
23	Havarijní znečištění vod zem. původu (%), ČIŽP.	4,6 % z celkového počtu havárií evidovaných na ČIŽP.
24	Spotřeba energie v zemědělství (GJ), VÚZT.	Odhaduje se 14,6 mil. GJ.
25	Odhad spotřeby PHM v zemědělství (mil. l), VÚZT.	Přibližně 435,2 mil. l motorové nafty ³⁶ .
26	Stavy hospodářských zvířat (ks), ČSÚ.	Skot: 1 353 tis. ks, prasata: 1 578 tis. ks, ovce: 221 tis. ks, kozy: 23 tis. ks, drůbež: 20 691 tis. ks, koně: 33 tis. ks. Data jsou uváděna k 1. 4. 2012.
27	IPPC (počet rozhodnutí o vydání integrovaného povolení), MŽP.	V resortu zemědělství bylo vydáno celkem 10 rozhodnutí.
28	Integrovaný registr znečišťování (MŽP).	Emise do ovzduší (kg/rok): amoniak (NH ₃): 7 877 147, oxid dusíku (NO _x /NO ₂): 83 230, oxid uhelnatý (CO): 31 477 (upřesněná data za ohlašovací rok 2011, platná ke dni 6. 3. 2013) ³⁷ .
29	Emise amoniaku ze zem. činnosti (kt), VÚZT.	Produkce amoniaku byla za rok 2012 odhadnuta na: 63,0 kt. Produkce amoniaku v roce 2011: 63,03 ³⁸ kt (upřesněná data).
30	Monitoring cizorodých látek v agrárním ekosystému, ÚKZÚZ.	Sledování zemědělských půd na ÚKZÚZ: nejčastější organický polutant je DDT (překročení limitu u 50 % kontrolovaných ploch. Nevyhovělo 18 vzorků ornice a 2 u TTP).
31	Monitoring cizorodých látek v lesním ekosystému, VÚLHM.	Vzorky hub: zvýšený obsah kadmia u 67 % vzorků, rtuti u 100 % vzorků ³⁹ , všechny vzorky vyhověly maximálnímu limitu reziduí (hlavně DDT).
32	Monitoring cizorodých látek ve vodním ekosystému, VÚMOP.	Malé vodní nádrže: většina vzorku spadá do I. třídy jakosti vod. Cd a Hg se téměř nevyskytují. Drobné vodní toky: obsah těžkých kovů je obecně nízký. Limity byly ve 3 vzorcích překročeny u Hg.

³⁶ Do celkové spotřeby motorové nafty není zahrnuta spotřeba služeb poskytovaných zemědělství jinými resorty, zejména v dopravě, a také spotřeba související s nezemědělskými činnostmi podniků.

³⁷ Ohlašovatelé do IRZ nemají pevně stanoven termín, do jaké doby je možno zasílat opravy hlášení. Z tohoto důvodu se mohou údaje v průběhu roku měnit.

³⁸ Od roku 2010 byly poprvé do národních emisních bilancí za zemědělství započteny emise amoniaku z aplikace minerálních hnojiv.

³⁹ Dle dřívějšího hodnocení (vyhláška Ministerstva zdravotnictví č. 53/2002 Sb.) byl limit Hg 5 mg/kg v sušině. Vyhláška č. 272/2008 Sb. udává limit pouze 0,1 mg/kg v sušině.

Číslo	Název indikátoru (jednotka), zdroj dat	Stav indikátoru v roce 2012
33	Monitoring znečištění podzemních vod – mělké vrty (% vzorků překračujících limit), ČHMÚ.	Dusičnany – 14,6 %, dusitany – 0,7 %, amonné ionty – 20,0 %, $\text{CHSK}_{\text{Mn}}^{40}$ – 22,4 %, chloridy – 5,4 %, suma pesticidů – 22,2 %.
34	Monitoring jakosti povrchových vod podle nitrátové směrnice (% vzorků překračujících limitní hodnoty), VÚMOP.	Zranitelné oblasti: celkem 5,0 % rozborů překročilo limit 50 mg NO_3^-/l , 35,1 % rozborů překročilo limit 25 mg NO_3^-/l . Nezranitelné oblasti: 1,6 % rozborů překročilo limit 50 mg NO_3^-/l , celkem 20,2 % rozborů překročilo hranici 25 mg NO_3^-/l ⁴¹ .
35	Kontrola zemědělského hospodaření s ohledem na nařízení vlády č. 103/2003 Sb. (do 31. 7. 2012; od 1. 8. 2012 se postupuje podle nařízení vlády č. 262/2012 Sb.), ÚKZÚZ.	Uskutečněno 168 kontrol u 162 podniků v ZOD. Bylo zjištěno porušení pravidel u 6 subjektů. Nejvýznamnějším rizikem znečištění bylo uložení statkových hnojiv na z. p., kdy byla hnojiva skladována v rozporu s havarijním plánem.

Na životní prostředí měl v roce 2012 významný vliv Program rozvoje venkova, z kterého je možné využívat finanční prostředky z tzv. Agroenvironmentálních opatření. V roce 2012 bylo podáno v rámci AEO (PRV) 16 232 žádostí na výměru 2 912,5 tis. ha z. p. Celkem bylo vyplaceno 4 396,4 mil. Kč z nárokovaných požadavků roku 2011. Přehled o podaných žádostech, požadované výměře a dotacích a sumě vyplacených dotací uvádí tab. T4.1/03. Dále bylo v rámci opatření Natura 2000 a Rámcové směrnice pro vodní politiku za rok 2012 vyplaceno 2 mil. Kč. V roce 2011 byly vypláceny rovněž dotace z Horizontálního plánu rozvoje venkova. Jelikož v roce 2012 jsou vyplácené dotace z tohoto programu nulové, přehled čerpání zde již není uveden.

⁴⁰ Chemická spotřeba kyslíku (manganová).

⁴¹ V porovnání výsledků s loňským rokem došlo v roce 2012 k mírnému poklesu rozborů překračujících limity stanovené nitrátovou směrnicí.

T4.1/03 - Přehled o AEO - PRV (EAFRD)¹⁾

AEO	Podané žádosti o dotace ²⁾	Požadovaná výměra	Požadované dotace	Suma všech vyplacených dotací z nároku 2011 ³⁾
	počet	tis. ha	mil. Kč	mil. Kč
Ekologické zemědělství	x	462,07	1 251,32	1 244,40
- orná půda	1495	51,64	204,16	222,38
- travní porosty	3 095	399,40	857,77	849,56
- trvalé kultury	673	7,40	136,72	128,57
- zelenina a byliny na orné půdě	144	3,64	52,67	43,89
Integrovaná produkce	x	28,98	341,79	337,51
- ovoce	318	11,39	125,45	124,95
- réva vinná	620	11,51	148,35	145,45
- zelenina	83	6,07	67,99	67,11
Travní porosty	x	829,59	2 248,80	2 158,96
- louky	6 388	334,39	638,41	610,60
- mezofilní a vlhkomilné louky	2365	64,26	183,33	174,50
- horské a suchomilné louky	768	16,36	54,00	50,04
- trvale podmáčené a rašelinné louky	559	1,71	18,10	16,39
- ptačí lokality na travních porostech - bahňáci	69	1,13	5,84	5,66
- ptačí lokality na travních porostech - chrástal polní	437	11,28	52,81	50,94
- pastviny	5 783	295,50	839,84	808,44
- druhově bohaté pastviny	2193	103,72	446,82	433,40
- suché stepní trávníky a vřesoviště	94	1,23	9,65	8,98
Zatravňování orné půdy	x	135,60	605,64	655,49
- zatravňování orné půdy	3 354	32,58	224,33	266,17
- zatravňování orné půdy podél vodního toku	1261	14,93	112,68	124,14
- zatravňování orné půdy regionální směsí	114	1,32	11,78	13,92
- zatravňování orné půdy regionální směsí podél vodního toku	53	0,85	8,15	7,75
Pěstování meziplodin	1 298	83,08	219,94	213,70
Biopásy	232	2,84	28,76	29,80
Celkem	16 232	1 456,24	4 447,55	4 396,36

1) Údaje k 31. 12. 2012.

2) V rámci jedné žádosti o dotaci může být žádáno o více titulů, proto je souhrnný počet žádostí nižší než součet žádostí na jednotlivé tituly.

3) Žádosti podané v roce 2011 a vyplaceny v roce 2012.

Pramen: IS SZIF

Zpracoval: M. Svobodová (ÚZEI)

Na zemědělskou krajinu měly vliv i ostatní finanční nástroje podporované jinými resorty, např. v rámci dotací MŽP. V roce 2012 bylo vyplaceno z podprogramu pro zlepšování dochovaného přírodního a krajinného prostředí celkem 24 mil. Kč a na opatření v zemědělském sektoru byla proplacena prakticky celá přidělená suma. Z podprogramu pro naplňování opatření vyplývajících z plánů péče o zvláště chráněná území a jejich ochranná pásma a zajišťování opatření k podpoře předmětů ochrany ptačích oblastí a evropsky významných lokalit bylo v roce 2012 profinancováno 81 mil. Kč, přičemž na zemědělské činnosti připadalo 47,5 mil. Kč. Dalším nástrojem MŽP zaměřeným na podporu zemědělské krajiny je Program obnovy přirozených funkcí krajiny. Do zemědělského sektoru bylo z něho vyplaceno 12 mil. Kč, podpora byla nejčastěji směřována na výsadbu dřevin, obnovu remízků a alejí.

V roce 2012 bylo podle § 58 zákona č. 114/1992 Sb. požadováno přibližně 9 mil. Kč za újmu, která vznikla omezením hospodaření na zemědělské půdě a rybnících v roce 2011

(4,68 mil. Kč⁴² na ZPF a 4,28 mil. Kč na rybnících). V roce 2012 bylo uznáno a proplaceno 4,78 mil. Kč⁴³ na ZPF a 3,65 mil. Kč na rybnících. Žádáno bylo zejména z důvodů zákazu hnojení v I. zóně CHKO a na území přírodní rezervace a dále z důvodů nemožnosti hospodaření v důsledku výskytu zvláště chráněných živočichů. Na rybnících na území MZCHÚ se jednalo o snížení rybí obsádky, vyloučení hnojení a příkrmování.

Na základě podpůrných programů v rámci nařízení vlády č. 505/2000 Sb. byla v roce 2012 poskytnuta podpora ve výši 0,83 mil. Kč na ochranu lesních porostů (1,2 mil. Kč v roce 2011).

Finanční podpora na národní programy zachování genofondu pro zemědělství (mikroorganismy, rostliny, hospodářská zvířata, koordinace programu) byla v roce 2012 totožná jako v roce 2011 a činila 60 mil. Kč. Změnu nezaznamenala ani podpora na restrukturalizaci ovocných sadů, na kterou bylo vyplaceno 50 mil. Kč. Podpora včelařství činila 75 mil. Kč, což znamenalo nárůst ve srovnání s rokem 2011, kdy bylo včelařství podpořeno 55 mil. Kč. Naopak poklesla podpora hřebčínů z 27 mil. Kč v roce 2011 na 25 mil. Kč v roce 2012. Zároveň se snížila podpora mimoprodukčních funkcí rybníků z 69,9 mil. Kč v roce 2011 na 29,7 mil. Kč v roce 2012.

Podpory celkem poskytované podle § 2 zákona č. 252/1997 Sb. se zvýšily v roce 2012 na 1,9 mld. Kč (oproti 1,7 mld. Kč v roce 2011).

Za omezené užívání pozemků v ochranných pásmech vod bylo státními podniky jednotlivých povodí v roce 2012 vyplaceno 4,4 mil. Kč 35 zemědělským subjektům. Lesním subjektům v roce 2012 nebyly vyplaceny žádné náhrady.

4.2 Ochrana zvířat

Oblast ochrany zvířat proti týrání je upravena zákonem č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů (dále zákon OZT). Zákon OZT stanovuje jako hlavní orgány ochrany zvířat MZe a SVS ČR. Ochrana zvířat a péče o jejich pohodu (welfare) patří do kompetencí MZe, které pro tento účel zřídilo v rámci odboru živočišných komodit oddělení ochrany zvířat, a také odborný poradní orgán ministra zemědělství – ÚKOZ. Dozor na úseku ochrany zvířat provádějí inspektoři krajských veterinárních správ SVS ČR.

V roce 2012 byl ukončen téměř tříletý legislativní proces vydáním novely zákona na ochranu zvířat proti týrání.

---

⁴² Výrazné snížení oproti předchozímu roku bylo způsobeno navýšením požadavků v roce 2011 o 101 mil. Kč. Tyto požadavky byly sice podány formou žádosti za omezení zemědělského hospodaření na o. p., ale ve skutečnosti žadatel žádal finanční kompenzaci za nemožnost hospodářského výdělku za roky 2008-2011.

⁴³ Částka proplacených žádostí je vyšší, v roce 2012 byly proplaceny čtyři žádosti z předchozích let a jedna žádost podaná v roce 2012.

Na 6 školicích pracovištích proběhlo 28 kurzů k získání osvědčení pro řidiče a průvodce podle nařízení Rady (ES) č. 1/2005. Po jejich absolvování získalo dalších 583 osob příslušnou kvalifikaci přepravce zvířat. Na VFU a na ČZU proběhlo 6 kurzů pro celkem 391 vysokoškoláků – biologů k získání kvalifikace ke kontrole a řízení pokusů na zvířatech (podle § 17 odst. 1 zákona OZT). Jeden kurz k získání osvědčení o odborné způsobilosti osoby odpovědné za péči o handicapovaná zvířata úspěšně absolvovalo 10 osob; v kurzu k získání způsobilosti k péči o kuřata chovaná na maso získalo příslušné osvědčení 30 osob. Dále probíhala odborná příprava pracovníků zařízení obcí a členů zájmových organizací k získání kvalifikace pro zabezpečení odchyty toulavých zvířat a péči o ně. Na VFU úspěšně proběhla 19. konference s mezinárodní účastí „Ochrana zvířat a welfare 2012“. Témata vztahující se k dobrým životním podmínkám zvířat byla obsahem i 27. semináře „Aktuální otázky bioklimatologie 2012“.

Situace na úseku ochrany zvířat v ČR v roce 2012 je detailně rozvedena v Informačním bulletinu SVS ČR č. 4/2013 „Program ochrany zvířat – situace v roce 2012“, který vydává MZe. Program ochrany zvířat SVS ČR je realizován již od roku 1993, za toto období bylo v ČR provedeno inspektory KVS celkem 226 184 kontrol dodržování zákona OZT.

V souladu s právními předpisy bylo v roce 2012 v rámci dozoru nad ochranou zvířat a péčí o jejich pohodu provedeno celkem 8 472 kontrol (z toho u hospodářských zvířat 4 941 kontrol), při 720 kontrolách byla zjištěna nevyhovující péče, která se týkala 139 663 zvířat (z toho u hospodářských zvířat nevyhovující péče při 316 kontrolách u 134 771 zvířat).

Podle informací Ministerstva spravedlnosti bylo podle trestního zákona za týrání zvířat v roce 2012 stíháno 33 a odsouzeno 27 osob.

4.3 Ekologické zemědělství

Ekologické zemědělství v ČR má již dlouholetou tradici. Pravidla ekologického zemědělství a výroby biopotravin jsou upravena národními i evropskými předpisy. Od 1. 1. 2012 nabyl účinnosti zákon č. 344/2011 Sb., který novelizuje zákon o ekologickém zemědělství č. 242/2000 Sb. Změny v tomto právním předpisu směřují především ke zjednodušení administrativního řízení tohoto odvětví. Dále platí nařízení Rady (ES) č. 834/2007 a prováděcí nařízení Komise (ES) č. 889/2008, které poskytují národním předpisům rámec. Dne 1. 4. 2012 nabyla účinnosti vyhláška č. 80/2012 Sb., kterou se provádí zákon č. 242/2000 Sb. Tato vyhláška obsahuje výčet hospodářských zvířat, která je možné chovat v systému ekologického zemědělství a aktualizuje pravidla pro chov králíků. Naopak bylo vypuštěno ustanovení týkající se pravidel ekologického chovu ryb, protože ta jsou obsahem nařízení Komise (ES) 710/2009 o ekoakvakultuře.

Od 1. 1. 2010 je ÚKZÚZ pověřen MZe prováděním úředních kontrol v oblasti ekologického zemědělství. MZe pověřuje k činnosti kontrolní organizace, které přímo na

ekologických farmách a ve výrobnách biopotravin kontrolují dodržování právních předpisů. Příslušnými organizacemi byly v roce 2012 KEZ o.p.s., ABCERT AG, organizační složka, a Biokont CZ, s.r.o.⁴⁴.

Ke konci roku 2012 hospodařilo v ČR 3 934 ekologických zemědělců, jedná se o nepatrný nárůst oproti předchozímu roku.

Na konci roku 2011 bylo v ČR registrováno 422 výrobců biopotravin. V průběhu roku 2012 počet výrobců biopotravin mírně stoupl, a to o 2,3 % na celkových 432 výrobců. Počet výrobních provozoven však výrazně poklesl z 646 na 479⁴⁵.

K 31. 12. 2012 vzrostla výměra ekologických sadů na 6 672 ha a výměra vinic byla navýšena na 1 000 ha. Ekologicky obhospodařovaná plocha činí 11,6 % ze zemědělsky obhospodařované plochy celkem (ČÚZK)⁴⁶. Jedná se o nepatrný nárůst tohoto ukazatele ve srovnání s rokem 2011.

T4.3/01 - Vývoj struktury půdního fondu v ekologickém zemědělství ČR

Plochy	Výměra 2011		Výměra 2012		Meziroční index
	ha	%	ha	%	
Orná půda	59 281	12,28	58 489	11,92	98,66
TP	398 060	82,43	407 219	82,98	102,30
Trvalé kultury - vinice	965	0,20	1 000	0,20	103,63
Trvalé kultury - sady	6 453	1,34	6 672	1,36	103,39
Trvalé kultury - chmelnice	10	0,00	11	0,00	110,00
Ostatní plochy	18 158	3,76	17 371	3,54	95,67
Celkem	482 927	100,00	490 762	100,00	101,62

Pramen: MZe

Zpracoval: M. Svobodová (ÚZEI)

V systému ekologického zemědělství bylo za rok 2011⁴⁷ vyprodukováno s certifikátem „BIO“ 49 404,56 t obilovin, 3 816,92 t okopanin, 594,15 t olejnin a 2 258,31 t zeleniny. Z trvalých kultur byla certifikována produkce 4 620,72 t ovoce a z toho 1 494,63 t produkce hroznů. Produkce biomléka činila 27 388,08 tis. l (v tom 26 853,55 tis. l kravského, 439,80 tis. l koziho a 94,73 tis. l ovčího mléka). Celkem bylo vyprodukováno v živé hmotnosti 7 536,74 t hovězího, 466,65 t skopového, 144,62 t vepřového, 123,15 t drůbežního masa a 172,36 t vajec.

Akční plán ekologického zemědělství

Základním dokumentem pro rozvoj ekologického zemědělství je akční plán. Hlavním cílem „Akčního plánu České republiky na období 2011-2015“ v ekologickém zemědělství je

⁴⁴ Od 1. 1. 2013 byla pověřena další kontrolní organizace, Bureau Veritas Czech Republic, spol. s r.o.

⁴⁵ Úbytek počtu provozoven byl způsoben omezením činnosti společnosti BILLA, spol. s r.o., která ukončila v průběhu roku 2012 dopékání biopečiva ze zmražených polotovarů ve svých provozovnách.

⁴⁶ Podle evidence LPIS je podíl ekologicky obhospodařované půdy k celkové výměře zemědělské půdy 13,9 %.

⁴⁷ Údaje o produkci za rok 2012 nejsou ještě k dispozici.

do konce roku 2015 dosáhnout 15% podílu výměry zemědělské půdy při současném 3% navýšení podílu biopotravin. Akční plán si klade rovněž za cíl dosáhnout 60% domácí bioprodukce na českém trhu.

Podpora ekologického zemědělství

Podpora pro ekologické zemědělce v podobě dotací na plochu užívanou v ekologickém hospodaření, nebo zařazenou do přechodného období, byla v roce 2012 poskytována v rámci PRV jako součást tzv. agroenvironmentálního opatření. Výše podpor se liší podle obhospodařované kultury.

Od roku 2007 je ekologické zemědělství podporováno také výrazným bodovým zvýhodněním (preferencí) ekologických zemědělců při hodnocení investičních projektů v rámci Os I a III PRV.

4.4 Zranitelné oblasti dusíkem

Akční program podle směrnice Rady 91/676/EHS (tzv. Nitrátová směrnice) představuje systém povinných opatření ve zranitelných oblastech (§ 33 zákona o vodách č. 254/2001 Sb.), která mají za cíl redukovat riziko vyplavování dusíku do povrchových a podzemních vod. Tab. T4.4/01 znázorňuje porovnání původních a revidovaných zranitelných oblastí.

Akční program byl vyhlášen v nařízení vlády č. 103/2003 Sb. vždy na čtyřleté období. I. akční program byl vyhlášen na období 1. 1. 2004 do 3. 4. 2008. S účinností od 4. 4. 2008 byla novelou nařízení vlády č. 108/2008 Sb. vyhlášena revize akčního programu, tzv. II. akční program. Revize zranitelných oblastí podle článku 3 nitrátové směrnice byla vyhlášena novelou nařízení vlády pod č. 219/2007 Sb. s účinností od 1. 9. 2007. Původní předpis – nařízení vlády č. 103/2003 Sb., ve znění pozdějších předpisů, byl k 31. 7. 2012 zrušen a nahrazen novým nařízením vlády č. 262/2012 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a akčním programem, které s účinností od 1. 8. 2012 nově vymezuje zranitelné oblasti a vyhláší třetí akční program.

V roce 2011 proběhla druhá revize vymezení zranitelných oblastí. Do ZOD byla přidána nařízením vlády s platností od srpna 2012 nová katastrální území s celkovou výměrou 77 960 ha a čtyři katastrální území byla odebrána. Základním kritériem pro vyřazení zranitelných oblastí byly koncentrace dusičnanů na měrných profilech nižší než 25 mg/l. Podpurným kritériem pro vyřazení byla nízká intenzita zemědělského hospodaření s vyšším zastoupením lesních ploch a travních porostů. V případě nového zařazení zranitelných oblastí byly základním kritériem vysoké koncentrace dusičnanů na měrných profilech nad 50 mg/l nebo v rozmezí 25-50 mg/l s prokazatelným rostoucím trendem. Přednostně se doplňovaly oblasti s vysokým podílem orné půdy. Dle LPIS je celková výměra zranitelných oblastí na z. p. 1 838 060 ha. Jedná se o nárůst o 4,4 % tab. T4.4/01 ukazuje porovnání rozlohy zranitelných

oblastí v období po první (1. 9. 2007-31. 7. 2012) a druhé revizi zranitelných oblastí platných od 1. 8. 2012.

T4.4/01 - Rozloha zranitelných oblastí v ČR¹⁾

Ukazatel	Celková plocha zranitelných oblastí	Podíl zranitelných oblastí na rozloze ČR dle ČÚZK	Celková plocha zemědělské půdy v ZOD	Podíl ZOD na rozloze z. p. ČR dle ČÚZK
	ha	%	ha	%
Rozloha zranitelných oblastí od 1. 9. 2007 do 31. 7. 2012 (podle k. ú.)	3 135 792	39,90	2 172 799	47,70
Rozloha zranitelných oblastí od 1. 8. 2012 (podle k. ú.)	3 283 125	41,60	2 247 009	49,00
Navýšení rozlohy	147 333	1,70	74 210	1,30

1) K 31. 12. 2012 činila výměra zemědělské půdy ve zranitelných oblastech evidovaná v LPIS 1 838 060 ha.

Pramen: MZe

Zpracoval: M. Svobodová (ÚZEI)

4.5 Agrobiodiverzita a genetické zdroje významné pro výživu a zemědělství

Podpora agrobiodiverzity a genetických zdrojů je v České republice zajišťována prostřednictvím Národního programu konzervace a využívání genetických zdrojů rostlin, zvířat a mikroorganismů, významných pro výživu a zemědělství. Ten byl vyhlášen v roce 2012 Ministerstvem zemědělství na čtyřleté období 2012–2016 a vychází z Národního programu z let 2007–2011.

Genetické zdroje ve smyslu Národního programu zahrnují tu část biodiversity, která vznikala v zemědělských systémech záměrnou činností člověka (výběrem a později cílevědomým šlechtěním zemědělských plodin a hospodářských zvířat).

Národní program má tři specifické části (podprogramy), mezi které patří Národní program konzervace a využívání genetických zdrojů rostlin a agrobiodiverzity (Národní program rostlin), Národní program konzervace a využívání genetických zdrojů mikroorganismů a drobných živočichů hospodářského významu (Národní program mikroorganismů) a nakonec Národní program konzervace a využívání genetických zdrojů zvířat významných pro výživu a zemědělství (Národní program zvířat).

Národní program konzervace a využívání genetických zdrojů rostlin a agrobiodiverzity

V rámci Národního programu rostlin byl kladen důraz na uchování a využívání genetických zdrojů rostlin, další rozvoj mezinárodní spolupráce, zejména zapojení ČR do projektu Evropské genové banky a zavedení Standardní dohody o poskytování genetických zdrojů rostlin uživatelům. Národního programu rostlin se v roce 2012 účastnilo celkem 15 subjektů a jejich kolekce genetických zdrojů obsahovaly k 31.10.2012 celkem 52 607 položek.

Národní program konzervace genetických zdrojů mikroorganismů a drobných živočichů hospodářského významu

Národní program mikroorganismů sdružuje celkem 12 organizací, jejichž činnost v České republice koordinuje Výzkumný ústav rostlinné výroby. Ten má na starosti 8 sbírek mikroorganismů a drobných organismů, ostatní organizace spravují pak dalších 12 sbírek. V roce 2012 byla do Národního programu nově začleněna sbírka fytopatogenních oomycet, udržovaná ve Výzkumném ústavu Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví. Sbírký v rámci Národního programu mikroorganismů sdružovaly v roce 2012 celkem 14 017 položek, nárůst oproti minulému roku činil 165 položek. Dalších 272 kmenů představuje nově přijatá sbírka fytopatogenních oomycet, čímž se počet kmenů zahrnutých do Národního programu mikroorganismů zvýšil na 14 289. Tyto sbírky zahrnují především fytopatogenní a zoopatogenní viry, bakterie a houby, užitečné mikroorganismy jako jsou rhizobia, průmyslově využitelné bakterie, kvasinky, askomycety a basidiomycety. Součástí jsou také dvě sbírky škůdců; a to hmyzích rostlinných škůdců a jejich nepřátel a škůdců skladovaných komodit a potravin.

Národní program konzervace a využívání genetických zdrojů zvířat významných pro výživu a zemědělství

Aktivity Národního programu zvířat probíhaly v roce 2012 ve spolupráci s uznanými chovatelskými sdruženími, odbornými institucemi a univerzitami a relevantními zájmovými sdruženími pod koordinací Národního střediska, které je hlavním výkonným orgánem programu. Počet a druh jednotlivých zvířat, podpořených v minulém roce v rámci Národního programu zvířat, je uveden v tab. T4.5/01.

T4.5/01 - Počet podpořených zvířat v roce 2012

Druh zvířete	Počet zvířat
Česká červinka	123
Český strakatý skot	13
Prase přeštické černostrakaté	262
Bílá krátkosrstá koza	1 964
Hnědá krátkosrstá koza	909
Šumavská ovce	2 040
Valašská ovce	441
Starokladrubský kůň	57
Huculský kůň	55
Slezský norik	83
Českomoravský belgický kůň	98
Česká slepice zlatě kropenatá	210
Česká husa	195
Králíci (vybraná plemena)	904
Nutrie	224
Ryby (kmenová hejna vybraných druhů)	30
Včely (plemenné matky včely medonosné kraňské)	368

Pramen: MZe

Zpracoval: M. Svobodová (ÚZEI)

Podpora agrobiodiverzity a genetických zdrojů významné pro výživu a zemědělství

Národní programy na zachování genofondu byly podpořeny formou dotace. Její výše činila v roce 2012 celkem 60 mil. Kč. Z toho nejvyšší část připadla na Národní program rostlin (41,6 %), 20,2 % dotace bylo směřována na Národní program zvířat a 17,7 % na Národní program mikroorganismů. Ze zbylé části dotace byla podpořena koordinace jednotlivých programů.

5 SPOTŘEBA, BEZPEČNOST A KVALITA POTRAVIN

Silná pozice moderních obchodních formátů na trhu odráží také změny v nákupním chování vyvolané ekonomickými problémy (uvádí to stále větší podíl domácností). Zvýšil se význam akčních cen a slev, ale klesla důležitost celkové cenové hladiny. Celková spotřeba potravin (ve stálých cenách) se meziročně zvýšila. Stoupla spotřeba potravin živočišného původu a spotřeba rostlinných potravin stagnovala. V roce 2011 došlo v domácnostech - poprvé od počátku devadesátých let - k poklesu čistých peněžních příjmů. Nominální výdaje domácností za potraviny a nealkoholické nápoje se v tomto roce sice mírně meziročně zvýšily (o 0,3 %), reálné výdaje ale významně poklesly (o 4,3 %). Pokles reálných výdajů pokračoval i v roce 2012 (-1,4 %), přičemž nominální výdaje za potraviny a nealkoholické nápoje vlivem výrazného růstu spotřebitelských cen meziročně vzrostly o 5,5 %. Podíl vydání za potraviny a nealkoholické nápoje na spotřebních vydáních v domácnostech až do roku 2011 plynule klesal, v roce 2012 meziročně vzrostl o 0,9 p. b. a činil 20,0 %. Spotřebitelské ceny potravin a nealkoholických nápojů byly již třetí rok za sebou hybnou silou inflace, v roce 2012 meziročně vzrostly o 6,9 %. Ke zvýšení cenové hladiny došlo u všech hlavních potravinových skupin, u většiny z nich růst zrychlil. Nejdynamičtěji stoupla cenová úroveň skupin mléko, mléčné výrobky, vejce a maso vč. masných výrobků. Bezpečnost potravin byla v roce 2012 výrazně poznamenána především „metanolovou kauzou“ a kauzou potencionální kontaminace potravin polskou odpadní solí z chemického průmyslu.

5.1 Distribuce potravin

Za uplynulých 20 let se český trh změnil tak zásadně jako trh v západoevropských zemích za celé poválečné období. V 90. letech došlo k dynamickému vstupu mezinárodních řetězců na náš trh a ke koncentraci obchodu. Počet obchodních řetězců do roku 1998 rychle rostl, následovalo období relativní stability a od roku 2006 postupně český trh opustily některé řetězce a obchod se stále více koncentruje.

Silná pozice moderních obchodních formátů na našem trhu odráží také některé změny v nákupním chování vyvolané ekonomickými problémy. Ve srovnání s obdobím před „krizí“ se výrazně zvýšil význam akčních cen a slev. Na druhé straně klesla důležitost celkové cenové hladiny.

Rostoucí konkurence, a v současné době i ekonomické podmínky, mění nákupní zvyklosti zákazníků. Růst spokojenosti s hlavním nákupním místem u většiny faktorů (celková cenová úroveň, šíře nabízeného sortimentu, kvalita nákupního prostředí, čerstvost a kvalita nabízeného zboží, dostupnost, kvalifikovanost a chování personálu) zpomalil, ale

celkově lze konstatovat, že mezi zákazníky převažuje spokojenost s hlavním nákupním místem nad nespokojeností.

V deseti největších řetězcích s rychloobrátkovým zbožím nakupuje většina (92 %) českých domácností⁴⁸. Největší počet zákazníků na českém trhu má řetězec Kaufland. Jako hlavní nákupní místo (tj. utratí tam nejvíc ze svých výdajů za potraviny a zboží denní potřeby) jej uvádí 22 % respondentů. Na druhém místě jsou prodejny Tesco⁴⁹ (15 %), následují Ahold⁵⁰ (13 %), dále Penny Market (12 %) a první pětku uzavírá systém COOP⁵¹ (8 %). Těchto pět nejsilnějších subjektů preferuje jako hlavní nákupní místo téměř 70 % českých domácností, přičemž první tři nejsilnější mají 50% podíl domácností.

Je třeba zdůraznit, že uvedené pořadí nemusí odpovídat pořadí podle objemu tržeb. Hlavní rozdíly proti žebříčku podle objemu tržeb: není zohledněná velikost průměrného nákupu v řetězci ani frekvence návštěv, nejsou zahrnuty tržby za nepotravinářské zboží, v průzkumu za domácnost odpovídá „hospodyně“, takže nejsou zohledněné nákupy ostatních členů domácnosti. Žebříček však ukazuje pořadí podle oblíbenosti a věrnosti v rámci českých domácností.

Výsledky šetření z roku 2012 potvrzují stabilizaci jednotlivých maloobchodních formátů na trhu. Hypermarkety prokazují svou dominantní pozici, celkově již představují 47 % preferencí u otázky na hlavní nákupní místo. Diskonty zaznamenaly pokles o 3 p. b., přesto si s 18 % udržují druhou pozici. Obliba supermarketů stagnovala na 18 %. Menší prodejny zhoršily svou pozici, přednost jim dává jen 15 % domácností (meziroční pokles o 2 p. b.).

Nakupující jednotlivých formátů se svými požadavky liší. Zákazníci hypermarketů⁵² kladou nadprůměrný důraz na široký výběr zboží. Diskonty⁵³ zákazníci preferují především pro celkově příznivou cenovou hladinu. Pro supermarkety⁵⁴ se zákazníci rozhodují hlavně pro snadnou dostupnost. U malých prodejen byla nadprůměrně často jmenována snadná dostupnost, ale také ochotný personál a rychlé odbavení.

Nejvyšší frekvence nákupu (počet návštěv v průběhu šesti měsíců roku 2012) mají menší prodejny. V průměru v nich zákazníci nakupují 4,5krát za měsíc. Druhou nejvyšší průměrnou frekvenci návštěv mají supermarkety (3,4krát za měsíc), v diskontech se průměrně

---

⁴⁸ *Pramen: Shopping monitor, Incoma GfK.*

⁴⁹ *Zahrnuje hypermarkety, supermarkety i convenience prodejny.*

⁵⁰ *Zahrnuje hypermarkety i supermarkety.*

⁵¹ *Zahrnuje všechny prodejny a formáty provozované českými a moravskými spotřebními družstvy.*

⁵² *Samoobslužná prodejní jednotka s více než 2 500 m² prodejní plochy, výrazné zastoupení mají nepotravinářské sortimenty, s více než 18 pokladnami.*

⁵³ *Samoobslužná prodejní jednotka, zcela převažuje rychloobrátkové zboží, prodejní plocha odpovídá supermarketům, je zde výrazně omezen sortiment a snížená cenová úroveň.*

⁵⁴ *Samoobslužná prodejní jednotka se 401-2 500 m² prodejní plochy, zcela převažuje rychloobrátkové zboží, se 4-18 pokladnami.*

nakupuje 3krát za měsíc, v hypermarketech 2,8krát za měsíc. Od roku 2010 má průměrná frekvence návštěv u všech formátů klesající tendenci.

Nejvyšší průměrný nákupní košík⁵⁵ mají hypermarkety, pokud nebereme v úvahu cash&carry řetězec Makro. V průměru v nich jejich zákazníci při jedné návštěvě utratí 609 Kč. Druhý nejvyšší nákupní košík mají diskonty (v průměru utratí 380 Kč). V supermarketech zákazníci v průměru utratí 341 Kč. Nejnižší průměrný nákupní košík mají menší prodejny (v průměru utratí jen 199 Kč).

V roce 2012 zaujal ve čtyřech z šesti hodnocených kritérií (šíře sortimentu, kvalita nákupního prostředí, čerstvost a kvalita zboží, nabídka českých a regionálních potravin) první příčku Globus. Kaufland je nejlépe hodnocený z hlediska cenové úrovně. Menší řetězce jsou velmi dobře hodnoceny z hlediska kvality a dostupnosti personálu.

Z hlediska ceny i šíře sortimentu jsou nejlépe vnímány diskonty, hypermarkety a cash & carry prodejny. Podobně jako u šíře sortimentu jsou hodnoceny nejlépe i z hlediska kvality nákupního prostředí. Hypermarkety jsou nejlépe hodnoceny také z hlediska čerstvosti a kvality.

Z hlediska nabídky českých a regionálních potravin jsou nejpříznivěji hodnoceny hypermarkety, ale i malé prodejny. Nejlépe hodnoceným je Globus, dále následují malé prodejny Konzum, Terno a Jednota.

Image značek řetězců je na nakupujících měřena „věrností“⁵⁶. Druhou stránkou vztahu ke značce je psychická vazba, popsána jako „důvěra“⁵⁷. Nejsilnější vztah mají nakupující ke značce Globus, velmi silné postavení má také Kaufland, Interspar a Makro.

Vliv marketingových aktivit na návštěvnost řetězce lze zjistit také srovnáním návštěvnosti prodejny a znalosti letáků. Nejvyšší znalost letáků vykazují Kaufland, Penny Market, Lidl a Tesco, což úzce souvisí s návštěvností těchto řetězců.

Více než polovina českých domácností ví, že někteří obchodníci informují o svých prodejnách a jejich nabídce prostřednictvím elektronických letáků na internetu. Nejčastěji si lidé na internetu prohlížejí elektronické letáky řetězce Tesco. Téměř tři čtvrtiny respondentů uvádějí, že internet navštěvují alespoň jedenkrát za týden. Využití internetu je silně závislé na věku a vzdělání respondenta, ale také na přítomnosti dětí v domácnosti nebo na velikosti příjmu. Nejčastěji využívají internet kmenoví zákazníci supermarketů a hypermarketů.

Podíl zákazníků, kteří běžně nakupují výrobky prodávané pod privátní značkou, od roku 2010 klesá. V roce 2012 uvádí pravidelný nákup jen 15 % respondentů. Naopak roste podíl

---

⁵⁵ Průměrná útrata při jednom nákupu rychloobrátkového zboží v řetězci v průběhu posledních 6 měsíců.

⁵⁶ Mírou „věrnosti“ je podíl z celkových výdajů za rychloobrátkové zboží.

⁵⁷ Měří stabilitu značky na trhu (odolnost vůči výkyvům tržního prostředí a tlaku konkurence) a je měřena pomocí 4 proměnných; z jednotlivých otázek je vypočten „Index důvěry“.

domácností, které privátní značky kupují jen občas (61 %). Jen 5 % domácností se s privátními značkami ještě nesetkalo.

Stále větší podíl domácností uvádí, že současná ekonomická situace má vliv na změnu jejich nákupního chování. V roce 2012 to uvedlo 80 % respondentů (v tom 51 % uvedlo „určitě ano“ a 29 % „spíše ano“), v roce 2011 to bylo celkem 79 % respondentů (v tom 44 % „určitě ano“ a 35 % „spíše ano“) a v roce 2010 jen 63 % respondentů (27 % „určitě ano“ a 36 % „spíše ano“). Je tedy nesporné, že krize má na poptávku a nákupní chování výrazný vliv. Negativní vliv ekonomické situace podstatně častěji přiznávají nejstarší zákazníci (86 % uvedlo „určitě ano“ a „spíše ano“), lidé se základním vzděláním (90 %) a domácnosti s velmi nízkými příjmy (83 %).

5.2 Spotřeba potravin

Celková spotřeba potravin vyjádřená ve stálých cenách (odhad ÚZEI) se v roce 2012 zvýšila o 2,6 %. Poměrně výrazně stoupla spotřeba potravin živočišného původu (o 4,9 %) a spotřeba rostlinných potravin stagnovala (zvýšení o 0,1 %). Tomu odpovídá i vývoj příjmů a výdajů domácností (koupěschopná poptávka). Čisté peněžní příjmy domácností se meziročně poměrně značně zvýšily (o 4,9 %) a spotřební vydání stoupla jen o 0,8 %.

Vývoj spotřeby potravin v letech 2011 a 2012 je uveden v tab. T5.2/01.

T5.2/01 - Spotřeba potravin v ČR (kg/obyv./rok)

Potravinová skupina	2011	2012 ¹⁾	Meziroční index
Maso celkem v hodnotě na kosti	78,6	77,2	98,2
v tom - hovězí	9,1	8,4	92,3
- telecí	0,1	0,1	100,0
- veřňové	42,1	40,7	96,7
- drůbež	24,5	25,0	102,0
- ostatní	2,9	3,0	103,4
Ryby celkem	5,4	5,2	96,3
Sýry (včetně tvarohů)	16,4	16,7	101,8
Čerstvé mléčné výrobky	90,1	92,1	102,2
Vejsce	14,1	13,7	97,2
Máslo	5,0	5,2	104,0
Sádlo	4,8	4,7	97,9
Rostlinné tuky a oleje	16,3	16,4	100,6
Cukr rafinovaný celkem	38,6	40,2	104,1
Obiloviny celkem v hodnotě mouky bez rýže	113,4	108,0	95,2
Brambory celkem	70,0	64,0	91,4
Luštěniny	2,3	2,3	100,0
Zelenina celkem v hodnotě čerstvé	85,4	83,5	97,8
Ovoce mírného pásma v hodnotě čerstvého	46,6	47,5	101,9
Jižní ovoce	32,8	34,5	105,2

1) Odhad ÚZEI - na základě statistických údajů o tržní produkci, ostatním prodeji, salda zahraničního obchodu s potravinami (z dat platných v dubnu 2013).

Pramen: ČSÚ - Spotřeba potravin v roce 2011

Zpracoval: O. Štiková (ÚZEI)

V roce 2012 se celková spotřeba masa a masných výrobků snížila o 1,8 %, při výrazném růstu cen. Ke značnému snížení spotřeby došlo u hovězího masa a mírnější pokles nastal i u vepřového masa při významném zvýšení spotřebitelských cen obou druhů masa. Na druhé straně se zvýšila spotřeba drůbeže přesto, že se zvýšily i její spotřebitelské ceny.

ČR patří mezi země EU s podprůměrnou spotřebou masa a masných výrobků. Mezi jednotlivými státy EU však existují značné rozdíly, a to jak ve spotřebě masa celkem, tak i ve spotřebě jednotlivých druhů. V roce 2009 mělo nejvyšší spotřebu masa Portugalsko (113,0 kg/obyv./rok), nejnižší Slovensko (65,0 kg/obyv./rok). Spotřeba vepřového masa se v ČR pohybuje na průměrné úrovni zemí EU. Nejnižší spotřebu vykazovalo Bulharsko (24,0 kg/obyv./rok), naopak nejvyšší spotřeba byla v Dánsku (80,0 kg/obyv./rok). Ve spotřebě hovězího a telecího masa je ČR značně pod průměrem EU. Výrazně nižší úroveň spotřeby byla v Maďarsku (3,0 kg/obyv./rok) a na Slovensku (4,0 kg/obyv./rok). Naopak nejvyšší spotřebu mělo Lucembursko (29,0 kg/obyv./rok). Ve spotřebě drůbeže se ČR pohybuje nad průměrem spotřeby zemí EU. Nejvyšší spotřebu vykazovalo Portugalsko (35,0 kg/obyv./rok), naopak nejnižší Lucembursko (15,0 kg/obyv./rok).

U skupiny mléko a mléčné výrobky byla také v roce 2012 propočtena pouze spotřeba čerstvých mléčných výrobků a sýrů (včetně tvarohů), jak je uvádí statistika EU (Eurostat)⁵⁸. Spotřeba čerstvých mléčných výrobků se meziročně zvýšila o 2,2 %, přitom klesla jen spotřeba kysaných mléčných výrobků. Spotřeba sýrů se zvýšila o 1,8 %, přičemž spotřeba tavených sýrů i tvarohů stagnovala, ale spotřeba přírodních sýrů se zvýšila. Spotřebitelské ceny mléčných výrobků se v roce 2012 zvýšily, ale tempo růstu cen, zejména cen sýrů, bylo podstatně nižší než u hovězího a vepřového masa.

Spotřeba čerstvých mléčných výrobků je v ČR ve srovnání se státy EU poměrně nízká. Vysoká spotřeba čerstvých mléčných výrobků byla v Irsku (187,3 kg/obyv./rok), v Estonsku (136,7 kg/obyv./rok) a v Dánsku (131,4 kg/obyv./rok). Naopak nejnižší spotřebu mělo Bulharsko (26,0 kg/obyv./rok). Rovněž ve spotřebě sýrů je ČR mírně podprůměrná. Nejvyšší spotřeba byla v Řecku (31,0 kg/obyv./rok), naopak velmi nízká v Irsku (6,4 kg/obyv./rok).

Ve skupině tuků došlo ke zvýšení spotřeby másla a velmi mírně i rostlinných jedlých tuků a olejů, spotřeba sádla se nepatrně snížila (souvislost s poklesem spotřeby vepřového masa). Spotřebitelská cena tuků celkem se nepatrně zvýšila, výrazně vzrostla cena sádla, ale cena rostlinných tuků a olejů i másla velmi mírně klesla.

---

⁵⁸ *Vzhledem k připomínkám o možnosti srovnání výpočtů spotřeby mléka a mléčných výrobků v hodnotě mléka bez másla, vyjádřené v kg/obyv./rok, uvádíme údaje o spotřebě v členění, jaké je publikováno v Eurostatu. Při výrobkové bilanci se vychází z údajů o potravinářské výrobě. Problém přepočtu na surovinu může nastat u přírodních sýrů, a to jak vyrobených v ČR, tak zejména z dovozu. Ve výrobě či dovozu mohou být značné rozdíly v sortimentu, vliv má i zohlednění konečných zásob. Proto EU uvádí jen spotřebu čerstvých mléčných výrobků (tj. veškerých mléčných výrobků bez sýrů, tvarohů a mléčných konzerv přepočtených na potřebu mléka nezbytnou na jejich výrobu) a spotřebu sýrů (včetně tvarohů) v kg/obyv./rok.*

Snížila se spotřeba vajec a ryb. Spotřebitelské ceny vajec se zvýšily nejvíce ze všech potravinových skupin a ceny ryb rovněž stouply.

V roce 2012 se spotřeba výrobků z obilovin snížila a téměř stejným procentem se zvýšila jejich spotřebitelská cena. Zvýšila se spotřeba ovoce mírného pásma i jižního, přesto, že ceny této komodity stouply. Spotřeba zeleniny se snížila a její cena stoupla podstatně mírněji než u ovoce. Spotřeba brambor klesla při poklesu cen brambor, ale růstu cen bramborových výrobků. Spotřeba cukru se zvýšila a přitom cena cukru rostla. Spotřebitelská cena konkrétního výrobku má na spotřebu menší vliv než cena výrobků substitučních. Na spotřebu působí především vývoj koupěschopné poptávky.

Ve srovnání s dalšími státy EU je spotřeba obilovin v ČR mírně nad průměrem zemí EU. Nejvyšší spotřebu obilovin celkem (bez rýže) měli na Maltě (184,3 kg/obyv./rok), nejnižší v Litvě (58,3 kg/obyv./rok).

Spotřeba cukru se v ČR nachází mírně nad střední hodnotou spotřeby zemí EU. Nejvyšší spotřebu cukru vykazovalo Švédsko (45,6 kg/obyv./rok), velmi nízkou spotřebu vykazovalo Irsko (20,1 kg/obyv./rok).

Spotřeba brambor se v ČR pohybuje pod průměrem zemí EU. Přitom také u této komodity se spotřeba v jednotlivých státech EU značně liší. Nejnižší spotřebu vykazovalo Bulharsko (37,1 kg/obyv./rok), nejvyšší Lotyšsko (178,2 kg/obyv./rok).

Spotřeba másla v ČR je nad průměrem zemí EU. Nejvyšší spotřebu másla vykazuje Francie (7,9 kg/obyv./rok), nejnižší Bulharsko (0,1 kg/obyv./rok).

5.3 Výdaje za potraviny

V hospodaření českých domácností se ekonomická situace projevila s určitým zpožděním. Ještě v letech 2009 a 2010 zaznamenaly domácnosti nárůst čistých peněžních příjmů (nominálních i reálných), přestože meziroční tempa jejich růstu už výrazně klesala⁵⁹. V roce 2011 došlo v domácnostech – poprvé od počátku devadesátých let – k mírnému poklesu čistých peněžních příjmů (nominálně o 0,3 %, reálně o 2,2 %). Snížil se zejména podíl příjmů ze závislé činnosti na celkových příjmech domácností a naopak vzrostl podíl příjmů sociálních, podíl příjmů z podnikání stagnoval. Domácnosti snížily celkovou spotřebu, včetně spotřeby potravin. Reálné spotřební výdaje klesly o 0,5 % při meziročním nárůstu nominálních výdajů o 1,4 % (míra inflace v roce 2011 činila 1,9 %).

Nominální výdaje domácností za potraviny a nealkoholické nápoje se v roce 2011 sice meziročně mírně zvýšily (o 0,3 %), reálné výdaje ale významně poklesly (o 4,3 %), neboť spotřebitelské ceny potravin a nealkoholických nápojů meziročně vzrostly o 4,6 %. Domácnosti snížily spotřebu u většiny základních potravinových skupin. Zvýšení spotřeby

---

⁵⁹ *Statistika rodinných účtů, ČSÚ.*

nastalo pouze u brambor, ovoce mírného pásma, čerstvé zeleniny a vajec, a to převážně z důvodu jejich vyšší naturální spotřeby (přírůstek naturální spotřeby ovoce činil 32 %, brambor a zeleniny 16 %, vajec 2 %).

T5.3/01 - Vývoj čistých peněžních příjmů a vydání za potraviny, nápoje a tabák v domácnostech celkem

Ukazatel	Příjmy, vydání (Kč/os./rok)		Meziroční index (%)	Podíl na spotřebních vydáních (%)	
	2011	2012 ¹⁾		2011	2012 ¹⁾
Čisté nominální peněžní příjmy	145 081	152 172	104,9	x	x
Spotřební vydání celkem	117 882	118 800	100,8	100,0	100,0
z toho - potraviny, nápoje a tabák	25 929	27 168	104,8	22,0	22,8
v tom - potraviny a nealkoholické nápoje	22 546	23 784	105,5	19,1	20,0
- alkoholické nápoje a tabák	3 383	3 384	100,0	2,9	2,8
Míra inflace (%)	1,9	3,3	x	x	x

1) Předběžné údaje za 1.-4. čtvrtletí 2012.

Pramen: ČSÚ - Statistika rodinných účtů, I. díl, 2012; 1.-4. čtvrtletí 2012, březen 2013; výpočty ÚZEI

Zpracoval: H. Sekavová (ÚZEI)

V roce 2012⁶⁰ čisté peněžní příjmy v domácnostech meziročně vzrostly (nominální o 4,9 %, reálné o 1,6 %, tab. T5.3/01). Podíl příjmů ze závislé činnosti však nadále mírně klesal, pokles zaznamenal i podíl příjmů sociálních. Naopak velmi mírně stoupl podíl příjmů z podnikání, přesto nedosáhl úrovně roku 2009. V roce 2012 pokračoval pokles spotřeby domácností, kdy celkové nominální spotřební výdaje meziročně vzrostly o 0,8 %, ale reálné o 2,5 % poklesly (při míře inflace 3,3 %). Spotřebitelské ceny potravin a nealkoholických nápojů se opět výrazně zvýšily (o 6,9 %), což se odrazilo v růstu nominálních výdajů domácností za potraviny a nealkoholické nápoje (o 5,5 %), přičemž reálné výdaje o 1,4 % klesly⁶¹.

V rámci výdajů domácností za jednotlivé skupiny základních potravin je na prvním místě dlouhodobě podíl vydání za maso a masné výrobky (27,1 % v roce 2011; tab. T5.3/02). Z toho nejvíce utrácejí domácnosti za uzeniny, na dalším místě je vepřové maso společně s drůbeží. Na druhém místě jsou vydání za pekárenské výrobky společně s výdaji za mléko a mléčné výrobky. Z mléčných výrobků vydávají domácnosti nejvíce za sýry, z pekárenských výrobků za pečivo (z toho nejvíce za běžné pečivo). Nejméně prostředků vydávají domácnosti za vejce a vaječné výrobky (1,6 % v roce 2011).

⁶⁰ Předběžné údaje za 1.-4. čtvrtletí 2012.

⁶¹ Domácnosti pravděpodobně i v roce 2012 omezovaly spotřebu některých potravin, příp. měnily strukturu spotřeby (údaje o hmotné spotřebě potravin domácností nejsou ve čtvrtletních publikacích Statistiky rodinných účtů uváděny; jsou součástí ročních publikací editovaných v polovině roku).

T5.3/02 - Vydání domácností za hlavní druhy potravin v roce 2011 (Kč/os./rok)

Ukazatel	Domácnosti					
	celkem	podíl (%)	zaměstnanců	samostat. činných	nezaměstnaných	důchodců
Potraviny celkem	20 447	100,0	19 420	19 611	15 761	24 977
Maso a výrobky	5 539	27,1	5 109	5 395	4 360	7 031
z toho:						
- vepřové	1 218	6,0	1 101	1 192	1 054	1 589
- hovězí	434	2,1	369	472	318	574
- ostatní maso	286	1,4	241	301	301	377
- uzeniny	2 064	10,1	1 933	1 909	1 497	2 660
- drůbež	1 205	5,9	1 152	1 213	952	1 414
Ryby	581	2,8	542	565	380	743
Mléko a mléčné výrobky	3 718	18,2	3 745	3 698	2 695	3 936
v tom:						
- mléko konzumní	701	3,4	662	716	611	818
- sýry	1 337	6,5	1 350	1 349	948	1 398
- jogurty	667	3,3	688	659	481	666
- ostatní mléčné výrobky	1 013	5,0	1 045	974	655	1 054
Vejsce a vejčné výrobky	320	1,6	266	280	321	495
Tuky a oleje	1 050	5,1	918	932	838	1 561
Ovoce, ovocné výrobky	1 361	6,7	1 292	1 308	892	1 725
Zelenina, zeleninové výrobky	1 273	6,2	1 197	1 310	960	1 531
Brambory, výrobky z brambor	500	2,4	461	496	467	601
Cukr, cukrovinky, marmeláda	1 544	7,6	1 459	1 371	1 053	2 023
Pekárenské výrobky	3 767	18,4	3 683	3 515	3 185	4 318
z toho:						
- chléb	928	4,5	858	817	808	1 233
- pečivo	2 018	9,9	2 015	1 893	1 681	2 197
Ostatní potraviny	795	3,9	747	740	610	1 014

Pramen: ČSÚ - Statistika rodinných účtů, I. díl, 2012

Zpracoval: H. Sekavová (ÚZEI)

Nejvyšší vydání za potraviny a nealkoholické nápoje mají domácnosti důchodců. Jejich výdaje za potraviny a nealkoholické nápoje byly v roce 2012 o 25 % vyšší než u nejčtenějších domácností zaměstnanců; v porovnání s průměrnou domácností se rozdíl pohybuje okolo 20 %. Domácnosti důchodců mají i nejvyšší podíl vydání za potraviny a nealkoholické nápoje na spotřebních vydáních celkem (tab. T5.3/03). Nejnižší výdaje za potraviny a nealkoholické nápoje mají domácnosti nezaměstnaných (v roce 2012 nižší o 20 % než domácnosti zaměstnanců). Přesto je podíl výdajů za potraviny a nealkoholické nápoje na spotřebních vydáních v těchto domácnostech značně vysoký (hned za domácnostmi důchodců), důvodem je jejich velmi nízká příjmová úroveň (disponibilní finanční zdroje).

T5.3/03 - Vývoj podílu vydání za potraviny, nápoje a tabák na celkových spotřebních vydáních jednotlivých typů domácností (%)

Ukazatel	Domácnosti							
	zaměstnanců		sam. činných		nezaměstnaných		důchodců	
	2011	2012 ¹⁾	2011	2012 ¹⁾	2011	2012 ¹⁾	2011	2012 ¹⁾
Spotřební vydání celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
z toho - za potraviny, nápoje a tabák	20,6	21,3	20,9	22,2	26,2	26,4	26,2	27,0
v tom - potraviny a nealkoholické nápoje	17,9	18,7	18,1	19,5	22,8	22,7	23,0	23,8
- nápoje alkoholické a tabák	2,7	2,6	2,8	2,7	3,4	3,7	3,2	3,2

1) Předběžné údaje za 1.-4. čtvrtletí 2012.

Pramen: ČSÚ - Statistika rodinných účtů, I. díl, 2012; 1.-4. čtvrtletí 2012, březen 2013; výpočty ÚZEI

Zpracoval: H. Sekavová (ÚZEI)

Podíl vydání za potraviny, nápoje a tabák na celkových spotřebních vydáních průměrné domácnosti ČR v roce 2012 činil 22,8 % a v porovnání s EU 27 se nachází značně nad jejím průměrem (16,4 % v roce 2010, příl. tab. 5.3/01). Nejnižší podíl mezi zeměmi EU má dlouhodobě Spojené království (12,7 % v roce 2010). Naopak nejvyšší podíl mají dlouhodobě Rumunsko a Litva (obě země přes 30 %), pro rok 2010 však chybí pro tyto země údaje. Na nejvyšší příčce se tak v roce 2010 ocitlo Estonsko s 28,9 %. Nejbliže ČR je Slovensko s podílem 22,3 %.

Na nejvyšších příčkách žebříčku výdajové struktury domácností jsou podíly vydání za potraviny, nápoje a tabák (22,8 % v roce 2012) a za bydlení (22,1 %). Až v značném odstupě následují podíly vydání za ostatní zboží a služby (11,2 %) a za dopravu (10,7 %). Nejméně se na spotřebních výdajích podílí vydání za vzdělávání (0,7 %). Přehled o podílu jednotlivých druhů vydání přináší příl. tab. 5.3/02.

V období recese neomezovaly domácnosti ČR pouze spotřebu potravin. V roce 2011 meziročně významně snížily i některé další výdaje, zejména výdaje na vzdělávání (nominální o 7,9 %, reálné o 10,1 %), omezily i vydání za odívání a obuv, rekreaci a kulturu a za služby pošt a telekomunikací. V roce 2012 snížily meziroční reálné výdaje za zdraví (o 5,7 %), za bydlení a bytové vybavení (obě položky o 5,0 %), dopravu (o 3,9 %) a dále pokračovaly v omezování výdajů za rekreaci a kulturu (o 2,5 %).

5.4 Spotřebitelské ceny potravin

Rok 2012 znamenal další zvýšení cen spotřebního zboží a služeb, jejich dynamika rostla již třetí rok za sebou. Průměrná meziroční míra inflace (vyjádřená celkovým přírůstkem spotřebitelských cen) v roce 2012 dosáhla 3,3 %, což představuje o 1,4 p. b. vyšší hodnotu než v roce 2011 a druhou nejvyšší úroveň za posledních 10 let. Podobně jako v roce 2011 se zvyšovaly dynamičtěji ceny zboží (zvýšení o 3,6 %) než ceny služeb (zvýšení o 2,9 %).

Z pohledu mezinárodního srovnání došlo ve vývoji spotřebitelských cen k obratu. Zatímco v předchozích 3 letech rostla cenová hladina v ČR (měřená HICP⁶²) proti průměru zemí EU 27 pozvolněji, v roce 2012 celkový vzestup cen v naší zemi překročil unijní průměr o 0,9 p. b. (výpočty ÚZEI z údajů Eurostatu) a ČR se tak zařadila mezi země s nejdynamičtějším růstem cen. Rychleji než v ČR se zvedla úroveň cen v dalších postkomunistických zemích – v Maďarsku, Estonsku, na Slovensku a v Polsku.

Do vývoje spotřebitelských cen v ČR se promítla řada vlivů, souvisejících především s vývojem ekonomiky v ČR. Akcelerujícím faktorem cenového růstu byly administrativní

---

⁶² Harmonizovaný index spotřebitelských cen (HICP) měří srovnatelným způsobem inflaci či cenovou hladinu jednotlivých výdajových skupin členských zemí EU. Mezi strukturou spotřebního koše národního indexu spotřebitelských cen ČR a strukturou spotřebního koše HICP jsou určité rozdíly. Z tohoto důvodu většinou nejsou hodnoty obou indexů totožné.

úpravy cen na počátku roku, tj. zvýšení snížené sazby DPH z 10 % na 14 % a růst regulovaných cen (energií, vodného, stočného, nájemného). Na rozdíl od předešlého roku proinflačně působilo rovněž oslabení kurzu koruny vůči EUR i USD odrážející se v nárůstu dovozních cen zboží a služeb (meziroční zvýšení o 4,2 %). Na druhé straně snížení výkonnosti české ekonomiky, růst obecné míry nezaměstnanosti a zejména význačný pokles spotřeby domácností, ovlivněný snížením reálných mezd a obavami spotřebitelů z očekávaného vývoje, celkový cenový přírůstek přibrzdily.

O značný meziroční nárůst cenové hladiny v roce 2012 se z jednotlivých výdajových skupin nejvíce zasloužily bydlení (vč. vody, energie a paliv) a potraviny vč. nealkoholických nápojů. Cenová úroveň bydlení stoupla především vlivem růstu regulovaných cen a DPH v meziročním porovnání o 5,0 %. Vysoký příspěvek k meziroční inflaci vykázaly také ceny dopravy (zvýšení o 2,8 % především v důsledku navýšení cen pohonných hmot a dopravních služeb) a alkoholických nápojů vč. tabáku (růst o 2,6 % z důvodu zvýšení spotřební daně). Vůbec nejrychleji (o 9,3 %) vzrostly ceny ve skupině zdraví zásluhou změny sazby DPH, ale vzhledem k nízkému zastoupení ve spotřebním koši celkovou inflaci význačně neovlivnily. Na snížení cenové úrovně působil obdobně jako v minulých letech pokles cen odívání a obuvi, bytového vybavení, pošt a telekomunikací a rovněž rekreací a kultury. Analogicky jako v roce 2011 dynamičtěji než inflace rostly ceny položek figurujících ve výdajích domácností jako nezbytné, zatímco ceny zboží a služeb zbytných svou úroveň snížily.

Spotřebitelské ceny potravinářského zboží byly již třetí rok v řadě hybnou silou inflace. Úhrnná cenová hladina potravin a nealkoholických nápojů stoupla v roce 2012 meziročně o 6,9 %, což znamená vzhledem k vývoji v předchozím roce zrychlení o 2,3 p. b.

V porovnání s průměrným přírůstkem cen potravin vč. nealkoholických nápojů v EU 27 byl v roce 2012 meziroční růst cenové úrovně této skupiny v ČR zhruba 2,5násobný (podle výpočtů ÚZEI z údajů Eurostatu činil meziroční HICP potravin a nealkoholických nápojů 103,0 % v EU 27 a 107,4 % v ČR). ČR tak vykázala poprvé od vstupu do EU nejrychlejší zvýšení spotřebitelských cen uvedené skupiny ze všech členských zemí EU 27. Vedle ČR značný posun cen potravin směrem nahoru zaznamenaly rovněž Maďarsko (o 6,1 %), Malta (o 5,7 %) a Finsko (o 5,6 %), naopak ceny potravinářských komodit v Irsku (zvýšení o 0,5 %), Švédsku a Řecku (shodně o 1,5 %) se zvedly v rámci Unie opět nejmírněji.

Cenová hladina samotných potravin se v roce 2012 proti roku 2011 zvýšila o 6,6 %, což je druhý nejvyšší přírůstek vykázaný za uplynulých 15 let. Dynamika meziročního růstu cen nealkoholických nápojů v maloobchodní síti (109,6 %) byla vůbec nejvyšší od roku 1996.

Zatímco v předešlém roce byl vzestup spotřebitelských cen potravin podstatně mírnější než u CZV i CPV potravin, v roce 2012 naopak meziroční zvýšení cen potravin v maloobchodě růst CZV (o 4,1 %) a cen zpracovatelů potravin (o 3,4 %) překročilo. Důvodem uvedeného vývoje bylo zejména promítnutí změny sazby DPH do spotřebitelských cen při současném vysokém zvýšení dovozních cen potravinářského zboží (o 6,7 %).

K meziročnímu vzrůstu cenové hladiny napomohla i nižší srovnávací základna předchozího roku, jelikož ceny potravin pro spotřebitele výrazněji vzrostly již v posledním čtvrtletí roku 2011 (částečné promítnutí očekávaného zvýšení DPH od ledna roku 2012) a do dalšího roku tedy vstupovaly na vyšší úrovni.

Přesto, že ceny potravin v roce 2012 rostly v meziročním srovnání rychleji než v roce 2011, průměrné měsíční tempo cenového růstu potravin bylo v obou letech identické (100,4 %). Nejvyšší dynamika meziměsíčního růstu byla v roce 2012 vykázána v 1. čtvrtletí v souvislosti se zvýšením snížené sazby DPH a mimořádným vzestupem cen vajec v březnu.

T5.4/01 - Meziroční indexy spotřebitelských cen potravinářského zboží

Skupina	2011/10	2012/11
Potraviny	104,4	106,6
v tom - maso a masné výrobky	101,4	108,1
- ryby a rybí výrobky	101,2	110,4
- mléko, mléčné výrobky, vejce	105,3	109,5
- oleje a tuky	113,6	100,5
- pekárenské výrobky, obiloviny	114,0	104,6
- cukr a výrobky z cukru	105,1	106,6
- ovoce a ovocné výrobky	102,6	105,9
- zelenina a zeleninové výrobky, brambory, luštěniny	92,6	101,2
- ostatní potravinářské výrobky a přípravky	102,5	106,4
Nealkoholické nápoje	106,8	109,6
v tom - káva, čaj, kakao	111,8	112,7
- minerální vody, šťávy, ostatní nealkoholické nápoje	103,8	107,6

Pramen: ČSÚ - Indexy spotřebitelských cen, 2012, 2013

Zpracoval: I. Mrhálková (ÚZEI)

Z tab. T5.4/01 a v podrobnějším členění příl. tab. 5.4/01 vyplývá, že ke zvýšení cen mezi roky 2012 a 2011 došlo u všech základních skupin potravin a nápojů, u většiny z nich růst posílil. Zmírnění cenového růstu nastalo pouze u pekárenských výrobků a olejů vč. tuků, jejichž ceny se v předešlém roce razantně zvýšily.

Nejvyšší přírůstek cenové úrovně (10,4 %) vykazaly po zanedbatelném zvýšení v roce 2011 ryby a rybí výrobky; z hlediska zastoupení ve spotřebním koši potravin se však jedná o nevýznamnou skupinu.

K celkovému navýšení cen potravin přispěl nejvýznamněji značný růst cen dvou skupin: masa vč. masných výrobků a mléka, mléčných výrobků, vajec.

Spotřebitelské ceny masa a masných výrobků dlouhodobě nárůst cen potravin tlumily. Vlivem prudkého zvýšení cenové úrovně výsekového masa se cena dané skupiny v roce 2012 meziročně zvedla o 8,1 %. Růst cen hovězího výsekového masa v maloobchodě (o 10,6 %) byl reakcí na zvýšení cen zpracovatelů i výrobců jatečného skotu, k němuž došlo v důsledku poklesu produkce tohoto druhu masa v celé EU. Spotřebitelská cena vepřového výsekového masa v průběhu uplynulých 11 let (s výjimkou let 2004 a 2008) klesala. Nedostatečná nabídka na trhu s vepřovým masem znamenala v roce 2012 zvýšení CZV jatečných prasat ve všech

zemích EU, ČR nevyjímaje. Tato skutečnost se promítla do růstu CPV a následně i spotřebitelských cen vepřového výsekového masa (o 10,4 %). Impulsem pro meziroční zvýšení spotřebitelských cen drůbeže (o 6,1 %) byl rovněž nárůst cen v předchozích člancích výrobní vertikály a dovozních cen z důvodu zdražení krmných směsí. Na rozdíl od roku 2011 růst spotřebitelských cen hlavního zástupce drůbeže – kuřat v roce 2012 předstihl růst CPV i CZV kuřat. V souladu s vývojem cen masa vzrostly i ceny uzenářského zboží (o 7,5 %) a masových konzerv (o 8,2 %).

Na růstu cen agregované skupiny mléko, mléčné výrobky, vejce se zásadní měrou podílel vývoj spotřebitelských cen vajec. Snížení produkce vajec v mnoha zemích EU vyvolané změnou legislativy EU (platnost nové směrnice zakazující chov nosnic v malých klecích) vedlo na trhu s vejci k převisu poptávky nad nabídkou provázeném skokovým růstem CZV, dovozních cen i spotřebitelských cen této komodity. Cena vajec v tržní síti se po tříletém klesajícím trendu v roce 2012 meziročně zvýšila téměř o 55 % a dosáhla maximální hodnoty v historii sledování (3,58 Kč/ks). Spotřebitelské ceny mléka a mléčných výrobků v průměru meziroční růst zpomalily z 106,3 % v roce 2011 na 104,9 %⁶³ v roce 2012. V rámci skupiny se zvýšila nejmírněji (o 2,0 %) spotřebitelská cena konzumního mléka (v roce 2011 naopak razantně stoupla). Přesto však její vývoj nekorespondoval s vývojem cen zpracovatelů ani producentů, u nichž bylo zaznamenáno snížení úrovně. Přírůstek hladiny cen mléčných výrobků se pohyboval v rozmezí od 4,0 % (sýry) do 8,4 % (jogurty).

Přibližně stejný nárůst zaznamenaly v meziročním srovnání ceny cukru vč. výrobků (o 6,6 %) a ostatních potravinářských výrobků (o 6,4 %).

Po razantním zvýšení v roce 2011 se dynamika meziročního růstu spotřebitelské ceny cukru v roce 2012 zvolnila na 107,0 %, což představuje zhruba 3krát nižší růst než u ceny zpracovatelů. Dlouhodobé analýzy potvrzují, že zejména u této komodity není vývoj CPV zásadním faktorem ovlivňujícím konečnou cenu pro spotřebitele, ale rozhodující roli hraje cenová strategie obchodních řetězců. Spotřebitel nakoupil v roce 2012 krystalový cukr v průměru za 24,27 Kč/kg, tj. nejdražší od počátku sledování cen. Zvýšení cen výrobků z cukru bylo poměrně vyrovnané – od 5,9 % u čokolády a čokoládových výrobků po 7,8 % u cukrářských výrobků.

Vzestup cen zbývajících potravinových skupin se pohyboval pod úrovní průměrného růstu cen potravin.

Růst spotřebitelských cen ovoce a ovocných výrobků (o 5,9 %) byl výsledkem cenového navýšení u všech podskupin – čerstvého ovoce mírného pásma, jižního ovoce i ovocných výrobků. Následkem vzestupu dovozních cen se nejvýrazněji (v rozmezí 11,0-14,5 %) zvedly spotřebitelské ceny banánů, citrusů a peckovin vč. bobulovin.

---

⁶³ Výpočty ÚZEI z údajů ČSÚ.

Spotřebitelská cena jablek po markantním zvýšení v roce 2011 vzrostla v roce 2012 meziročně o 5,7 % při mírném poklesu ceny producentů i výraznějším snížení dovozní ceny. Je tedy pravděpodobné, že na růstu spotřebitelských cen tohoto druhu ovoce se podílela vyšší marže obchodníků. Cena konzumních jablek v tržní síti se v roce 2012 (31,07 Kč/kg) vyšplhala na druhou nejvyšší úroveň v celém porevolučním období. U cen ovocných výrobků byl dlouholetý stagnační trend vystřídán v roce 2012 jejich růstem o 7,4 %.

Zatímco ceny pekárenských výrobků vč. obilovin vykázaly v roce 2011 v průměru nejvyšší přírůstek ze všech základních potravinových skupin, v roce 2012 se tempo jejich růstu podstatně zmírnilo. Prakticky stagnaci nebo jen minimální meziroční navýšení cen zaznamenaly běžné pečivo (o 0,8 %) a pšeničná mouka (o 1,2 %), tj. zástupci, jejichž ceny rostly v předchozím roce nejrychleji nejen v rámci sledované skupiny, ale i z celého koše potravin. Významnější pohyb cen vzhůru nastal u chleba (o 6,5 %) a trvanlivého pečiva (o 8,3 %). Podobně jako u cukru spotřebitelské ceny jednotlivých reprezentantů mlýnských a pekárenských výrobků nekopírovaly meziroční vývoj CPV a jejich úroveň byla výsledkem obchodní politiky řetězců.

Rovněž oleje a tuky patřily v roce 2011 mezi skupiny s nejrychleji rostoucími cenami, ale v roce 2012 v podstatě setrvaly na úrovni předešlého roku (zvýšení o 0,5 %). Proti výraznějšímu cenovému zvýšení skupiny působil mírný pokles cen másla a jedlých olejů. Spotřebitelská cena čerstvého másla se po rekordní úrovni v předešlém roce v návaznosti na vývoj světových cen, cen suroviny i cen zpracovatelů sice snížila, ale její pokles (o 1,9 %) byl podstatně pomalejší než u CPV této potraviny i CZV kravského mléka (o 9,1 p. b., resp. o 4,0 p. b.). I v roce 2012 zůstala průměrná cena čerstvého másla v maloobchodě na velmi vysoké úrovni (136,05 Kč/kg). Ceny jedlých olejů se nepatrně snížily (o 0,8 %) i přesto, že cena zpracovatelů řepkového oleje a tuzemská i světová CZV olejin se mírně zvýšily. U rostlinných tuků byl evidován velmi mírný posun cen vzhůru (o 2,3 %). Vůbec nejvyšší progresi uvnitř skupiny zaznamenala cena sádla (vč. slaniny). Po poměrně stabilizovaném vývoji v předcházejících 2 letech vzrostla o 13,0 % na dosud nejvyšší hodnotu (62,96 Kč/kg).

Celkem bezvýznamný růst cenové úrovně (o 1,2 %) byl v roce 2012 charakteristický pro zeleninu a brambory vč. výrobků. Celkové zvýšení cen této skupiny přibrzdilo snížení cenové hladiny ostatní zeleniny (o 9,6 %; hlavně hlávkového zelí a cibule) a brambor (o 16,9 %). Výrazná redukce cenové hladiny brambor byla reakcí na vysokou nabídku brambor na tuzemském trhu v důsledku nadprůměrné sklizně v hlavních pěstitelských zemích EU i v ČR v marketingovém roce 2011/12. Snížení cen brambor v maloobchodě bylo ve srovnání s pohybem cen výrobců i dovozních cen pomalejší. Lze proto předpokládat, že mírnější pokles spotřebitelských cen této komodity byl způsoben vyšší marží konečných prodejců. Naproti tomu znatelný růst dovozních cen i cen producentů se po vysokém poklesu v roce 2011 promítl do markantního vzrůstu (o 19,4 %) spotřebitelských cen plodové

zeleniny. Zvýšení cen bylo registrováno jak u zeleninových výrobků (o 6,6 %), tak u bramborových výrobků (o 8,7 %).

Význačný růst cenové hladiny nealkoholických nápojů podobně jako v roce 2011 podpořil citelný přírůstek cen (12,7 %) přípravků na přípravu teplých nápojů. Podstatné zvýšení dovozních cen, ale i vyšší marže obchodníků se odrazily v prudkém navýšení cen kávy (o 16,0 %) a kakaa (o 14,8 %). Ceny ostatních nealkoholických nápojů v úhrnu (minerální a stolní vody, ovocné a zeleninové šťávy, ostatní nealko nápoje) zrychlily růst ze 103,8 % v roce 2011 na 107,6 % v roce 2012, tj. o 3,8 p. b.

5.5 Kvalita potravin

Zvyšování kvality potravinářských výrobků přispívá i ke konkurenceschopnosti agrární produkce ČR. O výhodách kvalitních potravin je také nezbytné vhodnou propagací, případně výchovou ke správné výživě, přesvědčit spotřebitele. Kvalitní potravinářské výrobky jsou obvykle certifikovány a označovány tak, aby při nákupu umožnily spotřebitelům lepší orientaci na trhu. Patří mezi ně:

Značka KLASA

Nová strategie značky, nastartovaná v květnu 2009, změnila svůj záměr od pouhého budování znalosti značky KLASA k zaměření na cílenou marketingovou a prodejní podporu potravin nesoucí označení KLASA, a to ve všech regionech ČR.

Komunikace se v posledních 3 letech více zaměřila na maximalizaci efektu vlivu značky KLASA a na podporu prodeje takto označených potravin. Podstatná většina aktivit tedy směřovala do regionálních promotion kampaní a akcí, cíleného označení potravin s logem KLASA v regálech klíčových hypermarketů/supermarketů (zjednodušení výběru kvalitních potravin pro všechny spotřebitele) a v neposlední řadě do spotřebitelských soutěžních akcí zvyšujících preference KLASOU označených potravin.

Naměřené výsledky komunikace značky KLASA po kampaních v letech 2009-2012 dosáhly historických vrcholů v následujících attributech:

- Spontánní a podpořená znalost značky.
- Usnadnění výběru potravin díky značce KLASA.
- Spotřebitelská preference potravin se značkou KLASA.
- Síla ovlivnění spotřebitelů k výběru kvalitních potravin.
- Ochota připlatit si za potraviny označené značkou KLASA.
- Důvěryhodnost a relevance vizuální komunikace značky.
- Líbivost vizuální stránky a klíčového sdělení komunikace značky 2009-2011.
- Požadavek spotřebitelů na pokračování v podobném stylu kampaní značky KLASA i v budoucnu.
- Viditelnost komunikace značky na maloobchodních prodejních místech.

– Spokojenost výrobců s kampaněmi KLASY a jejich prodejním efektem.

Prodeje segmentu KLASOU označených potravin se proti roku 2008 v obdobích aktivní komunikace zvýšily o rekordních 20-43 % v závislosti na konkrétním řetězci. Ročně se tak díky kampaním navíc prodají miliony výrobků s logem KLASA. Díky realizované komunikační strategii lze hovořit o zvýšení obrátu KLASA výrobků v řádech stovek milionů Kč ročně.

Celkový stav databáze KLASA k 31. 12. 2012 byl 1 218 výrobků od 220 výrobců. Za rok 2012 bylo oceněno 91 výrobků od 44 výrobců.

V roce 2012 byly na propagaci potravin značky KLASA vyčerpány finanční prostředky ve výši 143,2 mil. Kč ze státního rozpočtu.

Regionální potravina 2012

Již třetím rokem uděluje Ministerstvo zemědělství značku Regionální potravina nejkvalitnějším zemědělským nebo potravinářským výrobkům, které zvítězí v krajských soutěžích. Projekt má za cíl podpořit domácí producenty lokálních potravin a motivovat zákazníky k jejich vyhledávání na pultech obchodů, na farmářských trzích či přímo u výrobců. Administrací projektu je od roku 2012 nově pověřen SZIF. Spotřebitelé mohou vybírat z celkem 273 oceněných produktů. Značka Regionální potravina oceňuje ty nejlepší výrobky z každého kraje.

Marketingová a komunikační podpora projektu Regionální potravina v roce 2012 byla směřována ke zvyšování a posilování pozitivního vnímání značky „Regionální potravina“ a oceněných produktů. Na propagaci potravin značky Regionální potravina bylo v roce 2012 ze státního rozpočtu vyplaceno 46,8 mil. Kč.

Postupy při udělování značky „Regionální potravina“, společně s dalšími informacemi, např. o oceněných potravinách, lze nalézt na www.regionálnipotravina.cz.

Systém chráněných značek zemědělských produktů a potravin

Chráněné značky fungují jako podpora a ochrana zemědělských produktů a potravin. Systém chráněných značek byl zaveden v EU v roce 1993 a jeho smyslem je chránit názvy zemědělských produktů a potravin před konkurencí produktů neprávem se za tyto výrobky vydávajících.

Potraviny a zemědělské produkty lze chránit třemi právními instituty, které poskytují ochranu označením na území členských států EU. Ochrana je poskytována na základě zápisu do rejstříku Evropské komise. Jedná se o:

Chráněné označení původu (CHOP)

Chráněné označení původu se vztahuje k názvu regionu. Jde o označení zemědělských produktů a potravin, které z tohoto místa pocházejí. Produkce, příprava i zpracování těchto

výrobků musí probíhat pouze ve vymezené zeměpisné oblasti. Musí existovat velmi úzká spojitost mezi vlastnostmi produktu a jeho zeměpisným původem.

Chráněné zeměpisné označení (CHZO)

Chráněným zeměpisným označením je míněn název používaný k označení zemědělských produktů a potravin, pocházejících z tohoto místa. Zemědělské produkty a potraviny, označené tímto logem, mají určitou kvalitu, pověst či jinou vlastnost, kterou lze přičíst zeměpisnému původu. Proti chráněnému označení původu je vztah produktu k zeměpisné oblasti volnější, postačí, pokud alespoň jedna fáze výroby – zpracování, příprava nebo produkce – probíhá ve vymezené zeměpisné oblasti.

Zaručená tradiční specialita (ZTS)

Jedná se o zemědělský produkt nebo potravinu, který pochází z tradičních surovin, nebo se vyznačuje tradičním složením nebo způsobem produkce nebo zpracování. Výrazem „tradiční“ se rozumí prokazatelné používání názvu po dobu nejméně 25 let na trhu. S tímto logem se mohou kvalitní tradiční výrobky, které nemají vazbu na zeměpisnou oblast, odlišit od ostatních výrobků na trhu.

V mezinárodní oblasti byl celý rok 2012 spojen s projednáváním novelizace a slučováním dvou stávajících nařízení – (ES) 509/2006 o zaručených tradičních specialitách a (ES) 510/2006 o chráněných zeměpisných označeních. V závěru roku tak vstoupilo v platnost nové nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1151/2012 ze dne 21. listopadu 2012 o režimech jakosti zemědělských produktů a potravin. Jeho součástí je i zavedení nepovinného údaje o jakosti „horský produkt“. V budoucnu se zvažuje i zavedení pojmu „produkt ostrovního zemědělství“ na ochranu jeho specifických vlastností.

V současné době mají v ČR přiznanou ochranu následující zemědělské produkty a potraviny:

CHOP – Český kmín, Chamomilla Bohemica, Všestarská cibule, Žatecký chmel, Pohořelický kapr, Nošovické kysané zelí.

CHZO – Českobudějovické pivo, Budějovické pivo, Chodské pivo, Budějovický měšťanský var, Štramberské uši, Znojenské pivo, Karlovarský suchar, Mariánskolázeňské oplatky, Hořické trubičky, Brněnské pivo, Starobrněnské pivo, Lomnické suchary, Březnický ležák, Třeboňský kapr, Černá Hora, Pardubický perník, Jihočeská Niva, České pivo, Jihočeská Zlatá Niva, Olomoucké tvarůžky, Chelčicko-Lhenické ovoce, Karlovarské trojhránky a Karlovarské oplatky. Je podána žádost na zapsání produktu Valašský frgál.

ZTS – Spišské párky, Lovecký salám, Špekáčky a Liptovský salám. Dalšími tradičními specialitami, usilujícími o ochranu, jsou: Pomazánkové máslo a Pražská šunka.

Biopotraviny

Podobně jako ekologičtí zemědělci, i výrobci biopotravin byli bodově zvýhodněni v Ose I PRV v rámci opatření „Přidávání hodnoty zemědělským i potravinářským produktům“. V rámci tohoto opatření byli podpořeni i faremní zpracovatelé biopotravin. Výrobci biopotravin tak měli možnost s podporou státu investovat do výstavby nebo rekonstrukce prostor na výrobu nebo skladování biopotravin nebo do marketingu biopotravin.

V roce 2012 proběhl již 8. ročník informační akce pro spotřebitele „Září – Měsíc biopotravin“. Měsíc biopotravin byl zahájen dne 3. září tiskovou konferencí v Praze v restauraci Biozahrada.

Mezi nejvýznamnější akce patřil den otevřených dveří u výrobce biočajů a koření firmy Sluneční brána v Čejkovicích, dvoudenní biojarmark na Toulcově dvoře v Praze a Biodožínky Country Life 2012 v Nenačovicích u Berouna. S velkým zájmem spotřebitelů se setkaly také ostatní biojarmarky a biodožínky i exkurze na ekologické farmy a ve výrobnách biopotravin.

Mottem loňského ročníku Měsíce biopotravin bylo „Držte se biokvality“. Byl tak zdůrazněn aspekt trvalé udržitelnosti ekologického zemědělství. V případě zemědělství (a nejen jeho) nejde o trvalý růst výnosů a produkce, ale o to, aby byl tento růst trvale udržitelný. Bioprodukce má v zemědělské produkci již své trvalé místo, existuje trvalá státní garance celého systému prostřednictvím legislativních pravidel, kontrolního a certifikačního systému, dotací nebo poptávky spotřebitelů díky informačním a propagačním akcím.

Na webové stránce www.mesicbiopotravin.cz byl seznam akcí, kterých se mohli spotřebitelé zúčastnit a které na webové stránky vkládali organizátoři těchto akcí. Spotřebitelé tak mohli poznat ekofarmáře a výrobce biopotravin na dnech otevřených dveří přímo v jejich podnicích, mohli biopotraviny ochutnat a zakoupit na biojarmarcích a biodožínkách, nebo mohli biopotraviny ochutnat přímo v prodejních místech.

V rámci Ročního vzdělávacího plánu MZe každoročně finančně podporuje konání mezinárodní konference „Evropská letní akademie ekologického zemědělství“ (podpora MZe ve výši 70 000 Kč) a vzdělávání zaměstnanců a inspektorů pověřených kontrolních organizací (podpora MZe ve výši 60 000 Kč).

V roce 2012 nebyl proveden žádný průzkum na téma spotřebitelské poptávky a postojů k biopotravinám.

5.6 Bezpečnost potravin

V roce 2012 byla stejně jako v předchozích letech realizována řada aktivit vedoucích k dalšímu posílení zajištění bezpečnosti potravin v ČR. Současně byly plněny úkoly vyplývající ze Strategie zajištění bezpečnosti potravin a výživy pro období 2010-2013.

Monitoring cizorodých látek v potravních řetězcích

Monitoring cizorodých látek představuje dlouhodobé sledování kontaminace, které na základě získaných dat umožňuje vyhodnocení vývoje zatížení potravního řetězce. Probíhá na základě usnesení vlády č. 369 ze dne 2. října 1991, č. 408 ze dne 10. června 1992, č. 810 ze dne 9. prosince 1998, č. 1320 ze dne 10. prosince 2001, č. 1277 ze dne 15. prosince 2004, která MZe stanovují povinnost zajistit sledování cizorodých látek v celé vertikále potravního řetězce, včetně vstupů ovlivňujících přímo či nepřímo zdravotní nezávadnost potravin, krmiv a zemědělských surovin určených k jejich výrobě. Na zajištění monitoringu cizorodých látek v potravních řetězcích resortu zemědělství se v roce 2012 podílely SVS ČR, SZPI, ÚKZÚZ, VÚLHM, VÚMOP, VÚRV.

Monitoring SZPI

V roce 2012 bylo SZPI odebráno a analyzováno v rámci monitoringu cizorodých látek 2 215 vzorků. U 20 vzorků bylo zjištěno překročení maximálního limitu, což představuje z celkového počtu odebraných vzorků 0,90 % nevyhovujících.

Ovoce a zelenina

V případě vzorků čerstvého ovoce a zeleniny je dlouhodobě hlavní pozornost zaměřena na sledování reziduí pesticidů a dusičnanů. Analýzám na přítomnost reziduí pesticidů bylo podrobena celkem 276 vzorků čerstvého ovoce. Přestože u více než 80 % odebraných vzorků čerstvého ovoce byla přítomnost rezidua detekována, nebyl zaznamenán jediný případ překročení maximálního reziduálního limitu. Celkový počet vzorků čerstvého ovoce s 1 nálezem rezidua pesticidu byl 14. Počet vzorků s více než 1 nálezem rezidua pesticidu byl 214. Vzorků s 10 a více nálezy rezidua pesticidu v témže vzorku bylo celkem 14.

Na stanovení reziduí pesticidů bylo v roce 2012 odebráno celkem 461 vzorků čerstvé zeleniny. 69 % z celkového počtu odebraných vzorků zeleniny představovaly vzorky původem ze států EU, vzorky z ČR tvořily 20 % z celkového počtu odebraných vzorků, ze třetích zemí 9 %. Maximální reziduální limit byl překročen u pěti vzorků zeleniny. Jednalo se o vzorky cibule původem z ČR, hrachových lusků ze Španělska, kapusty kadeřavé původem z Polska, papriky z Maďarska a špenátu z ČR. V cibuli bylo detekováno nadlimitní množství účinné látky chlorpyrifos, v hrachových luscích účinná látka methiocarb, v kapustě kadeřavé účinná látka carbendazim, v paprice účinná látka methomyl a ve špenátu účinná látka azoxystrobin.

V sušeném ovoci byla sledována přítomnost aflatoxinů B1, B2, G1, G2 a ochratoxinu A. Z 28 odebraných vzorků sušeného ovoce nebyl zaznamenán jediný pozitivní nález aflatoxinu. Na stanovení ochratoxinu A bylo odebráno celkem 30 vzorků. U 10 vzorků rozinek byla přítomnost ochratoxinu A zjištěna, nicméně všechny vzorky vyhověly požadavkům nařízení Komise (ES) č.1881/2006.

Aflatoxiny B1, B2, G1, G2 byly sledovány rovněž v suchých skořápkových plodech. Z celkového počtu 36 vzorků byly pozitivní nálezy aflatoxinu B1 zaznamenány u 3 vzorků. Maximální limit nebyl překročen u žádného z hodnocených vzorků.

Brambory a výrobky z brambor

Podle národního plánu pro sledování pesticidů v potravinách byly prováděny v bramborách analýzy na zbytky pesticidních látek. V roce 2012 bylo odebráno celkem 51 vzorků. Z celkového počtu odebraných vzorků tvořily vzorky původem z ČR 69 %, vzorky z EU 29 % a vzorky ze 3 zemí 2 %. U více než 60 % odebraných vzorků byla detekována přítomnost některé ze sledovaných účinných látek. Nejčastěji detekovanou účinnou látkou ve vzorcích brambor byl propamocarb a chlorpropham.

Hladiny akrylamidu byly v souladu s požadavky doporučení Komise 2010/307/ES zjišťovány v bramborových lupíncích a předsmažených bramborových výrobcích. Obsah akrylamidu u bramborových lupínků se pohyboval v intervalu od 373 do 2 050 $\mu\text{g.kg}^{-1}$, u předsmažených bramborových výrobků od 87 do 170 $\mu\text{g.kg}^{-1}$.

Obilniny a obilné výrobky

Ze skupiny mykotoxinů byly ve vzorcích obilnin a mlýnských obilných výrobcích sledovány aflatoxiny, deoxinivalenol, ochratoxin A, zearalenon, fumonisiny a T-2 a HT-2 toxin. Na přítomnost aflatoxinů bylo vyšetřeno celkem 17 vzorků obilnin. Z celkového počtu byl pouze ve vzorku rýže původem z Pákistánu zachycen nález aflatoxinu B1. Hodnota aflatoxinu B1 byla 8,0 $\mu\text{g.kg}^{-1}$ a suma aflatoxinů B1, B2, G1, G2 činila 8,74 $\mu\text{g.kg}^{-1}$. Obě hodnoty byly vyšší než limit uvedený v nařízení Komise (ES) č. 1881/2006, z tohoto důvodu byl vzorek rýže hodnocen jako nevyhovující.

U kukuřice a kukuřičných výrobků byly provedeny rozborů na přítomnost deoxinivalenolu, zearalenonu a fumonisinu FB1 a FB2. Z celkového počtu 17 vzorků kukuřice byl deoxinivalenol detekován u 3 vzorků. Maximální zjištěné množství 1 192 $\mu\text{g.kg}^{-1}$ se však nacházelo pod hodnotou limitu 1 750 $\mu\text{g.kg}^{-1}$. Na stanovení zearalenonu bylo odebráno celkem 26 vzorků kukuřice nebo kukuřičných výrobků, z nichž pouze u vzorku kukuřičné strouhanky byl zaznamenán pozitivní nález.

Nápoje

Přestože byl v ovocných šťávách zjištěn pozitivní nález patulinu u 2 vzorků, jeho množství se nacházelo výrazně pod hodnotou platného limitu, tudíž vzorky byly hodnoceny jako vyhovující. Na stanovení ochratoxinu A byly odebrány vzorky hroznové šťávy, piva a vína. U hroznové šťávy byly zjištěny 2 pozitivní nálezy ochratoxinu A. Ze 7 vzorků piva byla jeho přítomnost potvrzena u 5 vzorků, jeho obsah se pohyboval v intervalu 0,01-0,09 $\mu\text{g.kg}^{-1}$. Z 10 hodnocených vzorků červených vín byl u 2 vzorků ochratoxin A zjištěn. Oba vzorky vyhověly limitu uvedenému v nařízení Komise (ES) č. 1881/2006.

U 25 vzorků piva byly provedeny analýzy na přítomnost N-nitrosaminů. Z celkového počtu odebraných vzorků piv byl u 3 vzorků zaznamenán pozitivní nález N-nitrosodimethylaminu, nicméně nejvyšší přípustné množství stanovené vyhláškou MZd č. 305/2004 Sb. nebylo překročeno.

Limit pro obsah barya v balených přírodních minerálních vodách a pramenitých vodách je stanoven vyhláškou č. 275/2004 Sb., o požadavcích na jakost a zdravotní nezávadnost balených vod a o způsobu jejich úpravy. V roce 2012 bylo odebráno celkem 24 vzorků, u 21 vzorků byla jeho přítomnost prokázána. Obsah barya v přírodních minerálních vodách a pramenitých vodách se pohyboval od 0,002 do 0,41 mg.l⁻¹. Všechny vzorky vyhověly platnému limitu.

Lihoviny

Ve vzorcích ovocných destilátů byly stanovovány metanol, ethylkarbamát, aromatické uhlovodíky, ftaláty a zbytky denaturačních činidel (denatonium benzoátu).

Na přítomnost metanolu bylo vyšetřeno celkem 72 vzorků lihovin. Všechny analyzované vzorky byly hodnoceny jako vyhovující.

U ovocných destilátů byl v souladu s požadavky doporučení Komise 2010/133/EU sledován obsah ethylkarbamátu. Celkem bylo odebráno 55 vzorků, u 28 byla přítomnost detekována. U tří vzorků ovocných destilátů původem z ČR byl překročen přípustný limit.

U 20 vzorků ovocných destilátů byly provedeny analýzy na stanovení ftalátů. Pozitivní nález byl zaznamenán u jednoho vzorku, naměřené množství činilo 0,55 mg.l⁻¹.

Přítomnost denaturačního činidla bitrexu nebyla ve vzorcích lihovin prokázána.

Doplňky stravy

Stopy kadmia, olova a rtuti byly zjišťovány v doplňcích stravy na bázi bylinných přípravků a doplňcích složených z mořských nebo sladkovodních řas. Rozbory byly provedeny u celkem 12 vzorků, přítomnost některého ze sledovaných chemických prvků byla zaznamenána u šesti vzorků. Vzorky byly z pohledu platného limitu hodnoceny jako vyhovující.

V doplňcích stravy na bázi rostlinného oleje (rakytníkový, pupalkový, olej z ostropestřce mariánského) byla sledována přítomnost benzo(a)pyrenu. Jeho obsah se pohyboval od 0,23 do 17,2 µg.kg⁻¹.

Více informací o činnosti SZPI lze nalézt na internetové adrese www.szpi.gov.cz.

Monitoring orgánů veterinární správy ČR

Státní veterinární správa ČR provedla v roce 2012 v rámci monitoringu cizorodých látek celkem 70 670 vyšetření, z toho 70 289 vyšetření v rámci plánovaných odběrů, dále 322 jako

cílená vyšetření suspektních vzorků a 59 vyšetření u vzorků dovážených komodit. V hodnoceném roce bylo celkové zastoupení nevyhovujících nálezů 0,15 %.

Krmiva a krmné suroviny živočišného původu v naprosté většině splňovaly stanovené limity. Rezidua zakázaných veterinárních léčivých přípravků nebyla prokázána. Obsah reziduí veterinárních léčivých přípravků nebyl v krmných směsích prokázán (nepovolená medikace). Také koncentrace chlorovaných pesticidů, polychlorovaných bifenyků (PCB), dioxinů a jiných průmyslových kontaminantů vyhověly maximálním limitům. Také v dovážených rybích moučkách nebyla zjištěna rezidua a kontaminanty v nevyhovující koncentraci (na rozdíl od loňského roku). Trendy obsahu chemických prvků v kompletních krmivech svědčí o téměř stabilizovaném obsahu arzenu, rtuti, olova a kadmia na nízkých hodnotách vzhledem k limitům. U kompletních krmiv, krmných směsí pro drůbež a králíky, byly ojediněle prokázány nevyhovující koncentrace doplňkových látek, antikokcidik. Jednotlivé případy byly řešeny ve spolupráci s ÚKZÚZ. V případě ostatních krmných směsí a doplňkových krmiv (pro prasata a skot) nebyla prokázána rezidua pesticidů a PCB. S výjimkou jednoho vzorku krmiva pro býky s nadlimitním obsahem arzenu byl obsah těžkých kovů v krmivech vyhovující stanoveným limitům. Aplikace nepovolených léčiv cestou vody k napájení hospodářských zvířat nebo v chovu ryb nebyla prokázána.

U syrového kravského, ovčího a kozího mléka analyzované vzorky vyhověly stanoveným limitům pro chlorované pesticidy, průmyslové kontaminanty, mykotoxiny a veterinární léčiva. Vzorky slepičích a křepelčích vajec vyhověly maximálním limitům sledovaných reziduí a kontaminantů. Med vyhověl stanoveným limitům pro chemické prvky, až na jedinou výjimku. U jednoho vzorku byla zjištěna nadlimitní koncentrace olova a měřitelný obsah cínu, kontaminace pocházela z použití pájky u starého medometu. Med vyhověl také limitům všech ostatních vyšetřovaných chemických látek a reziduí veterinárních léčiv.

Rezidua nepovolených hormonálních látek u skotu, ovcí a koz, prasat, králíků, drůbeže a faremně chované zvěře nebyla prokázána. U rezidua chloramfenikolu, zjištěného v moči jednoho telete, nebyla příčina ani zavinění zjištěna. V druhém případě rezidua chloramfenikolu v moči jalovice šlo o kontaminaci z odběrové soupravy. V ledvinách dospělého skotu a prasat (zvláště ve výkrmu) bylo v několika případech prokázáno překročení limitu rtuti. Mimo zkoumání vlivu obsahu rtuti v krmivech a v minerálních krmných doplňcích, je teoreticky zvažována i možnost ovlivnění hladiny rtuti v ledvinách použitím některých druhů vakcín a biopreparátů, které obsahují antiseptickou konzervační látku Thiomersal obsahující organickou formu rtuti (etyl – rtuť), nebo vztah maximálního přípustného limitu rtuti v krmivech a v tkáních hospodářských zvířat, zvláště v ledvinách. Poměrně značný počet jater a ledvin prasnic obsahoval rezidua amoxicilinu a také benzylopenicilinu s největší pravděpodobností z důvodu nedodržování ochranných lhůt nebo jejich nedostatečnosti pro místa vpichu. U vzorků jater ovcí byly naměřeny nadlimitní

koncentrace dioxinů a DL-PCB. Výše maximálního limitu a způsob vyjadřování výsledků (na tuk, nebo na čerstvou hmotu) je nyní předmětem odborných diskusí a směřuje k přehodnocení současných maximálních limitů.

U sladkovodních ryb byl obsah chlorovaných pesticidů a PCB ve velmi nízké koncentraci a bezpečně vyhovoval hygienickým limitům. Ve vzorcích svaloviny kaprů nebyly zjištěny nevyhovující koncentrace reziduí veterinárních léčiv. Rezidua nepovolené látky malachitové zeleně (MG) k ošetření ryb chovaných pro konzumní účely, respektive její leuko-formy (LMG), nebyla u kaprů zjištěna. Rezidua malachitové zeleně a její leuko-formy byla zjištěna v řadě případů u pstruhů duhových z chovných zařízení, stejně i rezidua krystalové violeti a její leuko-formy (dovezené ryby). Tato zjištění jednoznačně svědčí o nekázní chovatelů pstruhových ryb jak tuzemských, tak chovatelů v zahraničí, odkud se dováží raná stádia pstruha.

U lovné zvěře nebyly zjištěny nevyhovující hodnoty sledovaných chemických látek a chemických prvků s výjimkou hodnot olova, které souvisely s kontaminací střelou po ulovení. Z hlediska zabránění nadbytečné zátěže konzumenta zvěřiny olovem, posuzovaly orgány veterinární správy hodnoty olova nad doporučený limit hlavním hygienikem (0,1 mg/kg) jako vysoké, potenciálně ohrožující zdraví konzumenta při dlouhodobé konzumaci a nevhodné pro konzumaci.

T5.6/01 - Celkový přehled vyšetření na cizorodé látky podle komodit a důvodů vyšetření v roce 2012

Komodita	Vyšetření	Nadlimitní	
	počet	počet	%
Lovná a farmová zvíř a ryby	5 017	30	0,60
- monitoring	4 970	26	0,52
- cílené vyšetření	47	4	8,51
- dovoz	0	0	0,00
Hospodářská zvířata	51 328	71	0,14
- monitoring	51 144	38	0,07
- cílené vyšetření	184	33	17,93
- dovoz	0	0	0,00
Potraviny a suroviny živočišného původu	8 718	2	0,02
- monitoring	8 717	2	0,02
- cílené vyšetření	1	0	0,00
- dovoz	0	0	0,00
Krmiva	5 542	4	0,07
- monitoring	5 393	4	0,07
- cílené vyšetření	90	0	0,00
- dovoz	59	0	0,00
Potraviny a suroviny rostlinného a jiného původu	0	0	0,00
- monitoring	0	0	0,00
- cílené vyšetření	0	0	0,00
- dovoz	0	0	0,00
Vody	65	0	0,00
- monitoring	65	0	0,00
- cílené vyšetření		0	0,00
- dovoz		0	0,00
Celkem všechny vzorky	70 670	107	0,15
- monitoring	70 289	70	0,10
- cílené vyšetření	322	37	11,49
- dovoz	59	0	0,00

Pramen: SVS ČR

Zpracoval: J. Drápal (SVS ČR)

Více informací o činnosti orgánů veterinární správy ČR lze nalézt na internetové adrese www.svs.cz.

Kontrola a monitoring ÚKZÚZ

V roce 2012 ÚKZÚZ provedl celkem 2 639 úředních kontrol, které jsou zaměřením rozděleny na kontroly registrovaných nebo schválených provozů (dále jen kontroly provozů) a cílené kontroly přítomnosti zakázaných a nežádoucích látek v krmivech (dále jen cílené kontroly).

Kontroly provozů jsou zaměřeny na ověření dodržování aktuálních legislativních předpisů u činností spojených s výrobou a uváděním krmiv na trh. Součástí těchto plánovaných kontrol může být odběr vzorku krmiva pro ověření jejich bezpečnosti nebo jakosti. Frekvence kontrol u jednotlivých typů krmivářských provozů za rok je plánována s ohledem na rozsah registrovaných činností a možné riziko ohrožení potravinového řetězce.

Cílené kontroly ověřují, zda produkty určené ke krmení neobsahují zakázané látky nebo nepřekračují stanovené platné limity nebo doporučené směrné hodnoty obsahu nežádoucích látek. Analýzy krmiv, odebraných v rámci cílené kontroly, však nejsou omezeny pouze na sledovaný (cílený) parametr, ale zahrnují i ověření jiných ukazatelů bezpečnosti a jakosti krmiv, včetně deklarovaných znaků produktu.

Inspekce v terénu zaznamenala u 73 provozů celkem 126 závad neodstranitelných v průběhu kontroly a v souladu s článkem 54 nařízení (ES) č. 882/2004 bylo uloženo 54 zvláštních opatření k zajištění bezpečnosti krmiv nebo k dodržení právních předpisů v oblasti krmiv. Na základě zjištěných deliktů bylo vedeno 22 případů správních řízení, souhrnná výše uložených pokut činí 303 tis. Kč.

V roce 2012 inspektoři ÚKZÚZ odebrali celkem 2 333 vzorků krmiv, z toho 223 bylo zbožíznalecky vyhodnoceno jako nevyhovující platným předpisům. V rámci kontrol provozů bylo odebráno 1 052 vzorků krmiv, z toho 171 vzorků bylo zbožíznalecky hodnoceno jako nevyhovující. Pro cílenou kontrolu bylo odebráno a zbožíznalecky posouzeno 1 281 vzorků krmiv, z toho 52 vzorků nevyhovělo (17 kontrolovaných vzorků bylo nevyhovujících na cílený parametr, ostatní případy se týkaly porušení jiných platných limitů nebo nedodržení deklarované jakosti produktu).

Cíleně je sledována např. přítomnost zpracovaných živočišných bílkovin v krmivech (221 vzorků/0 nevyhovujících na cílený parametr), přítomnost tkání suchozemských zvířat v rybí moučce (45 vzorků/0 nevyhovujících), monitoring vybraných perzistentních organických polutantů (19 vzorků/0 nevyhovujících), obsah dioxinů, furanů a PCB dioxinového typu (40 vzorků/0 nevyhovujících), monitoring mykotoxinů (70 vzorků/0 nevyhovujících), obsah těžkých kovů v krmivech (128 vzorků/0 nevyhovujících), přítomnost dalších nežádoucích látek v krmivech (53 vzorků/0 nevyhovujících), používání kokcidiostatik v krmivech (272 vzorků/7 nevyhovujících), výskyt zakázaných stimulatorů nebo inhibitorů růstu (20 vzorků/0 nevyhovujících), obsahu mědi a zinku v krmivech pro prasata (49 vzorků/4 nevyhovující), dodržování limitů jiných doplňkových látek (60 vzorků/5 nevyhovujících – po dvou případech překročení limitu Cu a Zn, v jednom případě Mn), kontrola přítomnosti pesticidů (81 vzorků/1 nevyhovující – nadlimitní obsah chlormekvátu v krmné surovině slunečnicové semeno, označování GMO a přítomnost nepovolených GMO (52 vzorků/0 nevyhovujících) a další cílené kontroly bezpečnosti krmiv.

T5.6/02 - Monitoring krmiv ÚKZÚZ

Materiál	Vzorky		Stanovení		Nedostatky
	celkem	nevyhovující	celkem	nevyhovující	
Kompletní krmné směsi pro hospodářská zvířata	762	56	9 557	78	Hrubý popel, Zinek (Zn), Měď (Cu) 9x, Vit. A 8x, Mangan (Mn) 5x, Hrubý protein, Vápník (Ca), Vit. D3, Monensin, Robenidin 4x, Salinomycin 3x ...
Doplňkové krmné směsi pro hospodářská zvířata	380	38	3 248	90	Hrubý popel 17x, Hrubý protein 11x, Zinek (Zn) 8x, Měď (Cu) 7x, Mangan (Mn), Sodík (Na), Fosfor (P) 5x, Vápník (Ca) 4x ...
Krmné směsi pro zvířata neurčená k produkci potravin	169	27	2 064	52	Hrubý popel 9x, Měď (Cu) 7x, Vit. A 5x, Hrubý tuk 4x, Hrubý protein, Zinek (Zn), Mangan (Mn), DNA hovězí 3x, Vit. D3, Vit. C, Vit. E 2x ...
Minerální krmné směsi	180	24	2 322	41	Mangan (Mn) 6x, Měď (Cu), Zinek (Zn), Hrubý protein, Vit. E 5x, Hořčík (Mg), Vápník (Ca) 3x, Fosfor (P) 2x ...
Mléčné krmné směsi	26	4	289	6	Hrubý protein, Hrubý tuk, Hrubý popel, Železo (Fe), Methionin, Vit. A 1x
Premixy	125	34	1 338	61	Mangan (Mn) 15x, Vit. E 8x, Vit. A, Zinek (Zn) 7x, Měď (Cu) 5x, Vit. D3, Železo (Fe) 3x, Selen (Se), Vápník (Ca) 2x ...
Doplňkové látky	32	2	221	2	Enterococcus faecium 1x, Lysin 1x
Krmné suroviny	659	38	14 114	74	Sodík (Na), Draslík (K) 12x, Vlákna 7x, Hrubý protein, Metanol 5x, Glycerol, Hrubý popel 4x, Hrubý tuk, NO ₂ , Arsen (As), Chlomekvát 2x ...
Celkem	2 333	223	33 153	404	

Pramen: ÚKZÚZ

Zpracoval: J. Fiala (ÚKZÚZ)

V rámci monitoringu cizorodých látek v potravních řetězcích ÚKZÚZ dále zabezpečuje dlouhodobé sledování vybraných kvalitativních parametrů půd prostřednictvím Bazálního monitoringu zemědělských půd, kontrolu hnojiv, monitorování kvality kalů z čistíren odpadních vod (se zaměřením na ty ČOV, jejichž produkce je určena k dalšímu využití v zemědělství), monitoring kvality půdy a zemědělských plodin po aplikaci kalů z čistíren odpadních vod a kvality sedimentů, jakožto vstupů ovlivňujících kvalitu půdy a bezpečnost potravinového řetězce. ÚKZÚZ dále vytváří a spravuje rozsáhlou databázi obsahů rizikových prvků v zemědělských půdách ČR (tzv. Registr kontaminovaných ploch), jež v současné době čítá více než 64 tis. vzorků a zabývá se také sledováním depoziční zátěže rostlin (tzv. Aktivní biomonitoring).

Významný z hlediska přímého ohrožení kvality půdy a zemědělské produkce je monitoring kalů ČOV a sedimentů. Z odebraných vzorků kalů nevyhovělo v roce 2012 kvalitativním požadavkům vyhlášky č. 382/2001 Sb., o podmínkách použití upravených kalů na zemědělskou půdu, ve znění pozdějších předpisů, 15 % vzorků, a to zejména překročením mezních hodnot koncentrací olova, rtuti, kadmia a niklu; mezní hodnoty koncentrací PCB a AOX nebyly překročeny. V odebraných vzorcích kalů jsou dále stanovovány polycyklické aromatické uhlovodíky (PAH), jejichž obsahy jsou relativně vysoké (suma 16 EPA PAH 2,90-12,1 mg.kg⁻¹ suš.) a mohou z hlediska bezpečnosti půdy představovat riziko. Pro tuto skupinu látek dosud neexistuje žádný národní ani evropský limit. Z dosud odebraných vzorků rostlin a půd po aplikaci kalů nevyplývalo zhoršení kvalitativních parametrů (zvýšení obsahů rizikových prvků) po aplikaci kalů ČOV. Z hlediska aplikace sedimentů na ZPF se jako nejproblémovější z rizikových látek a prvků jeví kadmium, zinek, arsen a PAH (vyhl. č. 257/2009 Sb.). Více informací lze nalézt na www.ukzuz.cz.

Monitoring VÚMOP, v. v. i.

Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy (VÚMOP) v roce 2012 pokračoval ve sledování stavu zátěže půd a rostlin rizikovými látkami v okrese Chrudim, situovaném v Pardubickém kraji. Sledování geograficky navazuje na šetření předchozích let. Na celkem 25 lokalitách (+ 2 lokality pro odběr vzorků pro stanovení PCB a PCDD/F) byly odebrány vzorky půd z humusových nebo drnových horizontů, v nichž byl stanoven celkový obsah 11 rizikových prvků (As, Be, Cd, Cr, Cu, Hg, Mn, Ni, Pb, V a Zn) a jejich obsah ve výluhu v 2M HNO₃ (Hg stanovena metodou AMA⁶⁴). V 5 vzorcích byly analyzovány obsahy perzistentních organických polutantů (POP) ze skupiny monoaromatických, polyaromatických a chlorovaných uhlovodíků, reziduí pesticidů a ropných uhlovodíků. Na 5 lokalitách byl proveden také odběr vzorků rostlin, v nichž se následně stanovil obsah výše uvedených rizikových prvků. Ve 2 vzorcích rostlin byly analyzovány obsahy POP. Okres Chrudim lze z pohledu výskytu rizikových prvků a látek v půdách a rostlinách považovat za velmi málo zatížený. Vzhledem k limitním hodnotám daným vyhláškou pro celkové obsahy RP byly v okrese Chrudim detekovány celkem dva případy překročení u As a Cd. U As se jedná o překročení poměrně nízká, u Cd o trojnásobek limitní hodnoty.

VÚMOP pokračoval v roce 2012 v monitoringu vybraných cizorodých látek v povrchových vodách drobných vodních toků (DVT) a malých vodních nádrží (MVN). Tento program navazuje na dlouhodobý monitoring dříve prováděný Zemědělskou vodohospodářskou správou (ZVHS). Monitoring probíhal na 45 DVT a 45 MVN, které spadají do 7 oblastí povodí pokrývající celé území ČR. Celkový stav jakosti povrchových vod DVT a MVN je možno považovat za uspokojivý, většina odebraných vzorků odpovídá I. nebo II. třídě jakosti vod. Více informací lze nalézt na www.vumop.cz.

Monitoring VÚRV, v. v. i.

Výzkumný ústav rostlinné výroby (VÚRV) sleduje imisní situaci v rezortu zemědělství. V roce 2012 byl zajištěn provoz devíti imisních stanic pro přímé přístrojové měření ozónu v průběhu vegetačního období na základě metody Radiello. Bylo uskutečněno 10 odběrů půd, čtyř rostlin-bioindikátorů a osm vzorků běžných zemědělských plodin, a to na obsah 22 rizikových prvků, 5 makroprvků a u půd navíc humus a pH. Jelikož odběry půd a rostlin byly vázány na emisní zdroje, celková koncentrace rizikových prvků rovněž jako počet nadlimitních nálezů byl nadprůměrný ve srovnání s běžnými údaji rezortních ústavů. Z hlediska imisního šíření se jako nejproblematičtější rizikové prvky jeví Hg, As, Cd, Pb a Zn. Více informací lze nalézt na www.vurv.cz.

---

⁶⁴ AMA – Advanced mercury analyser (atomový absorpční spektrofotometr pro stanovení rtuti).

Monitoring VÚLHM, v. v. i.

Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti (VÚLHM) provádí monitoring cizorodých látek v lesních ekosystémech a v roce 2012 byl stejně jako v minulých letech zaměřen na zjišťování obsahu vybraných těžkých kovů (TK) v jedlých houbách a na stanovení polycyklických aromatických uhlovodíků (PAU), organochlorových pesticidů (OCP) a polychlorovaných bifenyly (PCB). V průběhu letních měsíců 2012 bylo sebráno 30 vzorků jedlých hub, reprezentujících 10 druhů a 22 lesních oblastí (LO) a 15 vzorků lesních plodů reprezentujících 13 LO. Jednalo se o 12 vzorků borůvky černé (*Vaccinium myrtillus*) a tři vzorky plodů bezu černého (*Sambucus nigra*). V 15 vzorcích hub a 5 vzorcích lesních plodů byly analyzovány TK (Cd, Cu, Hg), PAU, PCB a OCP. Aktivita Cs-137 byla proměřena u všech sebraných vzorků. Více informací lze nalézt na www.vulhm.cz.

SZPI mimořádná kontrola lihovin v rámci tzv. metanolové kauzy

První informace o metanolových otravách byla zveřejněna na tiskové konferenci karvinské policie dne 6. 9. 2012. Dne 7. 9. 2012 s ohledem na rozsah událostí začala být prováděna intenzivní kontrola Inspektorátem SZPI v Olomouci v regionu Havířov. S ohledem na vývoj situace pak bylo ústředním ředitelem SZPI 11. září 2012 rozhodnuto o vyhlášení krizového stavu. Následně byli všichni inspektoři SZPI přeřazeni na kontrolu lihovin a byl zahájen intenzivní odběr vzorků do laboratoří SZPI i externích laboratořích. V rámci této závažné mimořádné situace byla věnována zvýšená pozornost kontrolám drobných maloobchodních provozoven, intenzivní kontroly probíhaly i ve dnech pracovního klidu a volna, z každé podezřelé šarže lihovin byl inspektory odebrán vzorek k laboratorním analýzám.

Celkem bylo provedeno 35 255 kontrol, v rámci nich bylo odebráno 1 030 lihovin, z nichž 34 vzorkovaných šarží nevyhovělo požadavku na metanol, dále byla zjištěna denaturační činidla, která znamenají důkaz použití denaturovaného lihu pro výrobu lihovin a přirozeně se nevyskytují v lihu zemědělského původu (ve 31 případech byl zjištěn 2-propanol, v 6 případech byl zaznamenán nálezu bitrexu a jednou pak terciální butanol). U devíti šarží lihovin neodpovídal obsah etanolu platným právním předpisům nebo deklaraci na obale.

SZPI kontrola potravin potenciálně kontaminovaných polskou odpadní solí z chemického průmyslu

Tato kontrolní akce proběhla na základě informací z médií, podle kterých určité polské firmy prodávaly potravinářským provozům odpadní průmyslovou posypovou sůl jako jedlou sůl pro použití do potravin. Celý případ byl polskou stranou hodnocen jako falšování a podvod.

V rámci této kontroly byly odebrány vzorky z celkem 75 šarží potravin s předpokládaným vyšším obsahem použité soli při výrobě, jako jsou výrobky z masa a ryb, koření přípravky, trvanlivé pečivo, chipsy, sýry a samostatná jedlá sůl původem z Polska, zda by uvedené potraviny nemohly být nebezpečné pro spotřebitele. V kontrolovaných šaržích byla provedena řada analytických stanovení zaměřených na bezpečnost potravin zahrnující stanovení následujících parametrů: těžké kovy (olovo, kadmium, rtuť), benzo[a]pyren, dioxiny a PCB s dioxinovým efektem, SO₂ (oxid siřičitý) – alergen v závislosti na typu kontrolované matrice. Všechny šarže byly vyhodnoceny jako vyhovující, v žádné šarži nebylo zjištěno porušení bezpečnosti potravin ve sledovaných znacích.

S ohledem na rozsah a dobu trvání tohoto protiprávního jednání v Polsku a neochotu polské strany předat seznam potravin touto solí kontaminovaných nezbyvá než konstatovat, že spotřebitelé v ČR patrně po celých uplynulých 10 let, po které tato činnost zřejmě probíhala, kupovali polské potraviny vyrobené za víceméně nekontrolovaných podmínek. Takové potraviny lze proto označit za potraviny bezprecedentně porušující základní pravidla hygienické bezpečnosti a jako takové nikdy neměly být uvedeny na trh. Polsko tak zřejmě nesplnilo jednu ze svých základních povinností poskytnout adekvátní ochranu spotřebitelům jak na území svém, tak i na území ostatních členských států EU.

Vědecké výbory

Vědecké výbory (expertní skupiny) jsou poradními orgány Koordinační skupiny bezpečnosti potravin. Jejich úkolem je zpracovávat vědecké studie, poskytovat odborná stanoviska, připravovat návrhy na přijímání opatření k zajištění zdravotní nezávadnosti v celém řetězci výroby potravin a krmiv, a spolupracovat na řešení aktuálních otázek. Stanoviska vědeckých výborů jsou využívána jako nezávislá vědecká podpora pro experty podílející se na přípravě právních předpisů Evropského společenství. V rámci rezortu zemědělství působí tyto čtyři vědecké výbory: Vědecký výbor výživy zvířat, Vědecký výbor veterinární, Vědecký výbor fytosanitární a životního prostředí a Vědecký výbor pro geneticky modifikované potraviny a krmiva. V roce 2012 byla zpracována řada odborných studií, které jsou k dispozici na webových stránkách jednotlivých výborů.

Vědecký výbor veterinární

V roce 2012 pokračovala činnost vědeckého výboru podle schváleného plánu činnosti, která byla soustředěna na zpracování a projednání studií a stanovisek zaměřených do oblastí úzce spojených s problematikou zdraví zvířat, pohody zvířat, zoonóz, hygieny provozu, nezávadnosti živočišných produktů a krmiv. Důležitým výstupem v roce 2012 byla „Metodika provádění studií trvanlivosti pro *Listeria monocytogenes* u potravin určených k přímé spotřebě“, jejímž cílem je, kromě jiného, sjednotit provádění studií pro jednotlivé provozovatele potravinářských podniků, umožnit jednotný přístup a vyhodnocení u příslušných inspektorů a stejně kvalitní provedení studie v různých laboratořích. Provádění

těchto studií trvanlivosti je definováno v nařízení Komise (ES) č. 2073/2005 ze dne 15. listopadu 2005, o mikrobiologických kritériích pro potraviny, ve znění pozdějších předpisů. Aktuální informace naleznete na www.vri.cz.

Vědecký výbor výživy zvířat

Zabývá se otázkami v oblasti výživy zvířat (kvalita krmiv, krmná aditiva, stopové prvky a vedlejší produkty ve výživě zvířat, farmakostimulanty) s dopadem na bezpečnost potravního řetězce. V roce 2012 byla uspořádána konference „Současné poznatky ve výživě zvířat ve vztahu k bezpečnosti produktů a k životnímu prostředí“ ve spolupráci Výzkumného ústavu živočišné výroby, v. v. i., MZe – Koordinačního místa pro technickou a vědeckou spolupráci s EFSA. Aktuální informace jsou dostupné na www.vuzv.cz.

Vědecký výbor fyto-sanitární a životního prostředí

Působí v oblasti bezpečnosti potravin, které mají návaznost na problémy v primární zemědělské výrobě, importu a exportu zemědělských surovin/produktů a fyto-karanténních oblastí, a problémů vznikajících důsledkem narušeného životního prostředí. V roce 2012 byly mimo jiné uspořádány semináře s názvem „Chemické a biologické kontaminanty v potravinách a zemědělských komoditách – aktuální problémy II a „Aktuální rizika hlodavců v potravinovém řetězci v ČR a kontrola kvality deratizace“. Aktuální informace jsou k dispozici na www.phyto-sanitary.org.

Vědecký výbor pro geneticky modifikované potraviny a krmiva

Zpracovává vědecká stanoviska ČR pro jednání na evropské úrovni v oblasti GM potravin a krmiv. V roce 2012 jich bylo 17 posouzeno a předloženo MZe. Vědecký výbor se také věnuje hodnocení rizik GM potravin a krmiv a vyjadřuje se k aktuálním otázkám v rámci této problematiky. V minulém roce zaujal negativní postoj k zákazu Francie pěstovat Bt kukuřici MON810 na svém území a na základě vědeckých podkladů odmítl francouzskou studii Gilles-Erica Séraliniho týkající se toxicity GM kukuřice NK603. V roce 2012 se tento tým nezávislých vědců podílel na legislativní úpravě nařízení, které stanoví prováděcí pravidla pro žádosti o povolení GM potravin a krmiv v souladu s nařízením (ES) č. 1829/2003 EP a Rady, kterým se mění nařízení Komise (ES) č. 641/2004 a (ES) č. 1981/2006. Informace o činnosti vědeckého výboru naleznete na www.scgmff.cz.

Jednotný integrovaný víceletý národní plán kontrol ČR 2010-2012

V roce 2012 byla provedena 2. revize dokumentu. Vzhledem k tomu, že všechny informace požadované v rámci provedených misí v roce 2011 byly doplněny a nedošlo ke změně právních předpisů ukládajících rozsah a formát dokumentu, byla provedena pouze dílčí úprava. V rámci revize byly doplněny zejména informace ve vztahu k novelám právních předpisů a k oblastem plánovaných auditů. Byly provedeny změny organizačních struktur

příslušných orgánů (včetně úpravy kompetencí) a dále byly aktualizovány informace o lidských zdrojích, školeních a frekvenci úředních kontrol.

V roce 2012 DG (SANCO) v souladu s čl. 45 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 o úředních kontrolách za účelem ověření dodržování právních předpisů týkajících se krmiv a potravin a pravidel o zdraví zvířat a dobrých životních podmínkách zvířat (dále jen „nařízení č. 882/2004“) provedlo celkem 6 kontrolních návštěv v ČR (auditů). Jednalo se o kontrolu následujících oblastí:

- Bezpečnost potravin živočišného původu, zejména masa, mléka a jejich produktů (bylo uloženo 7 doporučení, ve vztahu k nařízení č. 882/2004 bylo uloženo 1 doporučení, a to zajistit nestrannost, konzistenci a kvalitu úředních kontrol na všech úrovních podle článku 4).
- Kontrola laboratoří pracujících s živými viry slintavky a kulhavky (byla uložena 2 doporučení, a to ve vztahu k normám biologické bezpečnosti).
- GMO včetně jejich uvolňování do životního prostředí (bylo uloženo 5 doporučení, ve vztahu k nařízení č. 882/2004 byla uložena 2 doporučení, a to zajistit úřední kontroly geneticky nemodifikovaných osiv s cílem odhalit přítomnost GMO probíhaly plně na základě rizik a týkaly se zejména certifikovaného osiva kukuřice produkovaného v ČR a rozšířit rozsah analýz úředních laboratoří pro GMO, aby odpovídal požadavku článku 11 nařízení (ES) č. 178/2002 a článku 4 nařízení (ES) č. 1830/2003).
- Národní program tlumení výskytu salmonely (byla uložena 3 doporučení a žádné přímo k nařízení č. 882/2004).
- Identifikace a řízení rizik v oblasti krmiv (byla uložena 4 doporučení, k nařízení č. 882/2004 byla uložena 2 doporučení, a to aby při plánování frekvence kontrol byly brány v úvahu výsledky hodnocení kontrol provozovatele, jak je požadováno v čl. 3 nařízení (ES) č. 882/2004 a aby byly zlepšeny stávající opatření pro ověření účinnosti úředních kontrol podle článku 8 (3) nařízení (ES) č. 882/2004.
- Zabezpečení bezpečnosti potravin, hygienická kritéria (nařízení Komise (ES) č. 2073/2005) – v době přípravy podkladů je k dispozici pouze návrh zprávy z auditu, podle kterého je uloženo 5 doporučení a ve vztahu k nařízení č. 882/2004 je uloženo jedno doporučení, a to zajistit, aby národní referenční laboratoře realizovaly všechny úkoly, jak je požadováno v čl. 33 tohoto nařízení.

Školení inspektorů dozorových orgánů

Potřeba jednotného školení inspektorů vychází z nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 ze dne 29. dubna 2004 o úředních kontrolách za účelem ověření dodržování právních předpisů týkajících se krmiv a potravin a pravidel o zdraví zvířat a dobrých životních podmínkách zvířat. Obsah modulů (kurzů) školení vycházejících z oblastí uvedených v kapitole I, přílohy II, nařízení EP a Rady (ES) č. 882/2004. Za oblast školení je

zodpovědný odbor bezpečnosti potravin MZe. Plnění požadavků EU probíhalo v letech 2006-2009 prezenční formou, od roku 2011 je školení prováděno e-learningovou formou, která značně šetří finanční prostředky. Odborným garantem je Veterinární a farmaceutická univerzita Brno (VFU Brno), která zajistila odborníky, kteří postupně zpracovali odborné texty každého modulu (kurzu) a jsou k dispozici při aplikaci e-kurzu. Technickou podporu e-learningového kurzu zajišťuje Ústav zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI) prostřednictvím LMS eDoceo. ÚZEI, VFU Brno a MZe (odbor bezpečnosti potravin) vzájemně spolupracují.

V prvním kole e-learningu, kdy bylo zahájeno prvních 7 kurzů od 15. 10. 2011 a zbylých 8 kurzů od 30. 4. 2012, bylo proškoleno 79 inspektorů. Druhé kolo e-kurzů pro všech 15 modulů bylo spuštěno na období 1. říjen 2012 – 30. duben 2013 pro 80 inspektorů. Účastníci e-kurzů na závěr školení prochází závěrečným testem, jehož úspěšné zvládnutí je nezbytným předpokladem pro vystavení certifikátu potvrzujícího absolvování školení.

Aktivity informačního centra bezpečnosti potravin (ICBP)

Informační centrum bezpečnosti potravin (ICBP) je koncipováno jako informační centrum pro komunikaci s veřejností. ICBP prostřednictvím stávajících webových stránek a aplikací www.bezpecnostpotravin.cz, www.viscojis.cz, sociální síť Facebook a A-Z slovníku bezpečnosti potravin podává kompletní informace pro odbornou i laickou veřejnost z prostředí bezpečnosti potravin a zdravé výživy. ICBP dále informuje registrované uživatele webové stránky www.bezpecnostpotravin.cz o závadných potravinách zachycených v české tržní síti.

V roce 2012 rovněž proběhla aktualizace webových stránek www.viscojis.cz/teens, jejichž hlavním cílem je zlepšení informovanosti mládeže o problematice bezpečnosti potravin a správné výživě. Na této webové stránce je rovněž umístěn pravidelně udržovaný výukový program „Výživa ve výchově ke zdraví,“ a interaktivní pracovní sešity. Webové stránky a pracovní sešity jsou primárně určené pro výuku žáků 2. stupně základních škol.

V roce 2012 realizovalo ICBP celkem 32 přednášek převážně pro spotřebitele, 8 promo akcí a 102 vzdělávacích programů pro mládež. Během roku bylo v rámci činnosti ICBP vytištěno a distribuováno cca 25 000 ks materiálů s problematikou bezpečnosti potravin a zdravé výživy.

Spolupráce s EFSA

V roce 2012 oslavil Evropský úřad pro bezpečnost potravin (European Food Safety Authority – EFSA) desáté výročí své existence. Během své krátké existence si vydobyl pozici nezávislého tělesa schopného dodat v krátké době Evropské komisi, Evropskému parlamentu a členským státům špičková vědecká stanoviska.

V průběhu roku 2012 u příležitosti tohoto jubilea zorganizoval, ať samostatně, či ve spolupráci s členskými státy, celou řadu odborných akcí. Vrcholem oslav byla vědecká konference v listopadu 2012 v Parmě, jíž se zúčastnilo na 500 účastníků z celého světa, zaměřená na představení klíčových oblastí nové vědecké strategie EFSA.

Spolupráce ČR s EFSA, ať oficiální – zajišťovaná MZe, konkrétně Odborem bezpečnosti potravin, či expertní, je dlouhodobě na vysoké úrovni. Do spolupráce s EFSA bylo ke konci roku 2012 přímo zapojeno 12 českých organizací v rámci spolupráce podle čl. 36 (nařízení EP a Rady č. 178/2002) a 35 odborníků z ČR bylo zapsáno v Databázi expertů EFSA.

Smlouva na zajištění činnosti Koordinačního místa pro vědeckou a technickou spolupráci s EFSA byla podepsána v lednu 2012. V souladu s touto smlouvou byly aktivity Koordinačního místa v roce 2012 zaměřené především na podporu člena Poradního sboru, výměnu informací k hodnocení rizik mezi ČR a EFSA, sdílení informací ze členských států na Platformě pro výměnu informací (IEP), poradenství k souvisejícím vědeckým aktivitám a zviditelňování EFSA v členském státu. Klíčovou byla podpora sběru a harmonizace formátu dat pro hodnocení zdravotních rizik v rámci aktivity DATEX.CZ. Informace z Koordinačního místa jsou dostupné na webu www.bezpecnostpotravin.cz.

6 STRUKTURÁLNÍ VÝVOJ AGRÁRNÍHO SEKTORU

V roce 2012 obhospodařovaly podniky právnických osob 69,8 % výměry zemědělské půdy v ČR a podniky fyzických osob 30,2 % její výměry. Meziroční změny v podnikatelské struktuře v zemědělství byly v roce 2012 relativně malé. Dále mírně vzrostl počet zpracovatelů agrárních surovin, související i s rozvojem produkce regionálních potravin, a rozšířil se počet potravinářských firem se zahraniční majetkovou účastí. Došlo k příznivému nárůstu užití certifikovaných osiv a sadby polních plodin, v důsledku nepříznivého vývoje počasí naopak mírně poklesla spotřeba minerálních hnojiv. Spotřeba účinných látek v prostředcích na ochranu rostlin mírně vzrostla. Přes další meziroční pokles produkce i spotřeby průmyslových krmiv došlo k mírnému zvýšení soběstačnosti ČR v této skupině komodit. Dodávky traktorů a další zemědělské techniky po růstovém trendu předchozích let poklesly, přičemž vzrostl podíl nových mechanizačních prostředků zahraničních značek. Podíl úvěrů do odvětví zemědělství, lesnictví a rybářství z celkového objemu poskytnutých klientských úvěrů v roce 2012 vzrostl a dosáhl 1,9 %, především díky podílu dlouhodobých úvěrů. Pojistné za zemědělské pojištění meziročně mírně vzrostlo a odhadovaná propojištěnost plodin přesáhla 60 %. Odbytová družstva vyvíjela svou činnost u všech hlavních zemědělských komodit, nebylo však již možné podávat žádosti o podporu skupin výrobců vybraných komodit v rámci opatření „Zakládání skupin výrobců“ (nařízení vlády č. 655/2004 Sb.) a vyplácely se pouze zbylé nároky z roku 2011. Počet pracovníků v zemědělství poklesl na 105,4 tis. při meziročním úbytku o 3,8 %. V zemědělství, lesnictví a rybářství zaznamenala průměrná mzda vyšší nárůst než v národním hospodářství celkem a dosáhla 79,5 % její úrovně.

6.1 Podnikatelská struktura zemědělství

Koncem roku 2012 bylo v zemědělském registru ČSÚ evidováno téměř 48 tis. subjektů – zemědělských jednotek (tab. T6.1/01). Jejich podstatnou část (téměř 37 %) tvoří drobní

pěstitelé nebo chovatelé bez podnikatelského osvědčení. Všechny zemědělské jednotky v uvedeném registru jsou zde označovány jako zemědělské podniky a jsou rozděleny na podniky právnických osob (PPO) a podniky fyzických osob (PFO). PFO zahrnují jak zemědělské podnikatele podle zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, tak i fyzické osoby provozující drobné pěstitelské a chovatelské činnosti a nepodléhající evidenci zemědělského podnikatele.

Více než 1,9 tis. podniků (4 % z celkového počtu) hospodařilo bez zemědělské půdy a bylo zaměřeno výhradně na živočišnou výrobu. Převážnou část z nich (více než 86 %) tvoří PFO. Zbývající část podniků hospodařících bez půdy připadá na PPO, a to převážně na obchodní společnosti.

**T6.1/01 - Podnikatelská struktura fyzických a právnických osob v zemědělství¹⁾,
stav koncem roku 2012**

Právní forma	Počet podniků	Obhospodařovaná zemědělská půda		Obhospodařovaná orná půda		Průměrná výměra ²⁾	
		ha	%	ha	%	ha z. p.	ha o. p.
Fyzické osoby celkem	44 032	1 065 865	30,2	636 284	25,4	25,8	15,4
z toho - zeměd. podnikatelé³⁾	26 360	988 578	28,0	603 524	24,1	36,4	22,2
Právnické osoby celkem	3 871	2 460 462	69,8	1 870 987	74,6	744,0	565,8
v tom - obchodní společnosti celkem	3 090	1 716 401	48,7	1 273 932	50,8	674,4	500,6
z toho - spol. s r. o.	2 339	823 099	23,3	546 812	21,8	428,0	284,4
- a. s.	711	879 814	24,9	717 586	28,6	1 509,1	1 230,9
- družstva	531	714 705	20,3	580 652	23,2	1 265,0	1 027,7
- ostatní⁴⁾	250	29 356	0,8	16 404	0,7	149,0	83,3
Celkem	47 903	3 526 328	100,0	2 507 271	100,0	79,2	56,3

1) Zemědělsky aktivní subjekty s velikostními parametry odpovídajícími prahovým hodnotám AGC 2000.

2) Vypočteno za podniky obhospodařující zemědělskou půdu.

3) Zemědělské podnikatele splňující podmínky předepsané zákonem č. 252/1997 Sb., o zemědělství.

4) Státní podniky, příspěvkové organizace aj.

Pramen: ČSÚ - Zemědělský registr

Zpracoval: V. Vilhelm (ÚZEI)

Většina zemědělských podniků (necelých 96 %) vykázala alespoň minimální výměru z. p.⁶⁵ a tyto podniky hospodařily na 3,53 mil. ha z. p. (z toho 2,51 mil. ha o. p.).

Necelých 70 % z. p. (a necelých 75 % o. p.) obhospodařovaly PPO. Jednalo se převážně o obchodní společnosti⁶⁶, které obhospodařovaly téměř 49 % celkové výměry z. p. Družstva hospodařila na pětinu výměry z. p. Podíl ostatních právnických osob (státní podniky, příspěvkové organizace aj.) na z. p. je pouze 0,8 %.

Největší podíl na půdě obhospodařované PFO měli zemědělské podnikatele, na které připadalo 28,0 % celkové výměry obhospodařované z. p. a 24,1 % celkové výměry o. p.

⁶⁵ Jedná se o subjekty alespoň s 1 ha vlastní nebo najaté z. p. (základní prahová jednotka zjišťování v Agrocenzu 2000) nebo alespoň s 15 ary intenzivních plodin (sady, zelenina, květiny) nebo 10 ary vinic nebo 3 ary skleníků a pařenišť. Část subjektů (podniků) má výměru z. p. pod uvedenými hodnotami, splňuje však požadavky na prahové hodnoty týkající se chovu hospodářských zvířat: alespoň 1 ks skotu nebo 2 ks prasat nebo 4 ks koz a ovcí nebo 50 ks drůbeže, případně alespoň 100 ks králíků nebo kožešinových zvířat.

⁶⁶ Podle početního zastoupení se jedná především o společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti; v malé míře jsou zastoupeny i veřejné obchodní společnosti a komanditní společnosti.

Podíl orné půdy celkově představoval 71,1 % zemědělské půdy. PPO vykázaly vyšší stupeň zornění obhospodařované půdy (celkově 76,0 %; podle jednotlivých právních forem s. r. o. 66,4 %, a. s. 81,6 % a družstva 81,2 %) než PFO (59,7 %).

Na početních stavech základních druhů hospodářských zvířat měly PPO ještě vyšší podíl než na obhospodařované půdě. Na PPO připadlo více než 76 % skotu (v rámci toho více než 89 % dojených krav), více než 91 % prasat a více než 92 % drůbeže.

Podle právních forem podniků byly největšími chovateli skotu a. s., následované družstvy a zemědělskými podnikateli. Na chovu prasat se nejvíce podílely a. s. a dále družstva a s. r. o., na chovu drůbeže s. r. o., a. s. a zemědělství podnikatelé (tab. T6.1/02).

T6.1/02 - Struktura početních stavů hospodářských zvířat podle právních forem podniků, stav koncem roku 2012

Právní forma	Skot				Prasata		Drůbež	
	celkem		z toho dojené krávy		ks	%	ks	%
	ks	%	ks	%				
Fyzické osoby celkem	319 856	23,7	39 733	10,7	130 421	8,5	2 132 714	7,7
z toho - zeměd. podnikatelé¹⁾	299 804	22,2	38 144	10,2	115 452	7,5	2 022 154	7,3
Právní osoby celkem	1 031 549	76,3	332 956	89,3	1 409 708	91,5	25 517 581	92,3
v tom - obchodní společnosti celkem	645 411	47,8	190 839	51,2	1 146 265	74,4	24 072 685	87,1
z toho - spol. s r. o.	246 564	18,2	44 128	11,8	199 073	12,9	13 538 691	49,0
- a. s.	396 107	29,3	146 111	39,2	947 169	61,5	10 533 973	38,1
- družstva	375 033	27,8	138 455	37,2	291 279	18,9	1 269 267	4,6
- ostatní	12 221	0,9	3 722	1,0	9 360	0,6	55 289	0,2
Celkem	1 351 405	100,0	372 689	100,0	1 540 129	100,0	27 650 295	100,0

1) Zemědělství podnikatelé splňující podmínky předepsané zákonem č. 252/1997 Sb., o zemědělství.

Pramen: ČSÚ - Zemědělský registr

Zpracoval: V. Vilhelm (ÚZEI)

Velikostní struktura zemědělských podniků v ČR daná výměrou obhospodařované zemědělské půdy je velmi různorodá a vykazuje významné rozdíly mezi PPO a PFO (tab. T6.1/03 a příl. tab. 6.1/01).

Celkově téměř 65 % podniků obhospodařujících zemědělskou půdu mělo výměru do 10 ha a připadala na ně pouze 2,2 % celkové výměry z. p. Podniky s výměrou nad 500 ha představovaly necelá 4 % z celkového počtu podniků obhospodařujících zemědělskou půdu, avšak připadalo na ně 69,9 % její celkové výměry.

Z celkové výměry z. p. obhospodařované PPO připadaly necelé tři čtvrtiny na podniky větší než 1 tis. ha. Naproti tomu u PFO připadalo na podniky větší než 1 tis. ha pouze 8,2 % jimi celkem obhospodařované výměry z. p. Mezi 319 podniky s výměrou nad 2 tis. ha bylo 311 PPO a pouze 8 PFO. Největších podniků s výměrou nad 4 tis. ha z. p. z toho bylo 43 a jednalo se výhradně o PPO.

T6.1/03 - Velikostní struktura podniků fyzických a právnických osob obhospodařujících zemědělskou půdu, stav koncem roku 2012

Velikostní skupiny podniků podle výměry obhospodařované z. p. (ha)	Podniky celkem ¹⁾				Podniky fyzických osob ¹⁾				Podniky právnických osob ¹⁾			
	počet		výměra obhospodařované z. p.		počet		výměra obhospodařované z. p.		počet		výměra obhospodařované z. p.	
	abs.	%	ha	%	abs.	%	ha	%	abs.	%	ha	%
>0-<5	24 288	52,9	38 978	1,1	23 860	56,3	37 967	3,6	428	11,9	1 011	0,0
5-<10	5 443	11,8	37 953	1,1	5 222	12,3	36 396	3,4	221	6,1	1 557	0,1
10-<50	9 248	20,1	209 611	5,9	8 744	20,6	197 349	18,5	504	14,0	12 262	0,5
50-<100	2 419	5,3	169 443	4,8	2 184	5,2	152 727	14,3	235	6,5	16 716	0,7
100-<500	2 754	6,0	602 480	17,1	2 062	4,9	407 086	38,2	692	19,2	195 395	7,9
500-<1000	830	1,8	597 634	16,9	217	0,5	147 286	13,8	613	17,0	450 348	18,3
1000-<2000	653	1,4	913 956	25,9	53	0,1	67 068	6,3	600	16,6	846 888	34,4
2000 a více	319	0,7	956 272	27,1	8	0,0	19 986	1,9	311	8,6	936 287	38,1
Celkem	45 954	100,0	3 526 328	100,0	42 350	100,0	1 065 865	100,0	3 604	100,0	2 460 462	100,0

¹⁾ Bez podniků neobhospodařujících zemědělskou půdu.

Pramen: ČSÚ - Zemědělský registr

Zpracoval: V. Vilhelm (ÚZEI)

Vývoj podnikatelské struktury českého zemědělství v období od roku 2000 zachycující zemědělské podniky s výměrou více než 3 ha zemědělské půdy⁶⁷ je uveden v příl. tab. 6.1/02.

Podíl PFO na obhospodařované půdě postupně narůstal a proti roku 2000 se v roce 2012 zvýšil o 4 p. b. na úkor podílu PPO. Zvýšila se i průměrná výměra PFO větších než 3 ha z. p., a to z 38,8 ha v roce 2000 na 46,0 ha v roce 2012.

Podíl PPO se naopak snižoval, a to zejména u družstev, jejichž podíl na výměře z. p. obhospodařované podniky s výměrou nad 3 ha z. p. poklesl z 29,3 % v roce 2000 na 20,4 % v roce 2012. Poměrně výrazně se snížila průměrná výměra PPO větších než 3 ha z. p., a to z 1 036 ha z. p. v roce 2000 na 741 ha z. p. v roce 2012, jak z důvodu poklesu celkové jimi obhospodařované výměry půdy, tak i v důsledku početního nárůstu PPO.

Mezi roky 2011 a 2012 se uvedený trend již výrazně neprojevil, podíl PFO na obhospodařované zemědělské půdě dokonce klesl o 0,1 p. b. na 29,8 % a stejně se nepatrně zvýšil podíl PPO na 70,2 %. Podíl družstev se meziročně snížil o 0,1 p. b. na 20,4 %.

6.2 Podnikatelská struktura zpracovatelů agrárních surovin

V roce 2012 pokračoval trend z posledních let, znamenající růst počtu podnikatelských subjektů zařazených do potravinářské výroby a výroby nápojů (CZ-NACE 10 + CZ-NACE 11), jak vyplývá z údajů registru ČSÚ. Celkový počet subjektů zmíněných výrobních činností činil 18 529 (meziročně je to více o 431 firem). Rozdíl oproti minulým rokům je v nižším přírůstku. Nejvíce se v roce 2012 rozrostl počet firem se zahraniční majetkovou účastí.

U jednotlivých sledovaných právních forem s širším zastoupením ve výrobě potravin a ve výrobě nápojů se jejich počet meziročně vyvíjel takto:

⁶⁷⁾ Z důvodu dlouhodobé srovnatelnosti údajů od roku 1995 (viz dřívější Zprávy o stavu zemědělství ČR), kdy byly v Agrocenzu prahovou hodnotou 3 ha obhospodařované z. p. V Agrocenzu 2000 a v následujících zemědělských strukturálních šetřeních byla základní prahová hodnota snížena na 1 ha z. p., ale v šetření z roku 2010 byla zvýšena na 5 ha.

- celkový počet fyzických osob, z nichž většina podniká podle živnostenského zákona, se v roce 2012 rozšířil meziročně jen o 92 subjektů na 12 080 firem. Rozšiřování počtu těchto subjektů souvisí s pokračujícím zájmem o jedinečnou produkci v jednotlivých regionech, uplatňovanou též na farmářských trzích;
- nejvíce zastoupenou právní formou u obchodních společností byla v roce 2012 opět s. r. o., což je v kontextu s jednodušším založením i správou této kapitálové společnosti v porovnání s akciovou společností. V roce 2012 se tato forma podnikání vyskytovala u 3 531 firem, což představuje meziročně nárůst o 188 společností;
- počet akciových společností v roce 2012 dále klesl. V roce 2012 působilo ve sledované struktuře 460 a. s. (meziročně je to méně o 17 společností);
- rozšiřování počtu podniků se zahraniční majetkovou účastí pokračovalo i v roce 2012. Ke konci roku 2012 bylo těchto subjektů zaregistrováno již 2 220. Příčina rozšiřování této formy podnikání je v kontextu s propojením s mateřskými firmami, což umožňuje dceřiným společnostem v ČR vyšší kapitálovou a finanční vybavenost i lepší přístup na zahraniční trhy.

Část výrobců potravin a nápojů využívá k podnikání jiné právní formy, které však ani v roce 2012 nebyly příliš zastoupeny.

Jako v předchozích letech převládaly v roce 2012 u podniků sledovaných ČSÚ z hlediska velikosti (monitoruje subjekty se 100 a více zaměstnanci) podniky od 100 do 199 zaměstnanců. Lze konstatovat, že s rostoucí velikostí podniků jejich počet klesá. Meziroční změny jsou nevýznamné. Podrobnější údaje poskytuje tab. T6.2/01.

T6.2/01 - Velikostní struktury potravinářských podniků se 100 a více zaměstnanci

Počet zaměstnanců	Průměrný počet podniků		Meziroční index
	2011 ¹⁾	2012	
100 - 199	142	138	97,2
200 - 499	83	86	103,6
500 - 999	18	17	94,4
1000 - 1999	6	6	100,0
2000 - 2999	3	3	100,0
Celkem	252	250	99,2

1) Údaje za rok 2011 dosud nebyly zpřesněny.

Pramen: ČSÚ - Podnikatelské subjekty se 100 a více zaměstnanci

Zpracoval: J. Mezera (ÚZEI)

Výkonnostně nejvýznamnější velikostní kategorií (posuzováno podle absolutního objemu tržeb za prodej vlastních výrobků a služeb), obdobně jako v předchozích letech, představují podniky od 200 do 499 zaměstnanců s dosaženým objemem zmíněných tržeb 68,2 mld. Kč. Jen o málo menšího objemu těchto tržeb bylo v roce 2012 dosaženo u kategorie od 100 do 199 zaměstnanců, a to 66,4 mld. Kč. Uvedené dvě kategorie podniků se na tržbách

za prodej VV a S výroby potravinářských výrobků a výroby nápojů (CZ-NACE 10 a CZ-NACE 11) podílely 62,7 %.

Oborový pohled na počty podniků s 50 a více zaměstnanci v roce 2012 v meziročním porovnání je uveden v tab. T6.2/02. Nejpočetněji z hlediska počtu podniků je jako v minulých letech zastoupena výroba pekařských a cukrářských výrobků a zpracování masa a masných výrobků. Z meziročního porovnání vyplývá, že u většiny oborů, až na výjimky, nastal pokles počtu firem, u této kategorie podniků.

T6.2/02 - Průměrný počet podnikatelských subjektů podle výrobních oborů

Ukazatel	2011 ¹⁾	2012	Meziroční index
Zpracování masa a výroba masných výrobků	82	80	97,6
Zpracování a konzervování ryb	5	3	60,0
Zpracování a konzervování ovoce a zeleniny	15	15	100,0
Výroba rostlinných a živočišných tuků a olejů	7	6	85,7
Výroba mléčných výrobků	45	41	91,1
Výroba mlýnských a škrobářenských výrobků	16	17	106,3
Výroba pekařských a cukrářských výrobků	135	129	95,6
Výroba ostatních potravinářských výrobků	68	71	104,4
Výroba průmyslových krmiv	27	24	88,9
Výroba nápojů	59	57	96,6
Průmysl potravinářský celkem	459	443	96,5

1) Údaje za rok 2011 nebyly zpřesněny.

Pramen: ČSÚ - Podnikatelské subjekty s 50 a více zaměstnanci

Zpracoval: J. Mezera (ÚZEI)

Příliv přímých zahraničních investic (PZI) do výroby potravin a nápojů včetně výroby tabáku (CZ-NACE 10-12) dosáhl za rok 2012 podle předběžných údajů ČNB hodnoty 6 747 mil. Kč (tab. T6.2/03). Nejvyššího objemu ve sledovaném roce dosáhl v rámci těchto PZI ostatní kapitál, zahrnující především úvěrové vztahy. Zápornou hodnotu vykázal reinvestovaný zisk, zatímco základní kapitál byl kladný. PZI pouze do odvětví zpracování tabáku byly v roce 2012 záporné, a to především vlivem záporné hodnoty reinvestovaného zisku.

V porovnání s rokem 2011 se situace meziročně výrazně změnila. Celková hodnota PZI (za CZ-NACE 10-12) byla v roce 2012 podstatně vyšší (o 3 154,3 mil. Kč), zatímco podíl těchto investic na celkových PZI za ČR v roce 2012 klesl na 2,56 %, ačkoliv v roce 2011 činil 7,92 %. To vyplývá z toho, že příliv těchto investic do některých dalších odvětví byl masivnější. PZI do výroby potravin a nápojů a zpracování tabáku za celé sledované období (1997-2012) dosáhly dle předběžných údajů ČNB částky 66 742,2 mil. Kč a podílely se na objemu investic do národní ekonomiky 2,56 %.

T6.2/03 - PZI do výroby potravin, nápojů a tabákových výrobků (mil. Kč)

Název	2011	2012 ⁴⁾
Základní kapitál ¹⁾	-749,7	3 579,4
Reinvestovaný zisk ²⁾	-196,1	-3 922,9
Ostatní kapitál ³⁾	4 195,0	6 747,0
Celkem	3 249,2	6 403,5

1) Základní kapitál zahrnuje vklad nerezidenta do základního kapitálu společnosti (základní kapitál v pobočkách, všechny podíly v dceřiných a přidružených společnostech).

2) Reinvestovaný zisk je podíl přímého investora (v poměru k přímé majetkové účasti) na hospodářském výsledku nerozděleném formou dividend (reinvestovaný zisk = zisk běžného roku po zdanění + nerozdělený zisk z předchozích let - ztráta běžného roku - neuhrazená ztráta z předchozích let - dividendy).

3) Ostatní kapitál zahrnuje přijaté a poskytnuté úvěry, včetně dluhových cenných papírů a dodavatelských úvěrů, mezi přímými investory a jejich afilovanými podniky a ostatními podniky ve skupině. Tyto úvěrové vztahy jsou zachyceny v mezipodnikových pohledávkách a závazcích.

4) Předběžné údaje.

Pramen: ČNB

Zpracoval: J. Mezera (ÚZEI)

Odliv přímých investic z ČR do zahraničí do odvětví CZ-NACE 10-12 za rok 2012 činil dle předběžných údajů ČNB 87,2 mil. Kč. Za celé sledované období 1997-2012 dosáhl odliv přímých investic do zahraničí 3 737,8 mil. Kč, což představuje podíl 1,29 % v rámci národní ekonomiky.

6.3 Dodavatelská odvětví

Osivo a sadba

V roce 2012 bylo podle zákona č. 219/2003 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zaevidováno, popř. zaregistrováno 726 semenářských firem s oprávněním pro výrobu a dovoz rozmnožovacího materiálu (polní plodiny, sadba brambor, sazenice zelenin) a jeho uvádění do oběhu.

ÚKZÚZ – odbor osiv a sadby se jako národní určená autorita pravidelně zúčastňuje Výročního zasedání Schémat OECD a je členem pracovní skupiny pro elektronickou certifikaci. V březnu 2012 proběhla úspěšně reakreditace národní laboratoře Odboru osiva a sadby akreditačním orgánem ISTA.

V roce 2012 bylo vystaveno celkem 674 mezinárodních certifikátů, z toho 548 ISTA a 126 OECD. Kromě těchto mezinárodních certifikátů využívá mnoho dodavatelů možnosti vyvázet osivo s dvojjazyčným česko-anglickým uznávacím listem na osivo.

V tab. T6.3/01 jsou uvedeny přihlášené množitelské plochy v roce 2012 v porovnání s rokem 2011. Meziročně došlo k nejvýznamnějšímu nárůstu množitelských ploch u obilovin (o 15,4 %), dále u olejnin, prádlných rostlin a jetelovin. K největšímu poklesu množitelských ploch došlo u luskovin. Výkyvy v poptávce po certifikovaném osivu jsou ovlivněny trhem s jednotlivými plodinami v rámci ČR i EU a tomu odpovídá i meziroční kolísání výměry množitelských ploch.

V roce 2012 bylo podle odhadu ÚKZÚZ v ČR použito 190,3 tis. t certifikovaného osiva obilovin (meziročně o 22,9 % více), 11,2 tis. t certifikovaného osiva olejnin (více o 99,1 %), 5,8 tis. t certifikovaného osiva hrachu (pokles o 15,4 %).

T6.3/01 - Přihlášené množitelské plochy v ČR

Plodina	Přihlášené množitelské plochy (ha)	Vyrobené osivo, sadba (t)	Přihlášené množitelské plochy (ha)	Meziroční index přihlášených množ. ploch
	2011		2012	
Obiloviny (vč. kukuřice)	63 239	192 616	72 957	115,37
Luskoviny	6 248	8 593	4 689	75,05
Olejniny a přádné rostliny	12 544	9 780	13 148	104,82
Semenné okopaniny - řepa	-	-	-	0,00
Brambory	3 471	3 194	3 252	93,69
Jeteloviny	7 845	1 823	8 301	105,81
Trávy a jednoleté pícniny, ostatní krmné plodiny	13 653	6 154	13 360	97,85

Pramen: ÚKZÚZ

Zpracoval: P. Novotný (ÚZEI), B. Dobiášová (ÚKZÚZ)

Minerální hnojiva a přípravky na ochranu rostlin

V roce 2012 pokračovala registrace hnojiv a pomocných látek podle zákona č. 156/1998 Sb., o hnojivech. Kromě registrace se evidují hnojiva a pomocné látky uváděné do oběhu i dalšími třemi legálními způsoby, tzn. v režimu ohlášení (podle zákona č. 156/1998 Sb., o hnojivech), vzájemného uznávání (podle nařízení EP a Rady (ES) č. 764/2008) a HNOJIV ES (podle nařízení EP a Rady (ES) č. 2003/2003). HNOJIVA ES jsou však evidována a následně zveřejněna v Registru hnojiv pouze na základě žádosti výrobce, resp. dodavatele, protože tato hnojiva ze své podstaty žádné evidenci ani povinnému hlášení nepodléhají.

K 1. 1. 2013 bylo v Registru hnojiv evidováno celkem 1 820 hnojiv a pomocných látek v režimu registrace, 426 hnojiv v režimu ohlášení, 133 hnojiv a pomocných látek v režimu vzájemného uznávání a 46 hnojiv v režimu HNOJIV ES. Poměr tuzemských / zahraničních hnojiv a pomocných látek je cca 45 % / 55 %. Podíl HNOJIV ES na celkovém objemu obchodovaných hnojiv v ČR se odhaduje na 25-30 %.

Na základě výsledků analýz vzorků, odebraných v rámci odborného dozoru, bylo zrušeno šest rozhodnutí o registraci a byla zahájena dvě správní řízení u HNOJIV ES (chybná deklarace, nevyhovující jakostní ukazatele).

Ve srovnání s předchozím rokem došlo v roce 2012 k mírnému snížení spotřeby živin v minerálních hnojivech. Hlavním důvodem tohoto snížení v aplikaci minerálních hnojiv bylo sucho, které postihlo některé oblasti ČR a zemědělci tudíž k některým plodinám nehnojili. Minerálními hnojivy bylo v roce 2012 dodáno 98,9 kg N, 12,2 kg P₂O₅ a 6,5 kg K₂O na hektar zemědělské půdy. Celková spotřeba čistých živin dodaných minerálními hnojivy činila 414,6 tis. t, v přepočtu 117,6 kg/ha zemědělské půdy. V roce 2012 bylo kalkulováno s výměrou využívané zemědělské půdy podle LPIS 3 544 tis. ha.

Statkovými hnojivy bylo v roce 2012 dodáno v průměru 21,0 kg N, 13,1 kg P₂O₅ a 22,1 kg K₂O na hektar zemědělské půdy. Celková dodávka čistých živin ze statkových hnojiv činila 56,2 kg/ha (VÚRV). Spotřeba vápenatých hmot meziročně opět vzrostla, a to o 16,2 % na 201 tis. t.

Kapacita a stav zařízení na skladování hnojiv se postupně dostává do souladu s legislativními požadavky, a to díky možnosti čerpat dotace na výstavbu nebo rekonstrukci těchto prostor v rámci Programu rozvoje venkova 2007-13.

Údaje o spotřebě přípravků na ochranu rostlin a rostlinných produktů v ČR byly za rok 2012 získány přibližně od 3 090 subjektů, jejichž výměra představuje kolem 76 % celkové výměry orné půdy, 84 % výměry chmelnic, 68 % výměry vinic, 56 % výměry sadů a 33 % výměry travních porostů. Níže uvedené údaje jsou dopočtem k celkové výměře orné půdy, chmelnic, sadů a vinic na území ČR (SRS).

Spotřeba účinných látek, obsažených v přípravcích a dalších prostředcích na ochranu rostlin na zemědělské půdě, činila celkem 5 702 670 kg, l⁶⁸ (meziročně o 2,2 % více). Na 1 ha zemědělské půdy se spotřebovalo 1,61 kg, l, na 1 ha orné půdy, chmelnic, sadů a vinic 2,24 kg, l. Celková výměra, ošetřená přípravky na ochranu rostlin v roce 2012, činila 15 073,2 tis. ha (včetně dopočtu k celkové výměře orné půdy, chmelnic, sadů a vinic).

Struktura spotřeby přípravků a prostředků na ochranu rostlin se meziročně téměř nezměnila, herbicidy a desikanty se na ní podílely 55 %, fungicidy 23 %, regulátory růstu a vývoje 10 %, zoocidy 8 % a ostatní prostředky 4 %.

Spotřeba biologických přípravků na bázi mikroorganismů činila 32 182 kg, spotřeba účinné látky na 1 ha u těchto přípravků činila 0,11 kg/ha. V roce 2012 byla těmito přípravky ošetřena plocha 37 470 ha (včetně dopočtu), z níž pak v polních kulturách (kukuřice) 1 620 ha. Vzhledem k tomu, že sběr dat o spotřebě přípravků byl v roce 2012 zaměřen na vybrané zemědělské plodiny podle čl. 4 směrnice 2009/128/ES, nelze u ostatních biologických přípravků ošetřenou plochu kvalifikovaně odhadnout.

Průmyslová krmiva

Podle údajů zveřejněných Mezinárodní federací výrobců průmyslových krmiv (IFIF) dosáhla celosvětová produkce krmiv v roce 2011 hodnoty 873 mil. t, z celkového objemu činil podíl krmiv pro drůbež 44 % (379 mil. t), pro přežvýkavce 26 % (224 mil. t) a pro prasata 23 % (201 mil. t). Mezi 132 sledovanými zeměmi dosáhla nejvyššího objemu produkce Čína (175,4 mil. t), druhé USA vyrobily 164,9 mil. t a třetí Brazílie 59,6 mil. t. Aktuální hodnota podílu Číny na globální produkci průmyslových krmiv v roce 2011 dosahovala výše 20,1 %, podíl USA činil 18,9 % a podíl Brazílie byl 6,8 %. Dlouhodobě se

---

⁶⁸ Vyjádřeno v součtu kilogramů u sypkých a litrů u tekutých prostředků ochrany rostlin.

k významným producentům krmiv řadí také země EU a výroba roste rovněž v Japonsku, Indii a Kanadě.

Podle předběžně zveřejněných expertních odhadů FEFAC⁶⁹ vyprodukovaly v roce 2012 členské země EU 151,9 mil. t krmných směsí, což bylo stejné množství jako v roce 2011. V Německu a Velké Británii se očekává meziroční růst o 2 %, ve Francii a Polsku zřejmě meziročně ke změně objemu produkce nedojde a v Nizozemsku, Španělsku a Itálii se předpokládá snížení o 1-2 %. V celkové výrobě krmných směsí si tak Německo upevnilo svoji vedoucí pozici před Francií a třetím Španělskem.

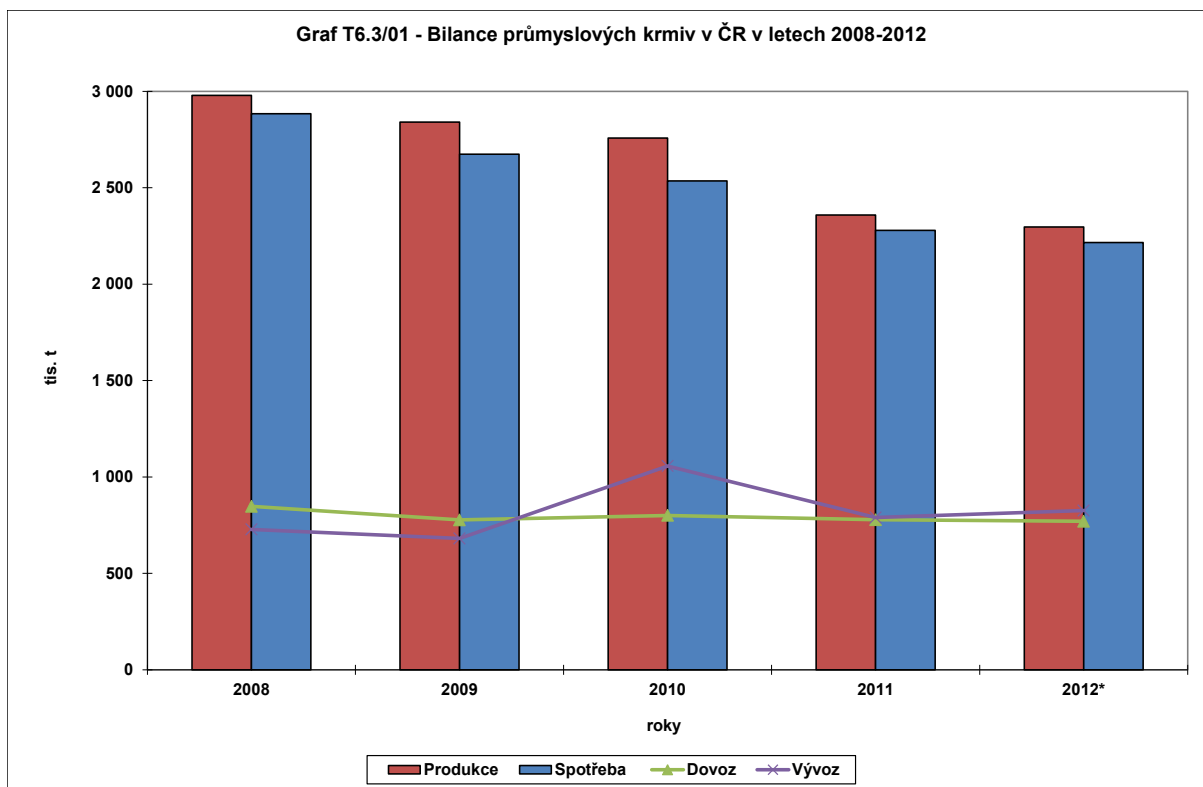
V roce 2012 byly nejdůležitějšími faktory, které měly vliv na objem produkce krmných směsí, složitá situace v odvětví vepřového masa a růst cen krmných obilovin. Výroba krmiv pro prasata se v meziročním srovnání snížila o 2 %. Naopak produkce krmiv pro skot se podle odhadu zvýšila o 1,5 % a u krmiv pro drůbež se odhaduje nárůst o 1 %. Výroba krmiv pro drůbež byla ještě, zejména v zemích jižní Evropy, ovlivněna realizací nových standardů v chovech nosnic.

V ČR se na struktuře výroby krmných směsí v roce 2012 podílely směsi pro hospodářská a ostatní zvířata 90,8 %. Podíl směsí pro prasata, který dlouhodobě postupně klesá, činil 32,0 %. Podíl směsí pro drůbež dosáhl hodnoty 37,2 %, meziročně klesl o 0,4 p. b. Podíl směsí pro skot se v porovnání s rokem 2011 snížil také o 0,4 p. b. na hodnotu 18,6 %. Meziroční srovnání CZV krmných směsí pro jednotlivé kategorie hospodářských zvířat je uvedeno v kap. 9.3.

V grafu T6.3/01 je znázorněn vývoj produkce, spotřeby, dovozu a vývozu průmyslových krmiv v ČR v letech 2008-12.

---

⁶⁹ FEFAC – The European Feed Manufacturers' Federation (Evropská federace výrobců krmiv).

*) Odhad.

Pramen: MZe, Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Zpracoval: J. Teichmanová (ÚZEI)

V ČR dosahovala výroba krmných směsí celkem v letech 2008-2011 průměrné hodnoty 2 734,1 tis. t a měla sestupný trend. Spotřeba krmných surovin pro výrobu krmných směsí se ve stejném období také snižovala a činila v průměru 2 593,1 tis. t. Bilance zahraničního obchodu byla v letech 2008 a 2009 záporná, ale v následujícím období vývoz v objemovém vyjádření převažoval nad dovozem. Import do ČR byl realizován převážně z Německa (podíl 60,4 %), dále z Polska (6,8 %) a Brazílie (5,8 %). Český export směřoval zejména do Německa (35,9 %) a také do Polska a na Slovensko (shodně 20,6 %). Dovoz se ve sledovaném období podílel na spotřebě 31,0 % a podíl vývozu na produkci byl v letech 2008-11 v průměru 30,0 %. V roce 2012 došlo podle předběžných údajů k meziročnímu posílení vývozu o 4,6 % a zároveň klesl o 1,1 % objem dovozu, takže je možné odhadovat kladnou bilanci zahraničního obchodu. Produkce i spotřeba se v porovnání s rokem 2011 snížila, podíl dovozu na domácí spotřebě vzrostl na 34,7 %. Zároveň vzrostl podíl vývozu na domácí produkci na 36,0 % a soběstačnost se velmi mírně zvýšila na 103,7 %.

Celkový objem výroby průmyslových krmných směsí v ČR v roce 2012 byl zjištěn ve výši 2 297 tis. t. V porovnání s rokem 2011 došlo k poklesu produkce o 2,6 %. Pokles výroby byl zaznamenán znovu u všech sledovaných krmných směsí pro hospodářská a ostatní⁷⁰

⁷⁰ Pod pojem „ostatní zvířata“ jsou zahrnuty ovce, kozy, koně, ryby, králíci, lesní zvěř a zvířata v ZOO.

zvířata. Naopak k výraznému meziročnímu zvýšení o 36,8 % došlo u kategorie domácích⁷¹ zvířat. Výroba směsí pro prasata byla nižší o 7,7 %, produkce směsí pro drůbež klesla o 3,8 % a v kategorii směsí pro skot bylo zaznamenáno snížení o 4,7 %. V roce 2012 došlo rovněž k poklesu o 3,7 % u směsí pro ostatní zvířata. Vývoj výroby krmných směsí v roce 2011 a 2012 je uveden v tab. T6.3/02.

T6.3/02 - Výroba krmných směsí v ČR (tis. t)

Druhy zvířat	2011	2012 ¹⁾	Meziroční index
Krmné směsi pro hospodářská a ostatní zvířata	2 205	2 087	94,6
Krmné směsi pro domácí zvířata	154	211	136,8
Celkem	2 359	2 297	97,4

1) Odhad.

Pramen: MZe - Roční výkazy o výrobě průmyslových krmiv

Zpracoval: J. Teichmanová (ÚZEI), J. Saksún (MZe)

V ČR registraci krmivářských provozů zajišťuje ÚKZÚZ, Oddělení krmiv. K 31. 12. 2012 bylo v registračním systému evidováno 17 924 právnických nebo fyzických osob, které požádaly o registraci krmivářských provozů pro činnost výroba, uvádění do oběhu, prvovýroba nebo doprava krmiv. Celkem bylo k tomuto datu evidováno 31 233 provozů, z toho schválených bylo 328 a registrovaných bylo 30 905 provozů. V roce 2012 bylo nově schváleno 17 a registrováno 741 provozů. Změny v evidenci byly provedeny u 81 schválených a 638 registrovaných provozů. Z evidence bylo vyjmuto 511 provozů, z toho 25 schválených a 486 registrovaných provozů.

Počty registrovaných provozů se proti roku 2011 významně nezměnily, všeobecně byl zaznamenán pouze velmi mírný pokles. Výraznější nárůst počtu provozů byl zaznamenán jen u dodavatelů krmiv, zejména pro zvířata v zájmovém chovu.

Přehled v tab. T6.3/03 uvádí specifikaci činností v registrovaných nebo schválených krmivářských provozech včetně údaje o počtech distributorů, dodavatelů a dovozců krmiv.

⁷¹ Jedná se o zvířata v zájmovém chovu ve smyslu zákona č.246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání.

**T6.3/03 - Specifikace činností ve schválených a registrovaných provozech
k 31. 12. 2012¹⁾**

Druh činnosti	Schválené	Registrované	Celkem ČR
Výrobci krmných surovin	6	277	283
Výrobci doplňkových látek	6	9	15
Výrobci premixů	22	9	31
Výrobci krmných směsí	135	219	354
Mobilní výrobní	0	72	72
Faremní mícháreny krmiv	0	454	454
Zemědělská prvovýroba - všeobecně	0	28 387	28 387
Dovozci krmiv	85	162	247
Dodavatelé krmiv	219	864	1 083
Distributoři	121	413	534
Dopravci krmiv	0	902	902
Uvádění na trh - krmné suroviny	0	1 156	1 156
Uvádění na trh - krmné směsi	0	883	883
Uvádění na trh - doplňkové látky	162	153	315
Uvádění na trh - premixy	132	85	217

1) V rámci jednoho provozu může být prováděno současně i více činností.

Pramen: ÚKZÚZ

Zpracoval: J. Teichmanová (ÚZEI)

Veterinární péče

V roce 2012 plnila ČR úspěšně kritéria monitoringu pro udržení statutu země prosté vztekliny, tuberkulózy, brucelózy a leukózy skotu, brucelózy ovcí a Aujeszkyho choroby u prasat. Pokračovaly a byly podle plánu plněny Národní programy pro tlumení výskytu salmonel v chovech nosnic pro produkci vajec, v reprodukčních chovech nosnic, v chovech kuřat chovaných na maso a v reprodukčních a výkrmových chovech krůt. V rámci Národního programu ozdravování od infekční bovinní rinotracheitidy byly zahájeny přípravy na ukončení tohoto programu.

Na podzim 2012 došlo k výskytu pseudomoru drůbeže (Newcastleské nákazy) v drobných chovech holubů a rovněž byl detekován původce tohoto onemocnění při hromadných úhynech volně žijících ptáků. SVS nařídila v postižených chovech utracení vnímavých zvířat a zavedla preventivní opatření, aby nedošlo k zavlečení této nákazy do chovů drůbeže. Koncem roku rovněž došlo na území ČR k záhytu nové nákazy skotu, ovcí a koz vyvolané tzv. Schmalenberg virem. Tato nákaza je přenášena hmyzem a poprvé byla popsána v roce 2011 v Německu. SVS proto zavedla systém laboratorní diagnostiky této nákazy a cílené sledování v populaci zvířat. Na podzim 2012 byl tento virus prokázán v Jihočeském a Plzeňském kraji, kde způsobil zmetání u ovcí.

V souvislosti s nálezovou situací v okolních státech bylo prováděno sledování nálezů, které by mohly znamenat riziko pro člověka. S využitím vzorků, které jsou standardně odebrány a vyšetřovány od zmetalek, bylo vyšetření u skotu, ovcí a koz rozšířeno o vyšetření na Q horečku. Nově bylo zavedeno rovněž vyšetření na západonilskou horečku, a to u koní

vykazujících změnu chování nebo nervové příznaky a také u uhynulých nebo ulovených volně žijících ptáků.

V roce 2012 byly provedeny plánované kontroly v dalších podoblastech – kontrola biologické bezpečnosti, kontrola chovatelů v souvislosti s používáním veterinárních léčiv, kontrola podmíněnosti Cross Compliance a kontrola péče o pohodu chovaných hospodářských zvířat. K národním kontrolám byly na základě analýzy rizika vybrány 3 % z registrovaných hospodářství v každém kraji.

V oblasti péče o pohodu zvířat v roce 2012 pokračovala příprava na provádění požadavků novely zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, účinné od 1. 1. 2013, mimo jiné také s ohledem na nové nařízení Rady (ES) č. 1099/2009/EU, o ochraně zvířat při usmrcování, a směrnicí EP a Rady 2010/63/EU, o ochraně zvířat používaných pro vědecké účely.

K národním kontrolám v chovech hospodářských zvířat, plánovaným na základě analýzy rizika, se přiřadila řada kontrol neplánovaných, vycházejících z podnětů občanů, podnětů jiných správních orgánů, rekonstrukce provozů, nutnosti ověření plnění uložených nápravných opatření, apod. Proběhly také mimořádné kontroly v chovech prasat s cílem ověření připravenosti plnění směrnice 2008/120/ES, kterou se stanoví minimální požadavky pro ochranu prasat.

Téma pohody zvířat a zajištění minimálních standardů bylo náplní řady regionálních kurzů a seminářů pro inspektory i pro chovatele, zejména s ohledem na zahájení kontrol péče o pohodu chovaných hospodářských zvířat v oblasti Cross Compliance od roku 2013.

Na několika školicích pracovištích proběhly také kurzy pro dopravce podle podmínek nařízení Rady (ES) č. 1/2005, o ochraně zvířat během přepravy a souvisejících činnostech, a kurzy odborné přípravy k získání kvalifikace a odborné způsobilosti na úseku pokusných zvířat. Proběhly také kvalifikační kurzy pro veterinární lékaře k výkonu dozoru nad ochranou zvířat (§ 26 zákona na ochranu zvířat proti týrání).

Zemědělská technika

Od roku 2009 v důsledku krize docházelo k výraznému poklesu v obnově techniky. V roce 2011 však došlo ke zvýšení počtu traktorů dodaných do zemědělství na 2 323 kusů a v následujícím roce 2012 opět došlo k mírnému poklesu a bylo dodáno 2 104 kusů. Více než 86 % traktorů je z dovozu a nákup nových traktorů je orientován především do vyšších výkonových tříd (jak u právnických, tak i u fyzických osob). Největší podíl trhu představují traktory firem John Deere, New Holland, Zetor a Case IH, jejichž celkový podíl na trhu vzrostl již na téměř 65 %. V posledních letech se začíná výrazněji objevovat na našem trhu již známá značka Belarus (převážně traktory do 100 kW s relativně nízkou pořizovací cenou).

Ze statistických podkladů lze usuzovat, že potřeba traktorů v zemědělských podnicích je z hlediska počtu pokryta a při obměně dochází především ke změně struktury traktorového

parku. Pro udržení rozumného tempa obnovy traktorů by se dodávky měly pohybovat ve výši cca 2 500 až 3 000 kusů ročně.

U sklízecích mlátiček rovněž dochází již řadu let k poklesu celkového počtu strojů v resortu. V roce 2010 již poklesl celkový počet sklízecích mlátiček na 7 397 (ČSÚ – Agrocensus 2010), tj. průměrně 196 ha obilovin na 1 sklízecí mlátičku. U sklízecích mlátiček dochází k postupné obnově staršího strojového parku technikou, která je výrazně výkonnější než technika vyřazovaná. Lze tedy předpokládat, že celkové počty sklízecích mlátiček v zemědělství budou dále klesat a ustálí se na hodnotě kolem 4 500 ks. K udržení racionálního tempa obnovy by se tedy dodávky sklízecích mlátiček do zemědělství měly pohybovat ve výši alespoň 200 až 250 kusů ročně.

Rovněž u samojízdných řezaček dochází k obnově strojového parku technikou, která je výrazně výkonnější než technika vyřazovaná. Dále je třeba vzít v úvahu, že samojízdné sklízecí řezačky se používají především pro sklizeň pícnin na orné půdě a jejich výměra se od roku 1990 postupně snížila z původních více než 1 mil. ha až na 400 tis. ha. Teprve v několika posledních letech se výměra pomalu začala zvyšovat, a to především z důvodu zvyšování výměry kukuřice na siláž pro energetické účely v bioplynových stanicích. Lze předpokládat, že celkové počty sklízecích řezaček v zemědělství budou dále klesat a ustálí se na hodnotě kolem 900 kusů. Pro udržení příznivého tempa obnovy by měly dodávky činit alespoň 45 až 50 kusů samojízdných sklízecích řezaček ročně.

T6.3/04 Vývoj dodávek traktorů, sklízecích mlátiček a samojízdných řezaček do zemědělství (ks)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Traktory	2 766	3 098	1 717	1 878	2 323	2 104
Sklízecí mlátičky	231	284	173	136	194	196
Samojízdné řezačky	29	38	18	24	43	51

Pramen: VÚZT v. v. i.

Zpracoval: J. Weichet (ÚZEI), Z. Abrham (VÚZT)

Pohonné hmoty

V roce 2012 se podle odhadu VÚZT, v. v. i., spotřebovalo v zemědělství v podnicích s více než 20 pracovníky 14 570 TJ různých druhů energie. Na této spotřebě se podílela motorová nafta 64,7 %, elektrická energie 17,3 %, zemní plyn 14 % a ostatní druhy energie 4 %.

T6.3/05 - Spotřeba motorové nafty v zemědělství (mil. l)

Odvětví	2009	2010	2011	2012	Meziroční index
Rostlinná výroba¹⁾	370,40	366,50	370,80	373,00	100,59
Živočišná výroba	61,70	61,10	61,80	62,20	100,65
Celková spotřeba v zemědělství	432,10	427,60	432,60	435,20	100,60

1) Včetně dopravy vnější po veřejných komunikacích.

Pramen: VÚZT, v. v. i.; ČSÚ

Zpracoval: J. Weichet (ÚZEI), O. Syrový (VÚZT)

Podle propočtů VÚZT a ČSÚ se v roce 2012 spotřebovalo v zemědělství 435,2 mil. l motorové nafty. Na celkové spotřebě motorové nafty se rostlinná výroba a doprava po vnějších komunikacích podílela 85,7 % a živočišná výroba 14,3 % (tedy stejné podíly jako v roce předchozím). Do celkové spotřeby motorové nafty není zahrnuta spotřeba služeb poskytovaných zemědělství jinými resorty, zejména v dopravě, a spotřeba vzniklá při nezemědělské činnosti podniků.

6.4 Úvěry a zajišťovací služby

Úvěry v zemědělství, myslivosti a rybolovu

Čerpání úvěrů zemědělskými podniky se v roce 2012 v souvislosti s příznivým vývojem zemědělství zvýšilo. Podle údajů ČNB k 31. 12. 2012 se na čerpání klientských úvěrů⁷² podle odvětví nejvíce podílely domácnosti (45,0 %) a dále činnosti v oblasti nemovitostí (11,9 %), zpracovatelský průmysl (9,5 %) a velkoobchod, maloobchod a opravy a údržba motorových vozidel (7,1 %). Podíl úvěrů do odvětví zemědělství, lesnictví a rybářství z celkového objemu poskytnutých klientských úvěrů v roce 2012 činil 1,9 % a proti roku 2011 se zvýšil o 0,3 p. b. Stav bankovních úvěrů a pohledávek v zemědělství, myslivosti a rybolovu k 31. 12. 2012 (tab. T6.4/01) se ve srovnání s předcházejícím rokem výrazně zvýšily, a to více než o 16 %, přičemž nejvyšší nárůst (o 23 %) zaznamenaly úvěry dlouhodobé, rostl i objem krátkodobých úvěrů (o více než 7 %) a pokles (o 5 %) vykázaly střednědobé úvěry. Investiční úvěry se podílely na celkovém objemu úvěrů 76,3 % s meziročním nárůstem o více než 19 %, což odráží významné oživení investiční dynamiky zemědělských podniků v roce 2012. Objem úvěrů pro odvětví zemědělství, myslivosti a rybolovu tak vykázal v roce 2012 historicky nejvyšší úroveň.

T6.4/01 - Struktura úvěrů a pohledávek v zemědělství, myslivosti a rybolovu - stav k 31. 12. (mil. Kč)

Ukazatel	2011	2012	Meziroční index
Úvěry a pohledávky za klienty celkem	35 298,0	41 138,7	116,5
v tom - krátkodobé (do 1 roku)	5 121,1	5 486,9	107,1
- střednědobé (1-5 let)	5 221,2	4 958,6	95,0
- dlouhodobé (nad 5 let)	24 955,7	30 693,2	123,0
z toho - investiční úvěry celkem	26 283,5	31 373,6	119,4

Pramen: ČNB

Zpracoval: V. Vilhelm (ÚZEI)

Při alokaci úvěrů do resortu zemědělství aktivně a pozitivně působí PGRLF, k jehož předmětu činnosti patří garance a subvencování části úroků z úvěrů v rámci vyhlášených programů. Investiční program „Zemědělec“ podporuje realizaci dlouhodobých investičních

⁷² V Kč a cizí měně.

záměrů s ohledem na restrukturalizaci a zvýšení efektivity, modernizaci, snížení výrobních nákladů, zlepšení jakosti a další rozvoj zemědělských subjektů, které nejsou považovány za přijatelné výdaje v rámci Programu rozvoje venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova. Podle údajů PGRLF za období od roku 1994 do konce roku 2012 činila celková výše podporovaných úvěrů 145 230 mil. Kč a nejvíce se na ní podílely akciové společnosti (39 %), následované zemědělskými družstvy (23 %), soukromými zemědělci (19 %) a společnostmi s r. o. (18 %).

Nejvýznamnějšími poskytovateli úvěrů podpořených poskytnutím dotace části úroků, resp. garance jsou Komerční banka, a. s., GE Money Bank, a. s. a Česká spořitelna, a. s.

Přímé zahraniční investice do zemědělství, lesnictví a rybolovu

V roce 2012 představovaly podle předběžných údajů ČNB přímé zahraniční investice do sektoru zemědělství, lesnictví a rybolovu pouze 0,25 % z celkových přímých zahraničních investic do ČR. Z teritoriálního pohledu zaujímaly v uplynulém období největší podíl na celkovém objemu přímých zahraničních investic v ČR (podle údajů ČNB⁷³) Nizozemsko, následované Německem a Rakouskem.

Příliv⁷⁴ přímých zahraničních investic do zemědělství, lesnictví a rybolovu v roce 2012 podle předběžných údajů ČNB činil 517 mil. Kč a proti roku 2011, kdy dosáhl záporné hodnoty, se zvýšil o 565 mil. Kč (tab. T6.4/02). V přílivu zahraničních investic do zemědělství, lesnictví a rybolovu v roce 2012 převažovaly vklady nerezidentů do základního kapitálu nad reinvestovanými zisky.

T6.4/02 - Přímé zahraniční investice do zemědělství, lesnictví a rybolovu (mil. Kč)

Název	2011	2012 ¹⁾
Základní kapitál²⁾	-8,5	324,4
Reinvestovaný zisk³⁾	74,7	192,7
Ostatní kapitál⁴⁾	-114,0	0,0
Celkem	-47,8	517,1

1) Předběžné údaje.

2) Základní kapitál zahrnuje vklad nerezidenta do základního kapitálu společnosti (základní kapitál v pobočkách, všechny podíly v dceřiných a přidružených společnostech).

3) Reinvestovaný zisk je podíl přímého investora (v poměru k přímé majetkové účasti) na hospodářském výsledku nerozděleném formou dividend (reinvestovaný zisk = zisk běžného roku po zdanění + nerozdělený zisk z předchozích let - ztráta běžného roku - neuhrazená ztráta z předchozích let - dividendy).

4) Ostatní kapitál zahrnuje přijaté a poskytnuté úvěry, včetně dluhových cenných papírů a dodavatelských úvěrů, mezi přímými investory a jejich afilovanými podniky a ostatními podniky ve skupině. Tyto úvěrové vztahy jsou zachyceny v mezipodnikových pohledávkách a závazcích.

Pramen: ČNB

Zpracoval: V. Vilhelm (ÚZEI)

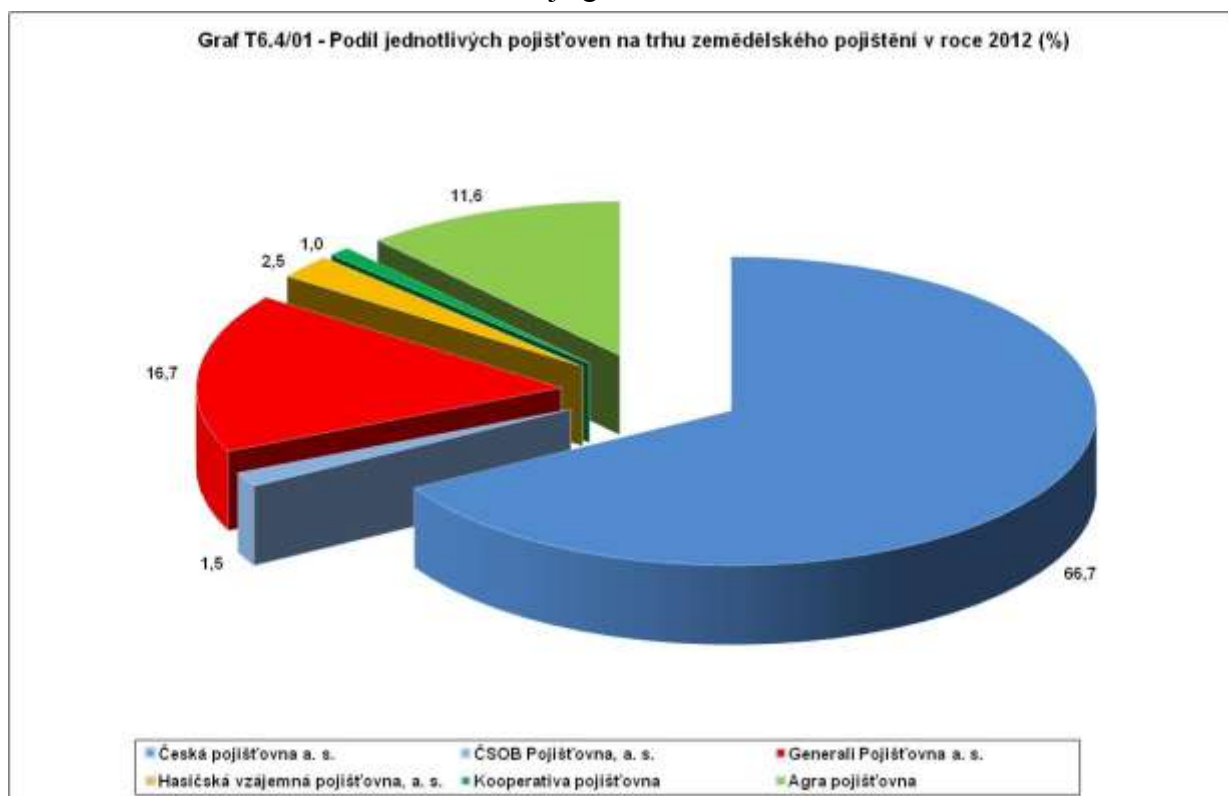
⁷³ Stav přímých zahraničních investic k 31. 12. v ČR v teritoriální struktuře – údaje za rok 2011.

⁷⁴ Investice od nerezidentů směřující do ČR.

Zemědělské pojištění

V roce 2012 nabízelo zemědělské pojištění několik komerčních pojišťoven. Žádosti o podporu pojištění plodin a hospodářských zvířat z prostředků PGRLF podali klienti České pojišťovny a. s., Generali Pojišťovny a. s., Hasičské vzájemné pojišťovny, a. s., ČSOB Pojišťovny, a. s., Agra pojišťovny, organizační složky pojišťovny Österreichische Hagelversicherung, VVaG a Kooperativy pojišťovny, a. s. Podíl jednotlivých pojišťoven na trhu zemědělského pojištění podle objemu pojistného za zemědělské pojištění uplatněného v žádostech o dotaci z PGRLF dokumentuje graf T6.4/01.

Pramen: PGRLF

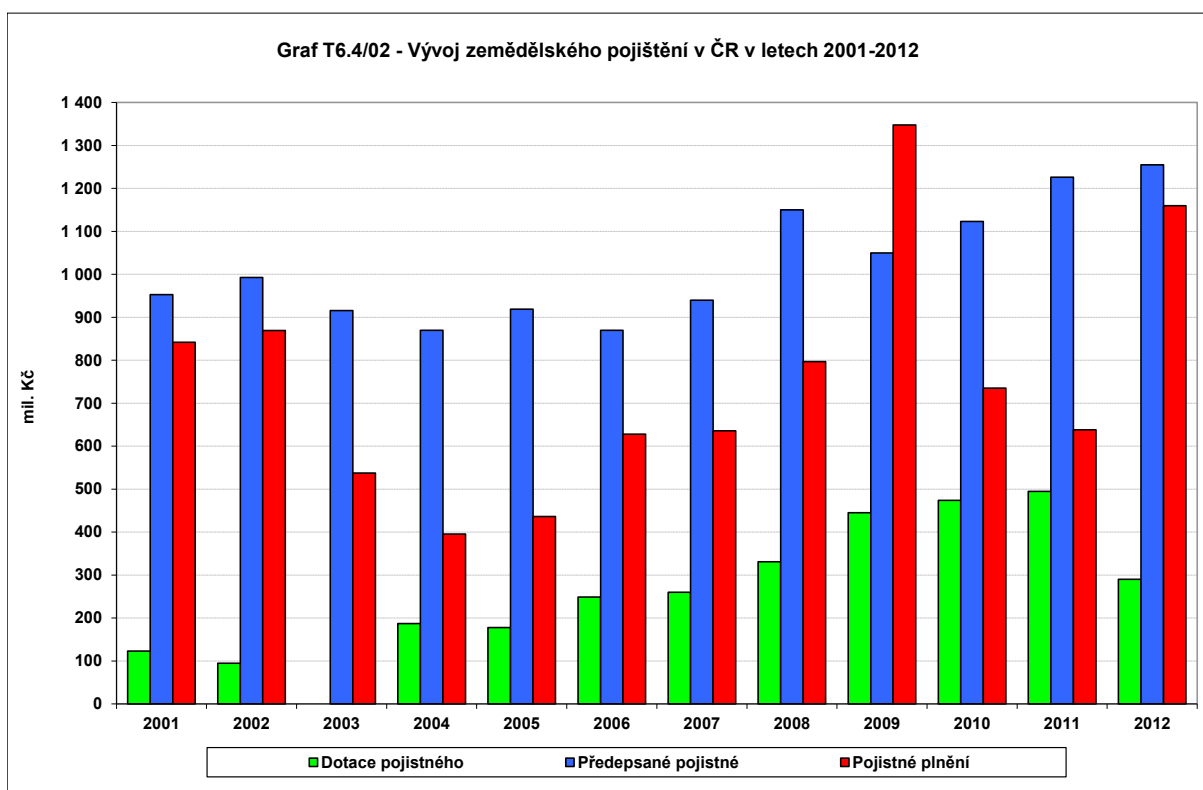
Zpracoval: V. Vilhelm (ÚZEI)

V rámci zemědělského pojištění nabízejí komerční pojišťovny produkty pojištění plodin a hospodářských zvířat, které se vztahují na vybraná živelní rizika, nakažová rizika a případně i některá další rizika ohrožující rostlinnou a živočišnou produkci v ČR. Bez možnosti pojistného krytí však zůstávají tzv. nepojistitelná rizika, k nimž v ČR patří vedle cenových rizik především sucho a dále déšť v období sklizně.

V rámci programu „Podpora pojištění“ poskytuje PGRLF od roku 2004 podporu pojištění plodin a hospodářských zvířat. Úroveň podpory, která se odvíjí od výše zaplaceného pojistného, v roce 2012 činila 50 % z prokázaných nákladů na pojištění speciálních plodin⁷⁵

⁷⁵ Speciálními plodinami se rozumí réva vinná, chmel, ovoce, jahody, konzumní zelenina, okrasné rostliny vč. školet, LAKR a přadné rostliny (len a konopí).

pro případ krupobití, požáru, vichřice, povodně nebo záplavy, sesuvu půdy, vyzimování, vymrznutí, jarního mrazu nebo mrazu, 17 % nákladů na pojištění ostatních plodin a 40 % nákladů na pojištění hospodářských zvířat pro případ uhynutí nebo utracení v důsledku živelních škod, nebezpečných nákaz⁷⁶ nebo jiných hromadných onemocnění infekčního nebo parazitárního původu. Pojištění tzv. jednotlivých škod na zvířatech (úrazy, neinfekční nemoci, porodní škody apod.) není předmětem dotace. Podpora je poskytována zemědělským podnikatelským subjektům splňujícím parametry malého nebo středního podniku, které jsou zemědělským prvovýrobcem. Celkový objem pojistného za pojištění plodin a hospodářských zvířat předepsaného pojišťovnami je proto vyšší než objem pojistného uplatněného v žádostech o dotaci z PGRLF. Vývoj celkového objemu dotace, předepsaného pojistného a plnění ze zemědělského pojištění ukazuje graf T6.4/02.

Pramen: PGRLF, ČAP, Kooperativa pojišťovna

Zpracoval: V. Vilhelm (ÚZEI)

V roce 2012 výměra pojištěných plodin na orné půdě, chmelnicích, vinicích a sadech vzrostla o 7 %⁷⁷ a přesáhla 1,5 mil. ha. Propojištěnost⁷⁸ se ve srovnání s rokem 2011 zvýšila

⁷⁶ Soukromé pojištění se vztahuje i na případy utracení nebo nutného poražení zvířat v důsledku nebezpečných nákaz, kompenzované státem dle zákona č.166/1999 Sb., o veterinární péči. Kompenzace od státu spolu s případným plněním ze soukromého pojištění tak postiženým chovatelům zpravidla pokrývá jak vlastní škodu na zvířatech, tak i další vznikající škody v důsledku přerušení provozu živočišné produkce.

⁷⁷ Údaj z ČAP za Českou pojišťovnu, ČSOB Pojišťovnu, Generali Pojišťovnu a Hasičskou vzájemnou pojišťovnu.

⁷⁸ Propojištěnost zde znamená podíl výměry pojištěných plodin k celkové výměře pěstovaných plodin.

a lze ji odhadnout na více než 50 %, vztaženo k údajům ČÚZK o celkové výměře orné půdy, vinic, chmelnic a ovocných sadů. Propojištěnost vztažená k údajům veřejného registru půdy LPIS přesáhla 60 %⁷⁹. Použití údaje LPIS zde lze považovat za vhodnější, neboť se vztahuje k evidovaným uživatelům zemědělské půdy, kteří představují tržní potenciál pojištění plodin. Propojištěnost hospodářských zvířat se v průměru dlouhodobě pohybuje na úrovni 80 %. Je možné konstatovat, že podpora pojištění přinesla žádoucí rozvoj pojistného trhu v segmentu zemědělského pojištění.

Předepsané pojistné⁸⁰ za zemědělské pojištění se zvýšilo v roce 2012 o více než 2 % především vlivem nárůstu u pojištění plodin téměř o 4 %, pojistné za pojištění zvířat naopak o více než 3 % pokleslo. K růstu pojistného u pojištění plodin přispěl nárůst pojištěných ploch. U pojištění zvířat pokles pojistného reflektuje zejména pokračující pokles stavů prasat. Pojistné plnění ze zemědělského pojištění v roce 2012 odhadem představovalo 92 % předepsaného pojistného⁸¹, čímž se škodní průběh v roce 2012 zvýšil o 40 p. b. proti roku 2011 (příl. tab. 6.4/01). Z klimatických rizik se významně projevilo vyzimování, jarní mrazy a zejména krupobití. Naopak sucho, které významně postihlo na jaře mnohé zemědělské podniky na jižní Moravě, není v našich podmínkách pojistitelným rizikem. K výskytu nákaz většího rozsahu v chovech zvířat v roce 2012 stejně jako v roce 2011 nedošlo.

6.5 Výzkum, vzdělávání a poradenství

Věda a výzkum

Základním dokumentem, jímž se řídí rezortní výzkum a vývoj, je „Koncepte zemědělského aplikovaného výzkumu a vývoje do roku 2015“, která byla koncipována v souladu s Usnesením vlády č. 287 ze dne 26. března 2008 k návrhu „Reformy systému výzkumu, vývoje a inovací v ČR“. Na přípravě rezortních výzkumných programů MZe se významně podílí Česká akademie zemědělských věd (ČAZV) jako poradní orgán ministra zemědělství. Současně se ČAZV spolupodílí na vyhodnocování a zveřejňování výsledků výzkumu, zejména jejich publikování v 11 recenzovaných vědeckých časopisech.

V roce 2012 se výzkumnou činností v oblasti zemědělství, potravinářství, vodního a lesního hospodářství a problematiky rozvoje venkova, která spočívá především v řešení projektů výzkumu, experimentálního vývoje a inovací (dále jen „projekty“) a výzkumných záměrů, zabývalo 7 veřejných výzkumných institucí a 2 státní příspěvkové organizace se statutem výzkumné organizace podle nařízení Komise (ES) č. 800/2008, které byly zřízeny

---

⁷⁹ Jde o odhad, protože Agra pojišťovna údaj neposkytla.

⁸⁰ Za rok 2012 jde o odhad zpracovaný na základě údajů z ČAP za Českou pojišťovnu, ČSOB Pojišťovnu, Generali Pojišťovnu a Hasičskou vzájemnou pojišťovnu, údajů Kooperativy pojišťovny a údajů PGRLF o výši pojistného uplatněného v žádostech o dotaci.

⁸¹ Agra pojišťovna údaj o předepsaném pojistném a vyplaceném plnění za rok 2012 neposkytla.

MZe. Na rezortním výzkumu, experimentálním vývoji a inovacích se dále podílelo kromě uvedených organizací také na dvě desítky významných soukromých výzkumných ústavů, z nichž 11 se statutem výzkumné organizace dle výše uvedeného nařízení, dále veřejné výzkumné instituce zřízené jiným rezortem, výzkumná pracoviště univerzit a vysokých škol, řada dalších menších výzkumných ústavů, organizací a institucí a soukromých podnikatelských subjektů.

Způsob hodnocení výsledků výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, prováděný Radou pro výzkum, vývoj a inovace (RVVI) na základě Metodiky hodnocení výsledků výzkumných organizací a hodnocení výsledků ukončených programů, kladl v roce 2012 zásadní důraz na vysokou odbornou úroveň vědecko-výzkumných prací a účelnost vynaložených veřejných finančních prostředků. Hodnocení provádí RVVI na základě bodu II.3. usnesení vlády č. 644 ze dne 23. června 2004 k hodnocení výzkumu a vývoje a jeho výsledků.

V rámci rezortního „Programu výzkumu v agrárním sektoru 2007-2012“ bylo v roce 2012 posledním rokem řešeno 68 projektů. Rovněž řešeno bylo 79 projektů v rámci rezortního programu „Výzkum v agrárním komplexu (VAK) 2009-2014“, z nichž 4 byly ukončeny. Započato bylo také 64 projektů rezortního programu „Komplexní udržitelné systémy v zemědělství 2012-2018 (KUS)“. Celkově byly tedy v roce 2012 účelové prostředky v úhrnné výši 398 306 tis. Kč poskytnuty na řešení celkem 211 projektů.

Tematicky byly projekty zaměřeny na celou šíři oborů v působnosti rezortu se stále stoupajícím důrazem na řešení co nejaktuálnější problematiky. Údaje o řešených i ukončených projektech jsou průběžně předávány do „Centrální evidence projektů“ (Informační systém VaVaI – CEP), která je veřejně dostupná na webové stránce RVVI www.vyzkum.cz.

V rámci rezortního programu KUS byla 16. května 2012 vyhlášena veřejná soutěž ve výzkumu, experimentálním vývoji a inovacích. MZe bylo doručeno 268 návrhů projektů, z nichž 201 postoupilo do odborného hodnocení, které vybralo 34 projektů k podpoře MZe od roku 2013.

Institucionální prostředky byly v roce 2012 poskytnuty na řešení 7 výzkumných záměrů, a to ve výši 236 441 tis. Kč. Dále byla 15 výzkumným organizacím poskytnuta institucionální podpora na dlouhodobý koncepční rozvoj ve výši 80 779 tis. Kč. Celková výše poskytnuté institucionální podpory v roce 2012 pak činila 317 220 tis. Kč.

Údaje o řešených výzkumných záměrech jsou průběžně předávány do „Centrální evidence výzkumných záměrů“ (Informační systém VaVaI – CEZ), údaje o výši institucionální podpory na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumných organizací jsou průběžně předávány do „Centrální evidence aktivit“ (Informační systém VaVaI – CEA), které jsou veřejně přístupné na webové stránce RVVI www.vyzkum.cz.

V oblasti mezinárodní spolupráce pokračovalo v roce 2012 řešení projektů v rámci mezinárodních programů výzkumu a vývoje, jmenovitě v 6. a 7. rámcovém programu EU a dalších výzkumných programech.

Pro efektivnější realizaci výsledků výzkumu řešitelé projektů zpracovávají plány uplatnění výsledků s uvedením uživatelů výsledků výzkumu, způsobů a termínů, jakými budou a v jakém časovém horizontu tyto výsledky využity. Tyto plány uplatnění výsledků jsou nedílnou součástí smluv o uplatnění výsledků, uzavíraných v souladu se zákonem č. 130/2002 Sb. Účelem těchto smluv je zajištění komplexnějšího a urychleného přenosu nových poznatků do provozní praxe. Přenos nových poznatků ke konečnému uživateli je rovněž podporován prostřednictvím poradenské a vzdělávací sítě MZe.

Informace o výsledcích státem podporovaných výzkumných projektů a záměrů jsou předávány do „Rejstříku informací o výsledcích“ (Informační systém VaVaI – RIV), který je veřejně dostupný na webové stránce RVVI www.vyzkum.cz. Výsledky řešení jsou rovněž dostupné v knihovně ČAZV a jsou zveřejňovány v rámci běžných publikačních aktivit.

Vzdělávání

Vzdělávání organizované MZe pro odbornou veřejnost probíhalo v roce 2012 v rámci schváleného Ročního vzdělávacího plánu (RVP), v Opatření PRV I. 3.1 Další odborné vzdělávání a informační činnost, se zaměřením na vzdělávání zemědělských a lesnických podnikatelů, vlastníků a nájemců lesa. Významné zastoupení mají rovněž tematické úkoly ÚZEI především pro potřeby operativního vzdělávání. Jednalo se o vzdělávání a osvětu poskytovanou ve veřejném zájmu, spojenou s činností ministerstva. Vzdělávací akce byly určeny pro zemědělskou, lesnickou, potravinářskou a vodohospodářskou veřejnost a pro mimoškolní výchovu dětí a mládeže.

Prostřednictvím RVP bylo v roce 2012 realizováno 21 vzdělávacích akcí za celkem 2 169 007 Kč. Většina akcí probíhá pravidelně každý rok a navazuje na akce (semináře, konference, školení včetně zajištění sborníků a studijních či výukových materiálů) z předchozích let. Tradičně měly velice vysokou úroveň akce environmentálního vzdělávání pro děti a mládež z oblasti lesního hospodářství, včelařství a rybářství a programy pro děti zaměřené na bezpečnost a zacházení s potravinami. Významný vzdělávací efekt měla rovněž vodohospodářská školení vodoprávních úřadů, kurzy odborné přípravy pro chov drůbeže a školení zemědělské veřejnosti v oblasti systému kontrol podmíněnosti (Cross Compliance). V rámci RVP byly finančně podpořeny soutěže odborných dovedností na středních školách rezortního zaměření. Na akce environmentálního vzdělávání připadla z celkového objemu finančních prostředků v roce 2012 částka ve výši 1 930 865 Kč, což je přibližně 90 %.

Celkový počet účastníků akcí financovaných z RVP dosáhl v roce 2012 počtu 32 719 osob. Z toho bylo celkem 29 803 dětí, z nichž většina navštívila akce pořádané Ústavem pro hospodářskou úpravu lesů v rámci environmentálního vzdělávání u příležitosti

Týdne lesů (25 741 dětí). Velký byl rovněž zájem školních a předškolních zařízení o akce z oblasti bezpečnosti potravin a zásad správného stravování (3 531 dětí).

Významný podíl má MZe na přípravě kvalifikačních a hodnotících standardů pro zemědělská, potravinářská, lesnická a vodohospodářská povolání. Tato aktivita je zároveň součástí funkce MZe jako autorizujícího orgánu ve smyslu zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání. Zákon umožňuje fyzickým osobám (starším 18 let, které mají alespoň základní vzdělání) získat osvědčení, které dokládá, že neformální výukou (např. při výkonu povolání nebo samostudiem) získali znalosti a dovednosti v rozsahu profesní kvalifikace.

Autorizaci k vykonání zkoušek profesních kvalifikací získávají školy, právnické a fyzické osoby, které splňují požadované materiálně-technické podmínky a jejichž autorizovaní zástupci získali odborné způsobilosti k vykonání těchto zkoušek. K 31. 12. 2012 bylo evidováno 113 žadatelů o autorizaci, z toho 112 subjektům již bylo vydáno rozhodnutí o autorizaci. K tomuto datu bylo vydáno 880 osvědčení o získání profesních kvalifikací.

V návaznosti na zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči, odbor výzkumu, vzdělávání a poradenství vydal „Osnovy a obsah kurzu“ pro odbornou způsobilost 1. stupně a „Metodický postup osnov a obsah kurzu“ pro odbornou způsobilost 2. stupně a pověřoval především střední školy s rezortním zaměřením a další vzdělávací instituce ke konání kurzů a doplňujících školení pro získání odborné způsobilosti pro zacházení s přípravky na ochranu rostlin. V závěru roku bylo uspořádáno na MZe ve spolupráci se SRS) a Českou společností rostlinolékařskou školení pověřených institucí a jejich lektorů za účelem zkvalitnění a sjednocení výuky v těchto kurzech. Ve spolupráci s MZd a SRS byl připraven písemný materiál k vydání ve Věstníku MZe s názvem „Časový rozvrh pro jednotlivá témata základních kurzů a doplňujících školení“, včetně témat týkajících se ochrany veřejného zdraví dle vyhlášky č. 206/2012 Sb., o odborné způsobilosti pro nakládání s přípravky.

Posuzování a uznávání kvalifikací je významné pro potřeby opatření PRV a rovněž pro občany evropského hospodářského prostoru. Splnění požadavku minimální zemědělské kvalifikace bylo posuzováno pro opatření „Zahájení činnosti mladých zemědělců“. Uznávání kvalifikací občanů EU a evropského hospodářského prostoru pro výkon regulovaných povolání v ČR probíhalo dle zákona č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace v rámci správního řízení, tím je umožněno zmíněným občanům zahájit podnikatelské aktivity v rezortních oborech.

V rámci podpory odborné výchovy bylo v roce 2012 podpořeno 100 subjektů, které vytvořily na svých pracovištích podmínky pro odborné vzdělávání ve vybraných zemědělských, lesnických, potravinářských a veterinárních učebních a studijních oborech, částkou 9 333 061 Kč z národního dotačního programu 9. E. – Školní závody. Tato podpora přispívá ke zkvalitnění kvalifikované pracovní síly v sektoru zemědělství a je velice kladně hodnocena ze strany středních odborných škol a zemědělských podniků.

Poradenství

Zemědělský poradenský systém stanovený v Koncepti poradenského systému MZe na léta 2009-2013 je poskytován různými formami, které tvoří čtyři stupně – od informativního všeobecného poradenství, přes odborné poradenství, individuální terénní poradenství až po syntetické informace poskytované prostřednictvím navzájem propojených webových stránek. Vzhledem k velmi omezeným národním prostředkům v roce 2012 byla zastavena jak podpora poskytování vstupních konzultací rezortními nevládními neziskovými organizacemi, tak i podpora odborných konzultací, která v předcházejících letech směřovala na podporu transferu výsledků vědy a výzkumu do praxe. Odborné poradenství ve druhém stupni poskytovaly v rámci svých výzkumných projektů bez přímé dotační podpory rezortní výzkumné instituce, univerzity a odborná sdružení, která plní roli nositele odborných poznatků.

Vstupní konzultace (první stupeň poradenství) byly nadále zabezpečovány prostřednictvím Agentur pro zemědělství a venkov MZe a Krajských informačních středisek pro rozvoj zemědělství a venkova a zajistily pomoc zemědělským podnikům formou šíření informací o opatřeních PRV a o aktuálních problémech při realizaci SZP a směřovaly tazatele i na další odborné konzultace.

Individuální terénní poradenství (třetí stupeň) je podporováno z opatření I. 3.4 PRV „Využívání poradenských služeb“, poskytováno poradci akreditovanými Ministerstvem zemědělství a umožňuje zemědělcům využít poradenské služby k řešení problematiky v oblasti dodržování zásad SZP, Cross Compliance a správné zemědělské praxe. Na poradenství v tomto stupni byla vyplacena podpora ve výši 73,8 mil. Kč.

V oblasti zemědělství si v roce 2012 rozšířilo akreditaci v podoblasti péče o půdu 51 poradců a v ostatních podoblastech 32 poradců. V září bylo vyhlášeno nové kolo a zahájena akreditace 23 poradců v oblasti rostlinolékařství; dokončení akreditačního řízení bude v dubnu následujícího roku. V Registru poradců akreditovaných MZe bylo k datu 31. 12. 2012 vedeno 270 poradců.

Každoroční vzdělávací akce poradců v rámci povinného bloku byly tematicky zaměřené na danou oblast/podoblast akreditace a součástí většiny těchto akcí byla i exkurze k dané problematice. Nepovinný vzdělávací blok se věnoval výsledkům kontrol podmíněnosti, klimatické změně a lesnické problematice.

Poskytování informací prostřednictvím specializovaných webových portálů (čtvrtý stupeň) má za cíl zjednodušení přístupu k poradenským informacím propojováním webových portálů. Informace jsou poskytovány ve všech úrovních poradenství, v různých stupních odbornosti.

6.6 Organizace prvovýrobců, zpracovatelů a zájmové organizace na agrárním trhu

Opatření „Zakládání skupin výrobců“ bylo v rámci programu HRDP zahájeno v roce 2005. SZIF zprostředkovává podporu, která umožňuje zemědělcům zvýšit míru konkurenceschopnosti v podmínkách jednotného trhu EU prostřednictvím vytváření obchodních skupin zemědělských prvovýrobců za účelem společného odbytu základních zemědělských komodit. Podpora skupin výrobců je poskytována pouze u takových komodit, které nejsou zabezpečeny zvláštními tržními předpisy specifických komodit platných v rámci Společenství. Podpora měla formu přímé nenávratné dotace na založení skupin výrobců a zajištění jejich fungování v průběhu pěti let, tj. do roku 2011. Příjem žádostí o zařazení do programu Zakládání skupin výrobců byl ukončen 31. 10. 2006. Žadatelé, zařazení do opatření „Zakládání skupin výrobců“ (v rámci nařízení vlády č. 655/2004 Sb.), podávali žádosti o dotace na regionálních odborech SZIF v období od 1. 1. 2011 do 15. 2. 2011. Rok 2011 byl posledním rokem pro podávání žádostí o poskytnutí dotace v rámci opatření Zakládání skupin výrobců. V roce 2012 byla řešena pouze odvolání k jednotlivým žádostem.

V roce 2011 bylo podáno celkem 150 žádostí o dotaci na 345 položek (komodit) ve výši 37,1 mil. Kč. K 31. 12. 2011 bylo celkem vyplaceno 36 mil. Kč.

V roce 2012 již nebylo možné podávat nové žádosti, vyplácely se pouze zbylé nároky z roku 2011, a to ve výši 1,067 mil. Kč.

T6.6/01 - Opatření zakládání skupin výrobců

Komodita	Počet položek (komodit) v žádostech ¹⁾ podaných v roce 2010	Počet položek (komodit) v žádostech podaných v roce 2011	Vyplaceno k 31. 12. 2012 z nároku 2011 (tis. Kč)
Včelí produkty	0	0	0,0
Obiloviny	119	97	102,0
Olejniny	121	98	0,0
Brambory	10	9	0,0
Len a konopí pěstované na vlákno	0	0	0,0
Květiny a okrasné dřeviny	1	1	0,0
Léčivé, aromatické a kořeninové rostliny	8	4	0,0
Školkařské výpěstky ovocných dřevin	1	0	0,0
Jatečný skot	73	60	49,3
Jatečná prasata	85	52	794,5
Jatečná drůbež	36	23	121,7
Jatečné ovce a kozy	4	1	0,0
Jateční běžci	0	0	0,0
Celkem	458	345	1 067,5

1) Ve všech letech připadá na 1 žádost více položek (komodit).

Pramen: SZIF

Zpracoval: M. Plášil (ÚZEI)

V roce 2012 působila v ČR na trhu s hovězím a vepřovým masem, obdobně jako v předchozích letech, celá řada odbytových družstev a organizací. K nejvýznamnějším z nich patří v odvětví hovězího a vepřového masa národní odbytové družstvo Centroadbyt, které působí na českém trhu již několik let. V roce 2012 sdružovalo toto odbytové družstvo celkem sedm odbytových družstev. Jeho činnost byla zaměřena na obchodování s jatečným skotem, zástavovým skotem a jatečnými prasaty na domácím i zahraničním trhu. Kromě toho poskytovalo svým členům marketingové a monitorovací služby o trhu s masem a jatečnými zvířaty nejen v ČR, ale také v ostatních evropských zemích. Prostřednictvím tohoto sdružení odbytových družstev byl v roce 2012 zprostředkován obchod s přibližně 10 % celkové tržní produkce prasat v ČR. Meziročně se podíl obchodovaných prasat z celkového objemu domácí produkce mírně snížil o 1 p. b. Na celkovém počtu zprostředkovaného prodeje skotu se v roce 2012 podílelo toto národní odbytové družstvo méně než 1 %. K nejvýznamnější odbytové organizaci, která je členem Centroadbytu, se řadí v roce 2012 nově založené družstvo Agropork CZ, spol. s r.o., které se zaměřuje především na marketing a monitoring českého i zahraničního trhu s komoditou vepřové a hovězí maso a na obchod s prasaty a skotem v rámci českého trhu.

Na trhu s mlékem v ČR bylo k 31. 12. 2012 registrováno celkem 36 odbytových organizací oprávněných ke zprostředkování prodeje mléka. V kvótovém roce 2011/12 bylo prodáno prostřednictvím odbytových organizací celkem 1 648,2 tis. t mléka, tj. 57,6 % množství dodaného k dalšímu zpracování. Z uvedeného množství bylo 801,6 tis. t mléka prodáno prostřednictvím tří organizací. Podíl tří největších subjektů na celkovém prodeji mléka v kvótovém roce 2011/12 dosáhl 27,9 %. V referenčním období 2012/13 bylo k 31. 12. 2012 prodáno prostřednictvím odbytových organizací 1 309,6 tis. t mléka, tj. 64,1 % množství dodaného k dalšímu zpracování. Největšími sdruženími z hlediska objemu mléka zprostředkovaného k prodeji byly v kvótovém roce 2011/12 Mlékařské a hospodářské družstvo JIH, Mlékařské hospodářské družstvo Střední Čechy a dále Morava, mlékařské odbytové družstvo.

Na úseku komodity ovce a kozy působila v roce 2012 společnost OVEKO, a. s., která byla založena chovateli ovcí a koz sdruženými ve Svazu chovatelů ovcí a koz v ČR. Jejím hlavním cílem je zajistit pravidelný odbyt jatečných a chovných zvířat do zahraničí a na tuzemský trh a distribuci dalších produktů ovcí a koz. K ostatním aktivitám patří provádění kontroly užitkovosti a poradenství.

U komodity slepičí vejce pokračovaly v činnosti v roce 2012 dvě velká odbytová seskupení – ČESKÁ VEJCE, a. s. a ZLATÁ VEJCE, a. s., jejichž hlavním úkolem je zajišťovat centrálně odbyt většiny produkce od výrobců, kteří jsou zároveň akcionáři uvedených společností a jejich výrobní závody jsou rozmístěny tak, že seskupení je schopno zabezpečit v případě potřeby zásobování ve všech částech republiky. Společnost ČESKÁ

VEJCE, a. s. má 11 členů. Společnost ZLATÁ VEJCE, a. s. sdružuje 5 výrobců konzumních vajec.

U organizací producentů ovoce a zeleniny se průběhu roku 2012 zvýšil počet uznaných organizací producentů z 10 na 11. Stávající organizace producentů ovoce a zeleniny (CZ FRUIT, odbytové družstvo, Praha; JIHOFRUKT, družstvo, Velké Bílovice; Jihomoravská zelenina, družstvo, Velké Bílovice; Odbytové družstvo LITAZEL, Bohušovice n. Ohří; EKO-ODBYT odbytové družstvo Slaný; Družstvo producentů rajčat, Podivín; Východočeská zelenina – družstvo producentů zeleniny, Synkov; EB Fruit, odbytové družstvo ovocnářů, Holovousy; Odbytové družstvo Polabí, Přerov nad Labem; Družstvo BRAMKO CZ, Semice) se v roce 2012 rozšířily o Družstvo OZC Jizera, Předměřice nad Jizerou, které splnilo podmínky pro řádné uznání za organizaci producentů. V roce 2012 bylo od těchto organizací producentů přijato 27 žádostí o dotace, 7 žádostí bylo přijato na změnu operačního programu a 5 žádostí na nové operační programy. Celkem obdržely organizace producentů v roce 2012 částku 45,2 mil. Kč, které byla vyplacena v plné výši z prostředků EU.

Předběžně uznaných seskupení producentů ovoce a zeleniny ke konci roku 2012 bylo 9. Po převodu seskupení Družstvo OZC Jizera do organizace producentů přibylo v roce 2012 k 8 seskupením (Odbytové družstvo ovoce Český ráj, Praha; Odbytové družstvo Berry, Břežany; M.O.Z. družstvo pěstitelů, Sedlnice; Bohemia Apple, družstvo, Tuchoraz; SP Zeltr, odbytové družstvo, Troubky; Nature Fruit, družstvo, Choustníkovo Hradiště; G's Pěstitel, odbytové družstvo, Stratov, Lysá nad Labem; ZP Otice odbyt s.r.o.) seskupení producentů Odbytové družstvo Suchá Loz. Seskupením producentů se za rok 2012 vyplatilo 13,7 mil. Kč, z toho 10,2 mil. Kč, tj. 75 %, z prostředků EU.

Celorepublikové odbytové družstvo regionálních dodavatelů pekárenských a mlýnských výrobků MP Produkt sdružuje významné české i slovenské výrobce z pekařsko-cukrářského a mlynářského oboru (ČR – 18 členů, SR – 5 členů). Základním předmětem činnosti tohoto družstva je prodej nejširšího sortimentu produktů z pekařsko-cukrářského a mlynářského oboru.

PRODEJ-BIO s.r.o., založená Svazem ekologických zemědělců PRO-BIO a německým svazem Bioland, organizuje a koordinuje odbyt českých biosurovin (obiloviny, luštěniny, krmiva, osiva, maso) s cílem umístit českou produkci na český trh.

Zájmové organizace

Venkov, zemědělství a potravinářství jsou velmi významné propojené oblasti, které generují také velký počet zájmových organizací. Popisovat každou zájmovou organizaci by přesahovalo rozsah a účel Zprávy o stavu zemědělství, proto zde uvádíme ty nejaktivnější (v abecedním pořadí).

Agrární komora ČR

AK ČR sdružuje většinu podnikatelů v zemědělství, lesnictví a potravinářství, prosazuje a obhajuje zájmy svých členů, poskytuje poradenství a informační služby na celém území ČR v následujících oblastech: právní a legislativní, konzultační, poradenské a praktické přípravy na povolání, zahraničních vztahů, celní a certifikační, informatiky. Více informací lze nalézt na www.agrocr.cz.

Asociace soukromého zemědělství ČR

ASZ je dobrovolnou stavovskou a profesní organizací soukromých zemědělců v ČR. Veškerá činnost vychází z respektování starých selských tradic a přesvědčení o perspektivě rodinných farem jako základu moderního evropského zemědělství a živého venkova. Základním předmětem činnosti je obhajoba ekonomických, sociálních a odborných zájmů českých soukromých zemědělců v ČR a v zahraničí. Více informací lze nalézt na www.asz.cz.

Českomoravský svaz zemědělských podnikatelů

Sdružuje právnické a fyzické osoby, které realizují svoji podnikatelskou činnost především v zemědělské výrobě. Jde především o subjekty, které hospodaří na území bývalých státních statků, jejichž majetek zprivatizovaly anebo získaly v restitucích. Hlavním předmětem činnosti svazu je hájení zájmů svých členů v oblastech privatizace majetku, privatizace státní půdy, vytváření stabilního podnikatelského prostředí a kontakt na struktury zemědělství EU. Více informací lze nalézt na www.cmszp.cz.

Potravinářská komora ČR

PK ČR plní funkci zájmového neziskového sdružení pro všechny potravinářské obory a obory zpracování zemědělských produktů. Je reprezentantem oboru potravinářství vůči orgánům státní správy a obdobným organizacím v členských státech EU a organizacím se světovou působností. Spolupracuje s ostatními oborovými svazy a společenstvy, která mají k problematice potravinářství vztah nebo navazují na jeho činnost. Více informací lze nalézt na www.foodnet.cz.

PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců

Je celostátní sdružení ekologicky hospodařících zemědělců, zpracovatelů a prodejců biopotravin. Sdružuje také poradce, školy, spotřebitele a přátele ekologického zemědělství. Hlavním posláním svazu je prosazovat v ČR ekologické zemědělství. Důležitou součástí je propagace biopotravin, vždy s ohledem na zájmy ekologických zemědělců, členů svazu PRO-BIO. Více informací lze nalézt na www.pro-bio.cz.

Společnost mladých agrárníků ČR

Je neziskové nevládní občanské sdružení zastupující mladou zemědělskou veřejnost a venkovskou mládež. Prosazuje zájmy svých členů v oblasti politické, odborné i společenské. Více informací lze nalézt na www.smacr.cz.

Svaz marginálních oblastí

Zastupuje zemědělce hospodařící ve znevýhodněných (horských a podhorských) oblastech. Svaz prosazuje, aby při tvorbě dotační a podpůrné politiky byl kladen větší důraz na podporu a rozvoj konkurenceschopné produkce a zemědělských aktivit méně příznivých oblastí. Více informací lze nalézt na www.lfa.cz.

Svaz vlastníků půdy ČR

Je zájmová organizace vlastníků zemědělské, lesní a ostatní půdy a pozemkových manažerů Čech a Moravy. Vyvíjí úsilí za reálný trh s půdou, proti vyvlastňování půdy, za osvobození od daně z pozemků a zátěže a břemen uživatelů půdy, za obnovu hranic a zpřístupnění pozemků zrychlením pozemkových úprav, o reformu pozemkového práva tak, aby bylo v souladu s „Listinou základních práv a svobod“. Více informací lze nalézt na www.svazvlastnikupudy.cz.

Zemědělský svaz ČR

Je dobrovolným, nezávislým, neziskovým, nevládním a nepolitickým sdružením právnických a fyzických osob (zemědělských obchodních společností, zemědělských družstev, odbytových družstev a společností, zemědělců a dalších podnikatelů, jejichž podnikání je především zaměřeno na zemědělství, pěstivatelství, chovatelství a služby), které se sdružily na ochranu svých hospodářských a sociálních zájmů v souladu s právními předpisy ČR. Více informací lze nalézt na www.zscr.cz.

6.7 Pracovní síly a trh práce v zemědělství

6.7.1 Pracovní síly v zemědělství

Trend snižování zaměstnanosti v zemědělství pokračoval i v roce 2012. Meziroční úbytek pracovníků v zemědělských podnicích činil 3,8 % a jejich počet se snížil na 105,4 tis.⁸² (tab. T6.7/01). Podíl pracovníků v zemědělství na celkové zaměstnanosti v národním hospodářství ČR činil 2,2 %⁸³ a meziročně se nezměnil.

---

⁸² Průměrný evidenční počet pracovníků (ve fyzických osobách) v podnicích zemědělské prvovýroby bez souvisejících služeb a myslivosti, předběžný údaj.

⁸³ Předběžný údaj, propočty ÚZEI podle: Zaměstnanost a nezaměstnanost v ČR podle výsledků VŠPS (1. až 4. čtvrtletí 2012), ČSÚ 2013.

T6.7/01 - Vývoj počtu pracovníků zemědělství¹⁾ (tis.)

Podnikatelská forma	Průměrný evidenční počet pracovníků (fyzické osoby)				
	2008	2009	2010	2011	2012 ²⁾
Podniky právnických osob	98,2	92,6	86,8	82,4	78,7
v tom - státní podniky	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2
- družstva	29,6	27,3	25	23,7	22,4
- obchodní společnosti³⁾	68,3	65	61,6	58,5	56,1
Podniky fyzických osob⁴⁾	28,2	27,6	27,4	27,2	26,7
Celkem	126,4	120,2	114,2	109,6	105,4

1) Bez souvisejících služeb a myslivosti.

2) Předběžné údaje.

3) A. s., s. r. o. a ostatní obchodní společnosti se zemědělskou činností (vč. odhadu počtu zaměstnanců v organizacích do 49 osob a celkového počtu zaměstnavatelů).

4) Odhad včetně námezdních pracovníků a pomáhajících rodinných příslušníků.

Pramen: propočty ÚZEI podle:

Zaměstnanost a nezaměstnanost v ČR podle výsledků VŠPS, 4. čtvrtletí 2008-2012, ČSÚ 2009-2013;

Evidenční počet zaměstnanců a jejich mzdy v ČR za 1.-4. čtvrtletí 2008-2012, ČSÚ 2009-2013

Zpracoval: D. Spěšná, J. Drlík (ÚZEI)

K meziročnímu úbytku pracovníků došlo ve všech právních formách zemědělských podniků⁸⁴. V relativním vyjádření nastal nejvyšší úbytek pracovníků již tradičně v družstvech (o 5,5 %) a dále pak v obchodních společnostech (o 4,1 %), absolutní úbytek pracovníků byl nejvyšší v obchodních společnostech. V podnicích fyzických osob se zaměstnanost snížila o 1,8 %.

Struktura zaměstnanosti podle právních forem se v posledních letech výrazně nemění, v meziročním srovnání změny nedosáhly ani 1 p. b. V roce 2012 nadále více než polovina zemědělských pracovníků pracovala v obchodních společnostech (53,2 %), přibližně pětina v družstvech (21,3 %) a čtvrtina v podnicích fyzických osob (25,3 %).

Ve 4. čtvrtletí 2012⁸⁵ představovali zaměstnanci včetně pracujících členů družstev 74,2 % pracovníků agrárního sektoru a podnikatelé včetně pomáhajících rodinných příslušníků tvořili zbývajících 25,8 %. V meziročním srovnání poklesl podíl kategorie podnikatelů a rodinných příslušníků o 3,2 p. b. Ve srovnání se situací v národním hospodářství je podíl této kategorie nadále vyšší (proti 18,4 % v NH), pro agrární sektor je však příznačný vyšší podíl podnikatelů na vlastní účet, čili těch, kteří sami pracovní místa v zemědělství nevytvářejí.

Z hlediska odvětvového členění v zemědělství ČR tradičně převládá zaměstnanost v podnicích se smíšenou, tj. kombinovanou rostlinnou a živočišnou výrobou. Podstatně nižší podíl pracovníků je zaměstnán v podnicích specializovaných na živočišnou či na rostlinnou

⁸⁴ U státních podniků zůstal stav přibližně na úrovni 200 pracovníků.

⁸⁵ Pramen: Zaměstnanost a nezaměstnanost v ČR podle výsledků VŠPS (4. čtvrtletí 2011, 2012), ČSÚ 2012, 2013. Pramen od roku 2009 slučuje data za zemědělství, myslivost, lesnictví a rybářství.

výrobu. Z aktuálních dat⁸⁶ vyplývá, že meziročně nejvíce poklesla zaměstnanost právě v nejpočetnějších smíšených hospodářstvích (zhruba o 5 %), v podnicích specializovaných na živočišnou výrobu došlo po loňském propadu tentokrát k mírnějšímu úbytku pracovníků. Živočišná výroba je však největší měrou koncentrována v podnicích se smíšenou výrobou, proto se omezování jejího rozsahu významně promítá i do zaměstnanosti v těchto podnicích. Podle Agrocenzu 2010⁸⁷ mezi roky 2000-2010 klesl počet subjektů specializovaných na živočišnou výrobu (neobhospodařujících zemědělskou půdu) o více než polovinu.

Stárnutí zemědělské populace představuje problém ve většině evropských zemí nevyjímaje ČR. Ve 4. čtvrtletí 2012⁸⁸ vykazovali v sektoru nejvyšší zastoupení pracovníci ve věku 45-59 let (46,7 %), následovala je kategorie pracovníků ve věku 30-44 let (33,0 %). Nižších podílů dosahovali pracovníci nejmladší kategorie 15-29 let (10,5 %) a pracovníci nejstarší, tj. ve věku 60 a více let (9,8 %). V meziročním srovnání poklesl podíl pracovníků ve věkové kategorii 30-44 let (o 2,5 p. b.), podíly ostatních kategorií mírně narostly. Celkově podíl pracovníků ve věku 45 let a více dosáhl v zemědělském sektoru 56,5 %, kdežto v NH 41,1 %. Podíl pracovníků této věkové kategorie se v sektoru zvýšil výrazněji (přibližně o 2 p. b.) než v NH.

Ve 4. čtvrtletí 2012⁸⁹ činil podíl žen ve struktuře zaměstnanosti v zemědělství, lesnictví a rybářství 27,5 % a meziročně narostl o 0,9 p. b. V zemědělství (vč. myslivosti a souvisejících činností) pak tento podíl činil 30,6 %. Podíl žen v zemědělství dlouhodobě osciluje kolem 30 % (Agrocenzus 2010 uvádí podíl žen na AWU 30,1 %) a je nižší než průměrný podíl žen na zaměstnanosti v národním hospodářství ČR (cca 43 % ve 4. čtvrtletí 2012) i než podíl žen v zemědělství EU (37,4 % v EU 27 v roce 2011⁹⁰).

Srovnání údajů ze SLDB 2001 a 2011 potvrdilo, že vzdělanostní struktura pracovníků v zemědělství, lesnictví a rybolovu se zlepšuje. Zvýšily se podíly pracovníků s maturitou a s vyšším odborným a vysokoškolským vzděláním, naopak se snížily podíly pracovníků se základním vzděláním a středním bez maturity (vč. vyučených). Vzdělanostní strukturu pracovníků sektoru v roce 2011 tvořilo 8,8 % pracovníků se základním vzděláním (vč. nedokončeného a bez vzdělání; pokles o 7,1 p. b.), 48,1 % pracovníků se středním vzděláním bez maturity (vč. vyučených; pokles o 3,8 p. b.), 30,9 % pracovníků s maturitou

---

⁸⁶ Pramen: Čtvrtletní výkaz P 3-04 pro ekonomické subjekty vybraných produkčních odvětví (průměrný evidenční počet zaměstnanců ve fyzických osobách, podniky s 50 a více zaměstnanci), 1. až 4. čtvrtletí 2012, ČSÚ 2013.

⁸⁷ Pramen: Agrocenzus 2010 – Strukturální šetření v zemědělství a metody zemědělské výroby (analytické vyhodnocení), ČSÚ 2012.

⁸⁸ Pramen: Zaměstnanost a nezaměstnanost v ČR podle výsledků VŠPS (4. čtvrtletí 2011, 2012), ČSÚ 2012, 2013. Pramen od roku 2009 slučuje data za zemědělství, myslivost, lesnictví a rybářství.

⁸⁹ Pramen: Zaměstnanost a nezaměstnanost v ČR podle výsledků VŠPS (4. čtvrtletí 2011, 2012), ČSÚ 2012, 2013. Pramen od roku 2009 slučuje data za zemědělství, myslivost, lesnictví a rybářství.

⁹⁰ Pramen: Agriculture in the European Union - Statistical and economic information, EK 2012.

(vč. vyššího odborného vzdělání; nárůst o 6,4 %) a 11,7 % pracovníků s vysokoškolským vzděláním (nárůst o 4,2 p. b.). Ve srovnání se situací v NH jsou mezi zemědělci nadále nižší podíly vzdělanějších kategorií (18,3 % pracovníků s vysokoškolským vzděláním a 38,6 % pracovníků s maturitou a vyšším odborným vzděláním v NH v roce 2011), což je však do jisté míry determinováno samotným charakterem zemědělské práce.

S nižším vzděláním zemědělců koresponduje i skutečnost, že většina pracovníků sektoru se uplatňuje v dělnických profesích. Podle klasifikace zaměstnání (CZ-ISCO)⁹¹ byla profesní struktura v sektoru v roce 2012 následující⁹²: 38,4 % představovali kvalifikovaní pracovníci, 19,7 % obsluha strojů a zařízení, 10,3 % techničtí a odborní pracovníci, 7,7 % řemeslníci a opraváři, 8,2 % pomocní a nekvalifikovaní pracovníci, 5,2 % úředníci, 3,4 % řídicí pracovníci, 3,6 % specialisté a 3,4 % provozní pracovníci ve službách a prodeji. Pracovníci sloučených technicko-hospodářských profesí (CZ-ISCO 1-4) tvořili více než pětinový podíl (22,6 %) a meziročně zaznamenali nárůst o 1,1 p. b. Ve sloučené skupině dělnických profesí vykazovala nejvyšší meziroční pokles podílu kvalifikovaných pracovníků (o 2,9 p. b.), naopak nejvíce narostl podíl pomocných a nekvalifikovaných pracovníků (o 1,7 p. b.).

Agrární zaměstnanost zůstává nadále regionálně diferencována. V roce 2012⁹³ pracovalo nejvíce pracovníků sektoru v kraji Jihomoravském a Vysočina (v obou shodně 11,4 %). Pořadí dalších krajů podle podílu na zaměstnanosti v sektoru bylo následující: Jihočeský (11,2 %), Olomoucký (10,8 %), Středočeský (10,4 %), Pardubický (7,9 %), Moravskoslezský (7,2 %), Plzeňský (7,0 %), Královéhradecký (5,8 %), Ústecký (5,7 %), Zlínský (4,8 %), Liberecký (2,5 %), Karlovarský (2,2 %) a Hl. m. Praha (1,7 %). Největší relativní úbytek zaznamenal kraj Královéhradecký.

Stejně jako v minulých letech vykazoval i v roce 2012 nejvyšší podíl pracovníků agrárního sektoru na celkové zaměstnanosti kraje Kraj Vysočina (7,6 %), následovaly ho kraje Jihočeský (6,0 %), Olomoucký (5,9 %), Pardubický (5,1 %), Plzeňský (3,9 %), Královéhradecký (3,6 %), Jihomoravský (3,3 %), Zlínský (2,8 %), Středočeský (2,6 %), Ústecký (2,5 %), Karlovarský (2,4 %), Moravskoslezský (2,1 %), Liberecký (2,0 %) a Hl. m. Praha (0,4 %).

---

⁹¹ *Klasifikace CZ-ISCO = 1 Zákonodárci a řídicí pracovníci, 2 Specialisté, 3 Techničtí a odborní pracovníci, 4 Úředníci, 5 Pracovníci ve službách a prodeji, 6 Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství, 7 Řemeslníci a opraváři, 8 Obsluha strojů a zařízení, montéři, 9 Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci, 0 Zaměstnanci v ozbrojených silách.*

⁹² *Pramen: Zaměstnanost a nezaměstnanost v ČR podle výsledků VŠPS (4. čtvrtletí 2011, 2012), ČSÚ 2012, 2013. Pramen od roku 2009 slučuje data za zemědělství, myslivost, lesnictví a rybářství.*

⁹³ *Pramen: Zaměstnanost a nezaměstnanost v ČR podle výsledků VŠPS (4. čtvrtletí 2011, 2012), ČSÚ 2012, 2013. Pramen od roku 2009 slučuje data za zemědělství, myslivost, lesnictví a rybářství.*

6.7.2 Trh práce a pozice zemědělců

Pro sledování situace na agrárním trhu práce a její srovnání se situací v NH používá ÚZEI signální míru nezaměstnanosti⁹⁴. Ve 4. čtvrtletí 2012⁹⁵ její hodnota v agrárním sektoru dosahovala 5,2 %, což v meziročním srovnání znamená pokles o 0,8 p. b. V celku NH byla hodnota signální míry nezaměstnanosti 5,7 % a meziročně se zvýšila o 0,7 p. b.

Přestože signální míra agrární nezaměstnanosti po vstupu ČR do EU až do roku 2008 klesala, ve srovnání s nezaměstnaností v národním hospodářství byla situace v zemědělství horší. Ve druhé polovině roku 2008 se signální míry nezaměstnanosti v sektoru a celku NH vyrovnaly a v důsledku ekonomické recese se poté začaly zvyšovat. Vyjma období od poloviny roku 2011 do poloviny roku 2012 přitom signální míra nezaměstnanosti v agrárním sektoru byla nižší než v NH.

Pro nezaměstnanost v agrárním sektoru jsou příznačná sezónní specifika (v návaznosti na charakter zemědělské výroby vykazují zimní měsíce vyšší hodnoty ukazatele), ale také výrazné genderové rozdíly. Signální míra agrární nezaměstnanosti je dlouhodobě vyšší v případě žen než mužů, ve 4. čtvrtletí 2012 dosahovala u žen hodnoty 7,9 % (meziročně poklesla o 3,7 p. b.), u mužů 4,2 % (meziročně narostla o 0,3 p. b.). V NH je situace v tomto ohledu poněkud vyrovnanější (6,7 % u žen, 4,9 % u mužů).

Rozhodující část pracovníků v zemědělství ČR má status zaměstnanců (převážně v podnicích právnických osob) a jejich příjmy jsou realizovány formou mzdy. Úroveň mezd v zemědělství přitom dlouhodobě zaostává za průmyslem a průměrem národního hospodářství. Zatímco rok 2011 byl z hlediska vývoje zemědělských mezd velmi nepříznivý, rok 2012 přinesl pozitivnější výsledky, a to zejména ve srovnání s vývojem mezd v NH a v průmyslu, kde se výrazněji projevovaly typické dopady hospodářské krize. V zemědělství (včetně lesnictví a rybářství) vzrostla průměrná mzda⁹⁶ (příl. tab. 6.7/01) o 4,8 % a dosáhla 19 950 Kč. V průmyslu vzrostla mzda o 3,4 % a v národním hospodářství o 2,7 %. Absolutní meziroční přírůstek průměrných mezd činil v zemědělství 907 Kč, v průmyslu 818 Kč a v celém NH 665 Kč. Průměrná mzda v průmyslu (25 208 Kč) po více než 10 letech převýšila mzdu v NH (25 101 Kč) a obě překračovaly průměrnou mzdu v zemědělství i nadále o více než 5 tis. Kč. Disparita mezd v zemědělství (včetně lesnictví a rybářství) se meziročně

---

⁹⁴ Míry specifické agrární i srovnatelně vyjádřené obecné nezaměstnanosti uváděné v textu mají pouze orientační charakter; ukazatele zahrnují nezaměstnané registrované na úřadech práce i zprostředkovatelných práce a neregistrované nezaměstnané, kteří pracovali v posledních 8 letech. Údaje pro výpočet míry agrární nezaměstnanosti srovnatelné s registrovanou mírou nezaměstnanosti dle MPSV nejsou dostupné.

⁹⁵ Pramen: Zaměstnanost a nezaměstnanost v ČR podle výsledků VŠPS (4. čtvrtletí 2011, 2012), ČSÚ 2012, 2013. Pramen od roku 2009 slučuje data za zemědělství, myslivost, lesnictví a rybářství.

⁹⁶ Na přepočtené počty zaměstnanců.

poněkud zmírnila (dle revidovaných dat o 1,1 p. b. vůči průmyslu a 1,5 p. b. vůči NH) a dosáhla 79,1 % vůči průmyslu a 79,5 % vůči národnímu hospodářství celkem⁹⁷.

Celkový objem mzdových prostředků (bez OON) vzrostl v NH o 1,8 %, v průmyslu o 3,5 %. V zemědělství narostl o 2,5 %, a to při nejvýraznějším úbytku zaměstnanců v rámci porovnávaných odvětví. Použité mzdové prostředky zemědělství (včetně lesnictví a rybářství) tvoří zhruba 2 % celkových mzdových prostředků vyplacených v ČR.

V roce 2012 vzrostly spotřebitelské ceny o 3,3 %, což je výrazně vyšší nárůst než v letech 2009-2011, a tato hodnota dokonce překročila nárůst průměrné mzdy v NH, takže celkově došlo v ČR ke snížení reálných mezd o 0,6 %. V průmyslu reálná mzda stagnovala (0,1 %), zemědělství se dostalo z loňské záporné hodnoty tentokrát do kladných čísel (1,4 %).

I přes příznivější vývoj mezd v zemědělství v roce 2012 ve srovnání s průmyslem a NH se absolutní schodek mezd v zemědělském sektoru zmírnil proti úrovni předchozího roku pouze nepatrně. Nárůst mezd v zemědělství byl přitom propojen s dalším snižováním zaměstnanosti. Vzhledem k významným výpadkům v tržbách za rostlinnou produkci v podnicích postižených suchem lze předpokládat nárůst regionálních rozdílů (v neprospěch dotčených produkčních oblastí) jak ve vývoji mezd, tak v rozsahu zaměstnanosti.

7 PŮDA A VLASTNICKÉ VZTAHY K PŮDĚ

Během 20 let realizace pozemkových úprav jsou dokončené nebo rozpracované KPÚ a JPÚ na více než čtvrtině z. p., celkové náklady dosáhly 22,1 mld. Kč, přičemž v roce 2012 došlo k dalšímu meziročnímu mírnému snížení výdajů na 1,58 mld. Kč. V daném roce se zobchodovalo 2,7 % ZPF, což v absolutním vyjádření činí 112 tis. ha. Z vyčleněné celkové nabídky státní půdy (zhruba 600 tis. ha) zbývá privatizovat přibližně 7-8 % zemědělských pozemků. Vývoj tržních cen zemědělské půdy v letech 2010 a 2011 lze s ohledem na poměrně rychlý cenový růst do roku 2009 považovat spíše za stagnující. V případě prodeje státní zemědělské půdy došlo v roce 2012 ke zhruba 8% nárůstu kupní ceny, a to na 6,30 Kč/m². V rámci restitučních řízení bylo doposud rozhodnuto celkem o 1 767 159,72 ha zemědělské a lesní půdy. Proti roku 2011 došlo ke snížení rozlohy z. p. o cca 4,8 tis. ha, tj. o 0,1 %, a tím se úbytek vrací k trendu před rokem 2011, ve kterém došlo ke zvýšení odvodů za zábor z. p. Meziroční úbytek ZPF v roce 2012 spočíval podle ČÚZK především ve snížení výměry orné půdy o 7,2 tis. ha, naopak vzrostla výměra druhu pozemku trvalé travní porosty o 2,2 tis. ha. Dochází k fragmentaci vlastnické struktury půdního fondu, z části tvořené dělením vlastnických parcel a z části obnovou katastrálního operátu při digitalizaci katastru nemovitostí. Celková výměra půdy podle evidence LPIS se zvýšila na 3 544 tis. ha, což signalizuje dostatečný zájem o podnikání v zemědělství. Konkurenceschopnost zemědělství vlivem nevhodného vztahu k zemědělské půdě se snižuje úbytkem její výměry a kvality. Od roku 1966 se snížila výměra zemědělské půdy o 290 tis. ha. Vlivem ztráty dlouhodobých kvalitativních vlastností půdy je roční ekonomická ztráta přibližně 385 mil. Kč.

---

⁹⁷ Za samotné zemědělství dosáhla mzdová disparita (ČSÚ 2013, nepublikováno) 77,8 %, resp. 78,1 %.

7.1 Pozemkové úpravy

Pozemkové úpravy naplňují preambuli zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě, podle které se mají upravovat vlastnické vztahy k půdě v souladu se zájmy hospodářského rozvoje venkova i v souladu s požadavky na tvorbu krajiny a životního prostředí. Pozemkové úpravy⁹⁸ započaly v roce 1991 a za uvedené období bylo uspořádáno formou jednoduchých (JPÚ) nebo komplexních úprav (KPÚ) 21,7 % z. p.⁹⁹ a na dalších 10,7 % se nacházejí pozemkové úpravy ve stádiu řešení. Celková výměra se zahájenými nebo dokončenými pozemkovými úpravami tak představuje rozlohu více než 1 372 tis. ha z. p. a týká se 4 986 katastrálních území. Z celkového počtu 13 026 katastrálních území v ČR se tedy jedná o více než třetinu katastrálních území s vyřešenou pozemkovou úpravou, popř. pozemkovou úpravou ve stavu řešení. Celkové náklady na komplexní a jednoduché pozemkové úpravy dosáhly 22,1 mld. Kč.

Meziročně došlo ke snížení alokovaných prostředků na pozemkové úpravy o 45 mil. Kč na 1,575 mld. Kč. Vzhledem k časové a investiční náročnosti v procesu pozemkových úprav jejich postup stále neodpovídá potřebám vyjadřovaných zejména obcemi a vlastníky, ale také uživateli půdy a zainteresovanými orgány státní správy. Pozemkové úpravy jsou hrazeny jak ze státního rozpočtu (Všeobecná pokladní správa, Ředitelství silnic a dálnic, PF ČR, PPO¹⁰⁰), tak i z financí, které plynou z fondů EU (PRV), a to zejména na realizaci společných zařízení v pozemkových úpravách (polní cesty, protierozní, vodohospodářská a ekologická opatření). Tab. T7.1/01 znázorňuje stav provádění pozemkových úprav v roce 2012.

---

⁹⁸ *Vlastní proces v pozemkových úpravách je upraven zákonem č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech, ve znění pozdějších předpisů a rozeznává dvě formy pozemkových úprav: jednoduché pozemkové úpravy, které představují řešení zpravidla jen části jednoho katastrálního území, resp. pouze v něm vybraného problému, a komplexní pozemkové úpravy, představující ucelené řešení zpravidla celého katastrálního území v souladu s požadavky na tvorbu krajiny, životního prostředí, vodohospodářských poměrů včetně zpřístupnění pozemků, protierozní ochrany i ekologické stability území. V rámci pozemkových úprav se mimo jiné vyjasňují vlastnické vztahy, tzn. upřesňuje se katastr nemovitostí a vzniká nová digitální katastrální mapa. Součástí návrhu pozemkové úpravy je plán společných zařízení zahrnující technické a další opatření sloužící ke zpřístupnění pozemků, protierozní opatření, vodohospodářská opatření a opatření k ochraně a tvorbě životního prostředí.*

⁹⁹ *Vztaženo k celkové výměře z. p. podle ČÚZK (databáze Úhrnné hodnoty druhů pozemků, rok 2012)*

¹⁰⁰ *Protipovodňová a protierozní opatření (podle usnesení vlády ze dne 15. listopadu 2006 č. 1304).*

T7.1/01 - Stav provádění pozemkových úprav k 31. 12. 2012

Typ pozemkové úpravy	Ukončené				Rozpracované	
	počet		výměra (ha)		počet celkem	výměra (ha)
	v roce 2012	celkem	v roce 2012	celkem		
Komplexní pozemkové úpravy	146	1 484	75 147	667 520	822	422 587
Jednoduché pozemkové úpravy¹⁾	68	2 553	20 980	250 952	127	30 880

1) Zákonem č. 139/2002 Sb. došlo ke změně definice JPÚ, na jejímž základě dochází každoročně od roku 2004 k aktualizovanému zpřesnění evidence JPÚ.

Pramen: Ústřední pozemkový úřad ČR

Zpracoval: M. Hruška (ÚZEI), M. Válová (MZe)

V roce 2012 bylo na zajištění pozemkových úprav vyčleněno o 2,8 % méně financí oproti roku 2011 (tab. T7.1/02). Nejvíce prostředků bylo uvolněno v roce 2012 z kapitoly MZe a z PF ČR. Pozitivním vývojem je celkový pokles nákladů na návrh KPÚ od začátku jejich provádění. Situaci však komplikuje skutečnost, že během privatizace státní půdy nebyla v některých katastrálních územích ponechána dostatečná rezerva státní půdy pro realizaci společných zařízení.

Na neinvestiční činnosti (návrhy pozemkových úprav, identifikace parcel, apod.) bylo vynaloženo 686 mil. Kč, což ve srovnání s rokem 2011 představuje zhruba 13 % pokles výdajů. Výdaje na vlastní realizace společných zařízení se ve srovnání s rokem 2011 zvýšily o přibližně 7 % a činily 888 mil. Kč, z čehož největší část byla vynaložena na výstavbu cest (645 mil. Kč) a dále na hydrologická (157 mil. Kč) a ekologická opatření (19 mil. Kč).

T7.1/02 - Vývoj alokace finančních prostředků na pozemkové úpravy (JPÚ + KPÚ) (mil. Kč)

Ukazatel	2008	2009	2010	2011	2012
MZe	800	630	700	697	611
PF ČR	243	218	346	309	373
OP Zemědělství	5	-	-	-	-
PRV¹⁾	349	870	507	436	317
Protipovodňová opatření	45	113	117	150	227
Ředitelství silnic a dálnic	130	102	44	24	45
MŽP	0	1	1	0	0
Ostatní	2	14	1	4	0
Celkem	1 574	1 948	1 715	1 620	1 575

1) Celkové prostředky vyčleněné na předfinancování pozemkových úprav realizovaných v daném roce.

Pramen: Ústřední pozemkový úřad

Zpracoval: M. Hruška (ÚZEI), M. Válová (MZe)

V rámci pozemkových úprav bylo dosud vybudováno více než 1 987 km cest. Na každý km² provedené KPÚ tak připadá v průměru 298 metrů nově vytvořených cest v krajině. Celkový rozsah ukončených i rozpracovaných pozemkových úprav a realizovaná společná zařízení v krajině, v členění podle jednotlivých krajů (NUTS 3), uvádí tab. T7.1/03. Průměrná velikost území spadajícího do jedné pozemkové úpravy je 450 ha u KPÚ a 103 ha v případě JPÚ.

T7.1/03 - Stav provádění pozemkových úprav k 31. 12. 2012 podle krajů

Kraje	Ukončené KPÚ				Ukončené JPÚ				Realizace proti-erozních opatření	Realizace ekologických opatření	Realizace vodohosp. opatření	Realizované cesty
	v roce 2012		celkově k 31. 12. 2012		v roce 2012		celkově k 31. 12. 2012					
	počet	ha	počet	ha	počet	ha	počet	ha				
Středočeský kraj	22	11 959	230	96 459	1	31	142	12 337	42	184	22	340 200
Jihočeský kraj	20	7 067	224	86 655	14	4 330	281	41 277	17	31	33	288 810
Karlovarský kraj	6	1 510	57	17 085	0	0	489	44 040	50	17	3	63 211
Píseňský kraj	25	9 440	163	57 829	5	47	159	12 238	262	123	18	155 893
Liberecký kraj	1	665	24	8 725	1	1	121	4 970	13	3	1	37 856
Ústecký kraj	13	8 919	75	35 251	4	34	159	26 533	4	24	2	120 437
Královéhradecký kraj	9	4 430	109	44 905	4	853	140	13 021	36	105	38	176 876
Pardubický kraj	10	6 181	99	49 164	2	1 741	53	17 221	52	68	24	122 568
Jihomoravský kraj	10	5 567	207	121 189	19	11 612	658	74 087	36	119	52	212 199
Zlínský kraj	10	5 164	47	22 816	3	129	99	3 243	34	48	85	72 827
Kraj Vysočina	8	4 897	124	58 975	4	56	72	7 773	32	27	12	179 408
Olomoucký kraj	6	4 093	95	45 171	2	52	54	4 709	39	384	57	153 789
Moravskoslezský kraj	6	5 255	30	23 296	9	2 095	210	10 363	11	158	13	63 920
ČR celkem	146	75 147	1 484	667 520	68	20 980	2 637	271 813	627	1 290	359	1 987 995

Pramen: Ústřední pozemkový úřad ČR
Zpracoval: M. Hruška (ÚZEI), M. Válová (MZe)

7.2 Trh s půdou

V ČR se v roce 2012 zobchodovalo přibližně 2,65 % ZPF, vedle toho se část půdy převedla bezúplatně (formou dědictví, darem, apod.). Tab. T7.2/01 uvádí vývoj podílu zobchodované zemědělské půdy na celkové výměře.

T7.2/01 - Vývoj zobchodované zemědělské půdy v ČR

Ukazatel	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012 ¹⁾
Podíl na ZPF (%)	2,81	3,41	3,42	3,71	2,94	2,56	2,66	2,72	2,65
Absolutní zobchodovaná výměra (ha)	119,8	145,3	145,5	157,6	124,8	108,5	112,6	115,4	112,1

1) Předběžná kalkulace.

Pramen: ČÚZK

Zpracoval: M. Hruška (ÚZEI)

Prodeje zemědělské půdy Pozemkovým fondem ČR mají co do objemu meziročně klesající tendenci, přesto lze tyto prodeje považovat za faktor, který do značné míry ovlivňuje chování subjektů na trhu i tvorbu ceny půdy. Z vyčleněné státní půdy zbývá privatizovat přibližně 7-8 %. Celková výměra státní půdy úplatně převedená do soukromého vlastnictví prostřednictvím PF ČR od 25. 5. 1999 do 31. 12. 2012 představuje 556,4 tis. ha, tj. 93 % z celkové předpokládané nabídky státní půdy, tedy z přibližně 600 tis. ha¹⁰¹. Kromě převažujících úplatných převodů byl v průběhu tohoto období drobný podíl státní zemědělské půdy o přibližné výměře 10 tis. ha převeden bezúplatně na obce, veřejné vysoké školy a výzkumné instituce. Ostatní státní půda (přibližně 166 tis. ha) připadá na blokace podle § 29 zákona o půdě (50 tis. ha), bezúplatné převody a prodeje pro investiční účely, náhradní pozemky za nároky podle zákona o půdě (10-20 tis. ha), půdu potenciálně ohroženou restitucí, půdu používanou pro realizaci společných zařízení v rámci pozemkových úprav (20 tis. ha) a půdu obtížně privatizovatelnou (cca 50 tis. ha).

¹⁰¹ Disponibilní výměra podle § 2 zákona č. 95/1999 Sb., v pozdějším znění.

Výměra prodané zemědělské půdy ve vlastnictví státu podle § 7 zákona č. 95/1999 Sb. (převod na samostatně hospodařící rolníky, vlastníky zemědělské půdy, společníky obchodních společností, členy družstev a oprávněné osoby) tvořila 88 % celkové převedené půdy a dosáhla v roce 2012 celkem 17,4 tis. ha (při meziročním snížení o 14 %). PF ČR celkem převedl 19,8 tis. ha. Průměrná výměra prodávaného pozemku činila 1,01 ha. Kupní cena za 1 m² v tomto segmentu trhu půdy meziročně vzrostla téměř o 8 %, a to z 5,84 Kč/m² na 6,30 Kč/m² (tab. T7.2/02). Uvedená průměrná cena prodeje podle § 7 zahrnuje jak nákupy bez, tak i s využitím 30letého splátkového režimu a nerozlišuje přednostní prodeje.

Tržní cena prodávané státní půdy, která má nejvyšší „vypovídací“ schopnost o cenách půdy pro zemědělské účely (podle § 7 zákona o prodeji půdy, bez uplatnění předkupního práva, bez splátkového režimu i nákupu bez splátek) v roce 2012 činila 6,60 Kč/m², cena orné půdy dosahovala 7,64 Kč/m² a cena TTP 5,02 Kč/m². Hodnoty za časové období 2005 až 2012 jsou uvedeny v tab. T7.2/03.

T7.2/02 - Prodej pozemků ve vlastnictví státu a kupní cena¹⁾

Ukazatel	MJ	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční index
Celková výměra	ha	48 007	39 032	27 582	20 196	17 383	86,1
Průměrná výměra pozemku	ha	0,95	0,97	1,05	1,15	1,01	87,8
Kupní cena	Kč/m ²	4,79	5,37	5,99	5,84	6,30	107,9

1) Prodej podle § 7 zákona č. 95/1999 Sb.

Pramen: Ústřední pozemkový úřad ČR

Zpracoval: M. Hruška (ÚZEI)

Do roku 2011 byla podpora dotace úroku z hypotéčního úvěru schvalována v podobě legislativního rámce s nutností notifikace podpory u EK. V průběhu roku 2012 nepřijímal PGRLF nové žádosti o úvěr na nákup zemědělské půdy. Nyní je od roku 2013 dohodnuta forma podpory v rámci režimu „de minimis“, kdy bude možno získat dotaci úroku ve výši maximálně 7 500 euro na podnik za období tří let. Po uplynutí tříletého období bude možno opět vstoupit, požádat a čerpat podporu z programu Půda v dalším tříletém období. Aktuálně jsou připraveny podmínky programu a vlastní program je schválen vládou. Spuštění je podmíněno přidělením prostředků na tento program.

Od roku 2004 bylo v programech PGRLF zaměřených na nákup soukromé půdy schváleno 1 587 žádostí s celkovou výší úvěrů 2,91 mld. Kč a s podporou bylo nakoupeno téměř 59 tis. ha půdy za průměrnou cenu 5,48 Kč/m².

T7.2/03 - Vývoj cen zemědělské půdy (Kč/ha) podle různých zdrojů

Databázový zdroj	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
ČSÚ ¹⁾	48 279	46 806	51 848	59 257	59 471	56 393	45 145	44 643
ÚZEI šetření odhadců ²⁾	-	-	-	63 800	90 800	57 900	112 900	78 600
ÚZEI obchodní smlouvy ³⁾	-	-	-	73 900	92 800	80 700	98 380	89 564
PF ČR celkový průměr podle § 7 ⁴⁾	45 885	46 328	53 508	61 256	58 389	74 382	64 357	65 979
PF ČR převody podle § 7 orná půda	57 103	57 636	62 430	73 771	70 291	81 430	79 430	76 355
PF ČR převody podle § 7 TTP	31 064	29 337	38 336	44 131	42 858	42 570	47 733	50 256
PGRLF ⁵⁾	43 504	42 693	52 741	46 851	69 938	87 121	101 484	-

1) Databáze ČSÚ podle údajů z příznání k dani z nemovitostí. Pro rok 2012 kvalifikovaný propočet.

2) Odhadovaná tržní cena zemědělské půdy autorizovanými odhadci pro účely poskytování hypotečních úvěrů (šetření začalo v roce 2009).

3) Reprezentativní šetření obchodních smluv se zemědělskou půdou v okresech Havlíčkův Brod, Klatovy, Olomouc, Praha-východ, Znojmo.
Pro rok 2012 uvedena předběžná hodnota vypočtená z disponibilních dat za 1. pololetí 2012.

4) Zahnuje výsledné ceny ze soutěže (tj. bez uplatnění předkupního práva) při nákupu půdy ve splátkovém režimu i nákupu bez splátek.
Pro rok 2012 uvedena předběžná hodnota vypočtená z disponibilních dat za 1. pololetí 2012.

5) Nákup soukromé půdy s využitím podpory úroků z úvěrů v rámci programu Investice – Půda (2004-2009) a Podpora nákupu půdy (2010-2011).
V roce 2012 program nebyl poskytován.

Pramen: ČSÚ; ÚZEI; ÚPÚ ČR; PGRLF

Zpracoval: V. Voltr, V. Vilhelm, M. Hruška (ÚZEI)

Interpretace výsledků o pohybu cen zemědělské půdy z různých zdrojů není zcela jednoznačná. S ohledem na poměrně rychlý růst cen do roku 2009 lze vývoj v letech 2010 a 2011 považovat spíše za cenovou stagnaci. Významnější pokles cen v letech 2010 a 2011 uvádí hlavně zdroj ČSÚ, naopak kontinuální růst ceny nakupované zemědělské půdy uvádí zdroje PGRLF. Srovnání časových řad o vývoji tržních cen zemědělské půdy podle různých zdrojů v období let 2005-2012 je uveden v tab. T7.2/03¹⁰² (jedná se o směny pozemků určených převážně pro zemědělské využívání). Pokles cen prodávané státní půdy souvisí s postupným poklesem kvality zbývajících prodávaných pozemků. Projevuje se především u kultury orná půda, jejíž prodejní cena se za poslední 2 roky od roku 2010 snížila o 5 000 Kč/ha. Oproti tomu ale neustále roste cena pozemků s TTP, kde se průměrná cena za nakoupený hektar za stejné období (tedy od roku 2010 do roku 2012) zvýšila o téměř 8 000 Kč/ha. Z údajů posledních let je možné důvodně očekávat, že tempo růstu cen zemědělských pozemků se zpomalí. S ohledem na stabilizaci ekonomické situace podniků a vývoji na agrárních trzích není odůvodněné očekávat pokles poptávky po nákupu půdy.

Ve srovnání se sousedními státy je cena zemědělské půdy v ČR v jednotlivých letech přepočtená na eura velice nízká a její výše převážně stagnuje. Vzhledem k zaznamenanému klesajícímu trendu v korunovém vyjádření ze zdroje ČSÚ lze stagnaci ceny částečně vysvětlit stálým poklesem kurzu eura v posledních letech. Uvedené ceny zemědělské půdy na Slovensku v jednotlivých letech jsou spíše orientační a byly převzaty z výběrového šetření, které prováděl Výzkumný ústav ekonomiky poľnohospodárstva a potravinárstva v šesti okresech SR, se zaměřením na prodeje pozemků s předpokládaným zemědělským využitím.

¹⁰² Od roku 1993 VÚZE prováděl každoroční monitoring o transakcích a cenách na trhu se zemědělskou půdou v rámci projektů NAZV. S ohledem na nové požadavky sledování tržních cen a ukončení projektu NAZV došlo k přerušení tohoto monitoringu cen. V roce 2009 probíhalo testování sběru dat prostřednictvím sítě autorizovaných odhadců. V roce 2010 začalo pilotní šetření z databáze ČÚZK u smluv o převodech půdy ve vybraných okresech ČR. Do analýzy jsou zařazeny pouze pozemky pro budoucí zemědělské využití.

Ceny z. p. na Slovensku vykazují od roku 2007 rostoucí trend, až na výjimku v roce 2010, kde byl zaznamenán poměrně výrazný propad. V roce 2011 dosahuje cena prodáváného hektaru z. p. na Slovensku více jak trojnásobku cen z. p. v České republice. Obdobně rostoucí je od roku 2007 průměrné tempo růstu ceny z. p. v Německu, a to jak ve starých, tak i v nových spolkových zemích. Růst ceny v nových spolkových zemích Německa je však výrazně vyšší (kolem 21 %), zatímco ve starých spolkových zemích se pohybuje pod hranicí 6 %. Ačkoliv tento trend směřuje k postupnému vyrovnávání cen mezi starými a novými spolkovými zeměmi Německa, v roce 2011 je průměrná cena hektaru z. p. ve starých spolkových zemích ve srovnání se novými spolkovými zeměmi Německa více než dvojnásobná.

T7.2/04 - Srovnání průměrné ceny z. p. ČR se Slovenskem a Německem (€/ha)

Stát	2007	2008	2009	2010	2011
Česká republika ¹⁾	1 867	2 375	2 250	2 230	1 836
Slovenská republika ²⁾	2 800	6 600	7 200	3 000	8 400
Německo ³⁾	9 205	9 955	10 908	11 854	13 493
- staré spolkové země ³⁾	16 394	17 175	17 960	18 719	20 503
- nové spolkové země ³⁾	4 134	4 973	5 943	7 405	8 838

1) Roky 2007- 2009 zdroj Eurostat, roky 2010 a 2011 zdroj Zpráva o stavu zemědělství ČR, přepočtené ceny ČSÚ na EUR.

2) Zdroj dat výběrové šetření Výzkumného ústavu polnohospodářstva a potravinářstva.

3) Zdroj dat Statistisches Bundesamt Deutschland.

Zpracoval: M. Hruška (ÚZEI)

Průměrný nájem ze zemědělské půdy podle šetření FADN v roce 2011 v ČR činil u fyzických osob 1 352 Kč/ha a u právnických osob 1 513 Kč/ha. Vyšší hodnota nájmu u právnických osob je, jak z údajů vyplývá, současně doprovázena vyšším tempem průměrného nárůstu. Zatímco průměrný roční nárůst nájmu u FO se od roku 2006 pohyboval kolem 5,5 %, u PO dosáhl v témže období téměř 10% tempa růstu. Je zde tedy patrný trend vzdalování hodnoty nájmu PO a FO. Podle zveřejněného odhadu ČSÚ se průměrné tempo růstu nájmného v roce 2012 pohybovalo kolem 3 %. Výše nájmu je dle výběrového šetření FADN významně diferencována podle výrobních oblastí (tab. T7.2/05). Nájemné na nejkvalitnějších půdách v kukuřičné nebo řepařské oblasti je v průřezu jednotlivých let 2,5-3krát vyšší než v horské výrobní oblasti.

T7.2/05 - Průměrný nájem na 1 ha pronajaté půdy podle výrobních oblastí (Kč/ha)¹⁾

Výrobní oblast	Fyzické osoby							Právnické osoby						
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012 ²⁾	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012 ²⁾
Kukuřičná	1 705	1 672	1 767	2 068	1 921	1 979	2 038	1 298	1 460	1 594	1 680	1 727	1 884	1 941
Řepařská	1 296	1 427	1 465	1 543	1 607	1 730	1 782	1 478	1 552	1 628	1 908	1 993	2 104	2 167
Bramborářská	701	773	806	871	925	963	992	669	748	894	1 040	1 149	1 227	1 264
Bramborářsko-ovesná	708	811	859	872	908	966	995	510	592	745	887	961	1 116	1 149
Horská	626	535	589	689	763	760	783	413	437	494	666	719	816	840
ČR	1 037	1 156	1 198	1 259	1 272	1 352	1 393	951	1 041	1 121	1 317	1 421	1 513	1 558

1) Pachtovné z půdy počítané podle výsledků ze sítě FADN.

2) Předběžný odhad. Dopčet na základě odhadu zveřejněného ČSÚ.

Pramen: Výběrové šetření FADN CZ

Zpracoval: M. Lekešová, M. Hruška (ÚZEI)

Samostatnou oblastí pronájmu zemědělské půdy je pronájem půdy ve vlastnictví státu, kterou spravuje PF ČR (viz kap. 7.3). Nájemné za zemědělské pozemky ve správě Pozemkového fondu ČR je stanoveno dohodou, minimálně ovšem ve výši 1 % z úřední ceny pozemku. U smluv uzavíraných s nájemcem v rámci programu HRDP činí nájemné 2 % z úřední ceny půdy, u smluv v rámci programu PRV 2,4 %.

7.3 Pozemkový fond, privatizace a restituce majetku a půdy

Situace ve vypořádání restitučních nároků

Vyřizování uplatněných restitučních nároků v zemědělství je, až na řešení sporných případů, téměř ukončeno. V rámci správních řízení bylo do 31. 12. 2012 rozhodnuto celkem o 1 767 159,72 ha. Z toho bylo skutečně vydáno 1 321 075,84 ha (zemědělská 952 661,62 ha, lesní 294 436,94, ost. druhy 74 477,28 ha), nevydáno s nárokem na náhradu 130 178,93 ha. Z důvodu nenaplnění zákonných podmínek pozemkové úřady rozhodly o nevydání 315 944,45 ha.

T7.3/01 - Vyřizování restitucí v rezortu zemědělství¹⁾

Ukazatel	K 31. 12. 2011		K 31. 12. 2012	
	počet případů	%	počet případů	%
Uplatněné nároky²⁾	219 505	100,0	216 127	100,0
Ukončené nebo téměř ukončené restituční případy	219 025	99,8	215 632	99,8
Vydaná správní rozhodnutí³⁾	438 991	100,0	438 366	100,0
z toho - rozhodnutí v právní moci	429 694	97,9	428 649	97,8

1) Restituční případy ve smyslu zákona č. 229/1991 Sb. v platném znění, vždy k 31. 12.

2) Rozdíl v počtu uplatněných restitučních případů je dán upřesněním evidence.

3) K jednomu restitučnímu případu je možno vydat více rozhodnutí. Počet správních rozhodnutí a podaných odvolání se může lišit u jednotlivých restitučních případů při jejich revokaci, po několika odvoláních apod. jejich revokaci, po několika odvoláních apod. Odvolání: v průměru 2/3 k soudům, 1/3 k MZe.

Pramen: Ústřední pozemkový úřad ČR

Zpracoval: M. Hruška (ÚZEI)

Privatizace státních podniků hospodařících na zemědělské půdě

Privatizace státních statků a obdobných státních podniků hospodařících na zemědělské půdě (dále jen státních statků) je v zásadě ukončena. Z původního počtu 316 státních statků, které vstoupily do privatizace, dosud nebyla likvidace ukončena u 11 státních statků, a dále je k 31. 12. 2012 v řízení o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) 10 státních statků.

Úloha Pozemkového fondu ČR ve vypořádání restitučních nároků, v privatizaci a v pronájmu státní půdy a ostatního majetku

V rámci restitucí administruje PF ČR vypořádání oprávněných osob ze zákona o půdě. Jedná se o nároky na náhrady (např. za znehodnocení vrácených budov, za odebraný živý a mrtvý inventář).

Dále se jedná o vypořádání nároků oprávněných osob na převod pozemků. Tyto nároky vypořádává PF ČR bezúplatným převodem jiných pozemků z vlastnictví státu a správy PF ČR do vlastnictví oprávněných osob (tzv. náhradní pozemky) a zápočtem nároků oprávněných osob na převod pozemků podle § 11a zákona o půdě na úhradu kupní ceny pozemků při prodeji půdy podle zákona č. 95/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

T7.3/02 - Vypořádání restitučních náhrad ze státního majetku a půdy ve správě PF ČR

Položka restitučních náhrad	Celkem od počátku činnosti PF ČR		V průběhu roku 2012
	mil. Kč	%	mil. Kč
Nároky na náhrady¹⁾			
- převzato	11 198,11	100,00	18,99
- vypořádáno	11 057,36	98,74	33,06
- zbývá vypořádat	140,75	1,26	-
Nároky na náhradní pozemky²⁾			
- převzato	8 047,41	100,00	64,55
- vypořádáno	7 213,54	89,64	73,14
- zbývá vypořádat	833,87	10,36	-

1) Podle § 18a, § 20 zákona č. 229/1991 Sb., o půdě.

2) Podle § 11, odst. 2, § 17, odst. 3 zákona č. 229/1991 Sb., o půdě (od 14. 4. 2006 podle § 11a zákona o půdě).

Pramen: Ústřední pozemkový úřad ČR

Zpracoval: M. Hruška (ÚZEI)

Pozemkový fond ČR pronajímá státní půdu a ostatní státní majetek do doby převodu do vlastnictví třetích osob. Z celkové výměry 189 tis. ha státní zemědělské půdy bylo k 31. 12. 2012 pronajato 175 tis. ha. Největší podíl připadl na právnické osoby (63,2 %), zbytek na fyzické osoby. Z nejrůznějších důvodů zůstalo k 31. 12. 2012 nepronajato necelých 14 tis. ha zemědělské půdy, což představuje 7,3 % celkové výměry státní půdy ve správě PF ČR určené k pronájmu.

T7.3/03 - Pronájem státní půdy a ostatního státního majetku ve správě PF ČR

Pronajatý majetek	MJ	K 31. 12. 2011	K 31. 12. 2012	Meziroční index
Zemědělské pozemky k pronájmu celkem	ha z. p.	212 558	188 926	88,9
z toho - pronajato fyzickým osobám (vč. restituentů)	ha z. p.	62 012	55 679	89,8
- pronajato právnickým osobám	ha z. p.	131 548	119 417	90,8
- nepronajato	ha z. p.	18 998	13 830	72,8
Počet uzavřených nájemních smluv¹⁾	počet	53 204	53 912	101,3

1) Pouze smlouvy týkající se nájmu pozemků, budov a staveb, rybníků, nebytových prostor.

Pramen: Ústřední pozemkový úřad ČR

Zpracoval: M. Hruška (ÚZEI)

Prodej státní půdy a ostatního státního majetku

PF ČR pokračoval v roce 2012 v prodeji státní půdy, kterou spravuje na základě zákona č. 95/1999 Sb., o podmínkách převodu zemědělských a lesních pozemků z vlastnictví státu na jiné osoby podle zákonem stanovaných podmínek. Podrobněji v kap. 7.2.

7.4 Využití a stav zemědělského půdního fondu

7.4.1 Vývoj výměry zemědělského půdního fondu ČR a struktury jeho užití

Zemědělský půdní fond představoval k 31. 12. 2012 podle evidence katastru nemovitostí celkem 4 224,4 tis. ha, tj. 53,6 % z rozlohy státu (tab. T7.4/01). Na jednoho obyvatele připadá 0,40 ha zemědělské půdy a 0,29 ha orné půdy. Proti roku 2011 došlo ke snížení rozlohy zemědělské půdy o cca 4,8 tis. ha, tj. o 0,1 %. Snížení úbytku zemědělské půdy se tím vrací k trendu úbytku před rokem 2011, ve kterém byla přijata novela zákona o ochraně zemědělského půdního fondu na základě zvýšení odvodů za zábor zemědělské půdy.

Meziroční úbytek ZPF v roce 2012 spočíval podle ČÚZK především ve snížení výměry orné půdy o 7,2 tis. ha, což je úbytek menší cca o 0,5 tis. ha oproti roku 2011. Narostla výměra druhu pozemku trvalé travní porosty o 2,2 tis. ha. Výměra lesní půdy narostla o 2,1 tis. ha obdobně jako v roce 2011 a kategorie „zastavěné plochy a nádvoří a ostatní plochy“ ve výměře 2,2 tis. ha. Stále se zvyšuje výměra zahrad (o 0,2 tis. ha) a vodních ploch (o 0,5 tis. ha), zastavil se úbytek plochy ovocných sadů.

T7.4/01 - Změny parcel jednotlivých druhů pozemků v roce 2012 podle evidence ČÚZK

Druh pozemku	Výměra		Rozdíl výměry (ha)	Meziroční index	Rozdíl počtu parcel 2012-2011	Průměrná velikost parcely 2011 (ha)	Průměrná velikost parcely 2012 (ha)
	k 31. 12. 2011	k 31. 12. 2012					
Orná půda	3 000 390	2 993 236	-7 154	99,8	355 481	0,81	0,74
Chmelnice	10 454	10 355	-99	99,1	2 593	0,67	0,57
Vínice	19 489	19 562	73	100,4	5 585	0,24	0,22
Zahrady	163 152	163 320	168	100,1	14 985	0,06	0,06
Ovocné sady	46 390	46 393	3	100,0	5 919	0,55	0,51
Trvalé travní porosty	989 293	991 523	2 230	100,2	137 559	0,42	0,40
Zemědělská půda ¹⁾	4 229 167	4 224 389	-4 778	99,9	522 122	0,48	0,45
Lesní pozemky	2 659 837	2 661 889	2 052	100,1	39 795	1,91	1,86
Vodní plochy	163 421	163 965	544	100,3	31 915	0,30	0,29
Zastavěné plochy a nádvoří	131 691	131 800	109	100,1	25 799	0,03	0,03
Ostatní plochy	702 482	704 577	2 095	100,3	152 062	0,15	0,15
Nezemědělská půda	3 657 431	3 662 230	4 799	100,1	249 571	0,34	0,33
Celkem ¹⁾	7 886 598	7 886 619	21	100,0	748 517	0,40	0,39

1) Součet výměr druhů pozemků se liší od uvedené výměry vlivem zaokrouhlení v souladu s evidencí ČÚZK.

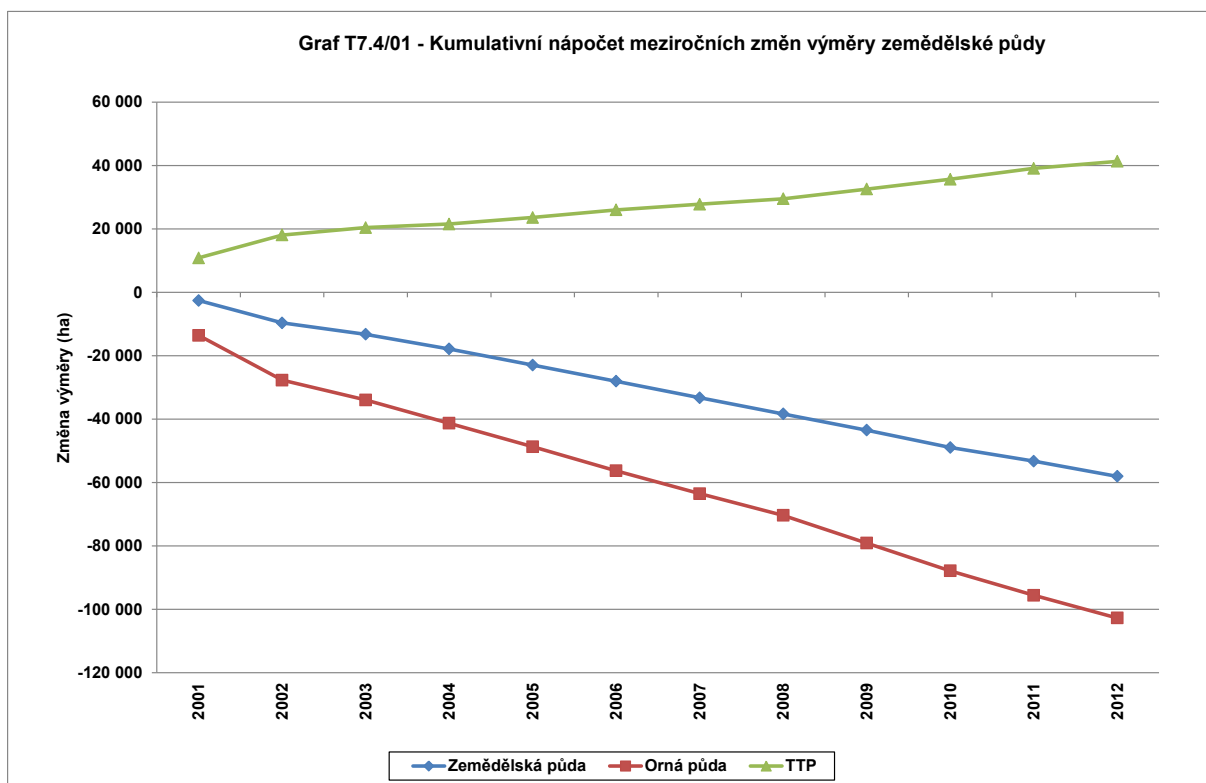
Pramen: ČÚZK

Zpracoval: V. Voltr

Rozdíl počtu parcel dokumentuje fragmentaci vlastnické struktury půdního fondu, z části tvořené dělením vlastnických parcel a z části obnovou katastrálního operátu při digitalizaci katastru nemovitostí. V roce 2012 narostl počet vlastnických parcel zemědělské půdy o 522 tis. ks při současném poklesu výměry této půdy oproti roku 2011. Průměrná

výměra parcely orné půdy dále poklesla z 0,81 ha na 0,74 ha. Tento trend je stabilní a mimo zvýšených transakčních nákladů při manipulaci se zemědělskou půdou zvyšuje i potřebu realizace komplexních pozemkových úprav.

Vývoj vybraných druhů pozemků v ČR od roku 2001 je zobrazen v grafu T7.4/01, ze kterého vyplývá dlouhodobé snižování výměry zemědělského půdního fondu v ČR. V roce 2012 podle ČÚZK byl podíl zornění 70,9 %, zatravnění tvoří 23,5 % ZPF a mírně tak stoupá (v roce 2010 činilo 23,4 %). Stoupá i vzájemný poměr výměry lesní ku zemědělské půdě.

Pramen: ČÚZK
Zpracoval: V. Voltr (ÚZEI)

V systému LPIS je evidovaná výměra půdy podle zákona o zemědělství č. 252/1997 Sb. K 31. 12. 2012 byla celková výměra ve výši 3 544 tis. ha, tj. větší oproti předchozímu roku o 1 988 ha.

Struktura ZPF v evidenci LPIS je uvedena v tab. T4.7/02. Hlavní rozdíl v zastoupení druhů pozemků spočívá v navýšení druhů pozemků travní porost o 7,1 tis. ha a snížení o. p. o 6,4 tis. ha. Podíl travních porostů na zemědělské půdě určené k podporám tvoří již 27,7 %¹⁰³.

¹⁰³ Rozdíl zatravnění podle evidence ČÚZK a LPIS je dán především nedodržením § 10 zákona č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí ČR (katastrální zákon).

T7.4/02 - Druhy zemědělských kultur podle LPIS

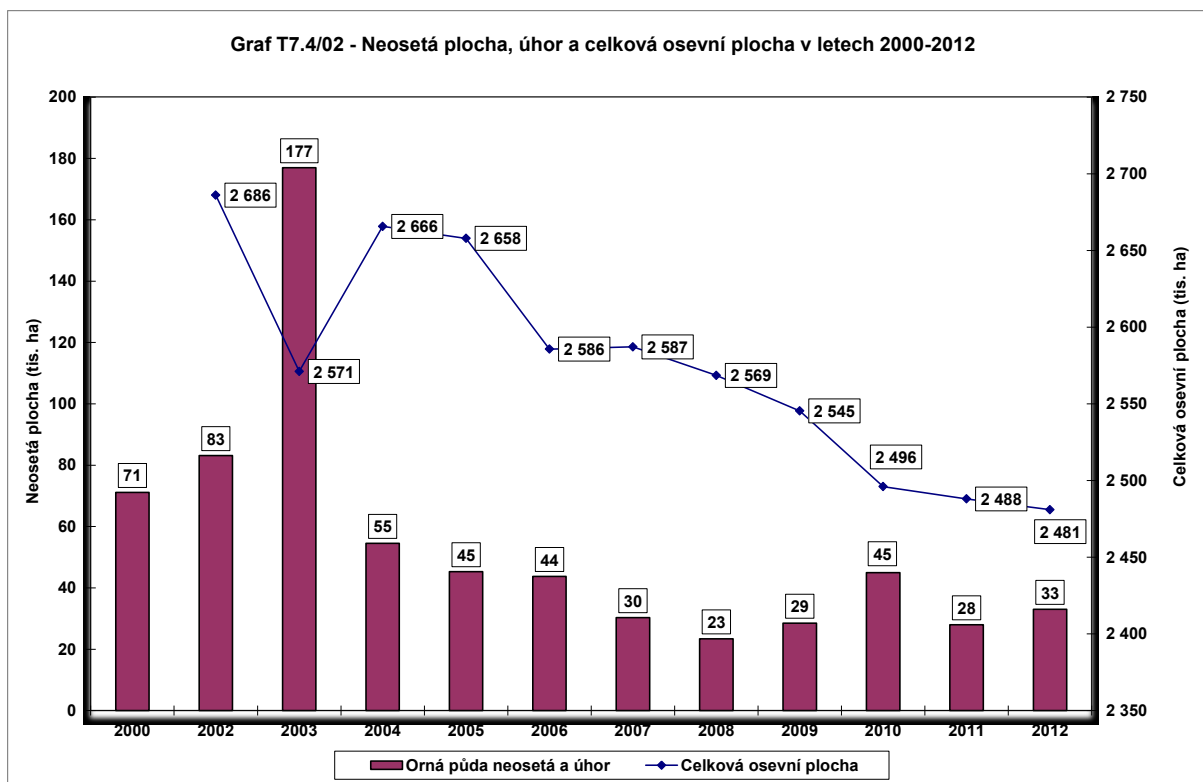
Kultura	K 31. 12. 2011		K 31. 12. 2012		Rozdíl ha
	výměra ha	podíl výměry %	výměra ha	podíl výměry %	
Orná půda	2 514 209	71,0	2 507 822	70,8	-6 387
Chmelnice	5 365	0,2	5 114	0,1	-251
Vínice	13 935	0,4	14 083	0,4	147
Ovocný sad	22 863	0,6	22 964	0,6	101
Zelinářská zahrada	172	0,0	191	0,0	18
Travní porost	976 206	27,6	983 345	27,7	7 139
Zalesněná půda	4 766	0,1	5 147	0,1	381
Porost rychle rostoucích dřevin	772	0,0	1 295	0,0	522
Rybník	339	0,0	340	0,0	0
Školka	1 597	0,0	1 902	0,1	305
Jiná kultura	1 571	0,0	1 583	0,0	12
Celkem	3 541 796	100,0	3 543 785	100,0	1 988

Pramen: MZe

Zpracoval: V. Voltr (ÚZEI)

Rozdíl mezi evidencí zemědělské půdy podle LPIS a ČÚZK ve výši 681 tis. ha je dán odlišnou metodikou evidence a aktualizací výměr jednotlivých druhů pozemků, přičemž v zákoně o zemědělství se započítává do výměry zemědělsky obhospodařované půdy rovněž výměra rychle rostoucích dřevin, zalesněné půdy a rybníků. ČÚZK eviduje druh pozemku zemědělská půda a její změna se zaznamenává na základě vkladu do katastru nemovitostí, který podávají účastníci řízení. V kultuře zemědělská půda jsou evidovány rovněž plochy v zastavitelném území obce a pozemky o malé výměře uživatelů pod 1 ha mimo toto území. LPIS eviduje půdní bloky/díly půdních bloků podle uživatelů, kteří se přihlásili o podpory a kteří hospodaří na více než 1 ha zemědělské půdy. Obhospodařovaná výměra je přitom nižší oproti evidenci katastru nemovitostí vlivem zarůstáním původní zemědělské půdy dřevinami. Evidovaná výměra zemědělské půdy v LPIS se může každoročně i v průběhu jednoho roku měnit v závislosti na evidenci uživatelů, kteří žádají o podpory.

Rozsah evidované neosetě orné půdy a úhuru podle evidence ČSÚ činil v roce 2012 33 tis. ha a výměra tak vzhledem k roku 2011 mírně narostla (graf T7.4/02) při současném poklesu osetě plochy.

1) Osevní plocha je uváděna pro zemědělský sektor a tento údaj není za rok 2000 k dispozici.

Pramen: ČSÚ

Zpracoval: V. Voltr (ÚZEI)

V LFA je podle evidence LPIS k 31. 12. 2012 do kategorie travních porostů zařazeno celkem 377 tis. ha v horské oblasti, v ostatních méně příznivých oblastech 331 tis. ha a ve specifických oblastech 139 tis. ha, které představují celkem oprávněnou plochu 846 tis. ha (tab. T7.4/03). Z celkové plochy travních porostů evidovaných v LPIS představují plochy zařazené do LFA 86,1 %. Podle evidence LPIS je podíl veškeré půdy v LFA k celkové výměře zemědělské půdy 50,2 %. Od roku 2011 platí v souladu s vydáním nového NV č. 372/2010 Sb. vyřazení do té doby existujících přechodných oblastí LFA-SX. Meziroční nárůst výměry LFA podle LPIS je 2 tis. ha.

T7.4/03 - Struktura zemědělského půdního fondu¹⁾ podle jednotlivých typů LFA

Typ oblasti	OP		TP		ZP	
	tis. ha	%	tis. ha	%	tis. ha	%
Horské oblasti	140,9	5,6	376,6	38,3	521,1	14,7
Ostatní méně příznivé oblasti	710,6	28,3	331,0	33,7	1 048,8	29,7
Oblasti se specifickými omezeními	65,2	2,6	138,7	14,1	205,1	5,8
Méně příznivé oblasti celkem	916,7	36,6	846,3	86,1	1 775,0	50,2
Nezařazené oblasti celkem	1 591,1	63,4	137,0	13,9	1 759,9	49,8
Zemědělská půda celkem	2 507,8	100,0	983,3	100,0	3 534,9	100,0

1) Výměra z. p. podle LPIS k 31. 12. 2012.

Pramen: Nařízení vlády č. 372/2010 Sb.

Zpracoval: V. Voltr, J. Kučera (ÚZEI)

Chráněné oblasti představují celkem (bez překryvů) 400 tis. ha z. p., tj. 11,3 % výměry v ČR evidované v systému LPIS¹⁰⁴. Celková výměra všech druhů pozemků půdy chráněných oblastí v ČR (bez překryvů) je 1 691 tis. ha půdy, tj. 21,4 % veškeré půdy v ČR.

Na území ČR se nachází celkem 300 tis. ha zemědělské půdy ve zvláště chráněných územích, a to převážně na TTP (190 tis. ha). V soustavě Natura 2000 je podle LPIS evidováno 186 tis. ha z. p. a celková výměra všech druhů pozemků činí 1 112 tis. ha.

7.4.2 Stav zemědělské půdy a jeho dopady do konkurenceschopnosti českého zemědělství

Půda jako živý mechanismus vyžaduje správné zacházení, které odpovídá potřebám dlouhodobě udržitelných vlastností půdy ve vztahu k životnímu prostředí i produkční schopnosti a konkurenceschopnosti půdy. Nedílnou součástí ochrany ZPF je i snaha o omezení převodu zemědělské půdy do nezemědělského užívání z důvodu uchování přirozeného potenciálu půdy k výživě obyvatelstva.

Základní podklad pro hodnocení kvality ZPF, jeho stavu a potřebné míry ochrany vychází v ČR z bonitovaných půdně ekologických jednotek (BPEJ). Výměra půdy podle databáze BPEJ je větší než výměra ZPF a v průběhu roku se mění. Ke konci roku 2012 je v tomto systému evidováno 4 999 tis. ha. Údaje vztažené k ochraně půdního fondu při kvantifikaci erozních vlivů vycházejí z poměrných čísel výměry BPEJ a ZPF.

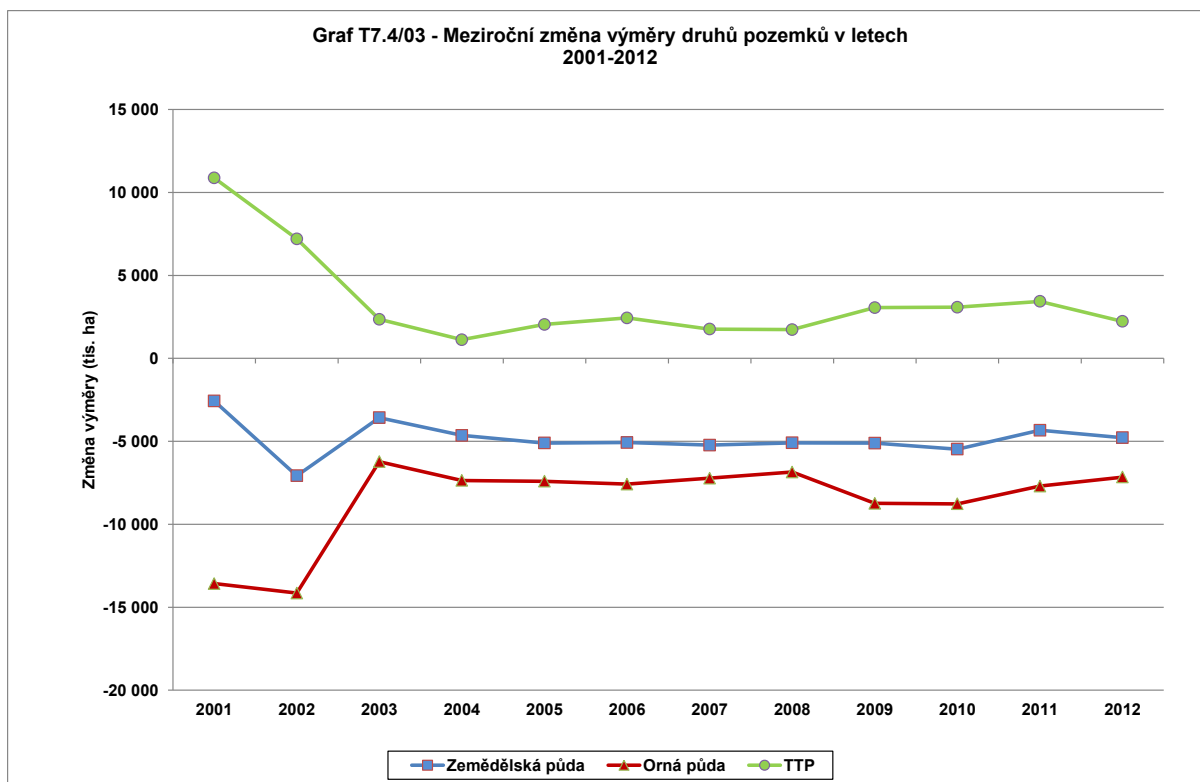
7.4.2.1 *Zákonné podmínky k zabezpečení kvality půdy*

Zákon o ochraně ZPF

Ochrana ZPF je dána především zákonem č. 334/1992 Sb. ve znění pozdějších předpisů, o ochraně ZPF, který řeší zásady změn druhů pozemků půdy a obecná pravidla hospodaření na z. p. Výměra ZPF je ovlivněna intenzitou zástavby, která je regulovaná zákonem č. 402/2010 Sb., který zvyšuje výši poplatků za vynětí půdy ze ZPF, daných zákonem č. 334/1992 Sb. ve znění pozdějších předpisů. Působení zákona se projevilo v meziročním poklesu výměry půdy vyňaté ze ZPF v roce 2011, v roce 2012 (graf T7.4/03) se úbytek opět částečně zvýšil.

---

¹⁰⁴ Výměry jednotlivých druhů chráněných území k 31. 12. 2012 jsou uvedeny v kapitole 4.

Pramen: ČÚZK

Zpracoval: V. Voltr

Kontrola podmíněnosti

Pravidla hospodaření s dopady do kvality ZPF byla v roce 2011 dále uplatňována v rámci Kontroly podmíněnosti při vyplácení podpor. Tato kontrola se skládá ze standardů Dobrého zemědělského a environmentálního stavu (GAEC) a Povinných požadavků na hospodaření (SMR) v oblasti životního prostředí a veřejného zdraví, zdraví zvířat a zdraví rostlin. Standardy GAEC zajišťují zemědělské hospodaření ve shodě s ochranou životního prostředí. Jsou definovány v nařízeních jednotlivých dotačních titulů a jejich dodržování je pro zemědělce v ČR povinné od roku 2004¹⁰⁵. Hospodaření v souladu se standardy GAEC je jednou z podmínek poskytnutí plné výše přímých plateb, některých podpor z osy II PRV a některých podpor společné organizace trhu s vínem. V oblasti Dobrého zemědělského a environmentálního stavu je od 1. 1. 2012 nově uplatňována podmínka GAEC 11 s tématem Ochrany vody a hospodaření s ní. Vyžadováno je plnění rozšířené podmínky na mírně erozně ohrožené půdy GAEC 2 z okruhu Eroze půdy.

¹⁰⁵ Přesné znění je umístěno na webových stránkách <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/kontroly-podminenosti-cross-compliance/dokumenty-ke-stazeni/>.

7.4.2.2 Popis stavu půdy

Eroze půdy

Z hlediska dopadu na kvalitu půdy má největší dopad opatření proti erozi půdy. VÚMOP, v. v. i, zpracoval ohroženost **vodní erozí** formou mapy dlouhodobého průměrného smyvu půdy s využitím faktoru ochranného vlivu vegetace, který určuje hodnotu tohoto faktoru na základě klimatických regionů. Ohroženost vodní erozí udává tab. T7.4/04.

T7.4/04 - Zastoupení kategorií erozní ohroženosti v ČR podle hodnoty Cp¹⁾

Kategorie erozní ohroženosti	Cp	Vodní eroze (podle BPEJ)	
		výměra z. p. (ha)	podíl (%)
Nejohroženější	do 0,005	1 184	0,03
Silně ohrožená	0,005–0,02	42 245	1,04
Ohrožená	0,02–0,2	873 344	21,43
Mírně ohrožená	0,2–0,6	1 167 883	28,66
Bez ohrožení	0,6 a více	1 990 457	48,84
Celkem		4 075 113	100,00

1) Cp je maximální přípustná hodnota faktoru ochranného vlivu vegetace podle univerzální rovnice USLE (Wischmeier, Smith 1978). Jeho výsledná hodnota udává stupeň ohrožení půdy vodní erozí (t/ha/rok).

Pramen: VÚMOP, v. v. i.

Zpracoval: V. Voltr (ÚZEI)

První kategorie je definována hodnotou Cp¹⁰⁶ do 0,005 a doporučením převést příslušné půdní bloky nebo jejich části mezi trvalé travní porosty. Druhá kategorie je definována hodnotou Cp v intervalu mezi 0,005-0,02 a doporučením pěstování víceletých pícnin, např. jetele a vojtěšky. Třetí kategorie je definována hodnotou Cp v intervalu mezi 0,02-0,2 a doporučením vyloučení pěstování širokořádkových plodin; úzkořádkové plodiny lze pěstovat pouze s využitím půdoochranných technologií. Čtvrtá kategorie je definována hodnotou Cp v intervalu mezi 0,2-0,6 a doporučením pěstování úzkořádkových plodin bez omezení, širokořádkové plodiny však pouze s využitím půdoochranných technologií. Pátá kategorie je definována hodnotou Cp nad 0,60 a není pro ni doporučeno žádné omezení. V systému LPIS jsou vyjádřeny vlivy vodní eroze jako podklad pro opatření GAEC 2 kombinací druhů pozemků a potenciální erozní ohrožeností na orné půdě.

Cílem standardu GAEC 2 je především ochrana půdy před vodní erozí a snaha omezit negativní působení důsledků eroze, jako jsou např. škody na obecním a soukromém majetku způsobené zaplavením nebo zanesením splavenou půdou. Pro potřeby tohoto standardu byly na základě vrstvy maximálních přípustných hodnot faktoru ochranného vlivu vegetace (Cp) vymezeny plochy silně (SEO) a mírně (MEO) erozně ohrožených půd a stanoveny požadavky na způsob pěstování vybraných hlavních plodin. V rámci organizačních nebo agrotechnických opatření kategorie SEO vyžaduje vyloučit pěstování širokořádkových plodin, úzkořádkové

¹⁰⁶ Cp – Maximální přípustná hodnota faktoru ochranného vlivu vegetace.

plodiny lze pěstovat pouze s využitím půdoochranných technologií, kategorie MEO vyžaduje pěstovat širokořádkové plodiny s využitím půdoochranných technologií, úzkořádkové plodiny lze pěstovat bez omezení. Kromě odborného hlediska zohledňuje toto vymezení také ekonomické aspekty, především nákladovost realizace půdoochranných technologií na erozně ohrožených plochách. Účinnost nastavení limitů v rámci GAEC 2 bude pravidelně vyhodnocována s možností tyto plochy v případě potřeby postupně rozšiřovat. Omezení vlivem zařazení do příslušných pásem a dotčené výměry zpracované VÚMOP, v. v. i., v roce 2012 udává tab. T7.4/05.

T7.4/05 - Kategorie erozní ohroženosti dle GAEC 2 - zastoupení kategorií v ČR

Kategorie erozní ohroženosti	Hodnota Cp ¹⁾	Orná půda (dle LPIS)	
		výměra (ha)	podíl (%)
Silně erozně ohrožené (SEO)	do 0,002	10 827	0,43
Mírně erozně ohrožené (MEO)	0,002–0,10	254 568	10,14
Neohrožené	nad 0,10	2 246 083	89,43
Celkem		2 511 478	100,00

1) Cp je maximální přípustná hodnota faktoru ochranného vlivu vegetace podle univerzální rovnice USLE (Wischmeier, Smith 1978). Jeho výsledná hodnota udává stupeň ohrožení půdy vodní erozí (t/ha/rok).

Pramen: VÚMOP, v. v. i.

Zpracoval: V. Voltr (ÚZEI)

Z průmětu podkladových map k vodní erozi VÚMOP do map LPIS vyplývá, že silně erozně ohrožené půdy jsou na orné půdě na 11 tis. ha, plocha mírně erozně ohrožené o. p. je 255 tis. ha, tj. 10 % evidované výměry.

Větrná eroze má pro ohroženost půd stejný význam jako eroze vodní a klíčovým ukazatelem je kombinace klimatického regionu a hlavních půdních jednotek. Kategorie ohroženosti jsou uvedeny v tab. T7.4/06. Bez ohrožení větrnou erozí je v ČR 74 % půd.

T7.4/06 - Ohrožení orné půdy větrnou erozí (%)

Kategorie erozní ohroženosti	Větrná eroze (podle BPEJ)	
	výměra (ha)	podíl (%)
Půdy nejohroženější	80 875	3,22
Půdy silně ohrožené	45 686	1,82
Půdy ohrožené	145 413	5,79
Půdy mírně ohrožené	186 433	7,42
Půdy náchylné	177 685	7,07
Půdy bez ohrožení	1 866 759	74,33
Nehodnoceno	8 627	0,34
Celkem	2 511 478	100,0

Pramen: VÚMOP, v. v. i.

Zpracoval: V. Voltr (ÚZEI), I. Pírková (VÚMOP)

Území ovlivněná zasolením zaujímají plochu 6,6 tis. ha bez podstatného vlivu na produkční schopnost půdy. Výměra podmačených půd je tvořena trvale zamokřenými půdami a periodicky zamokřenými půdami. Může být ovlivněna provedenými hydromelioracemi, ale i

jejich současným stavem a funkčností, kdy již končí jejich životnost a dochází k poruchám systémů a následnému podmáčení půdy.

Trvale zamokřené půdy zaujímají plochu 290 649 ha (5,81 % ZPF podle databáze BPEJ). Skupinu půd trvale zamokřených tvoří především půdy, kde probíhá glejový proces, tj. trpí výrazným zamokřením daným zejména vysokou hladinou podzemní vody anebo stagnující vodou na povrchu. Výskyt těchto půd je lokální, zpravidla poblíž vodního toku či ve značně složitém terénu.

Periodicky zamokřené půdy zaujímají plochu 815 560 ha (16,31 % ZPF podle databáze BPEJ). Typickým představitelem této skupiny jsou pseudogleje.

Území ovlivněné nedostatkem vláhy vymezené na základě vysychavých půd zaujímají plochu 59 298 ha (1,19 % ZPF podle databáze BPEJ) a stanovují se na základě využitelné vodní kapacity půdy a klimatického regionu.

Potenciální zranitelnost spodních vrstev utužením

Degradace fyzikálních vlastností půdy a z ní vyplývající utužení podorničí a spodin a tvorba krust na povrchu půdy negativně ovlivňují produkční a mimoprodukční funkce půdy (viz tab. T7.4/07). Tato degradace pak omezuje infiltraci, urychluje povrchový odtok a zvyšuje erozi, zmenšuje retenční vodní kapacitu a využitelnou vodní kapacitu půdy, omezuje účinnou hloubku půdního profilu a potlačuje biologickou aktivitu zhoršením vzdušného, vodního a termického režimu půdy.

T7.4/07 - Potenciální zranitelnost půd utužením - zastoupení kategorií v ČR

Kategorie potenciální zranitelnosti půd utužením	Výměra (ha)	Podíl (%)
Zanedbatelná	938 845	18,78
Nízká	1 219 297	24,39
Nižší střední	1 072 386	21,45
Vyšší střední	835 025	16,70
vysoká	808 420	16,17
Nehodnoceno	125 455	2,51
Celkem	4 999 427	100,00

Pramen: VÚMOP, v. v. i.

Zpracoval: V. Voltr (ÚZEI), I. Pírková (VÚMOP)

Pro jednotlivé typy degradace půdy je charakteristické, že navzájem podmiňují vznik ostatních degradací. Důležitým ukazatelem kvality půdy je struktura a její stabilita, přičemž půdy s nestabilní půdní strukturou následně snáze podléhají utužení. Rozpadu půdní struktury a následnému utužení půdy tedy často předchází acidifikace půdy a úbytek organické hmoty. Dalšími důležitými faktory ovlivňující tento proces jsou např.: vliv těžké zemědělské a lesnické mechanizace, změna hydrotermických podmínek způsobené vysokými dávkami závlahové vody, pěstování monokultur bez zastoupení víceletých pícnin v osevním postupu, používání draselných hnojiv a další.

Potenciální zranitelnost půd acidifikací

Acidifikace je degradační proces, při kterém dochází k pozvolnému snižování hodnoty půdní reakce tj. okyselování půdy. Tato půdní charakteristika je velmi významný půdní ukazatel, který má mimo jiné vliv na přístupnost živin, jejich pohyb v půdě (včetně pohybu těžkých kovů), růst rostlin, biologické oživení půdy, tvorbu a kvalitu humusu a další půdotvorné procesy. Acidifikace navazuje zpravidla na debazifikaci, tj. na snížení obsahu uhličitany (bazických iontů) v půdě a půdním roztoku. Rozsah výměr ohrožených acidifikací je uvedený v tab. T7.4/08.

T7.4/08 - Potenciální zranitelnost půd acidifikací - zastoupení kategorií v ČR

Kategorie potenciální zranitelnosti půd acidifikací	Výměra (ha)	Podíl (%)
Zanedbatelná	251 233	5,03
Nízká	624 492	12,49
Nižší střední	486 630	9,73
Vyšší střední	1 216 614	24,34
Vysoká	2 319 641	46,40
Nehodnoceno	100 816	2,02
Celkem	4 999 427	100,00

Pramen: VÚMOP, v. v. i.

Zpracoval: V. Voltr (ÚZEI), I. Pírková (VÚMOP)

Stav zemědělské půdy podle agrochemického zkoušení půd

Stav ZPF je sledován ÚKZÚZ, který provádí sledování agrochemických vlastností půd v šestiletém cyklu. Výsledky agrochemického zkoušení zemědělských půd za období 2006-2011¹⁰⁷ jsou následující:

- Průměrná hodnota půdní reakce zemědělské půdy v ČR je 6,0 stupně pH. Vývoj výměnné půdní reakce má dlouhodobě negativní trend vedoucí k postupnému okyselování zemědělské půdy. Proti předcházejícímu období 1999-2003 poklesla průměrná hodnota půdní reakce o 0,1 stupně.
- Průměrná zásoba přístupného fosforu v zemědělské půdě ČR činí 87 mg.kg⁻¹. Půdní zásoba přístupného fosforu dlouhodobě mírně klesá a také srovnání podle kritérií hodnocení má negativní trend.
- Průměrný obsah přístupného draslíku v zemědělské půdě ČR je v současné době 240 mg.kg⁻¹. Obsah přístupného draslíku v zemědělské půdě ČR v posledních letech mírně stoupá a také srovnání podle kritérií hodnocení vykazuje mírně pozitivní trend.
- Průměrný obsah přístupného hořčíku v zemědělské půdě ČR je 188 mg.kg⁻¹. Vývojový trend obsahu přístupného hořčíku není zcela jednoznačný, vykazuje stagnaci, ale i mírné snížení nebo zvýšení. Tento stav do jisté míry souvisí se zastoupením jiných kationtů

¹⁰⁷ Poslední dostupné údaje.

- v sorpčním komplexu (především draslíku), a tím lepším nebo horším uplatněním méně aktivního hořčíku.
- Průměrný obsah přístupného vápníku v zemědělské půdě ČR je 2 795 mg.kg⁻¹. Půdní zásoba přístupného vápníku postupně klesá. Tento trend je v poslední době stále více výrazný a plně koresponduje s poklesem půdní reakce.
  - Současný stav zásobenosti zemědělských půd ČR draslíkem a hořčíkem se pozitivně projevuje v zužování poměru těchto dvou kationtů, což však při velmi úzkém poměru navozuje problém ve výživě draslíkem a potřebu zvýšeného hnojení touto živinou.

7.4.2.3 Kvantifikace změny kvality půdy

Kvantifikace změny kvality půdy vychází z údajů numerické databáze BPEJ a údajů o výměře zemědělské půdy evidované v ČÚZK. Je vyjádřena rozdílem hodnoty základu daně v Kč, vypočteného jako výměra zemědělské půdy vynásobená průměrnou cenou zemědělské půdy. Seznam katastrálních území s přiřazenými cenami zemědělské půdy vydává dle § 17 zákona ČNR č. 338/1992 Sb. MZe po dohodě s MF.

Stanovení průměrné ceny zemědělských pozemků v katastrálních územích umožňují sazby základních cen BPEJ v oceňovacích předpisech Ministerstva financí. Průměrná cena je vypočtena váženým aritmetickým průměrem, tj. podílem součtu násobků výměr jednotlivých BPEJ z aktualizací karet (popř. výměr BPEJ evidovaných v katastru nemovitostí ČR) a jejich základních cen dle platného ceníku základních cen BPEJ z přílohy vyhlášky Ministerstva financí a sumy výměr všech BPEJ v katastru.

Zpracování podkladů pro stanovení průměrných cen zemědělské půdy v katastrálním území zajišťuje VÚMOP, v. v. i., na základě sazeb základních cen BPEJ v oceňovacích předpisech Ministerstva financí a podkladů zpracovaných v numerické databázi BPEJ. Stanovené průměrné ceny odráží výsledek aktualizace bonitačního mapování zemědělských pozemků a výsledky aktualizace vstupů evidovaných katastrálních území České republiky v souvislosti se změnami výměry zemědělské půdy (zabor zemědělské půdy pro nezemědělské účely, převod rekultivovaných ploch do zemědělských pozemků, obnova katastrálních operátů).

Pro zpracování dopadů změny kvality půdy na konkurenceschopnost zemědělství ČR byla provedena kvantifikace čtyřletého průměru porovnání katastrálních území, na kterých byla provedená aktualizace stavu BPEJ. Z vyhodnocení průměrných ukazatelů vyplývá, že na dotčených katastrálních územích došlo k poklesu průměrné ceny půdy o 1 000 Kč/ha. Pro vyhodnocení ekonomického efektu poklesu kvality zemědělské půdy lze usuzovat, že aktualizace vstupů na úrovni katastrálních území působí na nárůst i pokles ceny stejným dílem a změny v ceně jsou tak způsobeny především degradačními procesy. Ročně potom dochází ke ztrátě oproti původnímu stavu v době bonitace půd ve výši 385 mil. Kč. Vzhledem k dlouhodobému charakteru poškození úrodnosti půdy lze předpokládat, že po 100 letech

bude činit ztráta 38 mld. Kč. V tab. T7.4/09 jsou vyhodnoceny ztráty na úrovni krajů a ČR. Z tabulky vyplývá ztráta kvality půdy především na území Moravy. Na území Středočeského kraje se zřejmě jedná především o vliv záboru kvalitních půd, popsany v druhé části kapitoly 7.4.2.1.

T7.4/09 - Změna ceny půdního fondu podle aktualizace cen BPEJ a ekonomické vyhodnocení

Název kraje	Původní cena ¹⁾	Aktualizovaná cena ²⁾	Rozdíl ocenění	Rozdíl výnosů a nákladů ³⁾	Výměra zemědělské půdy	Rozdíl výnosů a nákladů podle výměry kraje	Předpokládaný rozdíl výnosů a nákladů za dalších 100 let
	Kč/m ²	Kč/m ²	Kč/m ²	Kč/ha	ha	mil. Kč/rok	mlrd. Kč
Hlavní město Praha	14,55	14,48	-0,07	-61,07	20 135	-1,23	-0,12
Jihočeský kraj	3,99	4,04	0,05	46,05	490 527	22,59	2,26
Jihomoravský kraj	9,79	8,75	-1,04	-907,01	426 041	-386,42	-38,64
Karlovarský kraj	3,19	3,19	0,00	3,52	124 027	0,44	0,04
Královéhradecký kraj	6,91	7,16	0,25	220,53	277 690	61,24	6,12
Liberecký kraj	5,36	5,72	0,37	320,97	139 826	44,88	4,49
Moravskoslezský kraj	7,61	7,35	-0,26	-227,12	274 802	-62,41	-6,24
Olomoucký kraj	7,45	7,02	-0,43	-372,43	279 361	-104,04	-10,40
Pardubický kraj	5,94	6,19	0,25	217,69	271 564	59,12	5,91
Plzeňský kraj	4,27	4,34	0,07	57,88	379 335	21,96	2,20
Středočeský kraj	8,77	8,55	-0,22	-193,83	662 490	-128,41	-12,84
Ústecký kraj	6,52	6,61	0,09	78,13	275 490	21,52	2,15
Vysočina	3,75	3,87	0,13	110,72	409 470	45,34	4,53
Zlínský kraj	8,62	7,74	-0,88	-763,36	193 632	-147,81	-14,78
ČR	6,45	6,35	-0,10	-91,07	4 224 389	-384,71	-38,47

1) Cena katastrálního území před aktualizací BPEJ.

2) Cena katastrálního území po aktualizaci BPEJ.

3) Rozdíl výnosů a nákladů na pozemcích podle ekonomického hodnocení BPEJ, metodika MZe č. 14/2012-ÚZEI-13300.

Pramen: VÚMOP, ÚZEI

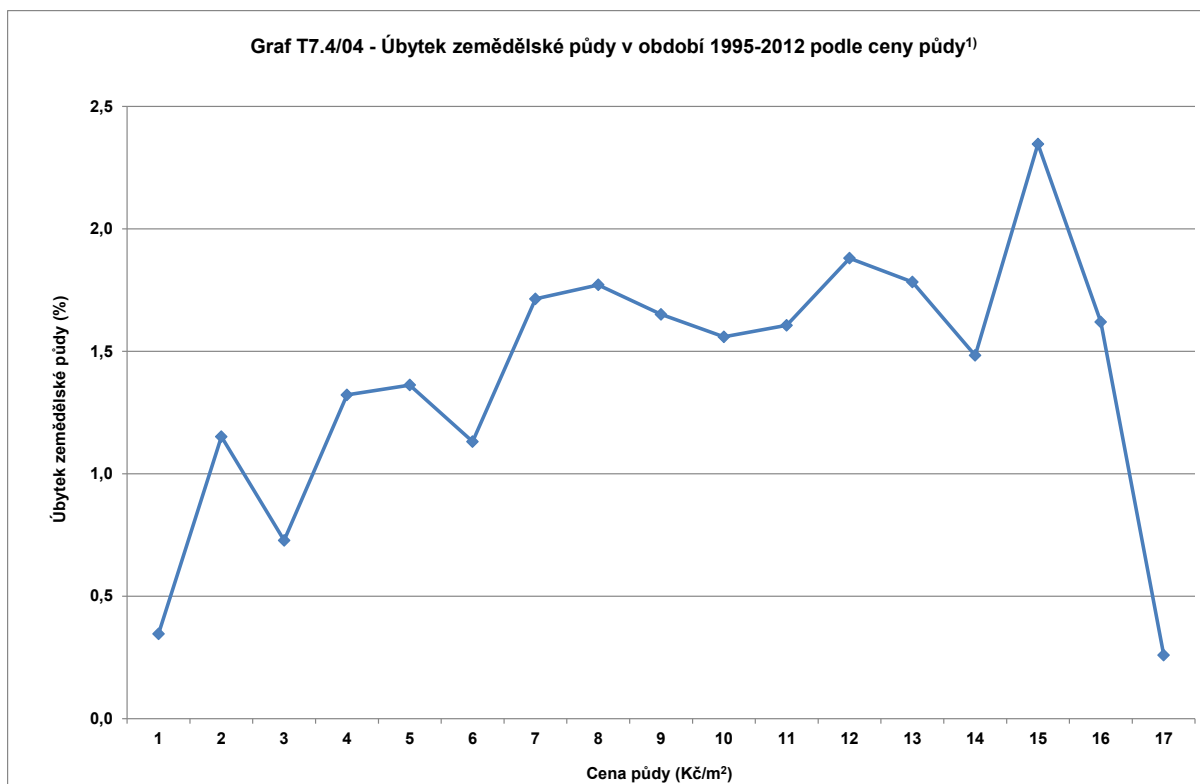
Zpracoval: V. Voltr (ÚZEI)

Ztráta půdy jejím zakrytím

Zakrytí povrchu půdy nepropustným materiálem (soil sealing) způsobuje závažné škody na životním prostředí a je nejdůležitější formou degradace půdy. Kromě likvidace produkčního potenciálu půdy přispívá k poškození biodiverzity, zvyšuje nebezpečí povodní a nedostatku vláhy, přispívá ke globálnímu oteplování. Od roku 1966 se snížila výměra zemědělské půdy o 290 tis. ha, lze předpokládat zakrytí významné části této plochy¹⁰⁸.

Produkcí na zemědělské půdě negativně ovlivňuje poměrově vyšší zábor zemědělské půdy na úrodných půdách než na marginálních půdách. V grafu T7.4/04 je uvedeno procento úbytku zemědělské půdy v období 1995-2012 v závislosti na základní ceně BPEJ.

¹⁰⁸ Přesné hodnoty nejsou k dispozici.

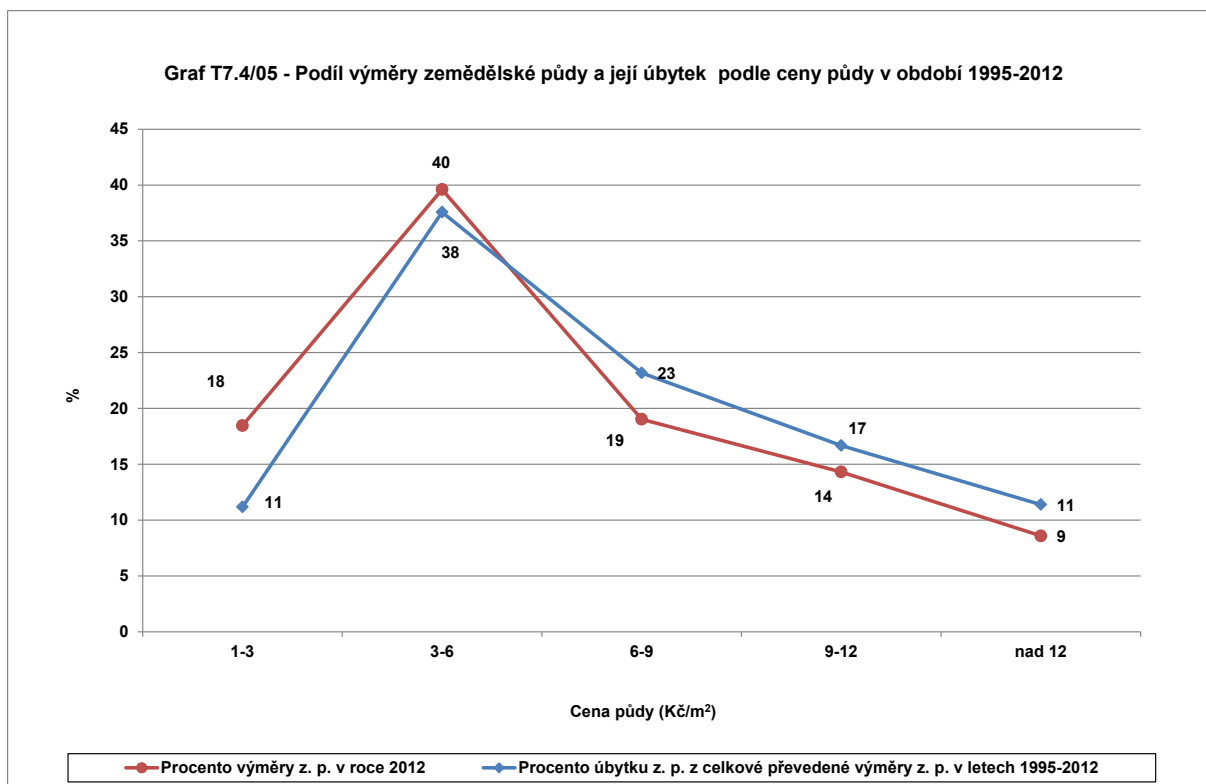

1) Ocenění BPEJ podle cen 2012.

Pramen: ČÚZK

Zpracoval: V. Voltr (ÚZEI)

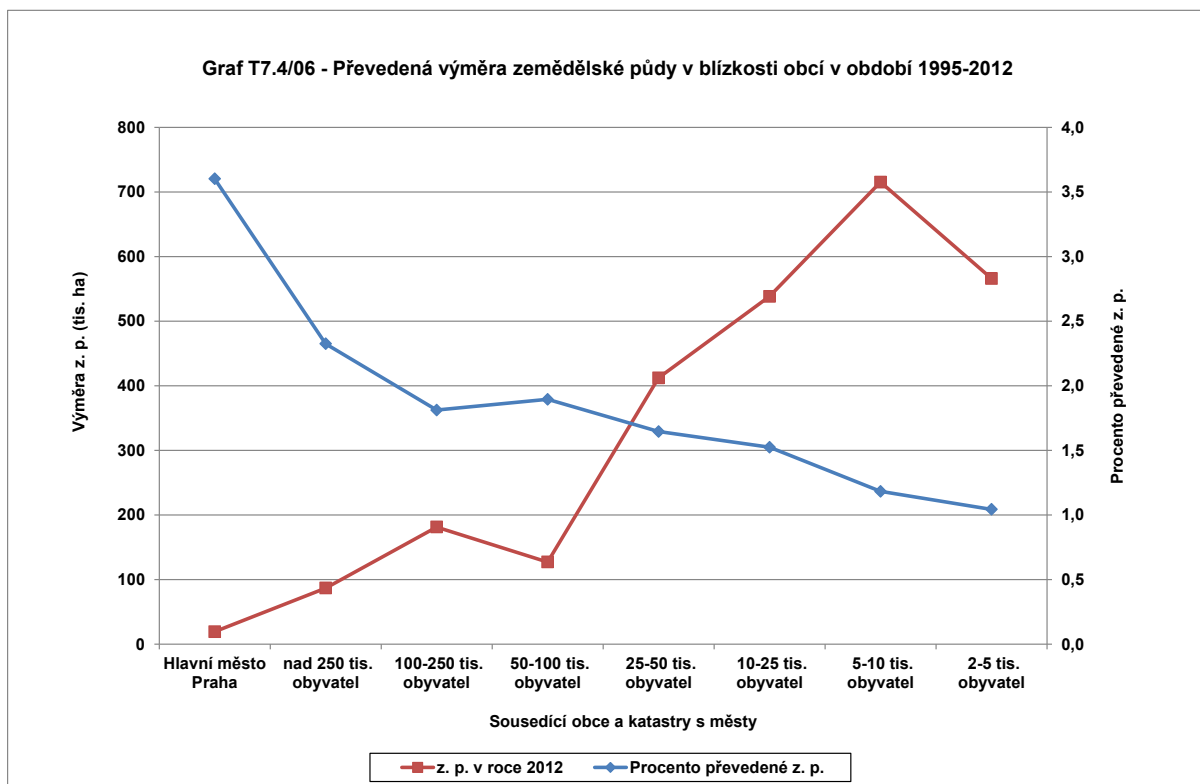
V proporčním uspořádání podle výměry v jednotlivých cenových kategoriích dochází rovněž k vyššímu relativnímu úbytku na kvalitnějších půdách. Tato skutečnost vede ke snížení konkurenceschopnosti zejména v nížinách v blízkosti obcí, které vedou k celkovému snížení kvality zemědělské půdy v místě a tím ke snížení konkurenceschopnosti zejména polní výroby (graf T7.4/05).

Pramen: ČÚZK

Zpracoval: V. Voltr (ÚZEI)

Jednou z příčin úbytku kvalitnější půdy je zábor půdy v blízkosti měst. Na grafu T7.4/06 jsou uvedeny výměry z. p. v obcích a katastrálních územích sousedících s městy a procento převedené půdy na nezemědělské účely za období let 1995-2012. V blízkosti velkých měst se nachází méně zemědělské půdy, avšak procento odňaté půdy je vysoké. Zemědělci hospodařící v blízkosti velkých měst jsou potom více ohroženi úbytkem zemědělské půdy.

Pramen: ČÚZK
Zpracoval: V. Voltr (ÚZEI)

7.4.2.4 Vyhodnocení dalších faktorů kvality půdy

Mimo ocenění půdy podle zařazení do BPEJ je kvalita ovlivněna rovněž volbou technologických postupů. Při nevhodně volených technologických postupech vzniká nadměrné utužení půdy zejména v podorničí, v jehož důsledku klesají výnosy až o 0,25 t pšenice na hektar při nárůstu utužení podorničí o 1 MPa. V současné době je podle šetření ÚZEI postiženo nadlimitním utužením přibližně 26 % půd.

Pokles pH půdy způsobený nedostatečným vápněním má velký význam u většiny zemědělských plodin. Přímé ztráty výnosu pšenice ozimé při poklesu pH o jeden stupeň jsou stanoveny ve výši 0,71 t/ha¹⁰⁹. Při současném poklesu pH o 0,1 stupně se snižuje hrubý roční rentní efekt (HRRE) pšenice při ceně 3 400 Kč/t o 241 Kč/ha. Při předpokladu poměrného snížení výnosů i u ostatních plodin tak vzniká roční ztráta na orné půdě v ČR ve výši přibližně 600 mil. Kč.

Zásady správné péče o kvalitu půdy se projevují i u ostatních sledovaných ukazatelů. Výnos pšenice ozimé závisí na přívodu organické hmoty do půdy. Kvantifikace ztrát pšenice ozimé v důsledku nedostatečného¹¹⁰ přísunu organických hnojiv do půdy činí přibližně 0,4 t/ha za rok.

¹⁰⁹ Na základě výsledků projektu NAZV QH72257.

¹¹⁰ Bez přívodu organického dusíku.

V důsledku nevhodné kombinace plodin vlivem požadavků trhu vznikají ztráty na výnosech. Pšenice ozimá snižuje výnos vlivem pěstování po obilovinách až o 1 t/ha (tab. T7.4/10).

T7.4/10 - Vliv nevhodné předplodiny na výnos pšenice ozimé

Předplodina	Pokles výnosu pšenice ozimé (t/ha)
Žito ozimé	-1,00
Pšenice setá ozimá	-0,63
Oves	-0,34
Kukuřice na zrno	-0,17
Ječmen ozimý	-0,14
Ječmen jarní dvouřadý	-0,09
Pšenice setá jarní	-0,08

Pramen: ÚZEI, projekt NAZV QH72257

Zpracoval: V. Voltr (ÚZEI)

8 AGRÁRNÍ PRODUKCE A JEJÍ BILANCE

V rostlinné výrobě došlo v marketingovém roce 2012/13 k meziročnímu poklesu produkce u většiny hlavních komodit na orné půdě (s výjimkou řepky), a to především v důsledku nižších výnosů vinou silných mrazů při absenci sněhové pokrývky (vymrznutí ozimů) a nedostatku srážek v jarním období. Nižší produkce se projevila i výrazným poklesem soběstačnosti u většiny obilovin, která však přesto dosahuje relativně příznivých hodnot. Dále se snížila produkce chmele a zeleniny při poklesu pěstebních ploch na historicky nejnižší úroveň, naopak vzrostla produkce ovoce, především jablek. U většiny obilovin a olejnin vzrostly průměrné CZV, často až na rekordní hodnoty, avšak rentabilita produkce hlavních obilovin poklesla, především v důsledku výrazného nárůstu nákladů. Podobně poklesla rentabilita i u dalších komodit rostlinné výroby s výjimkou brambor, nejvíce u chmele. Spotřeba obilovin a brambor meziročně výrazně poklesla, naopak došlo ke zvýšení spotřeby cukru a ovoce.

V živočišné výrobě došlo v roce 2012 k meziročnímu zvýšení produkce u mléka, drůbežního a skopového masa, zatímco její pokles byl naopak evidován u vepřového masa a vajec, stagnace byla zaznamenána u hovězího masa. CZV se u téměř všech komodit meziročně zvýšily. Jejich pokles byl v roce 2012 zaznamenán pouze u mléka, kde zároveň došlo ke zhoršení nákladové i souhrnné rentability produkce. Dále pokračoval pokles stavů dojených krav, prasat a drůbeže, zatímco stavy skotu a ovcí mírně vzrostly. Soběstačnost se zhoršila ve vepřovém mase, vejcích a drůbežím mase. U mléka a hovězího masa, kde dosahuje již několik let vysokých hodnot, došlo k její stagnaci, resp. ke zvýšení. V zahraničním obchodě došlo k mírnému zlepšení aktivní bilance u hovězího masa a mléka, zatímco u vepřového masa, drůbežního masa a vajec, kde je bilance již několik let pasivní, došlo k jejímu zhoršení. V roce 2012 poprvé v historii převýšil dovoz vepřového masa včetně živých zvířat domácí produkci a pasivní bilance v této komoditě překročila hranici 11 mld. Kč, což představovalo téměř polovinu celkové hodnoty pasivní bilance AZO.

Pokles průmyslové produkce po předchozím oživení se v roce 2012 dotkl i potravinářství. Vlivem cenového růstu však tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v b. c. za výrobu potravinářských výrobků i výrobu nápojů zaznamenaly meziroční zvýšení. Výkonnost posilovaly obory zpracovávající obiloviny (výroba průmyslových krmiv, mlýnská výroba), resp. výroba ostatních potravinářských výrobků a v této skupině výroba cukru. Zhoršila se pozice výrobců pečiva a cukrářských výrobků. Z oborů zpracovávajících živočišnou produkci nastalo zlepšení výkonnosti u výroby masa a masných výrobků. Naopak celkový pokles

výkonnosti byl zaznamenán u oboru výroby mléka a mléčných výrobků při snížení CPV těchto výrobků a změně struktury produkce k té, která nepředstavuje zpracování mléka do produktů s vyšší přidanou hodnotou. U nápojů se výrazně prosazoval trend růstu nealkoholických piv, včetně speciálních a ochucených piv. Méně příznivá byla situace u lihovin v kontextu s prohibicí.

Podíl OZE na primárních energetických zdrojích dosáhl 7 % v roce 2011. Podíl biomasy na OZE klesl na cca 64 %, byl však kompenzován nárůstem výroby energie z kapalných biopaliv a biokapalin, bioplynu a fotovoltaických systémů a v menší míře nárůstem výroby energie ze solárních termálních kolektorů. Podíl rostlinných produktů při výrobě elektřiny a tepla z OZE, i přes mírný meziroční nárůst, zůstává stále nízký. Výroba bioplynu v zemědělských bioplynových stanicích meziročně vzrostla o 42,4 %. V oblasti výroby biopaliv, resp. biosložek pohonných hmot, došlo v roce 2012 k výraznému navýšení produkce bioetanolu, který tak nahradil výpadek výroby a zvýšený dovoz v předešlém roce. Částečný pokles výroby FAME kompenzoval zvýšený dovoz spolu s výrazným snížením vývozu.

V roce 2012 byla v ČR pěstována GM kukuřice, která je využívána jako krmivo pro hospodářská zvířata a z menší části slouží jako surovina pro výrobu bioetanolu či bioplynu. Plocha GM kukuřice se v roce 2012 meziročně snížila o 40 % a počet pěstitelů klesl o 23.

8.1 Rostlinná produkce celkem a podle rozhodujících komodit

8.1.1 Obiloviny

Celková světová produkce obilovin v marketingovém roce 2012/13 dosáhla 2 247,0 mil. t (včetně rýže), což představuje o 3,0 % nižší objem ve srovnání s předchozím rokem. Světově nejvýznamnější obilovinou je kukuřice, které se v roce 2012 sklídilo 854,1 mil. t a podílil se tak 38,0 % na celkové obilnářské produkci. Světová sklizeň pšenice poklesla na 655,5 mil. t (meziročně o 9,4 %), produkce rýže jako třetí nejvýznamnější obiloviny se proti roku 2011 téměř nezměnila a činila 468,1 mil. t. Nejvýznamnějšími producenty kukuřice podle objemu sklizně roku 2012 jsou USA, Čína, Brazílie a EU, v případě pšenice pak EU, Čína, Indie, USA a Rusko. Hlavními světovými producenty rýže jsou Čína, Indie, Indonésie, Bangladéš a Vietnam (USDA, III 2013).

V marketingovém roce 2012/13 byla podobně jako v předcházejících dvou letech světová produkce obilovin nižší než jejich spotřeba (s výjimkou rýže), proto se i celkový objem světových zásob obilovin opět snížil (především v důsledku výrazného poklesu v USA), a to na 439,4 mil. t (o 6,4 %). Přes rekordní meziroční vzestup sklizně v Rusku, na Ukrajině a v Kazachstánu a předpokladu nižší sklizně kukuřice v USA došlo již od počátečních měsíců roku 2012 k výraznému růstu světových cen.

Pěstební plocha obilovin v Evropské unii v marketingovém roce 2012/13 činila 57,1 mil. ha a meziročně se rozšířila o 2,0 %. Nejdůležitějšími obilovinami v EU jsou pšenice setá, kukuřice a ječmen. Největší výměru obilovin z členských států sklídila v roce 2012 Francie, dále Polsko, Německo, Španělsko, Itálie a Spojené království. Celková produkce zrna obilovin v členských státech EU dosáhla objemu 272,2 mil. t a byla o 3,8 % nižší než v předchozím roce. Největšími producenty obilovin jsou Francie, Německo a Polsko, jejichž

sklizeň v roce 2012 představuje v součtu 51,7 % veškeré produkce obilovin v EU. ČR zaujímá objemem výroby 6,6 mil. t zrna a 2,4% podílem na celkové produkci mezi členskými státy 10. místo (COCERAL¹¹¹, III 2013).

Ceny hlavních obilovin v EU během roku 2012 následovaly vývoj na světových trzích a téměř nepřetržitě rostly až na maxima koncem roku, většinou s perspektivou dalšího růstu v roce 2013.

Z celkové sklizňové plochy obilovin v ČR v roce 2012, tj. 1 454,4 tis. ha (meziročně menší o 1,7 %), zaujímaly největší podíl pšenice (815,4 tis. ha, tj. 56,1 % celkové plochy) a ječmen (382,3 tis. ha, 26,3 %). Třetí nejvýznamnější obilovinou byla kukuřice na zrno s výměrou 119,3 tis. ha, podílející se 8,2 % na celkové ploše obilovin. Na sklizňové ploše obilovin se dále podílely oves (50,8 tis. ha, 3,5 %), triticales (44,2 tis. ha, 3,0 %), žito (30,6 tis. ha, 2,1 %) a ostatní obiloviny, především proso, čirok a pohanka (11,9 tis. ha, tj. 0,8 % celkové plochy obilovin).

Objem produkce obilovin, sklizené v ČR v roce 2012, dosáhl 6 595,5 tis. t, což představuje výrazný meziroční pokles o 20,4 %. Na celkové produkci se podílela nejvyšším objemem pšenice 3 518,9 tis. t (tj. 53,4 %), ječmene bylo sklizeno 1 616,5 tis. t (24,5 %), kukuřice 928,1 tis. t (14,1 %) a dalších obilovin (žito, triticales, oves a ostatní druhy) celkem 532,1 tis. t.

Vývoj počasí v marketingovém roce 2012/13 významně ovlivnil tvorbu výnosu především ozimých obilovin. Po relativně teplém konci roku 2011 a při absenci sněhové pokrývky na velké části ploch nastaly v únoru 2012 silné mrazy, klesající i pod -20 °C, které měly za následek poškození řady porostů obilovin. Následně v jarních měsících došlo k nedostatku srážek, což mělo zejména na jižní a střední Moravě pro porosty obilovin katastrofální dopad. Srážky v červnu již nemohly kladně ovlivnit výnos obilovin a i sklizňové práce byly přerušovány vydatnými dešti. Přesto byly žně v ČR ukončeny relativně brzy, počátkem září.

Charakteristickým kvalitativním rysem u pšenice ze sklizně roku 2012 jsou celkově dobré hodnoty v parametrech obsahu bílkovin a jejich kvality, problémy jsou s objemovou hmotností a číslem poklesu¹¹². Rozdíl mezi oblastmi Čech a Moravy se projevil v důsledku sucha hlavně v objemové hmotnosti. Kvalita sladovnického ječmene je podobná jako u pšenice, kdy sklizený ječmen vykazuje vysoký obsah bílkovin a příznivé jsou hodnoty přepadu a klíčivosti.

---

¹¹¹ *Comité du Commerce des céréales, aliments du bétail, oléagineux, huile d'olive, huiles et graisses et agrofournitures (European association representing trade in cereals, feedstuffs, oilseeds, olive oil and agrosupply at the European Union) - Asociace obchodníků s obilovinami, olejinami a jejich produkty v EU.*

¹¹² *Parametry mlynářské a pekařské kvality zrna potravinářské pšenice.*

Bilance výroby a spotřeby obilovin je dlouhodobě aktivní. Celková nabídka 8 697,0 tis. t pro marketingový rok 2012/13 je o 12,5 % nižší než v předchozím roce, podobně se odhaduje mírně nižší objem celkové domácí spotřeby 5 439,0 tis. t (o 1,6 %), především potravinářských obilovin. Míra soběstačnosti u obilovin celkem v marketingovém roce 2012/13 poklesla meziročně o 28,7 p. b. na 121,3 % a objem konečných zásob se výrazně snížil (o 31,3 %).

V průběhu marketingového roku 2012/13 se do ČR celkem dovezlo ze zahraničí 361,0 tis. t obilovin, především ze zemí EU a dalších evropských států. Objem vývozu obilovin mnohonásobně převýšil dovoz, předpokládaný exportovaný objem dosáhl (i přes meziroční pokles o 23,1 %) výše 2 094,0 tis. t, z toho 61,1 % pšenice. Cílovými trhy obilovin, vyvážených z ČR, jsou především sousední státy EU a další evropské země, přičemž vývoz mimo EU je zanedbatelný.

V marketingovém roce 2012/13 je intervenční nákup obilovin v EU realizován dle nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 v aktuálním znění, pro intervenční nákup pšenice s množstevním omezením 3 mil. t pro celou EU. V ČR v marketingovém roce 2012/13 není předpoklad realizace žádného intervenčního nákupu ani prodeje intervenčních zásob.

T8.1/01 - Bilance výroby a spotřeby obilovin

Ukazatel	MJ	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13 ¹⁾	Meziroční index
Produkční plocha	tis. ha	1 558,6	1 541,7	1 462,9	1 479,5	1 454,4	98,3
Hektarový výnos	t/ha	5,37	5,08	4,70	5,60	4,53	80,9
Produkce	tis. t	8 369,5	7 832,0	6 877,6	8 284,8	6 595,5	79,6
Počáteční zásoba ²⁾	tis. t	1 210,1	1 409,9	1 510,7	1 542,8	1 740,5	112,8
Dovoz	tis. t	126,8	73,8	101,6	115,0	361,0	313,9
Celková nabídka	tis. t	9 706,4	9 315,7	8 489,9	9 942,6	8 697,0	87,5
Domácí spotřeba	tis. t	5 833,0	5 388,0	5 480,0	5 526,0	5 439,0	98,4
v tom - potraviny	tis. t	1 987,0	2 045,0	2 101,0	2 224,0	2 103,0	94,6
- osiva	tis. t	347,0	333,0	338,0	332,0	337,0	101,5
- krmiva	tis. t	3 187,0	2 777,0	2 768,0	2 737,0	2 759,0	100,8
- technické užití	tis. t	312,0	233,0	273,0	233,0	240,0	103,0
Vývoz	tis. t	2 272,5	2 073,2	1 791,8	2 723,0	2 094,0	76,9
Intervenční nákup	tis. t	191,1	343,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Prodej intervenčních zásob	tis. t	0,0	0,0	324,7	0,0	0,0	0,0
Zůstatek intervenčních zásob	tis. t	191,1	343,8	19,1	0,0	0,0	0,0
Celkové užití	tis. t	8 296,6	7 805,0	6 947,1	8 249,0	7 533,0	91,3
Konečná zásoba	tis. t	1 409,9	1 510,7	1 542,7	1 693,6	1 164,0	68,7
Soběstačnost ³⁾	%	143,5	145,4	125,5	149,9	121,3	-28,7

1) Odhad, s výjimkou údajů o sklizni.

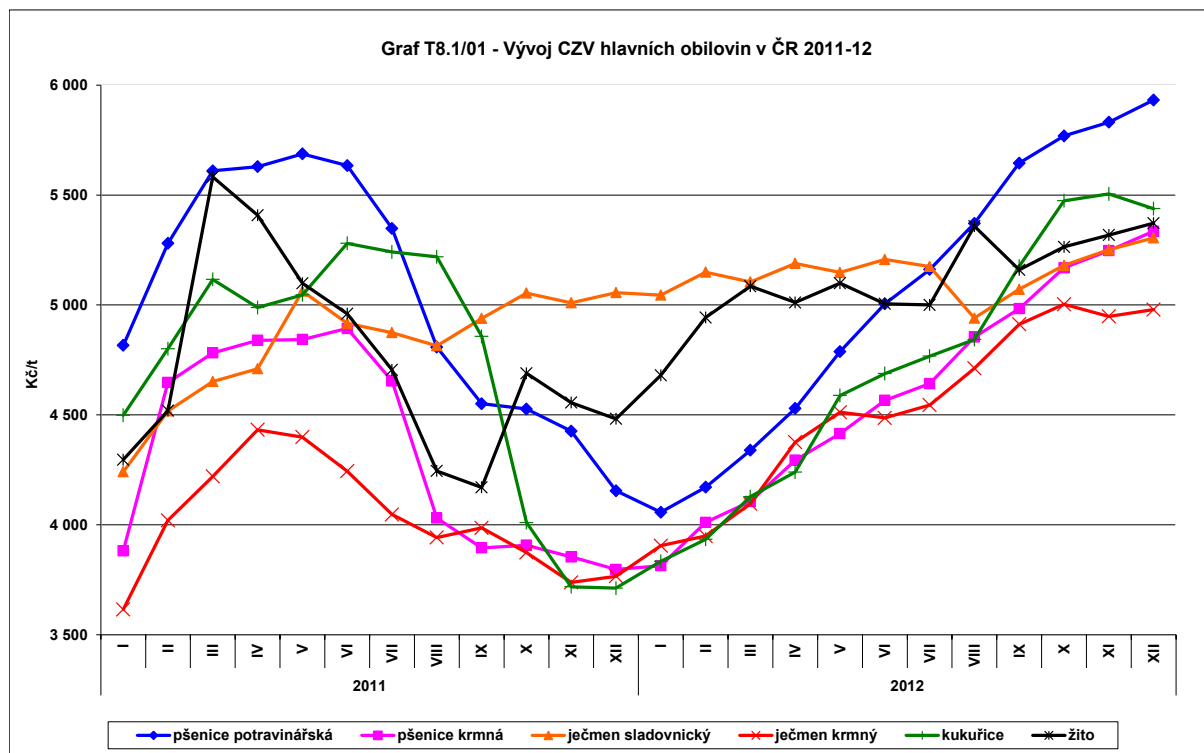
2) Zásoby jsou uvedeny včetně SSHR.

3) Meziroční index u soběstačnosti je vyjádřen v p. b. (tj. rozdílem %).

Pramen: ČSÚ - Definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin, Statistika zahraničního obchodu; MZe; SZIF
Zpracoval: P. Novotný (ÚZEI)

Ceny zemědělských výrobců hlavních obilovin v ČR po většinu roku 2012 rostly po propadu v předchozím roce a ke konci roku překonaly kulminační hodnoty z jarních měsíců roku 2011. Nejvyšších hodnot (přes 5 900 Kč/t) dosáhla v prosinci 2012 potravinářská pšenice, následovaná kukuřicí a žitem, naopak CZV sladovnického ječmene vzrostla ve

srovnání s krmnými obilovinami jen málo. Předpokládá se, že růst cen, byť mírnější, bude pokračovat ještě několik měsíců roku 2013.

Pramen: ČSÚ

Zpracoval: P. Novotný (ÚZEI)

Pšenice

V roce 2012 činila sklizňová plocha pšenice v ČR 815,4 tis. ha (meziročně o 5,5 % menší), z níž ozimé odrůdy zaujímaly 746,0 tis. ha (91,5 % celkové výměry pšenice) a jarní odrůdy 69,4 tis. ha. Produkce pšenice zejména v důsledku nízkého výnosu 4,32 t/ha (proti předchozímu roku nižší o 24,1 %) meziročně propadla o 28,4 % na 3 518,9 tis. t a byla nejnižší od sklizně roku 2006.

Počáteční zásoby pšenice pro marketingový rok 2012/13 proti předchozímu roku vzrostly o 13,5 % na 1 118,5 tis. t včetně státních hmotných rezerv. Dovoz pšenice se výrazně zvýšil, a to na 105,0 tis. t. Celková nabídka pšenice poklesla na 4 742,4 tis. t a byla o 20,1 % nižší než v předchozím roce. Objem vývozu je odhadován na 1 280,0 tis. t.

Celkový objem spotřeby v marketingovém roce 2012/13 se odhaduje meziročně téměř nezměněný ve výši 3 040,0 tis. t, z něj potravinářské pšenice pak 1 250,0 tis. t. Spotřeba pšenice na osivo v marketingovém roce 2012/13 se odhaduje 190,0 tis. t. Pšenice je v ČR stále nejdůležitější krmnou obilovinou a v marketingovém roce 2012/13 došlo k mírnému nárůstu její spotřeby na krmění o 3,6 % na 1 450 tis. t. Objem konečných zásob pšenice výrazně poklesl, a to o 62,2 % na 422,4 tis. t. Podobně došlo k poklesu míry soběstačnosti o 46 p. b. na 115,8 %.

T8.1/02 - Bilance výroby a spotřeby pšenice a její ekonomika

Ukazatel	MJ	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13 ¹⁾	Meziroční index
Produkční plocha	tis. ha	802,3	831,3	833,6	863,1	815,4	94,5
Hektarový výnos	t/ha	5,77	5,24	4,99	5,69	4,32	75,9
Produkce	tis. t	4 631,5	4 358,1	4 161,6	4 913,0	3 518,9	71,6
Počáteční zásoba	tis. t	701,3	783,2	924,0	985,1	1 118,5	113,5
Dovoz	tis. t	44,7	32,3	23,5	39,6	105,0	265,2
Celková nabídka	tis. t	5 377,5	5 173,6	5 109,1	5 937,7	4 742,4	79,9
Domácí spotřeba²⁾	tis. t	2 967,0	2 850,0	3 005,0	3 035,0	3 040,0	100,2
v tom - potraviny	tis. t	1 200,0	1 250,0	1 285,0	1 290,0	1 250,0	96,9
- osiva	tis. t	192,0	185,0	195,0	195,0	190,0	97,4
- krmiva	tis. t	1 450,0	1 285,0	1 370,0	1 400,0	1 450,0	103,6
- technické užití	tis. t	125,0	130,0	155,0	150,0	150,0	100,0
Vývoz	tis. t	1 595,3	1 338,3	1 180,3	1 784,2	1 280,0	71,7
Intervenční nákup³⁾	tis. t	32,0	61,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Prodej intervenčních zásob	tis. t	0,0	0,0	61,3	0,0	0,0	0,0
Zůstatek intervenčních zásob	tis. t	32,0	61,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Celkové užití	tis. t	4 594,3	4 249,6	4 124,0	4 819,2	4 320,0	89,6
Konečná zásoba	tis. t	783,2	924,0	985,1	1 118,5	422,4	37,8
Soběstačnost	%	156,1	152,9	138,5	161,9	115,8	-46,1
Ekonomika							
Průměrné náklady na jednotku⁴⁾	Kč/t	2 726	3 035	2 982	2 984	4 480	150,1
CZV pšenice potravinářské	Kč/t	5 106	2 889	3 392	5 039	5 050	100,2
CZV pšenice krmné	Kč/t	4 498	2 603	2 957	4 335	4 620	106,6
Přímé platby	Kč/ha	4 414	4 894	4 575	4 687	5 879	125,4
Přímé platby	Kč/t	765	934	917	824	1 361	165,2
Nákladová rentabilita⁵⁾	%	87,3	-4,8	13,7	68,9	12,7	-56,1
Souhrnná rentabilita⁵⁾	%	115,4	26,0	44,5	96,5	43,1	-53,4

1) Odhad, s výjimkou údajů o sklizni.

2) Domácí spotřeba - ve všech uvedených letech: materiály ÚZEI a MZe.

3) Intervenční nákup je zahrnut do celkové poptávky, není uveden v konečných zásobách.

4) Náklady podle výběrového šetření ÚZEI - podniky právnických osob - pšenice ozimá.

5) Meziroční index u soběstačnosti, nákladové a souhrnné rentability je vyjádřen v p. b. (tj. rozdílem %).

Pramen: ČSÚ - Definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin, Index cen zemědělských výrobců, Statistika zahraničního obchodu; MZe; SZIF; ÚZEI

Zpracoval: P. Novotný (ÚZEI)

Ceny zemědělských výrobců pšenice v ČR v roce 2012 po propadu z předchozího roku trvale rostly až na maxima v prosinci (5 932 Kč/t potravinářské pšenice, 5 335 Kč/t krmné pšenice) s perspektivou pokračujícího růstu v roce 2013. Průměrné roční CZV však výrazně nevzrostly v důsledku nízkých cen počátkem roku, a sice o 0,2 % na 5 050 Kč/t u potravinářské pšenice a o 6,6 % na 4 620 Kč/t u pšenice krmné.

I přes výrazně horší produkční ukazatele a vysoké náklady dosáhla míra nákladové rentability potravinářské pšenice v marketingovém roce 2012/13 hodnoty 12,7 %, především díky vysokým realizačním cenám ve 2. pololetí. Míra souhrnné rentability (včetně započtených přímých plateb) meziročně výrazně poklesla (o 53,4 p. b.), zůstává však relativně vysoká na hodnotě 43,1 %.

Ječmen

V roce 2012 činila sklizňová plocha ječmene 382,3 tis. ha, což představuje mírný 2,5% nárůst proti rekordně nízké ploše v předchozím roce. Ozimé odrůdy zaujímaly 98,0 tis. ha

(25,6 % celkové výměry ječmene) a jarní odrůdy 284,3 tis. ha. V důsledku nižšího průměrného výnosu 4,23 t/ha, který byl výrazněji horší u ozimých odrůd, bylo proti předchozímu roku sklizeno o 10,9 % ječmene méně, a to 1 616,5 tis. t.

Počáteční zásoba marketingového roku 2012/13 poklesla proti předchozímu roku o 26,3 % na 303,3 tis. t. Dovoz ječmene činil 45,0 tis. t, vývoz se odhaduje podobně jako v předchozím roce ve výši 330,0 tis. t. Celková nabídka ječmene dosáhla 1 964,8 tis. t a proti roku 2011 se snížila o 13,2 %.

Očekává se pokles domácí spotřeby ječmene proti předchozímu roku o 7,7 % na 1 500,0 tis. t, především u potravinářské a krmné spotřeby. Míra soběstačnosti ČR u ječmene v roce 2012 meziročně poklesla o 3,8 p. b. na 107,8 %.

T8.1/03 - Bilance výroby a spotřeby ječmene a jeho ekonomika

Ukazatel	MJ	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13 ¹⁾	Meziroční index
Produkční plocha	tis. ha	482,4	454,8	388,9	372,8	382,3	102,5
Hektarový výnos	t/ha	4,65	4,40	4,07	4,87	4,23	86,9
Produkce	tis. t	2 243,9	2 003,0	1 584,5	1 813,7	1 616,5	89,1
Počáteční zásoba	tis. t	287,5	446,3	359,7	411,5	303,3	73,7
Dovoz	tis. t	25,4	16,2	34,6	39,4	45,0	114,2
Celková nabídka	tis. t	2 556,8	2 465,5	1 978,8	2 264,6	1 964,8	86,8
Domácí spotřeba²⁾	tis. t	1 709,0	1 563,0	1 520,0	1 625,0	1 500,0	92,3
v tom - potraviny	tis. t	600,0	610,0	650,0	780,0	700,0	89,7
- osiva	tis. t	104,0	98,0	95,0	90,0	95,0	105,6
- krmiva	tis. t	1 000,0	850,0	770,0	750,0	700,0	93,3
- technické užití	tis. t	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	100,0
Vývoz	tis. t	242,4	260,3	310,7	336,3	330,0	98,1
Intervenční nákup³⁾	tis. t	159,1	282,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Prodej intervenčních zásob	tis. t	0,0	0,0	263,4	0,0	0,0	0,0
Zůstatek intervenčních zásob	tis. t	159,1	282,5	19,1	0,0	0,0	0,0
Celkové užití	tis. t	2 110,5	2 105,8	1 567,3	1 961,3	1 830,0	93,3
Konečná zásoba	tis. t	446,3	359,7	411,5	303,3	134,8	44,4
Soběstačnost	%	131,3	128,2	104,2	111,6	107,8	-3,8
Ekonomika							
Průměrné náklady na jednotku⁴⁾	Kč/t	2 841	3 215	3 054	2 954	3 937	133,3
CZV ječmene sladovnického	Kč/t	6 012	3 848	3 408	4 821	5 147	106,8
CZV ječmene krmného	Kč/t	4 278	2 483	2 640	4 024	4 535	112,7
Přímé platby	Kč/ha	4 414	4 894	4 575	4 687	5 879	125,4
Přímé platby	Kč/t	949	1 112	1 124	962	1 390	144,4
Nákladová rentabilita⁵⁾	%	111,6	19,7	11,6	63,2	30,7	-32,5
Souhrnná rentabilita⁵⁾	%	145,0	54,3	48,4	95,8	66,0	-29,7

1) Odhad, s výjimkou údajů o sklizni.

2) Domácí spotřeba - ve všech uvedených letech: materiály ÚZEI a MZe.

3) Intervenční nákup je zahrnut do celkové poptávky, není uveden v konečných zásobách.

4) Náklady podle výběrového šetření ÚZEI - podniky právnických osob - ječmen jarní.

5) Meziroční index u soběstačnosti, nákladové a souhrnné rentability je vyjádřen v p. b. (tj. rozdílem %).

Pramen: ČSÚ - Definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin, Index cen zemědělských výrobců, Statistika zahraničního obchodu;

MZe; SZIF; ÚZEI

Zpracoval: P. Novotný (ÚZEI)

Ceny zemědělských výrobců sladovnického ječmene v ČR v roce 2012 pokračovaly v mírném růstu z předchozího roku, v srpnu došlo k poklesu CZV na roční minimum 4 940 Kč/t a následně k opětovnému růstu na prosincové maximum 5 932 Kč/t. CZV krmného ječmene po většinu roku 2012 se téměř shodovaly s CZV krmné pšenice, maxima

dosáhly v říjnu (5 003 Kč/t) a následně mírně poklesly. Podobně jako u ostatních obilovin je předpoklad jejich dalšího růstu v roce 2013. Průměrná roční CZV vzrostla o 6,8 % na 5 147 Kč/t sladovnického ječmene a o 12,7 % na 4 535 Kč/t ječmene krmného.

Především díky vysokým realizačním cenám a vyšším přímým platbám (i přes meziroční nárůst nákladů o třetinu) dosáhla nákladová rentabilita u sladovnického ječmene 30,7 %, míra souhrnné rentability pak dosáhla vysoké hodnoty 66,0 %, přestože byla proti roku 2011 o 29,7 % p. b. nižší.

Kukuřice

Výměra sklizňové plochy kukuřice na zrno v ČR v roce 2012 meziročně mírně poklesla o 1,4 %, přesto je však s hodnotou 119,3 tis. ha historicky druhá největší po předchozím roce. Při průměrném výnosu 7,78 t/ha (proti roku 2011 nižším o 11,5 %) produkce dosáhla vysokého objemu 928,1 tis. t, přestože ve srovnání s rekordní výší produkce v předchozím roce poklesla o 12,7 %.

V roce 2012 v ČR meziročně výrazně poklesly plochy oseté geneticky modifikovanou kukuřicí (tzv. Bt kukuřice), a to o 40,0 % na 3 053 ha, celkem u 41 pěstitelů. Důvodem jejího malého rozšíření je problematický odbyt, neboť je nutno ji oddělovat od běžné produkce a označovat ji jako GMO. Bt kukuřice není v ČR užívána pro potravinářské účely.

Celková nabídka kukuřičného zrna v marketingovém roce 2012/13 se opět zvýšila, a to na 1 337,3 tis. t (meziročně o 11,7 %) díky vysokému objemu produkce, vysokým počátečním zásobám i dovozu. Celková domácí spotřeba se téměř nezměnila a činila 467,0 tis. t. Míra soběstačnosti u zrnové kukuřice i přes výrazný meziroční pokles o 32 p. b. dosáhla vysoké hodnoty 198,7 %.

Rozšiřování a intenzifikace výroby kukuřice na zrno v minulých letech posunulo ČR z role dovozce této komodity na pozici vývozce. Dovoz kukuřice v roce 2012 se proti předchozímu roku více než čtyřnásobně zvýšil, a to na 170,0 tis. t., vývoz z ČR dosáhl 380,0 tis. t. Konečné zásoby dosáhly rekordní výše 490,3 tis. t.

T8.1/04 - Bilance výroby a spotřeby kukuřice a její ekonomika

Ukazatel	MJ	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13 ¹⁾	Meziroční index
Produkční plocha	tis. ha	113,8	105,3	103,3	121,0	119,3	98,6
Hektarový výnos	t/ha	7,54	8,45	6,71	8,79	7,78	88,5
Produkce	tis. t	858,4	889,6	692,6	1 063,7	928,1	87,3
Počáteční zásoba	tis. t	165,5	37,4	89,2	96,2	239,2	248,6
Dovoz	tis. t	42,9	18,2	19,5	37,2	170,0	457,0
Celková nabídka	tis. t	1 066,8	945,2	801,3	1 197,1	1 337,3	111,7
Domácí spotřeba²⁾	tis. t	673,0	459,0	479,0	461,0	467,0	101,3
v tom - potraviny	tis. t	14,0	16,0	16,0	16,0	17,0	106,3
- osiva	tis. t	14,0	13,0	13,0	15,0	16,0	106,7
- krmiva	tis. t	500,0	380,0	390,0	390,0	394,0	101,0
- technické užití	tis. t	145,0	50,0	60,0	40,0	40,0	100,0
Vývoz	tis. t	356,4	397,0	226,1	496,9	380,0	76,5
Celkové užití	tis. t	1 029,4	856,0	705,1	957,9	847,0	88,4
Konečná zásoba	tis. t	37,4	89,2	96,2	239,2	490,3	205,0
Soběstačnost	%	127,5	193,8	144,6	230,7	198,7	-32,0
Ekonomika							
Průměrné náklady na jednotku³⁾	Kč/t	2 241	2 392	2 655	2 507	3 263	130,2
CZV kukuřice průmyslové	Kč/t	4 634	2 800	3 282	4 707	4 718	100,2
Přímé platby	Kč/ha	4 414	4 894	4 575	4 687	5 879	125,4
Přímé platby	Kč/t	585	579	682	533	756	141,7
Nákladová rentabilita⁴⁾	%	106,8	17,1	23,6	87,8	44,6	-43,2
Souhrnná rentabilita⁴⁾	%	132,9	41,3	49,3	109,0	67,7	-41,3

1) Odhad, s výjimkou údajů o sklizni.

2) Domácí spotřeba - ve všech uvedených letech: materiály ÚZEI a MZe.

3) Náklady podle výběrového šetření ÚZEI - podniky právnických osob - ječmen jarní.

4) Meziroční index u soběstačnosti, nákladové a souhrnné rentability je vyjádřen v p. b. (tj. rozdílem %).

Pramen: ČSÚ - Definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin, Index cen zemědělských výrobců, Statistika zahraničního obchodu;

MZe; SZIF; ÚZEI

Zpracoval: P. Novotný (ÚZEI)

Ceny zemědělských výrobců kukuřičného zrna průmyslové kvality v ČR během roku 2012 po propadu v předchozím roce vzrostly na maximum 5 505 Kč/t v listopadu a následující měsíc mírně poklesly, ovšem s perspektivou dalšího růstu v roce 2013. Průměrná CZV za rok 2012 dosáhla 4 718 Kč/t, což představuje nepatrný rozdíl 0,2 % proti hodnotě předchozího roku.

Především v důsledku výrazného nárůstu nákladů (proti roku 2011 o 30,2 %) poklesla nákladová rentabilita u průmyslové kukuřice na 44,6 %, přesto však zůstává vysoká podobně jako míra souhrnné rentability 67,7 %, což je ve srovnání s předchozím rokem o 41,3 p. b. méně.

Žito

Sklizňová plocha žita v roce 2012 po tříletém poklesu meziročně vzrostla, a to o 22,4 % na 30,6 tis. t. Díky vysokému průměrnému výnosu 4,81 t/ha (historicky 3. nejvyššímu po rocích 2004 a 2008) se produkce žita ve srovnání s rokem 2011 výrazně zvýšila (o 24,1 %) a dosáhla 147,0 tis. t.

Počáteční zásoby žita meziročně vzrostly o 21,1 % na 11,5 tis. t. Celková nabídka opět meziročně vzrostla na 196,5 tis. t (o 30,7 %), především díky dovozu, který vzrostl na

38,0 tis. t. Tuzemská spotřeba rovněž vzrostla, a to o 15,4 % na 120,0 tis. t. Vývoz žita se předpokládá ve výši 35,0 tis. t. Celkové užití žita vzrostlo o 11,6 % na 155,0 tis. t a konečné zásoby činily 41,5 tis. t. Míra soběstačnosti u žita v roce 2012/13 činila 122,5 %.

Průměrná cena zemědělských výrobců potravinářského žita v ČR (i přes stagnaci v období březen-červenec) v roce 2012 vzrostla na konečné prosincové maximum 5 372 Kč/t. Průměrná CZV žita za rok 2012 se zvýšila na 5 108 Kč/t, což představuje meziroční nárůst o 8,1 %.

Oves

Sklizňová plocha ovesa v marketingovém roce 2012/13 meziročně vzrostla z historického minima předchozího roku na 50,8 tis. ha, tj. o 12,4 %. Produkce ovesa však ve srovnání s předchozím rokem vzrostla jen o 4,7 %, a to na 172,0 tis. t v důsledku nižšího průměrného výnosu 3,39 t/ha (pokles o 6,6 %).

Počáteční zásoby se zvýšily o 59,9 % na 24,3 tis. t. Při dovozu 0,5 tis. t celková nabídka činila 196,8 tis. t a byla meziročně vyšší o 9,5 %. V marketingovém roce 2012/13 se očekává pokles objemu vývozu ovesa, a to na 32,0 tis. t. Při nárůstu domácí spotřeby se předpokládá celkové užití ovesa ve výši 164,0 tis. t, proti předchozímu roku o 5,5 % vyšší.

Ceny zemědělských výrobců krmného ovesa v ČR během roku 2012 vzrostly na maximum 4 422 Kč/t v září s následným poklesem a konečnou hodnotou 4 418 Kč/t s perspektivou dalšího růstu. Průměrná roční CZV vzrostla meziročně na 4 002 Kč/t (o 12,4 %).

Triticale

Sklizeň triticale v roce 2012 činila 190,4 tis. t a byla ve srovnání s předchozím rokem o 3,3 % nižší. Na ploše 44,2 tis. ha (meziročně o 1,6 % větší) bylo dosaženo průměrného výnosu 4,31 t/ha, meziročně nižšího o 4,6 %.

Stav počátečních zásob pro marketingový rok 2012/13 výrazně vzrostl na 42,6 tis. t, tj. o 70,4 %. Předpokládá se vyšší domácí spotřeba 171,0 tis. t, a tím i vyšší celkové užití v objemu 196,0 tis. t (meziročně vyšší o 9,2 %).

Objem vývozu v roce 2012/13 se očekává 25,0 tis. t, dovoz se předpokládá minimální, v objemu 0,5 tis. t.

Ceny triticale ČSÚ v roce 2012 nesledoval, podle šetření MZe jsou srovnatelné s úrovní cen krmného ječmene.

Ostatní obiloviny

Proso, pohanka, čirok, chrastice (lesknice) a další minoritní obiloviny se pěstovaly v ČR v marketingovém roce 2012/13 na ploše 11,9 tis. ha, meziročně o 35,2 % větší, jež představuje největší výměru těchto plodin od roku 2000 (shodnou se stavem v roce 2007).

Sklizeň zrna těchto plodin dosáhla v roce 2012 podle ČSÚ 22,7 tis. t (meziroční nárůst o 54,4 %) při průměrném výnosu 1,91 t/ha. Celkové užití ostatních obilovin činilo 21,0 tis. t. Nejvýznamnějšími exportními komoditami této skupiny jsou proso a pohanka. Zahraniční obchod je poměrně stabilní, objem vývozu za rok 2012 se odhaduje 12,0 tis. t, dovozu pak 2,0 tis. t.

8.1.2 Cukrová řepa – cukr

Odhad světové výroby surového cukru pro hospodářský rok 2012/13 dle F. O. Licht činí 177,3 mil. t (162,9 mil. t v přepočtu na bílý cukr), tj. 2,5% nárůst proti předchozímu období. Předpokládaná spotřeba ve světě činí 167,7 mil. t surového cukru (154,1 mil. t v přepočtu na bílý cukr) a výše přebytku surového cukru 4,9 mil. t (4,5 mil. t v přepočtu na bílý cukr).

Pozice Brazílie jako hlavního výrobce cukru a kvasného lihu dle USDA zůstala i v roce 2012/13. Očekává se zvýšení výroby bílého cukru o přibližně 3,7 % na 34,5 mil. t. V Indii se předpokládá snížení výroby bílého cukru přibližně o 11 % na 23,5 mil. t. V některých regionech se výroba cukru mírně snížila (Thajsko, Rusko). Spotřeba cukru ve světě se meziročně mírně zvyšuje (průměrně asi o 2 % ročně).

V hospodářském roce 2011/12 byla dle definitivních údajů sklizena cukrová řepa v EU z plochy 1 557 tis. ha. Ve srovnání s rokem 2010/11 se plocha zvýšila o 2,5 %. Meziročně se celková výroba bílého cukru zvýšila o 21,1 % a dosáhla 18 689 tis. t. Z předchozího hospodářského roku 2010/11 bylo převedeno 149,7 tis. t cukru a do kvóty následujícího hospodářského roku 2012/13 bylo převedeno 801,9 tis. t bílého cukru. Výroba cukru nad rámec kvót dosáhla 4 728,8 tis. t. Obdobně jako v předchozím hospodářském roce byla naplněna kvóta EU, tj. 13 336,7 tis. t bílého cukru.

Z celkové výroby cukru v EU v hospodářském roce 2011/12 největší podíl připadl tradičně s 25,6 % na Francii (4 775 tis. t), Německo se podílelo na výrobě cukru v EU 22,8 % (4 267 tis. t) a polský podíl představoval 10,2 % (1 910 tis. t). Velká Británie dosáhla velmi dobrých výsledků v pěstování cukrové řepy, resp. výroby cukru. Podíl výroby na celkové kvótě EU činil 7,0 %. ČR svým podílem výroby 3,3 % zaujímá 7. místo z dvaceti zemí EU vyrábějících cukr. Touto pozicí si udržuje statut středně velkého výrobce cukru v EU.

Celková spotřeba cukru v EU v roce 2011/12 dosáhla 18 200 tis. t, tj. přibližně stejné úrovně jako v předchozím hospodářském roce. Dovoz cukru včetně cukru ve výrobcích v roce 2011/12 činil 3 839 tis. t, tj. 21 % z celkové spotřeby cukru. Dovoz cukru byl uskutečněn převážně v rámci preferenčních dohod vyplývajících z mezinárodních dohod EBA¹¹³ a EPA¹¹⁴. Konečné zásoby uvedeného hospodářského roku vzrostly na 2 848 tis. t.

---

¹¹³ EBA – „Everything but arms“ – Jednostranná preferenční obchodní dohoda pro nejchudší země světa.

¹¹⁴ EPA – Economic Partnership Agreements – Dohody o ekonomickém partnerství.

Po klimaticky velmi příznivém roku 2011 se pěstitelé cukrové řepy v EU v roce 2012 potýkali s proměnlivým počasím, které bylo v celkovém průměru teplot nad dlouhodobým normálem a srážkově spíše pod normálem. Pěstitelské a výrobní výsledky mj. odpovídaly i uvedeným přírodním podmínkám. Celková výroba cukru je v roce 2012/13 odhadována na 17 554 tis. t, v porovnání s předchozím rokem se jedná o pokles o 6,1 %. Pouze ve třech státech se výroba cukru zvýšila. Nejvyšší růst výroby o 31,4 % zaznamenalo Rumunsko a Maďarsko o 27,3 %. V Německu došlo meziročně k nárůstu výroby o 1,8 % na 4 342 tis. t, ve Francii klesla výroba cukru o 3,2 % na 4 624 tis. t a v Itálii na 492,1 tis. t (o 2,8 %). K nejvyššímu snížení výroby cukru došlo v Polsku o 14,3 % na 1 637,6 tis. t cukru. Omezení výroby cukru bylo zaznamenáno v zámořských departamentech Francie a Portugalska.

Nad kvótu EU (13 336,7 tis. t) je odhadována výroba 5 278 tis. t bílého cukru, přičemž v některých členských státech výroba kvóty opět nedosáhla (Řecko, Finsko, zámořské departamenty Francie, Itálie a zámořské departamenty Portugalska).

Průměrná prodejní cena bílého cukru ve Společenství (CPV) v roce 2011 dosáhla 562 €/t (13 817 Kč/t). Průměrná cena od ledna do srpna 2012 dosáhla 706 €/t (17 746 Kč/t). Vývoj cen průmyslového cukru se vyvíjel obdobně. Průměrná cena cukru směřující na průmyslové zpracování v roce 2011 činila 362 €/t (8 900 Kč/t). V období leden až září 2012 bylo dosaženo průměrné ceny 405 €/t (10 180 Kč/t), která představuje ve srovnání s rokem 2011, kdy činila prodejní cena 344 €/t (8 380 Kč/t), za stejné období zvýšení o 17,7 %. Průměrná cena průmyslového cukru pro chemický a kvasný průmysl v EU v roce 2011 dosáhla 368 €/t (9 048 Kč/t). V časovém rozpětí od ledna do srpna 2012 dosáhla cena průmyslového cukru 408 €/t (10 255 Kč/t), což představuje zvýšení ceny proti stejnému období roku 2011 o 15,3 %. Průměrná dovozní cena cukru ze zemí ACP (Afrika, Karibik a Tichomoří) do EU v roce 2011 dosáhla 454 €/t (11 482 Kč/t). V období od ledna do července 2012 se zvýšila průměrná dovozní cena cukru ze zemí ACP na 578 €/t (14 558 Kč/t). Na výše uvedené přepočty jsou použity průměrné kurzy ČNB.

Vývoj počasí ČR v roce 2012 lze charakterizovat jako velmi kolísavý s průměrnou roční teplotou +9,8 °C vysoko nad dlouhodobým normálem, který je +8,4 °C. Nejteplejší měsíc byl červenec a srpen, nejchladněji bylo v únoru. Začátek vegetace byl teplý, byl však vystřídán silnými mrazy, které významně poškodily nemalou část vzházející cukrové řepy. Srážkově byl rok 2012 podnormální. Nejvíce srážek chybělo v březnu a srpnu. Srážkově nadnormální byl leden.

Cukrovarnická kampaň 2012/13 proběhla v období od 17. září 2012 (od 8. září v roce 2011) do 19. ledna 2013 (do 23. 1. v roce 2012) a průměrná délka kampaně dosáhla přibližně 111 dnů (114 dnů v roce 2011/12). Na celkové výrobě cukru se v Čechách a na Moravě podílelo pět cukrovarnických společností (Tereos TTD, a. s., Moravskoslezské cukrovary, a. s., Cukrovar Vrbátky, a. s., Litovelská cukrovarna, a. s. a Hanácká potravinářská společnost, s. r. o).

Celkový jmenovitý výkon¹¹⁵ cukrovarů zůstal na zhruba stejné úrovni (35 200 t/d ř.¹¹⁶), stejně jako průměrný denní jmenovitý výkon¹¹⁷ jednoho cukrovaru (5 029 t/d ř.¹¹⁸). Pro rok 2012/13 zůstala kvóta cukru ve výši 372,5 tis. t¹¹⁹, stejně jako v předchozím roce.

---

¹¹⁵ Jde o teoretický výkon.

¹¹⁶ 35 tis. t řepy za den. Odhad Českomoravského cukrovarnického spolku za všechny cukrovary ČR.

¹¹⁷ Jde o teoretický výkon.

¹¹⁸ 5 tis. t řepy za den. Odhad Českomoravského cukrovarnického spolku za všechny cukrovary ČR.

¹¹⁹ Původní kvóta ČR ve výši 454 862 t zvýšená o dodatečnou kvótu cukru byla snížena o kvótu společnosti Eastern Sugar, které se tato společnost zřekla za finanční náhradu z restrukturalizačního fondu.

T8.1/05 - Bilance výroby a spotřeby cukrové řepy a cukru včetně ekonomiky¹⁾

Ukazatel	MJ	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13 ²⁾	Meziroční index
Produkční plocha cukrové řepy^{3), 6)}	tis. ha	44,0	46,5	49,3	50,2	52,1	103,8
Hektarový výnos cukrové řepy⁶⁾	t/ha	58,31	60,94	59,34	71,26	67,16	94,2
Zpracovaná řepa^{3), 6)}	tis. t	2 565	2 832	2 917	3 576	3 483	97,4
Cukernatost řepy⁶⁾	%	18,04	16,85	16,65	17,32	17,00	98,2
Produkční plocha cukrové řepy pro jiné využití	tis. ha	7,3	7,2	8,2	9,1	9,6	106,0
Bilance cukru							
Počáteční zásoba	tis. t	62,50	86,40	41,10	70,9	94,4	133,2
Výnos bílého cukru⁶⁾	t/ha	9,43	9,29	8,79	11,25	10,35	92,0
Výroba cukru ČR⁴⁾	tis. t	414,7	431,8	432,8	564,4	535,5	94,9
Dovoz celkem	tis. t	260,2	299,7	323,7	305,6	294,0	96,2
v tom - dovoz cukru	tis. t	92,3	90,5	76,5	86,0	84,0	97,7
- dovoz cukru ve výrobcích a substituentů cukru⁵⁾	tis. t	167,9	209,2	247,2	219,6	210,0	95,6
Celková nabídka	tis. t	737,4	817,9	797,6	940,9	923,8	98,2
Domácí spotřeba	tis. t	377,0	424,8	437,1	497,9	518,8	104,2
Vývoz celkem	tis. t	274,0	352,0	289,6	348,6	330,0	94,7
v tom - vývoz cukru	tis. t	151,7	213,3	164,5	227,5	215,0	94,5
- vývoz cukru ve výrobcích a substituentů cukru⁵⁾	tis. t	122,3	138,7	125,1	121,1	115,0	95,0
Celková poptávka	tis. t	651,0	776,8	726,7	846,5	848,8	100,3
Konečná zásoba	tis. t	86,4	41,1	70,9	94,4	75,0	79,5
Soběstačnost¹³⁾	%	110,0	101,6	99,0	113,4	103,2	-10,2
Produkční plocha celkem (potr.a nepotr. využití)	tis. ha	51,3	53,7	57,4	59,2	61,7	104,2
Množství zprac. cukrové řepy pro jiné využití	tis. t	461,7	447,0	452,0	740,1	770,0	104,0
Výnos bulev pro výrobu kvasného lihu	t/ha	63,2	61,7	55,4	81,7	79,4	97,2
CZV při skutečně dosažené cukernatosti	Kč/t	806	772	710	704	812	115,3
Ekonomika cukrové řepy							
Průměrné náklady^{6), 7), 8)}	Kč/ha	51 179	48 559	43 588	50 521	52 271	103,5
	Kč/t	884	824	775	762	778	102,1
Přímé platby							
- SAPS a národní doplňková platba^{8), 12)}	Kč/ha	4 414,1	4 894,0	4 574,9	4 686,5	5 878,7	125,4
	Kč/t	67,64	78,80	78,12	65,26	82,38	126,2
- oddělená platba za cukr^{8), 10)}	Kč/t	271,41	350,59	341,65	343,60	349,00	101,6
PP celkem¹²⁾	Kč/t	339,05	429,39	419,77	408,86	431,38	105,5
VN na tunu řepy přepočítané na 16% cukernatost	Kč/t	784,19	781,98	744,27	703,53	732,52	104,1
Realizační cena cukrové řepy⁹⁾	Kč/t	801,72	776,02	723,85	881,79	812,00	92,1
Základní, resp. minimální cena cukrové řepy EU¹¹⁾	Kč/t	681,75	666,34	648,07	645,58	650,73	100,8
	€/t	27,83	26,29	26,29	26,29	26,29	100,0
Nákladová rentabilita na tunu řepy přepočítaná na 16% cukernatost^{13), 14)}	%	2,24	-0,76	-2,74	25,34	10,85	-14,5
Souhrnná rentabilita na tunu řepy přepočítaná na 16% cukernatost^{13), 14)}	%	45,47	54,15	53,66	83,45	69,74	-13,7

1) V letech 2008/09-2012/13 trvá hospodářský rok od 1. 10. do 30. 9. následujícího roku.

2) Odhad do konce hospodářského roku.

3) Údaj SZIF.

4) V roce 2012/13 předběžná výroba cukru podle SZIF.

5) Od 1. 1. 2006 bez cukru obsaženého v minerálních vodách, sodovkách s cukrem, destilátech a líkérech, neboť položky KN 2202, 2205 a 2208 nejsou ve statistice zahraničního obchodu ČSÚ nadále sledovány.

6) Cukrová řepa pro výrobu cukru.

7) Výběrové šetření o nákladech a výnosech zemědělských výrobců ÚZEI, 2012 odhad ÚZEI. V nákladech není zohledněn podíl pěstitelů na výrobní dávce a některé další náklady (např. náklady na nákup dodatečné kvóty cukru).

8) Přepočítání v letech 2008/09, 2009/10, 2010/11 a 2011/12 je provedeno na základě hektarového výnosu vypočteného na 16% cukernatost řepy podle

Výběrového šetření o nákladech a výnosech zemědělských výrobců ÚZEI, v roce 2012/13 na základě odhadu hektarového výnosu a cukernatosti řepy podle SZIF a ČMCS.

9) Za léta 2008-2011 průměrná realizační cena cukrové řepy podle Výběrového šetření o nákladech a výnosech zemědělských výrobců ÚZEI, za rok 2012 cena ČSÚ (CZV).

10) Oddělená platba za cukr je částečnou kompenzací snížených příjmů pěstitelů cukrové řepy po reformě SOT v odvětví cukru.

11) Od roku 2008/09 minimální cena cukrové řepy podle nařízení Rady (ES) č. 318/2006 a č. 1234/2007. Je udávána při 16% cukernatosti řepy.

Od roku 2007 je směnný kurz stanoven nařízením Komise (ES) č. 1913/2006. V roce 2008 byl použit směnný kurz 1 € = 24,497 Kč, v roce 2009 směnný kurz 1 € = 25,346 Kč, v roce 2010 směnný kurz 1 € = 24,651 Kč, v roce 2011 1 € = 24,556 Kč a v roce 2012 1 € = 24,752 Kč

12) V roce 2011 nebyla sazba národní doplňkové platby na zemědělskou půdu (Top-Up) stanovena, v roce 2012 činí sazba 491,43 Kč/ha.

13) Meziroční index u soběstačnosti a nákladové a souhrnné rentability je vyjádřen v p. b. (tj. rozdílem %).

14) Plocha, zpracovaná řepa a výnos bulev jsou příslušného roku přepočteny na 16% cukernatost.

Pramen: ČSÚ - Index cen zemědělských výrobců, Statistika zahraničního obchodu; MZe; SZIF; Českomoravský cukrovarnický spolek,

Výběrové šetření o nákladech a výnosech zemědělských výrobců ÚZEI

Zpracoval: H. Baudisová (ÚZEI), D. Froněk (MZe)

Parametry uvedené v tab. T8.1/05 jsou získané z tabulky Statistika komodity cukr – cukrová řepa v České republice vydané MZe, která vychází z předpisů EU a ČR k regulaci trhu s cukrem. Sklizňová plocha cukrové řepy pro výrobu cukru se v roce 2012/13 mírně

zvýšila o 3,8 % na 52,1 tis. ha. Hodnoty většiny bilančních ukazatelů se meziročně snížily. Celková výroba bílého cukru v ČR dosáhla 565,4 tis. t, z toho 30 tis. t cukru bylo vyrobeno mimo ČR. Výroba bílého cukru vyrobeného v ČR se meziročně snížila o 5,1 % na 535,5 tis. t. Snížil se meziročně i hektarový výnos cukrové řepy na 67,2 t/ha (94,2 % skutečnosti roku 2011/12). Výnos polarizačního cukru dosáhl 11,42 t/ha¹²⁰ (meziroční snížení o 7,5 %) a výnos bílého cukru 10,35 t/ha (meziroční snížení o 8 %). Cukernatost řepy v ČR v roce 2012/13 dosáhla v průměru 17,0 % (17,32 % v roce 2011/12).

Z předchozího hospodářského roku bylo do kvóty hospodářského roku 2012/13 převedeno 9,4 tis. t cukru.

Výroba kvótového cukru činila 372,5 tis. t. Nadkvótového cukru bylo v roce 2012/13 vyrobeno 202,4 tis. t. Očekává se, že několik tisíc tun cukru bude převedeno do následujícího hospodářského roku. V dlouhodobém vývoji potvrdilo odvětví cukru vysokou úroveň.

Od roku 2007/08 je vybírán poplatek 12 €/t bílého cukru. V roce 2013 tak bylo za hospodářský rok 2012/13 vybráno a odvedeno na dávkách cukru do EU prostřednictvím MF 84 276 tis. Kč (75 %) a 28 092 tis. Kč (25 %) bylo převedeno do správních výdajů SZIF. Procesy restrukturalizace cukerního pořádku a následná diverzifikace byly ukončeny.

Intervenční nákup cukru nebyl v roce 2012 realizován a nebyly vyplaceny žádné finanční prostředky. V rámci programu pomoci nejchudším nebyly v ČR uvolněny žádné dodávky potravin z intervenčních zásob.

Podle statistiky zahraničního obchodu ČSÚ bylo v průběhu roku 2011/12 dovezeno 305,6 tis. t cukru celkem, z toho cukru bílého 86,0 tis. t a cukru obsaženého ve výrobcích a substituentech 219,6 tis. t. Převážné množství bílého cukru bylo importováno v roce 2011/12 ze Slovenska, Polska a Rakouska. Výrobky obsahující cukr se nejvíce dovážely ze Slovenska, Rakouska a Maďarska. Ze třetích zemí (mimo EU) bylo dovezeno 1,1 tis. t cukru. Nejvíce cukru se dovezlo z Mauricia jako dovoz surového třtinového cukru pro přímou spotřebu. Vzhledem ke snížení výroby cukru v roce 2012/13 se předpokládá snížení celkového dovozu cukru o 3,8 % na 294 tis. t, z toho snížení o 2,3 % cukru bílého (na 84 tis. t) a o 4,4 % (na 210 tis. t) cukru obsaženého ve výrobcích a substituentech cukru.

Vývoz cukru celkem v roce 2011/12 se meziročně zvýšil o 20,4 % a byl realizován ve výši 348,6 tis. t. Největší podíl 65,3 % na celkovém vývozu cukru 2011/12 měl bílý cukr, kterého se vyvezlo 227,5 tis. t. Meziročně vzrostl vývoz bílého cukru o 38,3 % a o 3,2 % na 121,1 tis. t se snížil v roce 2011/12 vývoz cukru obsažený ve výrobcích a substituentech cukru. Cukr bílý byl vyvezen převážně do zemí EU, nejvíce do Rakouska, Německa,

---

¹²⁰ Hmotnost cukru v hodnotě polarizačního cukru obsaženého v cukrové řepě (bez zápočtu cukru obsaženého ve francouzské cukrové řepě pro výrobu českého nadkvótového cukru v Tereos France pro Tereos TTD, a. s.) přepočítaná na produkční plochu řepy podle SZIF.

na Slovensko a do Polska. Nejvíce cukru obsaženého ve výrobcích bylo vyvezeno na Slovensko, do Maďarska a do Kuvajtu. Do třetích zemí bylo v roce 2011/12 vyvezeno 93,9 tis. t cukru zejména na arabský trh. Množstevní saldo zahraničního obchodu s cukrem zůstalo v roce 2011/12 kladné ve výši 43 tis. t. V důsledku nižší výroby cukru v roce 2012/13 se očekává snížení vývozu cukru celkem o 5,3 % na 330 tis. t. Pokles vývozu se předpokládá u obou sledovaných kategorií cukru.

V roce 2012 dosáhla podle údajů ČSÚ průměrná CZV cukrové řepy při skutečně dosažené cukernatosti 812 Kč/t, tj. zvýšení o 15,3 % ve srovnání s rokem 2011. Průměrná CPV krystalového cukru v ČR se v roce 2012 ve srovnání s rokem 2011 zvýšila o 23,3 % na 19,10 Kč/kg. Spotřebitelská cena krystalového cukru kopírovala trend vývoje ceny průmyslových výrobců a meziročně se zvýšila o 7,9 % na 24,30 Kč/kg.

Podle konečných údajů Výběrového šetření o nákladech zemědělských výrobků ÚZEI za rok 2011 dosáhly vlastní náklady na pěstování cukrové řepy 50 521 Kč/ha, což představuje meziroční zvýšení nákladů hlavního výrobku o 15,9 % především v důsledku zvýšení přímých materiálových nákladů, z nichž nejvyšší zvýšení cen zasáhlo nakupovaná osiva (5 280 Kč/ha) a hnojiva (5 531 Kč/ha). Nejvyšší podíl (37,7 %) finančních prostředků byli nuceni pěstitelé vynaložit na prostředky ochrany rostlin. Proti původnímu odhadu se zvýšily pracovní náklady (6 647 Kč/ha) a náklady pomocných činností (6 611 Kč/ha). Zvýšení cen energií a pohonných hmot ovlivnilo zvýšení režijních nákladů (8 515 Kč/ha). Vysoký hektarový výnos cukrové řepy snížil náklady přepočtené na tunu cukrové řepy (762 Kč/t). V důsledku růstu vstupů do zemědělství se v roce 2012 neočekává snížení nákladů na pěstování cukrové řepy, ale spíše jejich zvýšení na celkových 52 271 Kč/ha, resp. 778 Kč/t cukrové řepy. Trend zvyšování cen nakupovaných osiv, hnojiv a prostředků ochrany rostlin zůstane v roce 2012 s velkou pravděpodobností zachován stejně jako růst pracovních nákladů a režie.

Cukrová řepa dle Výběrového šetření o nákladech zemědělských výrobků ÚZEI je komoditou rentabilní. V roce 2011 se ve výpočtu nákladové i souhrnné rentability odrazilo vysoké výnosy ve smyslu přepočtu nákladů na hektar a vyšší realizační cena respondentů (882 Kč/t). Nákladová rentabilita se meziročně zvýšila o 22,6 p. b. a rentabilita souhrnná (se započtením přímých plateb) o 29,7 p. b. Podle předběžných odhadů se očekává v roce 2012/13 snížení realizačních cen a růst jednotkových nákladů o 4,1 % (733 Kč/t) a z těchto důvodů i pokles nákladové rentability o 14,5 p. b., resp. pokles souhrnné rentability o 13,7 p. b.

Podle definitivních bilančních parametrů dosáhla v roce 2011/12 soběstačnost v komoditě cukr 113,4 %. V roce 2012/13 se vzhledem ke snížení celkové výroby cukru a předpokládanému snížení dovozu i vývozu cukru očekává snížení soběstačnosti o 10,2 p. b. na 103,2 %. Spotřeba cukru v roce 2011 dle ČSÚ dosáhla 38,6 kg/obyv./rok, zatímco v roce 2012 se odhaduje zvýšení spotřeby na 40,2 kg/obyv./rok.

Sazba jednotné platby na hektar SAPS se zvýšila přibližně o 15 % z částky 4 686,50 Kč/ha v roce 2011 na 5 387,30 Kč/ha v roce 2012. V roce 2011 nebyla sazba národní doplňkové platby Top-Up vyhlášena, avšak v roce 2012 se počítá s částkou 491,43 Kč/ha.

Od roku 2009/10 byla v EU stanovena minimální cena cukrové řepy pro výrobu cukru v rámci kvóty ve výši 26,29 €/t při standardní 16% cukernatosti. Stejná výše minimální ceny cukrové řepy 26,29 €/t zůstala i v roce 2012/13, avšak v důsledku přepočtového kurzu se minimální cena cukrové řepy v korunovém vyjádření meziročně nepatrně zvýšila o 0,8 % na 650,73 Kč/t.

Sazba oddělené platby za cukr kompenzující pěstitelům cukrové řepy snížení příjmů z klesající minimální ceny byla na rok 2012 přiznána obdobně jako v roce 2011 v plné výši 44,245 mil. €. Sazba na jednu tunu cukrové řepy přepočítané na standardní cukernatost 16 % dosáhla 13,882 €/t, tj. 349,00 Kč/t při směnném kurzu 25,141 Kč/€. Sazba se vztahovala na 3 184,27 tis. t cukrové řepy přepočítané na standardní 16% cukernatost. Bylo podáno 822 žádostí v hodnotě 1,09 mld. Kč.

8.1.3 Brambory a bramborový škrob

Produkční plocha brambor konzumních se v zemích EU 27 dle odhadu v roce 2012 ve srovnání s předchozím rokem 2011 snížila o 6,3 % na 1 791 tis. ha.

Proměnlivé a nevyrovnané počasí v průběhu roku 2012 mělo vliv na produkci brambor EU, která se snížila o 12,2 % na 55,4 mil. t.

Snížení produkčních ploch v EU se dotklo i hlavních pěstitelských zemí, tzv. EU 5 (Německo, Francie, Nizozemsko, Velká Británie a Belgie). Celkově se snížila produkční plocha těchto zemí o 5,9 % na 515,5 tis. ha, z nichž snížení o 8,9 % na 157,5 tis. ha se dotklo především Německa, Nizozemska o 7,6 % na 67,1 tis. ha a Belgie o 7,3 % na 73,7 tis. ha. Hektarové výnosy EU 5 celkově klesly o 11,4 %. Významnější snížení výnosu brambor o 19,6 % na 38,1 t/ha zaznamenala Velká Británie, Belgie o 16,3 % na 44,7 t/ha a Francie o 14,3 % na 41,4 t/ha. Produkce zemí EU 5 meziročně klesla o 16,7 % na 22,3 mil. t. Nejvyšší snížení bylo zaznamenáno ve Velké Británii (o 23,7 % na 3,9 mil. t), v Belgii (o 22,4 % na 3,4 mil. t) a v Nizozemsku (o 16,9 % na 3,2 mil. t).

Pěstitelé brambor v ČR využili v roce 2012 finanční podporu z prostředků EU formou jednotné platby na hektar (SAPS). Její výše se meziročně zvýšila přibližně o 15 % na 5 387,30 Kč/ha. Národní doplňková platba byla předběžně stanovena na 491,43 Kč/ha. Pěstování brambor celkem, s výjimkou brambor pro výrobu škrobu, nebylo v rámci Společenství regulováno.

Průměrná roční teplota vzduchu v roce 2012 byla v ČR nad dlouhodobým normálem, zatímco srážkově byl rok 2012 podnormální (85 % dlouhodobého normálu) a velmi nerovnoměrný. V ČR v hospodářském roce 2012/13 pokračoval trend snižování produkční

plochy brambor. Meziročně klesly produkční plochy brambor celkem (se zápočtem ploch domácností) o 10,4 % na 30,1 tis. ha.

Teplotní a srážkové výkyvy počasí byly jedním z důvodů snížení průměrného výnosu brambor celkem na 26,77 t/ha, který se snížil ve srovnání s předcházejícím rokem o 7,7 %. Z důvodu snížení produkční plochy a hektarového výnosu se snížila produkce brambor o 17,3 % na 805 tis. t.

Snížení produkční plochy brambor celkem o 10,4 % se týkalo především ploch raných brambor, u kterých došlo ke snížení produkční plochy o 15,1 % na 2,58 tis. ha a výnosu na 16,8 t/ha, a brambor konzumních ostatních, u kterých došlo ke snížení produkční plochy o 14,1 % na 20,52 tis. ha a ke snížení výnosu na 27,9 t/ha. V kategorii brambor pro výrobu škrobu se produkční plocha ve srovnání s rokem 2011/12 zvýšila o 19,1 % na 3,7 tis. ha, ale hektarový výnos nesplnil očekávání. Po loňském rekordním výnosu 47,8 t/ha dosáhl 32,9 t/ha. Brambory sadbové zůstaly přibližně na stejné úrovni jako v roce 2011/12, tj. na ploše 3,27 tis. ha s průměrným výnosem 23,43 t/ha se sklídilo 76,6 tis. t sadbových brambor. Celková nabídka brambor se ve srovnání s předcházejícím rokem snížila na 85,5 % skutečnosti roku 2011/12.

CZV brambor konzumních pozdních se v roce 2012 (podle ČSÚ) ve srovnání s rokem 2011 (5 180 Kč/t) radikálně snížila o 45,5 % na 2 825 Kč/t. Nízké CZV dosahovali pěstitelé především v první polovině roku (průměrná CZV dosáhla 2 410 Kč/t). Ve 4. čtvrtletí roku 2012 se CZV zvýšila na průměrnou cenu 3 524 Kč/t. Růst ceny přetrvával i v 1. čtvrtletí roku 2013. Pro stanovení nákladovosti brambor a rentability se užívají realizační ceny respondentů Výběrového šetření o výnosech a nákladech zemědělských výrobků ÚZEI. Pouze v případě odhadu se užívá cena kalendářní.

Spotřebitelská cena brambor konzumních pozdních se snížila o 21,7 % z 13,61 Kč/kg v roce 2011 na 10,66 Kč/kg v roce 2012. Spotřeba brambor v roce 2011 na obyvatele se meziročně zvýšila o 4 % na 70 kg/obyv./rok. V roce 2012 se očekává snížení spotřeby brambor na 64 kg/obyv./rok.

Dovoz brambor celkem (brambory čerstvé, brambory obsažené ve výrobcích a polotovarech z brambor a brambory přepočtené na nativní škrob) v roce 2011/12 dosáhl 269,2 tis. t. Dovoz nových a raných brambor v období od 1. 1. 2011-30. 6. 2011 se realizoval především ze Španělska (5,8 tis. t), Itálie (3,2 tis. t) a z Řecka (0,9 tis. t). Nejvíce brambor konzumních ostatních bylo importováno z Německa (40,9 tis. t), Francie (29,8 tis. t) a ze Slovenska (5,2 tis. t). Brambory určené k sadbě se nejvíce dovážely z Německa (1 819,9 t), z Nizozemska (1 780,0 t) a z Rakouska (415,6 t). Brambor obsažených ve výrobcích bylo importováno 144,1 tis. t. Dovoz brambor přepočtený na nativní škrob se meziročně snížil o 54,8 % na 22,9 tis. t. Předběžně se v roce 2012/13 očekává minimálně 5% snížení dovozu celkem.

Vývoz brambor celkem v roce 2011/12 činil 118 tis. t. Vývoz nových a raných brambor v celkové výši 1 822,8 t směřoval v převážné míře na Slovensko (1 638,9 t). Nejvíce brambor konzumních ostatních bylo vyvezeno na Slovensko (24,7 tis. t), do Německa (3,5 tis. t) a do Rumunska (1,5 tis. t). Největší množství sadbových brambor se vyvezlo z ČR do Polska (1,99 tis. t), na Slovensko (1,2 tis. t) a do Rumunska (1 tis. t). Výrobky obsahující brambory se vyvezly v množství 55,5 tis. t. Mírné meziroční snížení vývozu brambor v nativním škrobu o 6,5 % představovalo množství 2,3 tis. t a celkové množství vývozu tak činilo 33,1 tis. t. V roce 2012/13 se očekává další snížení vývozu brambor celkem na 116,6 tis. t, z nichž nejvyšší pokles se očekává u brambor přepočtených na nativní škrob.

U většiny parametrů bilance brambor celkem se v roce 2012/13 byl zaznamenán meziroční pokles. Odhad celkové nabídky se snížil na 85,5 % skutečnosti roku 2011/12. Nepředpokládá se zásadní obrat ke zvýšení soběstačnosti brambor v ČR, spíše pokles o 1,5 p. b. na 85,1 %. Pozitivním ukazatelem je předpoklad snížení odpadů a ztrát.

T8.1/06 - Bilance výroby a spotřeby brambor celkem a ekonomika brambor konzumních ostatních¹⁾

Ukazatel	MJ	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13 ²⁾	Meziroční index
Bilance							
Produkční plocha	tis. ha	37,8	36,7	35,1	33,6	30,1	89,6
Hektarový výnos	t/ha	25,00	25,29	23,45	29,00	26,77	92,3
Počáteční zásoba	tis. t	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Výroba	tis. t	945,2	928,8	821,9	973,9	805,0	82,7
Dovoz brambor čerstvých	tis. t	98,2	128,6	179,0	102,3	98,0	95,8
Dovoz ve výrobcích	tis. t	170,6	151,4	156,3	144,1	140,0	97,2
Dovoz brambor v nativním škrobu	tis. t	41,8	32,1	50,7	22,9	20,0	87,5
Dovoz celkem	tis. t	310,6	312,1	386,0	269,2	258,0	95,8
Celková nabídka	tis. t	1 255,8	1 240,8	1 207,9	1 243,1	1 063,0	85,5
Domácí spotřeba ³⁾	tis. t	1 147,2	1 078,4	1 060,2	1 125,0	946,4	84,1
v tom - potraviny	tis. t	709,3	648,5	658,9	720,0	638,6	88,7
- sadba	tis. t	105,2	100,7	103,5	103,5	96,0	92,8
- odpad a skladové ztráty	tis. t	196,6	192,6	172,1	153,1	100,0	65,3
- technické užití - škrob	tis. t	136,2	136,6	125,7	148,4	111,8	75,3
Vývoz brambor čerstvých	tis. t	40,9	48,0	52,2	29,5	51,6	175,1
Vývoz ve výrobcích	tis. t	49,1	57,3	60,2	55,5	45,0	81,1
Vývoz brambor v nativním škrobu	tis. t	18,6	57,1	35,4	33,1	20,0	60,5
Vývoz celkem	tis. t	108,6	162,4	147,7	118,0	116,6	98,8
Celková poptávka	tis. t	1 255,8	1 240,8	1 207,9	1 243,1	1 063,0	85,5
Konečná zásoba	tis. t	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Soběstačnost ⁶⁾	%	82,4	86,1	77,5	86,6	85,1	-1,5
Ekonomika brambor konzumních ostatních							
Průměrné náklady na jednotku ⁴⁾	Kč/t	3 244,00	3 064,00	3 447,00	3 518,00	3 516,00	99,9
CZV brambory konzumní ostatní ⁵⁾	Kč/t	3 423,00	3 204,00	6 238,60	2 601,00	2 825,00	108,6
Přímé platby	Kč/t	170,49	177,64	174,81	177,05	213,77	120,7
Nákladová rentabilita ⁶⁾	%	5,52	4,57	80,99	-26,07	-19,65	6,4
Souhrnná rentabilita ⁶⁾	%	10,77	10,37	86,06	-21,03	-13,57	7,5
CZV EU 5 brambory konzumní ostatní ⁷⁾	Kč/t	3 088,07	3 015,56	3 978,37	3 555,43	3 226,67	90,75

1) Hospodářský rok u brambor celkem začíná 1. 7. roku sklizně a končí 30. 6. následujícího roku. Do bilance se započítávají rané brambory sklizené, dovezené či vyvezené od 1. 1. do 30. 6. začínajícího hospodářského roku.

2) Odhad, s výjimkou údajů o sklizni.

3) Domácí spotřeba - ve všech uvedených letech: materiály MZe, ÚZEI a ČSÚ.

4) Výběrové šetření o nákladech a výnosech zemědělských výrobních ÚZEI, 2012 odhad ÚZEI.

5) Průměrné CZV za marketingový rok jsou vypočtené aritmetickým průměrem z údajů ČSÚ.

6) Meziroční index u soběstačnosti, nákladové a souhrnné rentability je vyjádřen v p. b. (tj. rozdílem %).

7) CZV brambor konzumních ostatních v EU 5 - Potato Weekly (Potato Council business report for Great Britain), přepočet podle kurzu ČNB.

Pramen: ČSÚ - Definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin. Ceny zemědělských výrobních, Statistika zahraničního obchodu;

MZe; Agra Informa Ltd.; ÚZEI; Český škrobárenský svaz; ČNB

Zpracoval: H. Baudisová (ÚZEI), J. Žižka (MZe)

Podle konečných výsledků výběrového šetření o nákladech a výnosech zemědělských výrobních ÚZEI dosáhly vlastní náklady brambor konzumních ostatních v roce 2011 výše 93 109 Kč/ha, resp. 3 518 Kč/t. Podle předběžných výsledků šetření se předpokládá v roce 2012 zvýšení vlastních nákladů o 3,9 % na 96 704 Kč/ha, ale z důvodu zvýšení výnosu brambor na 27,5 t/ha se očekává snížení jednotkových vlastních nákladů na 3 516 Kč/t.

Z přímých materiálových nákladů celkem došlo v roce 2011 k meziročnímu zvýšení nákladů na nakupovanou sadbu o 17,3 % na 17 991 Kč/ha a na nakupovaná hnojiva o 14,1 % na 3 401 Kč/ha. K poklesu vydaných finančních prostředků došlo u vlastní sadby a hnojiv. Snížily se i pracovní náklady, ale přesto se vlivem zvýšení nákladů na pomocné činnosti, a zvláště na režie, náklady celkem v roce 2011 meziročně zvýšily o 3,2 %.

Rentabilita pěstování brambor konzumních ostatních vychází z definitivních údajů za rok 2011. Nákladová rentabilita se pohybovala v záporných hodnotách obdobně jako souhrnná rentabilita zahrnující přímé platby. Z dosud zjištěných údajů za rok 2012 se předpokládá, že rentabilita nákladová i souhrnná dosáhne ve srovnání s rokem 2011 lepších výsledků. Podle předběžných údajů se očekává zlepšení nákladové rentability o 6,4 p. b. a souhrnné rentability o 7,5 p. b.

Brambory na výrobu škrobu

V roce 2012 se plocha brambor pro výrobu škrobu meziročně zvýšila o 19,1 % z 3 104 ha na 3 696 ha. Ostatní kvalitativní parametry však nedopadly podle loňských odhadů. Bylo zpracováno o téměř 25 % méně brambor než v roce 2011, tj. 111,8 tis. t, snížil se hektarový výnos o 31,2 % na 32,9 t/ha a výnos škrobu z hektaru se snížil ve srovnání s předchozím rokem 2011 o 27,8 % na průměrných 7,08 t. Škrobnatost brambor v porovnání s rokem 2011 vzrostla přibližně o 4 % na 18,3 %. Výroba škrobu klesla meziročně o 21,5 % na 23,9 tis. t (71 % z národní kvóty bramborového škrobu).

Schválením nařízení Rady (ES) č. 79/2009 bylo rozhodnuto o zrušení veškeré regulace výroby bramborového škrobu a z ní vyplývající regulace pěstování škrobárenských brambor, a to od sklizně v roce 2012. ČR dosud využívala systém podpory SAPS a nebylo proto možné toto nařízení Rady využívat, ale po ukončení režimu kvót jsou brambory pro výrobu škrobu zahrnuty podle nové legislativy do tzv. citlivých položek uvedených v čl. 68 odst. 1 písm. a) pododstavce i) nařízení Rady (ES) č. 79/2009. Podpora by měla být vyplácena podle historicky poskytovaných plateb, jako je tomu u států používajících systém SPS¹²¹.

V roce 2012 se podle Ústředního bramborářského svazu ČR ve srovnání s rokem 2011 (1 950 Kč/t) zvýšila průměrná cena brambor o 12,8 % na 2 200 Kč/t. Do průměrné ceny byly

---

¹²¹ SPS – Single Payment Scheme (v ČR překládáno jako platba na farmu).

zahrnuty obě části doplňkové platby, tj. platba vázaná na produkci (couplovaná) a platba oddělená od produkce (decouplovaná). Do průměrné ceny byla rovněž zahrnutá doprava brambor do škrobárny (100 % hradil výrobce škrobu) a příplatky k minimální ceně brambor.

Ze státního rozpočtu byly vyplaceny v kalendářním roce 2012 pěstitelům brambor národní doplňkové platby v celkové výši 4,8 mil. Kč a prémie pro výrobce bramborového škrobu hrazené z prostředků EU ve výši 16,7 mil. Kč.

8.1.4 Olejnin

Celková světová produkce hlavních druhů olejin¹²² v marketingovém roce 2012/13 dosáhla 466,8 mil. t, což představuje cca 6% meziroční nárůst. Světově nejvýznamnější olejinou je sója, které se v roce 2012 sklídilo 268,0 mil. t a podílí se tak 57,4 % na globální produkci olejin. Světová sklizeň semene řepky olejné dosáhla 60,6 mil. t.

Olejnin jsou skupinou plodin, koncentrovaných do relativně malého počtu hlavních producentů regionů či zemí. Nejvýznamnějšími světovými producenty olejin byly v marketingovém roce 2012/13 USA (92,7 mil. t), Brazílie (86,2 mil. t), Čína (58,6 mil. t), Argentina (56,2 mil. t) a Indie. Zdaleka největším světovým dovozcem olejin i přes vysokou vlastní produkci zůstává Čína (57,9 % světového importu), následovaná EU (16,0 %). Pozici největšího světového vývozce olejin zaujímá Brazílie s 38,5 mil. t, následovaná USA s objemem exportu 37,7 mil. t (USDA, III 2013).

Sklizňová plocha hlavních olejin (řepka, slunečnice, sója) v EU v roce 2012 činila 10,8 mil. ha, což představuje meziroční pokles o 4,4 %. Při průměrném výnosu 2,50 t/ha (meziročně nižším o 1,6 %) činila celková produkce 27,2 mil. t, což je ve srovnání s předchozím rokem o 5,3 % méně (COCERAL, III 2013). Země EU se přes vysokou intenzitu pěstování podílejí pouhými 5,7 % na celkové světové produkci hlavních olejin, na druhé straně je však EU dominantním světovým producentem a exportérem oliv a olivového oleje.

Produkční plocha řepky, nejdůležitější olejin v EU, v roce 2012 poklesla o 7,2 % na 6,3 mil. ha. Průměrný výnos proti předchozímu roku však vzrostl o 10,2 % na 3,12 t/ha a dosažená produkce řepky tak meziročně vzrostla 19,5 mil. t (o 2,5 %). Podíl řepky na celkové produkci hlavních olejin v EU v marketingovém roce 2012/13 činil 71,7 %.

Nejvýznamnějšími producenty řepkového semene v EU jsou Francie (produkce 5,4 mil. t v roce 2012), Německo (5,0 mil. t), Spojené království a Polsko. ČR zaujímá objemem 1,1 mil. t mezi členskými zeměmi páté místo s podílem 4,1 % na celkové produkci EU.

---

¹²² Hlavní světové olejin (podle objemu produkce 2012/13): sójové boby, řepkové semeno, bavlníkové semeno, podzemnice olejná, slunečnicové semeno, ořechy palmy olejné a palmy kokosové (USDA).

Sklizňová plocha olejin celkem v marketingovém roce 2012/13 dosáhla v ČR 470,8 tis. ha, což představuje mírný meziroční nárůst o 1,4 %. Průměrný hektarový výnos meziročně rovněž mírně vzrostl, a to na 2,57 t/ha. Celková produkce olejin tak meziročně vzrostla a činila 1 210,7 tis. t, z čehož 91,6 % tvořilo řepkové semeno.

Zahraniční obchod olejinami celkem vykazuje kladnou bilanci a nejdůležitějšími exportními komoditami ČR jsou z olejin řepkové, hořčičné, slunečnicové a makové semeno, u nichž objem vývozu výrazně převyšuje dovoz. Cílovými trhy vyvážených olejin jsou především okolní země EU. Hlavními dováženými olejinami jsou sójové boby, semena podzemnice olejné a olivy.

Řepka olejná se v marketingovém roce 2012/13 pěstovala v ČR na rekordně rozsáhlé produkční ploše 401,3 tis. ha, což představuje meziroční nárůst o 7,5 %. Objem produkce řepky proti marketingovému roku 2011/12 vzrostl právě díky větší ploše o 6,0 % na 1 109,1 tis. t při nižším průměrném výnosu 2,76 t/ha.

Počáteční zásoby řepky olejné v marketingovém roce 2012/13 byly ve srovnání s předchozím rokem výrazně nižší (o 22,7 %), naproti tomu výrazně vzrostl objem dovozu (o 80,0 %). Celková nabídka řepky, která dosáhla 1 351,5 tis. t, pokrývá tak opět zvýšenou domácí spotřebu, odhadovanou na 882,6 tis. t (z toho pro výrobu FAME 550,0 tis. t). Míra soběstačnosti vzrostla na 125,7 %. Předpokládá se export řepkového semene 300,0 tis. t.

T8.1/07 - Bilance výroby a spotřeby řepky olejné a její ekonomika

Ukazatel	MJ	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13 ¹⁾	Meziroční index
Bilance							
Produkční plocha	tis. ha	356,9	354,8	368,8	373,4	401,3	107,48
Hektarový výnos	t/ha	2,94	3,18	2,83	2,80	2,76	98,57
Produkce	tis. t	1 048,9	1 128,1	1 042,4	1 046,1	1 109,1	106,02
Počáteční zásoba	tis. t	20,0	14,1	39,5	80,7	62,4	77,32
Dovoz	tis. t	32,6	46,4	104,0	100,0	180,0	180,00
Celková nabídka	tis. t	1 101,5	1 188,6	1 185,9	1 226,8	1 351,5	110,16
Domácí spotřeba	tis. t	652,5	702,5	852,5	862,6	882,6	102,32
z toho - FAME ²⁾	tis. t	300,0	475,0	550,0	580,0	550,0	94,83
Vývoz	tis. t	435,0	446,6	252,7	301,8	300,0	99,40
Celková poptávka	tis. t	1 087,5	1 149,1	1 105,2	1 164,4	1 182,6	101,56
Konečná zásoba	tis. t	14,1	39,5	80,7	62,4	168,9	270,67
Soběstačnost ⁴⁾	%	160,8	160,6	122,3	121,3	125,7	4,39
Ekonomika							
Průměrné náklady na jednotku ³⁾	Kč/t	7 395	7 342	7 818	9 355	10 630	113,63
CZV semene řepky olejné	Kč/t	9 785	7 104	7 737	11 207	11 843	105,68
Přímé platby	Kč/ha	4 414	4 894	4 575	4 687	5 879	125,44
Přímé platby	Kč/t	1 388	1 433	1 511	1 544	2 138	138,47
Nákladová rentabilita ⁴⁾	%	32,32	-3,25	-1,04	19,80	11,41	-8,39
Souhrnná rentabilita ⁴⁾	%	51,09	20,30	19,86	43,69	31,52	-12,16

1) Odhad, s výjimkou údajů o sklizni.

2) Svaz výrobců bionafty.

3) Náklady řepky olejné podle výběrového šetření ÚZEI.

4) Meziroční index u soběstačnosti a nákladové a souhrnné rentability je vyjádřen v p. b. (tj. rozdílem %).

Pramen: ČSÚ - Definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin, Statistika zahraničního obchodu; MPO; Sdružení pro výrobu bionafty
Zpracoval: P. Novotný (ÚZEI), J. Potměšilová (MZe)

Průměrná cena zemědělských výrobců řepkového semene v ČR v roce 2012 v závislosti na růstu cen na evropských trzích (především v Německu) po propadu koncem předchozího roku výrazně rostla. V květnu již CZV překonala doposud rekordní hodnoty z jara 2011 a po srpnovém poklesu opět vzrostla až na historické maximum v prosinci, a to 12 455 Kč/t. Průměrná roční CZV díky tomuto růstu dosáhla rekordní výše 11 843 Kč/t, meziročně o 5,7 % vyšší, s předpokladem pokračování v mírném růstu v roce 2013.

Přes další meziroční nárůst průměrných nákladů na jednotku produkce o 13,6 % a nižší výnos zůstala díky vyšším cenám nákladová rentabilita řepkového semene kladná, a to 11,4 %. Souhrnná rentabilita pak činila 31,5 % a byla proti předchozímu roku o 12,2 p. b. nižší. Řepka je v ČR dlouhodobě rentabilní komoditou s vyhlídkou dobrých ekonomických parametrů produkce v příštích letech.

Vedle řepky olejné jsou nejvýznamnějšími olejninami v ČR slunečnice, mák setý a hořčice setá.

Slunečnice svou produkční plochou 24,6 tis. ha a produkcí semene 56,9 tis. t (proti předchozímu roku nižší o 19,7 %) byla v ČR v marketingovém roce 2012/13 druhou nejvýznamnější olejninou. Průměrný výnos dosáhl 2,31 t/ha (meziročně o 6,9 % nižší). Celková nabídka slunečnicového semene poklesla na 65,3 tis. t (o 25,2 %), odhad domácí spotřeby je naopak meziročně 50,5 tis. t (o čtvrtinu vyšší) při nižším objemu vývozu a odhadované míře soběstačnosti 113 %. Průměrná CZV slunečnicového semene v ČR dosáhla v roce 2012 rekordní výše 10 477 Kč/t a byla tak meziročně o 2,3 % vyšší.

Mák setý představoval v období 2006-10 pro pěstitele v ČR zajímavou plodinu, jejíž výměra překračovala 50,0 tis. ha. Sklizňová plocha následně poklesla, neboť pěstování máku bylo poznamenáno propadem cen, mj. vlivem dovozu makového semene z oblastí pěstování technického máku za vysoce konkurenceschopné ceny. V marketingovém roce 2012/13 sklizňová plocha máku dále poklesla, a to na pouhých 18,4 tis. ha (meziročně o 41,7 %). I přes příznivý výnos 0,70 t/ha se dramaticky snížil objem produkce makového semene na dlouhodobé minimum 12,8 tis. t (meziročně o 52,4 %). Při odhadované domácí spotřebě 3,5 tis. t a relativně vysokém objemu vývozu 14,2 tis. t dosahuje odhadovaná míra soběstačnosti u makového semene stále vysoké hodnoty okolo 300 %. Ceny zemědělských výrobců makového semene po propadu v roce 2011 od jarních měsíců roku 2012 prudce vzrostly až na listopadové maximum 47 982 Kč/t. Průměrná roční cena v roce 2012 dosáhla 31 709 Kč/t, tj. o 14,7 % meziročně vyšší úrovně.

Produkce hořčičného semene v ČR v marketingovém roce 2012/13 při dalším snížení výměry sklizňových ploch meziročně poklesla na 15,5 tis. t (o 8,1 %), výnos byl opět relativně vysoký, a to 0,91 t/ha. Podíl vývozu na celkové produkci se odhaduje okolo 52 %.

Z pěstebních ploch sóji 5,7 tis. ha bylo v ČR v marketingovém roce 2012/13 sklizeno 13,1 tis. t sójových bobů. Produkce lněného semene činila pouhých 2,4 tis. t.

8.1.5 Chmel

V roce 2012 podle ekonomické komise IHGC (Mezinárodní sdružení pěstitelů chmele) došlo k poklesu světové plochy chmelnic o 2 327 ha (4,9 %) a celková plocha dosáhla 45 396 ha, z toho bylo vysázeno 787 ha nových porostů. Průměrná až mírně nadprůměrná sklizeň v USA a Německu a podprůměrná ve východní Evropě včetně ČR představuje v roce 2012 výrobu 89 582 t, tj. o 9,4 % meziročně nižší. Množství alfa hořkých látek bylo ve sklizni roku 2012 dle odhadů vyrobeno 9 408 t, tj. o 9,6 % méně oproti předchozímu roku.

V porovnání výsledků roku 2012 k desetiletému průměru bylo vyrobeno o 6,4 % chmele méně na ploše nižší o 12,3 %. Naopak vůči desetiletému průměru byla výroba alfa hořkých látek v roce 2012 o 5,7 % vyšší i navzdory meziročnímu poklesu.

Po nárůstu ploch od roku 2006/07 a relativně vysokých sklizních chmele v následujících letech se chmelářskému průmyslu nedaří vyrovnat bilanci nabídky a poptávky alespoň na únosnou mez, což ovlivnilo zejména pěstitelské ceny. Dochází tím k poklesu světové plochy chmele, a to zejména v zemích střední a východní Evropy (včetně ČR a po dlouhé době také v Německu), naopak v USA dochází k nárůstu celkové plochy. Přesto i na současné pěstitelské ploše je vyráběno vysoké množství alfa hořkých látek v porovnání s průměrem i spotřebou.

Česká republika je čtvrtým největším producentem chmele na světě (za Německem, USA a Čínou) a zároveň je největším producentem jemného aromatického chmele s nižším výnosovým potenciálem, ale specifickými aromatickými vlastnostmi.

V roce 2012 činila pěstitelská plocha chmele v ČR podle údajů ÚKZÚZ 4 366 ha a byla meziročně o 5,7 % menší. Sklidilo se celkem 4 338,1 t chmele, což představuje další meziroční propad, a to o 28,7 %. Průměrný výnos činil 0,99 t/ha (meziroční pokles o 24,4 %). V Žatecké chmelářské oblasti bylo vypěstováno celkem 3 280,0 t (průměrný výnos 0,96 t/ha), v Úštěcké oblasti 516,3 t (1,11 t/ha) a v Tršické oblasti 541,8 t (1,08 t/ha). Největší podíl na produkci českého chmele měla v roce 2012 nadále jemná aromatická odrůda Žatecký poloraný červeňák (80,5 %), zbytek tvořily hybridní odrůdy, především Sládek, Premiant a Agnus.

Průměrná hodnota obsahu alfa hořkých kyselin v roce 2012 činil celkem 7,7 %, u odrůdy Žatecký poloraný červeňák 3,8 % v sušině (o 0,4 p. b. meziročně nižší), u dalších odrůd: Sládek 7,0 %, Premiant 8,5 % a Agnus 12,8 %.

Z povětrnostních vlivů ve sklizňovém roce 2012 měly největší dopad na pěstování chmele silné únorové holomrazy, klesající až pod -20°C a trvající i déle než dva týdny. Následkem bylo poškození velké části rostlin chmele, umocněné nevyrovnaností hnojení, vlivy škůdců aj. K silnému poškození základu rostlin došlo na ploše přes 1 000 ha, což se projevilo v porostech v jarních měsících, kdy již rostliny neměly dostatečnou schopnost dalšího růstu, především v Žatecké oblasti. Nedostatek srážek v květnu a červnu a vysoké

srpnové teploty rovněž s minimem srážek značně zredukovaly výnosy, kdy docházelo k zasychání kvetoucího chmele a zastavení růstu hlávek, a lokálně došlo i k poškození porostů kroupami. Přes vysoký infekční tlak a vliv škůdců se díky ochranným opatřením (ovšem za cenu vyšších nákladů) podařilo dosáhnout velmi dobré kvality chmele.

V roce 2012 bylo obnoveno 217 ha chmelnic (5,0 %), což je vzhledem k postupnému snižování celkových ploch chmelnic největší procento jejich obnovy v posledním desetiletí. Věková struktura porostů chmele je jedním z významných faktorů ovlivňujících výnosovou stabilitu. Podle údajů ÚKZÚZ je podíl chmelnic starších 20 let se sníženým výnosem 23,9 % (nejstarší jsou v Ústěcké oblasti), což sice představuje meziroční zlepšení o 8,2 p. b., ale je rovněž ovlivněno poklesem celkové plochy chmelnic. 40,0 % porostů chmele je starších 15 let (meziroční nárůst o 3,3 p. b.). Naopak podíl nejproduktivnějších chmelnic ve stáří 5-14 let představoval v roce 2012 pouze 42,5 % všech chmelnic. Průměrné stáří chmelových konstrukcí se zvyšuje a je ještě méně příznivé než stáří porostů, celkově je 65,0 % konstrukcí starších než 20 let.

V roce 2012 bylo v rámci dotačního programu „uznaná certifikovaná sadba“ vyplaceno celkem 3,9 mil. Kč (o 0,2 mil. Kč méně v porovnání s rokem 2011). Celkem bylo vysázeno 642 927 ks certifikované sadby na ploše 216,96 ha. V rámci dotačního programu „podpora vybudování kapkové závlahy“ bylo vybudováno závlahové zařízení na 14,5 ha chmelnic při sazbě 34 248 Kč/ha, dotační podpora MZe činila 496,5 tis. Kč.

Nově od roku 2012 lze využít podpor v rámci čl. 68 nařízení Rady (ES) č. 73/2009. Pro sektor chmele je zvláštní podpora poskytována na zvláštní druhy zemědělské činnosti, které jsou důležité pro ochranu či zlepšení životního prostředí. Cílem opatření je podpořit pěstování aromatické odrůdy chmele, která má menší nároky na agrotechniku a ochranu než ostatní odrůdy chmele. Nařízení vlády č. 60/2012 Sb., které stanovuje podmínky čerpání zvláštní podpory, nabylo účinnosti dnem 1. března 2012. Celková výše finančních prostředků, využitelná na základě čl. 68 v ČR pro sektor chmele, činí 843 387,8 €.

V roce 2012 bylo z ČR podle předběžných údajů vyvezeno 4 361 t chmele včetně chmelových produktů, o 3,9 % více proti roku 2011. Dovoz chmele a chmelových produktů dosáhl 492 t a byl meziročně o 3,8 % vyšší, přičemž kladné saldo zahraničního obchodu chmelem a chmelovými výrobky činilo v hodnotovém vyjádření 590 mil. Kč.

Podle údajů ČSÚ průměrná CZV sušeného chmele ze sklizně 2012 činila 137 811 Kč/t, o 6,4 % více proti roku 2011. V rámci systému povinné registrace smluv bylo pro rok 2012 smluvně zajištěno 3 632 t chmele. Průměrná cena sušeného chmele dle uzavřených kupních smluv pro rok 2012 činila 172 419 Kč/t a byla o 12,5 % vyšší než v roce 2011.

Odhadovaná výše nákladů na produkci chmele v roce 2012 činila u sledovaných podniků 252 629 Kč/t, meziročně o 42,8 % více. Nákladová rentabilita v důsledku toho opět výrazně poklesla, a to na -45,5 % a podobně i míra souhrnné rentability činila -38,2 % a byla o 16,7 p. b. nižší ve srovnání s předchozím rokem.

8.1.6 Ovoce

Podle údajů ČSÚ dosáhla v ČR v roce 2012 produkce ovoce celkem, tj. včetně dopočtu domácností, 300,0 tis. t. Tato sklizeň byla o 10 % vyšší v porovnání s velmi slabou úrodou roku 2011, zejména v důsledku vyšší sklizně jablek. S výjimkou jablek, rybízů a vlašských ořechů poklesla meziročně produkce u všech sledovaných druhů ovoce, nejvíce u meruněk (o 37 % na 5,0 tis. t), višni (o 34 % na 6,1 tis. t), broskví (o 22 % na 6,5 tis. t) a třešní (o 20 % na 10,0 tis. t). U hrušek, švestek, slív, renklód a angreštu byla v roce 2012 sklizeň proti předchozímu roku nižší o 7-15 %. Výrazně vzrostla meziročně produkce jablek (o 27 % na 201,5 tis. t), což však je důsledek mimořádně nízké sklizně jablek v předchozím roce. V roce 2012 se zvýšila produkce rybízů (o 8 % na 14,8 tis. t) a ořechů vlašských (o 6 % na 5,3 tis. t).

V jednotlivých regionech ČR byla úroda ovoce velice rozdílná. Dubnový velmi silný mráz zasáhl především nižší polohy, a to jak v Čechách, tak i na Moravě, zničil úrodu meruněk a v některých oblastech ovlivnil násadu dalších peckovin. Dlouhodobé sucho v jarním období způsobilo, zejména na jižní Moravě, další ztráty na produkci ovoce. Květnový mráz pak byl naprosto ničující pro ovocnářství jižní Moravy, severozápadu Čech a dalších míst. Zasaženy byly téměř všechny ovocné druhy, nejvíce jabloně, slivoně a jahodník. Důsledkem těchto mrazů došlo ke ztrátě úrody v rozsahu 50 až 80 %, několik podniků však přišlo o úrodu celou. Letní krupobití poškodilo lokálně další část ploch produkčních sadů, především v Chelčicko-Lhenické oblasti. Celkově byla úroda v roce 2012 v posledním desetiletí třetí nejhorší (po letech 2011 a 2010).

Sklizeň ovoce v roce 2012 v produkčních sadech dosáhla 138,2 tis. t, tj. nárůst o 36 % proti roku 2011, ve kterém však byla úroda nejnižší za posledních několik desítek let. Produkce jablek byla ve výši 117,9 tis. t (meziroční zvýšení o 49 %) a na celkové úrodě produkčních sadů se podílela 85 %. Vlivem nástupu nových výsadeb hrušní do plné plodnosti vzrostla meziročně také sklizeň hrušek o 86 % na 5,8 tis. t. Naopak výrazně méně se sklídilo meruněk (0,9 tis. t, což byla nejnižší úroda za poslední desetiletí – meziroční pokles o 63 %), švestek a slivoní (4,0 tis. t – snížení o 31 %) a také višni (4,3 tis. t – meziročně méně o 26 %), což byl důsledek mrazivého počasí. Historicky nejnižší byla v roce 2012 úroda broskví (1,5 tis. t, proti roku předchozímu pokles o 20 %) z důvodu velmi nevyhovující věkové struktury broskvoní a poměrně rychlým poklesem produkčních ploch.

Úroda jablek byla v roce 2012 v porovnání s pětiletým průměrem nižší o 26 %. Ze sklizených odrůd jablek měla největší zastoupení jablka skupiny Golden Delicious a odrůda Idared (po 23 % celkové sklizně jablek), Jonagold a mutace (9 %) a Šampión (7 %). V roce 2012 klesla meziročně produkce pouze odrůd Jonagold a mutace o 45 % na 10,2 tis. t, dále Topaz, Melodie, James Grieve, Rubín a mutace, Rubinola a Idared. Průměrný hektarový výnos v produkčních jabloňových sadech činil 13,68 t/ha a byl na úrovni pětiletého průměru.

Na sklizni hrušek měla největší podíl odrůda Konference (36 %) s meziročním nárůstem produkce o 110 % na 2,1 tis. t a odrůda Lucasova s 29 % podílem na celkové sklizni hrušek

a s meziročním navýšením o 143 % na 1,7 tis. t. Průměrný hektarový výnos v produkčních sadech hrušní dosáhl 9,17 t/ha a byl druhým nejvyšším výnosem za období posledních deseti let.

Sklizené množství jablek v ČR v roce 2012 z produkčních sadů tvořilo přibližně 1,2 % produkce jablek EU, která je odhadována na 9,8 mil. t. Produkce jablek v Polsku se předpokládá ve výši 2,9 mil. t, což je nejvíce ze všech států EU. Odhad produkce jablek v Itálii za rok 2012 je ve výši 1,9 mil. t, ve Francii 1,2 mil. t a v Německu 0,9 mil. t. Nejvíce pěstovanou odrůdou jablek v EU je odrůda Golden Delicious s předpokladem produkce 2,2 mil. t a odrůda Gala s odhadovanou sklizní 1,1 mil. t. Ke konci roku 2012 činily zásoby jablek v EU 3,4 mil. t, což je meziročně o 16 % více. Nejvíce jablek mělo naskladněno Polsko a Itálie – obě země více než 1 mil. t, z jednotlivých odrůd byla největší zásoba odrůdy Golden Delicious (0,9 mil. t).

Výměra produkčních ovocných sadů v ČR v roce 2012 proti předchozímu roku se mírně snížila (o 262 ha) na 17,9 tis. ha, z toho bylo 16,4 tis. ha sadů plodných. V poklesu plodnosti je 47 % ovocných sadů, 36 % sadů je v plné plodnosti, 10 % na počátku plodnosti a 7 % tvoří mladé neplodné sady. Nejhorší věková struktura je stále u broskvoní (61 % v poklesu plodnosti, 35 % v plné plodnosti, 2 % jsou sady na začátku plodnosti a 2 % tvoří mladé neplodné výsadby), jejichž výměra se snižuje již dlouhodobě a vzhledem k chování zákazníků a požadavkům obchodních řetězců není ČR v tomto druhu ovoce z důvodu krátké doby sklizně konkurenceschopná. Také věková struktura jabloní je velmi špatná (57 % sadů v poklesu plodnosti, 29 % v plné plodnosti, 9 % na začátku plodnosti, 5 % sadů jsou výsadby mladé a neplodné), stejně tak je tomu u višní (v poklesu plodnosti 44 % sadů), meruněk (42 %) a třešní (38 %). Nejpriznivější věková struktura je u slivoní a hrušní. Plochy osázené slivoněmi a švestkami narůstají zejména z důvodu většího zájmu obyvatel o výrobu pálenky. U bobulovin je věková struktura sadů velmi špatná. Zejména se to týká bílého rybízu, červeného rybízu a angreštu.

Jabloňové produkční sady zaujímají výměru 9,1 tis. ha. Největší podíl plochy má stále zimní odrůda Golden Delicious (22 %) a odrůda Idared (18 %).

Producenti ovoce jsou zapojeni do integrovaného způsobu pěstování ovoce. Ve Svazu pro integrované systémy pěstování ovoce (známka SISPO garantuje, že ovoce prodávané pod touto ochrannou známkou bylo vyprodukováno za výrazného omezení používání pesticidů a umělých hnojiv) bylo v roce 2012 zaregistrováno 300 pěstitelů s celkovou výměrou 10,8 tis. ha. Známkou SISPO byla udělena 160 členům, kteří pěstují ovoce na 8,6 tis. ha. Známkou nebyla udělena nebo byla odebrána 82 producentům s plochou 1,8 tis. ha a v 3letém přechodném období se nachází 54 pěstitelů s celkovou výměrou 0,4 tis. ha. Čtyři subjekty, které jsou v SISPO, jsou nevýrobní, bez pěstební plochy. Největší rozlohu v integrovaném způsobu pěstování zaujímají jabloně (6,0 tis. ha), následují slivoně (1,1 tis. ha) a višně (1,0 tis. ha).

V roce 2012 bylo v ČR k dispozici celkem 81 tis. t skladovacích kapacit pro ovoce. Podíl skladů s řízenou atmosférou a s ULO¹²³ atmosférou představoval více než 52% podíl na celkové kapacitě. K 31. 12. 2012 činily zásoby jablek 31,7 tis. t, z toho 41 % odrůda Idared, 25 % Golden Delicious a 10 % Jonagold. Největší podíl naskladněných jablek (62 %) byl ve skladech s ULO atmosférou (včetně řízené atmosféry), tj. ve skladech se sníženým obsahem kyslíku a oxidu uhličitého, 36 % tvořily zásoby jablek v chlazených skladech a zbývající množství jablek bylo skladováno ve skladech větraných. V roce 2012 byla poprvé při skladování jablek použita technologie SmartFresh, při které jsou jablka po zaskladnění ošetřena speciální látkou, která odbourává negativní účinky etylénu vyvíjejícího se z plodů v průběhu skladování, čímž zabráňuje přirozenému dozrávání jablek ve skladech a udržuje jejich kvalitu i po expedici do obchodní sítě. Tento způsob skladování však prodražuje prodej jablek přibližně o 1 Kč/kg.

Podle předběžných údajů se v roce 2012 dovezlo do ČR celkem 541,0 tis. t ovoce, z toho bylo 60 % jižního ovoce, v hodnotě 11,4 mld. Kč. V porovnání s rokem předchozím bylo množství dodávek ze zahraničí téměř stejné. Finanční hodnota dovezeného ovoce se v roce 2012 meziročně zvýšila o 5 %. Import ovoce mírného pásma (m. p.) bez ořechů vlašských, které jsou započteny do skořápkového ovoce, byl téměř na úrovni roku předchozího. Dovezeno bylo 190,7 tis. t ovoce m. p. v celkové hodnotě 3,9 mld. Kč. Dodávky jablek ve výši 86,1 tis. t (meziročně více o 16 %) za 1,1 mld. Kč se na celkovém importu ovoce m. p. podílely 45 %. I když jejich hlavním dodavatelem zůstala Itálie, ze které se dovezlo 22,4 tis. t jablek (26 % celkových dodávek jablek), meziročně se objem proti roku 2011 snížil o 13,5 tis. t. V roce 2012 se stalo významným dodavatelem jablek do ČR opět Polsko, ze kterého bylo dovezeno 20,5 tis. t jablek (24 % celkového dovozu). Další významné importy byly realizovány ze Slovenska (23 %), Nizozemska a Německa (po 11 %). Množství dovezeného jižního ovoce ve výši 324,8 tis. t za 5,6 mld. Kč bylo meziročně nižší o 6 %. V roce 2012 pokračovalo snižování dodávek banánů do ČR (o 10 % na 131,3 tis. t), množství citrusového ovoce (164,8 tis. t) zůstalo na úrovni roku předchozího. Mírně vzrostl import skořápkového ovoce (o 6 %), který činil 15,0 tis. t v celkové hodnotě 1,3 mld. Kč. Množství dovezeného sušeného ovoce ve výši 10,5 tis. t za 0,6 mld. Kč proti roku 2011 vzrostlo o 19 %. Polovinu dovozu sušeného ovoce tvořily sušené vinné hrozny.

Vývoz čerstvého a sušeného ovoce včetně reexportu v roce 2012 meziročně vzrostl o 53 % na 201,8 tis. t v hodnotě 3,0 mld. Kč. Meziroční nárůst je způsoben nízkým objemem vývozu jablek v roce 2011 z důvodu značné neúrody jablek v tomto roce. Z tohoto důvodu byl vývoz ovoce m. p. (především jablek určených ke zpracování) v roce 2012 meziročně vyšší

---

¹²³ ULO – Ultra Low Oxygen, technologie skladování ovoce a zeleniny, která zamezí přístupu kyslíku k uskladněným plodům.

o 131 %. Export jablek, téměř z 90 % určených ke zpracování, dosáhl výše 114,9 tis. t za 0,6 mld. Kč. Hlavními odběrateli bylo tradičně Německo a Rakousko.

Výsledná záporná bilance zahraničního obchodu s čerstvým a sušeným ovocem zůstala v roce 2012 na úrovni předchozího roku a činila v objemovém vyjádření 339,2 tis. t, ve finančním vyjádření 8,4 mld. Kč.

V roce 2011 došlo, oproti předpokladům, ke snížení spotřeby ovoce v ČR, což bylo ovlivněno velmi nízkou úrodou ovoce v tomto roce. Proti roku 2010 poklesla v roce 2011 celková spotřeba ovoce vyjádřená v hodnotě ovoce čerstvého o 4,6 kg/obyv./rok na 79,4 kg/obyv./rok, což bylo nejméně od roku 2004. U ovoce mírného pásma zůstala spotřeba na úrovni předchozího roku a činila 46,6 kg/obyv./rok (meziroční pokles o 0,2 kg/obyv./rok). Tuto výši spotřeby, která byla nejnižší od roku 2003, ovlivnila velmi nízká spotřeba jablek, která se i v roce 2011 dále meziročně snížila, a to o 2,5 kg na 20,0 kg/obyv./rok. I přesto se jablka podílela na celkové spotřebě ovoce m. p. 43 %. Z dalších více konzumovaných druhů ovoce mírného pásma došlo v roce 2011 k meziročnímu navýšení spotřeby o 0,6 kg u švestek na 4,6 kg/obyv./rok, vinných hroznů na 4,1 kg/obyv./rok a u hrušek o 0,4 kg na 3,0 kg/obyv./rok. Velmi výrazně poklesla spotřeba jižního ovoce, která svojí výší 32,8 kg/obyv./rok byla v roce 2011 meziročně nižší o 4,5 kg. Menší zájem spotřebitelů byl nejen o pomeranče a mandarinky, jejichž spotřeba se snížila o 1,6 kg na 12,2 kg/obyv./rok, což je nejméně od roku od roku 2003, ale i o banány (meziroční snížení o 1,9 kg na 10,5 kg/obyv./rok) a spotřeba kiwi klesla téměř o polovinu (na 0,8 kg/obyv./rok).

Na rok 2012 ÚZEI a MZe odhadují mírné zvýšení spotřeby ovoce, a to na 82,0 kg/obyv./rok, z toho u ovoce m. p. na 47,5 kg/obyv./rok a u ovoce jižního na 34,5 kg/obyv./rok. V důsledku meziročně vyšší produkce jablek lze předpokládat i nárůst spotřeby jablek přibližně na 22,0 kg/obyv./rok.

T8.1/08 - Bilance výroby a spotřeby čerstvého ovoce mírného pásma včetně bobulovin a ořechů vlašských¹⁾

Ukazatel	MJ	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční index
Plocha plodných produkčních sadů	tis. ha	16,6	16,6	16,5	16,4	16,4	100,0
Hektarový výnos (produkční sady)	t/ha	11,07	10,71	7,29	6,17	8,44	136,8
Domácí výroba ³⁾	tis. t	409,9	417,5	297,7	273,9	300,0	109,5
z toho - produkční sady ⁴⁾	tis. t	183,8	178,1	121,0	101,3	138,2	136,4
Dovoz ⁵⁾	tis. t	181,3	173,9	192,9	187,6	191,4	102,0
Celková nabídka	tis. t	591,2	591,4	490,6	461,5	491,4	106,5
Čerstvá spotřeba + samozásobení ²⁾	tis. t	431,7	469,1	380,4	356,3	316,4	88,8
Nákup ke zpracování ⁶⁾	tis. t	81,3	43,5	38,9	48,9	45,0	92,0
Vývoz včetně reexportu ⁵⁾	tis. t	78,2	78,8	71,3	56,3	130,0	230,9
Celková poptávka včetně ztrát	tis. t	591,2	591,4	490,6	461,5	491,4	106,5
Soběstačnost ^{7) 8)}	%	79,9	81,4	71,0	67,6	83,0	15,4

1) Marketingový rok u většiny čerstvého ovoce mírného pásma je totožný s kalendářním rokem.

2) Včetně ztrát.

3) Podle ČSÚ.

4) Podle ÚKZÚZ.

5) Pro rok 2012 odhad.

6) Pro rok 2012 odhad OU ČR.

7) Uvedená čísla jsou zatížena chybou, neboť v dovozu a vývozu nejsou započteny výrobky z ovoce.

8) Meziroční index u soběstačnosti je vyjádřen v p. b., tj. rozdílem %.

Pramen: ČSÚ - Definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin, Statistika zahraničního obchodu ČR, MZe, OU ČR, ÚKZÚZ

Zpracoval: I. Součková (ÚZEI), I. Buchtová (MZe)

T8.1/09 - Bilance výroby a spotřeby jablek¹⁾

Ukazatel	MJ	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	Meziroční index
Plocha plodných produkčních sadů	tis. ha	8,8	8,7	8,7	8,6	8,6	100,0
Hektarový výnos (produkční sady)	t/ha	17,90	16,68	11,85	9,18	13,68	149,0
Domácí výroba ³⁾	tis. t	274,1	258,9	193,6	158,9	201,5	126,8
z toho - produkční sady ⁴⁾	tis. t	156,7	145,0	103,3	79,1	117,9	149,1
Dovoz ⁵⁾	tis. t	60,7	74,5	74,8	86,5	78,0	90,2
Celková nabídka	tis. t	334,8	333,4	268,4	245,4	279,5	113,9
Čerstvá spotřeba + samozásobení ²⁾	tis. t	172,2	173,0	144,9	146,7	132,5	90,3
Nerealizovaná produkce	tis. t	32,0	50,9	24,5	20,0	5,0	25,0
Nákup ke zpracování ⁶⁾	tis. t	65,4	48,0	48,3	37,1	35,0	94,3
Vývoz ⁵⁾	tis. t	65,2	61,5	50,7	41,6	107,0	257,2
Celková poptávka včetně ztrát	tis. t	334,8	333,4	268,4	245,4	279,5	113,9
Soběstačnost ^{7) 8)}	%	115,4	117,1	100,2	86,5	120,3	33,8
Nákladová rentabilita - nová výsadba ⁸⁾	%	-31,0	-43,7	-10,4	-8,0	.	2,4
Nákladová rentabilita - stará výsadba ⁸⁾	%	-63,7	-76,8	-34,4	-33,7	.	0,7
Souhrnná rentabilita - nová výsadba ⁸⁾	%	-3,3	-13,3	13,0	14,9	.	1,9
Souhrnná rentabilita - stará výsadba ⁸⁾	%	-22,3	-32,1	-0,5	0,1	.	0,6

1) Marketingový rok u jablek začíná 1. 7. běžného roku a končí 30. 6. následujícího roku.

2) Včetně ztrát.

3) Podle ČSÚ.

4) Podle ÚKZÚZ.

5) Pro marketingový rok 2012/13 odhad OU ČR a MZe.

6) Pro rok 2012/13 odhad MZe.

7) Uvedená čísla jsou zatížena chybou, neboť v dovozu a vývozu nejsou započteny výrobky z jablek.

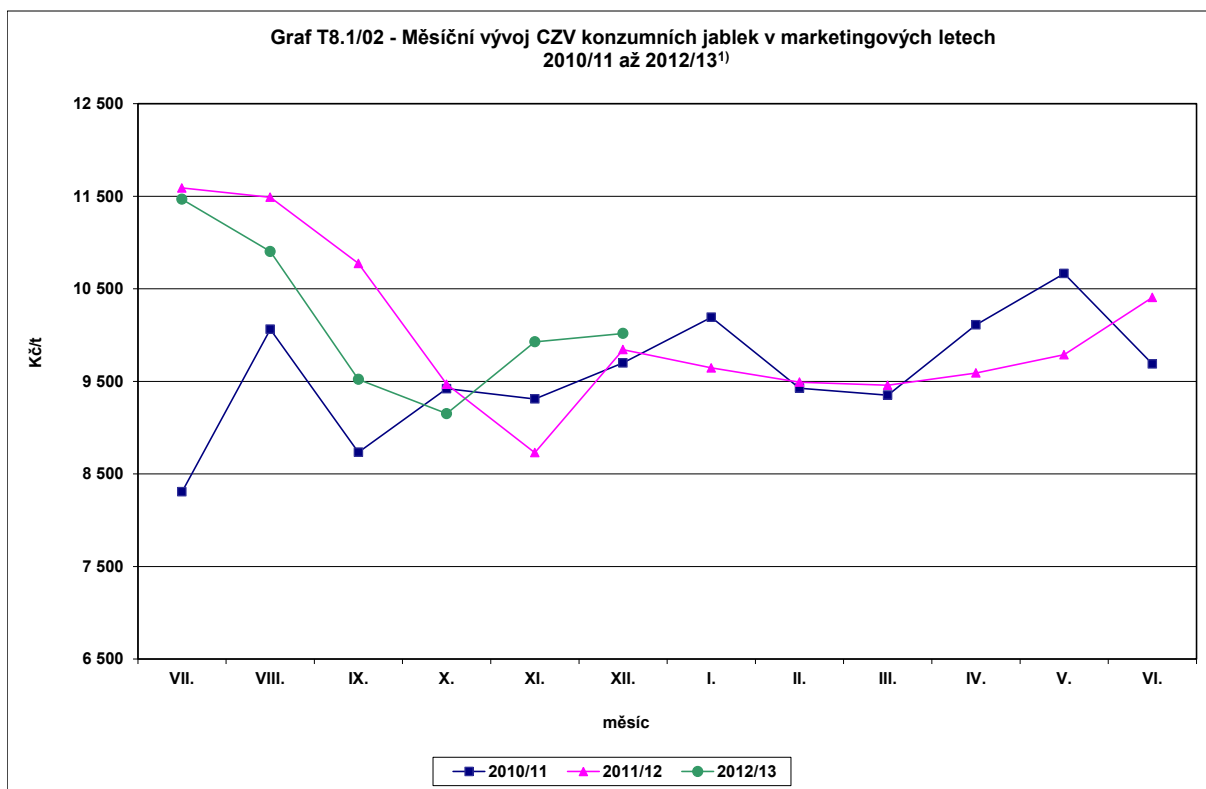
8) Meziroční index je vyjádřen v p. b., tj. rozdílem %.

Pramen: ČSÚ - Definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin, Statistika zahraničního obchodu ČR, MZe, ÚKZÚZ, OU ČR

Zpracoval: I. Součková (ÚZEI), I. Buchtová (MZe), M. Ludvík (OU ČR)

Ceny zemědělských výrobců ovoce zůstaly v roce 2012 téměř na úrovni předchozího roku. Index CZV 2012/2011 činil 101,2. V důsledku neúrody se meziročně zvýšila o pětinu cena meruněk na 24 120 Kč/t, o 17 % cena broskví a nektarinek na 15 179 Kč/t a po výrazném poklesu CZV v předchozím roce se opět navýšila o 18 % cena švestek na

9 820 Kč/t a o 11 % cena hrušek na 11 153 Kč/t. Naopak vzhledem k výraznému nárůstu ceny červeného a bílého rybízu v roce 2011 jeho cena v roce 2012 poklesla o 9 % na 7 855 Kč/t. CZV ostatních sledovaných druhů ovoce zůstaly přibližně na úrovni roku 2011 (jablka konzumní 9 624 Kč/kg, jablka průmyslová 3 171 Kč/kg a třešně 31 757 Kč/kg). Z níže uvedeného grafu je patrné, že v důsledku nízkých sklizní jablek v posledních dvou marketingových letech výrazně vzrostla jejich cena.

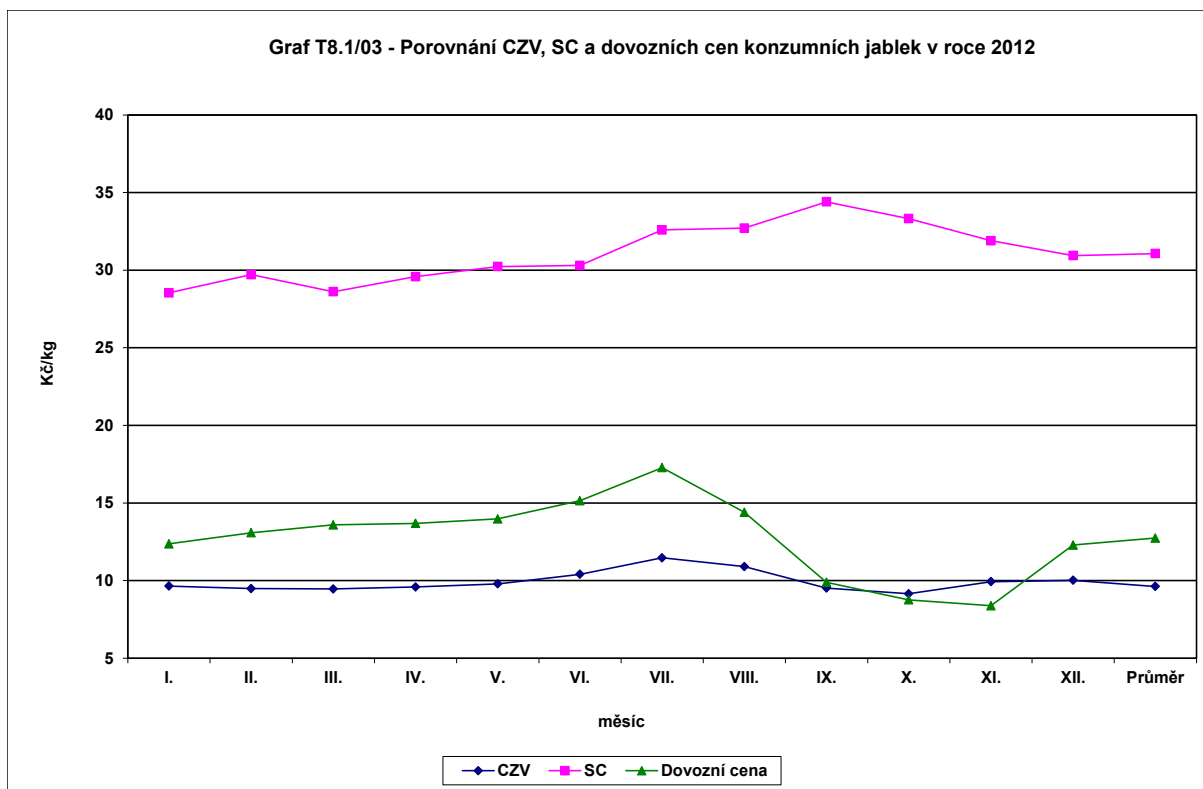

1) Marketingový rok u jablek začíná 1. 7. běžného roku a končí 30. 6. následujícího roku.

Pramen: ČSÚ

Zpracoval: I. Součková (ÚZEI)

Spotřebitelské ceny ovoce se v roce 2012 v průměru meziročně zvýšily o 6 %. Poměrně výrazně vzrostly spotřebitelské ceny jižního ovoce, především citrónů (o 15 % na 33,86 Kč/kg), pomerančů (o 10 % na 31,12 Kč/kg, což byla druhá nejvyšší cena v posledních deseti letech) a banánů (o 14 % na 30,76 Kč/kg). Pouze spotřebitelská cena kiwi se po výrazném nárůstu ceny v loňském roce meziročně mírně snížila o 5 % na 52,00 Kč/kg. Ze sledovaných druhů ovoce m. p. vzrostla nejvíce průměrná roční spotřebitelská cena broskví a nektarinek (o 10 % na 78,14 Kč/kg), stolních hroznů (o 6 % na 65,79 Kč/kg) a konzumních jablek (o 6 % na 31,07 Kč/kg). Přibližně na úrovni předchozího roku zůstala roční spotřebitelská cena zahradních jahod (125,64 Kč/kg).

Pramen: ČSÚ, Statistika zahraničního obchodu ČR

Zpracoval: I. Součková (ÚZEI)

Průměrná realizační cena jablek v marketingovém roce 2011/12 činila 6,62 Kč/kg, z toho jablek konzumních 9,74 Kč/kg a jablek určených ke zpracování 3,09 Kč/kg. Průměrná realizační cena jablek z nových výsadeb byla ve výši 8,41 Kč/kg, ze starých výsadeb 6,41 Kč/kg.

Ke konci roku 2012 bylo v ČR registrováno 14 organizací producentů ovoce a zeleniny, z toho 3 organizace producentů byly nově uznané a svůj operační program budou plnit od 1. 1. 2013. SZIF přijal v roce 2012 celkem 27 žádostí o dotace, 7 žádostí o změnu operačního programu a 5 žádostí o schválení nového operačního programu. V rámci Společné organizace trhu (SOT) obdržely organizace producentů ovoce a zeleniny v roce 2012 dotaci v částce 45,2 mil. Kč, která byla vyplacena v plné výši z rozpočtu EU. Dále bylo ke konci roku 2012 schváleno 6 seskupení producentů ovoce a zeleniny a SZIF přijal od těchto seskupení celkem na dotace 12 žádostí. Předběžně uznaná seskupení producentů ovoce a zeleniny obdržela celkem 13,7 mil. Kč, z toho 10,2 mil. Kč z EU (75 %) a 3,4 mil. Kč (25 %) bylo vyplaceno ze státního rozpočtu ČR.

Projekt „Ovoce do škol“ má jako hlavní záměr zvýšit spotřebu ovoce a zeleniny u dětí na prvním stupni základních škol. Ve školním roce 2011/12 se projektu účastnilo 3 243 škol s počtem vyšším než 387 tis. žáků a roční limit na jednoho žáka činil pro tento školní rok 234 Kč. V roce 2012 činila vyplacená finanční dotace za školní rok 2011/12 celkem 78,9 mil. Kč. Ve školním roce 2012/13 dodává ovoce a zeleninu 14 schválených žadatelů do 3 364 škol

s počtem vyšším než 416 tis. žáků. Podpora na školní rok 2012/13 byla stanovena na 138,8 mil. Kč a je financována ze 73 % ze zdrojů EU a 27 % tvoří dotace národní.

V roce 2012 mohli ovocnáři, stejně jako ostatní zemědělci, čerpat jednotnou platbu na plochu (SAPS), jejíž sazba činila 5 387,30 Kč/ha. Ovocnáři v tomto roce obdrželi na 16 384 ha produkčních plodných sadů částku 88,3 mil. Kč. Dále mohli ovocnáři požádat o platbu na zemědělskou půdu v rámci Top-Up, která byla na rok 2012 stanovena ve výši 491,43 Kč/ha.

V rámci EAFRD nebyl v roce 2012 z důvodu nedostatku finančních prostředků vyhlášen příjem žádostí pro rostlinnou výrobu na modernizaci zemědělských podniků z Opatření osy I. Pro osu II. Opatření II.1.3 (agroenvironmentální opatření) je pro integrovanou produkci ovoce stanovena sazba 435 €/ha, tj. 11 094 Kč/ha pro rok 2012. Na integrovanou produkci ovoce bylo proplaceno celkem 325 žádostí na výměru 11 456 ha sadů v částce 124,9 mil. Kč, podáno bylo 318 žádostí o dotaci pro 11 308 ha ovocných sadů ve výši 125,5 mil. Kč. O dotaci na pěstování ovoce ekologického zemědělství v intenzivních sadech, u kterých je pro rok 2012 sazba 849 €/ha, tj. 21 653 Kč/ha, získali ovocnáři pro 3 640 ha sadů 76,5 mil. Kč, na extenzivní sady, při sazbě 510 €/ha, tj. 13 007 Kč/ha, bylo vyplaceno pro 2 620 ha sadů 33,4 mil. Kč. Celkem byla vyplacena na ekologické zemědělství na základě 599 žádostí ovocnářů pro 11 456 ha ovocných sadů částka 109,9 mil. Kč. V roce 2012 bylo podáno 614 žádostí na ekologickou produkci 6 500 ha ovocných sadů ve výši 117,3 mil. Kč, z toho 82,1 mil. Kč pro 3 794 ha intenzivních sadů a 35,2 mil. Kč pro 2 706 ha sadů ostatních. V rámci opatření I.1.1.2 Inovace zemědělství byly v roce 2012 schváleny 4 projekty pro ovocnářské a zelinářské podniky, na které byla požadována dotace ve výši 56,0 mil. Kč.

Z národních dotací bylo v roce 2012 na vybudování kapkové závlahy pro 288 ha ovocných sadů (sazba 34 248 Kč/ha) 25 pěstitelům vyplaceno 8,5 mil. Kč, na podporu restrukturalizace ovocných sadů v systému integrované produkce na základě 63 schválených žádostí pro 292 ha ovocných sadů 49,9 mil. Kč, na prostorové a technické izoláty množitelského materiálu 3,0 mil. Kč, na testování množitelského materiálu 0,7 mil. Kč a na tvorbu rostlinných genotypů 3,5 mil. Kč. Dotace byly dále ovocnářům poskytnuty na pořádání seminářů, školení, výstav a vydávání publikací v částce 0,6 mil. Kč. Celkem ovocnáři v roce 2012 získali národní dotace ve výši 66,2 mil. Kč.

8.1.7 Zelenina

Pro pěstitelé zeleniny byl rok 2012 klimaticky nepříznivý. V zimním období došlo na některých pozemcích bez sněhové přikrývky k vymrznutí ozimých druhů zeleniny. Uchráněny byly pouze porosty zakryté netkanou textilií. V důsledku brzkého nástupu jara byly založeny první porosty raných druhů zeleniny již v polovině března, avšak některé z nich byly v dubnu a v květnu poškozeny přízemními mrazíky. Zejména na Moravě byly zničeny porosty okurek, tykví a paprik. Pěstitelé na severní a jižní Moravě dále postihlo velké sucho, kdy ani

vybudované závlahové systémy nestačily k pokrytí vláhového deficitu a některé porosty musely být zaorány. Proměnlivé počasí roku 2012 mělo za následek vyšší výskyt houbových chorob a škůdců. Tento rok byl nepříznivý pro pěstování košťálové zeleniny, u které mimořádný výskyt škůdců způsobil velké škody, zejména na hlávkové kapustě, hlávkovém zelí a květáku. U kořenové zeleniny lze rok 2012 hodnotit jako výnosově průměrný. Některé porosty cibulové zeleniny z důvodu absence sněhové pokrývky během tuhých mrazů vymrzly, avšak dostatek dešťových srážek se pak pozitivně projevil na výnosech, i když na méně propustných půdách došlo k napadení porostů plísní. Z hlediska produkce plodové zeleniny byl rok 2012 hodnocen jako průměrný až podprůměrný. Suché jaro a květnové mrazíky výrazně poškodily výsadby papriky, ale díky následnému pozdějšímu teplému počasí došlo pouze k mírnému opoždění sklizně. Nenakryté plochy porostů okurek byly poškozeny květnovými mrazy a vážným problémem bylo jejich napadení sviluškami a bakterií. Některé později seté porosty keříčkových rajčat vůbec nedozrály do sklizňové zralosti, ale zdravotní stav porostů byl dobrý, bez výraznějších problémů s plísní či škůdci. Příznivě byl rok 2012 hodnocen u listové zeleniny, a to jak z pohledu pěstitelů, tak i z pohledu odbytu, i když byly v létě některé porosty poškozeny krupobitím. Poptávka po tradičním hlávkovém salátu má v ČR stále klesající tendenci a částečně je nahrazován salátem ledovým a ostatním sortimentem salátu (saláty Lollo, římské, dubáčky a Salanova). U luskové zeleniny byly porosty hrachu založeny včas, ale jarní mrazík popálil rané odrůdy, což se pak projevilo na výnosech.

Výměra pěstební plochy zeleniny byla v roce 2012 historicky nejnižší. Meziročně poklesla o 11 % na 12,6 tis. ha. Největší podíl zelinářské plochy zaujímal, i přes meziroční 15% pokles, cibule (16 %, tj. 1 993 ha), dále hlávkové zelí (11 %, tj. 1 331 ha) a hrách (10 %, tj. 1 246 ha). V rozsahu pěstování jednotlivých druhů zeleniny došlo k největšímu procentuálnímu snížení plochy celeru (o 33 % na 321 ha), brukve (o 29 % na 308 ha) a kapusty (o 28 % na 163 ha). Zvýšila se pouze výměra česneku (o 24 % na 359 ha).

Celková produkce zeleniny v roce 2012 činila 232,9 tis. t a meziročně byla o 16 % nižší. Menší úroda byla u všech sledovaných druhů zeleniny. Ředkviček se v roce 2012 dokonce sklídilo o 53 % méně (1,3 tis. t) než v roce předchozím, o více než pětinu byla nižší úroda hlávkové kapusty (2,9 tis. t). Další významný pokles sklizně byl v roce 2012 zaznamenán u cibule, celeru, květáku a brokolice, brukve, hrachu a petržele. Téměř dvě třetiny produkce roku 2012 tvořily čtyři druhy zeleniny, a to hlávkové zelí (23 % – 53,6 tis. t), cibule (17 % – 40,0 tis. t), mrkev (12 % – 28,4 tis. t) a rajčata (11 % – 25,7 tis. t).

Hektarové výnosy těchto druhů zeleniny byly v roce 2012 u mrkve, hlávkového zelí a rajčat přibližně ve stejné výši jako v roce předchozím a činily 31,14 t/ha u mrkve, 40,25 t/ha u hlávkového zelí 24,34 t/ha u rajčat. Výnos cibule proti předchozímu roku klesl o 14 % na 20,08 t/ha. Největší meziroční snížení výnosu bylo v roce 2012 zaznamenáno u ředkviček (o 48 % – 5,60 t/ha), česneku (o 33 %), hrachových lusků (o 23 %) a květáku (o 22 %).

Naopak meziročně vzrostl hektarový výnos hlávkového salátu (o 14 % na 9,45 t/ha), brukve a celeru (o 11 %).

Sklizeň zeleniny za rok 2012 v EU je, zejména v důsledku menší sklizně cibule a hlávkového zelí, odhadována na 62,2 mil. t, tj. přibližně o 1 % méně než v předchozím roce. ČR se na této úrodě podílela 0,3 %. Sklizené množství cibule v EU ve výši 5,7 mil. t zůstalo o 12 % za rekordní produkci roku 2011, podíl ČR činil 0,7 %. Na předpokládané úrodě mrkve EU 5,2 mil. t, která zřejmě bude meziročně o 4 % nižší, se podílí ČR 0,5 % a na odhadované sklizni EU 1,0 mil. t bílého hlávkového zelí s meziročním poklesem o 8 % činí podíl ČR hlávkového zelí bílého a červeného 5 %. Nižší produkce zeleniny EU v roce 2012 proti předchozímu roku je důsledkem zejména o 6 % meziročně menší sklizni zeleniny v Polsku. I přes to bylo Polsko v roce 2012 svojí úrodou ve výši 4,6 mil. t čtvrtým největším producentem zeleniny v EU (za Španělskem, Itálií a Francií).

Z důvodu špatné ekonomické situace způsobené v roce 2011 výskytem bakterie *Escherichia coli* nerozšiřovali v ČR v roce 2012 pěstitelé plochy skleníků a fóliovníků. Jejich výměra zůstala na 49 ha a pěstována v nich byla zejména rajčata (20 ha), okurky (6 ha), paprika (6 ha), saláty (4 ha) a kedlubny (2 ha) a na 11 ha byla produkována zeleninová sadba.

Struktura zelinářských podniků podléhá průběžným změnám. V roce 2012 bylo v ČR evidováno celkem 469 pěstitelů zeleniny s výměrou 9,2 tis. ha, z toho 58 % této plochy obhospodařovalo 19 pěstitelů s rozsahem zelinářské plochy vyšší než 100 ha. V průběhu roku se meziročně zvýšil počet zelinářů s plochou do 30 ha o 24 na 409, naopak počet pěstitelů s výměrou nad 30 ha meziročně poklesl o 21 na 60 pěstitelů, kteří obhospodařovali 85 % zelinářské plochy. Na rozloze menší 1 ha pěstuje zeleninu 47 % evidovaných producentů.

Také v roce 2012 byla zelenina pěstována v rámci systému integrované produkce, který zahrnuje četná omezení v porovnání s konvenčním pěstováním a současně je také administrativně náročnější. Ve Svazu pro integrované systémy pěstování zeleniny, který je součástí Zelinářské unie Čech a Moravy (ZUČM), bylo v roce 2012 evidováno 81 pěstitelů s plochou 5 980 ha. Držiteli ochranné známky IPZ (integrovaná produkce zeleniny) se stalo 55 zelinářů s výměrou 5 111 ha a 5 pěstitelů (čekatelů) s plochou 365 ha bylo v přechodném období. Známkou IPZ slouží pěstitelům k odlišení jejich kvalitní produkce od ostatní zeleniny dodávané na tuzemský trh.

Prodej a odbyt vypěstované zeleniny od profesionálních pěstitelů byl v roce 2012 realizován ze 78 % supermarketům a hypermarketům, z 10 % zpracovatelskému průmyslu, z 8 % velkoobchodům a zbytek tvořil vlastní export, dodávky hotelům a restauracím, přímý prodej ze dvora, ztráty atd.

Na základě výsledků šetření, které provedla ZUČM, se odhaduje, že v současné době v ČR samozásobitelsky produkuje čerstvou zeleninu asi 236 tis. domácností na výměře cca 1 180 ha, s průměrnou pěstební plochou okolo 50 m² na 1 domácnost. Toto pěstování je

rozšířeno zejména na vesnicích a v okolí menších měst. Plochy, na kterých se zelenina pěstovala jen pro vlastní potřebu, klesly na minimum a další snižování se již nepředpokládá. V roce 2012 byl podíl samozásobení přibližně ve výši necelých 14 %, tj. podobně jako v roce předchozím.

Ke konci roku 2012 měli zelináři k dispozici celkem 156 objektů pro dlouhodobé uskladnění zeleniny s kapacitou 140,3 tis. t, tj. stejně jako v roce 2011. Nejvíce skladů bylo větraných – 93 objektů o kapacitě 90,2 tis. t, 60 skladovacích objektů s kapacitou 47,9 tis. t bylo chlazených a 3 objekty o kapacitě 2,4 tis. t byly sklady s řízenou atmosférou.

Import zeleniny do ČR v roce 2012 byl meziročně objemově o 6 % nižší, avšak jeho finanční hodnota mírně vzrostla. Dovezeno bylo 533,8 tis. t zeleniny za 8,5 mld. Kč. S výjimkou cibule, česneku, hlávkového zelí a celeru byla průměrná dovozní cena nejdůležitějších druhů zeleniny meziročně vyšší. Nejvíce vzrostla cena nakládaček (o 42 % na 8,27 Kč/kg), salátových okurek (o 37 % na 14,83 Kč/kg), rajčat (o 24 % na 25,87 Kč/kg) a melounů (o 14 % na 7,92 Kč/kg). Naopak snížení průměrné dovozní ceny nastalo u celeru (o 52 % na 8,10 Kč/kg), hlávkového zelí (o 51 % na 3,61 Kč/kg) a cibule (o 28 % na 5,30 Kč/kg). Největší dodavatelskou zemí bylo, stejně jako v letech předchozích, Nizozemsko, které se podílelo na celkovém importu zeleniny do ČR 18 %. I v roce 2012 pokračoval pokles dodávek zeleniny z této destinace, proti předchozímu roku se snížil o 12 %. V nizozemském dovozu převažovala rajčata, mrkev, salátové okurky, cibule a paprika. Mezi další významné dodavatele zeleniny do ČR patřilo Španělsko (17 %), ze kterého se dovážela zejména rajčata, okurky salátové, melouny a paprika, Německo (13 %) s převahou importu cibule a salátových okurek, Polsko (12 %) s dodávkami zejména hlávkového zelí, košťálové zeleniny, cibule a rajčat a Itálie (9 %). Hlavní objem importované zeleniny tvořila již tradičně zelenina plodová, i když její dovezené množství, především rajčat, okurek a paprik, bylo proti předchozímu roku nižší. Dovoz rajčat činil 17 % celkového importu zeleniny (meziroční pokles o 12 %), melounů 16 %, okurek 14 % a papriky 9 %. V roce 2012 se z tradičních českých druhů zeleniny snížily pouze dodávky cibule (o 9 %), které byly realizovány ve výši 54,2 tis. t za 5,30 Kč/kg. Jejím hlavním dodavatelem bylo Nizozemsko (za 4,15 Kč/kg), Německo (za 4,66 Kč/kg) a Polsko (za 3,55 Kč/kg). Z těchto zemí bylo dodáno 73 % celkového dovozu cibule. Dovoz mrkve do ČR v roce 2012 činil 38,4 tis. t za 8,10 Kč/kg, z toho 42 % dovezené mrkve pocházelo z Nizozemska za dovozní cenu 5,99 Kč/kg. Import hlávkového zelí činil 22,4 tis. t, z toho 56 % dodávek pocházelo z Polska za průměrnou roční dovozní cenu 3,36 Kč/kg.

Vývoz a reexport zeleniny z ČR zůstal v roce 2012 na úrovni roku 2011. Exportováno bylo 92,8 tis. t zeleniny v celkové hodnotě 1,6 mld. Kč. Z jednotlivých druhů zeleniny se nejvíce vyvážela mrkev (13 % celkového exportu a reexportu zeleniny), cibule a rajčata (po 11 %) a melouny (10 %). Na Slovensko směřovalo 70 % celkového vývozu v hodnotě 1,4 mld. Kč s převahou dodávek rajčat, mrkve, melounů, cibule a hlávkového zelí.

Celková množství záporná obchodní bilance s čerstvou zeleninou výši 441,0 tis. t se v roce 2012 meziročně zlepšila o 7 %, ve finančním vyjádření se naopak zhoršila o 11 % na 6,9 mld. Kč.

Spotřeba zeleniny vyjádřená v hodnotě zeleniny čerstvé, tj. včetně výrobků ze zeleniny, se v roce 2011 zvýšila proti předchozímu roku více, než se předpokládalo a dosáhla 85,4 kg/obyv./rok, tj. meziroční nárůst o 5,7 kg/obyv./rok. Je to historicky nejvyšší spotřeba zeleniny v ČR. Po předchozím ročním poklesu významně opět vzrostl zájem konzumentů o rajčata (o 1,7 kg na 12,1 kg/obyv./rok), která se tak stala nejvíce konzumovaným druhem zeleniny v roce 2011, před cibulí (zvýšení o 1,3 kg na 11,2 kg/obyv./rok) a hlávkovým zelím. (nárůst o 1,7 kg na 8,9 kg/obyv./rok). Meziročně se snížila zejména spotřeba okurek nakládaček (o 0,7 kg na pouhých 2,3 kg/obyv./rok) a melounů (o 0,6 kg na 7,2 kg/obyv./rok). U ostatních druhů zeleniny byla změna spotřeby meziročně ve výši $\pm 0,5$ kg/obyv./rok.

Podle odhadu ÚZEI a MZe spotřeba zeleniny po vysokém nárůstu v roce 2011 poklesne v roce 2012 přibližně na 83,5 kg/obyv./rok.

Soběstačnost tuzemské produkce zeleniny byla v roce 2012 přibližně na 35 % a meziročně došlo, zejména z důvodu nižší produkce, k jejímu poklesu.

T8.1/10 - Bilance výroby a spotřeby čerstvé zeleniny¹⁾

Ukazatel	MJ	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční index
Produkční plocha	tis. ha	15,4	13,8	13,4	14,1	12,6	89,4
Hektarový výnos	t/ha	17,81	18,39	16,31	19,69	18,48	93,9
Domácí výroba	tis. t	274,3	253,8	218,6	277,6	232,9	83,9
Dovoz ²⁾	tis. t	531,0	553,4	567,6	568,2	533,8	93,9
Celková nabídka	tis. t	805,3	807,2	786,2	845,8	766,7	90,6
Čerstvá spotřeba + samozásobení	tis. t	640,6	639,9	616,5	670,1	598,9	89,4
Nákup ke zpracování ²⁾	tis. t	81,6	78,0	70,7	83,8	75,0	89,5
Vývoz ²⁾	tis. t	83,1	89,3	99,0	91,9	92,8	101,0
Celková poptávka včetně ztrát	tis. t	805,3	807,2	786,2	845,8	766,7	90,6
Soběstačnost ³⁾	%	38,0	35,4	31,8	36,8	34,6	-2,3

1) Marketingový rok u zeleniny je totožný s kalendářním rokem.

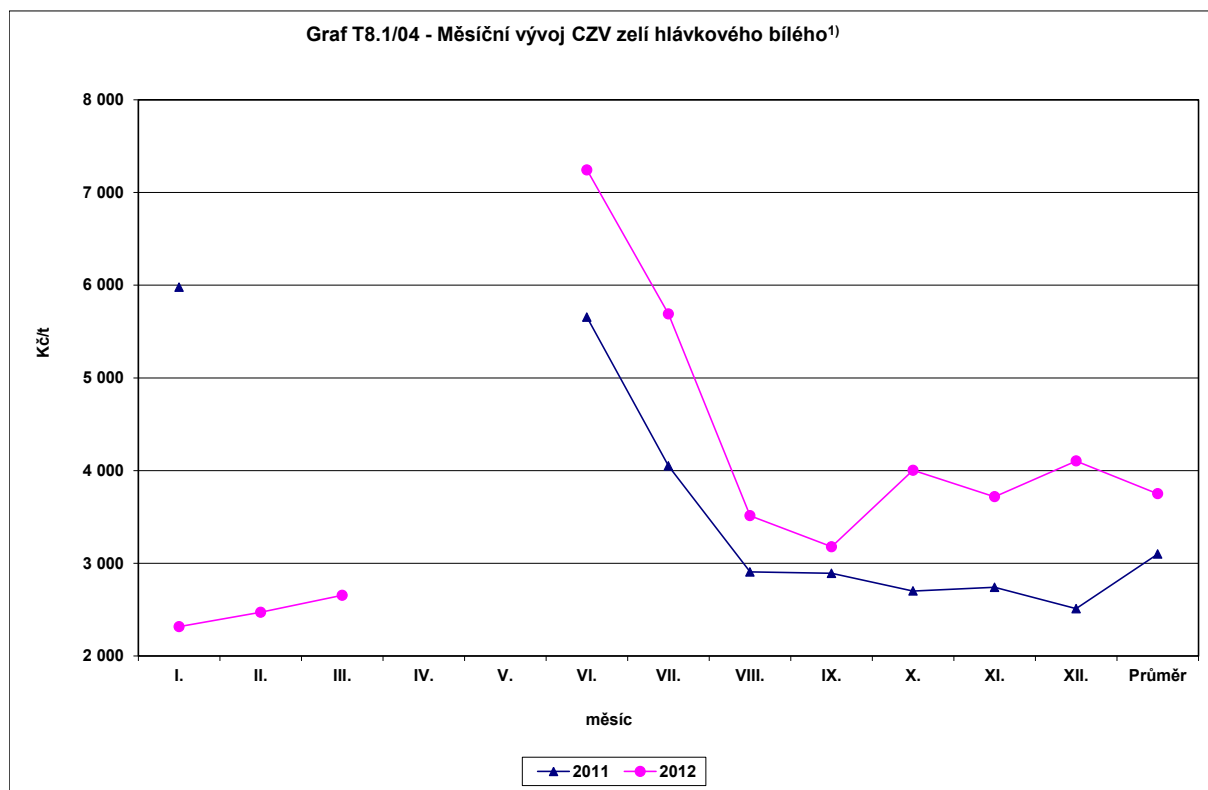
2) Pro rok 2012 odhad.

3) Meziroční index u soběstačnosti je vyjádřen v p. b., tj. rozdílem %.

Pramen: ČSÚ - Definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin, Statistika zahraničního obchodu ČR; MZe
Zpracoval: I. Součková (ÚZEI), I. Buchtová (MZe)

Průměrné roční CZV zeleniny v roce 2012 se po prudkém poklesu v předchozím roce zvýšily o 12 %. Největší nárůst ceny nastal u rajčat (o 43 % na 20 845 Kč/t), hlávkové kapusty (o 42 % na 8 458 Kč/t), česneku (o 33 % na 151 786 Kč/t) a bílého hlávkového zelí (o 21 % na 3 750 Kč/t). Zvýšila se rovněž cena květáku a hlávkového salátu (o 14 %) a mírně také papriky. Meziročně klesla CZV především u brukve bez natě (o 26 % na 16 031 Kč/t) a ředkvičky (o 14 % na 25 677 Kč/t), dále se snížila u cibule a mrkve (o 8 % na 4 819 Kč/t, resp. 4 986 Kč/t), póru a brukve s natí. Ostatní sledované druhy zeleniny zůstaly svojí výší ceny přibližně na úrovni předchozího roku.

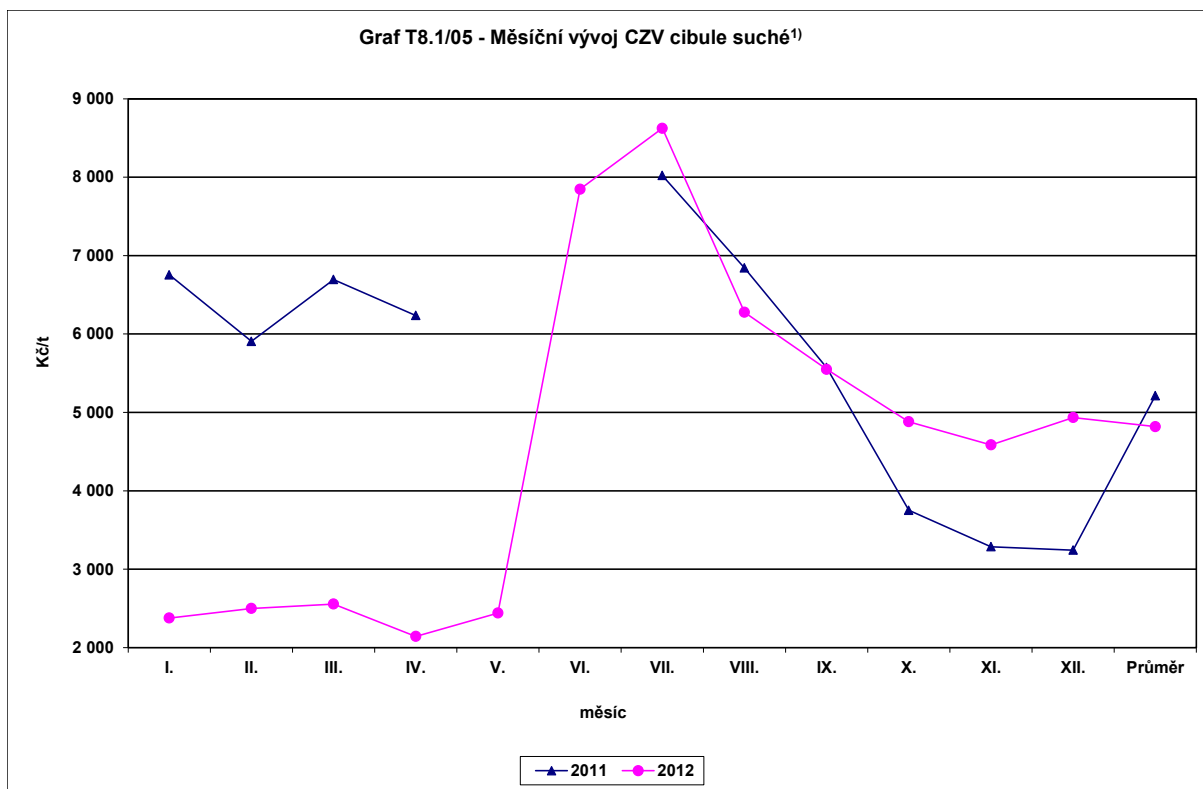
Následující graf ukazuje, jak rozdílné byly měsíční ceny CZV u bílého hlávkového zelí a cibule suché v letech 2011 a 2012. U obou druhů zeleniny došlo k výraznému zvýšení CZV ze sklizně roku 2012, naopak CZV ze sklizně roku 2011 byly velmi nízké.

1) Údaje za únor, březen, duben, květen 2011 a duben, květen 2012 nejsou k dispozici.

Pramen: ČSÚ

Zpracoval: I. Součková (ÚZEI)

1) Údaje za měsíce květen a červen 2011 nejsou k dispozici.

Pramen: ČSÚ

Zpracoval: I. Součková (ÚZEI)

Spotřebitelské ceny zeleniny zůstaly v roce 2012 na úrovni cen roku 2011 (index 2012/11 činil 101,2). Největší pokles průměrné roční spotřebitelské ceny byl zjištěn u celeru (o 40 % na 17,70 Kč/kg), bílého hlávkového zelí (o 32 % na 9,16 Kč/kg), u cibule a česneku (o 17 % na 12,47 Kč/kg, resp. na 102,31 Kč/kg) a melounů (o 13 %). Výrazně vzrostla meziročně spotřebitelská cena rajčat (o 25 % na 37,92 Kč/kg), salátových okurek (o 17 % na 35,59 Kč/kg), brokolice (o 11 %) a paprik (o 10 %).

V roce 2012 čerpali zelináři podpory z národních prostředků i ze zdrojů EU. Jako ostatní zemědělci mohli čerpat jednotnou přímou platbu poskytovanou na hektar užívané zemědělské plochy (SAPS), která byla pro rok 2012 stanovena ve výši 5 387,30 Kč/ha zemědělské půdy, tj. pro 9 171 ha tržní zelinářské plochy částka 49,4 mil. Kč. Dále mohli v roce 2012 zelináři požádat o platbu na zemědělskou půdu v rámci Top-Up v předpokládané výši 491,43 Kč/ha. Z národních dotací bylo zelinářům v roce 2012 vyplaceno v rámci podpory ozdravování polních a speciálních plodin na biologickou a fyzikální ochranu jako náhradu chemické ochrany rostlin 0,4 mil. Kč, na podporu na testování množitelského materiálu 0,3 mil. Kč a na podporu tvorby rostlinných genotypů 7,1 mil. Kč. Dotace ve výši 0,3 mil. Kč byly dále poskytnuty na pořádání seminářů, školení a výstav. Celková částka, kterou zelináři v roce 2012 v rámci národních dotací obdrželi, činila 8,1 mil. Kč.

V rámci PRV Opatření osy I na modernizaci zemědělských podniků nebyl v roce 2012 z důvodu nedostatku finančních prostředků vyhlášen příjem žádostí pro rostlinnou výrobu.

V rámci Opatření osy II na zlepšování životního prostředí a krajiny bylo v roce 2012 na integrovanou produkci zeleniny v rámci PRV, jejíž sazba činí 440 €/ha (tj. 11 222 Kč/ha pro rok 2012), podáno 83 žádostí v celkové výši 68,0 mil. Kč na výměru 6 058 ha. Vyplaceno bylo 93 žádostí pro 6 082 ha zelinářské plochy v částce 67,1 mil. Kč, z toho 80 % z prostředků EU a 20 % z prostředků ČR.

V rámci ekologického zemědělství požádalo v roce 2012 o podporu ve výši 24,6 mil. Kč celkem 92 pěstitelů zeleniny na výměru 1 712 ha. V roce 2012 bylo proplaceno 86 žádostí na 1 506 ha ve výši 21,3 mil. Kč při sazbě 564 €/ha (14 384 Kč/ha na rok 2012).

U oddělené platby na rajčata určená na zpracování bylo v marketingovém roce 2011/12 předloženo 14 žádostí o vyplacení podpory na sjednané množství 11 930 t rajčat ve výši 10,2 mil. Kč z prostředků EU při sazbě 34,70 €/t (872 tis. Kč/t pro rok 2012).

Zelináři rovněž čerpali finanční podpory v rámci SOT na organizace producentů ovoce a zeleniny a na předběžně uznaná seskupení producentů ovoce a zeleniny které jsou uvedeny v kapitole 8.1.6.

8.1.8 Réva vinná – víno

V roce 2012 zůstal podle Registru vinic ÚKZÚZ produkční potenciál vinic v ČR stejný jako v roce předchozím a činil 19 633 ha. Z toho bylo 17 312 ha vinic osázených. Zbývající plochu tvořily vinice vykloučené (114 ha), s právem na opětovnou výsadbu vinic (973 ha), a stávající práva na výsadbu v rezervě (1 234 ha). Také v roce 2012 byla rozdělena část plochy státní rezervy, a to 37 ha, z toho ve vinařské oblasti Čechy 3 ha a ve vinařské oblasti Morava 34 ha. K dispozici tak zůstává ještě více než 1 000 ha nerozdělených práv ze státní rezervy.

Zaregistrováno bylo v roce 2012, stejně jako v roce 2011, celkem 384 vinařských obcí s 1 278 viničními tratěmi. Evidováno bylo 18 988 pěstitelů révy vinné (pokles o 49 pěstitelů), tj. včetně těch pěstitelů, kteří jsou registrováni jako pěstitelé, ale nemají v současné době osázenou plochu vinic, avšak disponují právy na opětovnou výsadbu vinic. Plocha viničních tratí zaujímal 52 466 ha, počet viničních tratí činil 1 278. Výměru vinic do 0,2 ha má 77 % vinohradníků, kteří obhospodařují 11 % osázené plochy vinic v ČR. Vinice od 0,2 ha do 1,0 ha jsou u 19 % pěstitelů se 17% podílem na celkové rozloze vinic. S narůstající výměrou obhospodařovaných vinic roste výrazně podíl plochy na celkové výměře vinic, ale prudce se snižuje podíl pěstitelů. Vinice s rozlohou od 1 ha do 5 ha je již pouze u 3 % vinohradníků a jejich rozloha vinic činí 29 %. Největší podíl plochy vinic (43 %) patří vinohradníkům s výměrou větší než 5,0 ha, kterou obhospodařuje pouze 1 % zaregistrovaných pěstitelů.

V průběhu roku 2012 bylo vysázeno 404 ha vinic. V mladých výsadbách převažuje požadovaný trend spotřebitelů odrudových vín. Vykloučeno bylo 114 ha vinic, nejvíce ve vinařské podoblasti Slovácká, Velkopavlovická a Znojemská.

S ohledem na podporu restrukturalizace vinic do roku 2004 je rozloha mladých vinic sice dosud významná, ale její podíl se zmenšuje. Ke konci roku 2012 byla struktura vinic z hlediska věkové struktury tvořena ze 7 % mladými neplodnými výsadbami ve stáří do 4 let, z 24 % mladými plodnými vinicemi ve věku od 4 do 10 let a ze 42 % vinicemi v plné plodnosti, tj. ve stáří do 30 let. Značný podíl vinic však zůstává v kategorii nad 30 let, z nichž některé jsou pěstiteli opouštěny pro nerentabilitu pěstování hroznů. Staré vinice (od 30 do 50 let) zaujímají 26 % celkové rozlohy vinic a 1 % ploch vinic jsou vinice přestárlé, tj. nad 50 let.

Dvě třetiny plochy vinic jsou osázeny moštovými bílými odrůdami a jedna třetina odrůdami moštovými modrými. Zanedbatelný podíl (1 %) připadá na stolní a podnožové odrůdy. Největší výměru zaujímalo v roce 2012 z bílých odrůd Veltlínské zelené (1 630 ha), Müller Thurgau (1 569 ha), Ryzlink rýnský (1 242 ha) a Ryzlink vlašský (1 192 ha), z červených odrůd Svatovavřínecké (1 286 ha), Frankovka (1 156 ha), Zweigeltrebe (812 ha) a Rulandské modré (716 ha).

Rok 2012 nebyl pro pěstování révy vinné příznivý. Na výši produkce moštových hroznů se negativně podepsaly zimní a následně i jarní mrazy. Po vláhové stránce byl tento rok hodnocen jako podprůměrný. Dlouhodobý nedostatek vláhy způsobil, že se hroznů urodilo méně a byly lehčí kvůli nedostatečně vyvinutým bobulím. Pozitivem byl nízký výskyt infekčních chorob. V zimním období 2012 trvalo dlouho mrazivé počasí bez sněhové přikrývky, takže došlo k dosti hlubokému promrznutí půdy, což mělo za následek poškození kořenů révy vinné. Nejvíce tím byly zasaženy starší vinice a vinice v utužených a uléhavých půdách, ve kterých se kořenový systém nachází převážně jen ve vrchních vrstvách půdy.

Podle údajů ČSÚ se v roce 2012 v ČR sklidilo z 15,7 tis. ha plodných vinic celkem 60,0 tis. t moštových hroznů při průměrném hektarovém výnosu 3,83 t/ha. Proti předchozímu roku byla úroda moštových hroznů v roce 2012 o třetinu nižší.

Z hlediska určení plochy vinic ČR je přibližně polovina plochy určená k pěstování moštových hroznů za účelem prodeje zpracovatelským podnikům. Vinice určené k výrobě vína přímo u pěstitelů tvoří přibližně dvě pětiny plochy. Zbývající plocha, tj. přibližně jedna desetina výměry vinic ČR, se využívá k oběma předcházejícím účelům a pěstitelé se v každém roce na základě nabídky a poptávky rozhodují, jak s hrozny naloží. V roce 2012 byla produkce moštových hroznů z této plochy vzhledem k příznivé ceně prodána dalším zpracovatelům.

Podle šetření prováděného každoročně Svazem vinařů ČR (SVČR) činil v roce 2012 ve 100 členských podnicích, které zahrnují všechny formy vlastnictví, všechny velikostní skupiny a jsou rozmístěny ve všech vinařských podoblastech ČR, průměrný hektarový výnos moštových hroznů 4,3 t/ha, což byl meziroční pokles o 1,7 t/ha. Průměrný hektarový výnos hroznů bílých dosáhl pouze 4,0 t/ha (meziroční snížení o 1,9 t/ha) a modrých 4,7 t/ha (o 1,5 t/ha méně než v roce 2011).

Podíl modrých moštových hroznů na celkové sklizni roku 2012 v ČR tvořil 38 %. Přibližně 82 % podniků produkujících víno připravuje z modrých hroznů také víno růžové. K tomuto účelu bylo využito 23 % produkce modrých hroznů, což je další meziroční nárůst podílu výroby růžového vína.

I v roce 2012 pokračoval trend zvyšování cukernatosti hroznů. Průměrná cukernatost se meziročně zvýšila o 0,3°NM na 21,3°NM, což je nejvyšší dosažená průměrná cukernatost hroznů v ČR za dobu existence vinařského zákona. Ve sledovaných podnicích se pohybovala v rozmezí 19,0 až 24,1°NM.

Ve vinařské oblasti Čechy, která se podílí na celkové výměře vinic ČR pouze 4 %, činil podle údajů SVČR průměrný hektarový výnos moštových hroznů pouze 3,4 t/ha. Cukernatost hroznů dosáhla v průměru 20,6°NM, tj. o 0,7°NM méně než činí průměr za ČR. Modré moštové hrozny se na celkové sklizni podílely 41 %. Sledované podniky téměř všechny vypěstované hrozny samy zpracovávaly a neprodávaly je. Výsledky za vinařskou oblast Morava jsou prakticky totožné s celorepublikovými údaji.

Průměrná CZV moštových hroznů byla v roce 2012 na základě šetření SVČR meziročně o 3 % vyšší a pohybovala se okolo 17,90 Kč/kg (průměr v jednotlivých sledovaných podnicích byl v rozmezí 9,00 až 34,00 Kč/kg). Mírně se proti předchozímu roku snížil cenový rozdíl mezi hrozny bílými a modrými. Stejně jako v roce 2011 byly i v roce 2012 bílé hrozny o 2,60 Kč/kg dražší (18,40 Kč/kg) než hrozny modré (15,80 Kč/kg). Tento cenový rozdíl mezi bílými a modrými hrozny dosáhl rekordní a již pátý rok za sebou byly modré hrozny levnější než hrozny bílé.

Hodnota sklizených moštových hroznů v ČR v roce 2012 dosáhla 1,2 mld. Kč (meziroční pokles o 0,5 mld. Kč). Na základě průměrné ceny moštových hroznů (17,90 Kč/kg) a průměrného výnosu hroznů (4,3 t/ha) v ČR bylo v roce 2012 dosaženo při nákladech 19,80 Kč/kg moštových hroznů ve vinohradnictví průměrné ztráty ve výši 1,90 Kč/kg, tj. 8,2 tis. Kč/ha. Po započtení všech průměrných dotací vychází v roce 2012 průměrný zisk 2,00 Kč/kg, tj. 8,6 tis. Kč/ha.

Ze sklizně moštových hroznů se v roce 2012 vyrobilo přibližně 490 tis. hl vína, což je téměř o čtvrtinu méně než v roce předchozím a přibližně jedna pětina spotřeby vína v ČR tohoto roku.

Nedostatek domácí produkce vína je v zájmu uspokojení požadavků domácího trhu řešen každoročně vysokými dovozy. V roce 2012 se dovezlo do ČR 1 595 tis. hl v hodnotě 4,3 mld. Kč, tj. o 18 % méně vína než v roce předchozím. Import bílého vína byl realizován ve výši 832 tis. hl (meziroční snížení o 18 %), tj. 52 % celkového dovozu vína, za 1,8 mld. Kč. Dodávky červeného vína činily 678 tis. hl (meziroční pokles o 19 %), tj. 43 % realizovaného importu, v hodnotě 1,9 mil. Kč. U bílého vína mírně převažoval dovoz vína lahvového (51 %), u vína červeného byl výraznější (59 %). Největším dodavatelem vína do

ČR zůstala i v roce 2012 Itálie s objemem dodávek 421 tis. hl (24 % celkového dovozu) za 943,4 mil. Kč. V porovnání s rokem 2011 se však množství dovezeného italského vína meziročně snížilo téměř na polovinu. Dalším významným exportérem vína do ČR bylo Španělsko, které dodalo 274 tis. hl za 464,4 mil. Kč, Slovensko s dodávkami 187 tis. hl v hodnotě 315,2 mil. Kč a Maďarsko s objemem importu 145 tis. hl za 307,4 mil. Kč. Množství dovezeného španělského a slovenského vína zůstalo v roce 2012 na úrovni předchozího roku. Stejně jako v roce 2011 se i v roce 2012 meziročně snížily o další třetinu dodávky maďarského vína do ČR.

Vyvezeno a reexportováno bylo z ČR v roce 2012 celkem 287 tis. hl vína, tj. téměř stejné množství jako v roce předchozím, za 782,3 mil. Kč. Bílého vína bylo exportováno 106 tis. hl (37 % celkového vývozu) v hodnotě 329,4 mil. Kč, červeného 177 tis. hl (62 %) v hodnotě 407,8 mil. Kč. V porovnání s rokem 2011 se v roce 2012 vyváželo více červené víno (nárůst o 28 %), zatímco export bílého vína byl o třetinu nižší. Z vyvezeného bílého vína tvořilo 60 % víno lahvévé, u vína červeného převažoval export vína sudového (63 %). Již tradičně bylo největším odběratelem vína z ČR Slovensko, které nakoupilo 263 tis. hl (92 % celkového exportu vína) v hodnotě 628,3 mil. Kč.

Záporná obchodní bilance s vínem se v roce 2012 meziročně po několika letech v množstevním vyjádření téměř o pětinu zlepšila a dosáhla 1 308 tis. hl, zatímco ve finančním vyjádření zůstala s částkou 3,4 mld. Kč téměř beze změny.

Na výrobu vína bylo v roce 2012 dovezeno do ČR 7,4 tis. t moštových hroznů (o 14 % více než v roce 2011) za průměrnou cenu 20,19 Kč/kg, která byla meziročně o 7 % nižší. Největším dodavatelem moštových hroznů bylo v roce 2012 Maďarsko (2,5 tis. t za 12,43 Kč/kg), následovala Itálie (1,4 tis. t za 28,12 Kč/kg) a Makedonie (1,4 tis. t za 10,47 Kč/kg). Import moštových hroznů z těchto tří zemí činil 72 % celkového dovozu moštových hroznů.

V roce 2011 se průměrná spotřeba vína proti předchozímu roku nezměnila a činila 19,4 l/obyv./rok. Podle odhadu ÚZEI spotřeba vína v roce 2012 vzroste již jen mírně na cca 19,7 l/obyv./rok. Vzhledem ke zvyšující se spotřebě vína klesá míra soběstačnosti. Ve vinařském roce 2012/13 v důsledku nízké sklizně moštových hroznů bude soběstačnost činit cca pětinu domácí spotřeby, což je proti předchozímu roku pokles o 11,3 p. b.

T8.1/11 - Bilance výroby a spotřeby vína¹⁾

Ukazatel	MJ	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13 ³⁾	Meziroční index
Plocha plodných vinic ²⁾	tis. ha	16,3	16,1	16,0	16,0	15,7	98,1
Hektarový výnos ²⁾	t/ha	6,03	4,27	2,87	5,70	3,83	67,2
Počáteční zásoba k 1. 8.	tis. hl	890	1 016	893	802	850	106,0
Domácí výroba	tis. hl	840	564	390	670	490	73,1
Dovoz suroviny a vína	tis. hl	1 456	1 702	2 066	1 717	1 800	104,8
Celková nabídka	tis. hl	3 186	3 282	3 349	3 189	3 140	98,5
Spotřeba	tis. hl	1 964	2 132	2 260	2 057	2 300	111,8
Vývoz vína	tis. hl	206	257	287	282	290	102,8
Konečná zásoba k 31. 7.	tis. hl	1 016	893	802	850	550	64,7
Soběstačnost ⁴⁾	%	42,8	26,5	17,3	32,6	21,3	-11,3

1) Vinařský rok u vína je od 1. 8. do 31. 7.

2) Údaje ČSÚ.

3) Pro vinařský rok 2012/13 odhad SVČR.

4) Meziroční index u soběstačnosti je vyjádřen v p. b., tj. rozdílem %.

Pramen: ČSÚ - Definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin, Statistika zahraničního obchodu ČR, SVČR, ÚKZÚZ.

Zpracoval: I. Součková (ÚZEI), P. Zajícová (MZe)

Vinohradníci a vinaři čerpali v roce 2012 podpory jak z národních zdrojů, tak i z prostředků EU. Výše přímých plateb SAPS činila 5 387,30 Kč na 1 ha užívané zemědělské půdy. Dále mohli v roce 2012 vinohradníci požádat o platbu na zemědělskou půdu v rámci Top-Up v předpokládané výši 491,43 Kč/ha.

V rámci SOT byla v roce 2012 vinohradníkům vyplacena na restrukturalizaci a přeměnu 919 ha vinic na základě 128 žádostí částka 72,5 mil. Kč. Veškeré tyto finanční prostředky byly čerpány pouze ze zdrojů EU. Podáno bylo v tomto roce 151 žádostí na podporu restrukturalizace a přeměnu vinic na plochu 1,2 tis. ha v částce 211,0 mil. Kč, z toho jich bylo 140 s požadavkem na 204,5 mil. Kč přijato. V rámci SOT s vínem „Investice“ (filtry na víno, lisy na hrozny, kvasné nádoby) bylo v roce 2012 ze zdrojů EU vyplaceno 166 žádostí z předchozího roku ve výši 54,9 mil. Kč. Podáno bylo v roce 2012 na toto opatření 241 žádostí s požadavkem na 126,5 mil. Kč, z toho jich bylo 174 přijato.

Další podpory (80 % z prostředků EU a 20% kofinancování ČR) byly vinohradníkům v roce 2012 vyplaceny pro integrované a ekologické systémy pěstování révy. V rámci PRV požádalo v roce 2012 o podporu na integrovanou produkci révy vinné 620 vinohradníků pro 11 473 ha vinic (sazba 507 €/ha, tj. 12 931 Kč/ha pro rok 2012) ve výši 148,4 mil. Kč. Vyplaceno bylo 633 žádostí z předchozího roku v částce 145,5 mil. Kč pro 11 447 ha vinic. Na ekologické pěstování révy vinné podalo žádost 76 pěstitelů (sazba 849 €/ha, tj. 21 654 Kč/ha). Předpokládaná výše podpory za rok 2012 pro 894 ha vinic po odpočtu sankcí činí 19,4 mil. Kč.

Z národních dotací získali vinohradníci a vinaři v roce 2012 na základě 6 schválených žádostí finanční prostředky ve výši 2,0 mil. Kč na vybudování kapkové závlahy pro 75 ha vinic. Na podporu budování prostorových izolátů množitelského materiálu révy vinné byla žadatelům přiznána dotace 121,9 tis. Kč, na testování množitelského materiálu révy vinné

2,7 mil. Kč (včetně peckovin), na 2 žádosti pro vydání publikací doporučených odrůd a souvisejících informací poskytovaných pěstitelům zdarma 56,4 tis. Kč, na podporu evropské integrace nevládních organizací (SVČR) 57,7 tis. Kč a na zpracování zemědělských produktů a zvyšování konkurenceschopnosti potravinářského průmyslu byly na 1 projekt poskytnuty 3,4 mil. Kč. Celkem obdrželi v roce 2012 vinohradníci a vinaři národní dotace ve výši 8,3 mil. Kč.

Také v roce 2012 podporoval Vinařský fond rozvoj vinohradnictví a vinařství v ČR. Příjmy Vinařského fondu jsou tvořeny především odvody za víno poprvé uvedené do oběhu (0,50 Kč/l), odvody z plochy vinic (350 Kč/ha), příjmy z prodeje produktů, dotacemi z rozpočtu krajů, finanční podporou státu aj. V roce 2012 získal Vinařský fond finanční prostředky ve výši 73,2 mil. Kč, z toho činila podpora státu 44 % a odvody za víno 41 %. Výdaje Vinařského fondu v roce 2012 byly určeny na propagaci ve výši 64,1 mil. Kč, z toho téměř polovina (47 %) na komunikační kampaň značky „Vína z Moravy, vína z Čech“ (a značek „Svatomartinské“ a „Růžové CZ“).

8.2 Živočišná produkce celkem a podle rozhodujících komodit

8.2.1 Skot – mléko, hovězí maso

Mléko

Světový trh s mlékem v roce 2012 se vyznačoval stálou poptávkou a zvratem v trendu cen v souvislosti s vysokou nabídkou mléka v první polovině roku a jejím poklesem v druhé části roku. Světová produkce mléka v roce 2012 podle odhadu Světové mlékařské federace International Dairy Federation (IDF) ve srovnání s předchozím rokem vzrostla. V roce 2011 dosáhla 749 mil. t mléka celkem, z toho 621 mil. t mléka kravského. Výrobu zvýšily nejen nejvýznamnější výrobní a vývozní země, ale i část tradičních dovozců. Podle AMI vzrostla na Novém Zélandu produkce mléka meziročně o 1,6 mil. t (8,3 %), v USA o 1,8 mil. t (1,4 %), růst produkce v Argentině, Brazílii, Chile a Uruguayi celkem činil 0,9 mil. t (od 0,5 % do 5,9 %). V Rusku činil růst produkce okolo 0,4 mil. t (1,1 %) a v Japonsku okolo 0,2 mil. t (2,2 %). Produkce se podle IDF zvýšila i v Indii. Světovou poptávku podpořil mimořádný růst dovozů Číny, jež meziročně zvýšila dovoz sušeného odstředěného mléka a sušeného plnotučného mléka o zhruba 50 %, resp. 17 %. Nabídka mléka pro světové trhy však byla v průběhu roku nevyrovnaná. Počátkem roku ještě pokračovala vysoká produkce mléka započatá v předchozím roce, od poloviny roku však ustrnula, zejména vlivem sucha v USA, vysokých cen krmiv a špatné kvality silážních krmiv v některých zemích EU. Nerovnoměrný vývoj nabídky se promítl do proměny trendu vývoje cen na světovém trhu. Počátkem roku byly ceny komoditních výrobků na světovém trhu ještě na relativně vysoké úrovni, v důsledku zvyšování produkce však po celé první pololetí klesaly, od poloviny roku začaly nakrátko vzrůstat a koncem roku již ceny stagnovaly. Průměrné roční ceny hlavních komoditních

výrobníků na světových trzích FOB evropské přístavy zůstaly v roce 2012 výrazně pod úrovní předchozího roku. Průměrná cena sušeného odstředěného mléka (SOM) na světovém trhu v roce 2012 byla podle AMI o 11,9 % nižší než v roce 2011 a dosáhla 3 046 USD/t (59,65 Kč/kg), u sušeného plnotučného mléka (SPM) činil meziroční pokles ceny 18,7 % (3 273 USD/t, tj. 64,10 Kč/kg) a u másla 29,8 % (3 441 USD/t, tj. 67,38 Kč/kg). Srovnání s předchozím rokem je ovlivněno vysokou úrovní cen v roce 2011.

Trh EU se vyznačoval úspěchem na světových trzích při současném zpomalení tempa růstu produkce mléka. Podle odhadu AMI se produkce EU meziročně zvýšila o 1,0 mil. t (0,8 %) a dosáhla 140,7 mil. t. Produkce vzrůstala v nových členských zemích rychleji než v EU 15, z nichž v některých dokonce klesla. Nejvíce k růstu přispělo Polsko, kde meziročně vzrostla produkce o 0,5 mil. t, což byl i největší procentní růst v EU (o 5,6 %). V Maďarsku, Pobaltí a na Slovensku dosahovaly nárůsty zhruba 5 %, v České republice, Dánsku a v Řecku se pohybovaly mezi 3-4 %. Objemově však nárůst v těchto zemích nebyl pro EU příliš významný. Naopak Německo s 1,5% nárůstem produkce dodalo meziročně o 0,4 mil. t mléka více. K úbytku produkce mléka došlo ve Velké Británii (o 0,2 mil. t a 1,5 %), Francii (o 0,2 mil. t a 0,7 %) a v Irsku (o 0,2 mil. t a 2,7 %). Pomalejší tempo růstu produkce v EU lze přičítat vysoké nabídce mléka na světovém trhu v prvním pololetí a souvisejícímu poklesu CZV mléka ve světě i v EU, vysokým cenám koncentrovaných krmiv a také horší kvalitě siláže v řadě zemí EU 15. Objemná krmiva utrpěla na kvalitě vlivem nepříznivých povětrnostních podmínek zejména v Irsku, Belgii, Nizozemsku, Velké Británii a částečně i ve Francii. V některých zemích byla navíc omezující i kvóta pro dodávky.

Prostor pro zvyšování produkce v EU byl vytvořen dalším zvýšením národních kvót, které probíhá na základě nařízení Rady (ES) č. 72/2009 ve většině členských zemí o 1 % ročně. Kvóta EU pro dodávky v kvótovém roce 2011/12 činila 147,6 mil. t, a přestože její využití meziročně vzrostlo, zůstaly dodávky celkem o 4,7 % pod hranicí kvóty EU. Národní limity převýšilo šest členských zemí. Nejvíce překročilo kvótu Rakousko (o 4,2 %), překročení na Kypru, v Irsku, Lucembursku, Nizozemsku se pohybovalo mezi 0,5 % až 2,3 % a dodávky v Německu převýšily limit o 0,1 %. Řada zemí však kvótu výrazně nevyužila. Mimo Bulharska a Rumunska, kde se kvóta naplnila jen zhruba z poloviny, zůstala v několika menších členských zemích, ovšem i ve Švédsku, nevyužita mezi 20 % až 28 %. Z významných producentů zůstaly pod hranicí kvóty Velká Británie (o 9,8 %), Francie (o 3,6 %), Španělsko (o 3,1 %) a Polsko (o 2,1 %). Stavby dojených krav ve významných producentních zemích klesaly jen mírně nebo stagnovaly, v Itálii vzrostly.

Zvýšení celkové produkce EU bylo téměř plně absorbováno zahraničními trhy. V roce 2012 bylo podle AMI vyvezeno v přepočtu na ekvivalent mléka o 0,9 mil. t více než v předchozím roce a vývoz EU vzrostl již čtvrtým rokem za sebou. Nejvýrazněji se zvýšily vývozy sýrů (o 13,8 % na 776 tis. t) a dosáhly historického maxima. Sýry se staly pro sektor mléka EU nejvýznamnější vývozní komoditou a EU byla s velkým odstupem jejich největším

světovým vývozcem. Znatelně vzrostly i vývozy kondenzovaných mlék (o 18 %) a sušené syrovátky (o 7,1 %). Vývoz SOM a kaseinu se příliš nezměnil a vývoz SPM mírně klesl. Vývozy byly uskutečněny bez exportních subvencí, neboť po celý rok byly v platnosti nulové sazby. Dovozy komoditních výrobků zůstaly několikanásobně nižší než jejich vývozy a kromě mírného růstu dovozu másla se výrazně nezvyšovaly. Intervenční zásoby, vybudované v roce 2009, byly zcela odbourány.

Průměrná úroveň CZV mléka v EU sice podle odhadu AMI meziročně klesla zhruba o 6 %, ovšem je nutné zohlednit vysokou úroveň CZV v předchozím roce. Průměrná roční CZV mléka s obsahem tuku 4,0 % v Německu činila podle AMI 31,83 €/100 kg (tj. 8,22 Kč/l), což je meziroční pokles o 7,4 %. Průměrná CZV mléka s obsahem 3,7 % tuku dosáhla ve Francii 30,57 €/100 kg (7,89 Kč/l), což je pokles o 3,9 %, v Nizozemsku se cena meziročně snížila o 2,6 % a ve Velké Británii vzrostla o 9,7 %. V Polsku byla CZV mléka s obsahem 3,7 % tuku meziročně o 2,6 % nižší a dosáhla 27,72 €/100 kg (7,16 Kč/l).

ČR patřila k zemím EU s vyšším růstem produkce mléka, stavy dojených krav však přesto mírně klesly. Více než polovina přírůstku produkce byla vyvezena ke zpracování do zahraničí. Celková výroba mléka vzrostla o 2,9 % na 2 740,7 mil. l jako důsledek výrazného zvýšení průměrné mléčné užitkovosti. Její růst o 305 l na 7 432,6 l/ dojnici/ rok byl nejvyšší od vstupu do EU. Průměrný stav dojnic meziročně klesl o 1,3 % na 368,7 tis. ks a je zřejmé, že stádo prošlo výraznou selekcí na užitkovost.

T8.2/01 - Bilance výroby a spotřeby mléka

Ukazatel	MJ	2008	2009	2010	2011	2012 ¹⁾	Meziroční index
Základní ukazatele produkce mléka							
Průměrný stav dojených krav	tis. ks	402,5	394,1	378,4	373,7	368,7	98,7
Průměrná roční užitkovost	l/ks	6 776,2	6 869,9	6 903,8	7 127,8	7 432,6	104,3
Výroba	mil. l	2 727,7	2 707,6	2 612,5	2 663,7	2 740,7	102,9
Tržní produkce	mil. l	2 638,6	2 588,4	2 508,4	2 554,7	2 628,6	102,9
Bilance zpracování mléka							
Počáteční zásoba	mil. l	71,1	97,7	59,9	60,7	68,7	113,2
Nákup mléka	mil. l	2 368,6	2 291,7	2 251,4	2 303,9	2 381,8	103,4
Dovoz	mil. l	810,2	853,7	848,8	853,0	898,5	105,3
Celková nabídka	mil. l	3 249,9	3 243,1	3 160,1	3 217,6	3 349,0	104,1
Domácí spotřeba	mil. l	2 214,6	2 233,2	2 197,0	2 138,5	2 201,0	102,9
Vývoz ²⁾	mil. l	937,6	909,7	902,4	1 010,4	1 086,4	107,5
Intervenční nákup ³⁾	mil. l	x	40,3	0,0	0,0	0,0	.
Celková poptávka	mil. l	3 152,2	3 183,2	3 099,4	3 148,9	3 287,4	104,4
Konečná zásoba	mil. l	97,7	59,9	60,7	68,7	61,6	89,7
Míra soběstačnosti	%	123,2	121,2	118,9	124,6	124,5	-0,1
Ekonomika							
Náklady na produkci ⁴⁾	Kč/l	8,78	8,12	8,13	8,43	8,55	101,4
CZV mléko celkem	Kč/l	8,45	6,14	7,42	8,26	7,67	92,9
Přímé platby a dotace vstupů ⁵⁾	Kč/VDJ	1 669,40	1 461,30	1 310,10	910,80	504,56	55,4
Přímé platby a dotace vstupů ⁵⁾	Kč/KTPM ⁶⁾	x	x	2 444,40	2 370,90	1 399,20	59,0
Přímé a nepřímé podpory celkem	Kč/ks	6 604,91	6 808,69	9 247,49	8 561,95	9 275,08	108,3
Přímé a nepřímé podpory celkem	Kč/l	0,97	0,99	1,34	1,20	1,25	103,9
Nákladová rentabilita ⁷⁾	%	-3,76	-24,38	-8,73	-2,02	-10,29	-8,3
Souhrnná rentabilita ⁷⁾	%	8,54	-11,11	9,82	14,34	4,30	-10,0
CZV EU ⁸⁾	Kč/l	8,67	6,54	8,13	9,22	8,22	89,2

1) Údaje o dovozu a vývozu jsou předběžné, rovněž navazující výpočty nabídky, poptávky a spotřeby.

2) Ve vývozu jsou zahrnuty výrobky a syrové mléko, realizované mlékárnami z nákupu mléka.

3) Intervenční nákup je zahrnut do celkové poptávky, není uveden v konečných zásobách.

4) Náklady respondentů s podvojným účetnictvím podle výběrového šetření ÚZEI, rok 2012 odhad.

5) Další podpory jsou zahrnuty v přímých platbách na plochy krmiv.

6) Krávy s tržní produkcí mléka.

7) Meziroční index u soběstačnosti, nákladové a souhrnné rentability je vyjádřen v p. b. (tj. rozdílem %).

8) CZV Německo, rok 2008 a 2009 v přepočtu na standardní kvalitu 3,7 % obsahu tuku a 3,4 % obsahu bílkovin; rok 2010 až 2012 přirozený obsah složek.

Pramen: ČSÚ - Výsledky chovu skotu, prasat a drůbeže; Statistika zahraničního obchodu ČSÚ; Statistika Mlék (MZe) 6-12;

ZMP; ZMB; výpočty ÚZEI a MZe

Zpracoval: I. Bošková (ÚZEI), V. Veselá (MZe)

V plemenné struktuře stáda dojených krav pokračoval pozvolný posun směrem k holštýnskému plemeni na úkor populace českých strakatých krav. V kontrole užitkovosti, prováděné Českomoravskou společností chovatelů, a. s., bylo v kontrolním roce 2011/12 (říjen-září) sledováno celkem 94,9 % stavů dojených krav. Z celkového počtu 288 tis. krav s ukončenou normovanou laktací bylo 54,7 % krav holštýnského plemene (včetně kříženek z převodného křížení s podílem krve H 50 % a více) a 38,3 % krav českého strakatého plemene. Podíl krav ostatních plemen a kříženek s nižším podílem krve dojných plemen činil 7,0 %. Dominantní část v této kategorii tvořily kříženky s nízkým podílem krve dojných plemen (zhruba 92,9 %), z dojných plemen bylo nejpočetněji zastoupeno plemeno Montbeliard.

Vzhledem k dlouhodobě klesajícím stavům dojníc v předchozích letech byla zachována přímá podpora producentům mléka. V souladu s článkem 68 nařízení Rady (ES) č. 73/2009,

který umožňuje směřovat část přímých plateb na ohrožené sektory, byla na základě nařízení vlády č. 87/2010 Sb. stanovena pro rok 2012 platba ve výši 1 399,20 Kč/krávu s tržní produkcí mléka. Platba byla diferencována podle podílu příjmů za mléko na celkových příjmech podniku v plné, poloviční či nulové sazbě. Další podpora výrobců mléka pokračovala v rámci systému SAPS na plochu obhospodařované půdy, prostřednictvím národních doplňkových plateb na chov přežvýkavců a v podobě národních doplňkových plateb na zemědělskou půdu. Současně byly vypláceny i další podpory z národních zdrojů v rámci „Zásad“ a dalších nepřímých podpor. Sazba národní doplňkové platby na chov přežvýkavců na rok 2012 činila 504,56 Kč/VDJ. V roce 2012 bylo podáno celkem 9 668 žádostí, s celkovým nárokem 998 787 VDJ, tj. 495 179 tis. Kč. Do konce roku 2012 nebyly platby z nároku za rok 2012 uhrazeny, vyplaceno však bylo 919 805 tis. Kč z nároku za rok 2011. Další mechanismy se vztahovaly k podpoře odbytu mlékárenských výrobků, avšak jejich objem dosáhl minimálních hodnot. V rámci subvencí na podporu vývozu do třetích zemí nebyla vyplacena žádná částka a na skladování sušeného odstředěného mléka byla vyplacena podpora ve výši 0,1 mil. Kč. Z dalších finančních podpor směřovaných ke zpracovatelům bylo vyplaceno 9,6 mil. Kč z rozpočtu EU a 43,1 mil. Kč z českých zdrojů v rámci „Programu zvýšení spotřeby mléka a vybraných mléčných výrobků žáky“. Programu se zúčastnilo 6 zpracovatelských podniků.

Tržní produkce mléka dosáhla podle ČSÚ celkem 2 628,6 mil. l, což je meziročně o 2,9 % více. Z celkové výroby mléka dosáhla tržní produkce 95,9 %. Podle údajů SZIF dodali producenti ke zpracování 2 705,130 tis. t a přímý prodej činil v přepočtu 7,5 tis. t.

Kvótový rok 2011/12 (od 1. dubna do 31. března) skončil výrazným nevyužitím vnitrostátního referenčního množství dodávek ke zpracování. V souladu s procesem postupného navyšování vnitrostátních kvót byla České republice od 1. 4. 2011 navýšena vnitrostátní kvóta o 1 %, což představuje 28 448,227 t. Množství bylo přerozděleno do rezervy pro dodávky (25 tis. t) a do rezervy přímého prodeje (3,4 tis. t). Vnitrostátní kvóta mléka pro ČR na období 2011/12 činila 2 877 310,908 t v členění 2 861 138,931 t pro dodávky k dalšímu zpracování a 16 171,977 t pro přímý prodej. Z uvedených množství bylo k 28. 2. 2012 ponecháno 74,5 tis. t v rezervě pro dodávky a 8,6 tis. t v rezervě pro přímý prodej. V kvótovém roce 2011/12 bylo odběratelům dodáno 2 644,9 tis. t, tj. 92,4 % vnitrostátního referenčního množství pro dodávky. V rámci přímého prodeje bylo prodáno 7,0 tis. t mléka a mlékárenských výrobků a tím byla kvóta přímého prodeje splněna na 43,0 %. U přímého prodeje se rychlý růst z předchozích dvou let již zastavil. Dále pokračoval pokles počtu držitelů individuálních kvót (IK) mléka pro dodávky, ovšem tempo se mírně zpomalilo. K 31. 3. 2012 bylo evidováno celkem 2 105 držitelů IK mléka pro dodávky, z toho 2 072 aktivních, což je o 5,0 % aktivních držitelů méně než v předchozím kvótovém roce. Ke stejnému datu bylo registrováno 288 držitelů IK pro přímý prodej, z toho 276 aktivních.

V průběhu kvótového roku 2012/13 se čerpání kvóty nepatrně zvýšilo. V souladu s nařízením Rady (ES) č. 72/2009 byla vnitrostátní kvóta pro období 2012/13 navýšena o 28,8 tis. t na 2 906 084,017 t. V období od 1. 4. do 31. 12. 2012 bylo v rámci vnitrostátní kvóty pro dodávky prodáno ke zpracování 2 042,7 tis. t mléka, což je 70,3 % vnitrostátní kvóty pro dodávky, zatímco ve stejném období předchozího roku byla kvóta pro dodávky čerpána ve výši 69,4 %. Přímý prodej se zvýšil na 5,8 tis. t mléka. K 31. 12. 2012 bylo evidováno 2 020 držitelů IK pro dodávky, z toho 1 970 aktivních a 295 držitelů IK pro přímý prodej, z toho 284 aktivních.

Z růstu domácí tržní produkce mléka těžili zahraniční zpracovatelé více než domácí. Druhým rokem po sobě se zvýšilo množství mléka dodaného do tuzemských mlékáren, avšak vývoz syrového mléka ke zpracování v zahraničí vzrostl více. Z celkového objemu 2 634,0 mil. l mléka dodaného výrobcí ke zpracování v rámci dodávkové kvóty v kalendářním roce 2012 nakoupily tuzemské mlékárny 2 381,8 mil. l, zbývající množství prodali výrobcí mléka ke zpracování v zahraničí. Nákup mléka tuzemskými mlékárnami od domácích výrobců vzrostl meziročně o 78,0 mil. l (tj. o 3,4 %). Z nakoupeného mléka přesunuli zpracovatelé část objemu ke zpracování v zahraničí a celkový objem mléčné suroviny, vyvezené výrobcí a zpracovateli, dosáhl 19,8 % domácí tržní produkce. Oproti roku 2011 byl vývoz suroviny o 92,3 mil. l (tj. o 21,6 %) vyšší. Kvalita nakupovaného mléka byla standardně na vysoké úrovni, v roce 2012 bylo 97,4 % nakoupeného množství v 1. a vyšší třídě jakosti.

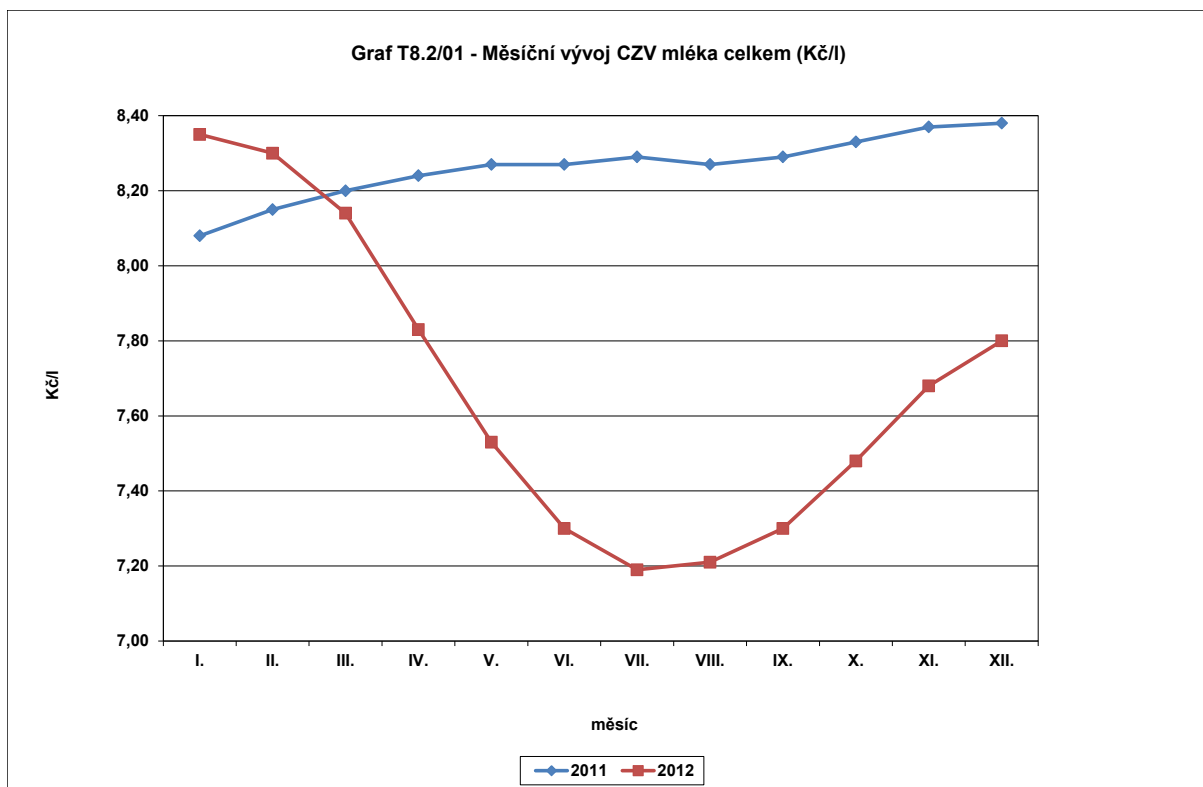
V organizaci prodeje syrového mléka bylo v kvótovém roce 2011/12 registrováno celkem 81 odběratelů mléka (v předchozím kvótovém roce 84). Z registrovaného počtu odběratelů bylo 40 odbytových organizací, jejichž prostřednictvím bylo prodáno v uvedeném období 1 648,2 tis. t mléka, tj. 57,6 % množství dodaného k dalšímu zpracování. Největší objem prodeje zprostředkovala družstva Mlékařské hospodářské družstvo JIH, Mlékařské hospodářské družstvo Střední Čechy a dále Morava, mlékařské odbytové družstvo v celkové výši 801,6 tis. t mléka, tj. 27,9 % objemu ke zpracování. V kvótovém roce 2012/13 se k 31. 12. 2012 snížil počet registrovaných odběratelů na 80 a počet registrovaných odbytových organizací na 36 subjektů.

V užití syrového mléka ve zpracovatelském průmyslu mírně klesl podíl čerstvých tekutých výrobků a mírně se zvýšilo množství vyrobených sýrů, vlivem zvýšené poptávky však mírně vzrostla i výroba sušených mlék. Produkce konzumních mlék s minimem přidané hodnoty klesla o 24,7 mil. l (3,9 %) a produkce kysaných výrobků včetně jogurtů se snížila o 5,2 tis. t (3 %). Naopak sýrů včetně tvarohů celkem bylo vyrobeno meziročně o 2,2 tis. t více (1,8 %) a výroba sušených mlék vzrostla o 0,9 tis. t (3,1 %), z toho výroba SOM vzrostla o 16,4 %. Tuzemské zásoby másla a sušených mlék zůstaly koncem roku na nízké úrovni, u sýrů byla zásoba mírně zvýšená. Vývoj CPV mlékárenských výrobků měl různorodý charakter. V souladu s klesajícím trendem na světovém trhu klesla podle resortního

výkazu Mlék (MZe) 6-12 domácí průměrná roční CPV másla meziročně o 10,9 % a dosáhla 91,63 Kč/kg, ovšem CPV SOM na domácím trhu zůstala v podstatě na úrovni předchozího roku (tj. 58,79 Kč/kg). Průměrné domácí CPV Eidamu vzrostly o 13,2 % a dosáhly 101,30 Kč/kg.

Pozitivní saldo zahraničního obchodu v přepočtu na ekvivalent mléka se mírně zvýšilo, ovšem vlivem zvýšeného vývozu suroviny, zatímco vývoz mlékárenských výrobků v přepočtu na ekvivalent mléka meziročně klesl. Kladné saldo ve výši 187,9 mil. l bylo o 30,5 mil. l vyšší než v roce 2011. Úspěšnými vývozními položkami mimo syrového mléka byly zejména výrobky komoditního charakteru, jmenovitě kondenzovaná mléka, jichž mlékárny vyvezly meziročně o 41 % více a SOM (o 18,1 % více), ale i sýry (včetně tavených sýrů a tvarohů), jejichž vývoz v silné konkurenci vzrostl o 4,8 %. Na vzrůstu dovozu se nejvíce podílely sýry a konzumní mléka. Celková domácí spotřeba mléka a mlékárenských výrobků bez másla v hodnotě mléka mírně vzrostla. Podíl dovozu mlékárenských výrobků na spotřebě v přepočtu na ekvivalent mléka dosáhl 40,8 %.

Průměrná měsíční CZV mléka kopírovala trend cen mlékárenských výrobků na světových trzích. Po poklesu v prvním pololetí se v červenci dostala na minimum ve výši 7,19 Kč/l a postupně se zvýšila k hodnotě 7,80 Kč/l v závěru roku. Její průměrná roční hodnota 7,67 Kč/l byla o 7,1 % nižší než v roce 2011. Ekonomika produkce mléka se zhoršila, neboť CZV mléka klesla, zatímco náklady na jednotku produkce vzrostly. Podle předběžného odhadu na základě indexů ČSÚ se zvýšily téměř všechny sledované dílčí nákladové položky, z toho zejména ceny krmiv, znatelně i pracovní a režijní náklady. Podíl krmiv na celkových nákladech na výrobu mléka se odhaduje ve výši 36,5 %.

Pramen: Mlék (MZe) 6-12

Zpracoval: I. Bošková (ÚZEI)

Hovězí maso

V roce 2012 byl vývoj v EU v sektoru hovězího a telecího masa, podle předběžných údajů Evropské komise, charakterizován stagnací stavů skotu, meziročním poklesem celkového počtu krav a snížením produkce. Cenový vývoj na trhu Společenství byl v tomto odvětví ovlivněn především meziročním nárůstem cen hovězího masa na světovém trhu, což se negativně odrazilo ve vývozu hovězího masa do třetích zemí. Současně však vyšší světové ceny poměrně výrazně utlumily proti roku 2011 dovozy hovězího masa do EU. Bilance zahraničního obchodu EU 27 se meziročně mírně zhoršila, přesto však již třetím rokem po sobě vykázala aktivní saldo. Nárůst cen jatečného skotu a následně hovězího masa na vnitřním trhu Společenství se také promítl v meziročním omezení spotřeby.

Celkové stavy skotu v EU 27 vykazovaly již čtyři roky po sobě klesající trend, který se v roce 2012 téměř zastavil a naznačoval přechod ke stabilizaci. Podle předběžných údajů EK bylo k prosinci roku 2012 ve Společenství chováno ve 24¹²⁴ členských zemích celkem 77,4 mil. ks skotu, což představovalo meziroční úbytek 0,3 % (tj. o 0,2 mil. ks). Ke zpomalení poklesu celkových stavů skotu došlo v důsledku stagnace stavů základního stáda dojené populace skotu, neboť se od roku 2011 zlepšily ceny za mléko. To se projevilo tím, že některé členské země začaly opět zvyšovat stavy dojených krav (např. Itálie, Španělsko a Belgie) a naopak však došlo k mírnému meziročnímu úbytku krav BTPM, např. v Německu, Itálii, Španělsku a Rakousku.

Vývoj stavů skotu celkem byl v roce 2012 však v různých regionech EU rozličný. Ke snižování počtu chovaných zvířat docházelo meziročně především v Bulharsku (-6,4 %), Španělsku (-1,9 %), České republice (-1,4 %), Belgii (-1,4 %), Rakousku (-1,1 %), Francii (-0,5 %), spíše stagnace byla evidována v Německu (-0,2 %). Naopak jejich nárůst byl zaznamenán především v Maďarsku (8,5 %), Irsku (5,5 %), Itálii (3,3 %), Nizozemsku (1,9 %), na Slovensku (1,7 %) a v Rumunsku (1,6 %). Stavby krav celkem¹²⁴ se v roce 2012 v EU 27 meziročně snížily o 1,1 % na 31,8 mil. ks, z toho počty krav mléčných plemen naproti tomu zaznamenaly mírné oživení o 0,1 % na 21,5 mil. ks, kdežto krav BTM bylo chováno proti roku 2011 méně o 3,5 % (10,2 mil. ks). K omezení stavů krav celkem došlo zejména v Belgii (-5,5 %), Bulharsku (-4,6 %), ale i v Polsku (-3,9 %), ČR (-2,5 %), Rakousku (-1,6 %), Švédsku (-1,1 %) a Francii (-0,8 %). Nárůst stavů krav byl naproti tomu evidován především v Itálii (11,5 %), Maďarsku (2,8 %), Rumunsku (2,1 %) a Nizozemsku (2,0 %), stagnace byla zaznamenána v Irsku.

Produkce hovězího masa včetně telecího podle předběžných údajů Eurostatu v roce 2012 meziročně klesla o 4,0 % na 7 533 tis. t, z toho rozhodující podíl připadal tradičně na členské země EU 15, zatímco produkce v NČZ převyšovala mírně 8 % (608 tis. t) a její snížení proti roku 2011 dosahovalo 3,8 %. Na celkové produkci se podílí především maso jatečných býků (33,0 %) a jatečných krav (29,0 %), naopak jateční voly tvoří nejméně zastoupenou skupinu s podílem přibližně 9 %. Pokles výroby hovězího masa včetně telecího byl v roce 2012 zaznamenán ve všech členských zemích Společenství, vyjma Rakouska (zvýšení o 1,8 %) jako důsledek snižování především stavů dojených krav v předchozích letech. Nejvýrazněji byla omezena produkce na Slovensku (-13,5 %), ve Švédsku (-10,4 %), Irsku (-9,4 %), Bulharsku (-6,7 %), Dánsku (-5,8 %), Velké Británii (-5,8 %), Francii (-5,3 %) a Polsku (-2,4 %). Mírněji se meziročně snížila výroba v Německu (-1,6 %), Španělsku (-1,2 %) a Rumunsku (-0,5 %), k její stagnaci došlo v ČR.

Spotřeba hovězího masa včetně telecího v EU 27 se v roce 2012 podle odhadu proti roku 2011 snížila o 2,8 %. Jedním z důvodů tohoto poklesu byl růst cen, který pokračoval již druhým rokem po sobě. Na celkové spotřebě masa v EU se hovězí včetně telecího masa podílelo v roce 2012 téměř 19 %. Spotřeba na obyvatele proti roku 2011 klesla o 2,5 % na 15,5 kg/rok. Míra soběstačnosti v hovězím masu se v EU 27 v roce 2012 meziročně snížila na odhadovaných 101,4 % (v roce 2011 byla 102,5 %). Zahraniční obchod s hovězím masem a živým skotem v EU 27 vykazoval v roce 2012 již třetím rokem po sobě v objemovém vyjádření aktivní bilanci, zatímco ve finančním vyjádření byla bilance pasivní (-46 mil. €). Objemové saldo zahraničního obchodu s hovězím masem a živým skotem se v roce 2012 meziročně zhoršilo o 45,1 tis. t na 306,7 tis. t. K tomuto vývoji došlo z důvodů výrazného

---

¹²⁴ Stavby skotu a krav celkem za 24 zemí EU. Data za Velkou Británii, Řecko a Kypr dosud nejsou k dispozici.

omezení vývozu z EU, neboť konkurence exportérů na světovém trhu se s nárůstem cen hovězího masa a poklesem poptávky hlavních importérů zostřila. V roce 2012 EU meziročně snížila vývoz hovězího masa včetně živého skotu do třetích zemí o 18,5 % (tj. o 117 tis. t) na 518,9 tis. t v hodnotě 1,7 mld. €. Hlavním důvodem bylo omezení prodejů do nejvýznamnějších obchodních destinací Společenství, kam směřovala téměř polovina exportu (Turecko a Rusko). Proti roku 2011 klesl v roce 2012 vývoz ze Společenství na turecké trhy téměř o 40 % na 100,7 tis. t a na ruské trhy více než o 29 % na 98,4 tis. t. Podstatně se snížil prodej hovězího masa z EU také do Švýcarska (-26,0 %) a Chorvatska (-12,0 %).

Rovněž dovoz hovězího masa a živého skotu do EU se v roce 2012 proti roku 2011 v důsledku vyšších cen snížil o 5,2 % (tj. 45 tis. t) na 306,7 tis. t v hodnotě 1,7 mld. €. Import z tradičně nejvýznamnějších obchodních destinací – Brazílie a Uruguaye – meziročně mírně vzrostl (o 0,3, resp. o 0,7 %), naopak výrazný pokles byl zaznamenán v případě Argentiny (-18,0 %) a méně hovězího masa dodaly na Unijní trh také USA (-10,0 %). Naproti tomu se na trzích v EU začíná v posledních letech více prosazovat hovězí maso z Austrálie, jehož bylo v roce 2012 meziročně nakoupeno o 17,0 % více. Na celkovém importu EU se tím podílelo již necelými 7 %, zatímco v roce 2008 to bylo jen 3,3 %.

Ceny jatečného skotu na reprezentativních trzích EU 27 se v roce 2012 opět meziročně zvýšily, a to ve všech jeho kategoriích. V průběhu jednotlivých měsíců převyšovaly trvale úroveň cen roku 2011. Průměrná cena jatečných býků R3¹²⁵ v EU 27 byla podle předběžných údajů EK v roce 2012 ve srovnání s rokem 2011 vyšší o 9,0 % (tj. 31,65 €) a dosáhla 383,73 €/100 kg j. hm. V rámci jednotlivých členských zemí byl vývoj obdobný, neboť téměř ve všech zemích, vyjma Rumunska, došlo k jejímu zvýšení. Nárůst ceny jatečných býků byl evidován zejména ve Velké Británii (18,7 %), dále na Slovensku (13,7 %), v Irsku (11,7 %), Francii (11,2 %), Nizozemsku (10,2 %), Německu (10,1 %), Rakousku (8,7 %) a v Polsku (7,8 %). Nejvyšší ceny jatečných býků byly zaznamenány ve Velké Británii a v Itálii (406,62 €, resp. 393,02 €/100 kg j. hm.), zatímco nejnižší ceny vykazovalo Rumunsko a Litva (264,94 €, resp. 264,71 €/100 kg j. hm.).

Ekonomika výkrmu skotu byla v EU 27 ovlivněna především rostoucí cenou za jatečná zvířata, zatímco ceny krmiv se zvýšily mírněji.

V ČR je chov skotu od vstupu do EU podporován formou národních doplňkových plateb (tzv. Top-Up) a od roku 2012 také prostřednictvím přímých plateb. V roce 2012 byly na podporu chovu skotu, obdobně jako v roce 2011, vyjednány dva typy národních doplňkových plateb. První subvence v rámci tzv. plateb oddělených od produkce (decoupling) je zaměřena na chov přežvýkavců (tj. skotu, ovcí a koz). Tato dotace se každoročně snižuje v souladu s růstem platby SAPS a pro rok 2012 byla stanovena v částce 504,56 Kč/VDJ. Na SZIF byly

---

¹²⁵ *Zatřídění jatečného skotu v rámci SEUROP.*

v rámci této podpory podány žádosti o výplatu na 998,9 tis. VDJ přežvýkavců. Druhá forma národní doplňkové platby je v rámci subvencí vázaných na produkci (coupling) směřována na chov krav bez tržní produkce mléka. Tato platba byla v roce 2012 stanovena na 1 VDJ krávy BTM v částce 778,43 Kč. Ve srovnání s rokem 2011 došlo k jejímu snížení o 615,27 Kč/VDJ. Na rok 2012 bylo na SZIF podáno 6 201 žádostí o výplatu této subvence. Dosud nebyly na tyto platby stanoveny celkové částky.

Od roku 2012 jsou nově poskytovány chovatelům skotu zvláštní podpory na citlivé komodity podle čl. 68 hrazené ze zdrojů EU. Jedná se o platbu na VDJ telat masného typu narozených v období 1. 4. 2011 do 31. 3. 2012, jejichž matkou je kráva chovaná v systému BTM a otcem býk masného plemene evidovaný v registru plemeníků. V roce 2012 bylo na SZIF doručeno na tuto platbu celkem 4,8 tis. žádostí na 27,2 tis. VDJ telat v požadované částce 222 mil. Kč (viz kap. 2.2).

V ČR je produkce hovězího masa určená pro další užití na domácím trhu dlouhodobě zajišťována převážně jedinci dojených a kombinovaných plemen, event. jejich kříženci. Specializovaná masná plemena skotu se podílejí na domácí produkci hovězího a telecího masa poměrně nízkým procentem, neboť většina těchto zvířat je exportována do ostatních evropských zemí. Hlavním důvodem jsou příznivější ceny, které chovatelé v případě vývozu zvířat obdrží.

V ČR je chov skotu tradičně soustředěn především do větších zemědělských podniků, přesto se však počty malých chovatelů nesnižují, naopak v roce 2012 došlo k jejich zvýšení. Podle evidence ČMSCH bylo k 31. 12. 2012 evidováno v ČR celkem 17,3 tis. podniků s chovem skotu, což představovalo meziroční nárůst o 254, tj. o 10,5 %. Zároveň se snížil průměrný počet zvířat připadajících na podnik z 91 ks v roce 2011 na 88 ks v roce 2012. Meziročně přibyly podniky s chovem skotu do 500 ks a to o 21 na 16,5 tis., zatímco větších podniků s počtem chovaného skotu nad 500 ks proti roku 2011 ubylo o 1,7 %, tj. o 275. V těchto větších podnicích je však chován rozhodující počet zvířat z celkové populace, a to téměř 67 % (v roce 2011 to bylo 68 %). V rámci jednotlivých krajů ČR se více než 47 % zemědělských podniků s chovem skotu se nacházelo v krajích Jihočeském, Vysočina, Středočeském a Moravskoslezském.

Počet podniků zabývajících se výkrmem býků se v roce 2012 ve srovnání s rokem 2011 rovněž snížil o 123 (tj. o 1,2 %) a dosáhl 10,6 tis. Více než polovina (59 %) chovaných býků byla vykrmována v 906 podnicích s koncentrací zvířat v rozmezí 51-500 ks. Chovatelů krav celkem meziročně přibylo o 51 a k 31. 12. 2012 jich bylo evidováno 10 870. Z toho více než 7,0 % zemědělských podniků (tj. 822) chovalo nad 200 ks krav (tj. téměř 67 % ze stavů ČR). Průměrný počet krav na podnik v ČR se proti roku 2011 nezměnil a dosahoval 51 ks.

V roce 2012 byl trh s hovězím a telecím masem v ČR ovlivněn vývojem této komodity na trhu EU 27, kdy v důsledku poklesu nabídky jatečného skotu a růstu cen hovězího masa došlo k pokračování zvyšování CZV jatečného skotu z roku 2011. Sektor chovu skotu v ČR

byl v roce 2012 charakterizován mírnou stagnací stavů skotu i celkové produkce hovězího a telecího masa, poklesem porážek a výrazným omezením domácí spotřeby při současném růstu CZV jatečných zvířat. Zároveň došlo ke zlepšení bilance zahraničního obchodu vlivem nižších dovozů a nárůstu vývozu živého skotu.

Stavy skotu celkem v ČR podle Soupisu hospodářských zvířat k 1. 4. 2012 zaznamenaly jen velmi mírný nárůst o 10,0 tis. ks (tj. o 0,7 %) na 1 353,7 tis. ks. K jejich zvýšení došlo téměř ve všech kategoriích, kromě krav mléčných plemen, jejichž počty se meziročně velmi mírně snížily o 0,2 % (0,7 tis. ks). Stavy krav BTPM stagnovaly na úrovni roku 2011.

V roce 2012 v ČR průměrné stavy krav celkem podle ČSÚ dosáhly 547,4 tis. ks, což představovalo mírné meziroční snížení o 1,6 % (tj. o 9,0 tis. ks). K jejich poklesu došlo ve všech krajích ČR vyjma Jihočeského, Plzeňského (stagnace) a Královéhradeckého (nárůst o 1,6 %). Největší meziroční úbytek byl zaznamenán v kraji Zlínském a Jihočeském, a to o 2,8 tis. ks, resp. o 2,2 tis. ks. Hlavním důvodem byl pokles průměrných stavů jak dojených krav, tak i krav BTPM o 1,3 %, resp. o 2,2 %. Podíl krav BTPM v rámci základního stáda krav celkem dosahoval, obdobně jako v roce 2011, téměř 31 %. Podstatný vliv na vývoj stavů krav BTPM má rovněž vyplácení přímých a nepřímých podpor směřovaných do tohoto systému chovu (např. podpory na tele masného typu, národní podpory na přežvýkavce, podpory na krávy BTPM, podpory ekologického zemědělství a podpory méně příznivých oblastí pod.), které výrazně zlepšují ekonomiku chovu.

V ČR je produkce hovězího masa včetně telecího ovlivněna nejen úrovní poptávky na domácím trhu, ale podstatný význam pro její udržení má především možnost vývozu živého skotu do ostatních zemí. Mírný pokles stavů skotu v roce 2012 výši domácí produkce neovlivnil. Celková výroba hovězího masa včetně telecího (tzn. prodej skotu ze zemědělských podniků včetně exportu) v ČR se meziročně téměř nezměnila, neboť vzrostla pouze o 0,2 % a dosáhla 92,2 tis. t j. hm. (tj. 170,8 tis. t ž. hm.). Její podíl na celkové produkci EU 27 dosahoval necelých 1,1 %. Průměrná roční produkce jatečného skotu na krávu se v roce 2012 proti roku 2011 zvýšila o 2,3 % (tj. o 7,0 kg) na 313 kg ž. hm.

Masný zpracovatelský průmysl v roce 2012 nakoupil k porážce 65,7 tis. t j. hm. jatečného skotu, což představovalo ve srovnání s rokem 2011 poměrně výrazné snížení o 8,9 % (6,4 tis. t j. hm.). Porážky jatečného skotu celkem se v roce 2012 podle údajů SVS ve srovnání s rokem 2011 snížily o 7,7 % (tj. o 20,4 tis. ks) na 246,5 tis. ks. Hlavním důvodem tohoto poklesu byl rostoucí vývoz živého skotu do ostatních evropských zemí. To se promítlo do nižší nabídky hovězího a telecího masa na domácím trhu. Toto omezení nabídky však nebylo nutné kompenzovat zvýšenými dovozy hovězího masa, neboť zároveň došlo k poklesu jeho spotřeby. Počet poražených jatečných býků meziročně klesl nejvýrazněji, a to o 14,0 % (15,3 tis. ks) na 94,3 tis. ks. Meziročně však došlo také ke snížení nabídky jatečných krav o 3,0 % (3,6 tis. ks) na 116,3 tis. ks, jatečných jalovic o 2,8 % (0,7 tis. ks) na 25,6 tis. ks a jatečných telat o 6,8 % (0,8 tis. ks) na 10,3 tis. ks. Podíl jednotlivých kategorií skotu na

celkových porážkách se již několik let po sobě mění ve prospěch jatečných krav, zatímco u jatečných býků klesá. Na celkových porážkách skotu v ČR vzrostl v roce 2012 meziročně podíl jatečných krav o 2,3 p. b. na 47,2 %, podíl jatečných býků klesl o 2,8 p. b. na 38,4 %, kdežto podíl jatečných jalovic a telat stagnoval na 10,4 %, resp. 4,2 %. V roce 2012 se průměrná porážková hmotnost skotu celkem podle TIS^{ČR} SZIF meziročně mírně zvýšila o 0,4 % (o 2,1 kg) a dosáhla 577,5 kg ž. hm. Hlavním důvodem byl zejména nárůst porážkové hmotnosti jatečných býků celkem o 6,0 kg/ks na 644,1 kg ž. hm.

Domácí spotřeba hovězího a telecího masa zaznamenala již druhým rokem po sobě výrazný pokles jako důsledek rostoucích cen. Zatímco v letech 2008-2010 byla spotřeba již poměrně stabilizovaná, zvýšení cen jatečného skotu v roce 2011 a 2012 se následně promítlo do růstu cen hovězího masa a negativně ovlivnilo jeho konzumaci. V roce 2012 se proti roku 2011 snížila spotřeba hovězího masa včetně telecího o 7,7 % na 69,8 tis. t j. hm. Spotřeba na obyvatele ve srovnání s rokem 2011 klesla o 7,6 % (0,7 kg/obyv./rok) a dosáhla odhadovaných 8,5 kg/rok. Komodita hovězí masa se řadí spolu s mlékem k těm odvětvím živočišné produkce, kde celková výroba dlouhodobě převyšuje domácí spotřebu a míra soběstačnosti se drží trvale nad hranicí 100 %. V roce 2012 se u hovězího masa míra soběstačnosti meziročně zvýšila o 10,4 p. b. na 132,1 %, především v důsledku stagnace produkce při značném omezení domácí spotřeby.

T8.2/02 - Bilance výroby a spotřeby hovězího masa¹⁾ a jeho ekonomika

Ukazatel	MJ	2008	2009	2010	2011	2012 ²⁾	Meziroční index
Stavy skotu celkem	tis. ks	1 401,6	1 363,2	1 349,3	1 343,7	1 353,7	100,7
z toho - krávy celkem	tis. ks	568,7	559,8	551,2	551,5	551,2	99,9
v tom - krávy BTM	tis. ks	163,2	160,3	167,7	177,7	178,1	100,2
Průměrný přírůstek býcí výkrm	kg/ks/den	0,919	0,918	0,920	0,896	0,900	100,4
Počáteční zásoba	tis. t j. hm.	3,8	4,9	6,3	6,0	6,2	103,3
Výroba	tis. t j. hm.	98,7	97,7	92,1	92,0	92,2	100,2
Dovoz³⁾	tis. t j. hm.	16,1	20,0	23,3	23,3	20,1	86,3
Celková nabídka	tis. t j. hm.	118,6	122,6	121,7	121,3	118,5	97,7
Domácí spotřeba	tis. t j. hm.	80,7	80,7	80,5	75,6	69,8	92,3
Vývoz³⁾	tis. t j. hm.	33,0	35,6	35,2	39,5	45,1	114,2
Celková poptávka	tis. t j. hm.	113,7	116,3	115,7	115,1	114,9	99,8
Konečná zásoba	tis. t j. hm.	4,9	6,3	6,0	6,2	3,6	58,2
Soběstačnost⁸⁾	%	122,3	121,1	114,4	121,7	132,1	10,4
Ekonomika výkrmu býků							
Náklady na výkrm býků⁴⁾	Kč/kg ž. hm.	57,72	54,64	56,80	60,15	63,02	104,8
CZV jateční býci celkem	Kč/kg ž. hm.	38,00	39,14	38,93	41,92	46,13	110,0
Přímé platby a dotace vstupů⁵⁾	Kč/VDJ skotu	1 669,40	1 461,30	1 310,10	910,80	504,56	55,4
Přímé platby a dotace vstupů⁵⁾	Kč/VDJ KBTPM	2 939,70	3 280,40	2 119,60	1 393,80	778,43	55,8
Přímé platby a dotace vstupů⁶⁾	Kč/VDJ tele	0,00	0,00	0,00	0,00	8 148,50	.
Jednotková podpora celkem⁷⁾	Kč/kg ž. hm.	11,61	11,72	11,70	10,81	12,70	117,5
Nákladová rentabilita⁸⁾	%	-34,16	-28,37	-31,46	-30,31	-26,80	3,5
Souhrnná rentabilita⁸⁾	%	-14,05	-6,92	-10,86	-12,34	-6,65	5,7
Cena EU jateční býci⁹⁾	€/100 kg j. hm.	319,38	319,42	319,40	352,09	383,73	109,0
Cena ČR jateční býci⁹⁾	€/100 kg j. hm.	288,70	280,26	292,67	322,55	344,44	106,8

1) Bilance uvedena v jatečné hmotnosti, přepočtový koeficient na živou hmotnost = 0,540.

2) Rok 2012 předběžné.

3) Dovoz a vývoz včetně živých zvířat.

4) Náklady respondentů s podvojným účetnictvím podle výběrového šetření ÚZEI, rok 2012 odhad.

5) Národní doplňkové platby.

6) Přímá platba na VDJ telete masného typu.

7) Jednotková podpora vykrmovaných býků včetně nepřímých podpor na vlastní krmiva.

8) Meziroční index je vyjádřen v p. b. (tj. rozdílem %).

9) Cena = CZV na reprezentativních trzích EU.

Pramen: ČSÚ - Výsledky chovu skotu, Soupis hospodářských zvířat k 1. 4., Statistika zahraničního obchodu; TIS^{CR} SZIF;

EC - DG for Agriculture; EUROSTAT, výpočty ÚZEI a MZe

Zpracoval: M. Abrahamová (ÚZEI), M. Roubalová (MZe)

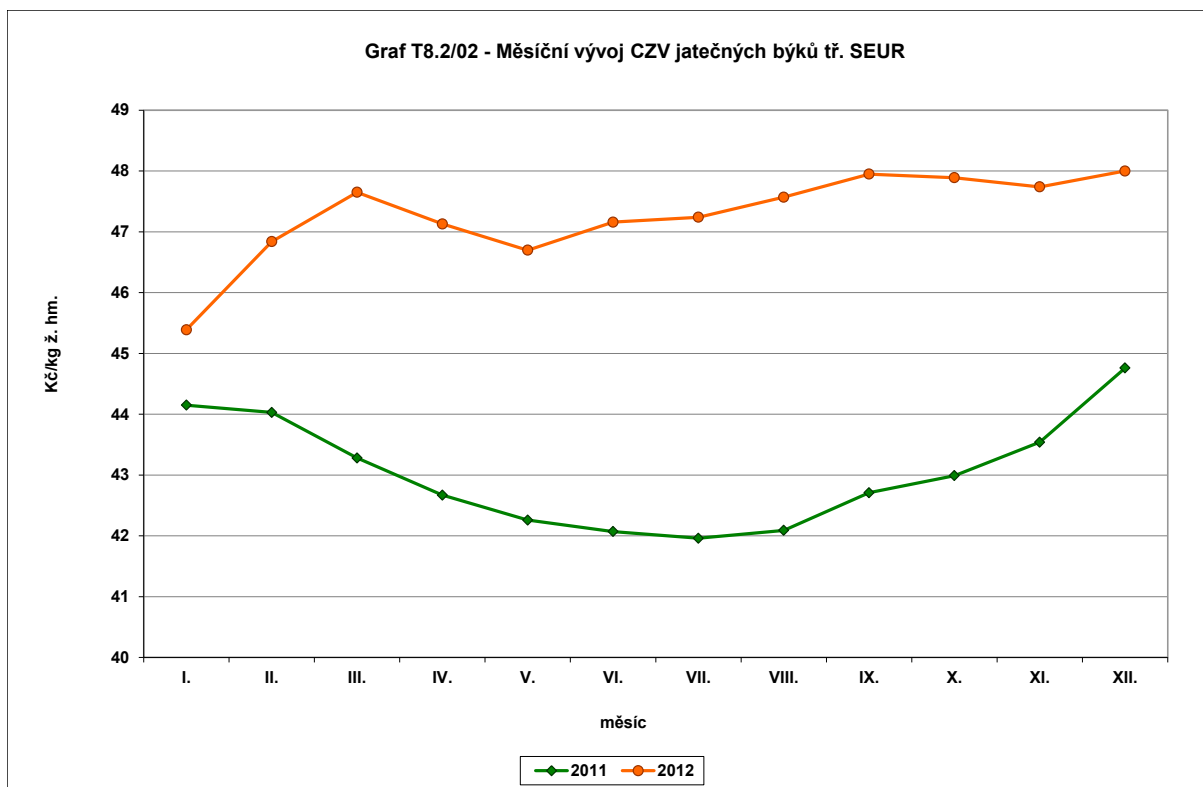
Vysoké vývozy živého skotu pozitivně ovlivňují celkovou bilanci zahraničního obchodu v tomto odvětví. Objemové saldo zahraničního obchodu s živým skotem včetně hovězího masa bylo v roce 2012 aktivní, ve srovnání s rokem 2011 se zlepšilo o 8,9 tis. t a dosáhlo 24,9 tis. j. hm. (tj. 46,3 tis. t ž. hm.). Ve finančním vyjádření pak zaznamenalo rovněž meziroční zlepšení o 972,2 mil. Kč na 2 399,8 mil. Kč. Hlavní příčinou byl meziročně vyšší počet vyvezených živých zvířat v důsledku příznivých cen skotu na evropském trhu při současné stagnaci exportu hovězího masa a snížení jeho importu. V důsledku růstu cen došlo k meziročnímu poklesu dovozu živého skotu včetně hovězího masa do ČR o 13,7 % (tj. o 3,2 tis. t) na 20,1 tis. t j. hm. Podíl dovozu na domácí spotřebě se meziročně téměř nezměnil a dosáhl 28,8 %, neboť zároveň se spotřebou klesl i dovoz. Hlavním dovozním artiklem bylo z 98,3 % (19,7 tis. t j. hm.) hovězí maso převážně chlazené, které pocházelo především z ostatních členských zemí. Více než 78 % bylo nakoupeno ve čtyřech zemích, tj. v Polsku (8,0 tis. t), Nizozemsku (3,1 tis. t), Rakousku (2,4 tis. t) a Německu (2,0 tis. t). Dovozy ze zemí mimo Společenství nebyly pro ČR, na rozdíl od jiných členských zemí EU, ani v roce

2012 nijak významné a mírně převyšovaly 4 %. Dovoz živého skotu do ČR v roce 2012 meziročně klesl o 12,3 % (tj. o 0,2 tis. ks) a byl realizován především v telatech a jatečných zvířatech. Nejvýznamnějšími dodavateli byly Německo, Nizozemsko a Slovensko, odkud pocházelo více než 80 % dovezeného živého skotu.

V roce 2012 zvýšila ČR meziročně export živého skotu včetně hovězího masa o 14,2 %, tj. o 5,6 tis. t j. hm. Tradičně dominoval vývoz živých zvířat, jehož podíl z celkového exportu se ve srovnání s rokem 2011 zvýšil o 2,8 p. b. a dosahoval 80,9 %. V roce 2012 ve srovnání s rokem 2011 se meziročně zvýšil celkový počet vyvezeného skotu o 8,5 %, tj. o 15,9 tis. ks na 204,2 tis. ks. Stálá poptávka po českém skotu v ostatních členských zemích spolu s vyšší nákupní cenou ve srovnání s domácím trhem je hlavním stimulem pro chovatele ke zvyšování vývozu. ČR exportovala především jatečný skot (79,1 tis. ks), telata (61,1 tis. ks) a dále zástavový a užitkový skot (52,7 tis. ks). Nejvýznamnějšími odběrateli byly, obdobně jako v roce 2011, členské státy EU 27, kam bylo prodáno téměř 90 % zvířat. Tradičně směřoval vývoz především do Německa, Nizozemska, Belgie a Itálie, kam bylo prodáno téměř 70 % skotu (141 tis. ks). Z nečlenských zemí bylo významným obchodním partnerem Chorvatsko (14 tis. ks) a v případě jatečného skotu Turecko (4 tis. ks). Vývoz hovězího masa v roce 2012 stagnoval na 8,6 tis. t. Hlavními odběrateli byly z více než 70 % (6,1 tis. t) tři sousední země – Slovensko, Německo a Rakousko. Podíl vývozu živého skotu včetně hovězího a telecího masa na domácí produkci se v roce 2012 meziročně zvýšil o 6,0 p. b. a dosáhl necelých 50 %.

V roce 2012 podpořil SZIF export 1,1 tis. t hovězího masa formou subvencovaného vývozu z fondu EU částkou 3,5 mil. Kč.

CZV jatečného skotu zaznamenala již druhým rokem po sobě výrazný růst. Na její vývoj měl bezprostřední vliv vývoj cen jatečného skotu a hovězího masa na trhu Společenství. CZV jatečného skotu tř. SEUR podle TIS^{ČR} SZIF se v roce 2012 meziročně zvýšila o 11,4 % (tj. o 4,36 Kč/kg ž. hm.) a dosáhla 42,69 Kč/kg ž. hm. Její výraznější nárůst byl evidován ve druhém pololetí roku 2012, obdobně jako tomu bylo v ostatních zemích EU. Nejvíce meziročně vzrostla cena jatečných krav tř. EUR, a to o 14,2 % (tj. o 4,46 Kč/kg ž. hm.) na 35,92 Kč/kg ž. hm. Vyšší byla o 13,6 % ve srovnání s rokem 2011 také cena jatečných jalovic tř. SEUR, která dosáhla na 37,74 Kč/kg ž. hm. Cena jatečných býků tř. SEUR v jednotlivých měsících roku 2012 neklesla pod 45 Kč/kg a meziročně vzrostla o 10,0 % (tj. 4,28 Kč/kg ž. hm.). Cena průmyslových výrobců výsekového hovězího masa kopírovala vývoj CZV, zejména jatečných býků a zaznamenala rovněž meziroční růst, a to o 10,2 % na 120,89 Kč/kg.

Pramen: TIS^{ČR} SZIF

Zpracoval: M. Abrahamová (ÚZEI)

Ekonomika výkrmu skotu v ČR je trvale v červených číslech, neboť nákladová rentabilita (tj. bez započtení přímých plateb) dosahuje dlouhodobě záporné hodnoty. Jedním z důvodů je poměrně nízký přírůstek, který se již několik let drží kolem 0,900 kg/KD. V roce 2012 došlo podle předběžných údajů ÚZEI k meziročnímu zhoršení rentability, přestože CZV jatečného skotu vzrostly, neboť ceny vstupů se zvýšily výrazněji. Odhadované náklady na výkrm jatečných býků při předpokládaném průměrném přírůstku 0,900 kg/KD dosahovaly 63,02 Kč/kg ž. hm., což představovalo ve srovnání s rokem 2011 jejich nárůst o 4,8 % (tj. o 2,87 Kč/kg ž. hm.). Na jejich zvýšení měl především vliv nárůst ceny krmiv o 5,9 %, pracovních nákladů o 4,5 % a režii o 4,3 %.

Úroveň nákladů vykázaných na kilogram živé hmotnosti převyšovala v roce 2012 průměrnou realizační cenu (CZV) za jatečného býka o 16,89 Kč/kg ž. hm. a proti roku 2011 došlo k jejímu zlepšení o 1,34 Kč/kg. Přesto však na vykrmeného býka o průměrné porážkové hmotnosti 644 kg ž. hm. vykazali chovatelé skotu bez započtení podpor ztrátu přibližně 10,9 tis. Kč. Nákladová rentabilita (tj. bez započtení podpor) se v roce 2012 meziročně zlepšila o 3,5 p. b a dosáhla -26,8 %. Při započtení podpor vyplácených do chovu skotu (tj. národní podpory a podpory na plochu krmiv) se pak souhrnná rentabilita výkrmu býků meziročně zlepšila o 5,7 p. b.

Chov skotu spojený s produkcí masa je v ČR jedním z mála odvětví živočišné výroby, které vykazuje již několik let stabilitu zejména vlivem subvencí, které jsou do tohoto sektoru směřovány. Soběstačnost v produkci hovězího masa v ČR je trvale vysoká a v roce 2012

došlo opět k jejímu zvýšení. Pro udržení produkce a stavů skotu při klesající domácí spotřebě hovězího masa hraje stále významnější roli export živých zvířat.

8.2.2 Prasata – vepřové maso

EU 27 reprezentuje druhého největšího světového chovatele prasat a producenta vepřového masa a proto je její trh bezprostředně ovlivněn vývojem této komodity na globálním trhu.

Trh s vepřovým masem v EU byl v roce 2012 charakterizován meziročním snížením stavů prasat, poklesem produkce při mírném snížení spotřeby, vysokými vývozy, omezením dovozů a rekordními cenami jatečných prasat.

Stálá poptávka po vepřovém mase na světovém trhu zejména díky Číně udržela ceny vepřového masa také v roce 2012 u všech významných exportérů na vysoké úrovni. EU 27 si i přes mírné snížení vývozu upevnila svou pozici největšího světového exportéra, kterou získala díky rekordnímu prodeji vepřového masa do třetích zemí v roce 2011, kdy přesunula z vedoucí pozice na druhé místo svého dosud největšího konkurenta USA. V roce 2012 se EU 27 podle předběžných údajů USDA-FAS podílela na světovém vývozu více než 43 %, zatímco USA necelými 32 %.

V roce 2012 se produkce vepřového masa v EU 27, podle odhadu Eurostatu, meziročně snížila o 2,0 % (o 0,4 mil. t) na 21,9 mil. t. V EU 15, která se podílela na celkové výrobě vepřového masa Společenství 87 %, výroba meziročně klesla mírněji, a to o 1,4 % (tj. 0,3 mil. t) na 19,1 mil. t, kdežto v NČZ byl její pokles o něco výraznější a dosáhl 5,5 % (tj. 0,2 mil. t) na 2,9 mil. t. V jednotlivých členských zemích byl vývoj rozdílný. Hlavním důvodem omezování výroby byly rostoucí náklady, zejména díky zvyšujícím se cenám krmiv, zpříšňujícím se podmínkám pohody zvířat a vyšším nárokům v oblasti životního prostředí. V mnoha zemích se zhoršená ekonomika výroby vepřového masa promítala do omezování stavů a k redukci výroby.

V rámci významných producentů se v roce 2012 výroba vepřového masa meziročně nejvýrazněji snížila především v Dánsku (-6,7 %), Polsku (-6,4 %), Rakousku (-2,6 %), Nizozemsku (-2,5 %), Německu (-2,5 %) a Francii (-3,1 %), ale i v Maďarsku a ČR. Naopak k jejímu růstu došlo zejména v Rumunsku (7,1 %), Irsku (3,3 %), Itálii (3,2 %), Velké Británii (2,3 %), Španělsku (1,3 %) a její stagnace byla zaznamenána v Belgii.

Stavy prasat celkem v EU 27 vykazují od roku 2008 klesající trend. K prosinci roku 2012 došlo podle údajů Eurostatu k jejich dalšímu meziročnímu snížení o 1,7 % (tj. o 2,6 mil. ks) na 146 mil. ks. V EU 15 klesly mírněji (o 0,4 %), zatímco v NČZ byl jejich úbytek výraznější (o 7,7 %). K meziročnímu poklesu stavů prasat došlo především v Polsku (-14,7 %), Bulharsku (-11,3 %), Itálii (-7,4 %), Irsku (-3,9 %), Maďarsku (-2,3 %), Francii (-1,5 %) a Španělsku (-1,5 %). Naproti tomu jejich zvýšení proti roku 2011 bylo v roce 2012 zaznamenáno na Slovensku (8,8 %), v Německu (3,4 %), ČR (3,1 %) a Belgii (1,9 %).

Zhoršení rentability výroby se odráželo zejména ve vývoji stavů prasnic, které v roce 2012 výrazně klesaly. Jedním z důvodů byla nová směrnice o ustájení prasnic platící pro chovatele EU od 1. ledna 2013, která si vynutila vyšší investice, což mnohé menší podniky řešily rušením chovů. Úbytek počtu prasnic byl proti roku 2011 zaznamenán ve všech chovatelsky významných členských zemích, a to v průměru o 4,9 % (tj. o 0,5 mil. ks). K nejvýraznějšímu poklesu došlo především v Itálii (-12,3 %) a Polsku (-10,0 %), dále ve Švédsku (-7,2 %), Španělsku (-6,4 %), Rakousku (-4,5 %), Německu (-3,5 %), ale i u významného exportéra selat Nizozemska (-2,3 %). Naopak v Dánsku a ČR se počty prasnic meziročně téměř nesnížily.

Spotřeba vepřového masa v EU 27 od roku 2010 mírně klesá. Také v roce 2012 došlo podle odhadu k jejímu omezení jednak z důvodu zhoršení ekonomiky v některých členských zemích, ale rovněž vlivem nárůstu cen vepřového masa. Celková spotřeba v EU 27 v roce 2012 meziročně klesla o 1,3 % na 20,4 mil. t. Roční spotřeba vepřového masa na obyvatele v roce 2012 podle odhadu EK dosáhla 40,5 kg, což představovalo proti roku 2011 její snížení o 0,7 kg. Na celkové spotřebě masa ve Společenství se vepřové maso podílelo téměř polovinou (49,4 %), což bylo nejvíce ze všech druhů masa. Míra soběstačnosti v roce 2012 dosáhla 112,00 % a byla o 1,4 p. b. vyšší než v roce 2011.

Bilance zahraničního obchodu s vepřovým masem a živými prasaty v EU 27 se v roce 2011 meziročně výrazně zlepšila, byla vysoce aktivní a dosáhla 3 190,5 tis. t. Ve srovnání s rokem 2010 došlo k jejímu nárůstu v objemovém vyjádření o 20,8 % (o 549 tis. t).

EU 27 se v roce 2012 podařilo, i přes vysoké ceny vepřového masa, udržet export na obdobné výši jako v roce 2011. Ve srovnání s rokem 2011 se sice vývoz vepřového masa včetně živých prasat ze Společenství mírně snížil o 1,9 % (tj. o 613 tis. t), přesto však již druhým rokem po sobě převýšil hranici 3 mil. t a představoval nejvyšší obchodovaný objem na globálním trhu. Podíl vývozu z celkové produkce vepřového masa EU dosahoval 14,3 % a byl shodný s rokem 2011. Hlavním artiklem bylo tradičně především mražené maso a dále také tuk. V roce 2012 omezila EU meziročně o 12 % vývoz na trhy Ruska, kde konkurenčně ustupovala Kanadě a USA, ale méně vepřového masa dodala také do Hongkongu a Jižní Koreje. Naopak se výrazně prosadila na trzích svého druhého největšího odběratele – Číny (nárůst o 50 %). Rovněž proti roku 2011 zvýšila EU export na Ukrajinu a do Běloruska (o 42 %, resp. 19 %). V rámci členských zemí dominovalo ve vývozu vepřového masa do třetích zemí opět Německo s 26% podílem na celkovém exportu Společenství, následované Dánskem (podíl 19 %). Německo zvýšilo vývoz do třetích zemí meziročně o 3,4 % na 796 tis. t a orientovalo se především na trhy Hongkongu, Číny a Ruska. Dánsko snížilo export meziročně o 7,3 % a prodávalo zejména na čínský, japonský a ruský trh. Dalšími významnými exportéry byly Španělsko, Nizozemsko a Polsko.

Dovoz vepřového masa do EU 27 byl ve srovnání s vývozem zanedbatelný. V roce 2012 se meziročně snížil téměř o 9,0 % na 34,9 tis. t. Hlavním důvodem byly především vyšší

ceny vepřového masa na světovém trhu. EU omezila meziročně nákup vepřového masa především z USA a Chorvatska (pokles celkem o 34,0 %). Nejvýznamnějším importérem vepřového masa do EU je dlouhodobě Švýcarsko, jehož podíl z celkového dovozu v roce 2012 dosahoval 53 %.

Zvýšení poptávky po vepřovém mase na světovém trhu zejména ze strany Číny pomohlo udržet ceny jatečných prasat téměř ve všech významných exportních destinacích na poměrně vysoké úrovni. V EU 27 se průměrná CZV jatečných prasat tř. E na reprezentativních trzích meziročně zvýšila o 11,4 % (tj. o 17,44 €/100 kg) na 170,62 €/100 kg j. hm. Z jednotlivých členských zemí nejvýrazněji stoupla především v Dánsku (14,2 %), Polsku (12,8 %), Nizozemsku a Německu (shodně 11,6 %), ve Velké Británii (11,5 %), v Maďarsku (11,4 %) a Rumunsku (11,4 %). Mírnější vzestup ceny byl zaznamenán např. v Itálii (8,1 %) a ve Španělsku (8,8 %).

K obdobnému trendu došlo v roce 2012 ve vývoji cen zástavových selat. Ty se meziročně v průměru EU 27 zvýšily o 24,3 % na 47,28 € za sele, a to nejvíce v Polsku a Maďarsku (o 50,6 %, resp. 36,2 %).

V ČR byl v roce 2012 vývoj v komoditě vepřové maso charakterizován pokračujícím útlumem odvětví, což se projevilo především dalším výrazným meziročním omezením výroby a prohloubením pasivního salda zahraničního obchodu. Obdobně jako v celé EU 27 došlo také v ČR ke zvýšení CZV jatečných prasat. To však bylo zároveň provázeno poklesem spotřeby vepřového masa.

V roce 2012 mohli chovatelé prasat, obdobně jako v předchozích letech, čerpat podpory z národních zdrojů (např. udržování a zlepšování genetického fondu, kontrola užitkovosti, speciální poradenství, nákazový fond aj.) – viz kap. 2.3. Kromě toho již druhým rokem byla v rámci Nákazového fondu vyplacena žadatelům podpora na ozdravení chovů¹²⁶, která v roce 2012 představovala celkovou částku 372,7 mil. Kč. Pro prasnice z toho bylo vyčleněno 52,0 mil. Kč a ostatní suma byla určena pro chovy prasat.

Dlouhodobý pokles stavů prasat v ČR, který se výrazně prohloubil v předchozích pěti letech (2007-2011), pokračoval také do první poloviny roku 2012. Česká republika se řadí v rámci EU 27 k těm zemím, kde celkový pokles stavů prasat celkem a zejména prasníc dosahoval v posledních letech jednu z nejvyšších hodnot. Hlavními důvody tohoto negativního vývoje jsou zejména dlouhodobě záporná rentabilita chovu prasat a současně slabá konkurenceschopnost navazujícího odvětví – masného zpracovatelského průmyslu, který nakupuje stále vyšší objemy suroviny v zahraničí. V roce 2012 došlo v ČR podle Soupisu hospodářských zvířat k 1. 4. k dalšímu meziročnímu úbytku prasat celkem, a to

---

¹²⁶ Dotační program 8. Nákazový fond 8.F.a) Podpora vybraných činností zaměřených na ozdravení chovů prasníc a 8.F.b) Podpora vybraných činností zaměřených na ozdravení chovů prasat.

o 9,7 % (tj. o 170,3 tis. ks). Jejich stavy klesly téměř ve všech kategoriích, kromě kanců a prasniček, kde byl evidován nárůst o 3,0 %, resp. o 58,0 %. Nižší stavy prasat byly k počátku dubna 2012 zaznamenány a ve všech krajích ČR, vyjma Ústeckého a Pardubického (nárůst o 20,3 %, resp. o 10,5 %).

Z hlediska koncentrace zvířat na plochu bylo k 31. 12. 2012 v ČR chováno v průměru 61,2 prasat na 100 ha orné půdy, což představovalo meziroční zvýšení o 2 ks.

Ke konci prosince 2012 došlo ve vývoji počtu chovaných prasat v ČR ke změně a jejich stavy se poprvé po dlouhé době meziročně zvýšily o 3,1 % (tj. o 46,6 tis. ks) na 1 533,8 mil. ks. K nárůstu došlo téměř ve všech kategoriích, kromě selat a prasniček (pokles o 1,9 % a o 3,3 %). Stavy prasnic proti prosinci roku 2011 stouply o 1,4 % na 98,3 tis. ks. Tento vývoj byl odlišný od vývoje EU, neboť ve většině členských zemí došlo ke konci roku k poklesu nejen stavů prasat celkem, ale zejména prasnic.

V ČR docházelo zároveň s omezováním stavů prasat ke snižování počtu podniků zabývajících se především chovem prasnic, zatímco počet podniků s chovem prasat celkem se meziročně téměř nezměnil. Podle údajů ČMSCH bylo k 31. 12. 2012 na našem území evidováno celkem 2 537 podniků zabývajících se chovem prasat s průměrným počtem 687 zvířat na podnik. Ve srovnání se stejným obdobím roku 2011 se jejich počet téměř nezměnil, neboť ubylo pouze 21 podniků. Naopak meziročně se snížil počet podniků s chovem prasnic o 142 (tj. o 7,0 %) na 1 702. Rozhodující počet prasat celkem byl chován v podnicích s koncentrací nad 2 tis. ks. V roce 2012 evidováno 165 takovýchto podniků, tj. o 3 % méně než v roce 2011 a na celkových stavech prasat v ČR se podílely téměř 80 % (v roce 2011 to bylo 77 %).

V chovu prasat dochází v ČR stále ke zlepšování ukazatelů reprodukce. V roce 2012 dosáhl počet narozených selat na prasnici 26,8 ks, což představovalo proti roku 2011 nárůst o 1,6 % a počet odchovaných selat se zvýšil o 1,7 % na 23,9 ks/rok. Procento úhynu selat z počtu narozených se proti roku 2011 nezměnilo a zůstalo na 10,9 %.

Snižování stavů základního stáda prasnic mělo negativní dopad především na celkový počet narozených selat v ČR. Ten v roce 2012 ve srovnání s rokem 2011 klesl o 5,9 %, tj. o 178,4 tis. ks a dosáhl 3 838,2 tis. ks. Obdobně meziročně klesl počet odchovaných selat celkem (o 15,9 %, tj. o 157,3 tis. ks) na 2 529,0 tis. ks. Stále větší nedostatek selat z tuzemských chovů nutí zemědělské podniky pro doplnění potřebného počtu zvířat na výkrm importovat zástav ze zahraničí.

V roce 2012 byla celková produkce vepřového masa (tj. prodej prasat ze zemědělského podniku včetně exportu a samozásobení) v ČR ovlivněna především dlouhodobě klesajícími stavy, nízkou efektivitou výroby a rostoucími dovozy masného průmyslu. Celková produkce vepřového masa se v roce 2012 proti roku 2011 výrazně snížila o 13,3 % na 236,2 tis. t j. hm. (303,6 tis. t ž. hm.). Její podíl z celkové produkce vepřového masa v EU 27 dosahoval 1,4 %.

Masný průmysl zpracoval 239,8 tis. t j. hm. jatečných prasat, což představovalo proti roku 2011 snížení o 8,8 % (tj. o 23,2 tis. t j. hm.). Podle údajů Státní veterinární správy došlo v roce 2012 ve srovnání s předchozím rokem k poklesu počtu poražených prasat celkem o 9,3 % (tj. o 282,9 tis. ks) na 2,8 mil. ks. Z toho porážky jatečných prasat se meziročně snížily o 8,9 % (o 265,6 tis. ks) a porážky prasníc klesly o 23,4 % (tj. o 17,6 tis. ks). Průměrná porážková hmotnost jatečného prasete se meziročně téměř nezměnila a dosáhla 111,1 kg/ž. hm.

Současně s produkcí klesla na rozdíl od předchozích let v roce 2012 také spotřeba vepřového masa. Hlavním důvodem bylo nejen zvyšování jeho ceny dva roky po sobě, ale i růst výdajů domácností za ostatní potraviny a zvyšování cen energií. V roce 2012 se ve srovnání s rokem 2011 snížila celková domácí spotřeba vepřového masa v ČR o 3,4 % na 433,0 tis. t j. hm. (tj. 556,6 tis. t ž. hm.). ČR nebyla opět ve výrobě vepřového masa, obdobně jako v předchozích letech, soběstačná. Celková domácí produkce byla o 196,8 tis. t j. hm. nižší než činila domácí spotřeba. Míra soběstačnosti se tak v roce 2012 meziročně snížila o 6,2 p. b. na 54,5 % a byla hluboko pod úrovní průměru EU 27. Od vstupu naší země do EU míra soběstačnosti trvale klesá. To dokladuje, že v ČR se konkurenceschopnost celého odvětví, tj. od primární sféry (chov prasat) po sekundární sféru (masný zpracovatelský průmysl) vůči evropskému trhu výrazně zhoršuje.

Spotřeba vepřového masa na obyvatele v roce 2012, podle odhadu ÚZEI, dosáhla 40,7 kg/rok a byla ve srovnání s rokem 2011 nižší o 3,3 % (o 1,4 kg/rok).

T8.2/03 - Bilance výroby a spotřeby vepřového masa¹⁾ a jeho ekonomika

Ukazatel	MJ	2008	2009	2010	2011	2012 ²⁾	Meziroční index
Stavy prasat celkem	tis. ks	2 433,0	1 971,4	1 909,2	1 749,1	1 578,8	90,3
Průměrný přírůstek prasata výkrm	kg/ks/den	0,704	0,727	0,734	0,752	0,763	101,5
Počáteční zásoba	tis. t j. hm.	14,2	11,4	10,5	13,1	12,3	93,9
Výroba	tis. t j. hm.	335,8	288,1	285,1	272,5	236,2	86,7
Dovoz ³⁾	tis. t j. hm.	165,2	199,3	217,5	234,7	255,6	108,9
Celková nabídka	tis. t j. hm.	515,2	498,8	513,0	520,3	504,1	96,9
Domácí spotřeba	tis. t j. hm.	453,6	442,6	446,6	448,2	433,0	96,6
Vývoz ³⁾	tis. t j. hm.	50,3	45,7	53,4	59,8	60,4	101,0
Celková poptávka	tis. t j. hm.	503,9	488,3	499,9	508,0	493,4	97,1
Konečná zásoba	tis. t j. hm.	11,4	10,5	13,1	12,3	10,7	86,9
Soběstačnost ⁷⁾	%	74,0	65,1	63,8	60,8	54,5	-6,2
Ekonomika výkrmu prasat							
Náklady na produkci ⁴⁾	Kč/kg ž. hm.	38,59	33,97	33,11	34,21	35,73	104,4
CZV jatečná prasata celkem	Kč/kg ž. hm.	29,91	29,61	26,75	28,62	33,28	116,3
Souhrnná rentabilita ⁵⁾⁶⁾	%	-22,49	-12,83	-19,21	-16,34	-6,86	9,5
Cena EU prasata tř. E ⁷⁾	€/100 kg j. hm.	153,24	142,22	140,96	153,19	170,62	111,4
Cena ČR prasata tř. E ⁷⁾	€/100 kg j. hm.	163,18	149,96	142,08	156,22	177,40	113,6

1) Bilance uvedena v jatečné hmotnosti, přepočtový koeficient na živou hmotnost = 0,778.

2) Rok 2012 předběžně.

3) Dovoz a vývoz včetně živých zvířat.

4) Náklady respondentů s podvojným účetnictvím podle výběrového šetření ÚZEI, rok 2012 odhad.

5) Souhrnná rentabilita se rovná nákladové rentabilitě vzhledem k tomu, že se neuvažují žádné přímé podpory.

6) Meziroční index je vyjádřen v p. b. (tj. rozdílem %).

7) Cena = CZV na reprezentativních trzích EU.

Pramen: ČSÚ - Výsledky chovu prasat, Soupis hospodářských zvířat k 1. 4., Statistika zahraničního obchodu; TIS^{CR} SZIF,

EC - DG for Agriculture; EUROSTAT; výpočty ÚZEI a MZe

Zpracoval: M. Abrahamová (ÚZEI), M. Pavlů (MZe)

Slabá konkurenceschopnost odvětví se odráží především v bilanci zahraničního obchodu. Celkové saldo ve vepřovém masa po započtení živých prasat vykazovalo v roce 2012 další zhoršení a výrazně ovlivňuje celkové pasivní saldo agrárního zahraničního obchodu, neboť se na něm podílelo více než 46 %. Hlavním důvodem jsou stále rostoucí dovozy vepřového masa, ale nezanedbatelné jsou také rostoucí dovozy živých prasat. Ve finančním vyjádření dosáhlo celkové saldo -11 439 mil. Kč a v objemovém vyjádření -250,8 tis. t j. hm. Z toho objemové saldo zahraničního obchodu v živých prasatech vykázalo v roce 2012 zápornou hodnotu -5,5 tis. t ž. hm. (ve finančním vyjádření -2 657,8 mil. Kč). Ve vepřovém masa se objemové i finanční saldo zahraničního obchodu v roce 2012 meziročně výrazně zhoršilo ještě výrazněji (-189,6 tis. t j. hm. a -10 789,5 mil. Kč).

Dovoz živých prasat se v roce 2012 proti předchozímu roku zvýšil o 26,6 % (o 158,3 tis. ks) a dosáhl 753,5 tis. ks. Prasata byla tradičně nakupována především v členských zemích EU. Největší podíl na importu živých prasat měla selata (téměř 80,0 %), kterých bylo v loňském roce dovezeno 602,6 tis. ks, což znamenalo téměř 26,3% meziroční navýšení. Selata, která na domácím trhu chybí především v důsledku výrazného úbytku prasnic v posledních letech, byla nakupována téměř výhradně ve třech zemích (Dánsku, Nizozemsku a Německu). Do ČR byla v roce 2012 dovážena ve větším počtu také jatečná prasata. Jejich nákup se meziročně zvýšil o 36,4 % a dosáhl 137,8 tis. ks (tj. 14,5 tis. t ž. hm.). Nejvýznamnějšími dodavateli bylo Německo, Slovensko a Nizozemsko, odkud pocházelo téměř 97 % těchto zvířat. Na celkových porážkách jatečných prasat v ČR se import podílel 5,0 % (v roce 2011 to bylo 3,1 %). Ostatní prasata (čistokrevná, chovná, reprodukční apod.) se na dovozu podílela necelými 2,0 % a pocházela především z Německa.

V roce 2012 se opět zvýšil dovoz vepřového masa do ČR. Ve srovnání s rokem 2011 vzrostl o 7,1 % (tj. o 15,2 tis. t) na 231,3 tis. t v celkové hodnotě 13,3 mld. Kč. Nejvýznamnějším dodavatelem bylo Německo, odkud pocházelo více než 42 % dovezeného vepřového masa v hodnotě 5,2 mld. Kč. Dále se pak významněji podílely na importu čtyři členské země Belgie, Španělsko, Polsko a Rakousko (35 % nákupu). Dovoz vepřového masa ze třetích zemí byl realizován pouze v malém objemu (1,5 tis. t) a pocházel především z Chile.

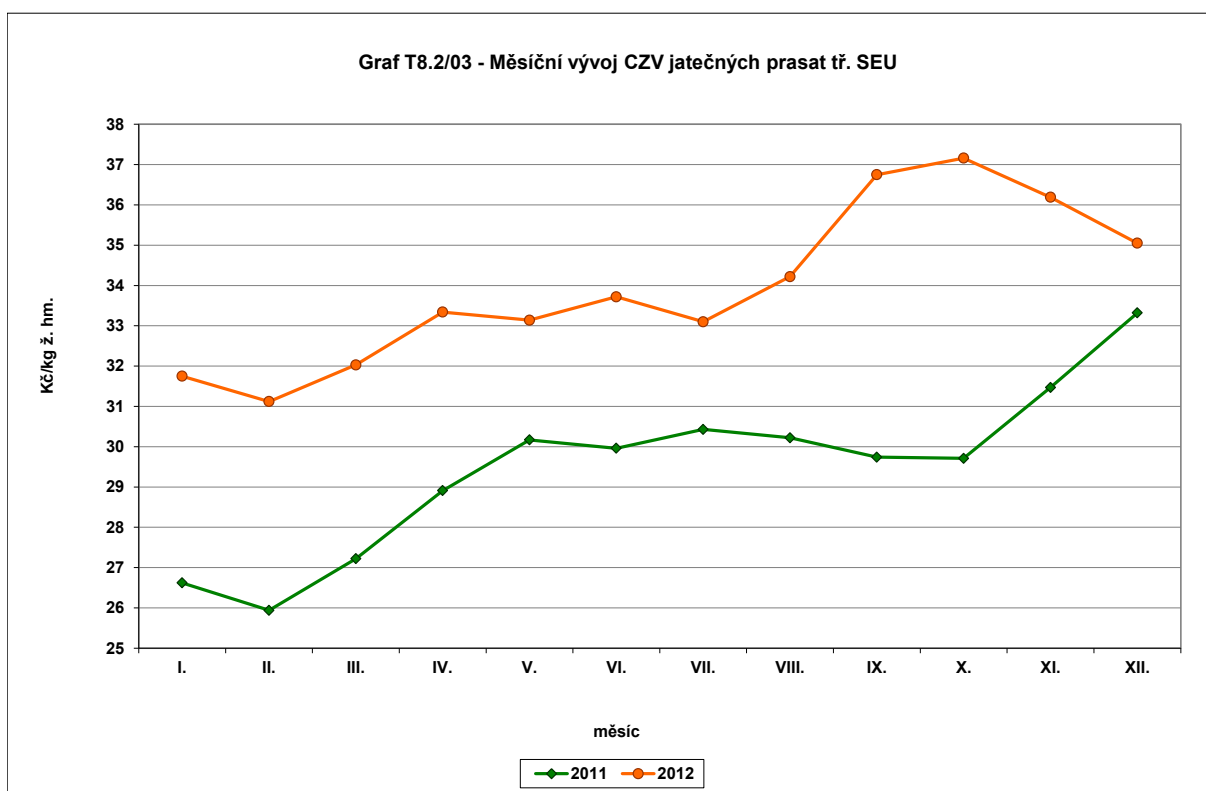
Vývoz živých prasat se v roce 2012 meziročně zvýšil o 22,3 % (46,2 tis. ks) na 253,7 tis. ks. Byl realizován zejména v jatečných prasatech, která se na celkovém exportovaném počtu podílela téměř 78 %, méně pak selata (podíl cca 20 %) a plemenná prasata (podíl 3 %). Nevýznamnějšími odběrateli bylo Slovensko, Maďarsko a Německo, kam směřovalo 92,4 % z celkového počtu vyvezených prasat.

Vývoz vepřového masa se v roce 2012 v objemovém vyjádření meziročně mírně snížil o 1,4 % (o 0,6 tis. t) na 41,6 tis. t, ve finančním vyjádření však došlo k jeho nárůstu o 0,3 mld. na 2,5 mld. Kč. Hlavním důvodem byly vyšší ceny na evropském trhu. Exportovány byly

především vepřové půlky a ostatní vykostěné maso. Nejvýznamnějším odběratelem pro ČR bylo tradičně Slovensko (35,8 tis. t). Kromě členských zemí byl vývoz směřován také do Číny a Chorvatska, avšak pouze ve velmi malém objemu.

Vývoj cen zemědělských výrobců jatečných prasat v ČR byl v roce 2012 ovlivněn vývojem cen vepřového masa na evropském trhu. V průběhu celého roku 2012 se držely ceny v ČR nad úrovní roku 2011 a převyšovaly pětiletý průměr (2007-2011) o 15,3 % (tj. o 5,79 Kč/kg ž. hm.). Průměrná CZV jatečných prasat tř. SEU¹²⁷, podle údajů TIS^{ČR} SZIF, se meziročně zvýšila o 15,4 %, tj. o 4,53 Kč a dosáhla 33,99 Kč/kg ž. hm. (43,68 Kč/kg j. hm.). CZV jatečných prasat celkem v ČR v roce 2012 se meziročně zvýšila o 16,3 % na 33,28 Kč/kg ž. hm. (tj. na 42,76 Kč/kg j. hm.).

V roce 2012 se cena průmyslových výrobců vepřového výsekového masa v návaznosti vzestup CZV jatečných prasat meziročně zvýšila u všech jeho sledovaných druhů v rozmezí 3,22-11,88 Kč/kg. Průměrná CPV vepřového výsekového masa, podle TIS^{ČR} SZIF, v roce 2012 dosáhla 60,97 Kč/kg, což představovalo meziroční růst o 13,0 % (o 7,00 Kč/kg). Nejvýraznější nárůst CPV byl evidován u vepřového boku (o 17,0 %), naproti tomu u vepřové kýty bez kosti došlo k jejímu zvýšení pouze o 6,2 %.

Pramen: TIS^{ČR} SZIF

Zpracoval: M. Abrahamová (ÚZEI)

¹²⁷ V rámci klasifikační stupnice SEUROP.

Ekonomika chovu prasat se v roce 2012 značně zlepšila, neboť růst cen jatečných prasat byl ve srovnání s růstem cen vstupů dynamičtější. Přesto však dosahované realizační ceny nestačily pokrýt náklady a výkrm prasat byl opět ztrátový. Meziroční nárůst CZV krmných obilovin, které se v roce 2012 zvýšily v rozmezí 6,6-12,2 % se promítl do vyšších CPV krmných směsí pro prasata. Ty ve srovnání s rokem 2011 stouply v rozmezí 12-14 %.

Podle odhadu ÚZEI vykázaly v roce 2012 podniky s podvojným účetnictvím náklady na výkrm prasat ve výši 35,73 Kč/kg ž. hm. Meziročně došlo k jejich zvýšení o 4,4 %, tj. o 1,52 Kč/kg ž. hm. Náklady na krmiva se v roce 2012 podílely na celkových nákladech výkrmu prasat 64,8 %, zatímco v roce 2011 to bylo 63,7 %. V meziročním srovnání došlo k jejich zvýšení o 8,6 %, zároveň se v roce 2012 zvýšily také ostatní náklady včetně režijních. Z toho nejvíce se zvýšily pracovní náklady (o 4,5 %) a režijní náklady (o 4,3 %). V souvislosti s poklesem CZV selat na evropském trhu došlo také v ČR v roce 2012 k meziročnímu snížení ceny zastavovaného selete o 18,0 % (o 8,71 Kč) na 57,00 Kč/kg ž. hm. Podle odhadu ÚZEI se průměrný denní přírůstek prasat ve výkrmu v roce 2012 proti roku 2011 mírně zvýšil o 1,5 % na 0,763 kg/ks/KD, což mělo rovněž příznivý vliv na rentabilitu výroby.

Na základě vývoje CZV a předpokládaných nákladů dosažených u prasat ve výkrmu lze konstatovat, že za rok 2012 podniky chovající prasata na výkrm vykazovaly v průměru opět výraznou ztrátu, a to přibližně 2,45 Kč/kg ž. hm. To představuje celkovou ztrátu na jedno vykrmené prase při průměrné porážkové hmotnosti 112 kg ž. hm. cca -274 Kč. Proti roku 2011 však došlo ke zlepšení rentability o 9,5 p. b.

8.2.3 Drůbež – drůbeží maso, vejce

Drůbež

Světová produkce drůbežního masa v roce 2012 navázala na vzestupný trend předchozího období. Podle předběžných údajů USDA se v meziročním srovnání zvýšila o 2,3 % a dosáhla hodnoty 87,9 mil. t. Výroba kuřecího masa se v porovnání s rokem 2011 zvýšila o 2,2 % na 82,4 mil. t a produkce krůtího masa meziročně vzrostla o 3,6 % na 5,5 mil. t.

Ve světovém obchodu s drůbežím masem nedošlo v roce 2012 k výraznějším změnám. Dovoz se předběžně zvýšil o 2,9 % na 8,9 mil. t a vývoz vzrostl o 3,7 % na 10,5 mil. t¹²⁸. Společný podíl dvou nejvýznamnějších exportérů, Brazílie a USA, na světovém exportu kuřecího masa v roce 2012 činil 67,8 %. V důsledku mírného poklesu produkce za současného navýšení objemu vývozu došlo shodně podle předběžných údajů k nárůstu podílu exportu na tuzemské produkci u Brazílie i USA na 27,3 %, resp. 19,5 %. Oslabení dovozu do

---

¹²⁸ Dovoz, vývoz – údaje pouze za sledované země (nejvýznamnější dovozci a vývozci).

Japonska, Saudské Arábie a Hongkongu bylo zcela kompenzováno nárůstem dovozu zejména do Mexika, Ruska a také do zemí EU. Světová spotřeba drůbežního masa dosáhla v roce 2012 podle odhadu hodnoty 86,2 mil. t a meziročně se zvýšila o 2,0 %.

V zemích EU 27 se v roce 2012 produkce drůbežního masa podle odhadu EK zvýšila v porovnání s rokem 2011 pouze velmi mírně (o 0,8 %) a činila 12,2 mil. t, což je přibližně 13 % světové produkce. Spotřeba drůbežního masa v zemích EU meziročně stagnovala na hodnotě 11,6 mil. t. Průměrná spotřeba drůbežního masa na obyvatele v EU 27 se v porovnání s rokem 2011 také nezměnila a dosahovala podle odhadu 23,1 kg/obyv./rok.

Situace v zahraničním obchodu EU 27 v sektoru drůbežního masa byla v roce 2012 charakterizována stagnací dovozu a velmi mírným posílením vývozu do třetích zemí. V roce 2012 se podle předběžných údajů EK dovoz drůbežního masa do zemí EU 27 v objemovém vyjádření v porovnání s rokem 2011 snížil pouze o 0,1 % na 843,9 tis. t. Import z Brazílie meziročně klesl o 7 %, naopak výrazněji posílily dovozy z Thajska (o 27 %). Přestože se podíl Brazílie na celkovém dovozu meziročně opět snížil (o 5,1 p. b.) na 66,5 %, zůstala tato země nadále jednoznačně dominantním dovozcem drůbežního masa na evropský trh. Thajsko se na importu do zemí EU 27 podílelo 23,3 % a jeho podíl se ve srovnání s rokem 2011 zvýšil o 5,0 p. b. Vývoz drůbežního masa ze zemí EU 27 se meziročně zvýšil podle odhadu pouze o 1,3 % na 1 430,7 tis. t. Vývoz do Saudské Arábie a do Ruska se snížil pouze velmi mírně, ale do Hongkongu klesly dodávky meziročně o 34 %. Zvýšil se ale vývoz drůbežního masa do Beninu, JAR a na Ukrajinu.

V roce 2012 se podle odhadu EK průměrná cena průmyslových výrobců jatečných kuřat v EU 27 zvýšila ve srovnání s rokem 2011 o 2,5 % na 191,79 €/100 kg (tj. v přepočtu na 48,22 Kč/kg, meziroční růst ceny po přepočtu o 4,9 %). K meziročnímu posílení ceny došlo ve většině zemí, přičemž největší nárůst nastal ve Švédsku (10,1 %), Bulharsku (8,4 %), Dánsku (7,3 %) a ve Velké Británii (7,1 %). Ke snížení ceny o 4,2 % došlo v Řecku, v Portugalsku se cena snížila v porovnání s rokem 2011 o 2,3 %.

V ČR byl v roce 2012 trh s drůbežím masem charakterizován meziročním poklesem stavů drůbeže celkem, zvýšením produkce i spotřeby drůbežního masa, růstem dovozu a stagnací vývozu.

Podle Soupisu hospodářských zvířat k 1. 4. 2012 se stavy drůbeže celkem v meziročním srovnání mírně snížily o 2,6 % na 20,7 mil. ks. Stavy kuřat na výkrm ale vzrostly o 4,5 % na 11,8 mil. ks, ale naopak klesly stavy kuřat na chov o 8,4 % na 2,7 mil. ks. Stavy slepic se snížily o 12,8 % na 5,4 mil. ks. U ostatní drůbeže klesl počet hus (o 19,5 % na 14,6 tis. ks), kachen (o 13,8 % na 249,3 tis. ks) i krůt (o 12,3 % na 320,3 tis. ks).

V ČR se celková produkce drůbežního masa v roce 2012 meziročně zvýšila o 8,5 % na 184,6 tis. t j. hm. (246,1 tis. t ž. hm.), tj. přibližně 1,5 % produkce zemí EU. Podle ČSÚ tržní produkce jatečné drůbeže v roce 2012 v porovnání s rokem 2011 vzrostla o 10,8 % na

179,3 tis. t j. hm. (tj. 239,1 tis. t ž. hm.). Samozásobení a drobný prodej se meziročně mírně snížil a dosáhl podle odhadu 5,3 tis. t j. hm. (tj. 7,0 tis. t ž. hm.).

V roce 2012 došlo znovu k růstu celkového dovozu živé drůbeže a drůbežího masa a pokračování vzestupného trendu importu této komodity. V porovnání s rokem 2011 dovoz drůbežího masa včetně živé drůbeže celkově vzrostl předběžně o 12,2 % na 117,7 tis. t j. hm. (tj. 156,9 tis. t ž. hm.), z toho import samotného drůbežího masa se meziročně zvýšil o 11,9 % na 111,8 tis. t j. hm. Hlavním dovozcem drůbežího masa zůstalo v roce 2012 Polsko (45,8 tis. t j. hm.), Brazílie si nadále udržela druhé místo (24,4 tis. t j. hm.), třetím významným dovozcem bylo Maďarsko (12,1 tis. t j. hm.) a čtvrté Německo (9,1 tis. t j. hm.). Uvedené země se na celkovém importu drůbežího masa do ČR v roce 2012 podílely 82 %. Sortiment dováženého drůbežího masa se nezměnil. Nejvíce bylo dováženo zmrazené vykostěné kuřecí maso dělené (podíl 27,3 %), nedělené čerstvé/chlazené kuřecí maso (9,9 %), nedělené zmrazené kachny (6,8 %), čerstvé/chlazené vykostěné kuřecí maso dělené (5,4 %), zmrazená vykostěná kuřecí stehna a jejich části (5,2 %). Podíl těchto položek na celkovém dovozu drůbežího masa byl 54,6 %. V roce 2012 došlo meziročně ke zvýšení dovozu živé drůbeže o 16,4 % na hodnotu 5,9 tis. t j. hm. (tj. 7,8 tis. t ž. hm.). Živé drůbeže bylo do ČR importováno celkem 37,4 mil. ks, z toho živých kuřat do 185 g určených pro výkrm bylo dovezeno přibližně dvojnásobné množství než v roce 2011 (33,3 mil. ks). Jejich podíl na celkovém dovozu živé drůbeže se meziročně rovněž výrazně zvýšil a činil 89,1 %. Do ČR bylo importováno nejvíce živé drůbeže ze Slovenska (18,8 mil. ks) a z Německa (12,2 mil. ks). Podíl dovozu drůbežího masa včetně živé drůbeže na domácí spotřebě mírně posílil na 49,4 % (tj. meziroční nárůst o 0,9 p. b.).

V roce 2012 zaznamenal vývoz živé drůbeže a drůbežího masa z ČR pouze velmi mírný nárůst a proti roku 2011 se zvýšil předběžně o 0,5 % na 62,6 tis. t j. hm. (tj. 83,5 tis. t ž. hm.). Z toho export samotného drůbežího masa se meziročně zvýšil o 19,8 % na 32,1 tis. t. Významnou vývozní destinací pro drůbeží maso zůstalo Slovensko, kam se v roce 2012 vyvezlo 19,4 tis. t. V roce 2012 se meziročně mírně zvýšil vývoz drůbežího masa do Německa (2,9 tis. t) a naopak klesl export do Nizozemska (2,4 tis. t). Sortiment vyváženého masa zahrnoval převážně dělené kuřecí maso vykostěné, zmrazené (podíl 21,2 %), kuřecí prsa a jejich části čerstvé nebo chlazené (12,4 %) a nedělená kuchaňka kuřata (11,2 %). Uvedené položky se na exportu drůbežího masa podílely 44,8 %. Export živé drůbeže se však v porovnání s rokem 2011 naopak snížil o 14,0 % na 30,5 tis. t j. hm. (tj. 40,7 tis. t ž. hm.). Živé drůbeže bylo z ČR exportováno celkem 104,9 mil. ks, z toho živých kuřat do 185 g určených pro výkrm bylo vyvezeno 84,6 mil. ks a jejich podíl na celkovém vývozu živé drůbeže činil 80,6 %. Z ČR byla živá drůbež nejvíce vyvážena na Slovensko (38,5 mil. ks), do Rumunska (19,6 mil. ks), na Ukrajinu (19,0 mil. ks) a do Polska (16,4 mil. ks). V roce 2012 nebyl v rámci vývozních subvencí podpořen export živé drůbeže. Podíl vývozu na domácí produkci klesl na 33,9 % (ve srovnání s rokem 2011 došlo ke snížení o 2,7 p. b.). Celkové

záporné saldo zahraničního obchodu s drůbežím masem a živou drůbeží se v roce 2012 znovu mírně prohloubilo a dosáhlo hodnoty 55,1 tis. t j. hm. (ve finančním vyjádření 2 665,2 mil. Kč).

Na vývoj spotřeby drůbežího masa v ČR dlouhodobě působí jeho spotřebitelské ceny, které jsou – v porovnání s dalšími druhy masa – nižší. Rovněž rostoucí nabídka výrobků z drůbežího masa pozitivně ovlivňuje jeho domácí spotřebu, která se v roce 2012 meziročně zvýšila o 10,2 % na 238,1 tis. t j. hm. (317,5 tis. t ž. hm.). Spotřeba drůbežího masa na obyvatele činila předběžně 25,0 kg/obyv./rok. Míra soběstačnosti v sektoru drůbežího masa se ve srovnání s rokem 2011 snížila o 1,2 p. b. a dosáhla hodnoty 77,5 % (míra soběstačnosti v zemích EU 27 v roce 2012 meziročně vzrostla o 0,3 p. b. a činila 104,4 %).

T8.2/04 - Bilance výroby a spotřeby drůbežího masa a jeho ekonomika

Ukazatel	MJ	2008	2009	2010	2011	2012 ¹⁾	Meziroční index
Bilance							
Stavy drůbeže celkem	tis. ks	27 316,9	26 490,9	24 838,4	21 250,2	20 691,3	97,4
Počáteční zásoba	tis. t j. hm.	6,3	8,7	7,5	7,4	4,0	54,1
Celková výroba ²⁾	tis. t j. hm.	246,8	229,3	188,2	170,1	184,6	108,5
Dovoz ³⁾	tis. t j. hm.	67,5	86,0	89,7	104,9	117,7	112,2
Celková nabídka	tis. t j. hm.	320,6	324,0	285,4	282,4	306,3	108,5
Domácí spotřeba	tis. t j. hm.	257,3	260,1	221,7	216,1	238,1	110,2
Vývoz ³⁾	tis. t j. hm.	54,6	56,4	56,3	62,3	62,6	100,5
Celková poptávka	tis. t j. hm.	311,9	316,5	278,0	278,4	300,7	108,0
Konečná zásoba	tis. t j. hm.	8,7	7,5	7,4	4,0	5,6	140,0
Soběstačnost ⁴⁾	%	95,9	88,2	84,9	78,7	77,5	-1,2
Ekonomika jatečných kuřat							
Náklady na produkci ⁵⁾	Kč/kg ž. hm.	23,77	21,37	21,99	24,18	25,28	104,5
CZV jatečných kuřat	Kč/kg ž. hm.	22,82	20,66	20,38	22,11	23,08	104,4
Souhrnná rentabilita ⁶⁾	%	-4,00	-3,32	-7,32	-8,56	-8,70	-0,14
CZV SRN jatečných kuřat	€/kg ž. hm.	0,85	0,80	0,80	0,89	0,89	100,0
CZV ČR jatečných kuřat	€/kg ž. hm.	0,92	0,78	0,81	0,90	0,92	102,2

1) Údaje o dovozu a vývozu jsou předběžné, rovněž navazující výpočty nabídky, poptávky a spotřeby.

2) Celková výroba zahrnuje výrobu zemědělských podniků a samozásobení.

3) Dovoz a vývoz včetně živých zvířat.

4) Soběstačnost - meziroční index je vyjádřen v p. b. (tj. rozdílem %).

5) Náklady respondentů s podvojným účetnictvím podle výběrového šetření ÚZEI; rok 2012 odhad.

6) Souhrnná rentabilita se rovná nákladové rentabilitě vzhledem k tomu, že se neuvažují žádné přímé podpory.

Meziroční index u souhrnné rentability je vyjádřen v p. b. (tj. rozdílem %).

Pramen: ČSÚ - Výsledky chovu drůbeže, Ceny zemědělských výrobců, Soupis hospodářských zvířat k 1. 4.,

Statistika zahraničního obchodu ČSÚ; AMI; výpočty ÚZEI a MZe

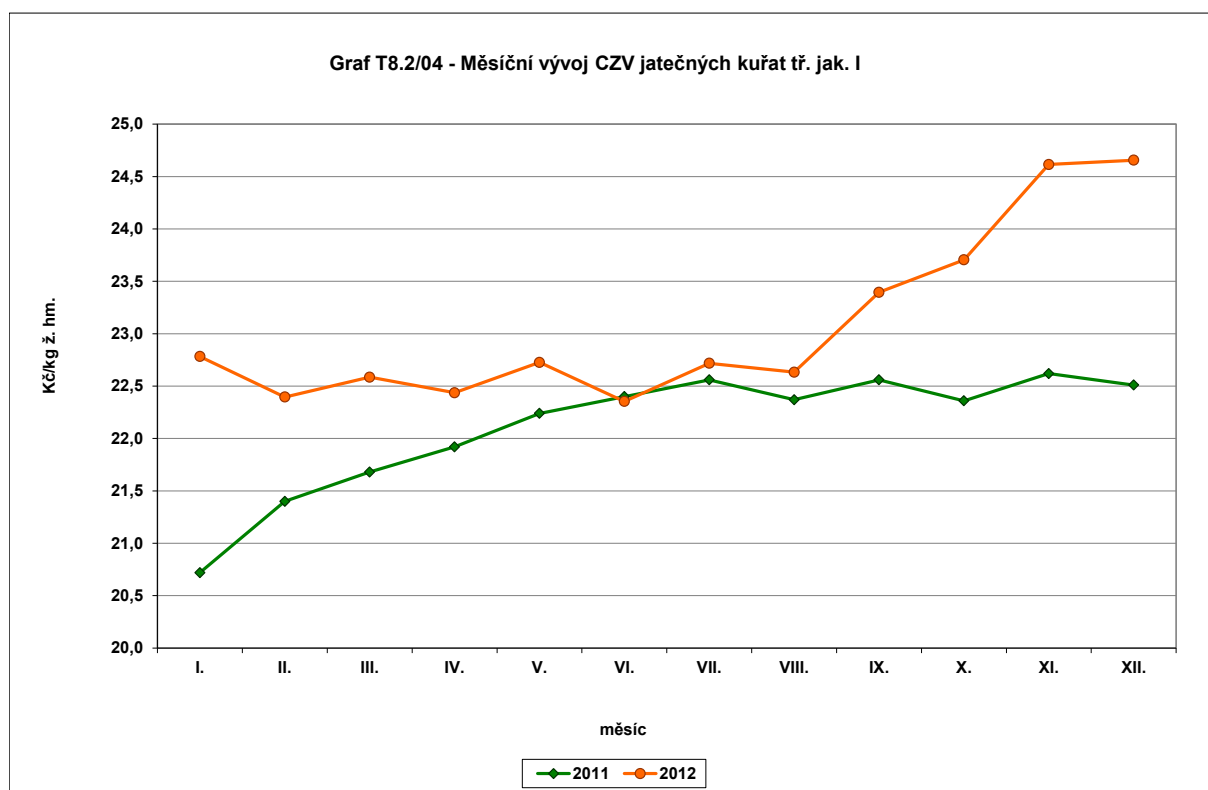
Zpracoval: J. Teichmanová (ÚZEI), M. Roubalová (MZe)

CZV jatečných kuřat tř. I v roce 2012 vzrostla o 4,4 % na 23,08 Kč/kg ž. hm., tj. ve srovnání s rokem 2011 nárůst o 0,97 Kč/kg ž. hm.

Průměrná CZV jatečných kachen se ve srovnání s rokem 2011 zvýšila o 3,1 % na 28,05 Kč/kg ž. hm. CZV brojlerových krůt vzrostla o 5,7 % na 34,70 Kč/kg ž. hm.

Ceny průmyslových výrobců a spotřebitelské ceny kuchařských kuřat reagovaly na vývoj CZV a dosahovaly vyšší úroveň než v roce 2011. Průměrná CPV kuchařských kuřat tř. I vzrostla o 2,6 % na 41,35 Kč/kg a průměrná SC se zvýšila o 8,0 % na 62,57 Kč/kg.

V roce 2012 došlo meziročně znovu k mírnému zhoršení záporné rentability výroby drůbežního masa v ČR. Meziročně byl sice zaznamenán nárůst CZV jatečných kuřat, ale jednotkové náklady na jejich výkrm se podle odhadu ÚZEI u podniků s podvojným účetnictvím v roce 2012 také meziročně zvýšily o 4,5 % na 25,28 Kč/kg ž. hm. Zvýšení nákladů bylo dáno zejména výraznějším nárůstem cen krmných obilovin a tedy i krmných směsí ve srovnání s rokem 2011. Náklady na krmiva se podílely v roce 2012 na celkových nákladech 68,2 % (proti roku 2011 došlo k nárůstu o 0,5 p. b.). V meziročním srovnání vzrostly v roce 2012 podle ČSÚ ceny krmných směsí pro brojlerů o 7,5 %. Podniky s výkrmem jatečných kuřat vykazovaly v roce 2012 ztrátu 2,20 Kč/kg. Ve srovnání s rokem 2011 tak došlo k velmi mírnému zhoršení ekonomiky výkrmu jatečných kuřat o 0,13 Kč/kg.

Pramen: ČSÚ

Zpracoval: J. Teichmanová (ÚZEI)

Vejce

Postavení zemí EU na světovém trhu vajec je dáno jejich přibližně 10% podílem na světové produkci a dále skutečností, že v bilanci obchodu se třetími zeměmi export vajec dlouhodobě výrazně převažuje nad jejich importem. V roce 2012 podle předběžného odhadu EK celková produkce vajec v zemích EU stagnovala na hodnotě 7,3 mil. t a celková spotřeba vajec dosáhla hodnoty 7,2 mil. t. I přes dočasné výraznější snížení produkce, zejména v úvodních měsících roku, byl objem výroby v členských zemích dostatečný pro uspokojení poptávky. V porovnání s předchozím rokem došlo ale ke snížení míry soběstačnosti (o 0,7 p. b.) na hodnotu 102,1 %. Mírné meziroční zvýšení celkové spotřeby vajec bylo dáno

nárůstem spotřeby vajec násadových a vajec pro průmyslové použití, protože spotřeba konzumních vajec se naopak v porovnání s rokem 2011 snížila o 1,7 % na 6,1 mil. t. Spotřeba konzumních vajec na obyvatele byla odhadnuta na 12,2 kg/rok (tj. 212,3 ks/rok) a meziročně se snížila o 2,0 %.

Situace v zahraničním obchodu EU 27 v sektoru vajec byla v roce 2012 v porovnání s předchozím rokem výrazně odlišná. Obchod zaznamenal meziročně velmi výrazné posílení dovozu a zároveň oslabení vývozu do třetích zemí. Hlavním důvodem tohoto vývoje bylo snížení produkce vajec v EU. Od začátku roku 2012 vstoupila v platnost směrnice Rady 1999/74/ES 1999, kterou se stanoví minimální požadavky na ochranu nosnic, zakazující ve všech členských zemích chov nosnic v konvenčních klecích. Přejít na modernější technologie způsobil na evropském trhu dočasné snížení produkce vajec a nižší nabídka se odrazila ve vývoji obchodu s vejci. V roce 2012 se podle předběžných údajů EK dovoz vajec do zemí EU 27 v objemovém vyjádření zvýšil v porovnání s rokem 2011 o 75,1 % na hodnotu 35,4 tis. t. Import z USA se více než zdvojnásobil, o 23 % posílil dovoz z Argentiny a vzrostly rovněž dodávky vajec z dalších zemí. USA se znovu – po jednoletém prvenství Argentiny v roce 2011 – staly nejvýznamnější dovozní zemí s podílem na celkovém dovozu 40,2 % a jejich import dosáhl hodnoty 14,3 tis. t. Podíl Argentiny na celkovém dovozu vajec do zemí EU činil 28,1 %. Vývoz vajec ze zemí EU 27 se v porovnání s rokem 2011 naopak snížil předběžně o 14,9 % na hodnotu 185,1 tis. t. Meziročně vývoz na hlavní trhy, tedy do Japonska a do Švýcarska (kam směřovalo 59 % vývozu vajec ze zemí EU), stagnoval. S výjimkou Ruska a Libye se však export vajec na další trhy meziročně snížil.

V roce 2012 předběžně podle EK průměrná tržní cena vajec na reprezentativních trzích EU 27 velmi výrazně meziročně posílila o 41,1 % na 162,37 €/100 kg (tj. v přepočtu na 2,34 Kč/ks, meziročně se cena po přepočtu zvýšila o 0,72 Kč/ks, tj. o 44,4 %). Cena posílila ve všech členských zemích s výjimkou Dánska a Finska. K nejvýraznějšímu zvýšení ceny vajec došlo v Nizozemsku (o 74,6 %, v přepočtu na 2,04 Kč/ks), Španělsku (o 64,4 %, v přepočtu na 2,33 Kč/ks), Belgii (o 57,8 %) a Portugalsku (o 56,3 %). V rámci sledovaných zemí byla nejvyšší cena zaznamenána v Itálii (230,72 €/100 kg, tj. v přepočtu 3,33 Kč/ks) a ve Švédsku (210,57 €/100 kg, tj. v přepočtu 3,04 Kč/ks). Cena v ČR vzrostla o 49,3 %, v přepočtu na 2,08 Kč/ks.

V roce 2012 byl trh s vejci v ČR charakterizován meziročním poklesem početních stavů nosnic, snížením výroby, dovozu, vývozu i spotřeby a velmi výrazným posílením cen vajec.

V ČR dosáhl průměrný stav nosnic v užitkových chovech v roce 2012 podle ČSÚ 8,1 mil. ks (meziroční pokles o 7,3 %, tj. o 637 tis. ks). Z toho v zemědělském sektoru byla

chována méně než polovina nosnic, tj. 45,7 % (3,7 mil. ks) a v domácích hospodářstvích bylo evidováno 4,4 mil. ks slepic¹²⁹.

V roce 2012 dosáhla podle ČSÚ celková snáška konzumních vajec, včetně domácích hospodářství, 115,0 tis. t (v přepočtu 2 001,3 mil. ks), tj. přibližně 1,6 % produkce zemí EU. Produkce konzumních vajec v zemědělském sektoru meziročně klesla o 9,6 % na 66,1 tis. t (1 149,5 mil. ks), v domácích hospodářstvích dosáhla hodnoty 49,0 tis. t (851,8 mil. ks). Produkce násadových vajec činila podle odhadu ÚZEI přibližně 16,5 tis. t (287,5 mil. ks). Celková produkce vajec v roce 2012 meziročně klesla o 11,1 tis. t. Průměrná roční snáška vajec na slepici v užitkových chovech dosáhla 307,9 ks¹³⁰, v domácích hospodářstvích podle odhadu ČSÚ zůstala na stejné úrovni jako v roce 2011, a to 195 ks vajec.

Dovoz vajec a vaječných hmot do ČR se v roce 2012 velmi mírně snížil v porovnání s rokem 2011 o 1,7 % na 39,6 tis. t (689,0 mil. ks v ekvivalentu skořápkových vajec). Dovoz skořápkových vajec celkem se snížil o 3,1 % a naopak o 1,7 % vzrostl import vaječných hmot. Vajec ve skořápce bylo dovezeno 27,8 tis. t (473,9 mil. ks). Z toho dovoz vajec konzumních činil 25,8 tis. t (436,8 mil. ks), tj. o 1,1 % méně než v roce 2011. Import vajec násadových se meziročně snížil o 23,1 % na 2,0 tis. t (37,0 mil. ks).

Nejvýznamnějším dodavatelem konzumních vajec do ČR bylo v roce 2012 Polsko (157,4 mil. ks, tj. 36,0 % celkového dovozu) a Německo (115,6 mil. ks, tj. 26,5 %). Meziročně se tak podíl Polska významně snížil a podíl Německa naopak výrazně vzrostl. Dovoz ze Slovenska se zvýšil na 66,3 mil. ks a vajec z Lotyšska bylo dovezeno 48,1 mil. ks. Dovoz z těchto čtyř zemí představoval 88,7 % dovozu konzumních vajec do ČR. Dovoz vaječných hmot celkem, tj. sušených a tekutých, v objemovém vyjádření v roce 2012 meziročně vzrostl o 1,7 % na 11,8 tis. t. Dovoz sušených vaječných hmot se meziročně zvýšil o 9,1 % na 1,2 tis. t (v ekvivalentu skořápkových vajec 65,2 mil. ks). Dovoz tekutých vaječných hmot se v roce 2012 velmi mírně zvýšil v porovnání s rokem 2011 o 1,0 % na 10,6 tis. t (v ekvivalentu skořápkových vajec 209,2 mil. ks). Dovoz vajec a vaječných hmot se na domácí spotřebě podílel 25,3 %, což bylo ve srovnání s rokem 2011 o 0,5 p. b. více.

Vývoz vajec a vaječných hmot se v roce 2012 ve srovnání s předchozím rokem snížil o 18,8 % na 16,4 tis. t (285,4 mil. ks v ekvivalentu skořápkových vajec). Vývoz skořápkových vajec celkem se snížil o 13,7 % a o 44,1 % klesl také export vaječných hmot. Vajec ve skořápce bylo vyvezeno 14,5 tis. t (241,6 mil. ks), z toho vajec konzumních 7,2 tis. t (128,9 mil. ks) a vajec násadových 7,3 tis. t (112,7 mil. ks). Největší objem konzumních vajec byl prodán na Slovensko (68,9 mil. ks), vývoz do Německa se meziročně výrazně snížil

---

¹²⁹ Průměrný stav slepic v letech 2010 až 2012 nelze porovnávat s průměrnými stavy v předchozích letech, protože od referenčního roku 2010 ČSÚ nesleduje stavy a krmné dny slepic celkem, ale pouze nosnic.

¹³⁰ V letech 2010 až 2012 se průměrná snáška týká nosnic v zemědělském sektoru, v předchozích letech se týká nosnic a chovných slepic celkem, proto nelze údaje srovnávat.

(38,3 mil. ks). Do těchto dvou zemí bylo v roce 2012 vyvezeno 83,2 % konzumních vajec. Vývoz vaječných hmot celkem, tj. sušených a tekutých, v objemovém vyjádření v roce 2012 meziročně klesl o 44,1 % na 1,9 tis. t. Vývoz sušených vaječných hmot se proti roku 2011 zvýšil o 50,0 % na 0,3 tis. t (v ekvivalentu skořápkových vajec 17,8 mil. ks) a vývoz tekutých vaječných hmot meziročně oslabil o 46,9 % na 1,7 tis. t (v ekvivalentu skořápkových vajec 69,5 mil. ks). V roce 2012 byl podpořen export 2,8 mil. ks vajec. Podíl vývozu vajec včetně vaječných hmot na domácí produkci se v porovnání s předchozím rokem snížil o 1,7 p. b. na 12,5 %. Celkové saldo zahraničního obchodu s vejci v přepočtu na vejce skořápková bylo znovu záporné a dosáhlo hodnoty 23,2 tis. t (ve finančním vyjádření 670,0 mil. Kč).

V roce 2012 byla domácí spotřeba vajec určených ke konzumaci 143,5 tis. t (2 532,4 mil. ks). Spotřeba konzumních vajec na obyvatele se proti roku 2011 snížila a dosáhla hodnoty 13,7 kg/obyv./rok (tj. 237,8 ks/obyv./rok). V roce 2012 míra soběstačnosti meziročně klesla o 3,6 p. b. na hodnotu 84,0 %, zatímco v průměru EU 27 dosahovala 102,1 %.

T8.2/05 - Bilance výroby a spotřeby vajec a jejich ekonomika

Ukazatel	MJ	2008	2009	2010	2011	2012 ¹⁾	Meziroční index
Bilance							
Průměrný stav slepic ²⁾	tis. ks	10 790,9	10 442,8	8 553,6	8 738,6	8 101,6	92,7
Průměrná roční užitkovost ²⁾	ks/nosnici	284,8	290,3	309,3	307,1	307,9	100,3
Celková výroba ³⁾	tis. t	152,1	148,5	139,9	142,7	131,6	92,2
z toho domácí hospodářství	tis. t	53,2	52,7	51,1	51,5	49,0	95,1
Dovoz ⁴⁾	tis. t	25,2	31,0	35,9	40,3	39,6	98,3
Celková nabídka	tis. t	177,4	179,5	175,8	183,0	171,2	93,6
Domácí spotřeba	tis. t	166,3	165,8	161,4	162,9	156,6	96,1
Vývoz ⁴⁾	tis. t	11,1	13,7	14,4	20,2	16,4	81,2
Celková poptávka	tis. t	177,4	179,5	175,8	183,1	173,0	94,5
Soběstačnost ⁵⁾	%	91,5	89,6	86,7	87,6	84,0	-3,6
Ekonomika							
Náklady na produkci ⁶⁾	Kč/ks	1,75	1,92	1,71	1,99	2,07	104,1
CZV tříděných vajec	Kč/ks	1,75	1,73	1,63	1,43	2,23	155,8
Souhrnná rentabilita ⁷⁾	%	0,06	-9,75	-4,85	-28,08	7,59	35,7
Cena EU vejce L a M	€/100 kg	113,21	119,85	111,68	115,06	162,37	141,1
Cena ČR vejce L a M	€/100 kg	109,98	113,83	100,50	96,44	144,03	149,3

1) Údaje o dovozu a vývozu jsou předběžné, rovněž navazující výpočty nabídky, poptávky a spotřeby.

2) Roky 2008 a 2009 údaje o stavech a užitkovosti slepic v užitkových i rozmnožovacích chovech, od roku 2010 uvádí ČSÚ údaje pouze za nosnice v užitkových chovech.

3) Od roku 2010 změna metodiky: ČSÚ - výroba uváděna pouze za užitkové chovy, do celkové výroby byla započtena i násadová vejce (odhad ÚZEI).

4) Dovoz a vývoz včetně násadových vajec. Konverzní koeficienty pro přepočet kg/ks vajec: skořápková vejce 17,4 ks, tekuté vaječné produkty 20 ks, sušené vaječné produkty 72 ks.

5) Soběstačnost - meziroční index je vyjádřen v p. b. (tj. rozdílem %).

6) Náklady respondentů s podvojným účetnictvím podle výběrového šetření ÚZEI.

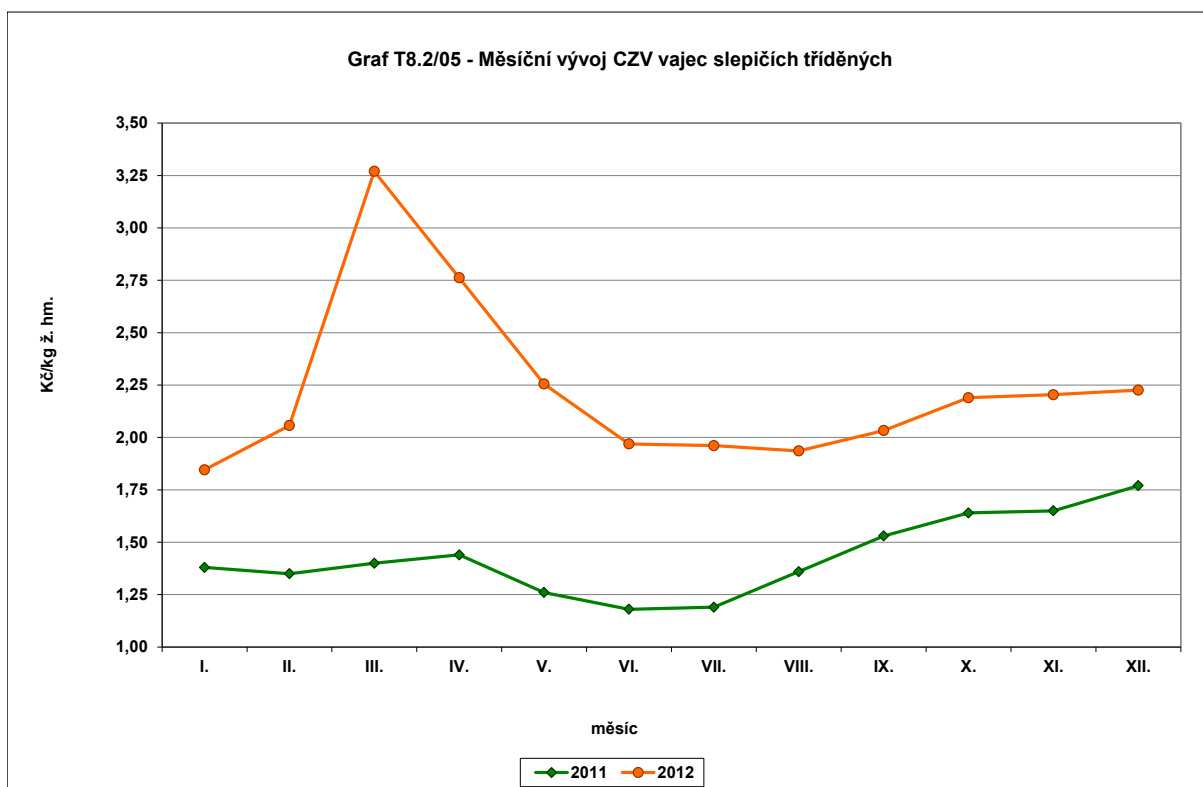
7) Souhrnná rentabilita se rovná nákladové rentabilitě vzhledem k tomu, že se neuvažují žádné přímé podpory. Meziroční index u souhrnné rentability je vyjádřen v p. b. (tj. rozdílem %).

Pramen: ČSÚ - Výsledky chovu drůbeže, Ceny zemědělských výrobců, Statistika zahraničního obchodu ČSÚ; Evropská komise; výpočty ÚZEI a MZe

Zpracoval: J. Teichmanová (ÚZEI), M. Roubalová (MZe)

Průměrná CZV tříděných vajec v roce 2012 dosáhla 2,23 Kč/ks, tj. proti roku 2011 posílení o 55,8 % (zvýšení o 0,80 Kč/ks). Spotřebitelské ceny reagovaly na vývoj cen zemědělských výrobců, průměrná SC v roce 2012 vzrostla proti roku 2011 o 54,8 % na 3,58 Kč/ks.

Meziroční nárůst cen krmných směsí pro nosnice, který činil 5,8 %, byl doprovázen odhadovaným zvýšením nákladů na produkci, ale také velmi výrazným nárůstem CZV tříděných vajec. Meziročně lze tedy předpokládat v roce 2012 výrazné zlepšení rentability produkce vajec.

Pramen: ČSÚ

Zpracoval: J. Teichmanová (ÚZEI)

8.2.4 Ovce, kozy – skopové maso

V EU se v roce 2012 zpomalil dlouholetý pokles stavů ovcí a koz, což mělo vliv na snížení produkce skopového a kozího masa. Obchod se vyznačoval dalším zvýšením vývozu a poklesem dovozu. Celkové stavy ovcí a koz se podle odhadu DG AGRI snížily meziročně o 0,3 %, přičemž stavy ovcí v roce 2011 dosáhly 85,6 mil. ks. Odhaduje se, že v roce 2012 výrazně klesly stavy v Itálii (o 0,9 mil. ks), méně ve Francii a Španělsku (o 0,2 mil. ks v každé ze jmenovaných zemí), zatímco ve Spojeném království vzrostly téměř o 1 mil. ks a v Rumunsku o 0,5 mil. ks. Hrubá produkce skopového a kozího masa podle DG AGRI dosáhla 979 tis. t. Z celkové produkce EU bylo vyvezeno výrazně větší množství než v roce 2011. Vývoz skopového a kozího masa a živých zvířat činil v přepočtu 56,4 tis. t j. hm., což představuje 5,8 % hrubé domácí produkce a meziroční růst o 35,9 %. Nejvýznamnější

destinací byl Hongkong, s velkým odstupem Jordánsko a další destinace v přední Asii včetně Turecka, jehož význam jako exportní destinace EU meziročně výrazně klesl. Dovoz skopového a kozího masa a živých zvířat do EU činil v přepočtu 199,8 tis. t j. hm., tj. o 14,7 % méně než v roce 2011. Dominantním dovozcem byl Nový Zéland, odkud pocházelo 84,9 % celkového dovozu unie. S velkým odstupem se na dovozu podílela Austrálie a další země. Spotřeba skopového a kozího masa v EU celkem klesla podle odhadu DG AGRI na 1 110 t j. hm. a soběstačnost EU dosáhla podle odhadu 88,2 %. Zatímco v NČZ se spotřeba skopového a kozího masa nepatrně zvýšila, v EU 15 klesla o 6 % na 1 031 tis. t j. hm.

Vývoj cen v jednotlivých zemích EU byl značně různorodý. Zatímco průměrná roční CZV těžkých jatečných jehňat ve Spojeném Království vzrostla o 25 % v přepočtu na 5,03 €/kg j. hm. (tj. 126,5 Kč), v Rumunsku klesla o více než polovinu v přepočtu na 2,34 €/kg j. hm. (tj. 58,8 Kč). V průměru za EU činila podle Agrarmarkt Austria (AMA) 5,82 €/kg j. hm. (tj. 125,7 Kč), což je o 3,7 % více než v roce 2011. Z hlavních producentů zemí bylo nejvyšších cen za těžká jehňata dosahováno ve Francii (v průměru za rok 6,18 €/kg j. hm., tj. 155,4 Kč) a v Německu (5,13 €/kg j. hm., tj. 129,0 Kč), nejnižších v Rumunsku. Průměrná CZV lehkých jehňat se snížila o 2,3 % na 6,00 €/kg j. hm. (tj. 156,9 Kč). Lehká jehňata byla realizovaná za nejvyšší ceny ve Španělsku, kde průměrná cena za rok činila 7,10 €/kg j. hm. (tj. 178,5 Kč). Nejnižší úroveň cen lehkých jehňat byla ve Slovinsku ve výši 4,05 €/kg j. hm. (tj. 101,8 Kč).

V České republice pokračoval růst celkových stavů ovcí a koz i růst základního stáda, patrně pod vlivem zvýšené domácí poptávky a příznivých podmínek chovu. K 1. 4. 2012 bylo v ČR evidováno celkem 221,0 tis. ks ovcí a beranů, což je růst o 12,0 tis. ks (5,7 %). V kategorii bahnic vzrostly stavy ze 113,3 tis. ks v roce 2011 na 120,3 tis. ks v roce 2012. Ve srovnání s rokem 2000, kdy po předchozím prudkém poklesu dosáhly stavy ovcí v ČR minima, byl počet ovcí v roce 2012 více než 2,5krát větší. V kategorii koz a kozlů bylo k 1. 4. 2012 evidováno 23,6 tis. ks, což je o 1,5 % více než v předchozím roce. Pozitivní vývoj stavů ovcí a koz byl pravděpodobně stimulován rostoucí spotřebitelskou oblibou produktů chovu a podporou dotačních titulů.

T8.2/06 - Bilance výroby a spotřeby skopového a koziho masa¹⁾

Ukazatel	MJ	2008	2009	2010	2011	2012 ²⁾	Meziroční index
Stavy ovcí celkem	ks	183 618	183 084	196 913	209 052	221 014	105,7
Stavy koz celkem	ks	16 627	16 674	21 709	23 263	23 620	101,5
Výroba	tis. t j. hm.	1,94	1,94	2,15	2,38	3,00	126,1
z toho - domácí hospodářství	tis. t j. hm.	1,65	1,65	1,65	1,89	2,84	150,3
Dovoz ³⁾	tis. t j. hm.	0,46	0,48	0,31	0,34	0,36	105,9
Celková nabídka	tis. t j. hm.	2,40	2,42	2,46	2,72	3,36	123,5
Domácí spotřeba	tis. t j. hm.	2,32	2,35	2,34	2,64	3,28	124,2
Vývoz ³⁾	tis. t j. hm.	0,08	0,07	0,12	0,08	0,08	100,0
Celková poptávka	tis. t j. hm.	2,40	2,42	2,46	2,72	3,36	123,5
Míra soběstačnosti ⁴⁾	%	83,6	82,6	91,9	90,2	91,5	1,3

1) Koefficient přepočtu živé hmotnosti na jatečnou = 0,46.

2) Údaje o dovozu a vývozu jsou předběžné, rovněž navazující výpočty nabídky, poptávky a spotřeby.

3) Dovoz a vývoz včetně živých zvířat.

4) Meziroční index u soběstačnosti je vyjádřen v p. b. (tj. rozdílem %).

Pramen: ČSÚ; MZe; Statistika zahraničního obchodu ČSÚ; Svaz chovatelů ovcí a koz

Zpracoval: I. Bošková (ÚZEI), M. Roubalová (MZe)

Porážky ovcí a koz meziročně klesly, avšak vzhledem k vyšší porážkové hmotnosti se domácí produkce zvýšila. Přitom již tradičně převažoval způsob samozásobení. Celkové porážky ovcí včetně domácích porážek dosáhly podle odhadu ČSÚ 131,4 tis. ks, z toho 106,4 tis. ks jehňat. Z uvedených počtů bylo podle údajů ČSÚ na jatkách poraženo 10,4 tis. ks ovcí (včetně 8,4 tis. ks jehňat), tzn. pouze 7,9 % celkově poražených kusů ovcí. Počet poražených ovcí celkem se meziročně snížil o 9,0 %, pokles však připadal na domácí porážky, neboť počet zvířat poražených na jatkách naopak vzrostl o 0,2 tis. ks. Průměrná porážková hmotnost jehňat na jatkách meziročně mírně vzrostla a činila 33,1 kg ž. hm./ks. Odhadovaná průměrná porážková hmotnost jehňat při zohlednění domácích porážek však dosáhla 37,6 kg ž. hm., což je o 5,6 kg více než v předchozím roce. Porážky koz včetně domácích porážek činily podle odhadu ČSÚ 26,5 tis. ks. Počet poražených koz na jatkách činil 481 ks. Celková domácí produkce skopového a koziho masa vzrostla o 26,1 % a její přírůstek byl spotřebován na domácím trhu. Míra domácí soběstačnosti dosáhla 91,5 %.

Cenový vývoj v ČR podléhá specifikům samozásobení a jen malá část produkce je ovlivněna cenovým vývojem na evropském trhu. Průměrná CZV jatečných jehňat v ČR dosáhla 51,75 Kč/kg ž. hm., což je o 1,05 Kč více než bylo vykázáno v předchozím roce. V zahraničním obchodě se v celkovém přepočtu na skopové a kozí maso dovoz nepatrně zvýšil a vývoz stagnoval. Ve vývozu převažovala položka živých ovcí, jichž bylo vyvezeno 2 054 ks (tj. meziročně o 35 ks více), z toho více než polovina do Rakouska. Dalšími destinacemi byla Francie, Maďarsko a jiné země. Vývoz skopového masa byl naopak meziročně o 0,01 tis. t nižší, zejména z důvodu ztrát na švýcarském a německém trhu. Slovensko, tradiční a dominantní vývozní destinace, odebralo 97,4 % vyvezeného skopového a koziho masa. Podíl skopového a koziho masa na celkovém exportu činil 30,1 %. Dovoz se mírně zvýšil a uskutečnil se výhradně v mase. Téměř polovina množství byla dovezena z Nového Zélandu, větší množství bylo dovezeno i ze Španělska, Německa a Belgie. Na

zbytku dovozu skopového a kozího masa se podílelo 9 zemí z Evropy i ze zámoří. Dovoz živých ovcí, stejně jako zahraniční obchod s živými kozami, se tradičně pohyboval kolem nuly.

Chov ovcí a koz je podporován v rámci národních doplňkových plateb. Sazba národní doplňkové platby směřovaná na chov ovcí a koz činila v roce 2012 celkem 370,97 Kč/VDJ a sazba národní doplňkové platby směřovaná na chov přežvýkavců byla stanovena ve výši 504,56 Kč/VDJ. Přepočítacím koeficientem 0,15 připadlo na oprávněnou bahnici a kozu v součtu celkem 131,33 Kč. V souladu s článkem 68 nařízení Rady (ES) č. 73/2009, který umožňuje směřovat část přímých plateb na ohrožené sektory, byla na základě nařízení vlády č. 60/2012 Sb. stanovena pro rok 2012 platba ve výši 1 886,80 Kč/bahnici a/nebo kozu. Další přímé podpory byly zaměřeny zejména na udržování a zlepšování genetického potenciálu a podporu kontroly užitkovosti. Podpora chovatelů ovcí a koz pokračovala i v rámci systému SAPS na plochu obhospodařované půdy a současně byly vypláceny i další podpory z národních zdrojů v rámci „Zásad“ a dalších nepřímých podpor (podrobně viz kapitola 2).

V plemenné skladbě stavů ovcí tvoří zhruba polovinu plemena s kombinovanou užitkovostí a zhruba 40 % masná plemena. Zbytek představují plodná a dojná plemena. Zpracování ovčího a kozího mléka se uskutečňuje v místech chovů ovcí a koz, přesto se řada produktů dostává na trh, zejména v podobě ovčích a kozích sýrů, jejichž spotřebitelská obliba stále stoupá. Výrobky se mimo prodeje ze dvora a dalších doplňkových forem prodeje začínají prosazovat i v nabídce řetězcových prodejen. Chov ovcí a koz v ČR stále představuje perspektivní oblast živočišné výroby. Pastva ovcí a koz patří k tradičním způsobům šetrného hospodaření v krajině. Chov malých přežvýkavců je významnou součástí produkčního užití trvalých travních ploch. Jejich význam vzrůstá zejména v hospodářsky méně příznivých podhorských a horských oblastech, kde dokáží efektivně využít i porosty nevhodné pro chov skotu. V České republice je chov malých přežvýkavců ve značné míře spojen s ekologickým způsobem hospodaření a nabízí tak nejen produkty ekologického chovu, ale významně přispívá k zachování kulturního rázu krajiny a dalších mimoprodukčních efektů ekologického chovu.

8.3 *Produkce potravinářského odvětví celkem a podle rozhodujících oborů*

Podle ČSÚ průmyslová produkce představující produkci za průmysl celkem v roce 2012 klesla meziročně o 1,2 %. Tento výsledek ovlivnilo zejména 4. čtvrtletí. Předtím tato produkce naposledy poklesla v předkrizovém roce 2008 (o 1,8 %) a v krizovém roce 2009 (o 13,6 %). Pokles v roce 2012 byl v kontextu s nižší domácí poptávkou a oslabením poptávky ze zahraničí při zpomalování ekonomického růstu v zemích EU. V hodnoceném roce 2012 byl meziroční růst dosažen pouze v pěti odvětvích zpracovatelského průmyslu (nejvíce přispěla výroba motorových vozidel, přívěsů a návěsů).

Výroba potravinářských výrobků (CZ-NACE 10) zaznamenala v roce 2012 pokles produkce o 1,9 %, tj. přírůstek k meziročnímu růstu byl vyčíslen v p. b. tedy mírně záporný (-0,1 p. b.). Podle tohoto hodnocení se posledně zmíněná výroba zařadila až na 16. místo. Výroba nápojů (CZ-NACE 11) zaznamenala v hodnoceném roce meziroční pokles o 1,5 % a příspěvek k růstu produkce výše uvedeného sektoru se s ohledem na poměrně její nízký objem prakticky neprojevil (0,0 p. b.). Tato výroba se podle příspěvku k růstu produkce průmyslu zařadila na 11. místo.

V EU výroba potravinářských výrobků a nápojů (Eurostat, 2012) je největším odvětvím zpracovatelského průmyslu měřeno indikátorem obratu (16,0 %), přidané hodnoty (13,8 %) a zaměstnanosti (14,6 %).

Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb (VV a S) v b. c. v ČR ve sledovaném roce 2012 za obě hodnocené výroby, tj. potravinářských výrobků (CZ-NACE 10) a nápojů (CZ-NACE 11) celkem, u souboru podniků s 50 a více zaměstnanci, meziročně vzrostly o 2,7 %, z toho u potravinářských výrobků o 2,5 % a u výroby nápojů o 3,5 %.

Objem zmíněných tržeb u obou hodnocených odvětví celkem dosáhl 241,1 mld. Kč. (za výrobu potravinářských výrobků bylo vykázáno 187,4 mld. Kč a za výrobu nápojů 53,7 mld. Kč). Zvýšení tržeb v hodnoceném roce 2012 bylo u potravinářských výrobků ovlivněno růstem cen zejména ve 4. čtvrtletí. U nápojů, kde se projevil mírnější růst tržeb, působil jednak vliv cen, který tržby zvedal, ale současně i opačně působící faktor, znamenající zastavení prodeje a snížení odbytu, zejména konzumních lihovin v důsledku metanolové aféry.

Ceny výrobků a služeb zpracovatelského průmyslu v roce 2012 meziročně vzrostly v průměru o 2,3 % a u potravinářských výrobků, nápojů a tabáku o 3,5 %. Pouze u skupiny potravinářských výrobků, vč. souvisejících služeb a prací pak o 3,4 %. Významným důvodem pro zvýšení cen potravinářských výrobků byl růst cen v zemědělské výrobě celkem v roce 2012 meziročně o 4,1 %. Nejvyšší nárůst cen (o více než 7 %) byl zaznamenán u ostatních potravinářských výrobků (do nichž patří výrobky na bázi cukru, jehož cena byla ovlivněna výrazně vyššími cenami cukrovky a některé jiné výrobky – hotové pokrmky, homogenizované a dietní potraviny aj.), a dále u průmyslových krmiv, což je v kontextu se zvýšením cen obilovin (o 5 %). Zvýšení cen se týkalo všech skupin potravinářských výrobků s výjimkou mléčných výrobků a zmrzlin (při poklesu o 1,9 %), jako důsledek snížení ceny kravského mléka v zemědělství. Pokles cen nastal také u mlýnských a škrobářských výrobků (o 4,9 %), a to z důvodu výrazného snížení cen průmyslových brambor. Ceny u nápojů, které nebyly výrazně ovlivněny cenami v zemědělství, ale situací na trhu a dalšími opatřeními, se meziročně zvýšily (o 4 %).

Index průmyslové produkce ve výrobě potravinářských výrobků (leden až prosinec 2012 v porovnání se stejným obdobím předchozího roku) činil podle předběžných čísel ČSÚ 98,1 a u výroby nápojů 97,8. Ve stejném období týž index za zpracovatelský průmysl celkem

činil 99,4 a za průmysl celkem 99,3. Celý průmysl se tak po vzestupu produkce v roce 2011 dostal v hodnoceném roce 2012 prakticky do stagnace.

Jednotlivé potravinářské výrobní obory, resp. jejich skupiny (podle trojciferného třídění CZ-NACE 10), reprezentované soubory podniků s 50 a více zaměstnanci, se v roce 2012 vyvíjely takto:

Výroba masa a masných výrobků i v hodnoceném roce zůstala svou výkonností klíčovým oborem v potravinářské výrobní struktuře. Objem tržeb za prodej VV a S i výkonů vč. obchodní marže tato výroba meziročně navýšila v kontextu s růstem cen zpracovatelů (o 2,4 %, resp. o 3,3 %), který navázal na vyšší ceny zemědělských výrobců jatečných zvířat. Poměrně příznivý cenový vývoj tak zabránil poklesu výkonnosti u tohoto oboru, který by jinak nastal vzhledem ke snížení výroby hovězího a vepřového masa a jen mírném nárůstu výroby drůbežího masa. Avšak zvýšené ceny vstupů vedly k meziročnímu růstu výkonové spotřeby, což je souhrn nákladů na spotřebované náklady a služby. Vyšší výkonová spotřeba naopak způsobila pokles účetní přidané hodnoty (vyjadřující rozdíl mezi výkony vč. obchodní marže a výkonovou spotřebou), tedy jednoho z indikátorů konkurenceschopnosti.

Zpracování ryb zůstalo minoritním oborem v rámci potravinářské výrobní struktury. U tohoto oboru stále přetrvává sezónnost, typická především pro období vánoc. Zpracování ryb bylo úzce spojeno s jejich produkcí. K posílení domácí poptávky po sladkovodních rybách a výrobcích z nich přispívaly marketingové a propagační aktivity a její výkonnost se mírně snížila (-0,1 p. b.).

Zpracování ovoce, zeleniny a brambor jako obor opět oslabilo meziročně svou pozici v hodnoceném roce z pohledu úrovně výkonnosti (-0,2 p. b.), a to i při růstu cen zpracovatelů. Taktéž meziročně poklesla tvorba účetní přidané hodnoty. Uvedený vývoj je v kontextu se situací ve sklizni ovoce a především zeleniny, které bylo pro zpracování dodáno méně (snížení ploch a poškození vymrznutím) a dovozem finálních výrobků, jenž představoval konkurenci domácím výrobcům.

Výroba rostlinných a živočišných tuků a olejů ve sledovaném roce, po předchozím růstu výkonnosti, v ekonomických indikátorech v roce 2012 (hrubém operačním přebytku i v přepočtu tohoto indikátoru na zaměstnance – blíže uvedeno v části 10.3) oslabilo. Tento vývoj nastal v kontextu se snížením výroby olejů a tuků, když výroba margarínů a jedlých tuků zaznamenala prakticky útlum a ceny vstupů vč. olejin, vzrostly.

Výroba mléčných výrobků, při meziročních vyšších dodávkách mléka ke zpracování, a jejich využití především ke zvýšení výroby sušeného odstředěného mléka, což není z hlediska trhu atraktivní výrobek, vedly ve svém důsledku ke snížení objemu tržeb za prodej VV a S, a tím i pozice oboru (-0,4 p. b.). Naopak úroveň účetní přidané hodnoty, při docílení nižší výkonové spotřeby, v kontextu s poklesem ceny nakupovaného mléka se meziročně zvedla. Také u konzumních výrobků se změnila skladba tuzemské produkce. Pokles nastal jak

u konzumních mlék, tak i jogurtů a ostatních zakysaných výrobků. Naopak se výrazně zvýšila výroba másla a tavených sýrů, po nichž vzrostla poptávka.

Výroba mlýnských a škrobářských výrobků, v níž výroba mlýnských výrobků je rozhodující, v hodnoceném roce mírně posílila (0,2 p. b.). Tento trend je spojen s meziročním růstem tržeb za prodej VV a S v mlýnské výrobě, při dobré surovinové základně v zemědělské prvovýrobě. Meziroční vývoj účetní přidané hodnoty u mlýnské výroby při výrazném zvýšení úrovně výkonové spotřeby, vyvolané růstem cen vstupů, však vykázal sestupný trend. U škrobářské výroby byl zaznamenán meziroční pokles tržeb za prodej VV a S a rovněž dosaženého objemu účetní přidané hodnoty, a to v kontextu s navýšením výkonové spotřeby, kde se též projevil růst cen vstupů.

Výroba pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků v hodnoceném roce meziročně svou výkonnost neposílila, měřeno tržbami za prodej VV a S (-0,5 p. b.), a to při poměrně výrazném zvýšení cen průmyslových výrobců pečiva a cukrářských výrobků. Stejný trend zaznamenal i indikátor účetní přidané hodnoty, a to vlivem podoboru trvanlivého pečiva a cukrářských výrobků, zatímco u běžných pekařských výrobků byl meziroční vývoj vcelku příznivý.

Výroba ostatních potravinářských výrobků – cukru, kaka, čokolády a cukrovinek, zpracování čaje a kávy a další výroby především vyšší fáze zpracování (hotové pokrmy, homogenizované a dietní potraviny aj.) svou výkonnost, měřenou tržbami za prodej VV a S, v hodnoceném roce v oborové struktuře posílila (0,8 p. b.). V této skupině výrob dosáhla výrazné růstové dynamiky výroba cukru v kontextu s úspěšnou kampaní z pohledu výroby bílého cukru v ČR. Naopak nejvýrazněji v této skupině výrob pokleslo zpracování čaje a kávy, resp. koření a aromatických výrobků, které v roce 2011 svůj tržní podíl zvýšilo. Menší meziroční snížení nastalo i u dalších výrob této skupiny včetně výroby kaka, čokolády a cukrovinek. Meziroční pokles nastal i u indikátoru účetní přidané hodnoty, s výjimkou již zmiňované výroby cukru.

Výroba hotových krmiv, měřeno tržbami za prodej VV a S, svou výkonnost meziročně posílila (0,2 p. b.), a to v kontextu s výrazným nárůstem cen průmyslových výrobců krmiv. Zvýšení úrovně u zmíněného indikátoru se týká zejména průmyslových krmiv pro zvířata v zájmovém chovu. Naopak u účetní přidané hodnoty hodnocené výroby, byl v souvislosti se zvýšením výkonové spotřeby, jejíž výše byla nepříznivě ovlivněna růstem cen vstupů, zaznamenán pokles.

Výroba nápojů (CZ-NACE 11) jako celek, zaznamenala meziročně zvýšení výkonnosti měřeno tržbami a mírné účetní přidanou hodnotou. U jednotlivých výrob této skupiny se situace vyvíjela takto:

- u piva se prosazoval trend rozšiřování sortimentu piv, od nealkoholických až po ležáky a speciální a ochucená piva, resp. mixy piva a limonád, a to zejména v nevratných

obalech; tomu odpovídaly i investice do technologického vybavení pivovarů, inovací a značek;

- u lihovin se v kontextu s prohibicí a ztrátou důvěry spotřebitelů, zejména u konzumních lihovin (tuzemák, vodka) projevoval útlum poptávky, který se nepříznivě odrazil i v ekonomických indikátorech; útlum se dařilo překonávat až ve 4. čtvrtletí 2012;
- pro víno nebyl sledovaný rok příliš příznivý a při poměrně stabilní tuzemské poptávce byl deficit vyrovnán především importem z tradičních vinařských zemí;
- u nealkoholických nápojů a stáčení minerálních vod a pitné vody do lahví pokračoval v hodnoceném roce pro obor nepříznivý trend z minulých let, spočívající v substituci těchto nápojů, jinými, cenově dostupnějšími.

Meziroční srovnání oborové a výrobní struktury potravinářského průmyslu uvádí tab. T8.3/01. Celkový objem tržeb za prodej VV a S za rok 2012 za výrobu potravin a výrobu nápojů, jak bylo již výše uvedeno, činil 241,1 mld. Kč (100 %).

T8.3/01 - Oborová a výrobní struktura potravinářského průmyslu podle tržeb za prodej vlastních výrobků a služeb

Výrobní obor	Podíl na tržbách v b. c. (%)		
	2011	2012	rozdíl ²⁾
Zpracování masa a výroba masných výrobků	17,1	17,7	0,6
Zpracování a konzervování ryb	0,7	0,6	-0,1
Zpracování a konzervování ovoce a zeleniny	2,0	1,8	-0,2
Výroba rostlinných a živočišných tuků a olejů	3,4	3,2	-0,2
Výroba mléčných výrobků	15,8	15,4	-0,4
Výroba mlýnských a škrobářských výrobků	2,2	2,4	0,2
Výroba pekařských a cukrářských výrobků	10,4	9,9	-0,5
Výroba ostatních potravinářských výrobků	15,9	16,7	0,8
Výroba průmyslových krmiv	9,9	10,1	0,2
Výroba nápojů	22,6	22,2	-0,4
Výroba potravin a výroba nápojů celkem	100,0	100,0	x

1) Údaje za rok 2011 dosud nebyly zpřesněny.

2) Procentní body.

Pramen: ČSÚ - CZ-NACE 10 + CZ-NACE 11; oborové údaje vlastní výpočty (podniky 50 a více zaměstnanců)

Zpracoval: J. Mezera (ÚZEI)

Největší propad v oborové struktuře, měřeno podílem tržeb, zaznamenala výroba nápojů. Naopak nejvíce posílila výroba rostlinných a živočišných tuků a olejů a výroba průmyslových krmiv.

8.4 Obnovitelné zdroje energie

V roce 2012 byl přijat zákon č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie, který od 1. 1. 2013 nahrazuje předchozí zákon č. 180/2005 Sb., o obnovitelných zdrojích energie.

Hlavní obecné změny nového zákona jsou tyto:

- Pro všechny OZE (mimo malé vodní elektrárny) je možnost zvolit režim výkupní ceny pouze do instalovaného výkonu 100 kWe, pro vyšší výkony má podpora pouze formu zeleného bonusu (s výjimkou biologicky rozložitelného komunálního odpadu).
- Vykupovat bude nově obchodník, tzv. „vykupující“ či „povinný vykupující“, zelený bonus vyplácí Operátor trhu.
- Důsledně bude dodržován Národní akční plán (NAP) OZE do r. 2020, to znamená, že při dosažení cílových hodnot může být podpora nových zařízení pro následující rok zastavena.

Pro oblast bioenergie (biomasa, bioplyn) zákon zavádí především tyto změny:

- Podpora výroby elektřiny z OZE spalováním pro existující zdroje podle stávající legislativy bude ukončena v roce 2015 a dále bude přiznána pouze elektřině vyrobené ve vysokoúčinné kombinované výrobě elektřiny a tepla (KVET).
- Podpora výroby elektřiny z bioplynu pro nové zdroje bude platit pouze při KVET a pokud bioplyn bude pocházet alespoň z 30 % jiné biomasy než cíleně pěstované na orné půdě a trvalých porostech a pouze při efektivním využití alespoň 50 % primární energie biomasy, ze které je bioplyn vyroben.

Nově zaváděná omezení podpory elektřiny vyráběné z biomasy by měla ovlivnit trh s biomasou tak, že bude dostupnější pro zdroje, které ji efektivně energeticky využijí. Oproti dosavadní praxi jsou vytvořeny podmínky pro lepší flexibilitu ovlivňování vývoje zvláště pro jednotlivé typy OZE, aby se plánovaných cílů dosáhlo bez nežádoucích excesů.

Nárůst výroby energie u některých druhů OZE v ČR v letech 2010-11¹³¹ ukazuje tab. T8.4/01. Celkový podíl obnovitelné energie na primárních energetických zdrojích (PEZ) činil dle MPO 7 % v roce 2011. Tento odhad se vztahuje k energii obsažené v použitém palivu (nezohledňuje účinnost zařízení).

Podíl obnovitelných zdrojů energie v roce 2011 na hrubé výrobě elektřiny na celkové tuzemské spotřebě elektřiny dosáhl 8,3 % a jejich podíl na hrubé výrobě tepelné energie okolo 8 %. Podíl OZE na konečné spotřebě se podle mezinárodní metodiky výpočtu pohyboval okolo 10 %.

---

¹³¹ Poslední dostupné údaje jsou za rok 2011.

T8.4/01 - Celková energie z OZE a její podíl na PEZ¹⁾ v ČR v letech 2010-2011

Zdroje obnovitelné energie	Obnovitelná energie celkem (TJ)	Podíl na OZE (%)	Podíl na PEZ (%)	Obnovitelná energie celkem (TJ)	Podíl na OZE (%)	Podíl na PEZ (%)	Meziroční index (OZE)
	2010			2011			
Biomasa (mimo domácnosti)	34 322,4	28,8	1,8	35 710,2	27,8	2,0	104,0
Biomasa (domácnosti)	48 486,1	40,7	2,6	46 326,0	36,1	2,5	95,5
Vodní elektrárny	10 042,1	8,4	0,5	7 067,4	5,5	0,4	70,4
Biologicky rozložitelná část TKO²⁾	2 625,7	2,2	0,1	3 344,7	2,6	0,2	127,4
Biologicky rozložitelná část PRO a ATP²⁾	975,1	0,8	0,1	932,7	0,7	0,1	95,7
Bioplyn	7 392,5	6,2	0,4	10 456,4	8,1	0,6	141,4
Kapalná biopaliva a biokapaliny	9 807,2	8,2	0,5	12 554,0	9,8	0,7	128,0
Tepelná čerpadla (teplo prostředí)	1 775,7	1,5	0,1	2 193,4	1,7	0,1	123,5
Solární termální kolektory	366,5	0,3	0,0	478,3	0,4	0,0	130,5
Větrné elektrárny	1 207,8	1,0	0,1	1 429,2	1,1	0,1	118,3
Fotovoltaické systémy	2 216,5	1,9	0,1	7 855,3	6,1	0,4	354,4
Celkem	119 217,6	100,0	6,4	128 347,5	100,0	7,1	107,7

1) PEZ = primární energetické zdroje.

2) TKO = tuhý komunální odpad, PRO = průmyslové odpady, ATP = alternativní paliva.

Pramen: Statistiky MPO

Zpracoval: J. Weichert (ÚZEI)

Pevná biomasa stále zaujímá největší podíl na energii z obnovitelných zdrojů, i když tento podíl meziročně klesá – z 69,5 % v roce 2010 na 63,9 % v roce následujícím. Je to způsobeno především růstem podílů v ostatních druzích obnovitelné energie – podíl kapalných biopaliv a biokapalin vzrostl na 9,8 %, bioplynu na 8,1 % a fotovoltaiky na 6,1 % v roce 2011. Podíly ostatních druhů obnovitelné energie se udržují na více méně stejné úrovni, u vodních elektráren došlo i k poklesu podílu jimi vyrobené elektrické energie na celkové energii z OZE.

8.4.1 Využití zemědělské produkce v energetice

Energetické využívání pevné biomasy pro výrobu elektrické a tepelné energie spočívá především ve spalování dřevní hmoty (včetně celulózových výluhů) a v malé míře i rostlinné hmoty, jak samostatně, tak spolu s neobnovitelnými palivy za účelem výroby elektřiny a tepla především ve větších energetických provozech.

Pro výrobu elektrické i tepelné energie je dále využíván bioplyn vyrobený v bioplynových stanicích.

Výroba elektřiny z biokapalin dosáhla v roce 2011 jen malého podílu 0,13 % na elektřině vyrobené z OZE, v případě výroby tepelné energie byl tento podíl (prakticky) nulový.

T8.4/02 - Výroba energie z biomasy mimo domácnosti v roce 2011

Typ biomasy	Výroba elektrické energie			Výroba tepelné energie		
	výroba elektřiny (MWh)	dodávka do sítě (MWh)	spotřeba paliva (t)	hrubá výroba tepla (GJ)	prodej tepla (GJ)	spotřeba paliva (t)
Palivové dřevo	0,0	0,0	0,0	360 065,2	0,0	34 653,0
Odpad, štěpka	820 007,0	678 546,4	845 217,6	8 415 716,7	1 801 723,0	1 005 721,8
Celulózní výluhy	526 202,8	28 073,2	266 494,2	6 609 280,6	171 284,1	833 133,4
Rostlinné materiály	111 020,6	99 035,3	94 979,8	429 334,3	359 518,6	40 266,0
Brikety a pelety	218 019,5	186 914,9	143 491,4	316 126,4	183 531,9	23 087,3
Ostatní biomasa	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Biokapaliny	9 327,2	105,8	1 584,0	2 102,1	740,2	99,9
Biomasa celkem	1 684 571,2	992 675,6	1 351 767,0	16 132 625,4	2 516 797,8	1 936 961,3

Pramen: Statistiky MPO

Zpracoval: J. Weichet (ÚZEI)

V roce 2011 bylo (tab. T8.4/02) vyrobeno celkem 1 685 GWh elektřiny spalováním biomasy (meziroční nárůst o 12,9 %) a bylo na to spotřebováno celkem 1 351,8 tis. t biomasy, z toho neupravené (neaglomerované) rostlinné hmoty 95 tis. t (tj. 7 %).

Výroba tepelné energie spalováním biomasy (mimo domácnosti) v roce 2011 dosáhla 16 133 TJ (meziroční nárůst o 0,4 %), z toho většina byla opět spotřebována ve vlastním závodě. Z celkového množství spalovaného paliva (1 937 tis. t) činil podíl neaglomerovaných rostlinných materiálů pouze 40 tis. t (meziroční pokles o 10,3 %). Zdaleka největší podíl spotřebovávaného paliva (tzn. biomasy) tvořil dřevní odpad, piliny, kůra, štěpka a zbytky po lesní těžbě (1 006 tis. t, podíl 52 % na celkové spotřebě paliva) a celulózní výluhy (833 tis. t, podíl 43 % na celkové spotřebě paliva).

Pro domácnosti odhaduje MPO v roce 2011 množství spotřebované biomasy na výrobu tepla v objemu cca 3,56 mil. t (meziročně pokles o 4,5 %), přičemž rostlinné materiály představují jen nepatrný zlomek tohoto množství.

Statistika MPO o zahraničním obchodu s pevnou biomasou vhodnou pro energetické účely (tzn. pro výrobu elektřiny a tepla) uvádí, že v roce 2011 bylo dovezeno celkem 227 tis. t a vyvezeno celkem 642 tis. t biomasy (jednalo se o dendromasu), tedy celkově kladné saldo ve výši 415 tis. t.

Energeticky využívaný bioplyn vzniká při anaerobní fermentaci jednak v komunálních a průmyslových čistírnách odpadních vod jako skládkový plyn, a také při fermentaci zemědělských odpadů a produktů. Vyrobena energie je využívána jak pro výrobu tepelné energie (především pro vlastní potřebu provozů, např. čistíren odpadních vod), tak i pro výrobu elektrické energie, především v případě zemědělských bioplynových stanic, jejichž počet v posledních letech výrazně rostl.

Podle statistik MPO bylo v roce 2011 k energetickým účelům využito celkem 499,9 mil. m³ bioplynu, což je výrazně více než v roce předchozím (351,1 mil. m³, meziroční nárůst o 42,4 %), přičemž výroba bioplynu v průmyslových čistírnách roste jen velmi pomalu

a produkce skládkového plynu mírně klesá. Celkem bylo do statistiky výroby bioplynu pro energetické účely zahrnuto 360 bioplynových stanicích. Hlavní podíl (72,9 %) byl vyroben v bioplynových stanicích.

V celkem 186 zemědělských bioplynových stanicích (meziroční nárůst o 71 stanic, tj. 61,7 % s 318 zařízeními na výrobu elektrické energie o celkovém instalovaném elektrickém výkonu 133 MW) bylo v roce 2011 vyrobeno 724,8 GWh (z toho dodáno do sítě 634,8 GWh, tj. 87,6 %). Dále bylo v těchto stanicích vyrobeno celkem 1 015 821 GJ tepla, vlastní spotřeba včetně ztrát dosáhla 807 391 GJ (tj. 79,5 %).

Již tak rychlý rozvoj výroby bioplynu k energetickým účelům dále akceleroval i v roce 2012. K 31. 12. 2012 evidovala CzBA (Česká bioplynová asociace, o. s., České Budějovice) celkem 481 bioplynových elektráren (všech typů) v provozu na území České republiky s instalovaným výkonem 363,24 MW a výrobou (1. 1. 2012 – 31. 12. 2012) 1 406 GWh, přičemž bylo dosaženo podílu bioplynu 15,9 % na energii OZE.

8.4.2 Využití zemědělské produkce v dopravě

Užití biopaliv v České republice je v současné době určováno především legislativní povinností jejich přimíchávání k minerálním pohonným hmotám. Tato povinnost byla poprvé zavedena od září 2007 pro přídavek FAME v motorové naftě (2 % objemová), od roku 2008 i pro přídavek bioetanolu do benzínu.

T8.4/03 - Vývoj minimálních podílů biopaliv v ČR v objemových procentech a v procentech energetického obsahu (e. o.)

Ukazatel	2008		2009		2010		2011-2012	
	% V/V	% e. o.	% V/V	% e. o.	% V/V	% e. o.	% V/V	% e. o.
Podíl FAME v motorové naftě	2,0	1,8	4,5	4,1	5,4	5,0	6,0	5,5
Podíl etanolu v motorových benzinech	2,0	1,3	3,5	2,3	3,9	2,6	4,1	2,7
Podíl biosložky v pohonných hmotách celkem	-	1,6	-	3,3	-	3,8	-	4,2

*Pramen: VÚZT; Sdružení pro výrobu bionafty
Zpracoval: J. Weichet (ÚZEI)*

Zákon č. 201/2012 Sb. z 2. 5. 2012 o ochraně ovzduší zahrnuje povinnost zajištění minimálního obsahu biopaliv a povinnost snižování emisí CO₂ z pohonných hmot v jejich úplném životním cyklu tak, aby se dosáhlo ve srovnání se základní hodnotou produkce emisí CO₂ pro referenční palivo snížení o 2 % do 31. 12. 2014, o 4 % do 31. 12. 2017 a o 6 % do 31. 12. 2020. Nařízení vlády č. 351/2012 Sb. z 3. 10. 2012 o kritériích udržitelnosti biopaliv stanovuje také vyšší úspor emisí CO₂ při jejich používání oproti emisím CO₂ referenčního fosilního paliva, které musí činit nejméně:

- 35 % do 31. 12. 2016;
- 50 % od 1. 1. 2017;
- 30 % od 1. 1. 2018 v případě biopaliv vyrobených ve stacionárním zdroji, uvedeném do provozu 1. 1. 2017 nebo později.

V tab. T8.4/04 jsou uvedeny kapacity, termín zahájení provozu a základní použitá surovina pro výrobu bioetanolu. V roce 2012 výrobu zajišťovaly pouze závody Agroetanol Tereos TTD, a. s. Dobrovice a závod Ethanol Energy, a. s., Vrdy.

T8.4/04 - Výrobní kapacity bioetanolu v ČR v roce 2012

Společnost	Zahájení výroby	Roční produkční kapacita		Základní použitá surovina
		hl	t	
Agroetanol Tereos TTD, a. s. (lihovar Dobrovice)	říjen 2006	1 000 000	79 000	cukrová řepa
PLP, a. s. (lihovar Trmice)	listopad 2007	1 000 000	79 000	obiloviny, kukuřice
Ethanol Energy, a. s. (lihovar Vrdy)	říjen 2007	700 000	55 200	obiloviny, kukuřice
Korfil, a. s. (lihovar Hustopeče)	srpen 2008	1 000 000	79 000	obiloviny
CELKEM		3 700 000	292 200	

*Pramen: VÚZT; Sdružení pro výrobu bionafty; Svaz lihovarů ČR
Zpracoval: J. Weichet (ÚZEI)*

Výroba, dovoz, vývoz a hrubá spotřeba bioetanolu, dovoz bio-ETBE a hrubá spotřeba E85 ve vozidlech k takovému palivu určených („flexi fuel vehicles“) v ČR v roce 2012 a pro porovnání v letech 2009 až 2011 uvádí tab. T8.4/05.

T8.4/05 - Bilance výroby, obchodu a spotřeby bioetanolu (t)

Ukazatel	2009	2010	2011	2012	Meziroční index
Výroba	89 625	94 523	54 412	102 195	187,8
Dovoz	32 939	10 361	35 696	5 184	14,5
Vývoz	50 953	36 556	7 378	16 644	225,6
Hrubá spotřeba	74 936	69 037	78 961	89 592	113,5
Dovoz bio-ETBE	9 800	15 351	13 969	10 970	78,5
Spotřeba E85	51	801	5 450	15 523	284,8

*Pramen: VÚZT; Sdružení pro výrobu bionafty
Zpracoval: J. Weichet (ÚZEI)*

Tuzemská výroba bioetanolu se v roce 2012 zvýšila téměř o 88 % ve srovnání s rokem 2011, výrazně se snížil jeho dovoz a naopak více než dvojnásobně vzrostl jeho vývoz. Výrazně se zvýšila spotřeba paliva E85.

Pro výrobu bioetanolu se v roce 2012 spotřebovalo 838,3 tis. t technické cukrovky a 88,4 tis. t zrna kukuřice¹³². Při výnosu cukrovky 63,26 t/ha a zrna kukuřice 7,78 t/ha dosáhla

¹³² *Pramen: MPO – Eng(MPO) 6-12.*

tomu odpovídající sklizňová plocha u cukrovky 13,3 tis. ha a u kukuřice 11,4 tis. ha. Podíl plochy cukrovky technické zpracované na bioetanol z celkové sklizňové plochy této plodiny dosáhl 21,6 %, v případě kukuřice na zrno se jednalo o podíl 9,52 %. Na výrobu 1 litru bioetanolu se tak spotřebovalo cca 9,3 kg cukrovky, resp. 2,13 kg zrna kukuřice.

Průměrná velkoobchodní cena benzínu BA 95N v roce 2012 byla 28,61 Kč/l (spotřební daň 12,84 Kč/l), paliva E85 19,10 Kč/l (průměrná spotřební daň 3,21 Kč/l).

Celková tuzemská produkční kapacita závodů na výrobu FAME v roce 2012 mírně poklesla na 410 tis. t. Výrobu certifikovaného FAME ovšem prakticky zajišťovaly jen společnosti Preol, a. s. Lovosice, Primagra, a. s. Milín a Oleo Chemical, a. s. Liberec s celkovou výrobní kapacitou 225 tis. t. Někteří z ostatních výrobců buď výrobu přerušili, případně se připravovali na řízenou likvidaci, nebo se zaměřili na dílčí činnosti, jako je lisování řepky olejné a prodej řepkového oleje. Někteří další výrobci zajišťovali výrobu směsné motorové nafty SNM30 spojenou s nákupem FAME a dodávku SNM30 a FAME na trh s motorovými palivy. Průměrné využití výrobních kapacit kleslo ze 49,4 % v roce 2011 na 42,1 % v roce 2012, tento trend poklesu odpovídá vývoji v Evropě.

Bilance výroby FAME v ČR, vývoz, dovoz a hrubou spotřebu uvádí tab. T9.4/06.

T8.4/06 - Bilance výroby FAME a SNM30 (t)

Položka	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční index
Výroba FAME celkem	75 173	154 923	197 988	210 092	172 729	82,2
Výroba SNM30 celkem	19 428	23 762	101 023	155 812	100 888	64,7
Dovoz FAME	43 657	10 866	21 707	54 294	78 314	144,2
Vývoz FAME	33 588	24 221	35 232	16 796	6 703	39,9
Hrubá spotřeba	88 121	135 572	184 188	245 216	242 267	98,8
Výrobní kapacity	312 000	425 000	425 000	425 000	410 000	96,5

Pramen: VÚZT; Sdružení pro výrobu bionafty; MPO

Zpracoval: J. Weichet (ÚZEI)

Výroba FAME v roce 2012 byla téměř o 18 % nižší než v roce 2011. Hrubé spotřeby 242 267 t bylo dosaženo o 44 % zvýšeným dovozem oproti roku 2011 a snížením vývozu na 40 % úrovně roku 2011. V roce 2012 se vyrobilo cca 12 750 t FAME z použitých kuchyňských olejů a živočišných tuků. U SNM30 došlo ke snížení na cca 65 % úrovně roku 2011.

Pro výrobu FAME se v ČR v roce 2012 spotřebovalo cca 407 950 t řepky olejné¹³³. To při průměrném výnosu 2,76 t/ha představuje plochu 147 808 ha, respektive 36,8 % její celkové sklizňové plochy v roce 2012.

¹³³ *Pramen: VÚZT a Sdružení pro výrobu bionafty.*

Průměrná velkoobchodní cena nafty v roce 2012 byla 28,27 Kč/l (z toho spotřební daň 10,95 Kč/l), směsné nafty 26,74 Kč/l (spotřební daň 7,665 Kč/l), čisté bionafty B100 24,30 Kč/l (nulová spotřební daň).

8.5 Rybářství

Rybářství v ČR patří z hlediska chovu ryb specializovaného na produkci rybího masa ke stabilizovanému a ekonomicky efektivnímu sektoru. V České republice se rybářství člení do dvou základních odvětví, a to na produkční rybářství a dále na hospodaření v rybářských revírech.

Nejvýznamnější oblastí rybářství je v ČR historicky rybníkářství. Toto odvětví je tradiční součástí zemědělství a patří z hlediska produkce rybího masa mezi úspěšné oblasti zemědělské výroby. Rybníky však plní mnoho dalších významných mimoprodukčních funkcí, jako je krajinytvorná, retenční, protipovodňová a přispívají také k zachování biodiverzity, apod. Celková plocha rybníků a vodních nádrží na našem území dosahuje 52 tis. ha. V českých podmínkách je chov ryb realizován přibližně ve 24 tisících rybnících a vodních nádržích. Z nich v roce 2012 obhospodařovali členové Rybářského sdružení plochu 35,6 tis. ha (meziroční pokles o 2,4 %), ostatní chovatelé pak přibližně 7 tis. ha. Zastoupení tržních druhů ryb je dlouhodobě poměrně stabilní. Hlavní chovanou rybou v produkčním rybářství je tradičně kapr obecný, jako doplňkové druhy jsou chovány býložravé ryby (tolstolobik bílý a tolstolobec pestrý, amur bílý), lososovité ryby (zejména pstruh duhový a siven americký), lín obecný a dravé ryby (štika obecná, candát obecný a sumec velký).

Na území ČR v současné době působí přibližně sto podniků, které se zabývají chovem sladkovodních ryb, z toho téměř 88 % tvoří členské subjekty Rybářského sdružení. Produkční rybářství je také provázáno se službami, které jsou pro činnost tohoto odvětví nezbytné (např. výroba různých síťových systémů, související techniky a technologie apod.).

Další důležitou aktivitou, s níž je rybářství spojeno, je hospodaření na tekoucích vodách, podpora existence rybních druhů, ale především udržování rovnováhy rybních společenstev v povrchových vodách, jmenovitě ve vodotečích a dalších vodních útvarech. Tuto činnost provozuje na území ČR přibližně 400 tis. sportovních rybářů, kteří jsou organizováni převážně ve dvou největších rybářských svazech (Český rybářský svaz, Moravský rybářský svaz). V roce 2012 dosahoval výlov ryb na udici podle odhadu 4,0 tis. t ž. hm., z toho více než 79 % (3,2 tis. t) se na něm podílel kapr. Z ostatních druhů ryb pak převažoval cejn velký a štika (celkem 0,3 tis. t ž. hm.).

Tržní produkce ryb v ČR je dlouhodobě vyrovnaná, bez výrazných výkyvů a dosahuje v ročním průměru kolem 20 tis. t ž. hm. Celková produkce tržních ryb získaných chovem dosáhla v roce 2012 celkem 20,8 tis. t, což představovalo ve srovnání s historicky produkčně nejúspěšnějším rokem 2011 pokles o 1,0 % (tj. o 0,20 tis. t). Více než 96 % výlovu pocházelo z rybníčních chovů a zbytek připadl na ryby chované ve speciálních zařízeních. Průměrná

produkce z jednoho hektaru rybníka dosahovala přibližně 489 kg ryb, což bylo meziročně o 7 kg méně. V celkové tržní produkci ryb tradičně dominoval kapr, jehož bylo v roce 2012 vyprodukováno 18,0 tis. t ž. hm. V meziročním srovnání to představovalo pokles produkce o 1,1 %, tj. o 0,2 tis. t ž. hm. Podíl této ryby na celkové tržní produkci dosáhl necelých 87 %. Z ostatních druhů ryb se na ní podílely býložravé ryby – amur a tolstolobik 4,8 % (1,0 tis. t) a lososovité ryby 3,7 % (0,8 tis. t). Téměř polovina z celkové tržní produkce ryb (9,5 tis. t ž. hm.) byla v roce 2012 prodána na českém trhu především v podobě živých ryb. Nabídka kapra byla v rovnováze s požadavky domácího a zahraničního trhu. Kapr je v ČR stále považován za sezónní rybu, neboť více než dvě třetiny produkce se podle údajů Rybářského sdružení ČR prodají koncem roku v souvislosti s vánočními svátky. V roce 2012 se CZV kapra ve srovnání s rokem 2011 meziročně snížila o 2,6 % (o 1,29 Kč/kg) na 48,98 Kč/kg ž. hm., zatímco spotřebitelská cena (kapr chlazený, mražený) zaznamenala nárůst o 8,8 %.

T8.5/01 - Produkce ryb z rybníků a dalších rybochovných zařízení (tis. t ž. hm.)

Ukazatel	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční index
Produkce	20,4	20,1	20,4	21,0	20,8	99,0
v tom - vývoz²⁾	9,8	10,7	10,4	10,9	10,9	x
- zpracování	1,7	1,6	1,8	2,1	2,3	109,5
Spotřeba na osobu v kg/rok¹⁾	1,32	1,37	1,42	1,46	1,46	100,0

1) Spotřeba sladkovodních ryb v kg/obyv./rok, rok 2012 kvalifikovaný odhad RS ČR.

2) Vývoz od roku 2012 zahrnuje také chlazené a zmražené sladkovodní ryby.

Pramen: Rybářské sdružení České republiky; Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Zpracoval: M. Abrahamová (ÚZEI)

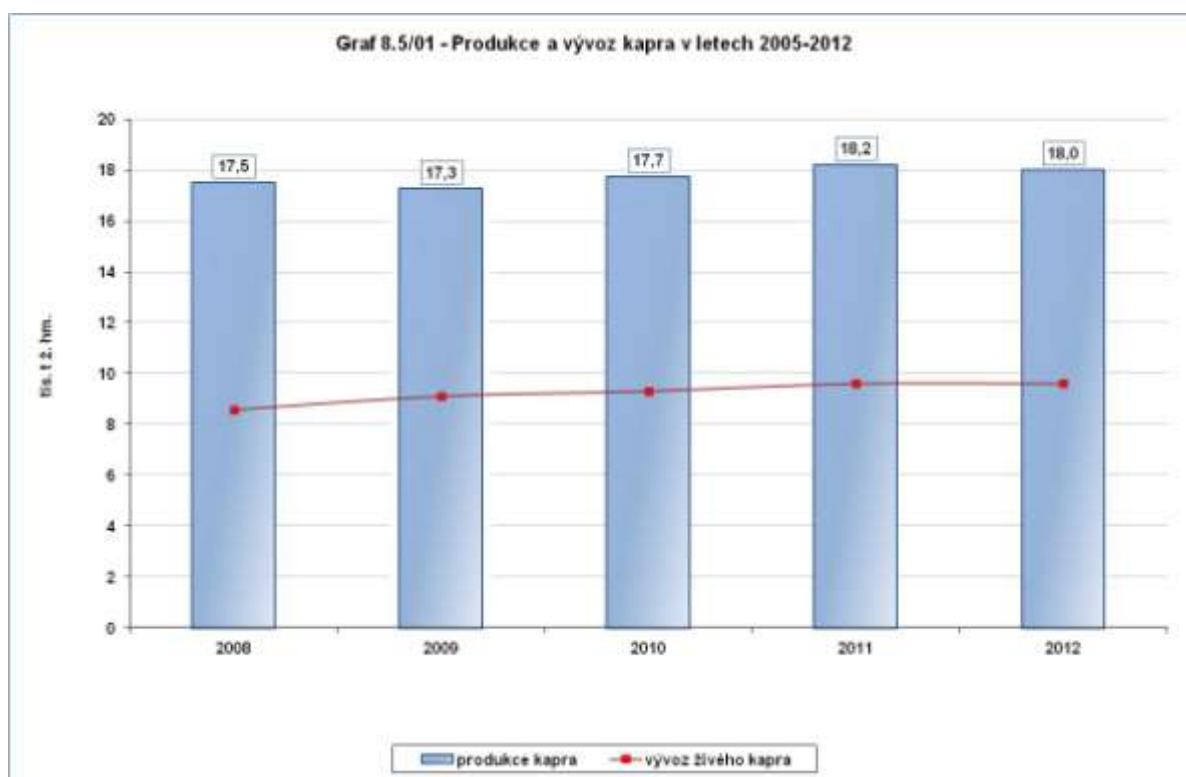
V ČR je ročně zpracováno přibližně 8-11 % z celkové tržní produkce sladkovodních ryb. V roce 2012 bylo v ČR takto zpracováno celkem 2 317 t ž. hm., což představovalo meziroční zvýšení o 9,5 %, tj. o 0,2 tis. t a podíl 11,1 % z celkové domácí tržní produkce sladkovodních ryb. Z tohoto objemu bylo více než 79 % prodáno na českém trhu a zbytek byl exportován.

Zahraněční obchod se sladkovodními rybami v ČR vykazuje dlouhodobě kladné saldo. V roce 2012 byla objemová i finanční bilance zahraničního obchodu opět aktivní ve výši 8,2 tis. t ž. hm. a 362,2 mil. Kč. Celkový vývoz živých ryb včetně chlazených a mražených v roce 2012 dosáhl 10,9 tis. t ž. hm. za 524,1 mil. Kč. Z toho export živých ryb představoval více než 91 % a v roce 2012 klesl o 8,3 % (tj. o 0,9 tis. t). Převažoval z 92 % vývoz kapra, kterého bylo v roce 2012 exportováno 9,6 tis. t ž. hm. za průměrnou cenu 48,17 Kč/kg ž. hm. (v roce 2011 to bylo 49,18 Kč/kg ž. hm.). Hlavními odběrateli této nejvýznamnější české sladkovodní ryby byly tradičně tři sousední země – Německo, Polsko a Slovensko, kam směřovalo více než 66 % z celkového vývozu živého kapra. K dalším významnějším odběratelům této ryby patřily dále Francie a Rakousko s 18% podílem na jejím exportu. Kromě kapra se ve velmi malém objemu na vývozu podílel pstruh (2,2 %), jehož hlavním odběratelem bylo Německo a Slovensko. Vývoz chlazených a mražených sladkovodních ryb

byl poměrně nízký a podílel se na celkovém exportu necelými 9 %. Převažoval v něm ze 47 % pstruh a 43 % kapr.

Dovoz sladkovodních ryb do ČR byl ve srovnání s vývozem výrazně nižší. V roce 2012 dosáhl 2,7 tis. t v přepočtu na ž. hm. v celkové hodnotě 161,9 mil. Kč. Převažoval import chlazených a mražených sladkovodních ryb (68 %), kterých bylo nakoupeno za 99 mil. Kč. Na jejich dovezeném objemu se nejvýznamněji podílely lososovité ryby 93 % (1,2 tis. t), které pocházely převážně z Turecka a Španělska.

Živých sladkovodních ryb bylo v roce 2012 nakoupeno 0,9 tis. t ž. hm. v hodnotě 62,5 mil. Kč. V meziročním srovnání se jejich dovoz nezměnil. Hlavním dodavatelem sladkovodních ryb do ČR byly v roce 2012 v případě pstruhů Slovensko, Španělsko a Francie (0,62 tis. t), zatímco kapr pocházel převážně z Maďarska (0,24 tis. t).

Pramen: Rybářské sdružení ČR, ČSÚ – Statistika zahraničního obchodu

Zpracoval: M. Abrahamová (ÚZEI)

Spotřeba ryb v ČR, zahrnující sladkovodní i mořské ryby v roce 2011 dosahovala 5,4 kg/obyv./rok, z toho spotřeba sladkovodních ryb byla 1,43 kg/obyv./rok. V roce 2012 podle odhadu Rybářského sdružení ČR dosahovala roční spotřeba sladkovodních ryb na obyvatele přibližně 1,46 kg a zůstala tak na úrovni roku 2011.

Produkční rybářství je v ČR podporováno z národních zdrojů a rovněž ze zdrojů EU. V současné době jsou v tomto odvětví využívány především následující podpory:

- Národní resortní podpory (state aid), poskytované v rámci dotačních programů stanovených v „Zásadách“ na základě zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, týkající se

akvakultury a sladkovodního rybolovu (Kontrola užítkovosti, Speciální poradenství pro živočišnou výrobu, Školní závody, Podpora mimoprodukčních funkcí rybníků a Genetické zdroje).

- Operační program Rybářství 2007-2013, na základě kterého mohou rybáři čerpat finanční prostředky určené na investice do produkce akvakultury, vyrovnávací platby na zlepšení vodního prostředí, opatření v oblasti zdraví ryb, investice do zpracování ryb a uvádění na trh, na rozvoj nových trhů ryb a na pilotní projekty. Intervence OP Rybářství si kladou rovněž za cíl posílit domácí poptávku po sladkovodních druzích ryb a výrobcích z nich prostřednictvím marketingových a propagačních aktivit vedoucích ke zvýšení spotřeby sladkovodních ryb. Prostředky z tohoto operačního programu jsou hrazeny ze tří čtvrtin ze zdrojů EU v rámci EEF a z jedné čtvrtiny z národních zdrojů (podrobněji kap. 2.1.2 OP Rybářství).

8.6 Včelařství

Včelařství se v ČR řadí k významným odvětvím živočišné výroby. Jeho hlavní ekonomický přínos spočívá v opylování kulturních a volně rostoucích rostlin včelami. Velký význam má rovněž produkce medu jako biologicky hodnotné potraviny, ale také další včelí produkty (např. propolis, pyl, mateří kašička, jed, vosk aj.). Česká republika je v produkci medu dlouhodobě soběstačná, zatímco většina členských zemí EU 27 vykazuje v průměru vyšší spotřebu medu, než je jeho produkce.

K silným stránkám českého včelařství patří jednak struktura chovatelů co do počtu chovaných včelstev, ale i poměrně rovnoměrné rozložení stanovišť včelstev na našem území. Za slabou stránku lze považovat současnou převažující vyšší věkovou strukturu chovatelů.

Rok 2012 byl v sektoru včelařství charakterizován meziročním úbytkem stavů včelstev, výrazným snížením produkce medu, poklesem výnosu na včelstvo a mírným zhoršením bilance zahraničního obchodu.

V roce 2012 bylo v ČR evidováno podle Českého svazu včelařů (dále jen ČSV) 48,1 tis. aktivních chovatelů s 540,7 tis. včelstvy, z toho členové ČSV tvořili 97,0 % s podílem z celkového počtu včelstev 97,7 %. Ve srovnání s rokem 2011 se mírně zvýšil počet včelařů – členů ČSV o 0,3 % (tj. o 151). Počet chovaných včelstev naopak meziročně klesl o 4,4 %, tj. o 24,7 tis. Počet včelstev připadajících na jednoho včelaře se již několik let pravidelně zvyšuje. V roce 2012 se však tento trend zbrzdil, neboť ve srovnání s rokem 2011 došlo k mírnému snížení koncentrace včelstev na chovatele o 4,6 % (tj. o 0,5 včelstva). Z hlediska počtu včelstev připadajícího na jednoho včelaře v ČR výrazně převažují zájmoví chovatelé (tzv. „malovčelaři“), kterých bylo v roce 2012 evidováno celkem 38 tis. (tj. 79 %). Výrazná převaha včelařů chovajících do 15 včelstev v ČR zajišťuje optimálním způsobem nejefektivněji rovnoměrnou službu zaměřenou na opylování rostlin v krajině a současně dává

ideální předpoklady pro produkci regionální potraviny s možností nabídky na celém území ČR.

V ČR docházelo v předchozích letech k rostoucí koncentraci chovu včel u větších chovatelů¹³⁴. V roce 2012 se tento trend zastavil, neboť bylo registrováno 110 těchto profesionálních včelařů, což v meziročním srovnání představovalo snížení o 8,3 % (tj. o 10 chovatelů).

Rok 2012 byl z hlediska snůšky medu průměrný až lehce podprůměrný. Produkce medu byla v porovnání s rekordním rokem 2011 výrazně nižší a dosáhla 7,3 tis. t, což představovalo meziroční pokles o 35,1 % (tj. o 4,0 tis. t). Ve srovnání s pětiletým průměrem 2007-2011 však byl její pokles mírnější, a to pouze o 8,8 % (o 0,7 tis. t). Také průměrný výnos medu na včelstvo se v roce 2012 meziročně výrazně snížil o 32,2 % (tj. o 6,4 kg) a dosáhl 13,6 kg. Proti průměru let 2007-2011 však opět klesl mírněji (o 12,4 %, tj. o 1,9 kg). Většina produkce medu v ČR je tradičně prodána včelaři přímo koncovému spotřebiteli formou tzv. „prodeje ze dvora“, který umožnila novela veterinárního zákona¹³⁵. Kromě toho je med také vykupován výkupními organizacemi, odkud je pak distribuován do obchodní sítě nebo vyvážen. Podle dostupných hlášení bylo v roce 2012 takto od včelařů vykoupeno 28,7 % (2,1 tis. t) z celkové snůšky medu.

T8.6/01 - Stavby včelstev, produkce a výnos medu v ČR

Ukazatel	MJ	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční index
Počet včelstev celkem	ks	461 086	497 946	528 186	565 419	540 705	95,6
Prům. počet včelstev na včelaře	ks	10,11	10,82	11,34	11,77	11,23	95,4
Produkce medu	t	6 078	6 891	7 455	11 301	7 331	64,9
Výnos medu na včelstvo	kg/rok	13,18	13,84	14,11	19,99	13,56	67,8

Pramen: Český svaz včelařů

Zpracoval: M. Abrahamová (ÚZEI)

Spotřeba medu na obyvatele v ČR za rok dosahuje 0,7 kg, což přibližně odpovídá průměru EU, ale ve srovnání s některými evropskými zeměmi jako je Německo, Rakousko a Řecko je relativně nízká. Snahou je zvýšit spotřebu medu nejen prodejem tradičního balení, ale i širší nabídkou sortimentu výrobků obsahujících med, jako jsou např. směsi ovoce s medem, masné výrobky (např. šunky, paštiky), pekárenské výrobky a různé druhy medoviny. Také ČSV propagoval spotřebu kvalitního medu za podpory ČR a EU formou projektu „Bez medu to nejde“.

Bilance zahraničního obchodu s medem se v roce 2012 proti roku 2011 mírně zhoršila, ale nadále zůstala aktivní. V objemovém vyjádření dosáhla 135,3 t a v hodnotovém vyjádření 22,3 mil. Kč. Ve srovnání s rokem 2011 se bilance zahraničního obchodu zhoršila o 158,7 t

¹³⁴ Za profesionální chovatele lze považovat včelaře vlastníciho 150 a více včelstev.

¹³⁵ Vyhláška č. 289/2007 Sb. o veterinárních a hygienických požadavcích na živočišné produkty, které nejsou upraveny přímo použitelnými předpisy Evropských společenství.

a o 24,6 mil. Kč. Hlavní příčinou tohoto vývoje bylo meziroční omezení vývozu medu v důsledku poklesu domácí produkce, nárůstu jeho ceny a navýšení dovozu, především levnějších druhů medu.

V roce 2012 v porovnání s rokem 2011 se zvýšil dovoz medu do ČR o 1,8 % (tj. o 37 t) na 2 103 t v celkové hodnotě 149,2 mil. Kč. Tradičně dominoval import ze třetích zemí (79 %) především vlivem poměrně nízké dovozní ceny, která dosahovala 55,24 Kč/kg. Nejvýznamnějšími obchodními destinacemi byly Ukrajina, Čína a Moldávie, odkud pocházela více než polovina (1 664 t) z celkového importu. Nakupovaný med z EU byl za dovozní hodnotu 130,29 Kč/kg a pocházel především z Německa. V roce 2012 bylo z ČR vyvezeno celkem 2 239 t medu v hodnotě 171,6 mil. Kč a téměř celý objem směřoval do členských zemí EU. Meziročně došlo k mírnému snížení exportu o 5,1 %, tj. o 121 t. Nejvýznamnějšími odběrateli českého medu byly Rumunsko (581 t), Slovensko (540 t), Německo (473 t) a Polsko (319 t). Do těchto čtyř zemí bylo v roce 2012 prodáno více než 85 % z celkového objemu vývozu v celkové sumě 148,5 mil. Kč. Do ČR byl dovážen med za průměrnou hodnotu 70,95 Kč/kg a vyvážen za 76,64 Kč/kg.

V ČR je včelařství podporováno formou národních podpor (state aid) a zároveň ze zdrojů EU formou tříletých včelařských programů. Na základě zákona č. 252/1997 Sb. o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, byla v roce 2012 opět poskytnuta chovatelům včel národní dotace 1.D. směřovaná na zabezpečení opylování zemědělských hmyzosnubných rostlin. Celkem bylo na 538,2 tis. včelstev vyplaceno 74,8 mil. Kč, což představovalo skutečně vyplacenou subvenci na včelstvo v hodnotě 139 Kč (v roce 2011 to bylo 97,50 Kč).

V roce 2012 byl již druhým rokem realizován třetí Český včelařský program, který byl schválen EU na období 2011–2013. K hlavním cílům tohoto programu patří zajištění stavů včelstev pro dostatečné opylení zemědělských kultur a planě rostoucích rostlin, získání nejen nových včelařů, ale zároveň zvýšení počtů včelstev stávajících chovatelů jako součást rozvoje venkova a multifunkčního zemědělství. Dále je program zaměřen na zvýšení počtu větších včelařských provozů s počtem včelstev nad 20 a zvláště pak na zvýšení počtů profesionálních včelařů, chovajících více než 150 včelstev. Tento program byl v roce 2012 realizován podle schválené dokumentace.

V návaznosti na rozhodnutí orgánů Evropské unie bylo také v roce 2012 realizováno nařízení vlády č. 197/2005 Sb., o stanovení podmínek poskytnutí dotace na provádění opatření ke zlepšení obecných podmínek pro produkci včelařských produktů a jejich uvádění na trh. Jeho novelizace umožnila snížení limitů investovaných částek pro nákup zařízení v rámci opatření „technická pomoc“ a racionalizace kočování. Tím došlo k výraznému zpřístupnění dotací i pro menší chovatele. Od roku 2008 byla přidělena finanční částka čerpána v plné výši (tj. na 100 %). Výjimku tvořil pouze rok 2011, kdy došlo k mírnému poklesu čerpání, neboť byly zpřísněny podmínky pro opatření racionalizace kočování. V roce

2012 byla přidělená suma opět čerpána v plné výši (66,4 mil. Kč), z ní největší podíl (55,6 %) tvořila podpora technické pomoci.

T8.6/02 - Přehled čerpání tříletého programu dotací podle opatření (tis. Kč)

Ukazatel	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční index
Technická pomoc	24 167	26 792	24 030	34 460	36 897	107,1
Boj proti varoáze	13 816	10 198	11 448	11 112	15 949	143,5
Racionalizace kočování	7 844	10 765	11 503	5 016	4 478	89,3
Obnova včelstev	8 526	8 705	8 903	8 804	8 159	92,7
Rozbory medu	505	471	503	1 836	937	51,0
Celkem čerpáno	54 859,0	56 931	56 387	61 231	66 420	108,5
Možnost čerpání	54 860,0	56 962	56 389	62 653	66 421	106,0
Čerpání v %	100,0	99,9	100,0	97,7	100,0	x

Pramen: SZIF

Zpracoval: M. Abrahamová (ÚZEI)

Dále je Českému svazu včelařů jako občanskému sdružení poskytována dotace z titulu usnesení vlády ČR č. 410/2012 k hlavním oblastem státní dotační politiky vůči nestátním neziskovým organizacím. Z ní jsou vydělovány prostředky na aktivity spojené s prací se včelařskou mládeží a činnosti, které nejsou podporovány z prostředků EU. Dotace ze státního rozpočtu v roce 2012 dosáhla 21,7 mil. Kč. Pracovní společnosti nástavkových včelařů (PSNV-CZ¹³⁶) byla poskytnuta v roce 2012 dotace z téhož zdroje na monitoring varroázy – pozorovací stanice ve výši 203 tis. Kč.

8.7 Okrasná produkce

Okrasné zahradnictví zahrnuje květinářství, okrasné a ovocné školkařství. V horizontu posledních pěti let se tento sektor podílel na rostlinné výrobě 5-7 % a na celkové tuzemské zemědělské produkci 2-3 %. V roce 2011 se podíl okrasného zahradnictví v rostlinné výrobě meziročně snížil o 1,5 p. b. na 5,1 % a na celkové produkci zemědělského odvětví se okrasné zahradnictví podílelo 3,0 %, tj. meziroční snížení o 0,6 %. Spotřeba květin, sadby a osiv se v ČR každoročně zvyšuje. V roce 2011 vzrostla meziročně o 7,5 % na 9 530,3 mil. Kč.

V souladu s evropským trendem zaujímají největší podíl objemu květinářské produkce v ČR květiny záhonové a hrnkové, které vykazují výrazný meziroční nárůst. Ke snižování naopak dochází u květin řezaných a zeleně.

Zahraniční obchod s květinami v ČR je vysoce pasivní. V roce 2012 se dovezly do ČR květiny za 2 942,3 mil. Kč, zatím co vývoz byl realizován pouze ve výši 378,0 mil. Kč.

¹³⁶ PSNV-CZ – pracovní společnost nástavkových včelařů CZ, o. s., která v ČR působí od roku 2000 a věnuje se vzdělávací, publikační a osvětové činnosti a propaguje moderní a jednoduché včelaření. V poslední době spravuje dobrovolný Varroamonitoring systém a propaguje šlechtění zaměřené na upevnění varroatolerance.

Záporné saldo zahraničního obchodu se sice meziročně o 1,9 % snížilo, ale přesto dosáhlo výše téměř 2,6 mld. Kč.

T8.7/01 - Bilance zahraničního obchodu s květinami

Ukazatel	MJ	2008	2009	2010	2011	2012 ¹⁾	Meziroční index
Dovoz	mil. Kč	2 461,9	2 648,3	2 665,9	2 908,1	2 942,3	101,2
Vývoz včetně reexportu	mil. Kč	195,2	246,3	294,3	294,6	378,0	128,3
Saldo zahraničního obchodu	mil. Kč	-2 266,7	-2 402,0	-2 371,6	-2 613,5	-2 564,3	98,1

1) Za rok 2012 jsou údaje předběžné.

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČR

Zpracoval: I. Buchtová (MZe)

Celková hodnota dovozu květin má každoročně stoupající tendenci. Od roku 2008 vzrostl dovoz o 480,4 mil. Kč, což představuje nárůst o 20 %. Největším dodavatelem květin do ČR bylo podle předběžných údajů v roce 2012 Nizozemsko (69 % realizovaného importu), následovalo Německo (12 %), Kolumbie, Itálie, Keňa a Ekvádor.

Stoupající trend má rovněž vývoz a reexport květinářských produktů z ČR. Nejvíce se na tomto exportu podílejí hrnkové rostliny a skupina řezané zeleně. Hlavními odběrateli jsou Německo a Slovensko, dále také Rakousko, Maďarsko a Rusko.

Spotřebitelské ceny květin se v ČR meziročně neustále zvyšují. Průměrné roční spotřebitelské ceny v ČR sledovaných druhů květin v roce 2012 vzrostly o 3 až 7 % (karafiát velkokvětý na 18,74 Kč/ks, růže velkokvětá na 49,17 Kč/ks, květiny hrnkové – africká fialka na 56,13 Kč/ks, gerbera velkokvětá na 35,86 Kč/ks, chryzantéma řezaná na 38,61 Kč/ks). Mírné snížení ceny nastalo pouze u zahradního keře růže velkokvěté (o 2 %) na 87,65 Kč/ks.

Také produkce okrasných školkařských výpěstků (okrasné školkařství) má v ČR dlouhodobě rostoucí trend, avšak s mírnějším nárůstem, než je tomu u sektoru květinářství. Stoupající tendence je nerovnoměrná a meziroční nárůst se pohybuje v rozmezí 10-15 %. Největší výměra školek je ve středočeském regionu, následuje region východočeský a severomoravský. Nejmenší produkční plochy stále zůstávají v jihočeském regionu. Rozdíl mezi domácí produkcí a spotřebou školkařských výpěstků je kompenzován dovozem. Množství dovezených okrasných školkařských výpěstků v roce 2012 v porovnání s rokem předchozím se o pětinu zvýšilo. Nejvíce dováženou skupinou byly stromy a venkovní keře, dále skupina rostlin jednoletých a víceletých.

T8.7/02 - Bilance zahraničního obchodu se školkařskými výpěstky - okrasné školkařství

Ukazatel	MJ	2008	2009	2010	2011	2012 ¹⁾	Meziroční index
Dovoz	mil. Kč	552,0	575,0	556,2	560,3	668,4	119,3
Vývoz včetně reexportu	mil. Kč	142,4	159,7	183,5	151,8	146,6	96,6
Saldo zahraničního obchodu	mil. Kč	-409,6	-415,3	-372,7	-408,5	-521,8	127,7

1) Za rok 2012 jsou údaje předběžné.

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČR

Zpracoval: I. Buchtová (MZe)

K nejvýznamnějším dodavatelům školkařských výpěstků do ČR patří tradičně Nizozemsko, následuje s odstupem Německo, Maďarsko a Itálie. Vývoz a reexport školkařských výpěstků po historickém maximu v roce 2010 má v posledních dvou letech klesající tendenci. Hlavním odběratelem je Slovensko, dále Rakousko, Maďarsko a Nizozemsko. Nejsilnější vývozní položkou jsou stále venkovní stromy a keře. Záporná bilance zahraničního obchodu s okrasnými školkařskými výpěstky se v roce 2012 meziročně o 28 % zhoršila na 0,5 mld. Kč.

Sektor ovocného školkařství je v ČR stabilizován. V roce 2011 přihlásilo k uznání své produkty 144 školkařských firem na výměře 422 ha. Produkce školkařských výpěstků, která je určena především pro výsadby sadů a pokrytí poptávky zahradnictví a zahradních center, neustále roste a současně se také zvyšuje kvalita výpěstků. Ovocné školky se pak specializují na různé segmenty trhu. Některé podniky se zabývají pěstováním ovocných stromků pro ovocné sady, některé výpěstky jsou určeny pro další prodej v zahradních centrech a výpěstky rodinných firem se uplatňují převážně na místních trzích.

T8.7/03 - Bilance zahraničního obchodu se školkařskými výpěstky - ovocné školkařství¹⁾

Ukazatel	MJ	2008	2009	2010	2011	2012 ¹⁾	Meziroční index
Dovoz	mil. Kč	38,3	29,2	22,8	22,6	34,8	154,0
Vývoz včetně reexportu	mil. Kč	24,8	24,5	16,8	12,8	15,7	122,7
Saldo zahraničního obchodu	mil. Kč	-13,5	-4,7	-6,0	-9,8	-19,1	194,9

1) Za rok 2012 jsou údaje předběžné.

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČR

Zpracoval: I. Buchtová (MZe)

V roce 2012 bylo do ČR dovezeno více školkařských výpěstků (bez rozmnožovacího materiálu révy vinné) za 34,8 mil. Kč, tj. o 54 % více než v roce předchozím. Vývoz byl realizován ve výši 15,7 mil. Kč (zvýšení proti předchozímu roku o 23 %). Výsledné záporné saldo zahraničního obchodu bylo v roce 2012 nejvyšší od roku 2006 a dosáhlo 19,1 mil. Kč, tj. meziroční nárůst o 95 %.

V roce 2012 mohly být podány na komoditu okrasná produkce žádosti o jednotnou platbu na plochu (SAPS), jejíž sazba pro tento rok činila 5 387,30 Kč/ha a o platbu na zemědělskou půdu v rámci Top-Up, která byla na rok 2012 stanovena ve výši 491,43 Kč/ha.

8.8 Geneticky modifikované plodiny

Geneticky modifikované (GM) neboli transgenní plodiny jsou takové rostliny, u kterých byl změněn dědičný materiál pomocí genových technologií (genového inženýrství). GM rostliny se vyznačují různými specifickými vlastnostmi, mezi které patří zejména odolnost vůči škůdcům nebo tolerance k neselektivním herbicidům. Nově získané vlastnosti mají obecně přinášet přímé výhody především pro pěstitele, a to v podobě úspory nákladů, zvýšeného výnosu, zkvalitnění produkce a vyšší šetrnosti k životnímu prostředí.

V oblasti pěstování GM plodin pokračoval rozvoj nových technologií i v roce 2012, a to zejména v zemích mimo EU. GM plodiny jsou v celosvětovém měřítku významnou složkou zemědělské výroby, podíl ploch v EU v rámci světa je však zanedbatelný. Z celkové plochy GM plodin na světě v roce 2012 (170,3 mil. ha) tvoří 41 % plocha v USA. Největší pěstitelé (USA, Brazílie a Argentina) zaujímají 76 % z celosvětové plochy pěstovaných GM plodin. Oproti roku 2011 došlo k navýšení plochy o 6 %. GM plodiny pěstovalo 17,3 mil. pěstitelů ve 28 státech světa. Největší výměry GM plodin (kukuřice, sóji, bavlníku a řepky) jsou v USA (69,5 mil. ha), Brazílii (36,6 mil. ha), Argentině (23,9 mil. ha), Kanadě (11,6 mil. ha), Indii (10,8 mil. ha) a v Číně (4,0 mil. ha). Rozvojové země v porovnání s „vyspělými“ zeměmi osely poprvé v roce 2012 větší zemědělské plochy.

Ve srovnání s jinými regiony světa EU přistupuje ke GM plodinám s vysokou mírou obezřetnosti, s principem předběžné opatrnosti a nevyužívá tedy GM plodiny v takové míře jako např. USA, kde „nové technologie“ nachází stále větší uplatnění. V EU jsou povolené k pěstování pouze dvě GM plodiny, kukuřice MON 810 a brambor linie EH92-527-1, který se v roce 2012 v ČR nepěstoval. Proces uvádění GM plodin do životního prostředí je dlouhý, finančně a administrativně náročný. Uplatnění GM plodin na trhu EU je velmi problematické dílem vyšší nákladovosti, dílem značné nedůvěry obyvatelstva. Výsledkem je mj. i stagnace ploch GM plodin. Prvenství v pěstování GM kukuřice (označení MON-810), jedná se o GM plodinu s vloženým genem z půdní bakterie *Bacillus thuringiensis* (odtud Bt-kukuřice), který kukuřici propůjčuje odolnost proti škodlivému zavíječi kukuřičnému, si v EU s velkým odstupem udrželo Španělsko. Obecný trend je takový, že plocha pěstované Bt kukuřice v EU klesá, pouze ve Španělsku a Portugalsku se zvyšuje. Řada evropských států vydala národní zákazy pěstování GM plodin, v současné době je pěstování GM plodin zakázáno v Německu, Rakousku, Francii, Řecku, Maďarsku a od roku 2013 také v Polsku. Vývoj ploch GM kukuřice v EU zobrazuje tab. T8.8/01.

T8.8/01 - Produkční plochy Bt kukuřice v EU (ha)

Země	2008	2009	2010	2011	2012
EU celkem	107 720	94 750	91 200	115 390	133 240
z toho - Španělsko	79 270	76 060	76 580	97 330	116 310
ČR	8 380	6 480	4 680	5 090	3 050
Portugalsko	4 850	5 090	4 870	7 720	9 280
Německo	3 170	0	0	0	0
Slovensko	1 900	880	1 250	760	380
Polsko	3 000	3 000	3 000	3 900	4 000
Rumunsko	7 150	3 240	820	590	220

Pramen: www.transgen.de

Zpracoval: M. Plášil (ÚZEI)

Produkce GM kukuřice je ve většině případů využívána jako krmivo pro hospodářská zvířata, z menší části také jako surovina pro výrobu bioetanolu či bioplynu. Vypěstovaná GM kukuřice není v ČR užívána pro potravinářské účely.

V rámci EU lze zkušenosti ČR s GM plodinami označit za velmi pokročilé. GM kukuřice typu MON-810 se v ČR pěstuje od roku 2005. Doposud největší výměra GM kukuřice v ČR byla zaznamenána v roce 2008, kdy bylo oseto 8 380 ha (2,9 % celkové plochy kukuřice v ČR). Od roku 2009 měly plochy Bt kukuřice klesající tendenci až do roku 2010. V roce 2011 byl naopak zaznamenán meziroční nárůst ploch Bt kukuřice o 9 %. Výměra plochy Bt kukuřice dosáhla 5 090 ha. V roce 2012 došlo opět k poklesu plochy – Bt kukuřice se pěstovala na výměře 3 053 ha. V posledních letech klesá meziročně počet pěstitelů až na 41 v roce 2012.

T8.8/02 - Bt kukuřice v ČR

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Výměra (ha)	8 380	6 480	4 680	5 090	3 053
Meziroční index (%)	-	77,3	72,2	108,8	60,0
Počet pěstitelů	167	121	82	64	41
Meziroční index (%)	-	72,5	67,8	78,0	64,1

Pramen: MZe

Zpracoval: M. Plášil (ÚZEI)

Nejvíce Bt kukuřice se pěstovalo v Plzeňském kraji, dále pak v kraji Zlínském a Ústeckém (tab. T8.8/03).

T8.8/03 - Produkční plochy Bt kukuřice v krajích ČR (ha)

Kraj	2011	2012
Jihočeský	1 070	148
Jihomoravský	1 268	237
Královehradecký	156	179
Moravskoslezský	90	118
Olomoucký	21	90
Pardubický	339	151
Plzeňský	965	758
Středočeský (vč. Prahy)	633	287
Ústecký	111	299
Vysočina	164	170
Zlínský	254	616

Pramen: MZe

Zpracoval: M. Plášil (ÚZEI)

V oblasti právního rámce v roce 2012 nedošlo k významnějším změnám. Platí tedy poslední z nich: novela zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů (zejm. novely č. 441/2005 Sb. a č. 291/2009 Sb.) a prováděcí vyhláška č. 89/2006 Sb., o bližších podmínkách pěstování geneticky modifikované odrůdy, ve znění novely č. 58/2010.

Kromě dotčených předpisů jsou pro pěstitelé závazná i některá ustanovení zákona č. 78/2004 Sb., o nakládání s geneticky modifikovanými organismy a genetickými produkty, ve znění zákona č. 346/2005 Sb., a to konkrétně § 11 (označování produktů GM organismů) a § 23 (ohlašování lokalit s pěstovanou GM plodinou).

Čeští pěstitelé spatřují výhody biotechnologií zejména v její užité jednoduchosti a spolehlivosti ochrany pro zavíječi (Bt hybridy vykazují 100% účinnost proti škůdci), ve snížených vstupech do porostů (méně chemických prostředků a mechanizačních pojezdů po poli) a v kvalitní sklizni (nepolámané, nepoléhavé rostliny). Výsledkem jsou vyšší výnosy než při pěstování pomocí tradičních forem, sklizený materiál je kvalitnější vzhledem k nižšímu zaplísnění houbami rodu *Fusarium*. Na druhé straně pěstování GM plodin s sebou přináší určité nevýhody. U pěstitelů výrazně převládá nespokojenost s legislativně-administrativním pozadím, které k pěstování, a obecně k jakémukoliv užívání GMO v EU, neodmyslitelně patří. Z ekonomického pohledu pěstitelé poukazují také na vyšší náklady na vstupech produkce (dražší osivo) i problémy s odbytem produkce. Stále přetrvávají obavy a neochota odběratelů odkoupit produkty GM plodin, případně i zvířata, která takovými plodinami byla krmena. Tyto problémy souvisejí obecně s přetrvávajícím negativním vnímáním GMO v EU.

9 CENY A TRHY AGRÁRNÍCH PRODUKTŮ A VSTUPŮ DO ZEMĚDĚLSTVÍ

V roce 2012 došlo k meziročnímu zvýšení cen zemědělských výrobců o 4,1 %. Na zvýšení cen se nejvíce podílely z rostlinných komodit cukrová řepa, zelenina a květiny a ze živočišných komodit k němu nejvýznamnější měrou přispěly vejce a jatečná prasata. Cena vstupů do zemědělství celkem v roce 2012 meziročně vzrostla o 4,3 %. Z toho např. cena krmiv o 8,2 %, osiva a sadby o 5,0 %, energií a maziv o 4,9 %, hnojiv o 3,0 % a pesticidů o 2 %. Tržní úrokové sazby na peněžním trhu se v prvním pololetí roku 2012 mírně snižovaly a ve druhém pololetí se pak tento klesající trend výrazně prohloubil. Bilance českého AZO se v roce 2012 v důsledku vyššího přírůstku hodnoty na straně vývozu nežli dovozu meziročně snížila o 11,5 mld. Kč na 24,8 mld. Kč a stupeň krytí dovozu vývozem vzrostl o 8,8 p. b. na 85,6 %. V teritoriálním pohledu měl na tomto zlepšení největší podíl nárůst bilančního aktiva v obchodě se Slovenskem (o 3,6 mld. Kč) a v komoditním ji nejvíce ovlivnil mimořádně vysoký meziroční nárůst netto-vývozu „řepkového oleje“ (o 4,0 mld. na 6,8 mld. Kč).

9.1 Cenový vývoj na agrárním trhu ČR a EU

V roce 2012 došlo k meziročnímu zvýšení cen zemědělských výrobců o 4,1 %. Na zvýšení cen se nejvíce podílely z rostlinných komodit cukrová řepa, zelenina a květiny, ze živočišných komodit k němu nejvýznamnější měrou přispěly vejce a jatečná prasata.

Ceny průmyslových výrobců potravinářských výrobků, nápojů a tabáku se meziročně zvýšily o 3,5 %, spotřebitelské ceny vzrostly o 6,9 % a ceny vstupů do zemědělství byly vyšší o 4,3 %.

T9.1/01 - Meziroční souhrnné cenové indexy

Ukazatel	2011	2012
Ceny zemědělských výrobců	119,1	104,1
Ceny průmyslových výrobců potravin, výrobků, nápojů a tabáku ¹⁾	107,7	103,5
Spotřebitelské ceny potravin a nealkoholických nápojů	104,6	106,9
Ceny vstupů do zemědělství	108,3	104,3

1) Podle CZ CPA 2012.

Pramen: ČSÚ - Indexy cen zemědělských výrobců, ceny průmyslových výrobců za potravinářské výrobky podle SKP a spotřebitelské ceny potravin a nealkoholických nápojů;
Index cen vstupů do zemědělství (stejně období předchozího roku = 100)

Zpracoval: H. Baudisová (ÚZEI)

Růst CZV v rostlinné výrobě v roce 2012 se v meziročním porovnání výrazně zpomalil (o 26,5 p. b.), přesto s výjimkou brambor celkem, u kterých došlo k významnému poklesu ceny o 28,6 %, vzrostly ceny všech hlavních komodit, a to nejvíce cukrové řepy o 20,1 %, zeleniny a květin o 12,4 %.

T9.1/02 - Meziroční indexy cen rostlinných výrobků v ČR

Ukazatel	2011	2012
Rostlinné výrobky celkem	129,9	103,4
z toho - obiloviny	146,9	105,0
- olejnin	140,0	106,8
- brambory celkem	116,5	71,4
- cukrová řepa	89,3	120,1
- ovoce	112,3	101,2
- zelenina a květiny	75,6	112,4

Pramen: ČSÚ - Index cen zemědělství

Zpracoval: H. Baudisová (ÚZEI)

Po propadu tuzemských cen obilovin v posledních měsících roku 2011 došlo během roku 2012 v souvislosti se situací na evropských trzích k jejich opětovnému výraznému zvýšení. Koncem roku 2012 již ceny pšenice i ječmene překonaly vysoké hodnoty z 1. pololetí předchozího roku s perspektivou dalšího růstu. Průměrná roční cena zemědělských výrobců v ČR se však u potravinářské pšenice téměř nezměnila, respektive byla meziročně nižší o 1,9 %, a CZV krmného ječmene vzrostla o 10,1 %. Ceny obilovin na mezinárodních evropských burzách rovněž během roku 2012 výrazně vzrostly, avšak jejich roční průměry se ve srovnání s rokem 2011 výrazně nezměnily. Relativně nejvíce se meziročně zvýšily ceny na burze MATIF (o 7,4 % u pšenice a o 12,9 % u ječmene).

T9.1/03 - Cenový vývoj rostlinných komodit ve vybraných zemích EU (€/t)

Ukazatel	2011	2012	Meziroční index
Pšenice			
- Česká republika ¹⁾	204,70	200,85	98,12
- Německo ²⁾	232,10	234,40	100,99
- Francie ³⁾	214,52	230,37	107,39
Ječmen krmný			
- Česká republika ¹⁾	163,78	180,37	110,13
- Německo ²⁾	195,56	208,18	106,45
- Francie ⁴⁾	195,36	220,61	112,92
- Itálie ⁵⁾	236,11	234,50	99,32
Řepka olejná			
- Česká republika ¹⁾	456,05	471,03	103,28
- Německo ⁶⁾	461,17	480,14	104,11
- Francie ³⁾	430,25	469,30	109,08
Brambory konzumní			
- Česká republika ¹⁾	210,69	112,39	53,34
- EU 5 ⁷⁾	138,96	128,33	92,35

1) ČSÚ - aritmetický průměr z měsíčních obchodních cen, ČNB - průměrný kurz za příslušné roky.

2) Průměrná cena na mezinárodní burze ve Stuttgartu.

3) Průměrná cena na mezinárodní burze MATIF (Francie).

4) Průměrná cena na mezinárodní burze v Rouenu.

5) Průměrná cena na mezinárodní burze v Bologni.

6) Průměrná cena na mezinárodní burze v Hamburku, Europe "00", CIF, Oil World.

7) EU 5: Německo, Francie, Velká Británie, Nizozemsko, Belgie.

Pramen: ČSÚ; ČNB; AMI; AMA; NYSE Euronext (MATIF); USDA Oilseeds: World Markets and Trade, Potato Weekly, Euro-Potato

Zpracoval: H. Baudisová, P. Novotný (ÚZEI)

Ceny řepky zaznamenaly podobný, avšak méně dramatický, průběh jako ceny obilovin. CZV v ČR koncem roku 2012 dosáhla historicky nejvyšší úrovně, přesto se však průměrná roční cena ve srovnání s rokem 2011 zvýšila o pouhých 3,3 %. Růst cen na evropských trzích je důsledkem propadu produkce v předchozím roce, neúrodou vlivem silných mrazů a sucha v jihovýchodní Evropě a nízkým stavem zásob. Průměrná cena řepky na burze MATIF meziročně vzrostla o 9,1 %.

CZV brambor se na českém trhu v roce 2012 meziročně výrazně snížila o 46,7 % na 112,4 €/t. Skupina zemí EU 5 (Německo, Francie, Nizozemsko, Velká Británie a Belgie) realizovala v roce 2012 prodej brambor konzumních v průměru za 128,3 €/t.

T9.1/04 - Meziroční indexy cen živočišných výrobků v ČR

Ukazatel	2011	2012
Hospodářská zvířata a živočišné výrobky celkem	107,6	105,0
z toho - mléko	112,7	94,1
- jatečný skot	104,8	110,0
- jatečná prasata	103,8	117,0
- drůbež	108,8	104,5
- vejce	87,5	155,6

Pramen: ČSÚ - Index cen v zemědělství

Zpracoval: H. Baudisová, I. Bošková, J. Teichmanová (ÚZEI)

Průměrná CZV živočišných komodit se v roce 2012 ve srovnání s rokem 2011 zvýšila o 5 % především v důsledku výrazného růstu cen vajec, jatečných prasat a jatečného skotu.

Vývoj CZV jatečných býků tř. R 3 na reprezentativních trzích EU 27 byl v roce 2012 ovlivněn meziročním poklesem produkce hovězího masa a vyššími cenami této komodity na světovém trhu. V roce 2012 cena jatečných býků tř. R3 na reprezentativních trzích v průměru EU 27 v porovnání s rokem 2011 vzrostla o 9,0 %, tj. o 31,6 €/100 kg j. hm. K jejímu zvýšení došlo ve všech členských zemích vyjma Rumunska. Ze sousedních zemí byl nejvyšší nárůst ceny jatečných býků zaznamenán v Německu, a to o 11,6 % (tj. o 36,5 €/100 kg j. hm.). V Rakousku byl v roce 2012 meziroční nárůst ceny pozvolnější a představoval 8,7 % (tj. 31 €/100 kg). Ve Francii došlo k meziročnímu zvýšení ceny jatečných býků R 3 o 11,2 % (tj. o 38,6 €/100 kg j. hm.). V ČR se cena jatečných býků vyjádřená v eurech v roce 2012 oproti roku 2011 zvýšila o 13,6 % (tj. o 21,9 €/100 kg j. hm.), zatímco v korunách byl evidován její nárůst o 9,2 % (tj. o 730 Kč/100 kg j. hm.).

Vývoj CZV jatečných prasat byl v roce 2012 v EU 27 ovlivněn snížením porážek jatečných prasat v převážné většině členských zemí, což se projevilo na vnitřním trhu Společenství poklesem nabídky vepřového masa a mírně klesajícími vývozy. Vlivem nárůstu cen vepřového masa na světovém trhu a poklesu produkce vepřového masa ve Společenství se ceny jatečných prasat v roce 2012 vyšplhaly na rekordní úroveň. To se následně projevilo omezením dovozu. Ve srovnání s rokem 2011 se v roce 2012 v průměru EU 27 zvýšila cena jatečných prasat tř. E na reprezentativních trzích o 11,4 % (tj. o 17,4 €/100 kg j. hm.). K jejímu růstu došlo ve všech členských zemích v rozmezí od 8,4 % do 16,4 %. V rámci nejvýznamnějších producentů EU 15 byl více než desetiprocentní nárůst ceny evidován v Belgii, Dánsku, Nizozemsku, Velké Británii a Německu. Nejméně (do 9,0 %) se meziročně zvýšila cena jatečných prasat v Řecku a Portugalsku. V NČZ se CZV jatečných prasat zvýšily ještě výrazněji než v EU 15, a to ve všech případech o více než 10 %.

V porovnání s průměrem předchozích pěti let došlo v roce 2012 v EU 27 k nárůstu ceny jatečných prasat o 17,8 % (tj. o 25,8 €/100 kg j. hm.), z toho např. v Německu o 16,5 % (24,7 €/100 kg j. hm.), v Nizozemsku o 17,8 % (23,7 €/100 kg j. hm.), v ČR o 18,3 % (27,4 €/100 kg j. hm.) a v Polsku dokonce o 21,8 % (31,3 €/100 kg j. hm.).

CZV drůbeže se v roce 2012 meziročně zvýšily zejména vlivem vzestupu CPV krmných směsí. Meziroční nárůst CZV v ČR u jatečných kuřat činil 4,4 %, u kachen 3,1 % a u krůt došlo ke zvýšení o 5,7 %.

CPV jatečných kuřat na evropském trhu se v roce 2012 vlivem růstu nákladů na krmiva zvýšila ve srovnání s rokem 2011 o 2,5 % (tj. o 4,8 €/100 kg). K meziročnímu posílení ceny došlo znovu ve většině zemí EU 27. Nejvyšší nárůst byl zaznamenán ve Švédsku (10,1 %), Bulharsku (8,4 %) a ve Velké Británii (7,3 %), zatímco naopak v Řecku cena meziročně oslabila o 4,2 %.

T9.1/05 - Cenový vývoj živočišných komodit ve vybraných zemích EU (€/100 kg)

Ukazatel	2011	2012	Meziroční index
Jateční býci v EU¹⁾	352,09	383,73	108,99
- Česká republika	322,55	344,44	113,55
- Německo	360,58	397,09	111,63
- Nizozemsko	308,12	339,67	110,24
- Rakousko	357,58	388,56	108,66
- Francie	343,13	381,68	111,23
Jatečná prasata tř. E v EU¹⁾	153,19	170,62	111,38
- Česká republika	156,22	177,38	113,55
- Německo	155,73	173,84	111,63
- Dánsko	138,92	158,66	114,21
- Polsko	151,46	174,62	115,29
Jatečná kuřata²⁾	187,04	191,79	102,54
- Česká republika	178,04	185,22	104,03
- Německo	254,30	251,30	98,82
- Dánsko	235,47	252,60	107,27
- Itálie	214,94	223,60	104,03
Mléko³⁾			
- Německo	34,83	31,83	91,39

1) Ceny zemědělských výrobců na reprezentativních trzích EU 27.

2) Ceny průmyslových výrobců na reprezentativních trzích EU 27 - kuřata 65 %.

3) Cena za mléko přepočtené na standardní obsah složek 3,7 % tuku a 3,4 % bílkovin.

Pramen: Agrimer, EUROSTAT, AMI

Zpracoval: M. Abrahamová, J. Teichmanová, I. Bošková, H. Baudisová (ÚZEI)

CZV mléka v ČR v roce 2012 poměrně znatelně klesla v reakci na vývoj světového trhu. V první polovině roku byl světový trh přesycen nabídkou mlékárenských výrobků a ukazatel CZV celosvětově prudce klesal. Převaha nabídky mléka nastala proto, že výrobu zvýšily nejen nejvýznamnější výrobní a vývozní země, ale i část tradičních dovozců. Po zvratu v pololetí roku, zejména vlivem nepříznivých povětrnostních podmínek v hlavních produkčních a vývozních zemích, začaly ceny na světovém trhu vzrůstat. CZV mléka v ČR kopírovala světový trend s poklesem v první polovině roku a vzrůstem v jeho druhé části. Obdobně vysoké úrovně jako v předchozím roce však nedosáhla. Uvedená cena dle ČSÚ byla o 5,9 % nižší než v roce 2011.

Průměrná CZV mléka klesla nejen v ČR, ale i ve většině producentů zemí EU. Unie sice uspěla na světových trzích, avšak pokles cen v prvním pololetí a jejich nižší růst ve druhé části roku byl světovým trendem, který se nevyhnul ani EU. Průměrná CZV mléka v Německu při přirozeném obsahu složek meziročně klesla o 8,6 %, v Polsku o 2,6 % a i v dalších zemích byl zaznamenán obdobný vývoj.

9.2 Agrární zahraniční obchod

9.2.1 Obecná charakteristika základních tendencí v agrárním¹³⁷ zahraničním obchodě

Zahraněním obchodem v pravém slova smyslu je pouze obchod s třetími zeměmi (extraobchod), přesto je do něj, v širším slova smyslu, zahrnován i obchod mezi jednotlivými členy EU (intraobchod)¹³⁸.

Obrat AZO ČR se v roce 2012 meziročně zvýšil o 42,5 mld. Kč¹³⁹. Z toho přírůstek hodnoty českého agrárního vývozu činil 27,0 mld. Kč a zvýšení hodnoty českého agrárního dovozu dosáhlo 15,5 mld. Kč. V důsledku tohoto vývoje došlo v roce 2012 ke snížení schodku bilance AZO ČR o 11,5 mld. Kč na 24,8 mld. Kč při souběžném zvýšení stupně krytí dovozu vývozem o 8,8 p. b. na 85,6 %, což je dosavadní maximum. Meziroční snížení bilančního pasíva zaznamenal jak obchod s EU 27 (o 10,1 mld. Kč na 12,1 mld. Kč), tak obchod s třetími zeměmi (o 1,3 mld. Kč na 12,7 mld. Kč).

Dynamika meziročního nárůstu českého agrárního vývozu a dovozu byla v roce 2012 výrazně vyšší než v případě celkového exportu a importu ČR. Vývoj agrárního a celkového zahraničního obchodu ČR v letech 2008 až 2012 je zachycen v příl. tab. 9.2/01. Participace agrárních výrobků na celkovém vývozu ČR se v roce 2012 meziročně zvýšila o 0,63 p. b. na 4,81 % (tab. T9.2/01), čímž se dostala na úroveň roku 2009, jež byla maximem už od roku 1999. Na straně dovozu vzrostl odpovídající podíl o 0,42 p. b. na 6,25 %, což je po roce 2009 od roku 1999 druhá nejvyšší hodnota.

T9.2/01 - Podíl agrárního zahraničního obchodu na celkovém zahraničním obchodu ČR (%)

Ukazatel	2011	2012	Meziroční index
Obrat agrárního zahraničního obchodu	4,98	5,49	110,2
Agrární vývoz	4,18	4,81	115,1
Agrární dovoz	5,83	6,25	107,2

Pramen: ČSÚ

Zpracoval: K. Pohlavá (ÚZEI)

9.2.2 Teritoriální skladba agrárního zahraničního obchodu

Zastoupení EU 27 na českém agrárním vývozu se v roce 2012 meziročně mírně snížilo na 91,3 % (viz příl. tab. 9.2/02) a výrazněji přitom pokleslo zastoupení skupiny NČZ (o 0,3 p. b. na 47,1 %) nežli EU 15 (o 0,1 p. b. na 44,2 %).

¹³⁷ Agrární zboží je definováno kapitolami 01-24 celního sazebníku.

¹³⁸ Povinnost vykazovat data pro Intrastat vzniká osobám (fyzickým i právnickým), pokud jsou registrovány či identifikovány k DPH v ČR, odeslaly zboží do jiného členského státu anebo přijaly zboží z jiného členského státu, a to v hodnotě dosahující prahu pro vykazování údajů do Intrastatu (od roku 2009 je výše prahů stanovena na 8 mil. Kč pro odeslané a 8 mil. Kč pro přijaté zboží).

¹³⁹ Data týkající se zahraničního obchodu za rok 2012 jsou předběžná.

Na straně českého agrárního dovozu, posuzujeme-li jeho skladbu podle země původu, se zastoupení zemí EU 27 v roce 2012 meziročně zvýšilo na 85,1 %, přičemž z toho obecně vyšší participace EU 15 ve výši 55,6 % představovala od roku 2007 nejmenší hodnotu, zatímco podíl NČZ dosáhl ve sledovaném roce maxima ve výši 29,5 %. Pokud je dovoz teritoriálně posuzován podle země odeslání, tvořil intraobchod v celkovém českém agrárním importu v roce 2012 dokonce 92,4 %¹⁴⁰ – EU 15 zaujímala 61,0 % a NČZ zbylých 31,4 %. Výraznější rozdíl v podílech u skupiny zemí EU 15 vyplývá z toho, že přes tyto země ČR větší měrou realizuje obchod ze třetích zemí.

Největší podíl na českém agrárním vývozu mají Slovensko (27,2 % v roce 2012), Německo (19,9 %), Polsko (11,3 %), Itálie (6,7 %), Rakousko (5,5 %) a Maďarsko (4,6 %). Hodnota exportu se v roce 2012 meziročně zvýšila do všech uvedených zemí, z toho nejvíce na Slovensko (o 6,1 mld. Kč na 40,0 mld. Kč), do Německa (o 4,6 mld. Kč na 29,3 mld. Kč) a do Polska (o 3,5 mld. Kč na 16,7 mld. Kč). V případě Francie, Bulharska a Spojeného království pak stojí za pozornost výrazná dynamika meziročního růstu hodnoty českého agrárního exportu (o 46 %, 45 % a 36 %). V rámci třetích zemí vzrostla nejvýrazněji hodnota exportu do Ruska a na Ukrajinu, a to o 345,9 mil. Kč na 2,2 mld. Kč, resp. o 281,0 mil. Kč na 1,0 mld. Kč (tj. v obou případech na dosavadní maxima). Naopak k poklesu hodnoty vývozu došlo v rámci extra i intraobchodu především do Chorvatska, Běloruska, Bosny a Hercegoviny a Srbska, tj. zemí, které jsou z hlediska agrárního obchodu méně významnými partnery.

Nejvýznamnějšími dodavateli agrárních výrobků do ČR jsou dlouhodobě Německo (s podílem 22,3 % v roce 2012), Polsko (15,3 %), Slovensko (8,6 %), Nizozemsko (6,6 %) a Itálie (5,5 %)¹⁴¹. V porovnání s rokem 2011 se nejvýrazněji zvýšila hodnota agrárního dovozu z Německa (o 3,1 mld. Kč na 38,4 mld. Kč), Polska (o 2,9 mil. Kč na 26,4 mld. Kč), Slovenska (o 2,4 mld. Kč na 14,8 mld. Kč), Rakouska (o 1,1 mld. Kč na 7,8 mld. Kč) a v rámci třetích zemí z Brazílie (o 429,7 mil. Kč na 4,1 mld. Kč). Významnější pokles hodnoty zaznamenal v první řadě import z Irska, Vietnamu a Kostariky.

Nejvyššího bilančního schodku dosáhla ČR v roce 2012 v obchodě s Polskem (9,7 mld. Kč), Německem (9,0 mld. Kč), Nizozemskem (8,9 mld. Kč), Španělskem (7,3 mld. Kč), Brazílií (4,1 mld. Kč), Belgií (2,6 mld. Kč), Francií (2,2 mld. Kč) a Čínou (2,0 mld. Kč). Výrazně kladnou obchodní bilanci měla ČR tradičně vůči Slovensku, její hodnota dosáhla dosavadního maxima ve výši 25,3 mld. Kč, dále Rusku (2,1 mld. Kč), Rumunsku (1,7 mld. Kč), Spojenému království (1,6 mld. Kč), Slovinsku (754,1 mil. Kč) a Ukrajině (683,5 mil. Kč).

---

¹⁴⁰ Zdroj: Intranetový prohlížeč databází MZe – Celní statistika.

¹⁴¹ V členění podle země původu, nikoliv země odeslání.

V porovnání s rokem 2011 bylo v roce 2012 nejvýznamnější teritoriální bilanční změnou zlepšení obchodní bilance se Slovenskem (nárůst netto-vývozu o 3,6 mld. Kč), dále Německem (pokles netto-dovozu o 1,6 mld. Kč) a Francií (snížení netto-dovozu o 1,0 mld. Kč). Za pozornost dále stojí změna obvykle pasivní bilance na aktivní v případě Rakouska a Itálie (v prvním případě zejména v důsledku mimořádně vysokého vývozu „řepkového oleje“ a v případě druhém vlivem rostoucího exportu „cigaret“). Naopak k nejvýraznějšímu zhoršení bilance, resp. nárůstu netto-dovozu, došlo v obchodě se Španělskem, Brazílií, Ekvádorem a Dánskem. U všech uvedených zemí s výjimkou Ekvádoru patřil k hlavním příčinám intenzivnější import masa (a to vepřového v případě Španělska a Dánska a drůbežního v případě Brazílie).

Teritoriální skladbu českého AZO v letech 2011 a 2012 uvádí příl. tab. 9.2/02. Přehled hlavních dodavatelských a odběratelských zemí agrárních výrobků do/z ČR za rok 2012 je uveden v tab. T9.2/02. Vývoj agrárního dovozu, vývozu a bilance ČR se státy EU 15 a NČZ v letech 2008 až 2012 je zachycen v příl. tab. 9.2/06 a 9.2/07.

T9.2/02 - Teritoriální skladba agrárního zahraničního obchodu ČR¹⁾ (mil. Kč)

Země	Vývoz			Země	Dovoz ²⁾		
	2011	2012	meziroční index		2011	2012	meziroční index
Slovensko	33 985,9	40 049,1	117,8	Německo	35 274,9	38 353,6	108,7
Německo	24 697,8	29 341,8	118,8	Polsko	23 443,3	26 380,2	112,5
Polsko	13 141,9	16 651,2	126,7	Slovensko	12 364,0	14 779,6	119,5
Itálie	8 904,8	9 820,2	110,3	Nizozemsko	10 914,7	11 309,3	103,6
Rakousko	6 068,6	8 111,2	133,7	Itálie	9 007,3	9 508,8	105,6
Maďarsko	5 069,3	6 763,9	133,4	Španělsko	7 475,9	8 390,8	112,2
Spojené království	3 188,5	4 348,6	136,4	Rakousko	6 685,6	7 778,6	116,3
Francie	2 764,3	4 039,2	146,1	Maďarsko	6 440,5	7 266,1	112,8
Rumunsko	2 288,0	2 581,8	112,8	Francie	6 007,4	6 239,8	103,9
Nizozemsko	2 017,3	2 445,6	121,2	Belgie	4 921,2	4 989,5	101,4
Belgie	1 957,5	2 364,8	120,8	Brazílie	3 711,6	4 141,3	111,6
Rusko	1 867,5	2 213,4	118,5	Spojené království	2 064,7	2 731,5	132,3
Švédsko	925,2	1 223,3	132,2	Čína	2 311,0	2 468,2	106,8
Dánsko	984,7	1 140,7	115,8	Dánsko	1 969,5	2 359,1	119,8
Španělsko	891,2	1 111,2	124,7	Turecko	1 990,8	2 225,8	111,8
Ukrajina	767,0	1 048,0	136,6	Spojené státy	1 677,4	1 750,5	104,4
Bulharsko	714,7	1 036,4	145,0	Řecko	1 410,4	1 364,3	96,7
Slovinsko	879,3	948,1	107,8	Švýcarsko	843,3	1 002,7	118,9
Chorvatsko	892,7	807,7	90,5	Norsko	669,0	902,2	134,9
Švýcarsko	701,8	768,0	109,4	Portugalsko	731,5	880,3	120,3
Vybrané země celkem	112 708,0	136 814,2	121,4	Vybrané země celkem	139 913,9	154 822,3	110,7
Podíl na celkovém agrárním vývozu	93,6	92,8	x	Podíl na celkovém agrárním dovozu	89,3	89,9	x

1) Země řazeny podle roku 2012.

2) Dovoz podle země původu.

Pramen: ČSÚ

Zpracoval: K. Pohlová (ÚZEI)

9.2.3 Komoditní skladba agrárního zahraničního obchodu

Vývoj českého agrárního vývozu, dovozu a bilance v členění podle kapitol HS v letech 2008 až 2012 uvádějí příl. tab. 9.2/03, 9.2/04 a 9.2/05. Komoditní struktura českého AZO v letech 2011 a 2012 podle kapitol HS je uvedena v tab. T9.2/03.

V podrobnějším komoditním pohledu se na českém agrárním vývozu v roce 2012 největší měrou podílely HS 2402 20 „cigarety“, HS 1514 11 a 19 „řepkový olej“, HS 1001 „pšenice“, HS 0401 „nezahuštěné mléko a smetana“, HS 1701 „cukr“, HS 1905 „pekařské zboží, pečivo, sušenky, oplatky apod.“, HS 2106 „potravinové přípravky jiné“¹⁴², HS 1806 „čokoláda a ostatní potravinářské přípravky s kakaem“, HS 2309 „přípravky používané k výživě zvířat“, HS 2203 „pivo“, HS 1205 „semena řepky“, HS 0102 „živý skot“, HS 0406 „sýry a tvaroh“, HS 1704 „cukrovinky bez kaka“ a HS 1107 „slad“.

V meziročním porovnání se v roce 2012 zvýšila hodnota vývozu všech uvedených komodit, z toho nejvíce však „řepkového oleje“ (o 3,9 mld. Kč na 8,0 mld. Kč), „cukru“ (o 2,9 mld. Kč na 5,8 mld. Kč), „semen řepky“ (o 2,4 mld. Kč na 4,3 mld. Kč), „pekařského zboží, pečiva, sušenek, oplatek apod.“ (o 1,2 mld. Kč na 5,7 mld. Kč), dále „živého skotu“, „čokolády a ostatních potravinových přípravků s kakaem“, HS 2101 11 a 12 „výtažků a koncentrátů z kávy“, „cigaret“, „kukuřice“, HS 0901 „kávy“, „piva“, přípravků používaných k výživě zvířat“, HS 0203 „vepřového masa“ a „sladu“. K výše uvedeným nárůstům hodnoty vývozu přispěly nejen vyšší objemy exportovaného zboží, ale také meziročně vyšší průměrné jednotkové vývozní ceny. U „sladu“ vzrostla hodnota vývozu o 18 %, zatímco jeho objem dokonce o 7 % poklesl. Meziročně nepatrně nižší však byla v roce 2012 průměrná kilogramová cena exportovaného „řepkového oleje“ (přesto byla historicky druhou nejvyšší cenou), v důsledku čehož nárůst hodnoty kopíroval zhruba nárůst exportovaného množství (a to na dvojnásobek). Největší pokles hodnoty vývozu zaznamenaly „kysané mléčné výrobky“, patřící k významným exportním položkám, a dále HS 0405 10 „másl“ a „tabák“.

Hlavními dovozními komoditami byly ve sledovaném roce „vepřové maso“, „pekařské zboží, sušenky, oplatky apod.“, „sýry a tvaroh“, „čokoláda a ostatní potravinářské přípravky s kakaem“, „potravinové přípravky jiné“, HS 0207 „maso a droby drůbeže“, „přípravky používané k výživě zvířat“, „cigarety“, HS 2304 „sójové pokrutiny a šroty“, HS 2204 „vino“, „káva“, „výtažky a koncentráty z kávy“, HS 2202 „limonády“, „cukr“, HS 0805 „citrusové plody“, HS 0702 „rajčata“, HS 0803 „banány“, HS 2401 „tabák“ a HS 0201 a 0202 „hovězí maso“.

V porovnání s rokem 2011 se v roce 2012 nejvýrazněji zvýšila hodnota dovozu „vepřového masa“ (o 2,3 mld. Kč na 13,1 mld. Kč), „cukru“ (o 1,5 mld. Kč na 2,7 mld. Kč),

¹⁴² Zejména 2106 90 92 „neobsahující mléčné tuky, sacharózu, isoglukózu, glukózu nebo škrob nebo obsahující méně než 1,5 % hmotnostních mléčných tuků, méně než 5 % hmotnostních sacharózy nebo isoglukózy, méně než 5 % hmotnostních glukózy nebo škrobu“ a 2106 90 98 „ostatní“.

„výtažků a koncentrátů z kávy“ (o 1,4 mld. Kč na 3,1 mld. Kč), „čokolády a ostatních potravinových přípravků s kakaem“ (o 934,5 mil. Kč na 6,5 mld. Kč), dále „cigaret“, „kukuřice“, „masa a drobů drůbeže“, „semen řepky“, „přípravků používaných k výživě zvířat“ a „tabáku“. Některé komodity, jež vykázaly vysoký nárůst hodnoty na straně dovozu, jej zaznamenaly rovněž na straně vývozu, ve většině případů však nemají na obou stranách obchodu stejnou váhu. V meziročním vývoji dovozu se také, stejně jako ve vývozu, projeví zpravidla vyšší průměrné jednotkové ceny. K poklesu hodnoty dovozu došlo obecně u zeleniny, konkrétně nejvíce u HS 0701 „brambor“ a HS 0703 10 „cibule“, k čemuž v jejich případě přispěly meziročně nižší jednotkové dovozní ceny, a u některých olejů (HS 1518 „chemicky upravených tuků a olejů“, HS 1512 „slunečnicového oleje“ a HS 1507 „sójového oleje“).

Na rozdíl od roku 2011, kdy se v bilanci českého AZO v meziročním porovnání projevily pozitivně zejména nárůst vývozu hlavní exportní obiloviny, „pšenice“, stál v roce 2012 za výrazným meziročním zlepšením celkového schodku bilance AZO ČR především mimořádně vysoký meziroční nárůst netto-vývozu „řepkového oleje“ (o 4,0 mld. na 6,8 mld. Kč, tj. na 2,4násobek), dále „semen řepky“ (o 1,8 mld. Kč na 2,2 mld. Kč, tj. na 6,3 násobek) a „cukru“ (o 1,4 mld. Kč na 3,1 mld. Kč, tj. o 80 %). V případě všech tří uvedených komodit převážilo zvýšení hodnoty jejich vývozu nad méně významným nárůstem na straně dovozu. Export „řepkového oleje“ se zvýšil především do Polska a na Slovensko, „semen řepky“ do Německa a na Slovensko a „cukru“ na Slovensko a do Maďarska.

V případě hlavních netto-dovozních komodit došlo v roce 2012 meziročně zpravidla k prohloubení bilančního pasiva. Nejvíce patrné je to u „vepřového masa“, jehož netto-dovoz dosáhl již 10,6 mld. Kč a jehož meziroční přírůstek schodku bilance ve výši 1,9 mld. Kč byl nejvyšší ze všech. Lze konstatovat, že negativní vývoj AZO ČR se týkal především sektoru masa, neboť dalšími komoditami, u nichž došlo k významným nárůstům bilančního pasiva, byly vedle „tabáku“ a „výtažků a koncentrátů z kávy“ také „maso a droby drůbeže“ a HS 0103 „živá prasata“. Výjimkou v rámci netto-dovozních komodit byly „sýry a tvaroh“, „pekařské zboží, pečivo, sušenky, oplatky apod.“, „káva“ a některé druhy ovoce, včetně zpracovaného, u nichž došlo naopak ke snížení schodku bilance.

U nejdůležitějších netto-vývozních komodit byl zaznamenán meziroční nárůst aktiva bilance obchodu, popř. stagnace. Ke zvýšení netto-vývozu došlo např. mimo výše uvedený „řepkový olej“, „semena řepky“ a „cukr“ také u „živého skotu“ (o jednu třetinu), „piva“ (o 22 %) a „sladu“ (o jednu pětinu). Pozitivní je toto meziroční oživení zejména u „piva“, neboť v předchozích třech letech byl v jeho dlouhodobě se zvyšujícím vývozu patrný propad. Nicméně vlivem cenového vývoje bylo zlepšení bilancí výše uvedených komodit v peněžním vyjádření mnohem výraznější nežli v hmotnostním vyjádření, u „sladu“ dokonce hmotnostní objem netto-vývozu o 5,5 % poklesl, ačkoliv jeho hodnota vzrostla. V případě netto-vývozu řepkového oleje“, jehož průměrná kilogramová cena vývozu meziročně nepatrně poklesla,

množstevní vývoj odpovídal zhruba vývoji jeho hodnoty. Opačný vývoj v rámci významných netto-vývozních komodit zaznamenaly HS 0403 „kysané mléčné výrobky“, u nichž došlo k 48 % poklesu hodnoty bilančního aktiva představujícímu 356,0 mil. Kč. Mírné meziroční snížení vykázala v roce 2012 také aktivní bilance obchodu s „pšenicí“.

Český AZO charakterizuje, ač je to do jisté míry pochopitelné vzhledem ke geografické poloze ČR, velmi vysoká orientace na trhy EU. V roce 2012 však dynamičtěji meziročně vrostl obrat AZO s třetími zeměmi než s EU 27 (29 % vs. 16 %). Bilance AZO ČR se všemi sousedními zeměmi se ve sledovaném roce meziročně zlepšila. V souvislosti s výrazným meziročním poklesem bilančního schodku českého AZO je však třeba zdůraznit, že toto zlepšení způsobil především nárůst vývozu na rekordní úroveň u několika málo komodit rostlinného původu.

T9.2/03 - Vývoj komoditní skladby agrárního zahraničního obchodu ČR

HS	Popis	Vývoz			Dovoz			Bilance		
		podíl na agrárním vývozu (%)		meziroční změna (%)	podíl na agrárním dovozu (%)		meziroční změna (%)	mil. Kč		meziroční rozdíl
		2011	2012		2011	2012		2011	2012	
01	Živá zvířata	4,80	4,75	-1,04	1,19	1,47	23,53	3 913,1	4 467,8	554,7
02	Maso a jedlé droby	4,23	4,25	0,47	12,62	13,33	5,63	-14 681,2	-16 687,4	-2 006,2
03	Ryby, koryšši, měkkýši a jiní vodní bezobratlovci	1,49	1,36	-8,72	1,79	1,75	-2,23	-1 011,4	-1 008,0	3,4
04	Mléko a mléč. výrobky, vejce, přír. med, jedlé výr. živ. pův.	13,28	11,38	-14,31	7,94	7,79	-1,89	3 552,9	3 348,0	-204,9
05	Ostatní produkty živ. původu	0,67	0,64	-4,48	0,98	1,03	5,10	-729,7	-832,6	-102,9
06	Dřeviny a jiné rostliny, hlízy, kořeny; řezané květiny a dekorativní zeleň	0,30	0,33	10,00	2,28	2,06	-9,65	-3 208,6	-3 067,8	140,8
07	Zelenina, poživatelné rostliny, kořeny a hlízy	2,15	1,79	-16,74	6,68	5,85	-12,43	-7 884,5	-7 442,0	442,5
08	Ovoce a ořechy	2,15	2,12	-1,40	7,71	7,27	-5,71	-9 495,5	-9 396,3	99,2
09	Káva, čaj, maté a koření	1,66	1,88	13,25	3,02	2,73	-9,60	-2 732,4	-1 933,7	798,7
10	Obiloviny	10,43	9,62	-7,77	1,52	1,95	28,29	10 171,8	10 819,8	648,0
11	Mlýnské výrobky, slad, škroby, inulin, pšeničný lepek	2,58	2,47	-4,26	0,85	0,84	-1,18	1 771,4	2 187,8	416,4
12	Olejnatá a ostatní semena a plody; prům. a léčivé rostl.; sláma a picniny	4,33	5,75	32,79	2,64	2,91	10,23	1 075,7	3 470,1	2 394,4
13	Šelak, gummy, pryskyřice a jiné rostlinné šťávy a výtažky	0,81	0,68	-16,05	0,50	0,54	8,00	192,6	76,9	-115,7
14	Rostlinné pletací materiály	0,02	0,04	x	0,08	0,07	-12,50	-93,8	-68,3	25,5
15	Živočišné nebo rostlinné tuky a oleje	4,10	6,38	55,61	4,71	3,98	-15,50	-2 441,3	2 548,6	4 989,9
16	Přípravky z masa, ryb, koryššů, měkkýšů, apod.	3,03	3,00	-0,99	3,02	2,95	-2,32	-1 074,5	-652,9	421,6
17	Cukr a cukrovinky	5,21	6,50	24,76	2,96	3,82	29,05	1 632,5	2 990,7	1 358,2
18	Kakao a kakaové přípravky	3,51	3,50	-0,28	4,58	4,48	-2,18	-2 941,7	-2 552,7	389,0
19	Přípravky z obilovin, mouky, škrobu nebo mléka; pečivo	5,66	5,62	-0,71	6,63	6,53	-1,51	-3 567,2	-2 967,3	599,9
20	Přípravky ze zeleniny, ovoce, ořechů nebo jiných částí rostlin	2,02	1,82	-9,90	4,13	3,71	-10,17	-4 038,3	-3 716,0	322,3
21	Různé potravinářské přípravky	7,77	7,21	-7,21	7,34	7,85	6,95	-2 144,3	-2 892,9	-748,6
22	Nápoje, lihové tekutiny a ocet	7,44	7,22	-2,96	7,29	6,58	-9,74	-2 465,3	-690,7	1 774,6
23	Zbytky a odpady v potravn. průmyslu; připravené krmivo	5,18	5,14	-0,77	5,72	5,97	4,37	-2 725,7	-2 711,1	14,6
24	Tabák a vyrobené tabákové náhražky	7,15	6,55	-8,39	3,81	4,52	18,64	2 632,7	1 875,5	-757,2
Celkem		100,00	100,00	x	100,00	100,00	x	-36 292,9	-24 834,3	11 458,6

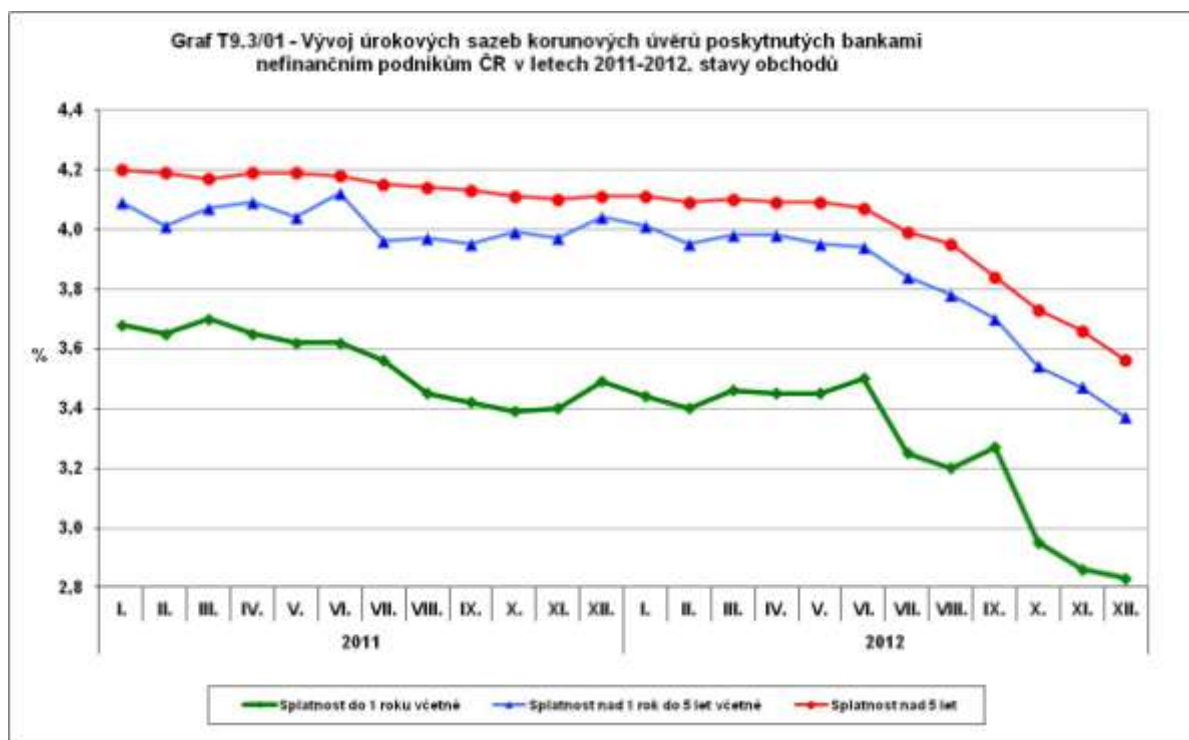
Pramen: ČSÚ

Zpracoval: K. Pohlová (UZEI)

9.3 Cenový vývoj finančních a materiálových vstupů do zemědělství

Vývoj cen finančních vstupů do zemědělství

V prvním pololetí roku 2012 pokračoval mírný pokles tržních úrokových sazeb na peněžním trhu obdobně jako v roce 2011. Ve druhém pololetí se pak klesající trend u úrokových sazeb výrazně prohloubil. Tento vývoj souvisel se změnami nastavení základních měnověpolitických nástrojů ČNB, kdy v roce 2012 došlo k trojímu snížení dvoutýdenní repo sazby, a to od 29. 6. na 0,50 %, od 1. 10. na 0,25 % a od 2. 11. na 0,05 %, jakož i lombardní sazby od 29. 6. na 1,50 %, od 1. 10. na 0,75 % a od 2. 11. na 0,25 %. Úrokové sazby korunových úvěrů poskytnutých bankami nefinančním podnikům se vyvíjely v závislosti na délce splatnosti mírně odlišně, přičemž relativně nejvýraznější pokles vykázaly sazby krátkodobých úvěrů, které současně zaznamenaly také výrazné meziměsíční výkyvy. Celková průměrná úroková sazba ze zůstatků úvěrů poskytnutých nefinančním podnikům se od ledna 2012 v prvním pololetí snižovala pouze zcela nepatrně, potom od července docházelo k jejímu poměrně rychlému poklesu a v prosinci činila 3,30 %. Průměrná úroková sazba ze zůstatků krátkodobých úvěrů se splatností do jednoho roku dosáhla v prosinci 2,83 %, u střednědobých úvěrů se splatností od jednoho roku do pěti let to bylo 3,37 % a u dlouhodobých úvěrů se splatností nad pět let potom 3,56 %. Vývoj úrokových sazeb je zachycen v grafu T9.3/01.

Pramen: ČNB

Zpracoval: V. Vilhelm (ÚZEI)

Vývoj úrokových sazeb korunových klientských úvěrů poskytnutých nefinančním podnikům a vývoj úrokových sazeb korunových vkladů přijatých bankami od nefinančních podniků k 31. 12. v letech 2010 až 2012 uvádí tab. T9.3/01.

T9.3/01 - Úrokové sazby korunové (stavy obchodů) k 31. 12. (%)

Ukazatel	2010	2011	2012
Úrokové sazby korunových úvěrů poskytnutých bankami rezidentům			
Nefinanční podniky - celkem	4,04	3,90	3,30
v tom - krátkodobé (splatnost do 1 roku vč.)	3,70	3,49	2,83
- střednědobé (splatnost nad 1 rok do 5 let vč.)	4,14	4,04	3,37
- dlouhodobé (splatnost nad 5 let)	4,21	4,11	3,56
Úrokové sazby korunových vkladů přijatých bankami od rezidentů			
Nefinanční podniky - celkem	0,47	0,51	0,46
z toho - jednodenní	0,37	0,35	0,31
- s dohodnutou splatností	0,81	1,04	1,10
v tom: do 2 let	0,76	0,96	0,97
nad 2 roky	2,40	1,84	2,29
- s výpovědní lhůtou celkem	1,45	1,69	1,82
v tom: do 3 měsíců vč.¹⁾	1,29	.	.
nad 3 měsíce¹⁾	1,71	.	.

1) Od roku 2011 ČNB tento údaj nezveřejňuje.

Pramen: ČNB

Zpracoval: V. Vilhelm (ÚZEI)

Vývoj úrokových sazeb souvisí s alokací úvěrů v zemědělství, která je vyhodnocena v kapitole 6.4.

Vývoj cen materiálových vstupů do zemědělství

Převážná většina cen jednotlivých sledovaných vstupů do zemědělství převyšovala v roce 2012 roční průměry dosažené v roce 2011 (viz tab. T9.3/02), v důsledku čehož cena vstupů do zemědělství celkem meziročně vzrostla o 4,3 % (za samotné 4. čtvrtletí 2012 byla vyšší dokonce o 7,9 %). Mezičtvrtletní tempo růstu celkové ceny vstupů do zemědělství činilo v roce 2012 průměrných 1,9 %, přičemž dynamika mezičtvrtletních nárůstů se v průběhu roku 2012 zvyšovala (ve 4. čtvrtletí činila 3,0 %).

T9.3/02 - Indexy cen vstupů do zemědělství (stejné období předchozího roku = 100)

Název	Průměr 2011	Průměr 2012
VSTUPY CELKEM	108,3	104,3
Celkem výroby a služby běžně spotř. v zem.	109,4	104,8
Osiva a sadba	111,3	105,0
z toho - pšenice ozimá	112,5	108,9
- ječmen jarní	117,1	102,6
- kukuřice	103,6	102,8
- řepka ozimá	107,7	107,2
Zvířata pro chov a výrobu	107,6	105,1
Energie a maziva	109,6	104,9
Paliva na topení	101,8	102,6
Motorová paliva	112,1	106,4
Elektřina	105,0	101,1
Maziva	123,4	111,2
Umělá hnojiva, půdní zlepšovací prostředky	124,0	103,0
z toho - jednoduchá hnojiva	126,4	102,3
- směsi hnojiv	118,6	105,3
Chemické prostředky, pesticidy	95,5	102,0
z toho - fungicidy	96,3	104,8
- insekticidy	99,8	100,2
- herbicidy	93,5	101,4
Krmiva	115,6	108,2
Jednoduchá krmiva	122,4	105,4
Krmné směsi	113,8	109,0
Údržba a oprava strojního zařízení	102,8	101,0
Údržba a oprava zem. budov a dalších budov	102,3	99,6
Veterinární služby	102,2	100,8
Ostatní výdaje	101,4	101,5
z toho - voda, její úprava a rozvod	106,2	108,0
- doprava silniční nákladní	103,0	104,8
- služby pošt a telekomunikací	99,4	99,3
- pojištění zemědělské produkce	100,2	100,1
- služby právní, účetnic., poradenství	101,1	100,7
Služby pro zemědělství	102,8	105,5
Celkem výroby a služby přisp. do zem. investic	99,4	100,2
Stroje a ostatní zařízení pro zemědělství	99,7	100,8
Budovy	99,2	99,4

Pramen: ČSÚ

Zpracoval: J. Teichmanová (ÚZEI)

Porovnání ceny vstupů do zemědělství celkem s výchozí základnou roku 2005 ukazuje, že v roce 2012 došlo ke zvýšení o 20,7 %. Průměrná cena energií a maziv byla vyšší o 37,7 %, osiv a sadby o 36,8 %, krmiv o 36,6 % a hnojiv o 36,5 %. K 7,5% poklesu ceny však došlo u pesticidů.

Průměrná cena energií a maziv byla v roce 2012 meziročně vyšší o 4,9 %, ačkoliv mezičtvrtletní nárůst v průběhu sledovaného roku zaznamenalo pouze 1. čtvrtletí. Tahounem růstu v rámci skupiny byla maziva a dále motorová paliva, u nichž v roce 2012 dosáhl meziroční nárůst ceny 6,4 %. V 1. čtvrtletí 2012 se cena motorových paliv v porovnání se 4. čtvrtletím 2011 zvýšila o 4,3 %, v dalších čtvrtletích pak cena již víceméně stagnovala.

Vývoj ceny ropy Brent v průběhu roku 2012 byl ve srovnání s rokem 2011 odlišný, přesto se její roční průměr meziročně nezměnil. Hlavní důvody, které zapříčinily téměř nulovou meziroční změnu, byly dva: válka v Libyi v roce 2011 a sankce proti Íránu v souvislosti s jeho jaderným programem na začátku roku 2012. Menší dopad měly dále okrajové výpadky produkce v Súdánu, Nigerii, Sýrii a Severním moři. Proti obavám z narušení nabídky ropy však působil malý nárůst globální poptávky, protože světová ekonomika rostla pomalým tempem. Recese v Evropě a jiných oblastech tak působila jako protiváha k trvalejšímu růstu ceny ropy. V prvních třech měsících roku 2012 cena ropy Brent rostla a v březnu dosáhla ročního maxima ve výši 124,9 USD/barel. V průměru za 1. čtvrtletí dosáhla cena ropy 118,5 USD/barel, což je v meziročním porovnání více o 13 %. Poté však cena ropy dynamicky klesala, až v červnu dosáhla ročního minima (95,59 USD/barel), jež zhruba odpovídalo lednovému minimu předchozího roku. Cena červnového minima v roce 2012 byla v porovnání s březnovým maximem nižší o 23,5 % (o 29,3 USD/barel). Následné prudké zvyšování ceny ropy trvalo pouze do srpna. V dalších čtyřech měsících lze konstatovat opětovné pozvolné oslabování ceny. Ve 2. čtvrtletí roku 2012 činila cena ropy 108,9 USD/barel a byla meziročně nižší o 7,0 %. Ve 3. čtvrtletí pak stála ropa v průměru 110,0 USD/barel, tj. meziročně méně o 2,2 %. Ve 4. čtvrtletí byla ropa opět meziročně dražší, ale pouze o 1,0 %. Průměrná cena za celý kalendářní rok 2012 dosáhla 112,0 USD/barel, což představuje meziroční nárůst o pouhých 0,9 %.

Vývoj cen pohonných hmot v ČR během roku 2012 odpovídal zhruba cenovému vývoji ropy. Ceny nafty i benzínu v ČR dosáhly v roce 2012 nejvyšších hodnot v dubnu a září, naopak minimální hodnoty byly zaznamenány v červenci a prosinci. Zatímco průměrná cena nafty v roce 2011 činila 34,08 Kč/l (min. 32,42 Kč/l, max. 35,53 Kč/l), cena nafty v roce 2012 se pohybovala v rozmezí od 35,38 Kč/l do 37,13 Kč/l s ročním průměrem 36,36 Kč/l. Ve 3. čtvrtletí roku 2012 činila cena nafty v průměru 36,37 Kč/l, což bylo o 6,7 % více než v roce 2011. V závěru roku 2012, v prosinci, byla cena nafty meziročně vyšší pouze o 0,2 %.

Průměrná roční cena maziv se v roce 2012 v porovnání s předchozím rokem zvýšila o 11,2 %. Meziroční nárůst ceny byl nejvíce patrný v 1. čtvrtletí (o 17,6 %), zatímco ve 4. čtvrtletí byl nejnižší (o 6,4 %). Poměrně příznivě se vyvíjela v roce 2012 cena elektřiny. V roce 2012 byla meziročně vyšší o 1,1 % a její průměrný mezičtvrtletní nárůst byl během roku 2012 nepatrný (0,3 %).

Průměrná roční cena krmiv se vzhledem k roku 2011 zvýšila o 8,2 %, a to v důsledku nárůstu ceny v druhé polovině roku. Zatímco v 1. a 2. čtvrtletí roku 2012 byla cena krmiv v meziročním porovnání téměř shodná, ve 3. a 4. čtvrtletí byla výrazně vyšší (o 10,9 %, resp. o 23,0 %). Průměrné mezičtvrtletní tempo růstu ceny krmiv v roce 2012 dosáhlo 5,3 %. V meziročním vývoji ceny krmiv se v roce 2012 negativně projevíly zejména vyšší ceny krmných obilovin. Cena krmné pšenice meziročně posílila o 6,6 % a krmného ječmene o 12,7 % (tab. T9.3/03).

Cena osiva a sadby byla v roce 2012 meziročně vyšší o 5,0 %, přičemž větší měrou k tomuto nárůstu přispěla druhá polovina roku. Mezičtvrtletní zvýšení bylo v průběhu roku 2012 zaznamenáno pouze ve 3. čtvrtletí, v ostatních čtvrtletích cena stagnovala, resp. vykazala změny ve výši ani ne jednoho procenta. V rámci sledovaných komodit byl nejvýraznější nárůst ceny patrný u osiva ječmene jarního (o 22,4 %) a pšenice ozimé (o 13,9 %) (tab. T9.3/03).

Cena hnojiv se v průběhu roku 2012 téměř neměnila, přesto byla meziročně vyšší o 3,0 %. Obdobný vývoj byl zaznamenán také u pesticidů. Jejich průměrná roční cena se vzhledem k předchozímu roku zvýšila o 2,0 %.

T9.3/03 - Průměrné roční ceny osiv, hnojiv a krmiv prodaných zemědělské prvovýrobě

Ukazatel	MJ	2011	2012	Meziroční index
Osiva				
Pšenice ozimá	Kč/t	9 536	10 860	113,9
Pšenice jarní	Kč/t	10 058	10 080	100,2
Žito ozimé	Kč/t	11 717	13 209	112,7
Ječmen ozimý	Kč/t	9 221	10 274	111,4
Ječmen jarní	Kč/t	8 164	9 995	122,4
Tritikale	Kč/t	9 511	9 778	102,8
Kukuřice (cena za výsevní jednotku)	Kč/VJ	2 185	2 220	101,6
Oves	Kč/t	7 572	8 493	112,2
Hrách setý	Kč/t	11 872	9 878	83,2
Rané brambory	Kč/t	10 715	7 954	74,2
Pozdní konzumní brambory	Kč/t	8 717	7 654	87,8
Jetel luční	Kč/t	76 200	78 921	103,6
Vojtěška	Kč/t	111 297	118 723	106,7
Průmyslová hnojiva				
Dusíkatá - ledek amonný s vápencem	Kč/t	6 416	6 616	103,1
- ledek vápenatý 15%	Kč/t	6 090	6 459	106,1
- síran amonný 21%	Kč/t	4 722	5 455	115,5
- DAM 390	Kč/t	6 265	6 342	101,2
- močovina	Kč/t	9 457	10 181	107,7
Fosforečná - superfosfát gran. 18%	Kč/t	8 817	7 328	83,1
Draselná - draselná sůl gran. 60%	Kč/t	9 958	10 499	105,4
Kombinovaná - NPK (15:15:15)	Kč/t	10 022	10 710	106,9
- Amofos	Kč/t	13 661	14 362	105,1
Krmiva				
Krmné obilí - pšenice	Kč/t	4 335	4 620	106,6
- ječmen	Kč/t	4 024	4 535	112,7
Směsi pro prasata - pro selata ČOS	Kč/t	8 520	9 401	110,3
- pro prasata A2	Kč/t	5 795	6 351	109,6
- pro prasata CDP	Kč/t	5 621	6 241	111,0
- prasnice KPB	Kč/t	5 357	5 816	108,6
Směsi pro drůbež - pro nosnice	Kč/t	6 388	6 785	106,2
- pro brojlerů BR2	Kč/t	8 401	8 588	102,2
- pro brojlerů BR3	Kč/t	7 339	7 974	108,7
Směsi pro skot - pro telata ČOT - B	Kč/t	5 979	6 663	111,4

Pramen: ČSÚ

Zpracoval: J. Teichmanová (ÚZEI)

10 EKONOMICKÉ VÝSLEDKY AGRÁRNÍHO SEKTORU

V roce 2012 se podnikatelský důchod podle 2. předběžného odhadu SZÚ snížil o 6 % na celkovou hodnotu 16,1 mld. Kč. Podle definitivních výsledků hospodaření zemědělských podniků v síti FADN CZ za rok 2011 se ČPH/AWU v zemědělství ČR meziročně zvýšila v průměru o 30,0 % na 481,6 tis. Kč. Ekonomické výsledky zemědělských podniků byly příznivě ovlivněny zejména vyššími CZV hlavních komodit rostlinné výroby, vyššími výnosy polních plodin, vyšší průměrnou užitkovostí dojníc a vyššími CZV mléka. Objem provozních dotací a podpor byl v roce 2011 v průměru 8 671 Kč/ha z. p. (meziroční zvýšení o 0,3 %). Relativně vysoké ekonomické úrovně vyjádřené ukazatelem ČPH/AWU bylo možné v roce 2011 dosáhnout jak ve středně velkých podnicích s extenzivním chovem skotu v převážně horských oblastech (zatížení 0,5 DJ/ha krmných plodin) při zapojení do různých agroenvironmentálních programů, tak ve středně velkých a velkých podnicích specializovaných na polní výrobu, kde však primární příčinou úspěchu byly meziročně vyšší realizační ceny a výnosy rostlinné produkce. Z pohledu investic do zemědělství je možné konstatovat, že po útlumu investiční aktivity zemědělských podniků v letech 2009-2010 nastalo v roce 2011 v důsledku zlepšování ekonomické situace podniků oživení. Investice jsou podpořeny jak vyšším podílem interních zdrojů financování generovaných dosaženým čistým ziskem, tak vyšším objemem poskytovaných bankovních úvěrů. V potravinářském průmyslu se v roce 2012 snížila účetní přidaná hodnota na zaměstnance v důsledku vyššího nárůstu nákladů (výkonové spotřeby) proti tržbám.

10.1 Celkový ekonomický výsledek zemědělství (Souhrnný zemědělský účet)

V roce 2012 se udržel vysoký ekonomický standard nastolený v roce 2011 (po propadu v roce 2009 a mírném oživení v roce 2010) s celkovým ekonomickým výsledkem odvětví 16,1 mld. Kč, což je historicky druhý nejvyšší ekonomický výsledek dosažený po roce 1990.

Hodnota produkce zemědělského odvětví za rok 2012 v porovnání s rokem 2011 vykazala jen mírné zvýšení o 2,5 %. Na tomto trendu se podílela rostlinná produkce nárůstem o 1,9 % a živočišná produkce o 3,7 %. Zvýšení hodnoty produkce v roce 2012 nebylo jako v roce 2011 způsobeno růstem objemu produkce, ale pouze růstem cen zemědělské produkce, které naopak kompenzovaly objemový pokles většiny komodit.

Podle údajů ČSÚ o definitivních sklizních byl v rostlinné výrobě zaznamenán pokles u téměř všech významných komodit. Pokles objemu produkce nastal u obilovin celkem (o 20,4 %), u luskovin (o 38,4 %), brambor celkem (o 17,3 %), u cukrovky (o 0,8 %), u slunečnice a máku (o 19,7 %, resp. 52,4 %), u chmele (o 28,7 %), vinných hroznů (o 34,3 %) a zeleniny celkem (o 16,1 %). Významný růst objemu produkce byl naopak zaznamenán u řepky (o 6,0 %, což odpovídá trendu posledních let, kdy řepka patří mezi nejlukrativnější zemědělské komodity) a u ovoce (o 9,5 % s nejvýznamnějším podílem produkce jablek). U všech tržních komodit RV (s výjimkou konzumních brambor) byl zaznamenán cenový nárůst až 15 %.

V živočišné výrobě byl podle údajů ČSÚ o výsledcích chovů hospodářských zvířat zaznamenán růst produkce u mléka a drůbežího masa (o 2,9 %, resp. 8,5 %), stagnace u hovězího masa, pokles u vepřového masa a vajec (o 13,3 %, resp. 7,8 %). Ceny živočišných produktů vzrostly (s výjimkou kravského mléka – pokles o cca 6 %), přičemž rekordní cenový

růst byl zaznamenán u vajec (o 55,8 %) po známé „vajíčkové aféře“ (výpadky importů z Polska).

T10.1/01 - Souhrnný zemědělský účet (mil. Kč)

Kód	Ukazatel	Základní běžné ceny					Meziroční index
		2008	2009	2010	2011 ¹⁾	2012 ²⁾	
10	Rostlinná produkce	62 509	51 115	56 951	70 238	71 574	101,9
13	Živočišná produkce	52 417	42 402	40 890	43 417	45 020	103,7
15	Produkce zemědělských služeb	2 657	2 602	2 709	2 728	2 782	102,0
16	Zemědělská produkce	117 582	96 119	100 549	116 383	115 035	98,8
17	Nezemědělské vedlejší činnosti (neoddělitelné)	2 194	1 697	2 057	2 483	2 452	98,7
18	Produkce zemědělského odvětví	119 776	97 816	102 606	118 866	121 828	102,5
19	Mezispotřeba celkem	88 908	78 684	78 170	84 025	88 312	105,1
20	Hrubá přidaná hodnota	30 869	19 132	24 436	34 841	33 516	96,2
21	Spotřeba fixního kapitálu	14 610	14 211	14 255	14 825	14 973	101,0
22	Čistá přidaná hodnota	16 259	4 921	10 181	20 016	18 543	92,6
23	Náhrady zaměstnancům	26 056	24 636	23 984	24 317	24 779	101,9
24	Ostatní daně na výrobu	1 192	1 265	1 364	1 257	1 226	97,5
25	Ostatní dotace na výrobu	25 576	28 674	26 845	27 567	29 220	106,0
26	Důchod z faktorů	40 642	32 330	35 662	46 326	46 536	100,5
27	Čistý provozní přebytek/Smíšený důchod	14 586	7 695	11 678	22 009	21 757	98,9
28	Předepsané pachtovné a ostatní nájemné z nemovitostí	3 611	3 900	3 802	4 216	4 342	103,0
29	Nákladové úroky	1 444	1 349	727	1 192	1 746	146,4
30	Výnosové úroky	611	394	497	527	435	82,5
31	Podnikatelský důchod	10 143	2 840	7 645	17 128	16 104	94,0
	Počet pracovníků v zemědělství - AWU ^{3), 4)} (tis. osob)	120,7	114,6	108,8	106,2	105,8	99,6
	Důchod z faktorů na 1 pracovníka (tis. Kč/AWU)	336,7	282,1	327,8	436,2	439,9	100,8
	Ostatní dotace na výrobu na 1 pracovníka (tis. Kč/AWU)	211,9	250,2	246,7	259,6	276,2	106,4

1) Semidefinitivní údaje.

2) Předběžné údaje.

3) AWU = Annual Working Unit.

4) ČSÚ provedl přehodnocení výpočtu AWU, takže není možné srovnávat výsledné hodnoty se Zelenou zprávou za minulé roky.

Pramen: ČSÚ - http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/zem_cr/; tab. 7 - c-210744-12.xls

Zpracoval: I. Foltýn, I. Zedníčková (ÚZEI)

Vysoce pozitivní trendy globálních ukazatelů SZÚ v roce 2011 v porovnání s rokem 2010 nemohly být logicky zachovány i v roce 2012 vůči roku 2011. Bylo spíše možné předpokládat pro rok 2012 určitou stagnaci v udržení vysokého standardu roku 2011. S ohledem na celkový růst cen v národním hospodářství se tento trend promítl i do nákladů na dosaženou zemědělskou produkci (ukazatel mezispotřeby), kde došlo k nárůstu o 5,1 %. To se vzhledem k růstu produkce zemědělského odvětví o 2,5 % promítl do poklesu hrubé přidané hodnoty o 3,8 %. Spotřeba fixního kapitálu se meziročně mírně zvýšila (o 1,0 %) a následně způsobila výraznější meziroční propad čisté přidané hodnoty o 7,4 %. Meziročně mírně vzrostly i náhrady zaměstnancům (o 1,9 %) i přes meziroční pokles počtu pracovníků v zemědělství (o 0,4 %) jako důsledek permanentního růstu průměrné mzdy v zemědělství. Pozitivní trendy se promítl do ukazatelů daní a podpor (ostatní daně na výrobu poklesly o 2,5 %, zatímco ostatní dotace na výrobu vzrostly o 6,0 %). Nicméně nepřilíš optimistický vývoj celé národní ekonomiky se negativně promítl do úrokového salda. Vyplacené (nákladové) úroky se výrazně zdražily (meziročně o 46,4 %), příjmové (výnosové) úroky poklesly o 17,5 %. Suma pozitivních a zejména pak negativních tendencí u globálních ukazatelů se nakonec projevila v poklesu finálního ukazatele ekonomiky celého odvětví – podnikatelského důchodu – který i přes 6% pokles dosáhl hodnoty více než 16 mld. Kč.

Ekonomické výsledky odvětví zemědělství v roce 2012 ilustrují relativní ukazatele ekonomické efektivity – důchod z faktorů a dotace na výrobu v přepočtu na jednoho

pracovníka. Důchod z faktorů na pracovníka meziročně velmi mírně vzrostl (o 0,8 %) při současném poklesu počtu pracovníků. Tento úspěšný výsledek byl však dosažen při výrazném nárůstu podpor na pracovníka (o 6,4 %), což současně indikuje rostoucí trend závislosti zemědělství ČR na výši podpor.

T10.1/02 - Podílové ukazatele SZÚ (%)

Ukazatel	2008	2009	2010	2011 ¹⁾	2012 ²⁾
Produkce zemědělského odvětví (PZO)	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Podíl rostlinné produkce na PZO	52,19	52,26	55,50	59,09	60,21
Podíl živočišné produkce na PZO	43,76	43,35	39,85	36,53	37,87
Podíl mezispotřeby na PZO	74,23	80,44	76,18	70,69	74,30
Podíl hrubé přidané hodnoty na PZO	25,77	19,56	23,82	29,31	28,20
Podíl odpisů na PZO	12,20	14,53	13,89	12,47	12,60
Podíl čisté přidané hodnoty na PZO	13,57	5,03	9,92	16,84	15,60
Podíl náhrad zaměstnancům na PZO	21,75	25,19	23,37	20,46	20,85
Podíl ostatních dotací na výrobu na PZO	21,35	29,31	26,16	23,19	24,58
Podíl důchodu z faktorů na PZO	33,93	33,05	34,76	38,97	39,15
Podíl ostatních dotací na výrobu na důchodu z faktorů	62,93	88,69	75,28	59,51	62,79

1) Semidefinitivní údaje.

2) Předběžné údaje.

Pramen: Výpočty ÚZEI

Zpracoval: I. Foltýn, I. Zedníčková (ÚZEI)

Celkově pozitivní souhrnné ekonomické výsledky sektoru zemědělství za rok 2012 jsou však doprovázeny v porovnání se špičkovými zeměmi EU stále vysokým podílem mezispotřeby. Podíl mezispotřeby na celkové produkci zemědělství přesahuje 70 %, zatímco špičkové země EU vykazují hodnoty na úrovni kolem 50 %.

Vzhledem k tomu, že důchod z faktorů meziročně stagnoval (nárůst o 0,5 %) a současně vzrostl objem dotací na výrobu (nárůst o 6,0 %), došlo k růstu ukazatele podílu ostatních dotací na důchodu z faktorů.

10.2 Ekonomické výsledky zemědělských podniků

Ekonomické výsledky zemědělských podniků představují stav a vývoj hlavních indikátorů hospodaření zemědělských podniků tříděných podle právních forem (PPO, PFO) a typologie FADN EU (kategorie podle regionů – LFA, výrobní zaměření, ekonomická velikost). Zdrojem dat pro vyhodnocení je výběrové šetření hospodářských výsledků zemědělských podniků v síti FADN CZ za roky 2010 a 2011. Analýza strukturálního a ekonomického vývoje zemědělských podniků vychází z vážených dat¹⁴³ standardního výstupu EU¹⁴⁴.

¹⁴³ Systém vážení dat FADN slouží ke zvýšení statistické reprezentativnosti výsledků výběrových šetření. Výchozí bázi tohoto systému tvoří údaje ze Strukturálního šetření v zemědělství, které organizuje Eurostat prostřednictvím národních statistických úřadů ve všech členských státech EU. Každý zemědělský podnik

Výsledné ekonomické ukazatele standardního výstupu FADN jsou vyjádřeny v přepočtu na 1 ha využívané z. p., v případě ukazatele „čistá přidaná hodnota“ je uveden také přepočet na 1 AWU (ČPH/AWU). Ukazatel ČPH/AWU je vrcholovým ukazatelem příjmové úrovně zemědělských podniků, protože umožňuje porovnat podniky různého výrobního zaměření, různé velikosti a s různými vztahy k využívání externích výrobních faktorů (práci, půdě, kapitálu).

Přehled strukturálních a ekonomických ukazatelů jednotlivých kategorií zemědělských podniků je uveden v příl. tab. 10.2/01-04. Hodnoty „Celkem“ podle metodiky FADN CZ nezahrnují podniky specializované na chov prasat a drůbeže. Tato kategorie podniků je uvedena v příl. tab. 10.2/03 v přepočtu na podnik, protože většina těchto podniků hospodaří na minimální výměře z. p., resp. zemědělskou půdou nedisponuje.

V samostatné kapitole 10.2.3 je uvedeno hodnocení investičního rozvoje zemědělských podniků, kde jsou podrobněji posuzovány směry investic, vývoj objemu investic, kapitálová a majetková vybavenost podniků a přístup k bankovním úvěrům.

10.2.1 Celkové hospodářské výsledky zemědělských podniků

Strukturální charakteristiky a ekonomické výsledky zemědělských podniků fyzických a právnických osob za období 2010-11 (tab. T10.2/01) ukazují jak proces adaptace podniků na měnící se ekonomické a agrárně politické podmínky, tak vývoj cen a produkce hlavních zemědělských komodit. Syntetickým ekonomickým ukazatelem v rámci EU, který vyjadřuje souhrnný vliv produkce, efektivnosti využití vstupů a úrovně provozních dotací na ekonomickou situaci zemědělských podniků, je čistá přidaná hodnota na pracovníka (ČPH/AWU). ČPH vyjadřuje ekonomický přínos dosažený z produkce po zaúčtování výrobní spotřeby, odpisů dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku, provozních dotací a daní a je zdrojem k úhradě nákladů na práci, půdu (nájemné) a kapitál (úroky).

---

tohoto šetření je podle klasifikace EU zařazen podle výrobního zaměření a ekonomické velikosti. Podniky výběrového souboru FADN jsou klasifikovány obdobným systémem, a proto lze každému podniku v souboru FADN přidělit tzv. váhový faktor vyjadřující počet podniků, které tento podnik reprezentuje. Tyto váhy jsou využity při výpočtu průměrů za skupiny zemědělských podniků, kde každý typ zemědělského podniku má váhu podle skutečného počtu těchto podniků v celkovém počtu farem dané země.

¹⁴⁴ Standardní výstup FADN EU je soubor vybraných ukazatelů, poskytující pohled na strukturální charakteristiky a ekonomickou situaci šetřených zemědělských podniků. Přebírá údaje zjištěné v účetnictví a daňové evidenci, zahrnuje však pouze činnosti vymezené jako zemědělské. Zohledněny nejsou operace zejména finanční a mimořádné povahy a metodika vylučuje i rezervy a opravné položky. Ekonomické kategorie mají samostatnou metodiku a nejsou tak plně kompatibilní s kategoriemi odvozenými z celopodnikových účetních výkazů a daňové evidence.

Tab. 10.2/01 – Strukturální a ekonomické ukazatele zemědělských podniků podle právních forem v ČR ¹⁾

Ukazatel	MJ	Fyzické osoby			Právnícké osoby			Celkem		
		2010	2011	meziroční index	2010	2011	meziroční index	2010	2011	meziroční index
Pracovní síly celkem	AWU/100 ha	2,70	2,70	100,0	3,06	2,88	94,1	2,96	2,83	95,6
Neplacená pracovní síla	FWU/100 ha	2,11	2,11	99,7	0,01	0,01	100,0	0,59	0,59	99,0
Využívaná z. p.	ha/podnik	75,1	75,5	100,6	973,1	995,4	102,3	224,5	227,4	101,3
- obiloviny	%	40,9	40,5	98,9	43,5	44,0	101,2	42,8	43,0	100,6
- ost. polní plodiny	%	16,4	15,2	93,2	18,9	17,9	95,0	18,2	17,2	94,6
- krmné plodiny	%	40,9	41,6	101,5	35,8	36,5	102,1	37,2	37,9	101,9
Počet DJ celkem	DJ/100 ha	30,2	30,0	99,5	42,4	41,5	97,7	39,0	38,3	98,1
- dojnice	DJ/100 ha	5,4	4,9	90,2	15,3	14,8	96,8	12,5	12,0	96,1
- ostatní skot	DJ/100 ha	19,9	20,0	100,4	18,5	18,5	100,3	18,9	18,9	100,3
- ovce a kozy	DJ/100 ha	1,0	1,5	151,7	0,1	0,0	81,6	0,3	0,5	141,6
- prasata	DJ/100 ha	3,3	2,8	83,0	7,2	6,7	94,1	6,1	5,6	92,5
- drůbež	DJ/100 ha	0,2	0,2	126,0	1,5	1,3	91,4	1,1	1,0	93,2
Využívaná pronajatá z. p.	%	65,6	63,8	97,2	92,3	91,3	98,9	84,8	83,6	98,6
Intenzita chovu přežvýkavců	DJ/ha krm. plodin	0,6	0,6	98,3	0,9	0,9	96,9	0,8	0,8	97,3
Čistá přidaná hodnota	tis. Kč/AWU	342,1	438,8	128,3	380,1	497,1	130,8	370,4	481,6	130,0
Čistá přidaná hodnota	Kč/ha	9 244	11 856	128,3	11 624	14 311	123,1	10 961	13 630	124,4
Provozní dotace	Kč/ha	8 869	8 999	101,5	8 555	8 546	99,9	8 643	8 671	100,3
Průměrné výnosy vybraných plodin										
Pšenice ozimá	t/ha	4,6	5,3	114,5	5,2	6,0	116,6	5,1	5,9	116,5
Řepka	t/ha	2,9	2,9	101,7	2,9	3,0	101,0	2,9	3,0	101,4
Brambory	t/ha	23,9	25,3	105,8	25,1	26,5	105,6	25,0	26,4	105,6
Průměrné realizační ceny vybraných plodin										
Pšenice ozimá	Kč/t	3 719	4 178	112,3	3 595	4 391	122,1	3 611	4 364	120,9
Řepka	Kč/t	7 725	10 065	130,3	7 710	10 580	137,2	7 712	10 517	136,4
Brambory pozdní konzumní	Kč/t	5 358	4 530	84,5	3 953	3 641	92,1	4 149	3 767	90,8
Průměrná užitkovost zvířat										
Dojnice	l/den	16,7	16,9	101,0	19,0	19,6	103,2	18,9	19,5	103,2
Výkrm skotu	kg/den	0,90	0,92	102,2	0,88	0,89	101,1	0,88	0,90	102,3
Výkrm prasat	kg/den	0,67	0,66	98,5	0,70	0,71	101,4	0,70	0,71	101,4
Průměrné realizační ceny v živočišné výrobě										
Kravné mléko	Kč/l	7,4	8,1	109,7	7,4	8,3	111,2	7,4	8,3	111,0
Hovězí maso - výkrm	Kč/kg	41,8	44,5	106,5	37,9	40,7	107,2	38,3	40,9	107,0
Vepřové maso - výkrm	Kč/kg	29,8	31,2	104,8	28,1	29,2	103,9	28,2	29,3	103,9

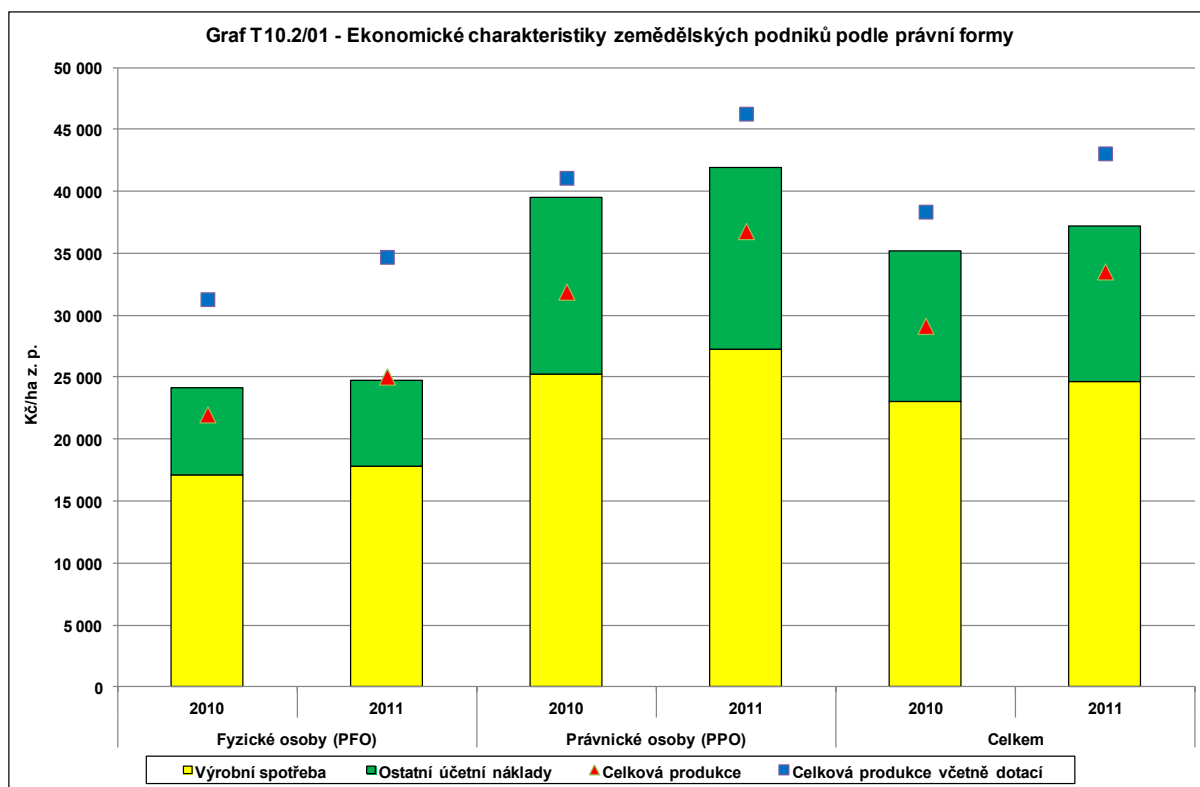
¹⁾ Hektarové výnosy plodin, užitkovost zvířat a realizační ceny jsou vypočítány z výběrového šetření FADN CZ a mohou se lišit od údajů ČSÚ.

Pramen: Zemědělská účetní datová síť FADN CZ
Zpracoval: J. Špička (ÚZEI)

V roce 2011 se meziročně snížil počet pracovních sil (AWU) na 100 ha, v důsledku snížení počtu zaměstnanců v podnicích právníckých osob na 100 ha z. p. U podniků fyzických osob bylo využito pracovních sil na úrovni roku 2010. Výměra využívané zemědělské půdy na podnik se zvýšila o 1,3 %, především díky větší průměrné výměře podniků právníckých osob. Podíl využívané pronajaté z. p. mírně poklesl u PFO i PPO. Pokračoval tak trend strukturálního vývoje posledních let. Jako relativně stabilní je možné vyhodnotit vývoj celkového počtu hospodářských zvířat u PFO. Pokles počtu DJ dojníc na 100 ha byl kompenzován vyšším počtem DJ ovcí a koz na 100 ha. PPO rovněž snížily stavy dojníc na 100 ha, tento úbytek však nekompensovaly v jiné kategorii hospodářských zvířat. Intenzita chovu přežvýkavců v přepočtu na hektar krmných plodin se celkově mírně snížila.

Hlavním determinantem vývoje ekonomické situace zemědělských podniků byl v letech 2010-11 příznivý vývoj cen zemědělské produkce. Graf T10.2/01 porovnává výnosovou a nákladovou stránku hospodaření podniků fyzických a právníckých osob a souboru podniků celkem v ČR ¹⁴⁵.

¹⁴⁵ Síť FADN nezohledňuje náklady příležitosti využití vlastní práce, půdy a kapitálu, které zhoršují reálnou ekonomickou situaci zejména podniků fyzických osob s vyšším podílem vlastní práce a půdy.

Poznámky: Dotace = provozní dotace + investiční dotace.

Pramen: Zemědělská účetní datová síť FADN CZ

Zpracoval: J. Špička (ÚZEI)

Ekonomická úroveň vyjádřená ukazatelem ČPH/AWU se zvýšila u podniků fyzických i právnických osob (o 28,3 % u PFO, o 30,8 % u PPO), zejména v důsledku meziročního zlepšení výnosové stránky hospodaření zemědělských podniků. Zlepšení ekonomické situace zemědělských podniků v roce 2011 bylo způsobeno vyššími realizačními cenami většiny hlavních rostlinných komodit¹⁴⁶, vyššími výnosy obilovin, olejnin a okopanin¹⁴⁷, příznivějšími výkupními cenami kravského mléka, vepřového a hovězího masa¹⁴⁸. Na vyšších výnosech se podílel příznivý průběh počasí v roce 2011. Škody na pojištěných plodinách způsobené ostatními nepříznivými projevy počasí byly v roce 2011 relativně nízké.

V živočišné výrobě¹⁴⁹ byla užitkovost hospodářských zvířat v roce 2011 přibližně na stejné úrovni jako v roce 2010. Na výnosy podniků působila příznivě užitkovost dojníc, která

¹⁴⁶ Nepříznivý cenový vývoj v letech 2010-11 byl v rámci výběrového šetření FADN CZ zaznamenán pouze u pozdních konzumních brambor, hrachu a hořčice.

¹⁴⁷ Výběrové šetření FADN CZ uvádí meziroční zvýšení výnosů obilovin celkem o 17,9 %, řepky o 1,4 %, brambor o 5,6 % a cukrovky o 24,3 % (období 2010-11).

¹⁴⁸ Za celý výběrový soubor podniků FADN CZ došlo ke zvýšení ceny kravského mléka v průměru o 11,0 % na 8,3 Kč/l v roce 2011. Ceny zemědělských výrobců podle FADN CZ vzrostly meziročně u výkrmu hovězího masa průměrně o 7 % a u vepřového masa průměrně o 3,9 %.

¹⁴⁹ V živočišné výrobě celkem nejsou zařazeny podniky s převažující specializací na chov prasat a drůbeže. Tato kategorie je komentována zvlášť.

dosáhla průměrné výše 19,5 l mléka/den a meziročně se zvýšila o 3,2 %. Stabilní či mírně pozitivní vývoj užitkovosti hospodářských zvířat zaznamenaly PFO i PPO.

Důsledkem vyšších výnosů plodin, vyšší užitkovosti v živočišné výrobě a vyšších realizačních cen se průměrná produkce rostlinné výroby na hektar z. p. zvýšila o 18,4 %, produkce živočišné výroby o 7,2 %. K celkově lepší ekonomické úrovni zemědělských podniků přispěla i ostatní produkce¹⁵⁰, která se meziročně zvýšila o 26,7 % na 2 545 Kč/ha. Podílela se tak 7,6 % na celkové hodnotě zemědělské produkce.

Meziroční nárůst nákladů zemědělské výroby částečně zmírnil pozitivní vývoj výnosové úrovně podniků. Příčinou bylo zvýšení cen vstupů do zemědělství v roce 2011. Rozhodující měrou se na celkových nákladech podílí výrobní spotřeba. Náklady na výrobní spotřebu v přepočtu na hektar z. p. se v průměru zvýšily o 7,1 %, přičemž více vzrostly u PPO (o 7,8 %) než u PFO (4,5 %). Na zvýšení výrobní spotřeby se podílely všechny rozhodující přímé náklady, zejména vyšší náklady na nakoupená hnojiva (o 29,6 %), dále vyšší náklady na prostředky ochrany rostlin (o 7,1 %), nakoupená krmiva (o 5,2 %) a nakoupené osivo a sadbu (o 5,0 %). Zvýšily se také režijní náklady, především náklady na údržbu budov a strojů (o 13,2 %) a náklady na spotřebu energie (4,2 %). Mírně se snížily náklady na služby (o 6,1 %), u PFO (o 4,7 %) i PPO (o 6,5 %).

Výše odpisů na hektar z. p. se zvýšila pouze u PPO (o 8,4 %), souhrnně o 4,0 %, v důsledku vyšší investiční aktivity podniků. Náklady na externí faktory se v přepočtu na ha z. p. příliš nezměnily (souhrnný průměrný nárůst o 1,8 %). V PFO nepředstavují mzdové náklady významný podíl na celkových nákladech. V PPO byly mzdové náklady na hektar z. p. v roce 2011 o 3,2 % vyšší než v roce 2010. Při zohlednění meziročně nižšího počtu placených AWU na 100 ha půdy je možné pozorovat zvýšení mezd zaměstnanců v zemědělství. V přepočtu na jednoho placeného, plně zaměstnaného pracovníka vzrostly mzdové náklady u PPO o 9,5 % na 317 tis. Kč/AWU. Pachtovné se snížilo o 6,1 % na 1 318 Kč/ha, což bylo způsobeno především PPO, které snížily podíl najaté z. p. a zároveň platily meziročně nižší cenu za hektar najaté půdy.

Provozní dotace a podpory na hektar využívané z. p. meziročně stagnovaly. Průměrná výše provozních dotací za všechny typy podniků v ČR byla 8 671 Kč/ha. Nárůst plateb SAPS a environmentálních dotací byl eliminován zrušením plateb Top-Up na zemědělskou půdu.

Vyplacené investiční dotace v přepočtu na hektar využívané z. p. vzrostly meziročně o 48,3 % na průměrných 856 Kč/ha, při značném kolísání podle jednotlivých kategorií podniků (viz příl. tab. 10.2/01-04).

---

¹⁵⁰ Ostatní produkci tvoří příjmy za zemědělské služby, výroba elektrické energie, výroba potravin a náhrady z pojištění.

I přes meziroční zlepšení CZV by však obě kategorie podniků sice tržbami pokryly výrobní spotřebu (přímé a režijní náklady výroby), ale nikoliv celkové účetní náklady včetně odpisů, mzdových nákladů, nájemného za najatou půdu a nákladových úroků. Významnější podíl ostatních účetních nákladů je u větších PPO, které hospodaří s převážně najatými výrobními faktory.

Z ekonomických výsledků zemědělských podniků vyplývá také rozvoj diverzifikace aktivit zemědělských podniků. Meziročně se zvýšil podíl tržeb z přidružené a pomocné výroby a vlastních nezemědělských služeb na celkových tržbách za vlastní výrobky a služby. I když ostatní produkce zemědělských podniků tvoří stále zanedbatelný podíl na celkových tržbách, je zde zřetelná snaha zemědělských podniků zvyšovat využití vlastních pracovních sil a stabilizovat celkové podnikové příjmy.

Souhrnně lze konstatovat, že příznivější ekonomická situace zemědělských podniků v roce 2011 proti roku 2010 byla zapříčiněna především příznivějšími cenami zemědělských výrobců a vyššími výnosy v rostlinné výrobě. Výše provozních dotací na hektar z. p. sice meziročně stagnovala, avšak bez nich by řada podniků musela postupně odejít z trhu.

10.2.2 Ekonomické výsledky zemědělských podniků podle standardního výstupu EU

Síť FADN poskytuje strukturální a ekonomické charakteristiky podniků podle jejich vztahu k LFA (regionální kritérium), výrobního zaměření a ekonomické velikosti. Kritériem pro klasifikaci zemědělských podniků podle typu výrobního zaměření je podíl odvětví na tvorbě podnikové standardní produkce (Standard Output). Ukazatele váženého standardního výstupu pro kategorie podniků jsou uvedeny v příl. tab. 10.2/02-04.

10.2.2.1 Výsledky zemědělských podniků podle regionálního hlediska (vztahu k LFA)

Regionální pohled, který zohledňuje rozdílné přírodní a klimatické podmínky, je reprezentován vztahem podniků k LFA. Podle vztahu k LFA jsou podniky klasifikovány následujícím způsobem:

- Horské oblasti LFA = více než 50 % výměry využívané z. p. v LFA horská (H).
- Převažující ostatní LFA = více než 50 % výměry využívané z. p. v LFA ostatní (O) a specifické (S), pokud H je menší než 50 %.
- Oblasti převážně mimo LFA = více než 50 % výměry využívané z. p. mimo LFA (N).

Strukturální charakteristiky a průměrné hodnoty ČPH/AWU v podnicích podle vztahu k LFA uvádí tab. T10.2/02.

Tab. 10.2/02 – Strukturální a ekonomické ukazatele zemědělských podniků podle LFA

Ukazatel	MJ	Horské oblasti LFA			Převažující ostatní LFA			Převážně mimo LFA		
		2010	2011	meziroční index	2010	2011	meziroční index	2010	2011	meziroční index
Pracovní síly	AWU/100 ha	2,61	2,49	95,2	2,74	2,64	96,3	3,18	3,07	96,5
Neplacená pracovní síla	FWU/100 ha	0,67	0,65	98,3	0,57	0,57	100,0	0,59	0,58	98,7
Využívaná z. p.	ha/podnik	189,8	202,5	106,7	248,1	239,7	96,6	222,9	227,4	102,0
- obiloviny	%	16,1	15,7	97,3	34,6	37,0	106,9	54,6	55,5	101,6
- ost. polní plodiny	%	5,4	5,3	99,8	14,1	13,8	97,8	24,0	23,1	96,5
- krmné plodiny	%	78,1	77,5	99,2	50,4	48,6	96,6	18,6	18,5	99,2
Počet DJ celkem	DJ/100 ha	48,6	47,4	97,5	45,5	44,7	98,4	32,7	31,0	94,8
- dojnice	DJ/100 ha	12,6	11,6	92,0	15,1	14,3	94,5	11,0	10,6	96,2
- ostatní skot	DJ/100 ha	32,3	31,5	97,4	24,5	24,0	98,2	12,0	11,6	96,3
- ovce a kozy	DJ/100 ha	0,8	0,9	116,4	0,6	0,6	115,1	0,1	0,2	317,1
- prasata	DJ/100 ha	1,6	1,9	118,8	4,0	4,8	118,4	8,5	7,4	86,7
- drůbež	DJ/100 ha	1,1	1,1	96,3	1,1	0,8	69,3	1,1	1,2	109,7
Využívaná pronajatá z. p.	%	77,9	75,4	96,8	84,9	84,1	99,1	86,7	85,8	98,9
Intenzita chovu přežvýkavců	DJ/ha krm. plodin	0,58	0,57	97,3	0,79	0,80	101,1	1,21	1,17	96,3
Roční dojivost	kg/ks	6 163	6 204	100,7	6 556	6 786	103,5	7 214	7 519	104,2
Čistá přidaná hodnota	tis. Kč/AWU	375,7	419,3	111,6	368,2	449,4	122,1	370,4	516,6	139,5
Čistá přidaná hodnota	Kč/ha	9 821	10 436	106,3	10 102	11 875	117,5	11 769	15 839	134,6
Provozní dotace	Kč/ha	12 432	12 346	99,3	9 044	8 818	97,5	7 398	7 469	101,0
Podíl ŽV na celkové produkci	%	55,0	53,9	98,0	45,3	42,1	92,8	27,5	24,5	89,4

*Pramen: Zemědělská účetní datová síť FADN CZ
Zpracoval: J. Špička (ÚZEI)*

Podniky hospodařící převážně v *horských oblastech LFA* rozšířily průměrnou výměru využívané půdy. Podíl vlastní využívané z. p. naopak klesl, což znamená, že se zvýšil podíl zemědělské půdy v nájmu. Zatížení ploch krmných plodin v chovu přežvýkavců zůstalo přibližně stejné jako v roce 2010. Snížilo se zatížení zemědělské půdy masným skotem i dojnici, naopak pokračoval trend růstu stavů ovcí a koz, především u PFO. Živočišná výroba je v *horských oblastech LFA* významné výrobní zaměření podniků. Počet AWU na 100 ha byl v *horských oblastech* meziročně o 4,8 % nižší, především díky zvýšení průměrné výměry zemědělských podniků.

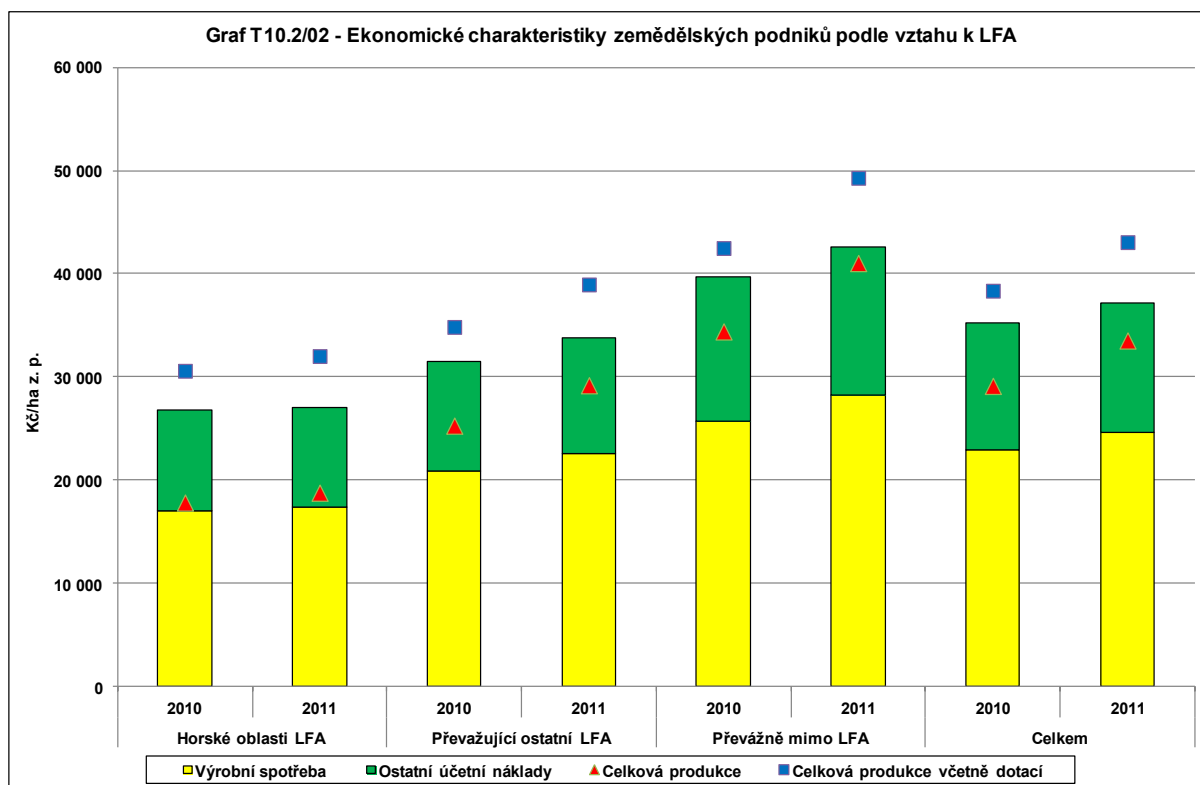
U podniků v *ostatních oblastech LFA* se naopak snížila výměra využívané zemědělské půdy na podnik o 3,4 %, podíl najaté zemědělské půdy byl meziročně stejný. Podniky zvýšily podíl obilovin na výměře využívané z. p. v *oblastech*, kde to produkční podmínky dovolují. Podíl krmných plodin na výměře z. p. klesl v důsledku pokračující redukce rozměru živočišné výroby. Stavby hospodářských zvířat na 100 ha se snížily u dojníc a ostatního skotu. Zvýšilo se naopak zatížení zemědělské půdy drobnými přežvýkavci (ovce, kozy) a prasaty. Vliv snižování stavů zvířat na celkovou produkci živočišné výroby byl zmírněn vyšší užitkovostí dojníc, výkrmu skotu a prasat.

V *oblastech převážně mimo LFA* se průměrná výměra podniku zvýšila a pokračoval trend postupného mírného snižování podílu najaté zemědělské půdy¹⁵¹. Obdobně jako v *regionech LFA* i v *produkčně intenzivních oblastech* došlo k poklesu zastoupení krmných plodin ve prospěch obilovin, jejichž realizační ceny se vyvíjely příznivým směrem. Pokud jde

¹⁵¹ Podíl najaté půdy byl u PFO stejný jako v roce 2010 (necelých 69 % využívané z. p.), u PPO naopak klesl o 1,2 % na 91,9 % výměry využívané z. p. Celkově tak došlo k poklesu podílu najaté zemědělské půdy o 1,1 %.

o vývoj stavů hospodářských zvířat, snížení DJ/100 ha z. p. o 5,2 % nastalo v důsledku poklesu stavů všech kategorií hospodářských zvířat kromě ovcí a koz. Ze struktury produkce vyplývá, že podniky v oblastech převážně mimo LFA jsou spíše zaměřené na polní výrobu nebo smíšenou rostlinnou a živočišnou výrobu. Vyšší intenzitu chovu přežvýkavců vykazují v produkčně intenzivních oblastech PPO a jsou reprezentovány převážně většími podniky se smíšenou rostlinnou a živočišnou výrobou.

Graf T10.2/02 dokumentuje příčiny vývoje příjmové úrovně zemědělských podniků porovnáním objemu dotací na hektar z. p., nákladů a celkové produkce.

Poznámky: Dotace = provozní dotace + investiční dotace.

Pramen: Zemědělská účetní datová síť FADN CZ

Zpracoval: J. Špička (ÚZEI)

Provozní dotace a podpory dosáhly v roce 2011 v horských oblastech LFA průměrné výše 12 346 Kč/ha z. p., v produkčně intenzivních oblastech mimo LFA byla jejich průměrná výše 7 469 Kč/ha. Regionálně jsou důležité zejména platby LFA, které kompenzují (doplňují) podnikům příjmy v produkčně znevýhodněných oblastech, a platby za agroenvironmentální opatření, tj. kompenzace podnikům za služby, spojené zpravidla s vyššími náklady či nižšími výnosy.

Provozní dotace jsou klíčovým faktorem, který ovlivňuje přechod ze ztrátového hospodaření do ziskového ve všech oblastech LFA. V roce 2011 se platby LFA a environmentální platby podílely v horských oblastech na celkovém objemu provozních

dotací průměrně 50,0 %¹⁵². Dalším důležitým faktorem vyšší ekonomické úrovně v přepočtu na AWU podniků v LFA je extenzivní způsob hospodaření s nižšími vstupy materiálu a práce.

Rozdíl mezi horskými oblastmi LFA a produkčními oblastmi mimo LFA je zřejmý i ze vztahu celkových nákladů a celkové produkce (graf T10.2/02). Zatímco v horských oblastech hodnota celkové produkce uhradí jen výrobní spotřebu, v oblastech mimo LFA je hodnota celkové produkce bez dotací schopna uhradit výrobní spotřebu i převážnou část ostatních účetních nákladů. Provozní dotace a podpory mají v horských oblastech LFA vyšší důchodový efekt. Z hlediska vývoje však provozní dotace na zlepšení ekonomické úrovně podniků neměly tak velký vliv jako v předchozích letech. Efekt vyšších plateb SAPS byl zmírněn nižšími platbami Top-Up, které nebyly na z. p. v roce 2011 poskytovány.

Průměrná úroveň ČPH/AWU se pohybovala v roce 2011 od 419,3 tis. Kč v převažujících horských LFA do 516,6 tis. Kč v oblastech převážně mimo LFA. ČPH/AWU se meziročně zvýšila ve všech regionech, což vypovídá o převažujícím vlivu zvýšení cen zemědělských výrobců a výnosů v rostlinné výrobě na hodnotu celkové produkce. Nejvíce dynamické zvýšení ČPH/AWU nastalo u podniků v oblastech převážně mimo LFA (o 39,5 %), především jako důsledek vyšších cen a výnosů zejména rostlinné výroby, a snížení počtu AWU/100 ha využívané zemědělské půdy. Naopak podniky v převážně horských oblastech LFA zvýšily meziročně ČPH/AWU nejméně. Příčinou je relativně menší podíl rostlinné výroby a podniky v horských oblastech tak nemohly plně využít příznivé kombinace vyšších cen a výnosů polních plodin. Využívaly však převažující extenzivní výrobu s nízkými objemy vstupů a provozní dotace a podpory především z II. osy PRV.

Kromě hodnoty celkové produkce a provozních dotací se na vývoji ČPH/AWU podílely i náklady na hektar z. p., které se ve všech regionech zvýšily. Meziročně nejméně výrazné zvýšení nákladů na hektar z. p. zaznamenaly podniky hospodařící převážně v horských oblastech LFA. Vyšší náklady na nakupovaná krmiva, energie a údržbu budov a strojů způsobily zvýšení výrobní spotřeby na hektar z. p. o 2,1 %. Meziročně největší zvýšení výrobní spotřeby na hektar z. p. (o 9,5 %) vykázaly podniky hospodařící v oblastech mimo LFA. Vývoj nákladů byl důsledkem vyšší hodnoty spotřeby nakupovaných osiv, hnojiv, prostředků ochrany rostlin, energie a údržby budov a strojů na hektar.

Shrneme-li vývoj strukturálních a ekonomických indikátorů v podnicích tříděných podle LFA, je možné sledovat reakci podniků na aktuální tržní podmínky. Především podniky v ostatních LFA a v oblastech mimo LFA dokázaly zachytit trend rostoucích cen zemědělských výrobců a pružně zvýšily podíl obilovin na výměře využívané půdy.

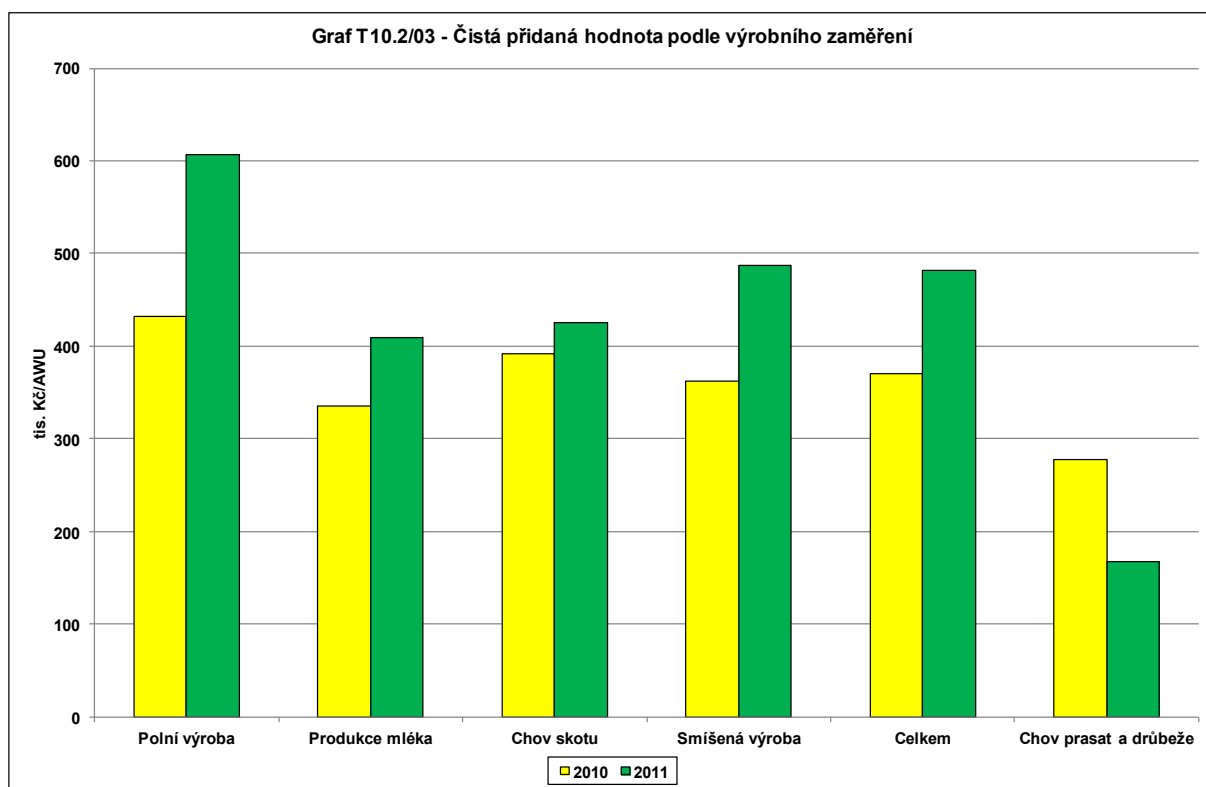
---

¹⁵² Provozní dotace a podpory v podnicích hospodařících v horských oblastech představovaly 39,6 % hrubého příjmu, tvořeného hodnotou celkové produkce a výší vyplacených provozních dotací. V oblastech převážně mimo LFA byla závislost na dotačních nižší (15,4 %).

10.2.2.2 Výsledky zemědělských podniků podle výrobního zaměření

Typ výrobního zaměření podniku se nově určuje podle relativního příspěvku standardní produkce jednotlivých odvětví podniku k celkové standardní produkci daného podniku¹⁵³. Klasifikace podle standardní produkce (SP) je použita v systému FADN počínaje rokem 2010.

Strukturální a ekonomické ukazatele hospodaření zemědělských podniků v třídění podle nejvýznamnějších kategorií výrobního zaměření uvádí příl. tab. 10.2/03. Úroveň ČPH/AWU dokumentuje graf T10.2/03. Pozadí vývoje ekonomické situace podniků podle výrobního zaměření a právní formy uvádějí grafy T10.2/04 a T10.2/05.

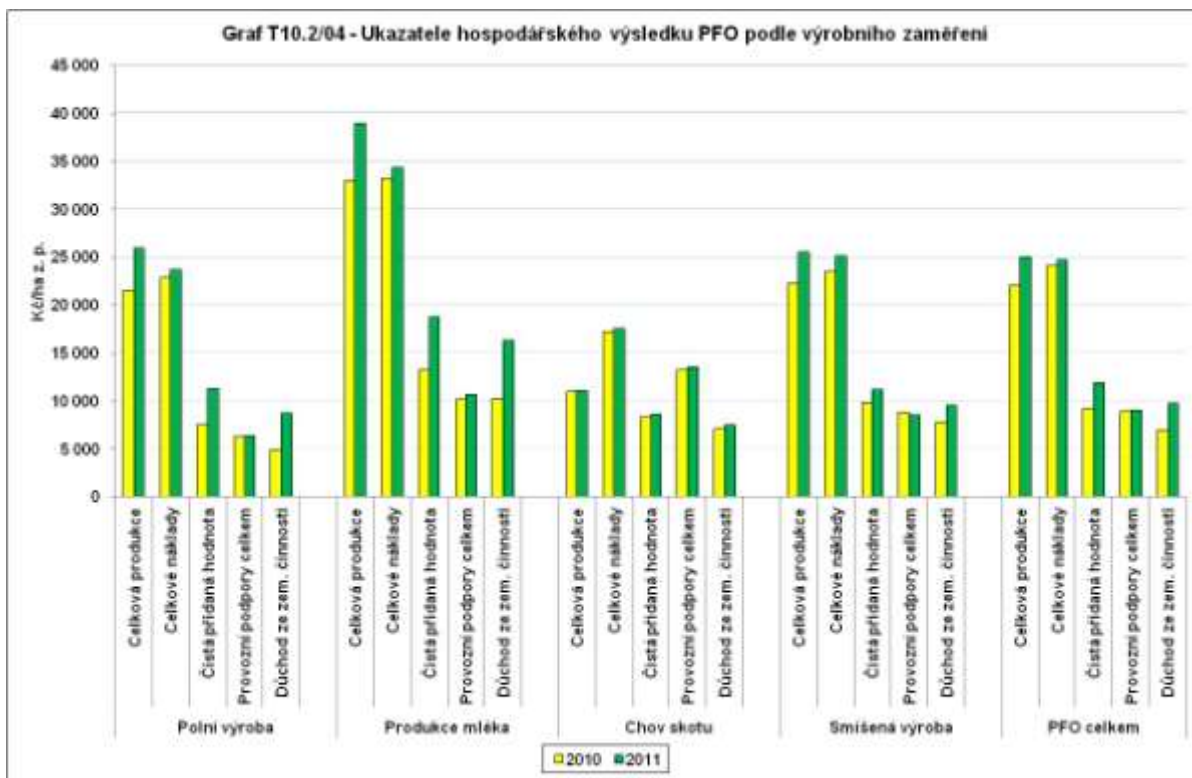

Pramen: Zemědělská účetní datová síť FADN CZ

Zpracoval: J. Špička (ÚZEI)

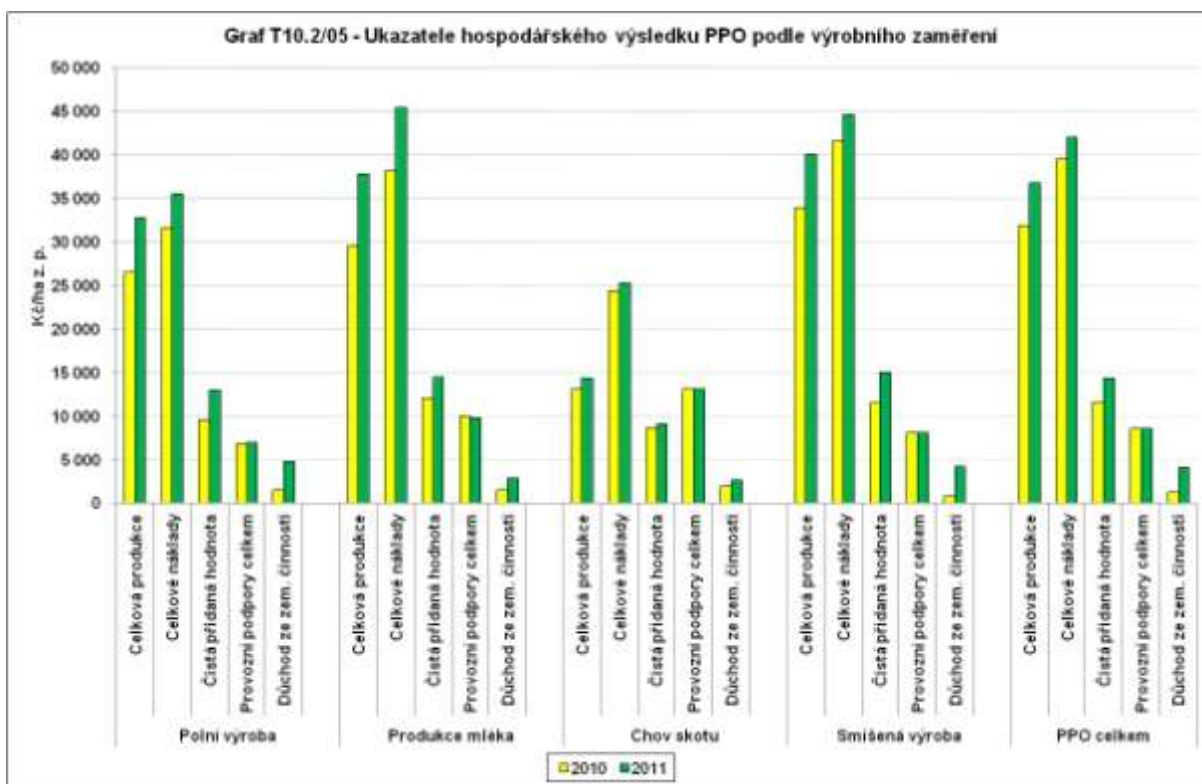
¹⁵³ Standardní produkci (SP) se rozumí hodnota produkce odpovídající průměrné situaci v daném regionu pro každé zemědělské produkční odvětví. Produkce je součtem hodnoty hlavních produktů a druhotných produktů. Hodnoty se vypočítají vynásobením produkce připadající na jednotku výstupní cenou zemědělské produkce. Daň z přidané hodnoty, daň z produktů a přímé platby se nezahrnují. Celková SP podniku odpovídá součtu hodnot získaných za každé produkční odvětví vynásobením standardní produkcí připadající na jednotku počtem odpovídajících jednotek. Hodnoty SP se v produkčních odvětvích rostlinné výroby určují na základě plochy v hektarech. Hodnoty SP se v živočišné výrobě určují na jeden kus hospodářského zvířete s výjimkou drůbeže, u níž se určují na 100 kusů, a včel, u nichž se určují na jedno včelstvo.

Pramen: Zemědělská účetní datová síť FADN CZ

Zpracoval: J. Špička (ÚZEI)

Pramen: Zemědělská účetní datová síť FADN CZ

Zpracoval: J. Špička (ÚZEI)

Hodnota ČPH/AWU se v roce 2011 pohybovala v rozpětí od 167,9 tis. Kč u podniků zaměřených na chov prasat a drůbeže do 606,2 tis. Kč u podniků se specializací na polní výrobu. Na celkovém meziročním zlepšení ekonomiky zemědělských podniků v ČR se podílely všechny uvedené kategorie výrobního zaměření, s výjimkou podniků specializovaných na chov prasat a drůbeže (snížení ČPH/AWU o 39,6 %).

Podniky s převažující *polní výrobou* meziročně nejvíce zvýšily ČPH/AWU, ze 432,3 tis. Kč/AWU (2010) na 606,2 tis. Kč/AWU (2011), tedy o 40,2 %. Vzhledem k relativně stabilnímu množství AWU/100 ha je nutné příčiny hledat v tvorbě čisté přidané hodnoty. Na straně výnosů se na zvýšení ČPH podílelo zlepšení celkové produkce na hektar o 22,0 %, zejména produkce rostlinné výroby (nárůst o 23,2 %). Větší objem tržeb byl důsledkem meziročně lepších realizačních cen a výnosů hlavních polních plodin. Produkce rostlinné výroby tvořila 90 % celkové produkce podniků specializovaných na polní výrobu v roce 2011 a měla tedy rozhodující podíl na zlepšení ekonomické situace podniků. Provozní dotace na hektar z. p. se v porovnání s předchozím rokem zvýšily o 2,3 % (z 6 534 Kč/ha na 6 688 Kč/ha) v důsledku nižších plateb Top-Up a ostatních dotací na výrobu. Výrobní spotřeba na hektar z. p. u podniků specializovaných na polní výrobu byla v roce 2011 v průměru o 9,7 % vyšší než v roce 2010. Nárůst nákladů byl způsoben zvýšením všech přímých i režijních nákladů na nakupované vstupy do rostlinné výroby. Na výsledný důchod ze zemědělské činnosti nepříznivě působily také vyšší mzdové náklady a nájemné na hektar z. p. Výsledná ČPH/AWU se meziročně zvýšila více u PFO (o 54,7 %) než u PPO (o 29,5 %). Příčinou rozdílu je méně dynamický nárůst nákladů na hektar, resp. výrobní spotřeby u PFO proti PPO.

Podniky specializované na *produkci mléka* zvýšily ČPH/AWU průměrně o 22,2 %. Příčinu lze najít jak ve vyšších výkupních cenách mléka a vyšší užitkovosti dojnic, které ovlivnily produkci živočišné výroby na hektar z. p. (nárůst o 18,4 %). Zvýšení nákladů na výrobní spotřebu (v průměru o 17,0 %) postihlo v menší míře PFO (o 4,2 %) než PPO (o 21,4 %). PFO zaznamenaly, kromě menšího nárůstu nákladů na krmiva proti PPO, také pokles nákladů v RV, konkrétně nákladů na nakupovaná hnojiva a prostředky ochrany rostlin. RV se přitom u podniků specializovaných na produkci mléka podílela na celkové produkci z 30 %. Tyto podniky mohly také těžit z výhod vyšších cen a výnosů obilovin, olejnin a krmných plodin. Provozní dotace zůstaly v roce 2011 na úrovni roku 2010, v důsledku nižších plateb Top-Up a ostatních dotací na výrobu. Ze strukturálního hlediska došlo u mléčných farem (PFO) ke snížení průměrné výměry zemědělské půdy (4,7 %), přičemž podíl krmných plodin se zvýšil na úkor obilovin a ostatních polních plodin. V PPO se naopak zvýšila průměrná výměra podniku (o 5,9 %), struktura plodin odpovídala úrovni roku 2010. Koncentrace chovu přežvýkavců v přepočtu na hektar krmných plodin zůstala přibližně na úrovni roku 2010 (0,95 DJ/ha). Vyšší intenzitu chovu přežvýkavců mají PFO, u nichž intenzita v průměru převyšuje 1 DJ/ha krmných plodin.

Podniky specializované na *chov krav bez tržní produkce* mléka pokračovaly v roce 2011 ve zvyšování ČPH/AWU. Proti předchozím rokům nárůst ekonomické úrovně nebyl tak dynamický. V průměru se ČPH/AWU zlepšila o 8,7 %, pouze díky PPO. U PFO stagnovala ČPH/AWU na úrovni roku 2010. Rozdílný vývoj ekonomických indikátorů vychází ze strukturálních změn a z výnosové stránky hospodaření podniků. PFO zvýšily průměrnou výměru využívané z. p. o 1,7 % na 80,2 ha/podnik a zvýšily počet AWU/100 ha o 2,8 % na 2,25 AWU, jelikož využívaly meziročně většího počtu placených AWU. Podíl krmných plodin se nezměnil, prudce však kleslo zastoupení obilovin (z 5,42 % v roce 2010 na 3,83 % v roce 2011). V důsledku poklesu stavů skotu se snížila intenzita chovu přežvýkavců o 3 % pod úroveň 0,5 DJ/ha krmných plodin. PFO současně navýšily stavy ovcí a koz, v přepočtu na ha o 32,2 %. Výsledkem strukturálních změn bylo snížení produkce ŽV na hektar z. p. o 1,7 % a snížení produkce RV na hektar z. p. o 12,8 %. Zvýšila se naopak ostatní produkce, která kompenzovala propad zemědělské výroby. Celková produkce na hektar z. p. zůstala přibližně na úrovni roku 2010. Výrobní spotřeba na hektar z. p. vzrostla o 2,3 %, čímž překonala tempo růstu celkové produkce. Příčinou zvýšení nákladů nejsou přímé náklady, které klesly o 8,9 %, ale ostatní věcné (režijní) náklady. Ty se zvýšily o 15,0 % v důsledku vyšších nákladů na údržbu budov a strojů a dražších energií. Výslednou ČPH/AWU pak vyrovnávají vyšší provozní dotace a podpory, především vyšší platby environmentálních dotací (o 11,6 %) a dotací na LFA (o 4,7 %).

PPO specializované na chov skotu (krav) bez tržní produkce mléka zaznamenaly o 17,7 % vyšší ČPH/AWU. PPO výrazně snížily AWU/100 ha (o 10,4 %), zejména počet placených AWU/100 ha (pokles o 10,7 %), čímž se dostaly pod hranici 2 AWU/100 ha. Výměra využívané z. p. se zvýšila o 4,9 % na úroveň 633,3 ha/podnik, podíl najaté půdy se nezměnil. Příčinou zlepšení ČPH/AWU byla, kromě nižšího zapojení AWU/100 ha, vyšší celková produkce na hektar z. p. (o 9,6 %). Podniky využily většího zastoupení obilovin ke zvýšení tržeb z rostlinné výroby a vyšších cen hovězího a telecího masa k navýšení tržeb z živočišné výroby. Růst tržeb z ostatní produkce na hektar z. p. o 56,9 % ještě více přispěl k větší hodnotě celkové produkce podniků. Výrobní spotřeba na hektar z. p. se zvýšila o 2,0 % v důsledku nárůstu ostatních věcných nákladů (režijních), především energie a údržby budov a strojů. Provozní dotace zůstaly na úrovni roku 2010 ve výši 13 tis. Kč/ha.

Kategorie podniků se *smíšenou rostlinnou a živočišnou výrobou* je charakteristická jak relativně malými podniky fyzických osob s průměrnou výměrou využívané z. p. (71,0 ha/podnik v roce 2011), tak velmi velkými podniky právnických osob (s průměrnou výměrou 1 537,9 ha/podnik v roce 2011). Vývoj ČPH/AWU byl pozitivně ovlivněn hlavně vyšší hodnotou produkce rostlinné a živočišné výroby, u PFO též o 49,7 % vyšší ostatní produkcí na hektar z. p. Vyšší užitkovost dojnic (v průměru o 2,5 %) byla kompenzována nižšími stavy dojnic na 100 ha z. p. Provozní dotace a podpory přispěly ke zlepšení ČPH/AWU méně: v průměru klesly o 1,1 % v důsledku zrušení Top-Up na zemědělskou

půdu. Náklady na výrobní spotřebu v přepočtu na hektar se zvýšily v průměru o 9,6 % zvýšením většiny hlavních nákladových položek kromě nákladů na vlastní krmiva a služby.

PFO s převažující smíšenou výrobou meziročně zvýšily ČPH/AWU o 9,2 %, zatímco PPO o 38,0 %. Příčinou relativně nižší dynamiky růstu ukazatele u PFO bylo zvýšení počtu placených AWU/100 ha při stejné průměrné výměře podniků jako v roce 2010, a dále snížení zastoupení obilovin na obhospodařované z. p., které právě v roce 2011 zaznamenaly příznivý cenový vývoj a vyšší výnosy. Díky tomu se produkce RV na hektar zvýšila o 17,2 %, avšak u PPO dosáhla nárůstu o 31,5 %.

Podniky specializované *chov prasat a drůbeže* byly v roce 2011 charakteristické horší úrovní ČPH/AWU, v průměru o 39,6 %. Podniky nadále pokračovaly ve snižování stavů prasat. Ekonomický vývoj podniků specializovaných na chov prasat a drůbeže se výrazně lišil u PFO a PPO.

PFO zvýšily ČPH o 21,7 % na 275,6 tis. Kč/AWU v roce 2011. Příčiny je možné nalézt v nižším vstupu pracovní síly a v nižších nákladech na výrobní spotřebu, které vznikly v souvislosti s nákupem krmiv. Meziročně menší byly rovněž náklady na údržbu budov a strojů. Na straně tržeb byl zaznamenán pokles celkové produkce o 3,7 %, což souvisí s nižšími stavy drůbeže. Stavy prasat se u PFO proti roku 2010 nezměnily. Ke zlepšení ekonomiky podniků přispěla také vyšší produkce rostlinné výroby. Tyto specializované podniky však zpravidla nedisponují zemědělskou půdou. Pokud jí využívají, pak většinou pěstují hlavně obiloviny, jejichž podíl na výměře zemědělské půdy u PFO vzrostl.

U PPO došlo naopak ke snížení ČPH/AWU v důsledku nepříznivých nákladově výnosových relací. Celková produkce na hektar z. p. se snížila o 5 %, zatímco výrobní spotřeba vzrostla o 2,9 %. Pokles produkce byl vyvolán nižšími stavy prasat. Na straně vstupů se zvýšily náklady na nakupovaná krmiva, které jsou hlavní položkou přímých nákladů. Režijní náklady se prakticky nezměnily – kromě nižších nákladů na údržbu budov a strojů podniky snížily náklady na energie. Současně však podniky více využívaly najaté služby. Vliv nepříznivých nákladově výnosových relací na ČPH/AWU byl zmírněn pouze poklesem počtu placených AWU a mírně vyššími provozními dotacemi, které však představují pouze okrajovou část výnosů podniku (2,6 % u PPO v roce 2011). Výsledkem uvedených faktorů byl záporný důchod ze zemědělské činnosti podniků právnických osob.

Z relací mezi celkovou produkcí, výrobní spotřebou a dotacemi je zřejmé, že podniky s extenzivní výrobou – chovem skotu (krav) bez tržní produkce mléka – nedokážou celkovou produkcí pokrýt ani výrobní spotřebu a je zde patrný největší příjmový účinek podpor, které umožňují podnikům uhradit jak zbývající část výrobní spotřeby, tak celé ostatní účetní náklady a vytvořit zisk. Naopak podniky s intenzivní výrobou (chovem prasat a drůbeže) jsou schopny celkovou produkcí uhradit celou výrobní spotřebu a většinu ostatních účetních nákladů. Vliv provozních dotací a podpor na ekonomickou úroveň hospodaření je ovšem u intenzivních chovů prasat a drůbeže minimální.

10.2.2.3 Výsledky zemědělských podniků podle ekonomické velikosti a výrobního zaměření

Kombinace výrobního zaměření a ekonomické velikosti pomůže podrobněji odhalit nejvýznamnější reprezentanty daného výrobního zaměření a příčiny odlišné ekonomické úrovně jednotlivých kategorií zemědělských podniků.

Podniky jsou podle standardní produkce zařazeny do čtrnácti kategorií ekonomické velikosti. Z důvodu rovnoměrnějšího rozdělení podniků do velikostních tříd byly některé třídy sloučeny. Tab. 10.2/03 uvádí vymezení tříd ekonomické velikosti pro podmínky ČR.

Tab. 10.2/03 - Vymezení tříd ekonomické velikosti podniků podle standardní produkce¹⁾

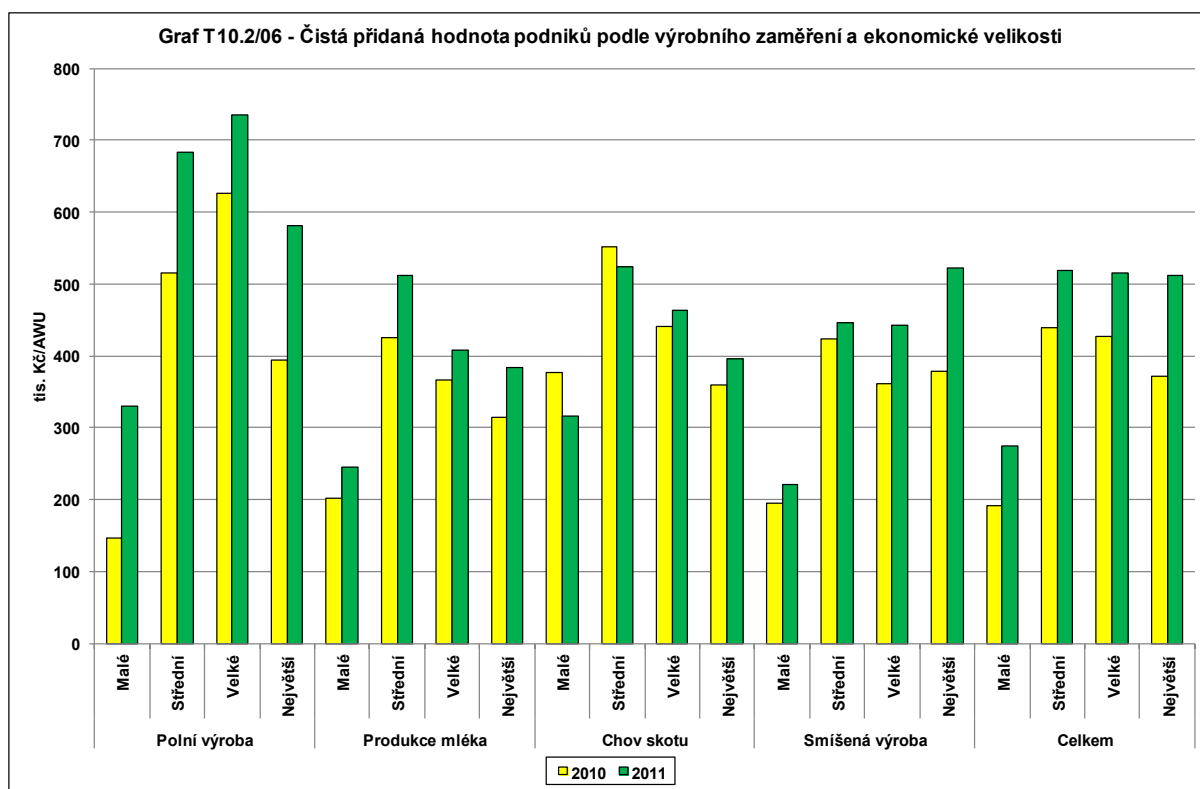
Třídy	Prahové hodnoty standardní produkce	Označení velikostních tříd
IV.-VI.	nejméně 8 000 €, méně než 50 000 €	malá
VII.-IX.	nejméně 50 000 €, méně než 500 000 €	střední
X.-XI.	nejméně 500 000 €, méně než 1 000 000 €	velká
XII.-XIV.	nejméně 1 000 000 €	největší

1) Podniky označené jako velmi malé (I.-III.) nejsou v databázi FADN CZ podchyceny.

Pramen: Zemědělská účetní datová síť FADN CZ

Zpracoval: J. Špička (ÚZEI)

Úroveň ČPH/AWU je pro vybrané kategorie podniků uvedena v grafu T10.2/06, přehled výnosové a nákladové stránky hospodaření nabízí graf T10.2/07.

Pramen: Zemědělská účetní datová síť FADN CZ

Zpracoval: J. Špička (ÚZEI)

účetní náklady, nejvíce odpisy na hektar z. p., což může souviset s tím, že malé podniky specializované na rostlinnou produkci dosahují dlouhodobě jedné z nejnižších hladin ČPH/AWU a relativně málo investují.

Nejvyšší úroveň ČPH/AWU v kategorii podniků specializovaných na polní výrobu dosáhly v letech 2010 i 2011 *velké podniky*, které hospodařily na průměrné výměře 939,4 ha, využívaly 1,8 AWU/100 ha a chovaly 5,5 DJ/100 ha (2011). V roce 2011 byl podíl počtu podniků této velikostní kategorie v rámci celkového počtu podniků specializovaných na polní výrobu v ČR 4,6 %. Těmto podnikům se dařilo využívat výhod z rozsahu výroby, avšak při vyšším podílu externích nákladů na placené pracovní síly, najatou zemědělskou půdu a cizí zdroje financování. Meziroční zvýšení ČPH/AWU (graf T10.2/06) o 17,4 % je relativně nejmenší v rámci podniků daného výrobního zaměření. Na druhou stranu tyto podniky vykázaly rekordní výši ČPH v roce 2011 v průměrné výši 735,8 tis. Kč/AWU. Velké podniky jsou více specializované na rostlinnou výrobu než malé podniky, a dokázaly tak celkově lépe využít vyšší cenové hladiny zemědělských plodin. Nepříznivě na hospodářské výsledky naopak působily náklady na výrobní spotřebu, které byly o pětinu vyšší než v roce 2010, především v důsledku nárůstu všech hlavních druhů přímých nákladů rostlinné výroby, vyšších nákladů na údržbu budov a strojů a nákladů na energie. Úroveň ČPH/AWU ovlivnil také mírně vyšší počet placených AWU. Provozní dotace a podpory se na zlepšení ekonomické úrovně podílely v menší míře než v předchozích letech.

Podniky specializované na produkci mléka jsou podniky s intenzivním chovem přežvýkavců (v průměru okolo 1,0 DJ/ha), vyšším využíváním lidské práce (3,8 AWU/100 ha z. p.) a zhruba třetinovým podílem plateb LFA a plateb za agroenvironmentální programy na celkovém objemu provozních podpor, což indikuje jejich hlavní zastoupení v regionech s ostatními (O) a specifickými (S) přírodními omezeními. V této kategorii tvoří z hlediska ekonomické úrovně opačné póly malé a střední podniky, které společně ve sledovaných letech reprezentovaly více než 85 % počtu podniků specializovaných na produkci mléka v ČR.

Malé mléčné farmy dlouhodobě dosahují jedné z nejnižších úrovní ČPH/AWU, v roce 2011 jejich souhrnná ekonomická úroveň však vzrostla o 21 %. Tyto podniky v roce 2011 hospodařily na průměrné výměře 28,5 ha, využívaly 6,5 AWU/100 ha z. p. (převážně neplacené pracovní síly) a na 100 ha z. p. připadalo 77,6 DJ hospodářských zvířat. Tyto podniky mírně zvýšily podíl výměry krmných plodin. Dlouhodobě dosahují podprůměrnou roční dojivost krav (5 902 kg mléka/ks v roce 2011) v porovnání s průměrem všech mléčných farem (6 522 kg mléka/ks za rok 2011). Užítkovost dojníc se nicméně meziročně zvýšila o 3,2 %, což v kombinaci s vyšší výkupní cenou mléka ovlivnilo zlepšení ekonomiky živočišné výroby. Nepříznivě naopak působil nárůst nákladů výrobní spotřeby na hektar z. p. o 6,4 % hlavně zvýšením nákladů na vlastní i nakupovaná krmiva a energie. Nejvýznamnějším determinantem zvýšení ČPH/AWU byly vyšší tržby z prodeje mléka

a mléčných výrobků. V průměru činil celkový objem všech provozních dotací a podpor 10 387 Kč/ha v roce 2011, což je o 10 % méně než v roce 2010.

Středně velké podniky specializované na produkci mléka naopak dlouhodobě vykazují nejvyšší úroveň ČPH/AWU v daném výrobním zaměření. S průměrnou výměrou 134,4 ha z. p., 3,5 AWU/ha z. p. a 69,4 DJ/ha z. p. dosáhly v roce 2011 průměrné ČPH ve výši 511,5 tis. Kč/AWU, při meziročním zvýšení o 20,1 %. Středně velké podniky zvýšily podíl krmných plodin na úkor obilovin. Hlavní příčinou zvýšení živočišné produkce na hektar byla vyšší výkupní cena mléka i vyšší užitkovost dojnic (průměrná užitkovost 6 075 kg mléka/ks v roce 2011). Náklady na výrobní spotřebu na hektar z. p. se proti roku 2010 zvýšily o 7,9 % jako důsledek vyšších cen krmiv a energií. Snížily se naopak náklady na služby. Na ukazatel ČPH/AWU působil rovněž vyšší počet AWU/100 ha, který však nastal pouze vlivem výraznějšího snížení průměrné výměry podniku v porovnání s poklesem počtu pracovních sil. Provozní dotace a podpory se na zvýšení ČPH/AWU nepodílely.

Dlouhodobě nejpříznivější hodnoty ČPH/AWU vykazují *podniky zaměřené na chov krav bez tržní produkce mléka*. Vysoké provozní dotace, a z nich zejména platby LFA a platby za agroenvironmentální programy, umožnily těmto podnikům pokrýt celkové náklady a dosáhnout zisku. Bez provozních dotací by však celková produkce malých, středních a velkých podniků specializovaných na chov skotu nepokryla výrobní spotřebu a podniky by nebyly „schopné přežít“.

Z grafu T10.2/06 je zřejmé, že zatímco ČPH/AWU u malých a středních podniků meziročně poklesla, u velkých a největších podniků vzrostla, čímž se ekonomická úroveň hospodaření obou velikostních kategorií přiblížila. Malé a středně velké podniky jsou počtem dominantní částí souboru podniků extenzivně hospodařící v horských a podhorských oblastech. Velké a největší podniky jsou v celkovém počtu podniků specializovaných na chov krav bez tržní produkce mléka zastoupeny pouze 1,3 %, dokázaly však zajistit meziročně vyšší ČPH/AWU celého výrobního zaměření na chov skotu (krav) bez tržní produkce mléka.

Malé podniky specializované na chov krav bez tržní produkce mléka¹⁵⁵ zaznamenaly meziroční propad ČPH/AWU o 16,0 % na úroveň 315,7 tis. Kč/AWU. Příčinou zhoršení ekonomické situace byly mírně nižší provozní dotace na hektar, v souvislosti s omezením plateb Top-Up na zemědělskou půdu, a dále zvýšení počtu AWU/100 ha vyvolané zvýšením počtu placené i neplacené pracovní síly.

Středně velké podniky specializované na chov krav bez tržní produkce mléka¹⁵⁶, které dosahují dlouhodobě nejvyšší úrovně ČPH/AWU, sice mírně meziročně zhoršily svou

---

¹⁵⁵ Malé podniky s chovem skotu hospodařily v roce 2011 na průměrné výměře 56,4 ha z. p., s 2,8 AWU/100 ha, 46,9 DJ/ha z. p. a s intenzitou chovu přežvýkavců 0,5 DJ/ha krmných plodin.

¹⁵⁶ V roce 2010 tyto podniky disponovaly průměrně 402,5 ha obhospodařované půdy, 1,6 AWU/100 ha, 40,8 DJ/100 ha a zatížením TTP 0,4 DJ/ha krmných plodin.

ekonomickou situaci, zůstaly však podle tohoto ukazatele nejúspěšnější kategorií, která po vstupu ČR do EU svůj úspěch zakládá na vysokých provozních dotacích (v roce 2011 průměrně 13 865 Kč/ha z. p.) a extenzivním způsobu hospodaření s nízkou úrovní vstupů, včetně práce. Kombinace poklesu průměrné výměry podniku a výraznějšího poklesu AWU způsobila pokles průměrného počtu AWU/100 ha o 6,3 % s pozitivním vlivem na ukazatel ČPH/AWU. Nepříznivě však působil nárůst nákladů na výrobní spotřebu v důsledku vyšších režijních nákladů na energie, opravy a údržbu strojů. Provozní dotace a podpory na hektar z. p. se meziročně snížily v důsledku zrušení plateb Top-Up na zemědělskou půdu v roce 2011.

Produkčně nejvýznamnější skupinou podniků v kategorii podniků se *smíšenou výrobou* jsou největší podniky¹⁵⁷, tvořené převážně velkými akciovými společnostmi a zemědělskými družstvy. Všechny velikostní skupiny podniků zvýšily ČPH/AWU především vlivem příznivých výnosů plodin a příznivých cen v rostlinné výrobě. I v tomto výrobním zaměření však existují velké rozdíly mezi jednotlivými velikostními kategoriemi podniků.

Dlouhodobě dosahují velmi nízké úrovně ČPH/AWU v kategorii podniků se *smíšenou výrobou malé podniky*, které v roce 2011 vygenerovaly 220,3 tis. Kč, tj. necelou polovinu ČPH/AWU největších podniků v této kategorii.¹⁵⁸ Podíl dotací na LFA a environmentálních dotací na celkovém objemu vyplacených provozních dotací a podpor (33,9 % v roce 2011) v kombinaci s extenzivním chovem skotu, podprůměrnou užitkovostí dojníc a podprůměrnými výnosy polních plodin naznačuje umístění převážné části těchto podniků do méně příznivých oblastí LFA. Kromě vyšších tržeb z rostlinné výroby (o 20,2 %) se na zlepšení ukazatele ČPH/AWU podílely vyšší tržby z živočišné výroby (o 4,8 %) a vyšší ostatní produkce, která se na celkových tržbách podílela 7,4 %. Výrobní spotřeba na hektar z. p. vzrostla o 4,7 % hlavně v důsledku vyšších režijních nákladů na energie, opravy a údržbu strojů a služby. Stejně jako u většiny výrobních zaměření využívajících půdu klesly provozní dotace v důsledku zrušení plateb Top-Up v roce 2011. Výraznější strukturální změny u malých podniků se *smíšenou výrobou* nenastaly, s výjimkou poklesu stavů krav bez tržní produkce mléka.

Příčinou zvýšení ČPH/AWU ve skupině *největších podniků* s převažující *smíšenou výrobou* v letech 2010-11 (z 379,3 tis. Kč na 522,1 tis. Kč) byl příznivý vývoj rostlinné a živočišné produkce a nižší počet AWU/100 ha, vyvolaný z části zvýšením průměrné výměry podniku nad 2 000 ha, tak snížením celkového počtu AWU. Výrobní spotřeba na hektar

---

¹⁵⁷ Skupina největších podniků tvoří 80 % celkové produkce v souboru podniků se *smíšenou výrobou*. Tato skupina podniků byla v roce 2011 charakterizována průměrnou výměrou 2 063,4 ha na podnik, 3,1 AWU/100 ha z. p., 50,1 DJ/100 ha z. p. a intenzivním chovem přežvýkavců (1,2 DJ/ha krmných plodin).

¹⁵⁸ V roce 2011 hospodařily tyto podniky průměrně na 33,4 ha z. p., využívaly relativně vysoký počet pracovníků (4,2 AWU/100 ha) a pěstovaly převážně krmné plodiny, které využívaly jako krmivovou základnu pro extenzivní chov krav bez tržní produkce mléka (0,6 DJ/ha krmných plodin).

dílčím způsobem omezila tempo růstu ČPH/AWU. Zvýšily se přímé i režijní náklady, s výjimkou nákladů na služby. Provozní dotace se snížily o 1,8 % a pohybovaly na úrovni 8 tis. Kč/ha. Vzhledem ke značné závislosti těchto podniků na najímaných externích výrobních faktorech redukovaly vyšší mzdové náklady a nájemné výhody z rozsahu výroby. Na rozdíl od roku 2009 však byl výsledný důchod ze zemědělské výroby u této kategorie podniků v letech 2010 a 2011 kladný.

10.2.3 Investiční rozvoj zemědělství

Investování do modernizace je jedním z hlavních předpokladů zvýšení konkurenceschopnosti zemědělských podniků. Základní přehled o investičních aktivitách v zemědělství ČR poskytuje kapitálový účet SZÚ (tab. T10.2/04, ve stálých cenách roku 2000). Tvorba hrubého fixního kapitálu (THFK) představuje objem investic do pořízení, rekonstrukce, modernizace a nákupů dlouhodobého majetku po odpočtu prodejů, tj. přírůsteky mínus úbytky fixních aktiv za příslušné období.

T10.2/04 - SZÚ - Kapitálový účet (mil. Kč)

Kód	Ukazatel	Stálé ceny roku 2000					meziroční index
		2007	2008	2009	2010	2011	
34	TVORBA HRUBÉHO FIXNÍHO KAPITÁLU¹⁾	14 550	15 377	10 862	10 597	14 812	139,8
32	THFK zemědělských výrobků	4 243	3 051	3 200	2 488	2 344	94,2
32.1	Výsadby	106	115	116	116	113	97,7
32.2	Zvířata	4 137	2 936	3 084	2 373	2 231	94,0
33	THFK nezemědělských výrobků	10 306	12 326	7 662	8 109	12 468	153,8
33.1	THFK Stroje a zařízení	7 019	8 598	4 826	6 301	9 661	153,3
33.2	THFK Budovy	3 271	3 698	2 819	1 789	2 777	155,2
33.3	Ostatní THFK	16	30	17	19	30	157,6
21	SPOTŘEBA FIXNÍHO KAPITÁLU	12 247	12 442	12 249	12 375	12 894	104,2
35	TVORBA ČISTÉHO FIXNÍHO KAPITÁLU¹⁾	2 303	2 935	-1 387	-1 777	1 918	207,9
37	KAPITÁLOVÉ TRANSFERY	916	1 200	1 638	2 018	2 320	115,0
37.1	Investiční dotace	633	1 054	1 575	1 992	2 238	112,3
37.2	Ostatní kapitálové transfery	283	146	63	26	82	318,4
18	PRODUKCE ZEMĚDĚLSKÉHO ODVĚTVÍ	105 121	110 670	106 098	97 938	106 344	108,6
	Podíl THFK na produkci zemědělského odvětví (%)	13,8	13,9	10,2	10,8	13,9	128,7
	Podíl THFK včetně investičních dotací na produkci zemědělského odvětví (%)	14,4	14,8	11,7	12,9	16,0	124,7

1) Bez odečitatelné DPH.

Data do roku 2010 jsou definitivní, data za rok 2011 jsou semidefinitivní.

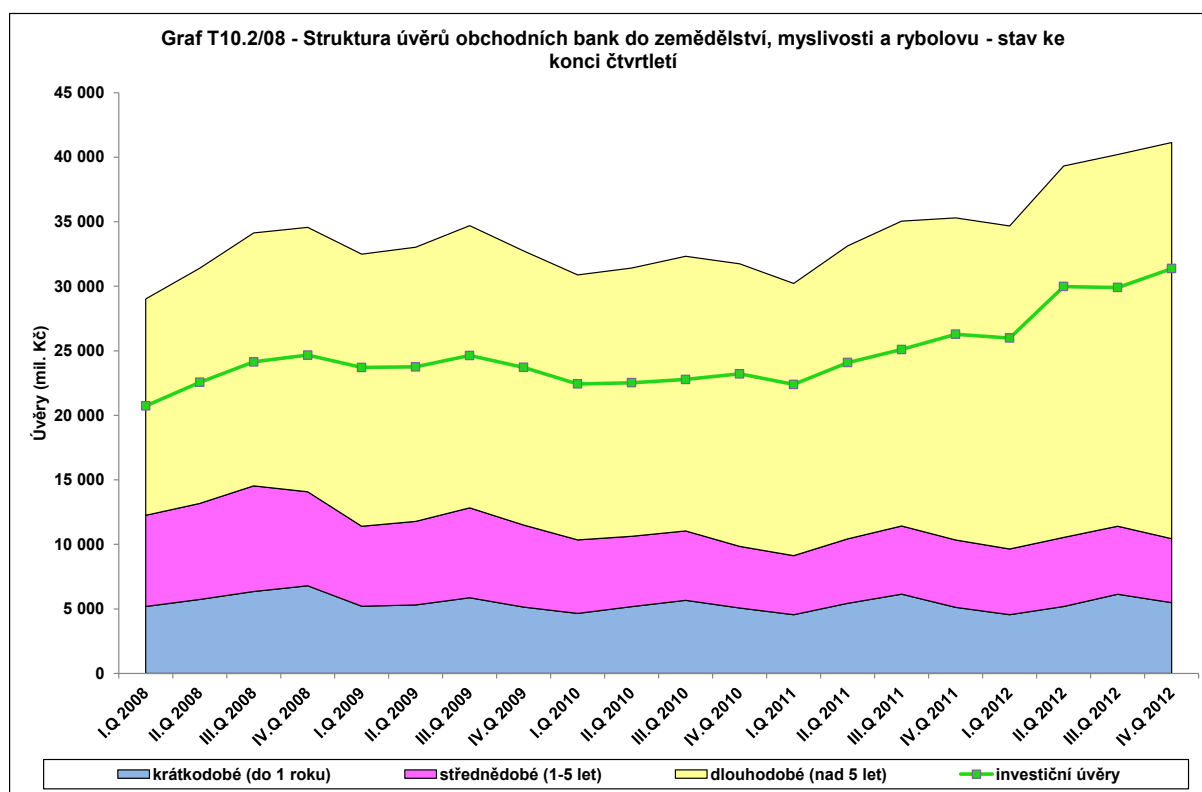
Pramen: ČSÚ

Zpracoval: J. Špička (ÚZEI)

V roce 2011 se projeví efekty postupného zlepšování ekonomické situace zemědělských podniků na jejich vyšší investiční aktivitě. Tvorba hrubého fixního kapitálu (ve stálých cenách) se zvýšila o 39,8 % proti roku 2010, zejména vlivem THFK nezemědělských výrobků, konkrétně budov, strojů a zařízení. Projevil se tak částečně vliv podpory investic ze strany PGRLF a. s. do strojního zařízení, vybavení a technologických celků a vliv investičních podpor z Programu rozvoje venkova v kombinaci se ziskovostí odvětví zemědělství. Naopak THFK zemědělských výrobků, zvířat i výsadby, meziročně klesla. Tvorba čistého fixního kapitálu byla v roce 2011 po dvou ekonomicky nepříznivých letech opět kladná. Podíl THFK na produkci zemědělského odvětví při započítání investičních dotací se zvýšil.

Objem investičních dotací se zvýšil o 12,3 % ve stálých cenách (v běžných cenách o 24,8 %). Rozhodující podíl tvořily investiční dotace z Programu rozvoje venkova. Situaci v roce 2011 lze z hlediska investičního rozvoje zemědělství hodnotit jako příznivou, podporující potřebnou modernizaci zemědělských provozů z pohledu produktivních i neproduktivních investic.

Objem investic je závislý na dostupných vlastních zdrojích financování a na přístupu k bankovním úvěrům. Stavby úvěrů a pohledávek v zemědělství, myslivosti a rybolovu včetně výše investičních úvěrů a objemu subvencí úroků z úvěrů ke konci čtvrtletí v letech 2008-2012 uvádí graf T10.2/08.

1) Subvence úroků z úvěrů zahrnují subvence investičních a neinvestičních úvěrů.

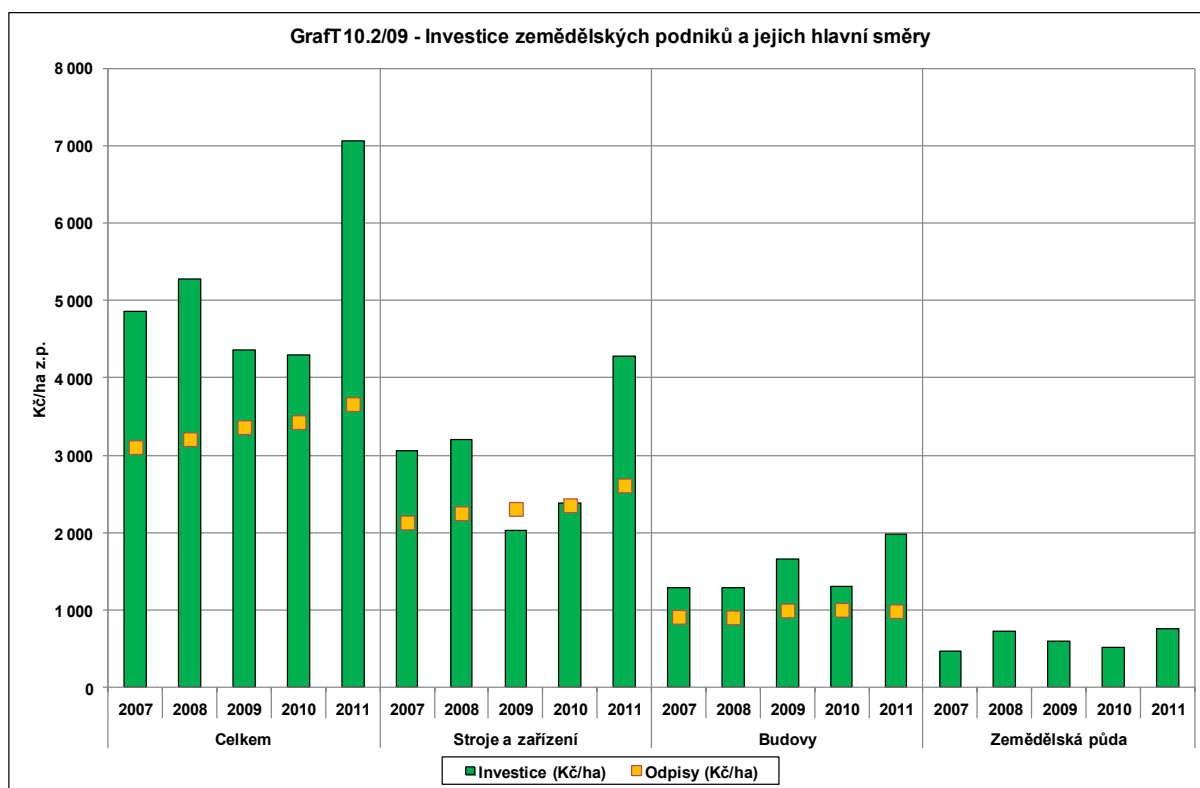
Pramen: ČNB (Bankstat), PGRLF

Zpracoval: J. Špička (ÚZEI)

Po krizových letech 2009 a 2010, kdy banky plošně zpřísnily podmínky poskytování investičních úvěrů, nastalo v letech 2011 a 2012 oživení investiční aktivity zemědělských podniků. V roce 2012 se dynamicky zvýšily stavy dlouhodobých investičních úvěrů. Stavby krátkodobých a střednědobých úvěrů se s určitými sezónními výkyvy pohybují v čase na relativně stabilní úrovni. Příznivé ekonomické výsledky podniků v letech 2011 a 2012 byly částečně podpořeny investičními dotacemi v rámci osy I PRV a také subvencováním části úroků z úvěrů a garancí úvěrů prostřednictvím PGRLF.

Hlubší analýzu investiční činnosti a hlavních směrů investic je možné provést na základě dat FADN CZ. Na rozdíl od výše uplatněné metodiky SZÚ jsou v následujícím

přehledu investice pojaty jako pořízení, rekonstrukce a modernizace bez odpočtu prodejů majetku (v běžných cenách daného roku), tj. navýšení fixních aktiv bez zohlednění úbytku aktiv¹⁵⁹.

Pramen: Zemědělská účetní datová síť FADN CZ

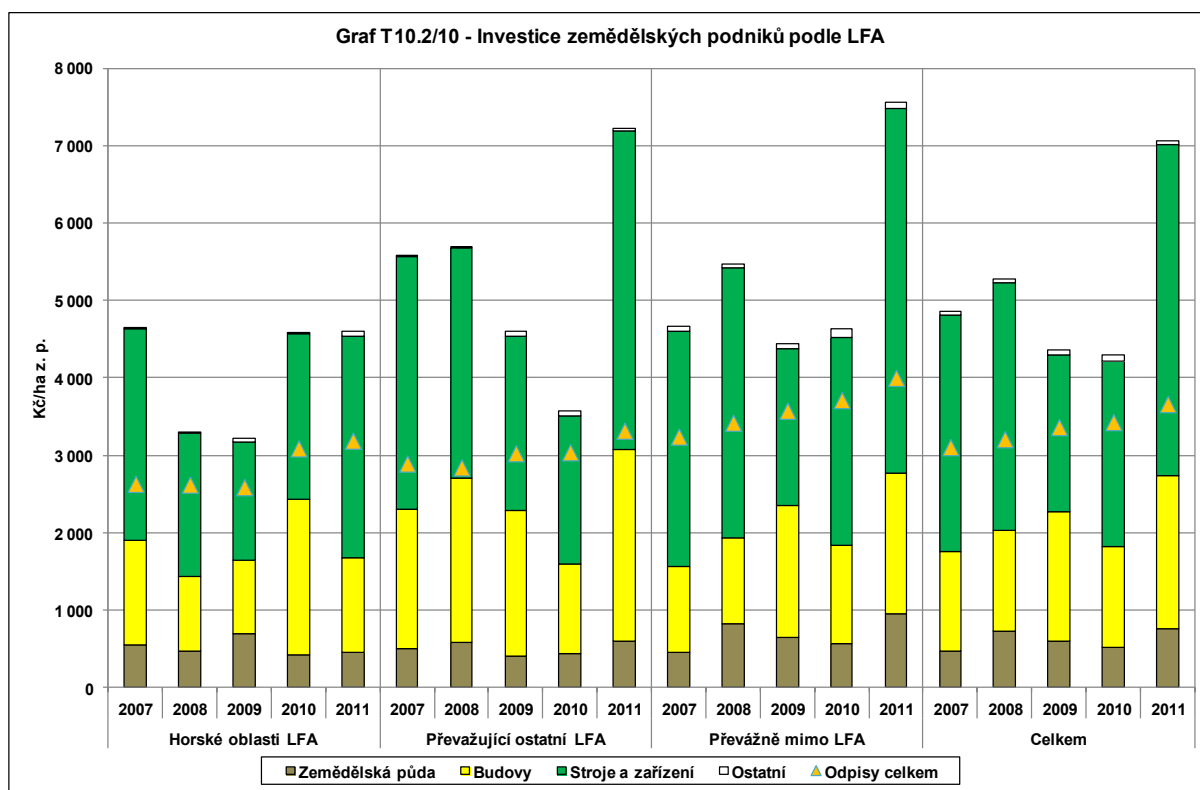
Zpracoval: J. Špička (ÚZEI)

Graf T10.2/09 potvrzuje vývoj podle metodiky SZÚ. Pokles objemu investic v letech 2009 a 2010 byl vystřídán vyšší investiční aktivitou v roce 2011. V roce 2011 investovaly podniky více do strojů a zařízení¹⁶⁰. Dováží se hlavně stroje, které se v ČR nevyrobí, tj. sklízecí mlátičky, traktory s vyšším výkonem, lisy, sklízecí řezačky a stroje na sklizeň cukrové řepy. Zvýšily se také investice do budov a zemědělské půdy. Lze předpokládat, že investice do rekonstrukce budov mají příznivé dopady na welfare zvířat a zlepšení kvality produkce rostlinné a živočišné výroby.

¹⁵⁹ Pro zajištění vyšší přesnosti výsledků v přepočtu na hektar byl soubor FADN CZ očištěn o podniky bez obhospodařované zemědělské půdy (podniky specializované na chov prasat a drůbeže). Objem investic v těchto podnicích po roce 2006 prudce poklesl, v souladu s dlouhodobým snižováním rozměru chovu prasat v ČR. V letech 2007–2009 investice nepokryly ani prostou reprodukci dlouhodobého majetku. V letech 2010 a 2011 se investiční aktivita díky mírně lepším ekonomickým výsledkům podniků specializovaných na chov prasat a drůbeže zvýšila a objem investic již převýšil celkový objem odpisů dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku.

¹⁶⁰ Rostoucí poptávku po strojích v posledních letech potvrzují i data Sdružení dovozců zemědělské techniky, které evidovalo za rok 2010 přibližně o 9,4 % více prodaných traktorů než v roce 2009. V roce 2011 byl meziroční nárůst počtu prodaných traktorů dokonce o 23,7 % vyšší proti roku 2010. Prodej investičně náročnějších sklízecích mlátiček zaznamenal oživení až v roce 2011.

Objem investic na hektar obhospodařované zemědělské půdy podle regionů (oblastí LFA – vymezení viz kap. 10.2.2) uvádí graf T10.2/10. Meziročně investiční aktivita podniků odpovídá vývoji ekonomické situace podniků podle LFA.

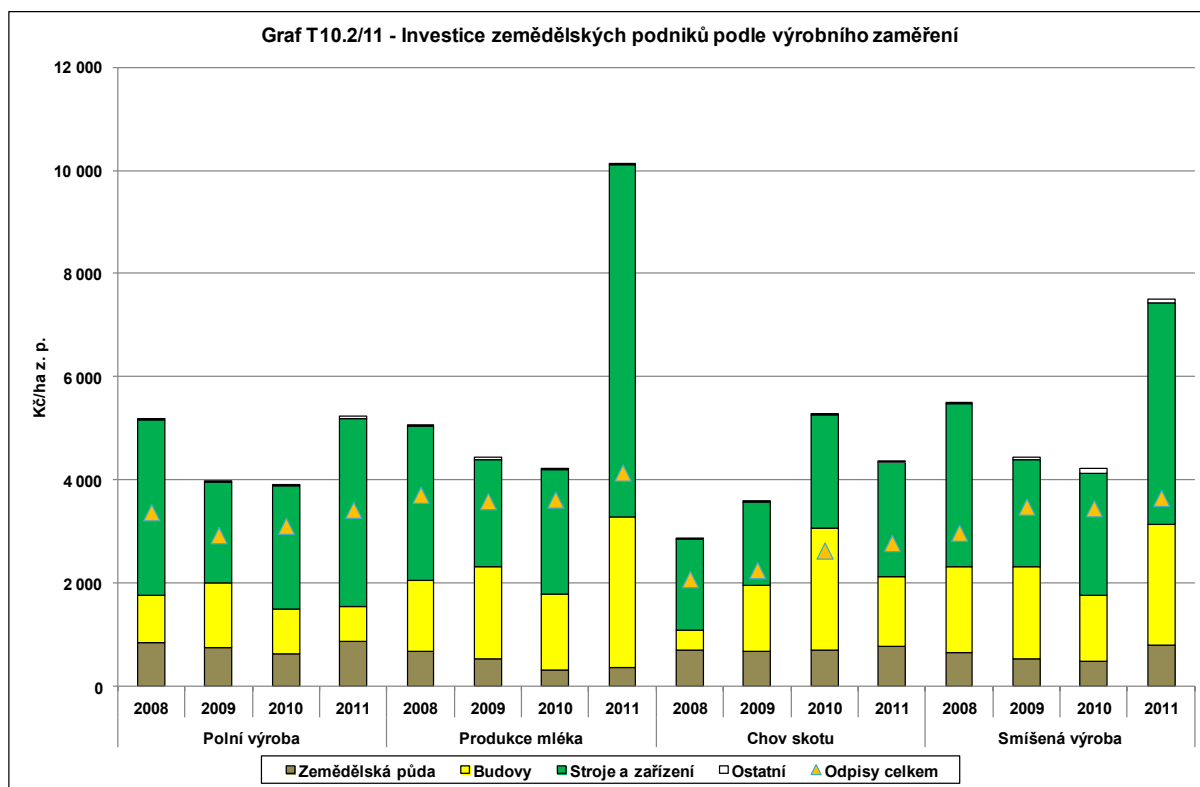
Pramen: Zemědělská účetní datová síť FADN CZ

Zpracoval: J. Špička (ÚZEI)

V roce 2011 zaznamenaly zemědělské podniky v *horských oblastech LFA* nejméně dynamické zvýšení zvýšily ČPH/AWU, což odpovídá nejnižší investiční aktivitě v porovnání s ostatními oblastmi LFA a oblastmi mimo LFA. Celkový objem investic na hektar z. p. se v horských oblastech meziročně nezměnil, odlišná však byla struktura investičních výdajů. Podniky v horských oblastech zvýšily objem investic do strojů a zařízení, omezily však investice do budov, které již realizovaly ve velké míře v roce 2010.

Podniky hospodařící *převážně mimo LFA* výrazně zvýšily celkový objem investic na hektar z. p. Zdroje byly investovány jak do modernizace strojů a zařízení, tak do rekonstrukce a výstavby budov. I přes snižování stavů hospodářských zvířat investice do obnovy starých hospodářských budov mohou pozitivně působit na zvyšování produktivity a zlepšování pohody zvířat. V rostlinné výrobě investovaly podniky například do rekonstrukce skladů ve snaze co nejdéle udržet kvalitu skladované produkce, pružněji reagovat na tržní situaci a rozložit peněžní toky rovnoměrněji v průběhu roku. Meziročně vyšší byly v produkčně intenzivních oblastech také investice do zemědělské půdy, což se projevilo ve zvýšení podílu vlastní zemědělské půdy.

Podrobnější pohled na investiční činnost zemědělských podniků podle jednotlivých kategorií jejich výrobního zaměření nabízí graf T10.2/11.

Pramen: Zemědělská účetní datová síť FADN CZ

Zpracoval: J. Špička (ÚZEI)

Podniky *specializované na polní výrobu* investovaly meziročně více zejména do strojů a zařízení, naopak omezily investice do budov. Specializované podniky s *převažující produkcí mléka* zvýšily výrazně investice do strojů a zařízení a investice do budov, které jsou často realizovány souběžně v rámci jednoho projektu.

Podniky zaměřené na *chov krav bez tržní produkce mléka* sice dlouhodobě dosahují dobré ekonomické úrovně, v roce 2011 však snížily objem investic do strojů, zařízení a budov. Vývoj investic v extenzivních hospodářstvích do jisté míry přispěl ke stagnaci investiční aktivity podniků v převážně horských oblastech LFA.

Podniky se *smíšenou výrobou*, které jsou reprezentovány především velkými podniky právnických osob, celkové investice v přepočtu na hektar z. p. v roce 2011 zvýšily, výrazně více prostředků investovaly do budov i strojů.

S investiční činností a přístupem k úvěrům souvisí také úroveň kapitálové vybavenosti a zadluženosti zemědělských podniků. Tab. T10.2/05 uvádí strukturu a vývoj zdrojů financování podniků právnických osob.

T10.2/05 - Struktura a vývoj zdrojů financování podniků právnických osob v ČR

Ukazatel	MJ	2007	2008	2009	2010	2011	Meziroční index
Interní zdroje financování	Kč/ha	9 346	7 807	5 016	6 631	9 037	136,3
- odpisy DHM a DNM	Kč/ha	4 221	4 255	4 497	4 514	4 741	105,0
- rezervy	Kč/ha	1 119	1 400	986	601	544	90,4
- výsledek hospodaření za úč. o.	Kč/ha	4 006	2 152	-467	1 516	3 753	247,5
Dlouhodobý majetek	Kč/ha	36 011	35 728	38 415	39 933	43 186	108,1
- pozemky	Kč/ha	2 002	2 802	3 412	4 020	4 972	123,7
- stavby	Kč/ha	21 014	19 140	21 116	21 274	22 276	104,7
- samost. mov. věci a soubory mov. věcí	Kč/ha	7 258	8 145	8 072	8 163	10 062	123,3
- trvalé porosty	Kč/ha	341	262	268	338	311	92,0
- dospělá zvířata a jejich skupiny	Kč/ha	2 134	2 044	2 080	2 082	2 088	100,3
Pasiva celkem	Kč/ha	62 865	62 200	64 122	65 536	71 518	109,1
Vlastní kapitál	Kč/ha	37 468	35 889	38 003	39 725	43 622	109,8
Cizí zdroje (bez rezerv)	Kč/ha	24 041	24 708	24 994	25 084	27 172	108,3
- dlouhodobé závazky	Kč/ha	9 906	8 748	8 648	7 922	7 430	93,8
- krátkodobé závazky	Kč/ha	6 676	7 308	6 948	7 494	7 819	104,3
- bankovní úvěry a výpomoci	Kč/ha	7 459	8 652	9 398	9 669	11 923	123,3
Bank. úvěry a výp. / pasiva	%	11,9	13,9	14,7	14,8	16,7	113,0
Odpisy / dlouhodobý majetek	%	11,7	11,9	11,7	11,3	11,0	97,1
Interní zdroje fin. / pasiva	%	14,9	12,6	7,8	10,1	12,6	124,9
Interní zdroje fin. / dlouhod. maj.	%	26,0	21,9	13,1	16,6	20,9	126,0
Celková zadluženost¹⁾	%	38,2	39,7	39,0	38,3	38,0	99,3

1) Celková zadluženost = cizí zdroje bez rezerv / pasiva celkem.

Pramen: Výpočty ÚZEI podle FADN CZ (publikace Výběrové šetření hosp. výsledků zemědělských podniků za roky 2007-2011)

Zpracoval: J. Špička (ÚZEI)

Vlivem příznivých hospodářských výsledků v roce 2011 navýšily podniky interní zdroje financování a tedy i míru samofinancování. Zároveň se zvýšila důvěryhodnost zemědělských podniků u bank, které byly ochotny poskytovat ve větší míře úvěry. Průměrná míra celkové zadluženosti zemědělských podniků se ustálila na relativně příznivé hranici 38 %.

Důležitou úlohu v investiční činnosti zemědělských podniků mají investiční podpory z osy I a III PRV a z programů PGRLF. Zpracováním souboru proplacených projektů z podopatření osy I PRV „I. 1. 1 – Modernizace zemědělských podniků“ za roky 2008-2012 bylo možno sestavit příl. tab. 10.2/05. Podopatření jsou členěna na následující dílčí záměry.

A. Investice do živočišné výroby:

- a. investice převážně do zemědělských staveb vč. nezbytných manipulačních prostor pro ŽV (zlepšení welfare, resp. zvýšení produktivity práce),
- b. investice převážně do techniky a technologií pro ŽV (dojírny, přípravný krmení atd.),
- c. investice do výstavby nebo rekonstrukce skladovacích prostor pro druhotné produkty ŽV (jímký, hnojiště atd.),
- d. investice do výstavby nebo rekonstrukce skladů pro objemná a jadrná krmiva;

B. Investice do rostlinné výroby:

- a. investice převážně do zemědělských staveb pro RV (rekonstrukce a výstavba nových staveb),
- b. investice převážně do techniky a technologií pro RV;

c. investice do zpracování a využití biomasy (kotelny).

V rámci opatření I.1.1 bylo v letech 2008-12 proplaceno celkem 6,68 mld. Kč. Investice v živočišné výrobě byly zaměřeny hlavně na chov skotu včetně dojníc. Investice do živočišné výroby byly realizovány většinou právníckými osobami (66 % projektů), v oblastech LFA (68 % projektů), o 25 % projektů žádali mladí zemědělci.

V rostlinné výrobě se většina investičních projektů týkala výstavby či rekonstrukce skladovacích prostor pro produkty RV a obnovy techniky a modernizace technologie. Relativně významné byly také investice do výstavby či rekonstrukce nosných konstrukcí trvalých kultur. Rozdělení projektů odpovídá regionálnímu rozdělení přírodních podmínek: 71 % investičních projektů bylo proplaceno v oblastech mimo LFA. Podíl právníckých osob byl v uvedených letech 61 %, podíl mladých zemědělců byl 36 %.

Dalším významným směrem investic v zemědělských podnicích je výstavba a navyšování výkonů bioplynových stanic. Podporu výstavby a modernizace bioplynových stanic je možné čerpat z PRV z opatření III.1.1 Diverzifikace činností nezemědělské povahy (záměr b) a z opatření III.1.2 Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje (záměr b). V záměru III.1.2b) podávaly žádosti převážně podniky fyzických osob, v záměru III.1.1b) především podniky právníckých osob. V rámci obou záměrů bylo v letech 2007-2012 zaregistrováno 131 žádostí o proplacení s úhrnnou výší dotace ve výši 2,38 mld. Kč (celkové způsobilé investiční výdaje byly 7,1 mld. Kč). Budovány byly především bioplynové stanice s průměrným výkonem kolem 600 kW (pásma 500 až 999 kW).

10.2.4 Shrnutí ekonomických výsledků

ČPH/AWU v zemědělství ČR meziročně vzrostla v průměru o 30,0 % na 481,6 tis. Kč v roce 2011. Ekonomické výsledky zemědělských podniků byly příznivě ovlivněny zejména vyššími CZV hlavních komodit rostlinné výroby, vyššími výnosy polních plodin, vyšší průměrnou užitkovostí dojníc a vyššími CZV mléka. Z výsledků výběrového šetření FADN CZ vyplývá značná rozdílnost ekonomické situace podniků mezi kategoriemi výrobního zaměření a LFA, která vyplývá především z různé úrovně podpor. Provozní dotace a podpory se pohybovaly v roce 2011 průměrně od 6 183 Kč/ha u malých podniků s převažující polní výrobou do 13 865 Kč/ha u středně velkých podniků specializovaných na chov krav bez tržní produkce mléka. Objem provozních dotací a podpor na hektar z. p. meziročně v průměru stagnoval. Vliv zvýšení jednotné platby na plochu byl eliminován výrazně nižšími dotacemi Top-Up v důsledku zrušení národní doplňkové platby na zemědělskou půdu v roce 2011.

Velmi vysoké ekonomické úrovně vyjádřené ukazatelem ČPH/AWU bylo možné v roce 2011 dosáhnout jak ve středně velkých podnicích s extenzivním chovem skotu v převážně horských oblastech (zatížení 0,5 DJ/ha krmných plodin) při zapojení do různých agroenvironmentálních programů, tak ve středně velkých a velkých podnicích specializovaných na polní výrobu, kde však primární příčinou úspěchu byly meziročně vyšší

realizační ceny a výnosy rostlinné produkce. Větší podniky s převažující polní výrobou navíc dokážou lépe využívat kombinace vyšší specializace na rostlinnou výrobu a úspor z rozsahu výroby. Z analýzy strukturálních charakteristik je také patrná schopnost řady podniků změnit strukturu pěstovaných plodin ve prospěch tržních polních plodin při očekávaném zvýšení jejich CZV, jak k tomu došlo například u podílu výměry obilovin.

Dlouhodobě méně výhodné je naopak provozování smíšené zemědělské výroby na malých farmách s průměrnou výměrou okolo 30 ha využívané zemědělské půdy. Tyto podniky jsou ve větší míře zastoupeny v méně příznivých oblastech LFA a jsou charakteristické vyšší pracovní náročností spojenou s relativně vyšším zastoupením stavů prasat a masného skotu v porovnání s většími zemědělskými podniky se smíšenou výrobou.

Z pohledu investic do zemědělství je možné konstatovat, že po útlumu investiční aktivity zemědělských podniků v letech 2009 a 2010 nastalo v roce 2011 v důsledku zlepšení ekonomické situace podniků výrazné oživení zájmu o produktivní a neproduktivní investice do zemědělské výroby. Na celkovém objemu investic se podílely především investice do modernizace budov, strojů a zařízení. Zvyšování investiční aktivity zemědělských podniků je výsledkem vyšších zisků, s tím související vyšší bonity zemědělských podniků vůči bankám a vyššího objemu podpor zaměřených na modernizaci vybavení podniků.

10.3 Ekonomické výsledky oborů zpracovávajících zemědělské suroviny

10.3.1 Ekonomické výsledky potravinářského odvětví a rozhodujících oborů

Vývoj tržeb, výkonové spotřeby a účetní přidané hodnoty

V roce 2012 se objem tržeb za prodej vlastních výrobků a služeb (VV a S) za podnikatelské subjekty potravinářského průmyslu¹⁶¹ (CZ-NACE 10+11) meziročně zvýšil o 5,9 mld. Kč. Ve srovnání s téměř 8% růstem v předchozím roce byl růst tržeb za prodej VV a S v roce 2012 mírnější, tj. 2,1 %, přičemž meziroční růst byl mírně vyšší u podniků Výroby nápojů CZ-NACE 11 (o 3 %, tj. o 1,7 mld. Kč) než u podniků Výroby potravinářských výrobků CZ-NACE 10 (o 1,9 %, tj. o 4,2 mld. Kč).

Objem výkonové spotřeby se také meziročně zvýšil, a to u podniků Výroby nápojů (CZ-NACE 11) o 3,8 % (tj. 1,5 mld. Kč) a o 3,3 % (tj. o 6,1 mld. Kč) u podniků Výroby potravinářských výrobků (CZ-NACE 10). Z důvodu rychlejšího růstu výkonové spotřeby v porovnání s růstem tržeb za prodej VV a S klesla také účetní přidaná hodnota.

V důsledku rychlejšího růstu výrobní spotřeby než byl růst tržeb za VV a S se v roce 2012 snížila účetní přidaná hodnota u CZ-NACE 10+11 celkem o 2,7 mld. Kč (o 3,6 %) na

---

¹⁶¹ Jde o soubor podnikatelských subjektů Výroby potravinářských výrobků a Výroby nápojů všech velikostních kategorií.

71,4 mld. Kč. U podniků Výroby potravinářských výrobků (CZ-NACE 10) klesla účetní přidaná hodnota o 2,8 mld. Kč. CZ-NACE 10 zaujímá větší podíl v potravinářském průmyslu dle sledovaných ukazatelů než Výroba nápojů (CZ-NACE 11). U podnikatelských subjektů Výroby nápojů (CZ-NACE 11) se naopak jejich účetní přidaná hodnota meziročně zvýšila celkem o 161 mil. Kč. Z celkového pohledu vykazuje CZ-NACE 11, jež zahrnuje významnou výrobovou skupinu (pivovarnictví, sladařství, výrobu lihovin atd.), vyšší hodnoty ukazatelů tržeb za prodej VV a S na zaměstnance, účetní přidané hodnoty na zaměstnance a výkonů na zaměstnance než CZ-NACE 10.

Zatímco tržby za prodej VV a S na zaměstnance a výkony na zaměstnance u výroby potravinářských výrobků a výroby nápojů celkem (CZ-NACE 10+11) meziročně vzrostly (o 3,8 %, resp. o 3,3 %), poklesla účetní přidaná hodnota na zaměstnance (o 2 %), hrubý operační přebytek na zaměstnance (o 6,4 %) a také zaměstnanost (o 1,6 %, tj. o 1 706 osob). Z pohledu klíčových ekonomických indikátorů se ekonomická situace potravinářského průmyslu v průměru zhoršila, dynamika a směr vývoje ukazatelů u jednotlivých oborů se však značně lišily.

Vývoj hrubého operačního přebytku, hrubého operačního přebytku na zaměstnance, osobních nákladů a aktivace

Vzhledem k celkovému snížení účetní přidané hodnoty a mírnému zvýšení osobních nákladů v roce 2012 u podnikatelských subjektů potravinářského průmyslu všech velikostních kategorií došlo také téměř k 8% snížení hrubého operačního přebytku¹⁶², jež vypovídá o tvorbě disponibilních zdrojů. Zatímco u podniků Výroby potravinářských výrobků (CZ-NACE 10) hrubý operační přebytek výrazně poklesl (o 12,7 %) v návaznosti na meziroční pokles účetní přidané hodnoty u tohoto odvětví (o 5,2 %), u Výroby nápojů (CZ-NACE 11) mírně vzrostl (o 1,8 %).

Také hrubý operační přebytek na zaměstnance celkově zaznamenal pokles, přičemž klesl u podniků Výroby potravinářských výrobků (CZ-NACE 10) o 11,5 % a vzrostl u Výroby nápojů (CZ-NACE 11) o 5,4 %.

Objem osobních nákladů celkově mírně vzrostl (o 0,9 %). Zatímco u podniků Výroby potravinářských výrobků (CZ-NACE 10) činil nárůst osobních nákladů 400 mil. Kč, u Výroby nápojů (CZ-NACE 11) poklesly osobní náklady o 62 mil. Kč. V kombinaci s meziroční stagnací účetní přidané hodnoty u Výroby nápojů byl pokles osobních nákladů příčinou zlepšení hrubého operačního přebytku.

Aktivace, tj. hodnota aktivovaných nákladů, zejména zásob a dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku vytvořená vlastní činností, se u výroby potravinářských

---

¹⁶² Hrubý operační přebytek = účetní přidaná hodnota – osobní náklady.

výrobní a výroby nápojů celkem (CZ-NACE 10+11) meziročně zvýšila o (2,9 %), poměrně výrazně u Výroby nápojů (CZ-NACE 11), a to o 22,4 % na 574 mil. Kč. Zvýšení hodnoty aktivace přispělo k celkovému zlepšení výkonů potravinářského průmyslu.

V tab. T10.3/01 je zachycen vývoj výkonnosti podnikatelských subjektů Výroby potravinářských výrobků CZ-NACE 10, Výroby nápojů CZ-NACE 11 a Výroby potravinářských výrobků a výroby nápojů celkem CZ-NACE 10+11 za celý soubor podniků všech velikostních kategorií.

T10.3/01 - Vývoj výkonnosti Výroby potravinářských výrobků a Výroby nápojů (podnikatelské subjekty všech velikostních kategorií)

Ukazatel	MJ	Výroba potravinářských výrobků			Výroba nápojů			Výroba potr. výrobků a nápojů celkem		
		2011 ¹⁾	2012 ²⁾	meziroční index	2011 ¹⁾	2012 ²⁾	meziroční index	2011 ¹⁾	2012 ²⁾	meziroční index
Tržby za prodej VV a S	mil. Kč	223 579	227 785	101,9	57 615	59 352	103,0	281 194	287 138	102,1
Výkony	mil. Kč	240 742	243 981	101,3	60 075	61 775	102,8	300 818	305 755	101,6
Účetní přidaná hodnota	mil. Kč	54 533	51 716	94,8	19 538	19 699	100,8	74 071	71 415	96,4
Prům. evid. počet zaměstnanců	fyzické osoby	91 872	90 658	98,7	14 348	13 856	96,6	106 220	104 514	98,4
Prům. evid. počet osob přidělených agenturami	fyzické osoby	2 307	2 113	91,6	227	88	38,8	2 534	2 201	86,9
Účet. příd. hodnota/prům. evid. počet zaměstnanců	tis. Kč	594	570	96,1	1 362	1 422	104,4	697	683	98,0
Tržby za prodej VV a S/prům. evid. počet zaměstnanců	tis. Kč	2 434	2 513	103,2	4 016	4 284	106,7	2 647	2 747	103,8
Výkony na zaměstnance	tis. Kč	2 620	2 691	102,7	4 187	4 458	106,5	2 832	2 925	103,3
Osobní náklady	mil. Kč	29 139	29 539	101,4	6 935	6 873	99,1	36 075	36 412	100,9
Hrubý operační přebytek	mil. Kč	25 394	22 177	87,3	12 603	12 826	101,8	37 996	35 004	92,1
Hrubý operační přebytek/prům. evid. počet zaměstnanců	tis. Kč	276	245	88,5	878	926	105,4	358	335	93,6
Aktivace	mil. Kč	4 088	4 115	100,6	469	574	122,4	4 557	4 689	102,9
Výkonová spotřeba	mil. Kč	186 209	192 265	103,3	40 537	42 075	103,8	226 746	234 340	103,3

1) Údaje za rok 2011 jsou předběžné.

2) Údaje za rok 2012 jsou předběžné.

Pramen: ČSÚ - vypočteno z údajů výkazu P 3-04 podniků s 0 a více pracovníky
Zpracoval: E. Rusňáková (ÚZEI)

Vývoj tržeb za prodej VV a S, účetní přidané hodnoty, výkonů na zaměstnance, hrubého operačního přebytku, hrubého operačního přebytku na zaměstnance a osobních nákladů podle oborů¹⁶³

Meziroční vývoj jednotlivých vybraných ukazatelů, tj. tržeb za prodej VV a S, účetní přidané hodnoty, výkonů na zaměstnance, hrubého operačního přebytku, hrubého operačního přebytku na zaměstnance a osobních nákladů je v rámci struktury Výroby potravinářských výrobků u podnikatelských subjektů s 50 a více zaměstnanci¹⁶⁴ oborově značně rozdílný.

¹⁶³ NACE 10.1 – Zpracování a konzervování masa a masných výrobků, NACE 10.2 – Zpracování a konzervování ryb, korýšů a měkkýšů, NACE 10.3 – Zpracování a konzervování ovoce a zeleniny, NACE 10.4 – Výroba rostlinných a živočišných olejů a tuků, NACE 10.5 – Výroba mléčných výrobků, NACE 10.6 – Výroba mlýnských a škrobářenských výrobků, NACE 10.7 – Výroba pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků, NACE 10.8 – Výroba ostatních potravinářských výrobků, NACE 10.9 – Výroba průmyslových krmiv.

¹⁶⁴ Výsledky za soubor s 50 a více zaměstnanci mají s ohledem na velikostní heterogenost tohoto souboru omezenou vypovídací schopnost. Jde o průměrný evidenční počet zaměstnanců. (U souboru podniků s 10 až 49 zaměstnanci nejsou podrobnější údaje, včetně jejich oborové struktury, sledovány).

Výkony na zaměstnance se až na Výrobu rostlinných a živočišných olejů a tuků (CZ-NACE 10.4) a Výrobu pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků (CZ-NACE 10.7) u všech oborů meziročně zvýšily. Z ostatních sledovaných ukazatelů zaznamenal pozitivní tendenci zejména hrubý operační přebytek (tab. T10.3/02-03).

U **Zpracování a konzervování masa a masných výrobků (CZ-NACE 10.1)**, jako jednoho z nosných oborů Výroby potravinářských výrobků podle podílu na tržbách za prodej VV a S, došlo v souvislosti s meziročním mírným nárůstem tržeb za prodej VV a S a mírným snížením počtu zaměstnanců ke zlepšení ukazatele výkony na zaměstnance (meziroční nárůst o 90 tis. Kč), přesto se svou úrovní řadí spíše k průměrným. Ostatní sledované ukazatele zaznamenaly pokles, nejvýznamnější pak hrubý operační přebytek (o 32,3 %) a hrubý operační přebytek na zaměstnance (o 21,5 %) v návaznosti na snížení ukazatele účetní přidaná hodnota. Z uvedeného je patrné, že obor v roce 2012 meziročně zvýšil výkonovou spotřebu, což přispělo ke zhoršení jeho hospodářských výsledků.

Zpracování a konzervování ryb, korýšů a měkkýšů (CZ-NACE 10.2) představuje obor s nejnižším podílem na tržbách za prodej VV a S, který v roce 2012 zaznamenal nejvýraznější meziroční pokles tržeb (o 29,6 %). V porovnání s předchozím rokem, kdy došlo k výraznému meziročnímu propadu hrubého operačního přebytku a hrubého operačního přebytku na zaměstnance, zapříčiněnému zejména vysokými osobními náklady, v roce 2012 hrubý operační přebytek a hrubý operační přebytek na zaměstnance meziročně velice významně vzrostl (o 12,2 %, resp. 141,6 %). Vysoký nárůst ovlivnily především osobní náklady, které v roce 2012 vykazaly vzhledem k roku 2011 výrazný meziroční pokles (o 32 %, tj. o 15 mil. Kč), a to nejvýraznější v rámci oborové struktury Výroby potravinářských výrobků. S tím souvisí také nejvýraznější pokles počtu zaměstnaných osob (o 35,9 %), přičemž průměrná mzda zaznamenala třetí nejvyšší meziroční nárůst (o 7,6 %) u tohoto oboru Výroby potravinářských výrobků. Hodnoty u všech ukazatelů oboru CZ-NACE 10.2 dlouhodobě patří v rámci potravinářství mezi jedny z nejnižších.

Oborem, který zaznamenal druhé nejvýraznější meziroční snížení tržeb za prodej VV a S (o 3,1 %), je **Zpracování a konzervování ovoce a zeleniny CZ-NACE 10.3**. Tento obor dosáhl také meziročně třetího nejvyššího propadu hrubého operačního přebytku (o 22,5 %) po oborech Zpracování a konzervování masa a masných výrobků CZ-NACE 10.1 (propad o 32,3 %) a Výroba rostlinných a živočišných olejů a tuků CZ-NACE 10.4 (propad o 69,8 %). Zatímco účetní přidaná hodnota na zaměstnance vzrostla o 7,6 % z důvodu poklesu výkonové spotřeby na zaměstnance o 1,9 % a růstu výkonů na zaměstnance o 2,5 %, obor zaznamenal zvýšení osobních nákladů o 2,1 % a zvýšení průměrné mzdy o 6,9 %, což negativně ovlivnilo hrubý operační přebytek.

Nejvýraznější meziroční pokles účetní přidané hodnoty na zaměstnance (o 52,6 %) a pokles tržeb za prodej vlastních výrobků (o 1,4 %) zaznamenala **Výroba rostlinných a živočišných olejů a tuků CZ-NACE 10.4**, s čím následně souvisí i nejdramatičtější propad

hrubého operačního přebytku a hrubého operačního přebytku na zaměstnance ze všech oborů Výroby potravinářských výrobků (o 69,8 %, resp. 71,8 %). Mezi důvody tohoto negativního vývoje ukazatelů můžeme zařadit zvyšování cen olejnin na trzích, růst zaměstnanosti v oboru (o 7,8 %) a především rapidní růst průměrné mzdy ze všech oborů (o 13,2 %), což vedlo k největšímu meziročnímu nárůstu osobních nákladů (o 9,6 %). Zatímco výrobci rostlinných a živočišných olejů a tuků docílili v roce 2011 druhou nejvyšší dynamiku v meziročním růstu výkonů na zaměstnance (o 39,9 %) v rámci oborové struktury Výroby potravinářských výrobků, v roce 2012 vykázali meziroční pokles o 0,1 %, spolu s Výrobou pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků CZ-NACE 10.7. Všechny ostatní obory zaznamenaly meziroční růst výkonů na zaměstnance. Úroveň výkonů na zaměstnance však byla v oboru CZ-NACE 10.4 i v roce 2012 nejvyšší ze všech oborů Výroby potravinářských výrobků (13 167 tis. Kč), což je o 11 976 tis. Kč více než nejnižší dosažená hodnota (za CZ-NACE 10.7).

U **Výroby mléčných výrobků CZ-NACE 10.5** byl ze všech oborů zaznamenán druhý nejvýznamnější meziroční růst u hrubého operačního přebytku (o 49,3 %), stejně tak i u hrubého operačního přebytku na zaměstnance (o 22,3 %) v návaznosti na druhou nejvyšší hodnotu ukazatele účetní přidaná hodnota. Tento klíčový obor zaujímá v rámci Výroby potravinářských výrobků třetí místo v podílu na tržbách. Za meziročním zlepšením ekonomické úrovně oboru stojí dílčím způsobem pokles počtu zaměstnanců a snížení výkonové spotřeby.

Nejvýraznější meziroční zvýšení objemu tržeb za prodej VV a S (o 13,7 %) dosáhla **Výroba mlýnských a škrobárenských výrobků CZ-NACE 10.6**, především pak mlýnská výroba, která u této skupiny výrobů převažuje. Druhý nejdynamičtější nárůst průměrného počtu zaměstnanců (o 5,3 %) se negativně promítl do výkonové spotřeby na zaměstnance, která meziročně významně vzrostla, a tím i do účetní přidané hodnoty na zaměstnance, která u tohoto oboru meziročně klesla v průměru o 12,8 %.

Výroba pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků (CZ-NACE 10.7) vykázala jako jedna ze dvou pokles výkonů na zaměstnance (o 1,7 %) a představuje výrobu s nejnižší úrovní výkonů na zaměstnance v roce 2012 (1 191 tis. Kč). Také účetní přidaná hodnota na zaměstnance poklesla meziročně o 2,8 %. Důvodem jsou především nižší tržby za VV a S, které klesly o 2,2 % a vysoká pracovní náročnost, která je pro tuto skupinu výrobů, jež jsou často náročné na lidskou práci a manuální zručnost, typická.

Úroveň účetní přidané hodnoty na zaměstnance u poměrně široké a specializované skupiny **Výroby ostatních potravinářských výrobků (CZ-NACE 10.8)**¹⁶⁵ meziročně

---

¹⁶⁵ Tj. Výroby cukru, Výroby kaka, čokolády a cukrovinek, Zpracování čaje a kávy, Výroby koření a aromatických výtažků, Výroby hotových pokrmů, Výroby homogenizovaných potravinářských přípravků a dietních potravin, Výroby ostatních potravinářských výrobků j. n.

výrazně poklesla (o 10,6 % na 1 016 tis. Kč), ale její hodnota je pořád druhá nejvyšší ze všech oborů Výroby potravinářských výrobků. Důvodem poklesu účetní přidané hodnoty na zaměstnance byl nárůst výkonové spotřeby na zaměstnance o 9,2 %. Také osobní náklady u tohoto odvětví vzrostly meziročně o 4,1 %, což byl druhý nejvyšší meziroční nárůst ze všech odvětví Výroby potravinářských výrobků a přispěl k snížení hrubého operačního přebytku na zaměstnance (o 19,6 %). Rychlý růst tržeb za prodej VV a S předstihl zvýšení počtu zaměstnanců u tohoto klíčového oboru, měřeno podílem na tržbách za prodej VV a S, což se příznivě projevilo ve zvýšení výkonů na zaměstnance (o 140 tis. Kč). Meziroční ekonomický vývoj tohoto značně heterogenního oboru lze však s ohledem na vývoj účetní přidané hodnoty a hrubého operačního přebytku na zaměstnance hodnotit jako nepříznivý.

U **Výroby průmyslových krmiv (CZ-NACE 10.9)** výrazný pokles počtu zaměstnaných osob (o 6,1 %), meziroční pokles osobních nákladů (o 3,1 %) a také výrazné zvýšení objemu tržeb za prodej VV a S (o 5,2 %) vedly ke zvýšení účetní přidané hodnoty na zaměstnance (o 7,4 %), výkonů na zaměstnance (o 7,3 %), hrubého operačního přebytku (o 184,1 %) a hrubého operačního přebytku na zaměstnance (o 13,1 %). Obor zaznamenal také výrazné zvýšení průměrné mzdy o 10,5 % na 33 756 Kč, která u tohoto oboru i nadále zůstává nejvyšší ze všech oborů Výroby potravinářských výrobků.

Vývoj tržeb za prodej VV a S, účetní přidané hodnoty na zaměstnance a výkonů na zaměstnance a výkonové spotřeby na zaměstnance podle jednotlivých oborů (u podnikatelských subjektů Výroby potravinářských výrobků s 50 a více pracovníky) uvádí tab. T10.3/02. Vývoj hrubého operačního přebytku, hrubého operačního přebytku na zaměstnance a osobních nákladů je zachycen v tab. T10.3/03.

T10.3/02 - Vývoj tržeb za prodej vlastních výrobků a služeb, účetní přidané hodnoty a výkonů na zaměstnance

Výrobní obor	Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb (mil. Kč)			Účetní přidaná hodnota na zaměstnance (tis. Kč)			Výkony na zaměstnance (tis. Kč)			Výkonová spotřeba na zaměstnance (tis. Kč)		
	2011 ¹⁾	2012 ²⁾	meziroční index	2011 ¹⁾	2012 ²⁾	meziroční index	2011 ¹⁾	2012 ²⁾	meziroční index	2011 ¹⁾	2012 ²⁾	meziroční index
10.1	40 250	41 196	102,4	441	416	94,3	2 547	2 637	103,5	2 204	2 328	105,6
10.2	330	232	70,4	295	428	145,2	1 357	1 455	107,2	1 119	1 093	97,7
10.3	4 524	4 385	96,9	490	527	107,6	2 065	2 115	102,5	1 735	1 702	98,1
10.4	8 671	8 546	98,6	1 576	746	47,4	13 177	13 167	99,9	12 727	12 508	98,3
10.5	37 386	37 053	99,1	655	741	113,2	4 569	4 755	104,1	4 149	4 116	99,2
10.6	5 057	5 752	113,7	752	656	87,2	2 696	2 810	104,2	2 266	2 461	108,6
10.7	24 800	24 267	97,8	439	427	97,2	1 212	1 191	98,3	821	817	99,5
10.8	38 461	41 183	107,1	1 136	1 016	89,4	3 423	3 563	104,1	2 649	2 893	109,2
10.9	23 536	24 759	105,2	1 603	1 722	107,4	6 510	6 987	107,3	5 238	5 801	110,7
10	183 015	187 373	102,4	674	652	96,6	2 834	2 919	103,0	2 328	2 429	104,3

1) Údaje za rok 2011 jsou předběžné.

2) Údaje za rok 2012 jsou předběžné.

Pramen: ČSÚ - vypočteno z údajů výkazu P 3-04 podniků s 50 a více pracovníky

Zpracoval: E. Rusňáková (ÚZEI)

T10.3/03 - Vývoj hrubého operačního přebytku, hrubého operačního přebytku na zaměstnance a osobních nákladů

Výrobní obor	Hrubý operační přebytek (mil. Kč)			Hrubý operační přebytek na zaměstnance (tis. Kč)			Osobní náklady (mil. Kč)		
	2011 ¹⁾	2012 ²⁾	meziroční index	2011 ¹⁾	2012 ²⁾	meziroční index	2011 ¹⁾	2012 ²⁾	meziroční index
10.1	2 532	1 714	67,7	134	105	78,5	5 045	5 068	100,5
10.2	27	30	112,2	86	208	241,6	47	32	68,0
10.3	529	410	77,5	188	198	105,1	669	683	102,1
10.4	738	223	30,2	1 209	341	28,2	242	265	109,6
10.5	1 859	2 776	149,3	291	356	122,3	3 003	3 008	100,2
10.6	486	542	111,5	350	267	76,2	776	791	101,9
10.7	2 815	2 818	100,1	152	133	87,8	6 076	6 206	102,1
10.8	4 843	6 442	133,0	683	549	80,4	5 261	5 478	104,1
10.9	1 477	4 196	284,1	1 029	1 164	113,1	2 076	2 012	96,9
10	15 306	19 150	125,1	323	292	90,4	23 195	23 543	101,5

1) Údaje za rok 2011 jsou předběžné.

2) Údaje za rok 2012 jsou předběžné.

Pramen: ČSÚ - vypočteno z údajů výkazu P 3-04 podniků s 50 a více pracovníky

Zpracoval: E. Rusňáková (ÚZEI)

10.3.2 Práce a mzdy v potravinářském průmyslu

Průměrný evidenční počet zaměstnanců u podnikatelských subjektů Výroby potravinářských výrobků (CZ-NACE 10) a Výroby nápojů (CZ-NACE 11) s 50 a více pracovníky v roce 2012 meziročně klesl o 1,0 %, resp. o 3,9 % při mírném růstu průměrné měsíční mzdy na fyzickou osobu (u CZ-NACE 10 o 552 Kč, u CZ-NACE 11 o 408 Kč). Výrazně vyšší průměrnou měsíční mzdu vykazuje dlouhodobě CZ-NACE 11 při srovnání s CZ-NACE 10, vzhledem k nižší náročnosti jednotlivých výrob na ruční práci.

Vývoj zaměstnanosti a průměrné měsíční mzdy na fyzickou osobu u Výroby potravinářských výrobků, Výroby nápojů a potravinářského průmyslu celkem uvádí tab. T10.3/04.

T10.3/04 - Vývoj zaměstnanosti a mezd u Výroby potravinářských výrobků a Výroby nápojů

Ukazatel	MJ	Výroba potravinářských výrobků			Výroba nápojů			Výroba potr. výrobků a nápojů celkem		
		2011 ¹⁾	2012 ²⁾	meziroční index	2011 ¹⁾	2012 ²⁾	meziroční index	2011 ¹⁾	2012 ²⁾	meziroční index
Prům. evid. počet zaměstnanců	fyzické osoby	66 158	65 493	99,0	11 775	11 310	96,1	77 933	76 803	98,6
Prům. mzda	Kč	20 697	21 249	102,7	31 352	31 760	101,3	22 307	22 797	102,2

1) Údaje za rok 2011 jsou předběžné.

2) Údaje za rok 2012 jsou předběžné.

Pramen: ČSÚ - vypočteno z údajů výkazu P 3-04 podniků s 50 a více pracovníky

Zpracoval: E. Rusňáková (ÚZEI)

V rámci oborové struktury Výroby potravinářských výrobků u podnikatelských subjektů s 50 a více zaměstnanci došlo k meziročnímu zvýšení počtu zaměstnanců ve třech oborech, a to u Výroby rostlinných a živočišných olejů a tuků (CZ-NACE 10.4) o 7,8 % (o 47 osob), u Výroby mlýnských a škrobářenských výrobků (CZ-NACE 10.6) o 5,3 % (o 102 osob) a o 0,30 % (o 36 osob) u Výroby ostatních potravinářských výrobků (CZ-NACE 10.8).

Naopak u ostatních oborů zaměstnanost poklesla. U Zpracování a konzervování ryb, korýšů a měkkýšů (CZ-NACE 10.2) byl zaznamenán výrazný pokles počtu zaměstnaných osob o 35,9 % (o 81 osob), a také u Výroby průmyslových krmiv (CZ-NACE 10.9) o 6,1 % (o 236 osob).

Nejvyšší úroveň průměrné mzdy bylo dosaženo u Výroby průmyslových krmiv (CZ-NACE 10.9) při meziročním zvýšení o 10,5 % (na 33 756 Kč). Nejvýraznější nárůst průměrné mzdy o 13,2 % (na 24 869 Kč) zaznamenala Výroba rostlinných a živočišných olejů a tuků (CZ-NACE 10.4), dále pak Zpracování a konzervování ryb, korýšů a měkkýšů (CZ-NACE 10.2) o 7,6 % (na 13 765 Kč), které vykazuje nejnižší úroveň průměrné mzdy v rámci oborové struktury. Průměrná mzda se u všech oborů meziročně zvýšila, s výjimkou Výroby mlýnských a škrobářských výrobků (CZ-NACE 10.6), kde zůstala stejná.

Vývoj zaměstnanosti včetně vývoje průměrných mezd je uveden v tab. T10.3/05.

T10.3/05 - Vývoj zaměstnanosti a mezd dle oborů u Výroby potravinářských výrobků

Výrobní obor	Prům. evid. počet zaměstnanců (fyzické osoby)			Průměrná mzda (Kč)		
	2011 ¹⁾	2012 ²⁾	meziroční index	2011 ¹⁾	2012 ²⁾	meziroční index
10.1	16 397	16 298	99,4	18 408	18 712	101,7
10.2	227	145	64,1	12 791	13 765	107,6
10.3	2 146	2 074	96,6	18 178	19 431	106,9
10.4	607	654	107,8	21 970	24 869	113,2
10.5	7 999	7 801	97,5	22 261	22 821	102,5
10.6	1 930	2 032	105,3	23 434	23 434	100,0
10.7	21 311	21 148	99,2	17 137	17 359	101,3
10.8	11 700	11 736	100,3	26 160	26 729	102,2
10.9	3 840	3 605	93,9	30 554	33 756	110,5
10	66 158	65 493	99,0	20 665	21 249	102,8

1) Údaje za rok 2011 jsou předběžné.

2) Údaje za rok 2012 jsou předběžné.

Pramen: ČSÚ - vypočteno z údajů výkazu P 3-04 podniků s 50 a více pracovníky

Zpracoval: E. Rusňáková (ÚZEI)

Podíl zaměstnanců podle jednotlivých výrobních oborů v rámci Výroby potravinářských výrobků u podnikatelských subjektů s 50 a více zaměstnanci (tab. T10.3/06) se v roce 2011 vzhledem k roku 2010 výrazně nezměnil. Nejvýznamnější výrobní skupinou z hlediska zaměstnanosti byla Výroba pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků (CZ-NACE 10.7), jejíž podíl se meziročně téměř nezměnil (nárůst o 0,1 p. b. na 32,3 %). Druhou pozici si dlouhodobě udržuje obor Zpracování a konzervování masa a masných výrobků (CZ-NACE 10.1) s podílem 24,9 % (zvýšení o 0,1 p. b.) na celkovém počtu pracovníků Výroby potravinářských výrobků. Nejmenší podíl tradičně patří Zpracování a konzervování ryb, korýšů a měkkýšů (CZ-NACE 10.2) a Výrobě rostlinných a živočišných olejů a tuků (CZ-NACE 10.4).

**T10.3/06 - Vývoj podílu počtu zaměstnanců ve Výrobě
potravinářských výrobků v oborové struktuře (%)**

Výrobní obor	2011 ¹⁾	2012 ²⁾	Rozdíl (p. b.)
10.1	24,8	24,9	0,1
10.2	0,3	0,2	-0,1
10.3	3,2	3,2	-0,1
10.4	0,9	1,0	0,1
10.5	12,1	11,9	-0,2
10.6	2,9	3,1	0,2
10.7	32,2	32,3	0,1
10.8	17,7	17,9	0,2
10.9	5,8	5,5	-0,3
10	99,9	100,0	0,1

1) Údaje za rok 2011 jsou předběžné.

2) Údaje za rok 2012 jsou předběžné.

Pramen: ČSÚ - vypočteno z údajů výkazu P 3-04 podniků s 50 a více pracovníky

Zpracoval: E. Rusňáková (ÚZEI)

11 SOUHRNNÉ HODNOCENÍ AGRÁRNÍ POLITIKY

V důsledku zejména výrazného poklesu národních výdajů ze zdrojů SZIF o téměř 27 % se celkové podpory agrárnímu sektoru v roce 2012 proti roku 2011 snížily na 41,9 mld. Kč, tj. o 1,1 %. Přímé podpory samotným zemědělským podnikům (tj. bez výdajů na tzv. obecné služby) se mírně snížily na 34,1 mld. Kč, tj. o 0,3 %. Největší část veškerých podpor (51,3 %) nadále představují přímé platby. Podíl podpor ze zdrojů EU stále stoupá a meziročně se zvýšil ze 70,9 % na 73,2 %. Z hlediska cílů politiky převažují podpory příjmů podniků včetně plateb LFA (kolem 60 % celkových podpor). Agrární politika se tak nadále významně podílí především na zlepšování důchodové situace zemědělských podniků: veškeré podpory těmto podnikům v roce 2011 představují zhruba 9 600 Kč/ha z. p., resp. přes 320 tis. Kč/AWU.

Souhrnné meziroční hodnocení agrární politiky se týká podpor agrárnímu sektoru věcně vztažených k roku 2012 a vyplacených k 30. 6. 2013 (předpoklad). Výjimku tvoří podpory PRV (osy I-IV) a OP Rybářství, kde jsou zahrnuty podpory skutečně vyplacené k 31. 12. 2012¹⁶⁶.

Souhrnná rekapitulace výdajů na podporu agrárního sektoru v období 2011-12 podle hlavních institucí je uvedena v tab. T11/01. Celkové podpory se v roce 2012 proti roku 2011 mírně snížily ze 42,3 mld. Kč na 41,9 mld. Kč¹⁶⁷, tj. o 1,1 %. Podpory samotným zemědělským podnikům (tj. bez výdajů na tzv. obecné služby) se mírně snížily z 34,2 mld. Kč na 34,1 mld. Kč, tj. zhruba o 0,3 %. Nejvíce k této meziroční změně přispěl další pokles výdajů z národních zdrojů, zejména výdajů SZIF (meziročně o 26,7 %, především v důsledku

¹⁶⁶ Nejsou tak zahrnovány podpory zemědělství ze strany spotřebitelů, vyplývající z ochrany agrárního trhu EU vůči třetím zemím. Zahrnovány nejsou ani podpory poskytované z regionálních (krajských) programů a podobných zdrojů.

¹⁶⁷ Bez uvažování úlev na spotřební dani u biopaliv.

dalšího snížení výdajů na podpory Top-Up). Pokles národních zdrojů byl však do značné míry kompenzován vyššími podporami ze zdrojů EU (o 2,04 %).

T11/01 - Výdaje na agrární politiku podle institucí (mil. Kč)

Druh výdaje	2011	2012 ^p	Meziroční index
1 Rezort MZe celkem	10 263	9 202	89,67
1.1 Výdaje MZe: dotace, nařízení vlády a ostatní	3 006	2 982	99,21
1.2 Výdaje z PGRLF	970	1 074	110,72
1.3 Výdaje ČR ze SZIF	4 794	3 513	73,28
1.4 Pozemkové úřady	847	830	97,99
1.5 Ostatní instituce rezortu MZe	646	803	124,30
2 Jiné rezorty	2 042	2 034	99,61
2.1 MŽP a SFŽP ČR	84	84	100,00
2.2 ČMZR, MPO	30	30	100,00
2.3 MMR	0	0	x
2.4 MD	24	24	100,00
2.5 Ostatní (MF - daň. úlevy, odpisy dluhů, ost. rezorty)	1 904	1 896	99,58
3 EU	30 001	30 613	102,04
Celkem výdaje na agrární politiku v daném roce	42 306	41 850	98,92
- zemědělství vč. obecných služeb	37 372	37 383	100,03
- zemědělské podniky (bez obecných služeb)	34 188	34 090	99,71

p = předpoklad k 30. 6. 2013.

Pramen: podklady MZe; SZIF; PGRLF a další instituce

Zpracoval: T. Doucha (ÚZEI)

Podpory podle hlavních směrů a zdrojů (ČR, EU) jsou uvedeny v tab. T11/02. Největší podíl podpor připadl v roce 2012 na přímé platby (51,3 %), což představuje proti roku 2011 významný nárůst podílu o 4,6 p. b. Druhou největší složku podpor představují podpory v rámci PRV, jejichž podíl v roce 2012 na úrovni 28,7 % však proti roku 2011 poklesl o 5,1 p. b. Podíl zdrojů EU na celkových podporách do českého agrárního sektoru se zvýšil ze 70,9 % v roce 2011 na 73,2 % v roce 2012. Podrobnější rekapitulace výdajů do agrokompexu ČR podle hlavních směrů podpor je uvedena v příl. tab. 11/01.

T11/02 - Rekapitulace výdajů podle hlavních směrů podpor

Podpory (mil. Kč)	2011			2012 ^p		
	ČR	EU	celkem	ČR	EU	celkem
Přímé platby¹⁾	1 339	18 386	19 725	575	20 878	21 453
Program rozvoje venkova²⁾	3 141	11 123	14 264	2 663	9 333	11 996
OP Rybářství	55	163	218	32	97	129
Ostatní národní podpory	7 652	0	7 652	7 848	0	7 848
Organizace trhu	119	329	447	118	305	423
Celkem	12 305	30 001	42 306	11 236	30 613	41 850
Podpory (% z celku)	2011			2012 ^p		
	ČR	EU	celkem	ČR	EU	celkem
Přímé platby	10,88	61,29	46,62	5,12	68,20	51,26
Program rozvoje venkova	25,53	37,07	33,72	23,70	30,49	28,67
OP Rybářství	0,44	0,54	0,51	0,29	0,32	0,31
Ostatní národní podpory	62,19	0,00	18,09	69,85	0,00	18,75
Organizace trhu	0,96	1,10	1,06	1,05	1,00	1,01
Celkem	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Podíl zdrojů EU na podporách			70,91			73,15

p = předpoklad k 30. 6. 2013.

1) Přímé platby EU, Top-Up a komoditní podpory.

2) Včetně opatření HRDP v období 2008-09, hrazené ze zdrojů PRV.

Pramen: podklady MZe; SZIF; PGRLF a další instituce

Zpracoval: T. Doucha (ÚZEI)

Z tab. T11/03 vyplývá, že absolutně největší část z celkových podpor získává trvale sektor zemědělství (89,3 % v roce 2012). Meziročně došlo k dalšímu mírnému zvýšení tohoto podílu na úkor zejména podpor samotnému venkovu.

T11/03 - Podpory podle sektorů a klasifikace EU a OECD ¹⁾

Věcné zaměření	2011		2012 ^p	
	mil. Kč	%	mil. Kč	%
Celkem podpory agrárnímu sektoru	42 306	100,0	41 850	100,0
Podpory podle subsektorů				
zemědělství včetně obecných služeb	37 372	88,3	37 383	89,3
lesnictví	401	0,9	371	0,9
vodní hospodářství a rybářství	808	1,9	667	1,6
venkov	3 213	7,6	2 950	7,0
zpracovatelský průmysl	270	0,6	277	0,7
obchod	20	0,0	4	0,0
spotřebitelé	223	0,5	198	0,5
Podpory podle klasifikace EU				
Pilíř I	23 230	54,9	24 981	59,7
Pilíř II	15 775	37,3	13 440	32,1
Ostatní podpory	3 300	7,8	3 429	8,2
- z Pilíře II platby LFA a NATURA	2 670		1 206	
Celkem podpory zemědělství včetně obecných služeb (TSE³⁾)	37 372	100,0	37 383	100,0
Celkem podpory zemědělským podnikům (bez obecných služeb) (PSE³⁾)	34 188		34 090	
Podpory zemědělství podle klasifikace OECD				
A - Podpory založené na komoditních výstupech	1 238	3,3	1 243	3,3
A1 - Podpora tržních cen	0	0,0	0	0,0
A2 - Platby založené na výstupech	1 238	3,3	1 243	3,3
B - Platby založené na užití vstupů	6 773	18,1	6 449	17,3
B1 - Užití variabilních vstupů	1 824	4,9	1 816	4,9
B2 - Tvorba fixního kapitálu	4 311	11,5	3 830	10,2
B3 - Služby podnikům	638	1,7	803	2,1
C - Platby založené na aktuálním stavu PZTD²⁾, s požadovanou produkcí	6 735	18,0	4 558	12,2
C1 - Platby založené na aktuálním stavu TD	0	0,0	0	0,0
C2 - Platby založené na aktuálním stavu PZ	6 735	18,0	4 558	12,2
D - Platby založené na neaktuálním stavu PZTD, s požadovanou produkcí	0	0,0	0	0,0
E - Platby založené na neaktuálním stavu PZTD, s nepožadovanou produkcí	16 496	44,1	18 998	50,8
E1 - Platby s variabilními sazbami	0	0,0	0	0,0
E2 - Platby s pevnými sazbami	16 496	44,1	18 998	50,8
F - Platby založené na nekomoditních kritériích	2 910	7,8	2 801	7,5
F1 - Dlouhodobé odložení zdrojů	177	0,5	200	0,5
F2 - Specifické nekomoditní výstupy	2 572	6,9	2 561	6,9
F3 - Platby založené na ostatních nekomoditních kritériích	161	0,4	40	0,1
G - Ostatní platby	36	0,1	40	0,1
Obecné služby	3 184	8,5	3 293	8,8

p = předpoklad k 30. 6. 2013.

1) Bez výdajů spotřebitelů.

2) P = plocha; Z = zvířata; T = tržby; D = příjmy.

3) TSE = Total Support Estimate, PSE = Producer Support Estimate podle klasifikace OECD.

Pramen: podklady MZe; SZIF; PGRIF a další instituce

Zpracoval: T. Doucha (ÚZEI)

Podle klasifikace EU se největší část podpor soustřeďuje v Pilíři I (podpora příjmů podniků). Podpory v tomto pilíři včetně podpory cen v roce 2011 zaujímaly 55 % z celkových podpor, avšak v roce 2012 došlo ke zvýšení jejich podílu na téměř 60 %¹⁶⁸. Podíl podpor v rámci Pilíře II (podpory rozvoje venkova) tak meziročně klesl z 37,3 % na 32,1 %.

Převažující orientace agrární politiky na podporu příjmů a produkce dokumentuje v tab. T11/03 i rozdělení podpor zemědělským podnikům podle klasifikace OECD (podle tzv. implementačního kritéria). Tyto podpory (kategorie A, B, C, E) se v obou sledovaných

¹⁶⁸ Při zahrnutí plateb LFA do podpor příjmů by podíl celkových důchodových podpor vzrostl v obou sledovaných letech na úroveň kolem 70 %.

letech pohybovaly kolem 84 %. Míra žádoucího oddělení podpor od produkce (decouplingu), tj. podíl decouplovaných a ostatních nekomoditních podpor (podpory kategorie E, F, G) na celkových podporách, se v důsledku dřívějšího přesunu plateb Top-Up z orné půdy na veškerou zemědělskou půdu zvýšila z 52 % v roce 2011 na 58 % v roce 2012.

Tab. T11/04 je orientačním přehledem o rozdělení podpor agrárnímu sektoru ČR v členění podle dlouhodobých cílů agrární politiky. Dlouhodobě nejvíce podpor připadá na podpory příjmů podniků (včetně plateb LFA), jejichž podíl se v obou sledovaných letech pohybuje kolem 60 %. Druhý největší objem podpor (kolem 15 % v obou sledovaných letech) se týká zlepšování vztahu zemědělství k životnímu prostředí a venkovu. Pouze kolem 11-12 % podpor se v obou sledovaných letech týká restrukturalizace a modernizace, tedy podpor vlastního zvyšování konkurenceschopnosti agrárního sektoru.

T11/04 - Rekapitulace podpor podle cílů zemědělské politiky

Cíle	2011		2012 ^p	
	mil. Kč	%	mil. Kč	%
Rozvoj a stabilizace podnikatelské struktury	2 170	5,1	2 384	5,7
Restrukturalizace a modernizace výroby, zlepšení ekonomické výkonnosti a konkurenceschopnosti podniků	4 973	11,8	4 424	10,6
Zlepšení ekonomické situace podniků (zvýšení, resp. udržení příjmu zemědělců, včetně plateb LFA)	25 088	59,3	25 220	60,3
Zlepšení vztahu zemědělství k životnímu prostředí	6 310	14,9	6 343	15,2
Rozšíření úlohy zemědělství jako producenta obnovitelných zdrojů energie	0	0,0	0	0,0
Přiměřené ceny zdravotně nezávadných potravin	552	1,3	529	1,3
Rozvoj venkova	3 213	7,6	2 950	7,0
Celkem	42 306	100,0	41 850	100,0

p = předpoklad k 30. 6. 2013.

Pramen: podklady MZe; SZIF; PGRLF a další instituce

Zpracoval: T. Doucha (ÚZEI)

Celkově transfery veřejných zdrojů do zemědělství (včetně rybařství) hrají významnou roli v ekonomice sektoru. Zemědělská politika ČR po vstupu do EU je prostřednictvím Piliře I nadále orientována více na podporu příjmů zemědělských podniků než na podpory směřující k potřebné restrukturalizaci a zvyšování konkurenceschopnosti zemědělství a potravinářství.

Dopady zemědělské politiky v roce 2012 lze souhrnně hodnotit následovně:

- Podpory se významně podílejí na podnikatelském důchodu sektoru zemědělství. V přepočtu na jeden ha z. p. (podle evidence LPIS) dosahovaly přímé podpory podnikům (tj. bez podpor tzv. obecných služeb) v roce 2012 zhruba 9 600 Kč a v přepočtu na jeden AWU přes 320 tis. Kč. Ze závěrů kap. 10.2 je zřejmé, že prakticky žádná kategorie zemědělských podniků by nebyla bez dané výše podpor dlouhodoběji životaschopná.
- Distribuce podpor přispívá k vyrovnávání regionálních rozdílů v podmínkách hospodaření zemědělských podniků. Výjimku i v roce 2012 představují zejména velké

podniky v oblastech LFA s extenzivní živočišnou výrobou, ve kterých podpory příjmů generují podstatně vyšší úroveň ČPH/AWU, než je tomu v ostatních kategoriích podniků.

- Podpory spojené s produkcí významně zlepšují ekonomiku podniků zaměřených na tzv. citlivé komodity, zejména na chov přežvýkavců.
- Odbytová družstva vyvíjela také v roce 2012 svou činnost u všech hlavních zemědělských komodit. Až na výjimky však dosud odbytové organizace producentů domácí agrární trh (úroveň CZV, resp. vazby na podpory marketingu a exportu) příliš neovlivňují.
- Distribuce podpor na druhou stranu přispívá k dalšímu prohlubování duální struktury zemědělských podniků s rostoucí ekonomickou převahou velkých podniků na z. p.
- Zaměření a podmínky poskytování podpor pro zlepšení vztahu zemědělství k životnímu prostředí dosud nevyvolávají potřebné zásadnější změny. Týká se to zejména eroze půd a vodního režimu krajiny. Podíl TTP na z. p. zůstává nadále v porovnání s reálnými přírodními a klimatickými podmínkami ČR relativně nízký.
- Podmínky poskytování důchodových podpor spolu s podmínkami trhu nepůsobí dostatečně důrazně na zlepšování vztahu zemědělství k rozvoji venkova, zejména pokud jde o zachovávání či vytváření pracovních příležitostí. To souvisí s celkovým trendem poklesu živočišné výroby a jiných odvětví náročnějších na množství a kvalitu práce. Proti tomu působí pozitivně na zachovávání či vytváření pracovních příležitostí venkova rostoucí podpory diverzifikace činností v zemědělských podnicích.
- Příjemci rozhodující většiny podpor agrárnímu sektoru jsou zemědělské podniky. Na vlastní rozvoj venkovského prostoru včetně podpor subjektům nepůsobících v zemědělství připadalo v roce 2012 zhruba 7 % veškerých podpor. Na komplexní rozvoj venkovských oblastí tak mají podstatně větší vliv jiné politiky a ostatní podmínky.

P1 PŘEHLED LEGISLATIVNÍCH OPATŘENÍ VE VZTAHU K AGRÁRNÍMU SEKTORU

1.1 Přehled legislativních opatření přijatých od 1. 1. 2012 do 1. 3. 2013 a publikovaných ve Sbírce zákonů

1.1.1 Zákony

Zákon č. 54/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin a o změně některých zákonů (zákon o oběhu osiva a sadby), ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 3. 2012)

Zákon č. 74/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 95/1999 Sb., o podmínkách převodu zemědělských a lesních pozemků z vlastnictví státu na jiné osoby a o změně zákona č. 569/1991 Sb., o Pozemkovém fondu České republiky, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 569/1991 Sb., o Pozemkovém fondu České republiky, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 4. 2012)

Zákon č. 75/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 12. 3. 2012)

Zákon č. 199/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o vinohradnictví a vinařství), ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 7. 2012, část od 1. 1. 2013 a část od 1. 1. 2014)

Zákon č. 236/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje, ve znění zákona č. 109/2009 Sb.

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 8. 2012)

Zákon č. 237/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 9. 2012)

Zákon č. 359/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2013, část od 11. 7. 2013)

Zákon č. 462/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 569/1991 Sb., o Pozemkovém fondu České republiky, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 21. 12. 2012)

Zákon č. 503/2012 Sb., o Státním pozemkovém úřadu a o změně některých souvisejících zákonů

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2013)

1.1.2 Nařízení vlády

Nařízení vlády č. 60/2012 Sb., o stanovení některých podmínek pro poskytování zvláštní podpory zemědělcům

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 3. 2012)

Nařízení vlády č. 61/2012 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 87/2010 Sb., o stanovení některých podmínek pro poskytování platby na krávy chované v systému s tržní produkcí mléka, ve znění nařízení vlády č. 369/2010 Sb., a nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 3. 2012)

Nařízení vlády č. 106/2012 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 147/2008 Sb., o stanovení podmínek pro poskytování dotací na zachování hospodářského souboru lesního porostu v rámci opatření Natura 2000 v lesích, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 4. 2012)

Nařízení vlády č. 107/2012 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 112/2008 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování národních doplňkových plateb k přímým podporám, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 4. 2012)

Nařízení vlády č. 108/2012 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 53/2009 Sb., o stanovení podmínek pro poskytování dotací na lesnicko-environmentální opatření, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 4. 2012)

Nařízení vlády č. 258/2012 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 245/2004 Sb., o stanovení bližších podmínek při provádění opatření společné organizace trhu s vínem, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 8. 2012)

Nařízení vlády č. 262/2012 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a akčním programu

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 8. 2012, část od 1. 1. 2014)

Nařízení vlády č. 263/2012 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 8. 2012)

Nařízení vlády č. 264/2012 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 479/2009 Sb., o stanovení důsledků porušení podmíněnosti poskytování některých podpor, ve znění nařízení vlády č. 369/2010 Sb.

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 8. 2012)

Nařízení vlády č. 308/2012 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 244/2004 Sb., o stanovení bližších podmínek pro uplatňování dávky v odvětví mléka a mléčných výrobků v rámci společné organizace trhu s mlékem a mléčnými výrobky, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 3. 10. 2012)

Nařízení vlády č. 309/2012 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 318/2008 Sb., o provádění některých opatření společné organizace trhu s ovocem a zeleninou, ve znění nařízení vlády č. 215/2010 Sb.

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 10. 2012)

Nařízení vlády č. 317/2012 Sb., kterým se stanoví formulář dokladu o původu některých druhů lihu, destilátu a některých druhů lihovin

(pozn.: účinnost předpisu od 27. 9. 2012)

Nařízení vlády č. 332/2012 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 112/2008 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování národních doplňkových plateb k přímým podporám, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 15. 10. 2012)

Nařízení vlády č. 448/2012 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 479/2009 Sb., o stanovení důsledků porušení podmíněnosti poskytování některých podpor, ve znění pozdějších předpisů, a některá související nařízení vlády

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2013)

1.1.3 Vyhlášky

Vyhláška č. 25/2012 Sb., kterou se mění vyhláška č. 356/2008 Sb., kterou se provádí zákon č. 91/1996 Sb., o krmivech, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 8. 2. 2012)

Vyhláška č. 26/2012 Sb., kterou se stanoví výše paušální částky nákladů spojených s vytištěním veterinárního osvědčení k vývozu a výše paušální částky nákladů spojených s prováděním pohraniční veterinární kontroly
(pozn.: účinnost předpisu od 24. 1. 2012)

Vyhláška č. 32/2012 Sb., o přípravcích a dalších prostředcích na ochranu rostlin
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 2. 2012)

Vyhláška č. 33/2012 Sb., kterou se mění vyhláška č. 327/2004 Sb., o ochraně včel, zvěře, vodních organismů a dalších necílových organismů při použití přípravků na ochranu rostlin
(pozn.: účinnost předpisu od 30. 1. 2012)

Vyhláška č. 51/2012 Sb., kterou se mění vyhláška č. 291/2003 Sb., o zákazu podávání některých látek zvířatům, jejichž produkty jsou určeny k výživě lidí, a o sledování (monitoringu) přítomnosti nepovolených látek, reziduí a látek kontaminujících, pro něž by živočišné produkty mohly být škodlivé pro zdraví lidí, u zvířat a v jejich produktech, ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 3. 2012)

Vyhláška č. 78/2012 Sb., kterou se mění vyhláška č. 208/2004 Sb., o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat, ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 4. 2012)

Vyhláška č. 80/2012 Sb., kterou se mění vyhláška č. 16/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o ekologickém zemědělství
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 4. 2012)

Vyhláška č. 103/2012 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva zemědělství č. 221/2002 Sb., kterou se stanoví sazebník náhrad nákladů za odborné a zkušební úkony vykonávané v působnosti Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského, ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 4. 2012)

Vyhláška č. 105/2012 Sb., o stanovení veřejných přístavů, ve kterých se rozrušují ledové celiny
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 4. 2012)

Vyhláška č. 129/2012 Sb., o podrobnostech uvádění osiva a sadby pěstovaných rostlin do oběhu

(pozn.: účinnost předpisu od 18. 4. 2012)

Vyhláška č. 160/2012 Sb., kterou se mění vyhláška č. 427/2008 Sb., o stanovení výše náhrad výdajů za odborné úkony vykonávané v působnosti Státního ústavu pro kontrolu léčiv a Ústavu pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv

(pozn.: účinnost předpisu od 25. 5. 2012)

Vyhláška č. 161/2012 Sb., kterou se mění vyhláška č. 299/2003 Sb., o opatřeních pro předcházení a zdočování nákaz a nemocí přenosných ze zvířat na člověka, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 7. 2012)

Vyhláška č. 178/2012 Sb., kterou se stanoví seznam významných vodních toků a způsob provádění činností souvisejících se správou vodních toků

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 6. 2012)

Vyhláška č. 179/2012 Sb., kterou se mění vyhláška č. 325/2004 Sb., k provedení zákona o ochraně chmele

(pozn.: účinnost předpisu od 30. 5. 2012)

Vyhláška č. 182/2012 Sb., kterou se mění vyhláška č. 333/1997 Sb., kterou se provádí § 18 písm. a), d), h), i), j) a k) zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, pro mlýnské obilné výrobky, těstoviny, pekařské výrobky a cukrářské výrobky a těsta, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 8. 2012)

Vyhláška č. 204/2012 Sb., o technických požadavcích pro pověření referenční laboratoře

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 7. 2012)

Vyhláška č. 205/2012 Sb., o obecných zásadách integrované ochrany rostlin

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2014)

Vyhláška č. 206/2012 Sb., o odborné způsobilosti pro nakládání s přípravky

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 7. 2012)

Vyhláška č. 207/2012 Sb., o profesionálních zařízeních pro aplikaci přípravků a o změně vyhlášky č. 384/2011 Sb., o technických zařízeních a o označování dřevěného obalového materiálu a o změně vyhlášky č. 334/2004 Sb., o mechanizačních prostředcích na ochranu rostlin

(pozn.: účinnost předpisu od 1. 7. 2012)

Vyhláška č. 290/2012 Sb., kterou se mění vyhláška č. 449/2006 Sb., o stanovení metodik zkoušek odlišnosti, uniformity, stálosti a užitné hodnoty odrůd, ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 30. 9. 2012)

Vyhláška č. 291/2012 Sb., kterou se mění vyhláška č. 94/2010 Sb., o některých veterinárních a hygienických požadavcích na přepravu a zpracování vedlejších živočišných produktů
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 10. 2012)

Vyhláška č. 305/2012 Sb., kterou se mění vyhláška č. 323/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o vinohradnictví a vinařství, ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 19. 9. 2012)

Vyhláška č. 316/2012 Sb., kterou se mění vyhláška č. 344/2003 Sb., kterou se stanoví požadavky na tabákové výrobky
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2013)

Vyhláška č. 326/2012 Sb., kterou se mění vyhláška č. 32/2012 Sb., o přípravcích a dalších prostředcích na ochranu rostlin
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 11. 2012)

Vyhláška č. 327/2012 Sb., o ochraně včel, zvěře, vodních organismů a dalších necílových organismů při použití přípravků na ochranu rostlin
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 11. 2012)

Vyhláška č. 328/2012 Sb., kterou se mění vyhláška č. 328/2004 Sb., o evidenci výskytu a hubení škodlivých organismů ve skladech rostlinných produktů a o způsobech zjišťování a regulace jejich výskytu v zemědělských veřejných skladech a skladech Státního zemědělského intervenčního fondu, ve znění vyhlášky č. 380/2011 Sb.
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 11. 2012)

Vyhláška č. 342/2012 Sb., o zdraví zvířat a jeho ochraně, o přemísťování a přepravě zvířat a o oprávnění a odborné způsobilosti k výkonu některých odborných veterinárních činností
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 11. 2012)

Vyhláška č. 412/2012 Sb., kterou se mění vyhláška č. 412/2008 Sb., o stanovení seznamu katastrálních území s přiřazenými průměrnými základními cenami zemědělských pozemků, ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2013)

Vyhláška č. 416/2012 Sb., kterou se mění vyhláška č. 382/2003 Sb., o veterinárních požadavcích na obchodování se zvířaty a o veterinárních podmínkách jejich dovozu ze třetích zemí, ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 12. 2012)

Vyhláška č. 418/2012 Sb., o ochraně zvířat při usmrcování
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2013)

Vyhláška č. 419/2012 Sb., o ochraně pokusných zvířat
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2013)

Vyhláška č. 2/2013 Sb., o obsahových náležitostech žádosti o povolení domácí porážky skotu mladšího 24 měsíců nebo jelenovitých z farmového chovu a obsahových náležitostech jejího ohlašování
(pozn.: účinnost předpisu od 7. 1. 2013)

Vyhláška č. 21/2013 Sb., o stanovení podmínek při chovu psů a koček
(pozn.: účinnost předpisu od 30. 1. 2013)

Vyhláška č. 22/2013 Sb., o vzdělávání na úseku ochrany zvířat proti týrání
(pozn.: účinnost předpisu od 30. 1. 2013)

Vyhláška č. 27/2013 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva zemědělství č. 221/2002 Sb., kterou se stanoví sazebník náhrad nákladů za odborné a zkušební úkony vykonávané v působnosti Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského, ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 3. 2013)

Vyhláška č. 34/2013 Sb., o veterinárních požadavcích na porážení krokodýlů a další zpracování masa a živočišných produktů pocházejících z krokodýlů
(pozn.: účinnost předpisu od 1. 3. 2013)

1.2 Přípravované právní předpisy v roce 2012

V roce 2012 probíhaly legislativní práce na tvorbě právních předpisů vycházející především z usnesení vlády ze dne 14. prosince 2011 č. 941 o Plánu legislativních prací vlády na rok 2012. MZe předložilo, mimo legislativní úkoly obsažené v tomto usnesení, několik dalších návrhů právních předpisů k řešení některých aktuálních problémů z oblasti zemědělství a z důvodů implementace právních předpisů Evropské unie do našeho právního prostředí.

Mezi některé významné návrhy zákonů připravované v roce 2012 patří zejména:

- návrh zákona, kterým se mění zákon č. 149/2003 Sb., o obchodu s reprodukčním materiálem lesních dřevin
(pozn. předpokládaný termín nabytí účinnosti – září 2013).
- návrh zákona o uvádění dřeva a dřevařských výrobků na trh
(pozn. předpokládaný termín nabytí účinnosti – září 2013),
- návrh zákona, kterým se mění zákon č. 77/1997 Sb., o státním podniku
(pozn. předpokládaný termín nabytí účinnosti – září 2013),

- návrh zákona, kterým se mění zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích
(pozn. předpokládaný termín nabytí účinnosti – leden 2014),
- návrh zákona, kterým se mění zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích
(pozn. předpokládaný termín nabytí účinnosti – leden 2014),
- návrh zákona, kterým se mění zákon č. 146/2002 Sb., o Státní zemědělské a potravinářské inspekci
(pozn. předpokládaný termín nabytí účinnosti – leden 2014),
- návrh zákona, kterým se mění zákon č. 147/2002 Sb., o Ústředním kontrolním a zkušebním ústavu zemědělském, a zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči
(pozn. předpokládaný termín nabytí účinnosti – leden 2014),
- návrh zákona, kterým se mění zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, a zákon č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu
(pozn. předpokládaný termín nabytí účinnosti – leden 2014).

K většině z výše uvedených návrhů zákonů byly v roce 2012 rovněž souběžně připravovány návrhy prováděcích právních předpisů (návrhy nařízení vlády a návrhy vyhlášek).

P2 OFICIÁLNÍ VÝSLEDKY ŠETŘENÍ FADN ZEMÍ EU 27 ZA ÚČETNÍ ROK 2010

Oficiální výsledky šetření Zemědělské účetní datové sítě (FADN) v členských státech EU jsou pravidelně publikovány Evropskou komisí – Generálním ředitelstvím pro zemědělství a rozvoj venkova (DG AGRI). Veřejnosti jsou tyto výsledky přístupné mj. na internetové adrese <http://ec.europa.eu/agriculture/rica/>.

Výsledky jsou publikovány po ukončení šetření ve všech státech EU a po všech předepsaných kontrolních procedurách prováděných pracovištěm DG AGRI.

Výsledky jsou prezentovány na základě jednotného metodického postupu ve formě Standardního výstupu FADN. V příl. tab. P2/01 a P2/02 jsou uvedeny oficiální výsledky za EU v rozsahu prakticky všech ukazatelů Standardního výstupu. Ve stejné struktuře jsou obdobné výsledky prezentovány Evropskou komisí i za srovnatelné skupiny zemědělských podniků jednak podle jednotlivých kategorií výrobního zaměření (polní výroba, zahradnictví, víno, ostatní trvalé kultury, mléko, chov skotu, chov prasat a drůbeže, smíšená výroba) a jednak podle tříd ekonomické velikosti zemědělských podniků¹⁶⁹. Standardní výstup FADN obsahuje základní výrobní strukturu v naturálních ukazatelích (v ha, VDJ) a celou řadu hodnotových indikátorů. Jmenovitě se jedná o ukazatele hrubé zemědělské produkce v členění na jednotlivé komodity, dále ukazatele podnikových nákladů, podpor do zemědělství, salda podpor a daní, ukazatele důchodové povahy a charakteristiky pasiv a aktiv. Za každý průměrný podnik jsou uvedeny pracovní síly celkem v přepočtu na AWU¹⁷⁰ a neplacené pracovní síly v přepočtu na FWU¹⁷¹.

Způsob výpočtu základních ukazatelů hospodářského výsledku zemědělského podniku podle metodiky Standardního výstupu EU zobrazuje schéma na obr. P2/01.

Oficiální výsledky, tak jak jsou prezentované EK (příl. tab. P2/01), jsou přepočteny na průměrné podniky jednotlivých zemí poměrně složitou procedurou vážení. Každý podnik souboru FADN má přidělen tzv. nápočtový koeficient, který reprezentuje určitý počet podniků téhož výrobního zaměření a velikostní skupiny korespondující s celkovým počtem podniků obdobného zaměření příslušné země. Hodnoty šetření FADN u jednotlivých podniků jsou násobeny tímto koeficientem, a tím jsou dosaženy hodnoty za celé zemědělství příslušného státu EU (za tu část, která je pokryta sítí FADN, tj. tržně orientované farmy). Vydělením těchto hodnot celkovým počtem všech podniků dané země, reprezentovaných sítí

---

¹⁶⁹ Ekonomická velikost – klasifikační systém EU definuje podle hodnoty celkové standardní produkce podniku celkem 14 tříd ekonomické velikosti.

¹⁷⁰ AWU – Roční pracovní jednotka (1 AWU je ekvivalent 2 000 hod. práce).

¹⁷¹ FWU – Roční pracovní jednotka neplacené (rodinné) práce (1 FWU je ekvivalent 2 000 hod. neplacené práce).

FADN, vznikne výsledek za průměrný podnik dané země. Jedná se v podstatě o vážený průměr na jeden podnik, kde jako váhy fungují počty podniků v jednotlivých kategoriích výrobního zaměření (specializace) a velikostní třídy zemědělského podniku, tak jak jsou zjištěny Strukturálním šetřením v zemědělství (FSS). V ČR síť FADN reprezentuje všechny zemědělské podniky a farmy zachycené FSS, jejichž ekonomická velikost přesahuje 8 tis. € (třída ekonomické velikosti IV.-XIV.), tj. 14 800 podniků, které celkově obhospodařují cca 3 400 tis. ha z. p.

Pro lepší srovnatelnost výsledků států EU 27 jsou uvedeny v příl. tab. P2/02 stejné ukazatele přepočtené na 1 ha obhospodařované z. p.

Obr. P2/01 – Odvození ukazatelů ekonomických výsledků podle metodiky FADN EU

Celková hrubá produkce (Total output)			Bilance provozních podpor a daní (Balance current subsidies & taxes)	
Celková hrubá rostlinná produkce (Output crops & crop products)	Celková hrubá živočišná produkce (Output livestock & livestock products)	Ostatní hrubá produkce (Other output)		
Mezispotřeba celkem (Intermediate consumption)		Hrubá přidaná hodnota (Gross Farm Income)		
Přímé náklady celkem (Specific costs)	Režijní náklady celkem (Farming overheads)			
		Odpisy (Depreciation)	Čistá přidaná hodnota (Farm Net Value Added)	
		Externí faktory celkem (External factors)		Bilance investičních podpor a daní (Balance subsidies & taxes on investment)
		Vyplacené mzdy (Wages)	Vyplacené pachtovné (Rent)	
			Nákladové úroky (Interest)	

Pramen: Farm Accountancy Data Network, Commission of the European Communities, 1984, s. 66, terminologie podle ÚZEI

Zpracoval: J. Hanibal a kol. (ÚZEI)

P2/01 Oficiální výsledky šetření FADN zemí EU za rok 2010 - Standardní výstup přepočtený na průměrný podnik

	MJ	EU-27	BEL	BLG	CYP	CZE	DAN	DEU	ELL	ESP	EST	FRA	HUN	IRE	ITA
Reprezentované podniky		4 820 850	30 620	115 270	10 220	14 820	28 700	192 880	314 630	514 870	8 010	291 430	105 340	103 820	781 220
Počet podniků v souboru FADN		80000 - <90000	1000 - <2000	2000 - <3000	200 - <500	1000 - <2000	1000 - <2000	8000 - <9000	3000 - <4000	8000 - <9000	500 - <1000	7000 - <8000	1000 - <2000	1000 - <2000	1000 - <20000
Pracovní síly celkem	AWU	1,58	2,11	2,46	1,47	6,66	1,69	2,23	1,54	1,35	2,00	2,04	1,46	1,11	1,27
Neplacené pracovní síly	FWU	1,21	1,66	1,18	1,04	1,30	0,82	1,37	1,36	0,98	1,01	1,47	0,70	1,05	0,96
Placené pracovní síly	AWU	0,37	0,45	1,29	0,43	5,35	0,87	0,87	0,18	0,37	0,99	0,57	0,76	0,06	0,31
Zemědělsky využívaná půda	ha	32,16	47,94	33,32	9,20	226,23	93,09	85,24	8,63	36,70	116,99	87,59	46,80	44,06	15,77
Pronajatá (přípachtované) půda	ha	17,34	35,47	30,11	5,85	190,25	25,62	59,15	4,37	13,06	72,01	76,22	27,51	7,88	6,48
Výrobní struktura - výnosy															
Obiloviny	ha	11,80	12,15	17,60	3,50	97,29	53,50	35,11	3,03	11,98	38,57	30,88	24,19	3,13	5,02
Ostatní polní plodiny¹⁾	ha	3,78	5,99	9,95	0,21	41,87	11,86	12,99	1,03	2,49	17,00	11,53	7,98	0,26	0,98
Energetické plodiny	ha	0,11	0,20	0,00	0,00	0,12	0,19	1,21	0,00	0,00	0,44	0,73	0,03	0,05	0,00
Zelenina a květiny	ha	0,30	1,24	0,18	0,42	0,81	0,50	0,52	0,12	0,28	0,12	0,68	0,64	0,00	0,37
Vinice	ha	0,51	0,00	0,46	0,25	1,27	0,00	0,44	0,26	1,28	0,00	2,37	0,52	0,00	0,66
Trvalé kultury	ha	1,43	0,69	0,44	1,22	0,82	1,09	0,29	2,11	6,34	0,27	0,55	0,82	0,06	1,98
Ovocné sady	ha	0,67	0,57	0,41	0,62	0,76	0,37	0,25	0,49	2,89	0,23	0,50	0,78	0,00	0,69
Olivové sady	ha	0,73	0,00	0,00	0,60	0,00	0,00	0,00	1,61	3,45	0,00	0,03	0,00	0,00	1,25
Ostatní trvalé kultury	ha	0,03	0,12	0,03	0,00	0,06	0,72	0,05	0,01	0,00	0,04	0,02	0,05	0,06	0,04
Krmné plodiny²⁾	ha	13,01	27,23	3,91	3,03	82,87	22,10	34,53	1,58	10,35	47,93	39,50	9,47	40,51	6,01
Počet dobytčích jednotek celkem	DJ	25,67	130,01	9,34	10,93	102,02	153,35	85,92	6,74	24,59	35,01	72,25	14,51	48,63	11,53
Dojnice	DJ	4,80	17,59	2,49	0,97	25,58	19,98	21,66	0,30	1,66	11,83	12,86	1,95	10,24	2,34
Ostatní skot	DJ	8,09	45,02	1,28	0,68	41,72	19,94	25,68	1,01	4,80	11,57	32,90	2,84	32,97	3,41
Ovce a kozy	DJ	2,90	0,67	2,37	3,74	0,75	0,28	0,74	4,85	3,98	1,18	3,76	1,63	5,07	1,28
Prasata	DJ	7,07	53,38	1,53	3,57	22,90	105,19	34,78	0,45	10,35	8,97	11,26	2,99	0,08	2,65
Drůbež	DJ	2,62	13,17	1,62	1,96	10,71	6,81	2,81	0,11	3,67	1,14	11,16	5,01	0,00	1,66
Výnos pšenice	q/ha	55,99	84,07	34,20	20,01	49,43	65,54	70,26	28,66	32,79	27,43	72,59	34,04	88,47	55,13
Výnos kukuřice	q/ha	75,16	136,80	62,60	150,15	67,60	62,31	84,42	118,47	107,53	-	88,41	64,02	-	104,01
Počet DJ na 1 ha krmných plodin	DJ/ha	1,22	2,33	1,29	2,13	0,83	1,96	1,54	3,08	0,91	0,54	1,27	0,79	1,20	1,50
Roční dojivost	kg/ks	6 511	6 987	3 077	7 611	6 762	8 530	7 550	5 647	6 683	7 246	6 803	6 359	5 414	5 988
Hrubá zemědělská produkce															
Celková hrubá produkce	Kč	1 541 538	5 790 233	758 742	911 112	6 721 656	9 412 398	5 298 418	576 625	1 198 122	1 795 742	4 418 341	1 254 932	1 113 969	1 260 750
Celková hrubá rostlinná produkce	Kč	819 725	2 383 269	522 471	419 272	3 626 161	3 065 344	2 306 072	391 626	717 867	784 567	2 486 948	816 184	239 710	890 624
Obiloviny	Kč	254 482	509 318	236 169	30 454	1 640 058	1 398 602	927 224	60 984	167 243	342 707	938 657	405 891	95 510	155 482
Proteinové plodiny	Kč	5 590	2 858	329	1 416	15 733	6 627	8 473	3 743	5 691	9 258	25 977	2 099	1 771	4 603
Energetické plodiny	Kč	2 858	7 487	0	0	2 656	3 238	32 832	0	0	3 819	20 286	152	202	101
Brambory	Kč	39 332	296 116	11 888	40 546	185 354	156 241	170 683	12 242	22 183	33 540	79 524	6 121	14 367	10 295
Cukrová řepa	Kč	18 819	122 473	0	0	181 003	73 782	120 247	2 276	11 408	0	70 848	6 222	0	5 236
Olejniny	Kč	54 989	18 212	140 407	0	687 135	158 745	265 890	4 477	13 254	152 927	218 919	107 727	3 086	14 822

P2/01 Oficiální výsledky šetření FADN zemí EU za rok 2010 - Standardní výstup přepočtený na průměrný podnik - pokračování 1

	MJ	LTU	LUX	LVA	MLT	NED	OST	POL	POR	ROU	SUO	SVE	SVK	SVN	UKI
Reprezentované podniky		53 400	1 550	21 970	2 960	51 140	93 250	727 750	110 590	1 042 280	39 170	27 370	4 270	40 960	92 360
Počet podniků v souboru FADN		1000 - <2000	200 - <500	1000 - <2000	500 - <1000	1000 - <2000	2000 - <3000	1000 - <20000	2000 - <3000	5000 - <6000	500 - <1000	1000 - <2000	500 - <1000	500 - <1000	2000 - <3000
Pracovní síly celkem	AWU	1,79	1,73	2,03	1,43	2,77	1,39	1,68	1,57	1,36	1,29	1,41	12,87	1,77	2,09
Neplacené pracovní síly	FWU	1,42	1,45	1,35	1,30	1,45	1,30	1,47	1,28	1,19	1,05	1,11	1,25	1,69	1,27
Placené pracovní síly	AWU	0,37	0,28	0,68	0,13	1,32	0,09	0,21	0,29	0,17	0,24	0,30	11,62	0,08	0,82
Zemědělsky využívaná půda	ha	47,03	83,37	70,75	2,69	35,06	31,00	18,35	24,32	9,89	55,00	98,02	501,60	11,88	157,56
Pronajatá (přípachtované) půda	ha	26,81	42,48	33,90	2,20	14,48	8,58	5,10	6,75	5,28	19,82	51,33	478,83	4,28	66,78
Výrobní struktura - výnosy															
Obiloviny	ha	21,47	17,86	25,62	0,00	3,83	9,08	10,46	2,02	4,91	23,29	34,74	173,43	2,41	33,12
Ostatní polní plodiny ¹⁾	ha	7,07	3,57	6,43	0,26	5,00	2,88	2,54	0,39	1,67	6,71	8,94	82,78	0,42	12,17
Energetické plodiny	ha	0,04	0,21	0,00	0,00	0,00	0,34	0,01	0,00	0,00	0,02	0,19	0,55	0,00	0,01
Zelenina a květiny	ha	0,06	0,00	0,39	0,65	2,27	0,08	0,19	0,40	0,07	0,15	0,69	2,25	0,07	0,80
Vínice	ha	0,00	0,72	0,00	0,24	0,00	0,48	0,00	1,20	0,10	0,00	0,00	1,01	0,41	0,00
Trvalé kultury	ha	0,28	0,00	0,47	0,23	0,67	0,17	0,50	3,38	0,13	0,25	0,01	2,71	0,26	0,19
Ovocné sady	ha	0,28	0,00	0,42	0,19	0,38	0,15	0,48	1,07	0,13	0,09	0,01	2,00	0,25	0,17
Olivové sady	ha	0,00	0,00	0,00	0,04	0,00	0,00	0,00	2,31	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00
Ostatní trvalé kultury	ha	0,00	0,00	0,05	0,00	0,29	0,01	0,01	0,01	0,00	0,16	0,00	0,70	0,00	0,02
Krmné plodiny ²⁾	ha	15,74	61,18	30,85	1,21	23,02	17,71	4,38	11,94	2,93	21,41	47,33	234,12	8,27	105,88
Počet dobytčích jednotek celkem	DJ	12,51	106,11	19,66	15,73	130,50	24,45	13,00	13,01	6,97	28,43	63,49	140,72	13,09	129,74
Dojnice	DJ	5,61	26,78	7,39	2,48	29,89	5,83	3,27	1,93	1,32	7,91	12,47	42,34	3,31	19,29
Ostatní skot	DJ	4,08	65,29	6,87	2,12	24,76	8,44	2,76	5,53	0,75	10,19	30,98	51,00	6,28	52,28
Ovce a kozy	DJ	0,05	0,15	0,42	0,45	2,42	0,72	0,05	2,66	3,38	0,61	1,70	12,63	0,42	31,44
Prasata	DJ	2,10	12,68	3,83	6,30	51,27	8,05	5,77	1,56	0,83	7,43	17,62	17,11	2,27	12,49
Drůbež	DJ	0,63	0,71	1,01	4,25	21,14	1,02	0,98	1,26	0,53	2,15	0,55	17,28	0,40	13,63
Výnos pšenice	q/ha	37,65	59,52	32,44	-	86,35	49,52	49,23	12,85	32,36	34,81	52,24	33,84	44,81	81,29
Výnos kukuřice	q/ha	-	70,52	-	-	101,55	106,65	67,85	67,27	46,89	-	59,96	54,07	101,87	84,74
Počet DJ na 1 ha krmných plodin	DJ/ha	0,64	1,52	0,51	7,95	2,19	0,82	1,54	0,66	1,50	1,13	0,98	0,46	1,19	0,99
Roční dojivost	kg/ks	5 326	7 386	5 467	6 051	7 999	6 204	4 896	7 004	3 374	8 559	8 289	5 603	5 278	7 395
Hrubá zemědělská produkce															
Celková hrubá produkce	Kč	793 925	3 791 103	1 002 575	803 461	11 232 143	1 507 214	660 323	672 540	318 703	2 020 630	3 645 460	9 487 293	649 092	5 543 288
Celková hrubá rostlinná produkce	Kč	470 517	1 027 616	551 306	359 806	5 305 525	425 899	370 429	394 256	181 256	857 211	1 467 351	5 218 843	346 248	2 533 641
Obiloviny	Kč	253 875	403 387	257 087	0	158 922	174 098	167 092	28 709	72 290	345 034	591 549	2 392 476	48 792	1 065 430
Proteinové plodiny	Kč	7 816	2 378	1 771	0	3 819	2 049	3 364	531	278	5 160	21 323	30 504	126	48 362
Energetické plodiny	Kč	455	1 594	0	0	0	8 726	228	0	0	152	0	2 024	0	228
Brambory	Kč	26 812	72 290	43 328	54 635	546 981	24 636	29 746	16 264	7 715	52 713	81 649	125 964	14 923	214 821
Cukrová řepa	Kč	12 799	0	0	0	118 274	29 822	9 915	0	961	11 332	57 695	137 219	278	71 658
Olejníny	Kč	71 885	70 393	83 875	0	2 175	43 708	33 641	986	21 045	48 918	77 779	1 075 599	4 730	222 460

P2/01 Oficiální výsledky šetření FADN zemí EU za rok 2010 - Standardní výstup přepočtený na průměrný podnik - pokračování 2

	MJ	EU-27	BEL	BLG	CYP	CZE	DAN	DEU	ELL	ESP	EST	FRA	HUN	IRE	ITA
Průmyslové plodiny	Kč	9 106	31 744	18 060	51	62 274	759	29 290	28 709	10 320	2 706	24 560	1 695	0	5 792
Zelenina a květiny	Kč	159 149	927 983	44 871	155 532	135 044	457 137	368 558	51 979	128 544	20 969	274 920	148 779	0	174 250
Ovoce	Kč	54 812	266 547	13 077	68 091	46 288	43 961	61 844	55 040	94 169	3 263	115 011	43 708	25	97 837
Citrusové plody	Kč	13 608	0	0	25 294	0	0	0	27 823	59 441	0	2 352	0	0	30 125
Víno a hrozny	Kč	86 960	25	27 140	17 149	100 771	0	142 961	39 003	50 310	0	692 143	35 285	0	146 477
Olivy a olivový olej	Kč	33 363	0	0	29 240	0	0	0	70 292	113 469	0	1 796	0	0	96 926
Krmné plodiny	Kč	56 254	43 733	20 994	41 861	467 760	511 848	161 805	30 201	37 637	197 014	253	42 038	113 924	78 335
Ostatní rostlinná produkce	Kč	33 262	164 284	9 536	9 662	104 742	257 644	49 171	4 856	4 199	22 208	41 988	16 643	11 028	70 469
Celková hrubá živočišná produkce	Kč	647 423	3 239 923	197 419	487 768	2 632 616	5 679 597	2 715 656	177 968	467 406	881 468	1 747 177	363 297	852 405	334 891
Změna stavu hospodářských zvířat	Kč	632	75 654	2 504	29 796	16 643	117 060	-24 737	-5 615	6 576	16 340	-582	-8 499	-30 783	-2 580
Mléko a mléčné výrobky	Kč	254 887	959 297	51 954	100 265	1 279 265	1 449 316	1 388 560	16 593	81 573	580 647	718 524	82 989	405 588	153 661
Hovězí a telecí maso	Kč	112 988	776 498	10 775	10 118	443 934	274 995	408 067	12 040	79 676	96 218	451 800	35 386	382 014	62 628
Vepřové maso	Kč	135 601	984 844	26 204	105 400	504 260	2 590 249	770 529	7 209	129 075	140 482	224 484	53 395	1 619	43 809
Ovce a kozy	Kč	29 265	9 612	25 724	96 319	8 499	4 022	6 931	44 467	43 506	10 623	46 819	16 163	61 540	13 153
Drůbeží maso	Kč	33 767	247 729	16 315	46 288	264 296	116 858	67 737	4 173	35 791	-2 352	116 630	140 078	0	4 730
Slepíčí vejce	Kč	20 564	174 073	17 782	38 169	70 191	75 806	31 440	1 695	7 613	36 044	30 530	21 196	25	9 789
Ovčí a kozí mléko	Kč	27 444	12 445	15 278	88 478	6 905	0	5 641	84 077	55 115	986	61 490	531	0	19 173
Ostatní zvířata a produkty	Kč	32 907	75 376	33 439	2 732	55 242	1 168 377	36 752	7 715	35 032	18 844	96 901	13 583	1 619	27 950
Ostatní hrubá produkce ³⁾	Kč	74 389	167 041	38 826	4 072	462 879	667 456	276 690	7 057	12 875	129 682	184 216	75 426	21 829	35 234
Vlastní spotřeba	Kč	11 635	3 819	12 748	22 436	7 361	2 909	4 325	19 906	329	13 279	18 692	4 249	2 782	9 688
Vnitropodniková spotřeba	Kč	80 536	181 256	40 344	32 351	733 397	824 278	283 570	22 967	28 253	320 525	74 415	77 399	126 394	52 965
Podnikové náklady															
Celkové náklady	Kč	1 367 794	4 795 524	709 444	695 734	8 172 034	9 957 785	5 327 354	402 578	917 916	1 984 738	4 117 597	1 249 874	1 149 887	826 757
Mezispotřeba celkem	Kč	918 119	3 389 157	426 734	514 529	5 406 904	5 999 945	3 673 866	261 059	654 733	1 370 222	2 612 406	878 205	858 450	505 676
Přímé náklady celkem	Kč	552 824	2 427 660	255 190	357 833	3 042 302	4 171 447	2 150 261	169 115	438 141	875 777	1 329 904	517 058	548 979	316 174
Osiva a sadba	Kč	64 803	271 176	40 344	34 450	357 858	250 663	244 365	16 669	40 496	67 661	166 029	76 944	13 077	55 014
Vlastní osiva a sadba	Kč	5 261	41 583	11 711	2 555	36 954	18 136	25 395	1 239	809	24 055	4 452	5 742	1 265	556
Hnojiva nakupovaná	Kč	79 726	180 497	50 714	40 420	409 509	210 420	307 599	33 742	67 661	139 698	259 667	74 794	106 108	45 959
Prostředky ochrany rostlin	Kč	55 343	156 974	31 390	27 697	436 952	177 462	205 462	22 992	44 694	58 404	225 495	69 482	17 680	37 561
Ostatní přímé náklady RV	Kč	28 051	113 797	13 178	6 956	65 132	209 004	94 574	8 018	7 664	34 121	31 896	16 745	8 600	28 481
Krmiva pro skot celkem	Kč	156 367	492 447	58 985	164 208	963 850	949 180	510 102	73 555	140 002	407 789	317 843	92 500	312 683	106 943
Vlastní krmiva pro skot	Kč	57 670	106 260	22 056	29 695	620 106	486 883	151 131	21 550	26 862	277 474	51 549	53 674	125 129	49 399
Krmiva pro prasata a drůbež celkem	Kč	121 133	946 498	47 983	70 975	572 958	1 911 234	553 962	8 069	113 721	110 256	242 417	161 375	1 290	30 150
Vlastní krmiva pro prasata a drůbež	Kč	17 276	25 142	6 576	101	76 337	319 235	106 968	152	556	18 717	18 389	18 009	0	2 959
Ostatní přímé náklady ŽV	Kč	47 047	266 244	12 445	12 672	235 512	445 451	230 984	6 045	23 675	56 380	86 556	24 788	89 439	12 065
Náklady na lesní výrobu	Kč	379	0	152	455	506	18 060	3 187	0	253	1 492	0	455	101	0
Režijní náklady celkem	Kč	365 295	961 498	171 543	156 696	2 364 627	1 828 472	1 523 604	91 943	216 567	494 471	1 282 503	361 121	309 471	189 502
Náklady budov a strojů	Kč	85 316	248 310	25 066	35 841	598 783	635 080	390 285	17 402	46 566	121 689	275 425	53 800	99 785	25 547

P2/01 Oficiální výsledky šetření FADN zemí EU za rok 2010 - Standardní výstup přepočtený na průměrný podnik - pokračování 3

	MJ	LTU	LUX	LVA	MLT	NED	OST	POL	POR	ROU	SUO	SVE	SVK	SVN	UKI
Průmyslové plodiny	Kč	1 037	582	556	0	11 736	4 173	4 300	11 964	658	6 399	1 366	6 576	11 281	11 332
Zelenina a květiny	Kč	10 952	0	50 942	229 188	3 583 313	18 591	78 032	98 747	26 660	360 615	177 159	160 718	13 482	305 323
Ovoce	Kč	10 750	177	5 514	15 733	191 374	27 950	34 956	51 195	9 865	2 934	8 094	82 306	24 737	36 474
Citrusové plody	Kč	0	0	0	2 226	0	0	0	15 379	0	0	0	0	0	0
Víno a hrozny	Kč	0	395 951	0	30 479	0	82 787	0	91 741	6 753	0	0	21 829	76 464	0
Olivy a olivový olej	Kč	0	0	0	2 555	0	0	0	33 742	0	0	0	0	1 037	0
Krmné plodiny	Kč	72 771	70 899	85 898	24 940	62 097	4 148	1 973	40 470	33 413	20 463	429 238	781 127	146 452	368 456
Ostatní rostlinná produkce	Kč	1 796	11 534	22 335	51	626 834	13 912	7 361	4 452	1 619	3 642	21 525	404 500	3 946	189 325
Celková hrubá živočišná produkce	Kč	305 829	2 509 713	387 882	441 303	4 624 714	747 461	279 928	240 469	136 587	1 024 758	1 645 749	2 807 852	251 902	2 714 391
Změna stavu hospodářských zvířat	Kč	6 071	-117 870	3 769	-13 102	17 326	-1 897	-1 366	-8 777	5 438	11 509	-8 296	-126 672	3 693	14 772
Mléko a mléčné výrobky	Kč	184 469	1 466 794	241 152	153 939	2 130 127	284 759	103 781	93 157	33 009	643 907	931 499	1 713 157	120 424	1 031 359
Hovězí a telecí maso	Kč	48 539	675 423	53 825	25 749	299 910	153 281	36 600	54 584	7 866	158 593	391 499	274 388	75 426	651 875
Vepřové maso	Kč	44 163	210 041	59 213	109 421	1 241 982	212 216	97 053	32 680	14 266	144 099	274 287	236 903	25 167	236 599
Ovce a kozy	Kč	430	1 164	3 238	2 378	21 525	12 925	379	19 375	24 029	11 736	14 949	45 276	3 971	386 086
Drůbeží maso	Kč	4 958	-1 695	-1 189	43 758	251 320	17 731	21 373	22 208	8 473	25 294	-3 946	231 616	1 720	180 143
Slepičí vejce	Kč	15 581	46 389	24 510	65 511	403 210	33 944	16 492	51	5 135	29 619	23 675	197 065	4 300	140 508
Ovčí a kozí mléko	Kč	25	6 501	936	34 804	91 665	15 480	126	12 141	30 606	759	0	85 392	1 619	2 327
Ostatní zvířata a produkty	Kč	7 664	105 096	6 172	5 716	184 974	17 124	4 098	6 248	13 178	10 750	13 785	24 055	19 249	85 493
Ostatní hrubá produkce ³⁾	Kč	17 579	253 749	63 412	2 352	1 301 903	333 829	9 966	37 814	860	138 661	532 336	1 460 597	50 942	295 281
Vlastní spotřeba	Kč	10 522	9 182	25 066	11 306	708	32 250	9 460	9 763	18 338	4 629	481	50 765	25 420	2 251
Vnitropodniková spotřeba	Kč	111 799	228 126	174 073	12 748	51 498	65 486	70 570	37 157	31 314	95 586	511 747	1 604 520	164 335	449 018
Podnikové náklady															
Celkové náklady	Kč	724 241	4 480 236	1 119 711	699 781	10 096 724	1 411 856	546 652	529 730	222 764	2 711 204	4 143 902	14 592 288	712 884	5 323 788
Mezispotřeba celkem	Kč	486 098	2 616 807	803 841	593 749	6 598 247	914 856	397 342	364 182	165 523	1 784 031	2 944 364	8 890 356	483 999	3 857 904
Přímé náklady celkem	Kč	322 447	1 475 242	490 651	449 599	3 827 324	409 256	262 652	253 015	111 319	799 667	1 688 571	4 935 450	305 121	2 538 852
Osiva a sadba	Kč	31 162	120 020	49 778	33 059	820 636	42 848	25 977	24 889	14 493	75 300	123 460	596 608	12 799	182 496
Vlastní osiva a sadba	Kč	14 999	5 008	24 636	2 580	35 538	1 669	6 779	4 856	1 998	12 824	152	59 340	0	18 110
Hnojiva nakupovaná	Kč	83 698	186 062	101 783	16 416	153 838	36 980	52 788	33 641	15 353	135 727	197 975	631 564	22 360	359 502
Prostředky ochrany rostlin	Kč	34 931	113 823	41 027	14 367	189 097	29 897	25 066	24 788	8 575	41 027	81 219	669 075	17 250	207 891
Ostatní přímé náklady RV	Kč	12 672	50 360	35 589	29 113	460 071	11 281	11 610	27 697	4 249	90 350	124 370	271 606	17 250	140 837
Krmiva pro skot celkem	Kč	109 548	621 067	182 546	170 304	581 052	106 057	43 202	90 097	42 241	233 033	796 278	1 806 593	184 165	984 465
Vlastní krmiva pro skot	Kč	87 011	206 070	131 933	10 092	12 647	32 503	25 825	31 997	24 813	46 313	446 286	1 358 916	148 273	420 764
Krmiva pro prasata a drůbež celkem	Kč	39 332	145 617	52 207	166 459	1 189 826	124 218	91 159	32 275	13 128	132 692	194 232	652 507	30 327	332 134
Vlastní krmiva pro prasata a drůbež	Kč	9 789	18 363	13 608	76	3 288	26 508	36 954	304	4 502	36 474	65 284	186 264	16 087	10 168
Ostatní přímé náklady ŽV	Kč	11 104	237 130	26 634	19 856	431 337	56 152	12 799	19 249	13 305	91 539	171 037	306 942	19 147	331 527
Náklady na lesní výrobu	Kč	0	1 138	1 088	0	1 467	1 796	51	379	0	0	0	531	1 821	0
Režijní náklady celkem	Kč	163 677	1 141 565	313 189	144 175	2 770 923	505 625	134 690	111 167	54 205	984 363	1 255 792	3 954 932	178 879	1 319 052
Náklady budov a strojů	Kč	37 384	377 006	73 074	43 910	572 553	148 956	35 943	27 849	11 433	270 670	344 807	688 804	83 698	393 067

P2/01 Oficiální výsledky šetření FADN zemí EU za rok 2010 - Standardní výstup přepočtený na průměrný podnik - pokračování 4

	MJ	EU-27	BEL	BLG	CYP	CZE	DAN	DEU	ELL	ESP	EST	FRA	HUN	IRE	ITA
Energie	Kč	110 332	330 996	77 349	84 279	859 462	384 670	458 705	40 799	67 383	203 692	198 557	159 326	69 482	84 709
Služby	Kč	66 902	267 256	20 286	10 902	301 073	383 709	261 134	22 157	39 408	85 620	275 754	61 591	78 133	22 916
Ostatní přímé náklady	Kč	102 769	114 936	48 843	25 673	605 309	425 014	413 505	11 585	63 209	83 445	532 766	86 429	62 071	56 355
Odpisy	Kč	211 305	736 888	95 485	69 786	826 479	1 001 411	698 213	80 789	86 809	276 943	757 275	139 496	181 433	168 078
Externí faktory celkem	Kč	238 395	669 479	187 226	111 445	1 938 652	2 956 429	955 250	60 756	176 349	337 547	747 916	232 173	110 003	153 003
Vyplacené mzdy	Kč	127 330	210 344	90 578	87 340	1 537 870	902 335	469 784	34 425	127 355	252 332	302 869	141 292	34 197	119 792
Vyplacené pachtovné	Kč	67 636	225 723	76 489	21 146	288 275	401 895	336 940	25 319	41 027	31 238	313 164	61 793	49 045	31 036
Nákladové úroky	Kč	43 430	233 438	20 134	2 934	112 507	1 652 199	148 551	1 012	7 993	54 003	131 908	29 088	26 761	2 175
Podpory															
Celkové provozní podpory	Kč	282 558	650 028	156 721	105 374	1 962 176	907 318	918 346	176 324	264 625	571 693	793 875	325 634	487 388	155 102
Celkové podpory na plodiny	Kč	9 232	304	1 846	0	3 769	9 156	8 094	13 128	32 857	0	16 745	10 345	0	10 876
Ostatní podpory na plodiny⁴⁾	Kč	8 322	304	1 846	0	3 769	8 853	8 094	13 128	32 402	0	13 861	10 320	0	7 487
Celkové podpory na zvířata	Kč	14 190	94 903	5 666	21 171	77 652	21 045	15 278	481	17 756	13 684	64 854	12 116	10 826	2 175
Podpory na produkci mléka	Kč	2 378	0	1 720	3 642	52 915	-3 440	-126	101	658	4 553	2 251	4 603	2 352	835
Podpory na ostatní skot⁵⁾	Kč	7 866	94 296	126	0	24 004	24 206	0	177	13 608	6 981	53 041	3 996	8 473	936
Podpory na ovce a kozy	Kč	1 644	0	582	17 453	759	304	0	25	481	2 150	2 226	2 580	0	0
Podpory na ostatní zvířata⁶⁾	Kč	2 302	607	3 212	76	0	0	15 404	177	2 985	0	7 335	961	0	405
Ostatní provozní podpory	Kč	19 679	39 762	43 986	12 824	308 915	13 178	1 164	5 059	3 845	114 025	51 423	24 965	455	4 351
Environmentální podpory⁷⁾	Kč	26 736	48 741	1 366	14 923	281 800	29 923	81 902	6 728	10 548	160 262	31 314	53 320	78 133	12 090
Podpory na LFA	Kč	17 756	12 546	1 315	9 409	185 227	1 012	38 017	12 242	8 549	30 682	42 342	3 212	49 273	6 121
Ostatní platby na rozvoj venkova⁸⁾	Kč	4 553	4 907	27 140	202	3 440	3 743	658	5 008	3 061	28 430	506	3 743	12 799	2 175
Podpory na mezispotřebu⁹⁾	Kč	5 059	0	3 566	0	160 186	0	56 228	76	2 428	25	1 872	20 918	0	0
Podpory na externí faktory¹⁰⁾	Kč	1 290	49 601	101	0	26 331	41 305	10 421	0	126	228	0	582	0	0
Oddělené platby (SPS, SAPS)	Kč	184 039	399 239	71 734	46 819	914 856	787 956	706 636	133 628	185 202	224 357	584 821	196 433	335 903	117 338
Jednotná platba na farmu (SPS)	Kč	157 252	399 239	0	0	0	787 956	706 636	133 628	185 202	0	584 821	0	335 903	117 338
Jednotná platba na plochu (SAPS)	Kč	26 786	0	71 734	46 819	914 856	0	0	0	0	224 357	0	196 433	0	0
Bilance podpor a daní															
Bilance provozních podpor a daní	Kč	273 857	629 211	152 421	103 806	1 903 873	771 389	942 805	180 017	282 331	566 786	739 366	304 488	473 553	133 046
Celkové provozní podpory	Kč	282 558	650 028	156 721	105 374	1 962 176	907 318	918 346	176 324	264 625	571 693	793 875	325 634	487 388	155 102
Bilance DPH kromě DPH z investic	Kč	8 448	31 364	0	25	0	0	77 678	5 236	27 444	1 897	-25	-10 598	-9 409	9 005
Daně	Kč	17 149	52 181	4 300	1 594	58 277	135 930	53 218	1 543	9 738	6 779	54 483	10 548	4 426	31 061
Bilance investičních podpor a daní	Kč	4 275	15 632	1 442	16 365	112 609	3 946	-52 485	556	-1 164	70 899	33 818	12 950	-3 389	3 921
Podpory investiční celkem	Kč	11 205	68 825	1 442	16 365	112 609	3 946	12 343	734	5 463	72 745	32 680	15 935	16 618	5 818
Platby na ukončení prod. mléka	Kč	76	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1 138	0	0	0
DPH z investic	Kč	6 981	53 168	0	0	0	0	64 854	177	6 627	1 846	0	2 985	20 007	1 897

P2/01 Oficiální výsledky šetření FADN zemí EU za rok 2010 - Standardní výstup přepočtený na průměrný podnik - pokračování 5

	MJ	LTU	LUX	LVA	MLT	NED	OST	POL	POR	ROU	SUO	SVE	SVK	SVN	UKI
Energie	Kč	82 736	264 498	158 213	77 728	983 124	99 481	64 247	49 374	19 780	295 686	394 560	1 366 251	62 805	334 006
Služby	Kč	4 047	193 853	25 926	8 271	460 805	88 352	16 618	16 315	18 692	157 986	213 809	618 816	14 063	255 949
Ostatní přímé náklady	Kč	39 484	306 233	55 975	14 240	754 442	168 837	17 883	17 605	4 325	260 021	302 616	1 281 061	18 288	336 030
Odpisy	Kč	153 231	1 320 975	178 272	56 152	1 345 738	378 599	102 238	87 972	28 380	604 626	542 049	2 329 039	201 163	671 022
Externí faktory celkem	Kč	84 886	542 453	137 599	49 880	2 152 740	118 376	47 097	77 576	28 860	322 548	657 490	3 372 868	27 747	794 861
Vyplacené mzdy	Kč	49 424	167 597	93 335	38 826	1 036 444	33 565	32 756	58 353	16 896	143 796	250 056	2 680 928	14 898	480 584
Vyplacené pachtovné	Kč	23 346	226 836	14 392	4 275	320 853	47 502	6 855	16 669	10 168	101 631	243 150	467 052	9 258	213 101
Nákladové úroky	Kč	12 116	148 020	29 897	6 779	795 443	37 334	7 487	2 580	1 796	77 121	164 284	224 888	3 592	101 176
Podpory															
Celkové provozní podpory	Kč	220 942	1 141 944	358 820	94 852	500 061	463 815	144 479	167 977	40 167	1 278 962	932 207	3 793 076	211 912	1 087 588
Celkové podpory na plodiny	Kč	1 189	0	1 973	15 834	12 799	9 131	582	15 530	101	72 442	4 856	0	152	0
Ostatní podpory na plodiny⁴⁾	Kč	1 189	0	1 973	15 834	11 281	9 131	304	11 812	101	72 442	4 679	0	152	0
Celkové podpory na zvířata	Kč	5 236	-13 052	31 617	13 052	5 337	24 940	759	35 361	5 843	264 246	64 499	140 963	14 418	455
Podpory na produkci mléka	Kč	0	-14 316	11 838	2 757	-2 631	6 323	759	6 880	25	144 884	76	65 334	2 150	0
Podpory na ostatní skot⁵⁾	Kč	5 008	0	13 912	0	0	18 540	0	20 463	25	78 942	35 133	43 404	12 268	0
Podpory na ovce a kozy	Kč	51	0	835	0	0	0	0	6 146	5 211	6 501	0	29 214	0	0
Podpory na ostatní zvířata⁶⁾	Kč	152	1 265	5 033	10 295	7 968	51	0	1 897	607	33 919	29 290	2 985	0	430
Ostatní provozní podpory	Kč	38 573	74 819	88 352	5 615	41 937	2 226	43 480	2 808	12 293	42 013	3 415	535 700	14 266	19 932
Environmentální podpory⁷⁾	Kč	3 187	217 325	54 837	8 549	55 115	155 912	11 534	14 342	379	245 073	231 237	474 590	43 556	172 429
Podpory na LFA	Kč	28 051	252 433	43 961	22 512	0	65 511	10 851	25 167	405	332 109	74 010	837 886	30 757	40 673
Ostatní platby na rozvoj venkova⁸⁾	Kč	26 887	1 315	7 158	0	6 121	1 492	7 816	835	506	22 157	18 996	1 062	16 492	11 028
Podpory na mezispotřebu⁹⁾	Kč	126	27 014	29 366	0	2 378	18 970	4 173	0	708	0	0	19 021	6 172	253
Podpory na externí faktory¹⁰⁾	Kč	632	6 703	1 416	0	1 189	5 818	0	0	0	0	12 268	101	0	152
Oddělené platby (SPS, SAPS)	Kč	117 060	575 386	100 164	29 290	375 185	179 814	65 309	73 934	19 906	300 947	522 926	1 783 778	86 100	842 667
Jednotná platba na farmu (SPS)	Kč	0	575 386	0	29 290	375 185	179 814	0	73 934	0	300 947	522 926	0	86 100	842 667
Jednotná platba na plochu (SAPS)	Kč	117 060	0	100 164	0	0	0	65 309	0	19 906	0	0	1 783 778	0	0
Bilance podpor a daní															
Bilance provozních podpor a daní	Kč	211 887	1 336 379	346 173	94 346	409 458	508 332	137 574	160 844	36 297	1 269 881	929 374	3 633 749	200 834	1 067 783
Celkové provozní podpory	Kč	220 942	1 141 944	358 820	94 852	500 061	463 815	144 479	167 977	40 167	1 278 962	932 207	3 793 076	211 912	1 087 588
Bilance DPH kromě DPH z investic	Kč	-6 374	224 939	-3 238	0	1 568	60 705	-911	-4 629	-51	0	0	0	-9 030	-76
Daně	Kč	2 681	30 504	9 435	506	92 146	16 188	5 995	2 529	3 819	9 081	2 858	159 352	2 049	19 755
Bilance investičních podpor a daní	Kč	102 845	80 637	36 524	46 490	-14 367	-12 976	1 214	13 507	126	25 420	0	354 722	31 415	34 324
Podpory investiční celkem	Kč	104 565	348 601	36 524	46 490	9 839	49 778	6 399	15 100	126	25 420	0	354 722	47 350	34 324
Platby na ukončení prod. mléka	Kč	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
DPH z investic	Kč	1 720	267 964	0	0	24 206	62 754	5 185	1 594	0	0	0	0	15 935	0

P2/01 Oficiální výsledky šetření FADN zemí EU za rok 2010 - Standardní výstup přepočtený na průměrný podnik - pokračování 6

	MJ	EU-27	BEL	BLG	CYP	CZE	DAN	DEU	ELL	ESP	EST	FRA	HUN	IRE	ITA
Podnikový důchod															
Celková hrubá zem. produkce	Kč	1 541 538	5 790 233	758 742	911 112	6 721 656	9 412 398	5 298 418	576 625	1 198 122	1 795 742	4 418 341	1 254 932	1 113 969	1 260 750
Mezispotřeba celkem	Kč	918 119	3 389 157	426 734	514 529	5 406 904	5 999 945	3 673 866	261 059	654 733	1 370 222	2 612 406	878 205	858 450	505 676
Bilance provozních podpor a daní	Kč	273 857	629 211	152 421	103 806	1 903 873	771 389	942 805	180 017	282 331	566 786	739 366	304 488	473 553	133 046
Hrubá přidaná hodnota	Kč	897 276	3 030 287	484 404	500 390	3 218 626	4 183 841	2 567 358	495 609	825 720	992 280	2 545 276	681 216	729 072	888 120
Odpisy	Kč	211 305	736 888	95 485	69 786	826 479	1 001 411	698 213	80 789	86 809	276 943	757 275	139 496	181 433	168 078
Čistá přidaná hodnota	Kč	685 996	2 293 399	388 919	430 604	2 392 147	3 182 455	1 869 119	414 820	738 886	715 337	1 788 027	541 720	547 639	720 067
Externí faktory celkem	Kč	238 395	669 479	187 226	111 445	1 938 652	2 956 429	955 250	60 756	176 349	337 547	747 916	232 173	110 003	153 003
Bilance investičních podpor a daní	Kč	4 275	15 632	1 442	16 365	112 609	3 946	-52 485	556	-1 164	70 899	33 818	12 950	-3 389	3 921
Důchod ze zemědělské činnosti	Kč	451 876	1 639 552	203 161	335 524	566 103	229 947	861 384	354 646	561 373	448 663	1 073 904	322 472	434 271	570 960
Čistá přidaná hodnota / AWU	Kč	433 614	1 084 654	157 961	293 839	359 351	1 883 006	836 394	269 861	547 512	358 415	877 319	370 379	492 397	568 405
Důchod ze zeměděl. činnosti / FWU	Kč	367 242	987 500	85 367	321 309	320 600	279 599	658 325	260 957	559 957	318 197	728 971	397 013	413 758	595 925
Aktiva, pasiva															
Aktiva celkem	Kč	7 588 099	14 672 090	2 612 255	6 475 976	20 101 177	65 844 719	19 990 491	2 364 197	8 361 941	4 687 494	10 343 087	3 406 509	20 256 658	8 660 991
Stálá aktiva celkem	Kč	6 162 509	12 648 704	2 093 325	5 727 049	15 179 891	56 956 412	16 963 947	2 246 327	5 577 106	3 588 802	6 153 909	2 220 275	19 210 654	7 285 634
Orná půda, trvalé kultury a kvóty	Kč	4 142 966	5 848 459	1 462 545	4 844 038	2 178 110	42 554 688	11 481 010	1 578 189	4 537 299	886 425	1 681 034	936 077	16 482 756	5 447 475
Stavby	Kč	1 025 947	3 638 909	204 552	334 310	7 025 638	8 963 785	2 303 011	184 696	538 432	1 159 777	1 706 024	577 030	1 429 562	1 074 410
Stroje a zařízení	Kč	743 742	1 719 759	348 398	316 376	5 033 439	4 514 256	2 418 402	373 920	288 376	1 237 808	1 801 104	610 292	717 133	650 585
Základní stádo a tažná zvířata	Kč	249 853	1 441 551	77 804	232 325	942 704	923 683	761 524	109 548	213 025	304 792	965 772	96 876	581 204	113 165
Oběžná aktiva celkem	Kč	1 425 590	2 023 387	518 930	748 928	4 921 286	8 888 308	3 026 544	117 870	2 784 835	1 098 692	4 189 178	1 186 234	1 046 005	1 375 357
Ostatní hospodářská zvířata	Kč	192 461	1 191 470	55 166	91 362	773 336	1 858 698	705 624	37 739	102 137	184 393	589 778	75 654	558 692	100 644
Zásoby zemědělských výrobků	Kč	199 392	256 860	91 008	253	669 707	1 289 155	154 622	20 539	36 777	302 389	1 262 622	179 359	89 819	127 886
Ostatní oběžná aktiva	Kč	1 033 737	575 082	372 731	657 313	3 478 217	5 740 454	2 166 297	59 567	2 645 895	611 910	2 336 778	931 196	397 494	1 146 826
Cizí zdroje	Kč	1 139 845	4 451 906	288 325	128 620	4 659 089	36 588 814	3 870 526	15 480	203 591	1 432 496	4 111 425	656 023	513 037	65 739
Dlouhodobé a střednědobé závazky	Kč	889 865	4 439 310	158 441	125 078	2 869 114	34 823 476	2 654 293	9 561	180 320	838 240	2 714 063	272 795	440 064	62 805
Krátkodobé závazky	Kč	249 980	12 596	129 884	3 566	1 789 975	1 765 338	1 216 258	5 893	23 270	594 255	1 397 388	383 228	72 973	2 934
Vlastní kapitál	Kč	6 448 254	10 220 209	2 323 929	6 347 357	15 442 063	29 255 905	16 119 940	2 348 743	8 158 325	3 254 998	6 231 662	2 750 486	19 743 622	8 595 252
Změny ve vlastním kapitálu	Kč	158 416	143 821	79 372	-19 805	281 471	-1 663 631	204 425	-70 115	-90 603	170 405	320 676	219 728	-535 118	407 460
Průměrná hodnota kapitálu celkem	Kč	3 538 012	8 923 011	1 186 259	1 832 494	18 135 131	23 389 437	8 482 998	1 186 512	4 133 734	3 752 833	8 779 873	2 542 241	3 928 828	3 242 731
Hrubé investice	Kč	202 225	1 039 858	133 122	25 319	880 633	1 256 804	920 749	17 250	59 036	401 566	625 417	111 774	70 545	59 896
Netto investice	Kč	-9 081	302 971	37 612	-44 467	54 154	255 418	222 511	-63 538	-27 798	124 598	-131 832	-27 722	-110 889	-108 182

P2/01 Oficiální výsledky šetření FADN zemí EU za rok 2010 - Standardní výstup přepočtený na průměrný podnik - pokračování 7

	MJ	LTU	LUX	LVA	MLT	NED	OST	POL	POR	ROU	SUO	SVE	SVK	SVN	UKI
Podnikový důchod															
Celková hrubá zem. produkce	Kč	793 925	3 791 103	1 002 575	803 461	11 232 143	1 507 214	660 323	672 540	318 703	2 020 630	3 645 460	9 487 293	649 092	5 543 288
Mezispotřeba celkem	Kč	486 098	2 616 807	803 841	593 749	6 598 247	914 856	397 342	364 182	165 523	1 784 031	2 944 364	8 890 356	483 999	3 857 904
Bilance provozních podpor a daní	Kč	211 887	1 336 379	346 173	94 346	409 458	508 332	137 574	160 844	36 297	1 269 881	929 374	3 633 749	200 834	1 067 783
Hrubá přidaná hodnota	Kč	519 714	2 510 649	544 907	304 033	5 043 379	1 100 665	400 580	469 202	189 477	1 506 455	1 630 446	4 230 686	365 927	2 753 167
Odpisy	Kč	153 231	1 320 975	178 272	56 152	1 345 738	378 599	102 238	87 972	28 380	604 626	542 049	2 329 039	201 163	671 022
Čistá přidaná hodnota	Kč	366 458	1 189 699	366 635	247 880	3 697 642	722 065	298 342	381 230	161 097	901 829	1 088 397	1 901 622	164 790	2 082 145
Externí faktory celkem	Kč	84 886	542 453	137 599	49 880	2 152 740	118 376	47 097	77 576	28 860	322 548	657 490	3 372 868	27 747	794 861
Bilance investičních podpor a daní	Kč	102 845	80 637	36 524	46 490	-14 367	-12 976	1 214	13 507	126	25 420	0	354 722	31 415	34 324
Důchod ze zemědělské činnosti	Kč	384 417	727 858	265 561	244 491	1 530 510	590 714	252 459	317 135	132 363	604 702	430 907	-1 116 524	168 457	1 321 632
Čistá přidaná hodnota / AWU	Kč	205 032	688 526	180 877	173 896	1 334 912	519 967	177 715	242 847	118 679	699 453	774 373	147 767	93 208	997 643
Důchod ze zeměděl. činnosti / FWU	Kč	261 337	502 337	181 231	191 829	1 053 770	453 216	165 119	247 020	97 154	576 550	393 776	121 487	99 785	1 043 905
Aktiva, pasiva															
Aktiva celkem	Kč	2 681 889	27 488 822	2 680 371	4 830 000	56 677 496	10 009 056	3 682 794	2 500 405	842 363	10 013 735	17 961 868	20 991 017	5 387 680	35 433 363
Stálá aktiva celkem	Kč	1 828 674	22 705 236	1 737 616	4 469 435	49 102 448	7 870 936	3 266 633	2 004 922	643 250	8 288 108	14 026 564	10 322 422	5 056 886	31 517 839
Orná půda, trvalé kultury a kvóty	Kč	474 514	11 329 171	630 931	2 331 391	36 754 034	2 140 902	1 843 598	1 245 700	178 626	4 146 331	7 594 701	1 302 940	2 559 593	26 235 913
Stavby	Kč	298 494	5 454 835	367 723	1 394 985	7 126 460	3 968 261	831 234	279 523	300 441	2 154 333	3 258 641	4 575 417	1 590 153	1 443 397
Stroje a zařízení	Kč	945 360	4 864 223	590 992	604 221	4 201 117	1 566 806	515 414	334 234	104 995	1 758 534	2 545 605	3 555 794	770 427	2 493 778
Základní stádo a tažná zvířata	Kč	110 307	1 057 033	147 969	138 838	1 020 812	194 966	76 388	145 440	59 162	228 910	627 618	888 246	136 688	1 344 751
Oběžná aktiva celkem	Kč	853 189	4 783 586	942 755	360 565	7 575 047	2 138 120	416 161	495 483	199 139	1 725 627	3 935 303	10 668 595	330 794	3 915 524
Ostatní hospodářská zvířata	Kč	69 786	1 141 540	81 725	155 229	808 520	245 300	78 664	69 128	37 359	218 590	508 737	907 697	100 872	1 022 734
Zásoby zemědělských výrobků	Kč	150 296	276 817	151 966	0	1 359 852	160 465	155 633	87 998	23 903	321 385	523 103	1 397 160	220 841	606 978
Ostatní oběžná aktiva	Kč	633 107	3 365 229	709 064	205 336	5 406 701	1 732 355	181 863	338 357	137 852	1 185 652	2 903 463	8 363 737	9 081	2 285 811
Cizí zdroje	Kč	337 699	5 251 523	801 438	174 933	20 079 045	1 023 392	226 001	75 679	19 122	2 864 157	5 568 911	3 173 881	101 530	3 505 838
Dlouhodobé a střednědobé závazky	Kč	168 205	4 567 070	546 703	121 765	17 754 483	761 752	159 149	35 108	11 458	2 703 287	4 738 891	1 347 280	92 930	1 942 092
Krátkodobé závazky	Kč	169 469	684 453	254 710	53 168	2 324 562	261 666	66 852	40 571	7 639	160 895	830 020	1 826 575	8 600	1 563 721
Vlastní kapitál	Kč	2 344 190	22 237 299	1 878 933	4 655 067	36 598 451	8 985 639	3 456 793	2 424 725	823 266	7 149 578	12 392 957	17 817 161	5 286 150	31 927 550
Změny ve vlastním kapitálu	Kč	183 887	198 127	90 451	98 469	3 496 682	84 102	51 878	67 004	63 538	491 183	836 900	-21 351 000	-23 852	1 971 281
Průměrná hodnota kapitálu celkem	Kč	2 135 262	16 043 375	2 032 417	2 548 539	19 642 092	7 877 892	1 883 107	1 456 879	660 702	6 286 879	10 032 250	30 804 323	2 949 726	8 969 122
Hrubé investice	Kč	277 980	2 002 772	143 467	165 018	1 668 564	480 736	92 702	97 736	14 367	666 520	1 043 475	1 722 541	214 948	1 057 640
Netto investice	Kč	124 724	681 798	-34 804	108 865	322 826	102 137	-9 511	9 763	-14 013	61 894	501 427	-606 498	13 785	386 618

1) V položce nejsou zahrnuty krmné plodiny na o. p.

2) V položce jsou zahrnuty krmné plodiny na o. p.

3) Příjmy z lesní výroby, zemědělských služeb, agroturistiky, ostatní příjmy.

4) Podpora polních plodin, podpora zahradnictví a trvalých kultur.

5) Podpora chovu skotu mimo dojnice.

6) Podpora ostatních zvířat (např. včelařství).

7) Agroenvironmentální opatření, Natura 2000 na zemědělské půdě.

8) Podpora pomoci zemědělcům přizpůsobit se normám SZP, podpora poradenství a vzdělávání, podpora zlepšení kvality zemědělských produktů, školení a podpora zalesňování z. p. a ekologické stability lesů.

9) Podpora na mezispotřebu (např. zelená nafta, podpora pojištění).

10) Dotace na mzdy, pachtovné a dotace úroků z úvěrů.

Pramen: EK - Generální ředitelství pro zemědělství a rozvoj venkova (DG AGRI)

Zpracoval: J. Hanibal a kolektiv (ÚZEI)

P2/02 Oficiální výsledky šetření FADN zemí EU za rok 2010 - Standardní výstup přepočtený na 1 ha

	MJ	EU-27	BEL	BLG	CYP	CZE	DAN	DEU	ELL	ESP	EST	FRA	HUN	IRE	ITA
Reprezentované podniky		4 820 850	30 620	115 270	10 220	14 820	28 700	192 880	314 630	514 870	8 010	291 430	105 340	103 820	781 220
Počet podniků v souboru FADN		80000 - <90000	1000 - <2000	2000 - <3000	200 - <500	1000 - <2000	1000 - <2000	8000 - <9000	3000 - <4000	8000 - <9000	500 - <1000	7000 - <8000	1000 - <2000	1000 - <2000	10000 - <20000
Pracovní síly celkem	AWU/100ha	4,91	4,40	7,38	15,98	2,94	1,82	2,62	17,84	3,68	1,71	2,33	3,12	2,52	8,05
Neplacené pracovní síly	FWU/100ha	3,76	3,46	3,54	11,30	0,57	0,88	1,61	15,76	2,67	0,86	1,68	1,50	2,38	6,09
Placené pracovní síly	AWU/100ha	1,15	0,94	3,87	4,67	2,36	0,93	1,02	2,09	1,01	0,85	0,65	1,62	0,14	1,97
Zemědělsky využívaná půda	ha/podnik	32,16	47,94	33,32	9,20	226,23	93,09	85,24	8,63	36,70	116,99	87,59	46,80	44,06	15,77
Pronajatá (připachtované) půda	ha/podnik	17,34	35,47	30,11	5,85	190,25	25,62	59,15	4,37	13,06	72,01	76,22	27,51	7,88	6,48
Výrobní struktura - výnosy															
Obiloviny	%	36,69	25,34	52,82	38,04	43,00	57,47	41,19	35,11	32,64	32,97	35,26	51,69	7,10	31,83
Ostatní polní plodiny¹⁾	%	11,75	12,49	29,86	2,28	18,51	12,74	15,24	11,94	6,78	14,53	13,16	17,05	0,59	6,21
Energetické plodiny	%	0,34	0,42	0,00	0,00	0,05	0,20	1,42	0,00	0,00	0,38	0,83	0,06	0,11	0,00
Zelenina a květiny	%	0,93	2,59	0,54	4,57	0,36	0,54	0,61	1,39	0,76	0,10	0,78	1,37	0,00	2,35
Vínice	%	1,59	0,00	1,38	2,72	0,56	0,00	0,52	3,01	3,49	0,00	2,71	1,11	0,00	4,19
Trvalé kultury	%	4,45	1,44	1,32	13,26	0,36	1,17	0,34	24,45	17,28	0,23	0,63	1,75	0,14	12,56
Ovocné sady	%	2,08	1,19	1,23	6,74	0,34	0,40	0,29	5,68	7,87	0,20	0,57	1,67	0,00	4,38
Olivové sady	%	2,27	0,00	0,00	6,52	0,00	0,00	0,00	18,66	9,40	0,00	0,03	0,00	0,00	7,93
Ostatní trvalé kultury	%	0,09	0,25	0,09	0,00	0,03	0,77	0,06	0,12	0,00	0,03	0,02	0,11	0,14	0,25
Krmné plodiny²⁾	%	40,45	56,80	11,73	32,93	36,63	23,74	40,51	18,31	28,20	40,97	45,10	20,24	91,94	38,11
Počet dobytčích jednotek celkem	DJ/100ha	79,82	271,19	28,03	118,80	45,10	164,73	100,80	78,10	67,00	29,93	82,49	31,00	110,37	73,11
Dojnice	DJ/100ha	14,93	36,69	7,47	10,54	11,31	21,46	25,41	3,48	4,52	10,11	14,68	4,17	23,24	14,84
Ostatní skot	DJ/100ha	25,16	93,91	3,84	7,39	18,44	21,42	30,13	11,70	13,08	9,89	37,56	6,07	74,83	21,62
Ovce a kozy	DJ/100ha	9,02	1,40	7,11	40,65	0,33	0,30	0,87	56,20	10,84	1,01	4,29	3,48	11,51	8,12
Prasata	DJ/100ha	21,98	111,35	4,59	38,80	10,12	113,00	40,80	5,21	28,20	7,67	12,86	6,39	0,18	16,80
Drůbež	DJ/100ha	8,15	27,47	4,86	21,30	4,73	7,32	3,30	1,27	10,00	0,97	12,74	10,71	0,00	10,53
Výnos pšenice	q/ha	55,99	84,07	34,20	20,01	49,43	65,54	70,26	28,66	32,79	27,43	72,59	34,04	88,47	55,13
Výnos kukuřice	q/ha	75,16	136,80	62,60	150,15	67,60	62,31	84,42	118,47	107,53	-	88,41	64,02	-	104,01
Počet DJ na 1 ha krmných plodin	DJ/ha	1,22	2,33	1,29	2,13	0,83	1,96	1,54	3,08	0,91	0,54	1,27	0,79	1,20	1,50
Roční dojivost	kg/ks	6 511	6 987	3 077	7 611	6 762	8 530	7 550	5 647	6 683	7 246	6 803	6 359	5 414	5 988
Hrubá zemědělská produkce															
Celková hrubá produkce	Kč/ha	47 933	120 781	22 771	99 034	29 712	101 111	62 159	66 816	32 646	15 350	50 443	26 815	25 283	79 946
Celková hrubá rostlinná produkce	Kč/ha	25 489	49 714	15 680	45 573	16 029	32 929	27 054	45 380	19 560	6 706	28 393	17 440	5 441	56 476
Obiloviny	Kč/ha	7 913	10 624	7 088	3 310	7 250	15 024	10 878	7 066	4 557	2 929	10 716	8 673	2 168	9 859
Proteinové plodiny	Kč/ha	174	60	10	154	70	71	99	434	155	79	297	45	40	292
Energetické plodiny	Kč/ha	89	156	0	0	12	35	385	0	0	33	232	3	5	6
Brambory	Kč/ha	1 223	6 177	357	4 407	819	1 678	2 002	1 419	604	287	908	131	326	653
Cukrová řepa	Kč/ha	585	2 555	0	0	800	793	1 411	264	311	0	809	133	0	332
Olejniny	Kč/ha	1 710	380	4 214	0	3 037	1 705	3 119	519	361	1 307	2 499	2 302	70	940

P2/02 Oficiální výsledky šetření FADN zemí EU za rok 2010 - Standardní výstup přepočtený na 1 ha - pokračování 1

	MJ	LTU	LUX	LVA	MLT	NED	OST	POL	POR	ROU	SUO	SVE	SVK	SVN	UKI
Reprezentované podniky		53 400	1 550	21 970	2 960	51 140	93 250	727 750	110 590	1 042 280	39 170	27 370	4 270	40 960	92 360
Počet podniků v souboru FADN		1000 - <2000	200 - <500	1000 - <2000	500 - <1000	1000 - <2000	2000 - <3000	1000 - <20000	2000 - <3000	5000 - <6000	500 - <1000	1000 - <2000	500 - <1000	500 - <1000	2000 - <3000
Pracovní síly celkem	AWU/100ha	3,81	2,08	2,87	53,16	7,90	4,48	9,16	6,46	13,75	2,35	1,44	2,57	14,90	1,33
Neplacené pracovní síly	FWU/100ha	3,02	1,74	1,91	48,33	4,14	4,19	8,01	5,26	12,03	1,91	1,13	0,25	14,23	0,81
Placené pracovní síly	AWU/100ha	0,79	0,34	0,96	4,83	3,76	0,29	1,14	1,19	1,72	0,44	0,31	2,32	0,67	0,52
Zemědělsky využívaná půda	ha/podnik	47,03	83,37	70,75	2,69	35,06	31,00	18,35	24,32	9,89	55,00	98,02	501,60	11,88	157,56
Pronajatá (přípachtovaná) půda	ha/podnik	26,81	42,48	33,90	2,20	14,48	8,58	5,10	6,75	5,28	19,82	51,33	478,83	4,28	66,78
Výrobní struktura - výnosy															
Obiloviny	%	45,65	21,42	36,21	0,00	10,92	29,29	57,00	8,31	49,65	42,35	35,44	34,58	20,29	21,02
Ostatní polní plodiny¹⁾	%	15,03	4,28	9,09	9,67	14,26	9,29	13,84	1,60	16,89	12,20	9,12	16,50	3,54	7,72
Energetické plodiny	%	0,09	0,25	0,00	0,00	0,00	1,10	0,05	0,00	0,00	0,04	0,19	0,11	0,00	0,01
Zelenina a květiny	%	0,13	0,00	0,55	24,16	6,47	0,26	1,04	1,64	0,71	0,27	0,70	0,45	0,59	0,51
Vinice	%	0,00	0,86	0,00	8,92	0,00	1,55	0,00	4,93	1,01	0,00	0,00	0,20	3,45	0,00
Trvalé kultury	%	0,60	0,00	0,66	8,55	1,91	0,55	2,72	13,90	1,31	0,45	0,01	0,54	2,19	0,12
Ovocné sady	%	0,60	0,00	0,59	7,06	1,08	0,48	2,62	4,40	1,31	0,16	0,01	0,40	2,10	0,11
Olivové sady	%	0,00	0,00	0,00	1,49	0,00	0,00	0,00	9,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,08	0,00
Ostatní trvalé kultury	%	0,00	0,00	0,07	0,00	0,83	0,03	0,05	0,04	0,00	0,29	0,00	0,14	0,00	0,01
Krmné plodiny²⁾	%	33,47	73,38	43,60	44,98	65,66	57,13	23,87	49,10	29,63	38,93	48,29	46,67	69,61	67,20
Počet dobytčích jednotek celkem	DJ/100ha	26,60	127,28	27,79	584,76	372,22	78,87	70,84	53,50	70,48	51,69	64,77	28,05	110,19	82,34
Dojnice	DJ/100ha	11,93	32,12	10,45	92,19	85,25	18,81	17,82	7,94	13,35	14,38	12,72	8,44	27,86	12,24
Ostatní skot	DJ/100ha	8,68	78,31	9,71	78,81	70,62	27,23	15,04	22,74	7,58	18,53	31,61	10,17	52,86	33,18
Ovce a kozy	DJ/100ha	0,11	0,18	0,59	16,73	6,90	2,32	0,27	10,94	34,18	1,11	1,73	2,52	3,54	19,95
Prasata	DJ/100ha	4,47	15,21	5,41	234,20	146,24	25,97	31,44	6,41	8,39	13,51	17,98	3,41	19,11	7,93
Drůbež	DJ/100ha	1,34	0,85	1,43	157,99	60,30	3,29	5,34	5,18	5,36	3,91	0,56	3,44	3,37	8,65
Výnos pšenice	q/ha	37,65	59,52	32,44	-	86,35	49,52	49,23	12,85	32,36	34,81	52,24	33,84	44,81	81,29
Výnos kukuřice	q/ha	-	70,52	-	-	101,55	106,65	67,85	67,27	46,89	-	59,96	54,07	101,87	84,74
Počet DJ na 1 ha krmných plodin	DJ/ha	0,64	1,52	0,51	7,95	2,19	0,82	1,54	0,66	1,50	1,13	0,98	0,46	1,19	0,99
Roční dojivost	kg/ks	5 326	7 386	5 467	6 051	7 999	6 204	4 896	7 004	3 374	8 559	8 289	5 603	5 278	7 395
Hrubá zemědělská produkce															
Celková hrubá produkce	Kč/ha	16 881	45 473	14 171	298 684	320 369	48 620	35 985	27 654	32 225	36 739	37 191	18 914	54 637	35 182
Celková hrubá rostlinná produkce	Kč/ha	10 005	12 326	7 792	133 757	151 327	13 739	20 187	16 211	18 327	15 586	14 970	10 404	29 145	16 080
Obiloviny	Kč/ha	5 398	4 839	3 634	0	4 533	5 616	9 106	1 180	7 309	6 273	6 035	4 770	4 107	6 762
Proteinové plodiny	Kč/ha	166	29	25	0	109	66	183	22	28	94	218	61	11	307
Energetické plodiny	Kč/ha	10	19	0	0	0	281	12	0	0	3	0	4	0	1
Brambory	Kč/ha	570	867	612	20 310	15 601	795	1 621	669	780	958	833	251	1 256	1 363
Cukrová řepa	Kč/ha	272	0	0	0	3 373	962	540	0	97	206	589	274	23	455
Olejniny	Kč/ha	1 528	844	1 186	0	62	1 410	1 833	41	2 128	889	793	2 144	398	1 412

P2/02 Oficiální výsledky šetření FADN zemí EU za rok 2010 - Standardní výstup přepočtený na 1 ha - pokračování 2

	MJ	EU-27	BEL	BLG	CYP	CZE	DAN	DEU	ELL	ESP	EST	FRA	HUN	IRE	ITA
Průmyslové plodiny	Kč/ha	283	662	542	5	275	8	344	3 327	281	23	280	36	0	367
Zelenina a květiny	Kč/ha	4 949	19 357	1 347	16 906	597	4 911	4 324	6 023	3 503	179	3 139	3 179	0	11 049
Ovoce	Kč/ha	1 704	5 560	392	7 401	205	472	726	6 378	2 566	28	1 313	934	1	6 204
Citrusové plody	Kč/ha	423	0	0	2 749	0	0	0	3 224	1 620	0	27	0	0	1 910
Víno a hrozny	Kč/ha	2 704	1	815	1 864	445	0	1 677	4 519	1 371	0	7 902	754	0	9 288
Olivy a olivový olej	Kč/ha	1 037	0	0	3 178	0	0	0	8 145	3 092	0	21	0	0	6 146
Krmné plodiny	Kč/ha	1 749	912	630	4 550	2 068	5 498	1 898	3 500	1 026	1 684	3	898	2 586	4 967
Ostatní rostlinná produkce	Kč/ha	1 034	3 427	286	1 050	463	2 768	577	563	114	190	479	356	250	4 469
Celková hrubá živočišná produkce	Kč/ha	20 131	67 583	5 925	53 018	11 637	61 012	31 859	20 622	12 736	7 535	19 947	7 763	19 346	21 236
Změna stavu hospodářských zvířat	Kč/ha	20	1 578	75	3 239	74	1 257	-290	-651	179	140	-7	-182	-699	-164
Mléko a mléčné výrobky	Kč/ha	7 926	20 010	1 559	10 898	5 655	15 569	16 290	1 923	2 223	4 963	8 203	1 773	9 205	9 744
Hovězí a telecí maso	Kč/ha	3 513	16 197	323	1 100	1 962	2 954	4 787	1 395	2 171	822	5 158	756	8 670	3 971
Vepřové maso	Kč/ha	4 216	20 543	786	11 456	2 229	27 825	9 040	835	3 517	1 201	2 563	1 141	37	2 778
Ovce a kozy	Kč/ha	910	200	772	10 469	38	43	81	5 153	1 185	91	535	345	1 397	834
Drůbeží maso	Kč/ha	1 050	5 167	490	5 031	1 168	1 255	795	484	975	-20	1 332	2 993	0	300
Slepičí vejce	Kč/ha	639	3 631	534	4 149	310	814	369	196	207	308	349	453	1	621
Ovčí a kozí mléko	Kč/ha	853	260	459	9 617	31	0	66	9 742	1 502	8	702	11	0	1 216
Ostatní zvířata a produkty	Kč/ha	1 023	1 572	1 004	297	244	12 551	431	894	955	161	1 106	290	37	1 772
Ostatní hrubá produkce ³⁾	Kč/ha	2 313	3 484	1 165	443	2 046	7 170	3 246	818	351	1 108	2 103	1 612	495	2 234
Vlastní spotřeba	Kč/ha	362	80	383	2 439	33	31	51	2 307	9	114	213	91	63	614
Vnitropodniková spotřeba	Kč/ha	2 504	3 781	1 211	3 516	3 242	8 855	3 327	2 661	770	2 740	850	1 654	2 869	3 359
Podnikové náklady															
Celkové náklady	Kč/ha	42 531	100 032	21 292	75 623	36 123	106 969	62 498	46 649	25 011	16 965	47 010	26 707	26 098	52 426
Mezispotřeba celkem	Kč/ha	28 548	70 696	12 807	55 927	23 900	64 453	43 100	30 250	17 840	11 712	29 825	18 765	19 484	32 066
Přímé náklady celkem	Kč/ha	17 190	50 640	7 659	38 895	13 448	44 811	25 226	19 596	11 938	7 486	15 183	11 048	12 460	20 049
Osiva a sadba	Kč/ha	2 015	5 657	1 211	3 745	1 582	2 693	2 867	1 931	1 103	578	1 896	1 644	297	3 489
Vlastní osiva a sadba	Kč/ha	164	867	351	278	163	195	298	144	22	206	51	123	29	35
Hnojiva nakupovaná	Kč/ha	2 479	3 765	1 522	4 393	1 810	2 260	3 609	3 910	1 844	1 194	2 965	1 598	2 408	2 914
Prostředky ochrany rostlin	Kč/ha	1 721	3 274	942	3 011	1 931	1 906	2 410	2 664	1 218	499	2 574	1 485	401	2 382
Ostatní přímé náklady RV	Kč/ha	872	2 374	396	756	288	2 245	1 110	929	209	292	364	358	195	1 806
Krmiva pro skot celkem	Kč/ha	4 862	10 272	1 770	17 849	4 260	10 196	5 984	8 523	3 815	3 486	3 629	1 976	7 097	6 781
Vlastní krmiva pro skot	Kč/ha	1 793	2 217	662	3 228	2 741	5 230	1 773	2 497	732	2 372	589	1 147	2 840	3 132
Krmiva pro prasata a drůbež celkem	Kč/ha	3 767	19 743	1 440	7 715	2 533	20 531	6 499	935	3 099	942	2 768	3 448	29	1 912
Vlastní krmiva pro prasata a drůbež	Kč/ha	537	524	197	11	337	3 429	1 255	18	15	160	210	385	0	188
Ostatní přímé náklady ŽV	Kč/ha	1 463	5 554	373	1 377	1 041	4 785	2 710	700	645	482	988	530	2 030	765
Náklady na lesní výrobu	Kč/ha	12	0	5	49	2	194	37	0	7	13	0	10	2	0
Režijní náklady celkem	Kč/ha	11 359	20 056	5 148	17 032	10 452	19 642	17 874	10 654	5 901	4 227	14 642	7 716	7 024	12 017
Náklady budov a strojů	Kč/ha	2 653	5 180	752	3 896	2 647	6 822	4 579	2 016	1 269	1 040	3 144	1 150	2 265	1 620

P2/02 Oficiální výsledky šetření FADN zemí EU za rok 2010 - Standardní výstup přepočtený na 1 ha - pokračování 3

	MJ	LTU	LUX	LVA	MLT	NED	OST	POL	POR	ROU	SUO	SVE	SVK	SVN	UKI
Průmyslové plodiny	Kč/ha	22	7	8	0	335	135	234	492	66	116	14	13	950	72
Zelenina a květiny	Kč/ha	233	0	720	85 200	102 205	600	4 252	4 060	2 696	6 557	1 807	320	1 135	1 938
Ovoce	Kč/ha	229	2	78	5 849	5 458	902	1 905	2 105	997	53	83	164	2 082	231
Citrusové plody	Kč/ha	0	0	0	827	0	0	0	632	0	0	0	0	0	0
Víno a hrozny	Kč/ha	0	4 749	0	11 331	0	2 671	0	3 772	683	0	0	44	6 436	0
Olivy a olivový olej	Kč/ha	0	0	0	950	0	0	0	1 387	0	0	0	0	87	0
Krmné plodiny	Kč/ha	1 547	850	1 214	9 271	1 771	134	108	1 664	3 378	372	4 379	1 557	12 328	2 339
Ostatní rostlinná produkce	Kč/ha	38	138	316	19	17 879	449	401	183	164	66	220	806	332	1 202
Celková hrubá živočišná produkce	Kč/ha	6 503	30 103	5 482	164 053	131 909	24 112	15 255	9 888	13 811	18 632	16 790	5 598	21 204	17 228
Změna stavu hospodářských zvířat	Kč/ha	129	-1 414	53	-4 871	494	-61	-74	-361	550	209	-85	-253	311	94
Mléko a mléčné výrobky	Kč/ha	3 922	17 594	3 409	57 226	60 757	9 186	5 656	3 830	3 338	11 707	9 503	3 415	10 137	6 546
Hovězí a telecí maso	Kč/ha	1 032	8 102	761	9 572	8 554	4 945	1 995	2 244	795	2 884	3 994	547	6 349	4 137
Vepřové maso	Kč/ha	939	2 519	837	40 677	35 424	6 846	5 289	1 344	1 442	2 620	2 798	472	2 118	1 502
Ovce a kozy	Kč/ha	9	14	46	884	614	417	21	797	2 430	213	153	90	334	2 450
Drůbeží maso	Kč/ha	105	-20	-17	16 267	7 168	572	1 165	913	857	460	-40	462	145	1 143
Slepičí vejce	Kč/ha	331	556	346	24 354	11 501	1 095	899	2	519	539	242	393	362	892
Ovčí a kozí mléko	Kč/ha	1	78	13	12 938	2 615	499	7	499	3 095	14	0	170	136	15
Ostatní zvířata a produkty	Kč/ha	163	1 261	87	2 125	5 276	552	223	257	1 332	195	141	48	1 620	543
Ostatní hrubá produkce ³⁾	Kč/ha	374	3 044	896	874	37 134	10 769	543	1 555	87	2 521	5 431	2 912	4 288	1 874
Vlastní spotřeba	Kč/ha	224	110	354	4 203	20	1 040	516	401	1 854	84	5	101	2 140	14
Vnitropodniková spotřeba	Kč/ha	2 377	2 736	2 460	4 739	1 469	2 112	3 846	1 528	3 166	1 738	5 221	3 199	13 833	2 850
Podnikové náklady															
Celkové náklady	Kč/ha	15 400	53 739	15 826	260 142	287 984	45 544	29 790	21 782	22 524	49 295	42 276	29 091	60 007	33 789
Mezispotřeba celkem	Kč/ha	10 336	31 388	11 362	220 725	188 199	29 511	21 654	14 975	16 736	32 437	30 038	17 724	40 741	24 485
Přímé náklady celkem	Kč/ha	6 856	17 695	6 935	167 137	109 165	13 202	14 313	10 404	11 256	14 539	17 227	9 839	25 684	16 114
Osiva a sadba	Kč/ha	663	1 440	704	12 290	23 407	1 382	1 416	1 023	1 465	1 369	1 260	1 189	1 077	1 158
Vlastní osiva a sadba	Kč/ha	319	60	348	959	1 014	54	369	200	202	233	2	118	0	115
Hnojiva nakupovaná	Kč/ha	1 780	2 232	1 439	6 103	4 388	1 193	2 877	1 383	1 552	2 468	2 020	1 259	1 882	2 282
Prostředky ochrany rostlin	Kč/ha	743	1 365	580	5 341	5 394	964	1 366	1 019	867	746	829	1 334	1 452	1 319
Ostatní přímé náklady RV	Kč/ha	269	604	503	10 823	13 122	364	633	1 139	430	1 643	1 269	541	1 452	894
Krmiva pro skot celkem	Kč/ha	2 329	7 450	2 580	63 310	16 573	3 421	2 354	3 705	4 271	4 237	8 124	3 602	15 502	6 248
Vlastní krmiva pro skot	Kč/ha	1 850	2 472	1 865	3 752	361	1 048	1 407	1 316	2 509	842	4 553	2 709	12 481	2 671
Krmiva pro prasata a drůbež celkem	Kč/ha	836	1 747	738	61 881	33 937	4 007	4 968	1 327	1 327	2 413	1 982	1 301	2 553	2 108
Vlastní krmiva pro prasata a drůbež	Kč/ha	208	220	192	28	94	855	2 014	12	455	663	666	371	1 354	65
Ostatní přímé náklady ŽV	Kč/ha	236	2 844	376	7 381	12 303	1 811	697	791	1 345	1 664	1 745	612	1 612	2 104
Náklady na lesní výrobu	Kč/ha	0	14	15	0	42	58	3	16	0	0	0	1	153	0
Režijní náklady celkem	Kč/ha	3 480	13 693	4 427	53 597	79 034	16 310	7 340	4 571	5 481	17 898	12 812	7 885	15 057	8 372
Náklady budov a strojů	Kč/ha	795	4 522	1 033	16 324	16 331	4 805	1 959	1 145	1 156	4 921	3 518	1 373	7 045	2 495

P2/02 Oficiální výsledky šetření FADN zemí EU za rok 2010 - Standardní výstup přepočtený na 1 ha - pokračování 4

	MJ	EU-27	BEL	BLG	CYP	CZE	DAN	DEU	ELL	ESP	EST	FRA	HUN	IRE	ITA
Energie	Kč/ha	3 431	6 904	2 321	9 161	3 799	4 132	5 381	4 728	1 836	1 741	2 267	3 404	1 577	5 372
Služby	Kč/ha	2 080	5 575	609	1 185	1 331	4 122	3 064	2 567	1 074	732	3 148	1 316	1 773	1 453
Ostatní přímé náklady	Kč/ha	3 196	2 397	1 466	2 791	2 676	4 566	4 851	1 342	1 722	713	6 082	1 847	1 409	3 574
Odpisy	Kč/ha	6 570	15 371	2 866	7 585	3 653	10 757	8 191	9 361	2 365	2 367	8 646	2 981	4 118	10 658
Externí faktory celkem	Kč/ha	7 413	13 965	5 619	12 114	8 569	31 759	11 207	7 040	4 805	2 885	8 539	4 961	2 497	9 702
Vyplacené mzdy	Kč/ha	3 959	4 388	2 718	9 493	6 798	9 693	5 511	3 989	3 470	2 157	3 458	3 019	776	7 596
Vyplacené pachtovné	Kč/ha	2 103	4 708	2 296	2 298	1 274	4 317	3 953	2 934	1 118	267	3 575	1 320	1 113	1 968
Nákladové úroky	Kč/ha	1 350	4 869	604	319	497	17 748	1 743	117	218	462	1 506	622	607	138
Podpory															
Celkové provozní podpory	Kč/ha	8 786	13 559	4 704	11 454	8 673	9 747	10 774	20 432	7 210	4 887	9 064	6 958	11 062	9 835
Celkové podpory na plodiny	Kč/ha	287	6	55	0	17	98	95	1 521	895	0	191	221	0	690
Ostatní podpory na plodiny⁴⁾	Kč/ha	259	6	55	0	17	95	95	1 521	883	0	158	221	0	475
Celkové podpory na zvířata	Kč/ha	441	1 980	170	2 301	343	226	179	56	484	117	740	259	246	138
Podpory na produkci mléka	Kč/ha	74	0	52	396	234	-37	-1	12	18	39	26	98	53	53
Podpory na ostatní skot⁵⁾	Kč/ha	245	1 967	4	0	106	260	0	21	371	60	606	85	192	59
Podpory na ovce a kozy	Kč/ha	51	0	17	1 897	3	3	0	3	13	18	25	55	0	0
Podpory na ostatní zvířata⁶⁾	Kč/ha	72	13	96	8	0	0	181	21	81	0	84	21	0	26
Ostatní provozní podpory	Kč/ha	612	829	1 320	1 394	1 365	142	14	586	105	975	587	533	10	276
Environmentální podpory⁷⁾	Kč/ha	831	1 017	41	1 622	1 246	321	961	780	287	1 370	358	1 139	1 773	767
Podpory na LFA	Kč/ha	552	262	39	1 023	819	11	446	1 419	233	262	483	69	1 118	388
Ostatní platby na rozvoj venkova⁸⁾	Kč/ha	142	102	815	22	15	40	8	580	83	243	6	80	290	138
Podpory na mezis potřebu⁹⁾	Kč/ha	157	0	107	0	708	0	660	9	66	0	21	447	0	0
Podpory na externí faktory¹⁰⁾	Kč/ha	40	1 035	3	0	116	444	122	0	3	2	0	12	0	0
Oddělené platby (SPS, SAPS)	Kč/ha	5 723	8 328	2 153	5 089	4 044	8 464	8 290	15 484	5 046	1 918	6 677	4 197	7 624	7 441
Jednotná platba na farmu (SPS)	Kč/ha	4 890	8 328	0	0	0	8 464	8 290	15 484	5 046	0	6 677	0	7 624	7 441
Jednotná platba na plochu (SAPS)	Kč/ha	833	0	2 153	5 089	4 044	0	0	0	0	1 918	0	4 197	0	0
Bilance podpor a daní															
Bilance provozních podpor a daní	Kč/ha	8 515	13 125	4 574	11 283	8 416	8 286	11 061	20 859	7 693	4 845	8 441	6 506	10 748	8 437
Celkové provozní podpory	Kč/ha	8 786	13 559	4 704	11 454	8 673	9 747	10 774	20 432	7 210	4 887	9 064	6 958	11 062	9 835
Bilance DPH kromě DPH z investic	Kč/ha	263	654	0	3	0	0	911	607	748	16	0	-226	-214	571
Daně	Kč/ha	533	1 088	129	173	258	1 460	624	179	265	58	622	225	100	1 970
Bilance investičních podpor a daní	Kč/ha	133	326	43	1 779	498	42	-616	64	-32	606	386	277	-77	249
Podpory investiční celkem	Kč/ha	348	1 436	43	1 779	498	42	145	85	149	622	373	340	377	369
Platby na ukončení prod. mléka	Kč/ha	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	13	0	0	0
DPH z investic	Kč/ha	217	1 109	0	0	0	0	761	21	181	16	0	64	454	120

P2/02 Oficiální výsledky šetření FADN zemí EU za rok 2010 - Standardní výstup přepočtený na 1 ha - pokračování 5

	MJ	LTU	LUX	LVA	MLT	NED	OST	POL	POR	ROU	SUO	SVE	SVK	SVN	UKI
Energie	Kč/ha	1 759	3 173	2 236	28 895	28 041	3 209	3 501	2 030	2 000	5 376	4 025	2 724	5 287	2 120
Služby	Kč/ha	86	2 325	366	3 075	13 143	2 850	906	671	1 890	2 872	2 181	1 234	1 184	1 624
Ostatní přímé náklady	Kč/ha	840	3 673	791	5 294	21 519	5 446	975	724	437	4 728	3 087	2 554	1 539	2 133
Odpisy	Kč/ha	3 258	15 845	2 520	20 875	38 384	12 213	5 572	3 617	2 870	10 993	5 530	4 643	16 933	4 259
Externí faktory celkem	Kč/ha	1 805	6 507	1 945	18 543	61 402	3 819	2 567	3 190	2 918	5 865	6 708	6 724	2 336	5 045
Vyplacené mzdy	Kč/ha	1 051	2 010	1 319	14 434	29 562	1 083	1 785	2 399	1 708	2 614	2 551	5 345	1 254	3 050
Vyplacené pachtovné	Kč/ha	496	2 721	203	1 589	9 152	1 532	374	685	1 028	1 848	2 481	931	779	1 353
Nákladové úroky	Kč/ha	258	1 775	423	2 520	22 688	1 204	408	106	182	1 402	1 676	448	302	642
Podpory															
Celkové provozní podpory	Kč/ha	4 698	13 697	5 072	35 261	14 263	14 962	7 874	6 907	4 061	23 254	9 510	7 562	17 838	6 903
Celkové podpory na plodiny	Kč/ha	25	0	28	5 886	365	295	32	639	10	1 317	50	0	13	0
Ostatní podpory na plodiny ⁴⁾	Kč/ha	25	0	28	5 886	322	295	17	486	10	1 317	48	0	13	0
Celkové podpory na zvířata	Kč/ha	111	-157	447	4 852	152	805	41	1 454	591	4 804	658	281	1 214	3
Podpory na produkci mléka	Kč/ha	0	-172	167	1 025	-75	204	41	283	3	2 634	1	130	181	0
Podpory na ostatní skot ⁵⁾	Kč/ha	106	0	197	0	0	598	0	841	3	1 435	358	87	1 033	0
Podpory na ovce a kozy	Kč/ha	1	0	12	0	0	0	0	253	527	118	0	58	0	0
Podpory na ostatní zvířata ⁶⁾	Kč/ha	3	15	71	3 827	227	2	0	78	61	617	299	6	0	3
Ostatní provozní podpory	Kč/ha	820	897	1 249	2 087	1 196	72	2 369	115	1 243	764	35	1 068	1 201	127
Environmentální podpory ⁷⁾	Kč/ha	68	2 607	775	3 178	1 572	5 029	629	590	38	4 456	2 359	946	3 666	1 094
Podpory na LFA	Kč/ha	596	3 028	621	8 369	0	2 113	591	1 035	41	6 038	755	1 670	2 589	258
Ostatní platby na rozvoj venkova ⁸⁾	Kč/ha	572	16	101	0	175	48	426	34	51	403	194	2	1 388	70
Podpory na mezispotřebu ⁹⁾	Kč/ha	3	324	415	0	68	612	227	0	72	0	0	38	520	2
Podpory na externí faktory ¹⁰⁾	Kč/ha	13	80	20	0	34	188	0	0	0	0	125	0	0	1
Oddělené platby (SPS, SAPS)	Kč/ha	2 489	6 902	1 416	10 889	10 701	5 800	3 559	3 040	2 013	5 472	5 335	3 556	7 248	5 348
Jednotná platba na farmu (SPS)	Kč/ha	0	6 902	0	10 889	10 701	5 800	0	3 040	0	5 472	5 335	0	7 248	5 348
Jednotná platba na plochu (SAPS)	Kč/ha	2 489	0	1 416	0	0	0	3 559	0	2 013	0	0	3 556	0	0
Bilance podpor a daní															
Bilance provozních podpor a daní	Kč/ha	4 505	16 029	4 893	35 073	11 679	16 398	7 497	6 614	3 670	23 089	9 481	7 244	16 905	6 777
Celkové provozní podpory	Kč/ha	4 698	13 697	5 072	35 261	14 263	14 962	7 874	6 907	4 061	23 254	9 510	7 562	17 838	6 903
Bilance DPH kromě DPH z investic	Kč/ha	-136	2 698	-46	0	45	1 958	-50	-190	-5	0	0	0	-760	0
Daně	Kč/ha	57	366	133	188	2 628	522	327	104	386	165	29	318	172	125
Bilance investičních podpor a daní	Kč/ha	2 187	967	516	17 283	-410	-419	66	555	13	462	0	707	2 644	218
Podpory investiční celkem	Kč/ha	2 223	4 181	516	17 283	281	1 606	349	621	13	462	0	707	3 986	218
Platby na ukončení prod. mléka	Kč/ha	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
DPH z investic	Kč/ha	37	3 214	0	0	690	2 024	283	66	0	0	0	0	1 341	0

P2/02 Oficiální výsledky šetření FADN zemí EU za rok 2010 - Standardní výstup přepočtený na 1 ha - pokračování 6

	MJ	EU-27	BEL	BLG	CYP	CZE	DAN	DEU	ELL	ESP	EST	FRA	HUN	IRE	ITA
Podnikový důchod															
Celková hrubá zem. produkce	Kč/ha	47 933	120 781	22 771	99 034	29 712	101 111	62 159	66 816	32 646	15 350	50 443	26 815	25 283	79 946
Mezis potřebu celkem	Kč/ha	28 548	70 696	12 807	55 927	23 900	64 453	43 100	30 250	17 840	11 712	29 825	18 765	19 484	32 066
Bilance provozních podpor a daní	Kč/ha	8 515	13 125	4 574	11 283	8 416	8 286	11 061	20 859	7 693	4 845	8 441	6 506	10 748	8 437
Hrubá přidaná hodnota	Kč/ha	27 900	63 210	14 538	54 390	14 227	44 944	30 119	57 429	22 499	8 482	29 059	14 556	16 547	56 317
Odpisy	Kč/ha	6 570	15 371	2 866	7 585	3 653	10 757	8 191	9 361	2 365	2 367	8 646	2 981	4 118	10 658
Čistá přidaná hodnota	Kč/ha	21 331	47 839	11 672	46 805	10 574	34 187	21 928	48 067	20 133	6 115	20 414	11 575	12 429	45 661
Externí faktory celkem	Kč/ha	7 413	13 965	5 619	12 114	8 569	31 759	11 207	7 040	4 805	2 885	8 539	4 961	2 497	9 702
Bilance investičních podpor a daní	Kč/ha	133	326	43	1 779	498	42	-616	64	-32	606	386	277	-77	249
Důchod ze zemědělské činnosti	Kč/ha	14 051	34 200	6 097	36 470	2 502	2 470	10 105	41 095	15 296	3 835	12 261	6 890	9 856	36 205
Čistá přidaná hodnota / AWU	Kč	433 614	1 084 654	157 961	293 839	359 351	1 883 006	836 394	269 861	547 512	358 415	877 319	370 379	492 397	568 405
Důchod ze zeměděl. činnosti / FWU	Kč	367 242	987 500	85 367	321 309	320 600	279 599	658 325	260 957	559 957	318 197	728 971	397 013	413 758	595 925
Aktiva, pasiva															
Aktiva celkem	Kč/ha	235 948	306 051	78 399	703 910	88 853	707 323	234 520	273 951	227 846	40 067	118 085	72 789	459 752	549 207
Stálá aktiva celkem	Kč/ha	191 620	263 844	62 825	622 505	67 099	611 842	199 014	260 293	151 965	30 676	70 258	47 442	436 011	461 993
Orná půda, trvalé kultury a kvóty	Kč/ha	128 824	121 995	43 894	526 526	9 628	457 135	134 690	182 872	123 632	7 577	19 192	20 002	374 098	345 433
Stavby	Kč/ha	31 901	75 905	6 139	36 338	31 055	96 292	27 018	21 402	14 671	9 913	19 477	12 330	32 446	68 130
Stroje a zařízení	Kč/ha	23 126	35 873	10 456	34 389	22 249	48 493	28 372	43 328	7 858	10 580	20 563	13 040	16 276	41 255
Základní stádo a tažná zvířata	Kč/ha	7 769	30 070	2 335	25 253	4 167	9 922	8 934	12 694	5 805	2 605	11 026	2 070	13 191	7 176
Oběžná aktiva celkem	Kč/ha	44 328	42 207	15 574	81 405	21 753	95 481	35 506	13 658	75 881	9 391	47 827	25 347	23 740	87 213
Ostatní hospodářská zvířata	Kč/ha	5 984	24 853	1 656	9 931	3 418	19 967	8 278	4 373	2 783	1 576	6 733	1 617	12 680	6 382
Zásoby zemědělských výrobků	Kč/ha	6 200	5 358	2 731	27	2 960	13 848	1 814	2 380	1 002	2 585	14 415	3 832	2 039	8 109
Ostatní oběžná aktiva	Kč/ha	32 144	11 996	11 186	71 447	15 375	61 666	25 414	6 902	72 095	5 230	26 679	19 897	9 022	72 722
Cizí zdroje	Kč/ha	35 443	92 864	8 653	13 980	20 594	393 048	45 407	1 794	5 547	12 245	46 939	14 018	11 644	4 169
Dlouhodobé a střednědobé závazky	Kč/ha	27 670	92 601	4 755	13 595	12 682	374 084	31 139	1 108	4 913	7 165	30 986	5 829	9 988	3 983
Krátkodobé závazky	Kč/ha	7 773	263	3 898	388	7 912	18 964	14 269	683	634	5 080	15 954	8 189	1 656	186
Vlastní kapitál	Kč/ha	200 505	213 188	69 746	689 930	68 258	314 275	189 112	272 160	222 298	27 823	71 146	58 771	448 108	545 038
Změny ve vlastním kapitálu	Kč/ha	4 926	3 000	2 382	-2 153	1 244	-17 871	2 398	-8 125	-2 469	1 457	3 661	4 695	-12 145	25 838
Průměrná hodnota kapitálu celkem	Kč/ha	110 013	186 129	35 602	199 184	80 162	251 256	99 519	137 487	112 636	32 078	100 238	54 321	89 170	205 627
Hrubé investice	Kč/ha	6 288	21 691	3 995	2 752	3 893	13 501	10 802	1 999	1 609	3 432	7 140	2 388	1 601	3 798
Netto investice	Kč/ha	-282	6 320	1 129	-4 833	239	2 744	2 610	-7 362	-757	1 065	-1 505	-592	-2 517	-6 860

P2/02 Oficiální výsledky šetření FADN zemí EU za rok 2010 - Standardní výstup přepočtený na 1 ha - pokračování 7

	MJ	LTU	LUX	LVA	MLT	NED	OST	POL	POR	ROU	SUO	SVE	SVK	SVN	UKI
Podnikový důchod															
Celková hrubá zem. produkce	Kč/ha	16 881	45 473	14 171	298 684	320 369	48 620	35 985	27 654	32 225	36 739	37 191	18 914	54 637	35 182
Mezispotřeba celkem	Kč/ha	10 336	31 388	11 362	220 725	188 199	29 511	21 654	14 975	16 736	32 437	30 038	17 724	40 741	24 485
Bilance provozních podpor a daní	Kč/ha	4 505	16 029	4 893	35 073	11 679	16 398	7 497	6 614	3 670	23 089	9 481	7 244	16 905	6 777
Hrubá přidaná hodnota	Kč/ha	11 051	30 115	7 702	113 023	143 850	35 505	21 830	19 293	19 158	27 390	16 634	8 434	30 802	17 474
Odpisy	Kč/ha	3 258	15 845	2 520	20 875	38 384	12 213	5 572	3 617	2 870	10 993	5 530	4 643	16 933	4 259
Čistá přidaná hodnota	Kč/ha	7 792	14 270	5 182	92 149	105 466	23 292	16 258	15 676	16 289	16 397	11 104	3 791	13 871	13 215
Externí faktory celkem	Kč/ha	1 805	6 507	1 945	18 543	61 402	3 819	2 567	3 190	2 918	5 865	6 708	6 724	2 336	5 045
Bilance investičních podpor a daní	Kč/ha	2 187	967	516	17 283	-410	-419	66	555	13	462	0	707	2 644	218
Důchod ze zemědělské činnosti	Kč/ha	8 174	8 730	3 754	90 889	43 654	19 055	13 758	13 040	13 384	10 995	4 396	-2 226	14 180	8 388
Čistá přidaná hodnota / AWU	Kč	205 032	688 526	180 877	173 896	1 334 912	519 967	177 715	242 847	118 679	699 453	774 373	147 767	93 208	997 643
Důchod ze zeměděl. činnosti / FWU	Kč	261 337	502 337	181 231	191 829	1 053 770	453 216	165 119	247 020	97 154	576 550	393 776	121 487	99 785	1 043 905
Aktiva, pasiva															
Aktiva celkem	Kč/ha	57 025	329 721	37 885	1 795 539	1 616 586	322 873	200 697	102 813	85 173	182 068	183 247	41 848	453 508	224 888
Stálá aktiva celkem	Kč/ha	38 883	272 343	24 560	1 661 500	1 400 526	253 901	178 018	82 439	65 040	150 693	143 099	20 579	425 664	200 037
Orná půda, trvalé kultury a kvóty	Kč/ha	10 090	135 890	8 918	866 688	1 048 318	69 061	100 469	51 221	18 061	75 388	77 481	2 598	215 454	166 514
Stavby	Kč/ha	6 347	65 429	5 197	518 582	203 265	128 008	45 299	11 494	30 378	39 170	33 245	9 122	133 851	9 161
Stroje a zařízení	Kč/ha	20 101	58 345	8 353	224 618	119 827	50 542	28 088	13 743	10 616	31 973	25 970	7 089	64 851	15 827
Základní stádo a tažná zvířata	Kč/ha	2 345	12 679	2 091	51 613	29 116	6 289	4 163	5 980	5 982	4 162	6 403	1 771	11 506	8 535
Oběžná aktiva celkem	Kč/ha	18 141	57 378	13 325	134 039	216 060	68 972	22 679	20 373	20 135	31 375	40 148	21 269	27 845	24 851
Ostatní hospodářská zvířata	Kč/ha	1 484	13 692	1 155	57 706	23 061	7 913	4 287	2 842	3 777	3 974	5 190	1 810	8 491	6 491
Zásoby zemědělských výrobků	Kč/ha	3 196	3 320	2 148	0	38 786	5 176	8 481	3 618	2 417	5 843	5 337	2 785	18 589	3 852
Ostatní oběžná aktiva	Kč/ha	13 462	40 365	10 022	76 333	154 213	55 882	9 911	13 913	13 939	21 557	29 621	16 674	764	14 508
Cizí zdroje	Kč/ha	7 181	62 991	11 328	65 031	572 705	33 013	12 316	3 112	1 933	52 076	56 814	6 328	8 546	22 251
Dlouhodobé a střednědobé závazky	Kč/ha	3 577	54 781	7 727	45 266	506 403	24 573	8 673	1 444	1 159	49 151	48 346	2 686	7 822	12 326
Krátkodobé závazky	Kč/ha	3 603	8 210	3 600	19 765	66 302	8 441	3 643	1 668	772	2 925	8 468	3 641	724	9 925
Vlastní kapitál	Kč/ha	49 845	266 730	26 557	1 730 508	1 043 881	289 859	188 381	99 701	83 242	129 992	126 433	35 521	444 962	202 637
Změny ve vlastním kapitálu	Kč/ha	3 910	2 376	1 278	36 606	99 734	2 713	2 827	2 755	6 425	8 931	8 538	-42 566	-2 008	12 511
Průměrná hodnota kapitálu celkem	Kč/ha	45 402	192 436	28 727	947 412	560 242	254 126	102 622	59 905	66 805	114 307	102 349	61 412	248 293	56 925
Hrubé investice	Kč/ha	5 911	24 023	2 028	61 345	47 592	15 508	5 052	4 019	1 453	12 119	10 646	3 434	18 093	6 713
Netto investice	Kč/ha	2 652	8 178	-492	40 470	9 208	3 295	-518	401	-1 417	1 125	5 116	-1 209	1 160	2 454

1) V položce nejsou zahrnuty krmné plodiny na o. p.

2) V položce jsou zahrnuty krmné plodiny na o. p.

3) Příjmy z lesní výroby, zemědělských služeb, agroturistiky, ostatní příjmy.

4) Podpora polních plodin, podpora zahradnictví a trvalých kultur.

5) Podpora chovu skotu mimo dojnice.

6) Podpora ostatních zvířat (např. včelařství).

7) Agroenvironmentální opatření, Natura 2000 na zemědělské půdě.

8) Podpora pomoci zemědělcům přizpůsobit se normám SZP, podpora poradenství a vzdělávání, podpora zlepšení kvality zemědělských produktů, školení a podpora zalesňování z. p. a ekologické stability lesů.

9) Podpora na mezispotřebu (např. zelená nafta, podpora pojištění).

10) Dotace na mzdy, pachtovné a dotace úroků z úvěrů.

Pramen: EK - Generální ředitelství pro zemědělství a rozvoj venkova (DG AGRI)

Zpracoval: J. Hanibal a kolektiv (ÚZEI)

P3 TABULKOVÁ PŘÍLOHA

1.1/01	-	Podíl zemědělství, lesnictví, rybolovu a potravinářského průmyslu na hrubé přidané hodnotě v základních cenách
1.3/01	-	Daňové zatížení podnikatelů v resortu zemědělství
2.1/01	-	Předmět, kritéria a výše podpor v rámci programu PRV
4.1/01	-	Aplikace průmyslových hnojiv
5.3/01	-	Vývoj podílu vydání za potraviny, nápoje a tabák na celkových vydáních domácností v zemích EU
5.3/02	-	Podíl jednotlivých druhů vydání na spotřebních vydáních průměrné zpravodajské domácnosti
5.4/01	-	Meziroční indexy spotřebitelských cen potravinářského zboží
6.1/01	-	Velikostní struktura podniků obhospodařujících zemědělskou půdu, stav koncem roku 2012
6.1/02	-	Vývoj podnikatelské struktury zemědělství v období 2000-2012
6.4/01	-	Pojištění hospodářských zvířat a plodin
6.7/01	-	Průměrné hrubé měsíční mzdy podle CZ-NACE úhrnem na přepočtené počty zaměstnanců
8.1/01	-	Produkční plochy, hektarové výnosy a výroba hlavních komodit rostlinné výroby
8.2/01	-	Stavy hospodářských zvířat
8.2/02	-	Výroba a užitkovost v odvětví živočišné výroby
8.2/03	-	Porážky hospodářských zvířat
9.2/01	-	Vývoj celkového a agrárního zahraničního obchodu ČR
9.2/02	-	Vývoj teritoriální skladby agrárního zahraničního obchodu ČR
9.2/03	-	Vývoj komoditní skladby agrárního vývozu
9.2/04	-	Vývoj komoditní skladby agrárního dovozu
9.2/05	-	Vývoj komoditní skladby bilance agrárního zahraničního obchodu ČR
9.2/06	-	Vývoj agrárního zahraničního obchodu ČR s jednotlivými členskými zeměmi EU 15
9.2/07	-	Vývoj agrárního zahraničního obchodu ČR s jednotlivými NČZ
10.1/01	-	SZÚ – Celková produkce – rostlinná výroba v základních cenách
10.1/02	-	SZÚ – Celková produkce – živočišná produkce a ostatní zemědělské činnosti v základních cenách
10.1/03	-	SZÚ – Důchod ze zemědělské činnosti v základních cenách
10.1/04	-	SZÚ – Kapitálový účet v základních cenách
10.2/01	-	Výsledky hospodaření podniků podle právní formy
10.2/02	-	Výsledky hospodaření podniků podle LFA

10.2/03	-	Výsledky hospodaření podniků podle výrobního zaměření
10.2/04	-	Výsledky hospodaření podniků podle třídy ekonomické velikosti
10.2/05	-	Přehled směrů investic v rámci podopatření PRV I.1.1 Modernizace zemědělských podniků v letech 2008-2012
11/01	-	Rekapitulace výdajů do agrokomplexu ČR podle hlavních směrů podpor

1.1/01 - Podíl zemědělství¹⁾, lesnictví²⁾, rybolovu³⁾ a potravinářského průmyslu⁴⁾ na hrubé přidané hodnotě v základních cenách (%)

Rok	Zemědělství	Lesnictví	Rybolov	Potravinářský průmysl
Běžné ceny				
2006	1,63	0,80	0,018	2,73
2007	1,66	0,71	0,014	2,45
2008	1,66	0,63	0,012	2,38
2009	1,38	0,52	0,015	2,73
2010	1,05	0,59	0,015	2,43
2011	1,41	0,72	0,020	2,38
2012	1,32	0,73	0,019	2,29
Stálé ceny roku 2005				
2006	1,47	0,74	0,022	2,95
2007	1,02	0,62	0,016	2,52
2008	1,02	0,69	0,015	2,38
2009	1,51	0,64	0,018	2,34
2010	0,95	0,59	0,020	2,30
2011	0,82	0,61	0,025	2,30
2012	0,67	0,59	0,023	2,11

1) CZ-NACE 01 Rostlinná a živočišná výroba, myslivost a související činnosti.

2) CZ-NACE 02 Lesnictví a těžba dřeva.

3) CZ-NACE 03 Rybolov a akvakultura.

4) CZ-NACE 10+11+12 Výroba potravinářských výrobků, nápojů a tabákových výrobků.

Pramen: ČSÚ - údaje čtvrtletních národních účtů; revidované údaje

Zpracoval: V. Vilhelm (ÚZEI)

1.2/01 - Riziko ohrožení suchem v roce 2012 dle okresů (ha)

Správní území		Riziko ohrožení suchem						
kraj	název okresu	bez ohrožení	velmi nízké	nízké	mírné	středně vysoké	vysoké	mimořádné
HK	Hradec Králové				3 975	74 675	9 225	
HK	Náchod	237	267	8 375	11 475	83	65	
HK	Rychnov n. K.	3 465	855	18 625	3 875	6 975		
HK	Trutnov	49	11 475	25 375	21 925	975	5 975	
HK	Jičín			22	25 275	69	35	
JČ	České Budějovice	51	3 815	75 225	43 875	125		
JČ	Český Krumlov	845	7 325	715				
JČ	Jindřichův Hradec		245	133	295	2 125	1 145	
JČ	Písek			5 325	146	38		
JČ	Prachatice	16 775	1 895	118	75			
JČ	Strakonice	245	1 175	24 125	5 235	127		
JČ	Tábor			2 415	129	5 575		
JM	Blansko				11	78 375	4 875	
JM	Brno-město					375	12 175	145
JM	Brno-venkov				175	19 825	43 175	477
JM	Břeclav						34	113 775
JM	Hodonín	375	1 475	445	775	1 195	3 875	517
JM	Vyškov			2	5 525	4 785	26 275	8 675
JM	Znojmo					375	348	1 286
KV	Karlovy Vary	1 725	14	24 375	7 885	31 875	225	
KV	Cheb	225	1 665	499	275	635		
KV	Sokolov	6 625	12 125	3 975	16 675			
LB	Česká Lípa	245	1 325	5 125	46 675	5		
LB	Jablonec n. N.	333	3 675	315	125			
LB	Liberec	5 915	22 875	7 675	255	125		
LB	Semily	185	5 625	165	253	4 375		
MS	Bruntál	539	3 725	662	855			
MS	Frydek-Místek	12	5 825	1 325				
MS	Karviná	17	1 155	6 225	25			
MS	Nový Jičín	237	2 475	4 545	2 225			
MS	Opava		4 575	75 875	338			
MS	Ostrava-město	125	15	1 145				
OLC	Jeseník	71 725						
OLC	Olomouc	475	2 675	291	4 875	646	7 475	
OLC	Prostějov				197	46 175	11 175	
OLC	Přerov		8 475	23 725	146	1 645	2 575	
OLC	Šumperk	491	11 975	163	3 835	159		
PB	Chrudim			34 575	6 275	625		
PB	Pardubice				34 925	541		
PB	Svitavy			675	123	7 275		
PB	Ústí n. O.	152	155	25 625	75 175	25		
PLZ	Domažlice	2 275	985	37 125	5 425	14 375		
PLZ	Klatovy	7 945	343	498	3 425			
PLZ	Plzeň-jih		5	29	5 575	31 775		
PLZ	Plzeň-město			175	1 115	12		
PLZ	Plzeň-sever				28 525	138		
PLZ	Rokycany				43 225	14 275		
PLZ	Tachov	25	8 525	465	56 325	26 875		
SČ	Benešov			51	94 475	515		
SČ	Beroun				425	3 935	2 245	
SČ	Kladno						651	455
SČ	Kolín				51 425	32 875		
SČ	Kutná Hora			25	5 175	379	65	
SČ	Mělník			475	9 425	42	285	
SČ	Mladá Boleslav		25	485	26	7 155	3 525	
SČ	Nymburk				315	844		
SČ	Praha				275	154	2 325	78
SČ	Praha-východ			15	29	1 575	136	175
SČ	Praha-západ				4 575	28 625	153	1 125
SČ	Příbram			385	19 975	49 325		
SČ	Rakovník					4 115	51 875	
ÚL	Děčín	35	4	68 175	1 785			
ÚL	Litoměřice				7 375	365	675	
ÚL	Louny					155	8 435	1 245
ÚL	Most		925	54	45	57	1 785	425
ÚL	Teplice		25	575	93	12 775	194	
ÚL	Ústí n. L.			375	1 175	22 975	5 575	
ÚL	Chomutov	7 175	1 895	8 475	88	13 675	29 725	66
VYS	Havlíčkův Brod			36 925	84 925	4 875		
VYS	Jihlava			2	59 475	51	575	
VYS	Pelhřimov			675	6 885			
VYS	Třebíč				75	4 875	841	185
VYS	Žďár n. S.			172	9 225	598		
ZL	Vsetín	135	17	2 675				
ZL	Kroměříž	175	465	7 625	14 925	19 725	191	3 375
ZL	Uherské Hradiště	1 135	1 675	15	2 155	215	1 275	925
ZL	Zlín	426	21 725	18 225	12	535	47	55

Pramen: ČHMÚ, VÚMOP

Zpracoval: UPÚ MZe

1.2/02 - Výnosy obilovin a řepky v oblastech ohrožených suchem v roce 2012

Správní území		Riziko ohrožení suchem	Sklizeň 2012 - průměrný výnos (t/ha) k 3. 9. 2012								
kraj	okres	mimořádné	pšenice ozimá	pšenice jarní	ječmen ozimý	ječmen jarní	žito	oves	tritikále	obiloviny celkem	řepka
SČ	Benešov		4,90	4,50	4,80	3,80	5,30	4,00	5,00	4,63	2,70
SČ	Beroun		3,36	2,85	2,72	3,25	2,20	3,25	3,63	3,25	2,16
SČ	Kladno		4,80	3,82	4,13	4,23	3,52	2,69	3,60	4,56	2,77
SČ	Kolín		5,30	5,34	3,00	5,22	5,50	3,67	3,50	5,17	3,20
SČ	Kutná Hora		5,45	5,99	4,82	5,33	5,00	3,83	4,20	5,34	3,13
SČ	Mělník		5,30	4,30	4,10	4,80	4,10	2,80	4,20	4,96	2,90
SČ	Mladá Boleslav		5,60	4,40	4,80	5,20	4,40	4,80	4,90	5,42	2,80
SČ	Nymburk		5,40	5,09	5,12	4,94	5,07	4,91	5,07	5,25	2,59
SČ	Praha		5,13	3,73	3,65	4,87	4,30	3,51	5,54	4,70	3,02
SČ	Praha-východ		5,13	3,73	3,65	4,87	4,30	3,51	5,54	4,70	3,02
SČ	Praha-západ		5,13	3,73	3,65	4,87	4,30	3,51	5,54	4,70	3,02
SČ	Příbram		4,08	3,65	3,72	4,09	4,85	3,83	3,83	4,03	2,46
SČ	Rakovník		4,76	3,88	3,56	3,73	5,21	2,40	3,87	4,36	2,54
JČ	České Budějovice		5,50	4,80	4,30	4,00	5,00	3,50	5,50	4,96	3,10
JČ	Český Krumlov		5,47	4,00	3,89	4,80	4,80	3,80	5,49	5,00	3,30
JČ	Jindřichův Hradec		4,50	3,50	4,00	4,00	4,50	3,50	4,50	4,07	2,80
JČ	Písek		4,80	4,20	4,23	4,40	5,10	3,70	4,60	4,60	2,66
JČ	Prachovice		4,80	5,00	3,80	4,60	4,90	4,20	5,10	4,64	3,00
JČ	Strakonice		4,43	3,84	3,72	4,25	5,33	3,31	4,78	4,25	2,76
JČ	Tábor		5,00	4,29	4,55	4,02	4,81	3,95	4,95	4,64	2,90
KV	Karlovy Vary		5,01	2,50	2,90	4,01	3,95	3,40	3,80	4,37	2,50
KV	Cheb		4,70	3,20	3,10	3,80	4,20	3,20	3,40	4,24	2,50
KV	Sokolov		4,70	3,20	3,10	3,80	4,20	3,20	3,40	4,24	2,50
PLZ	Domažlice		4,30	3,70	3,50	4,40	5,40	4,60	4,20	4,20	2,70
PLZ	Klatovy		3,80	3,90	3,10	4,30	4,60	4,00	4,30	3,83	2,60
PLZ	Plzeň-jih		4,17	4,42	3,10	5,10	3,96	4,10	4,90	4,26	2,96
PLZ	Plzeň-město		4,17	4,42	3,10	5,10	3,96	4,10	4,90	4,26	2,96
PLZ	Plzeň-sever		4,17	4,42	3,10	5,10	3,96	4,10	4,90	4,26	2,96
PLZ	Rokycany		3,89	3,23	3,36	3,73	5,00	3,60	3,26	3,70	2,50
PLZ	Tachov		3,26	3,34	2,50	3,78	4,40	3,12	4,02	3,32	2,09
LB	Česká Lípa		4,65	4,25	3,87	4,41	4,61	2,79	4,81	4,20	2,80
LB	Jablonec n. N.		5,00	3,80	5,40	3,40	5,20	3,30	4,40	4,36	3,40
LB	Liberec		5,00	3,80	5,40	3,40	5,20	3,30	4,40	4,36	3,40
LB	Semily		5,60	3,90	5,40	4,20	4,10	4,00	4,60	4,50	3,40
ÚL	Děčín		3,30	1,50	4,50	3,80	5,00	3,00	3,10	3,38	2,10
ÚL	Litoměřice		4,14	3,80	4,06	4,32	4,04	3,32	3,19	4,14	2,63
ÚL	Louny		3,95	2,95	2,60	4,02	3,91	3,28	2,69	3,87	2,78
ÚL	Most		3,82	3,49	3,59	4,39	3,73	2,82	4,14	3,89	2,40
ÚL	Teplice		3,82	3,49	3,59	4,39	3,73	2,82	4,14	3,89	2,40
ÚL	Ústí n. L.		3,82	3,49	3,59	4,39	3,73	2,82	4,14	3,89	2,40
ÚL	Chomutov		3,82	3,49	3,59	4,39	3,73	2,82	4,14	3,89	2,40
HK	Hradec Králové		6,72	6,28	5,57	6,21	6,72	3,94	6,00	6,49	3,25
HK	Náchod		5,75	5,15	4,50	5,25	5,16	4,27	5,04	5,40	3,39
HK	Rychnov n. K.		5,04	4,79	4,96	4,92	4,6	3,8	5,00	4,92	2,93
HK	Trutnov		5,30	3,60	5,49	4,16	4,97	3,97	5,20	5,03	3,50
HK	Jičín		6,55	5,35	5,96	5,59	5,08	4,54	5,83	6,21	3,41
PB	Chrudim		5,41	5,49	5,38	5,20	5,00	4,56	4,86	5,32	3,13
PB	Pardubice		4,81	4,98	4,68	4,67	4,91	3,65	4,37	4,75	2,37
PB	Svitavy		5,60	4,60	4,80	4,40	4,70	4,30	5,00	5,05	2,90
PB	Ústí n. O.		5,40	4,40	4,80	4,20	4,30	4,10	4,70	4,84	3,20
JM	Blansko		4,35	4,15	3,80	4,50	4,40	3,60	4,55	4,35	3,20
JM	Brno-město		2,05	1,94	1,75	2,97	7,40	3,76	3,99	2,30	1,77
JM	Brno-venkov		2,05	1,94	1,75	2,97	7,40	3,76	3,99	2,30	1,77
JM	Břeclav		1,86	2,00	1,50	2,20	2,50	2,00	2,00	1,90	1,40
JM	Hodonín		2,60	3,00	2,30	3,00	3,10	2,40	2,70	2,70	1,70
JM	Vyškov		3,60	3,50	2,50	4,20	4,80	3,71	1,50	3,82	2,30
JM	Znojmo		2,53	2,79	2,45	3,45	3,45	2,20	2,80	2,73	2,23
VYS	Havíčkův Brod		5,13	5,24	4,89	5,06	6,18	4,00	6,32	5,13	2,92
VYS	Jihlava		5,70	5,56	4,27	4,96	5,34	4,50	5,07	5,24	3,59
VYS	Pelhřimov		5,80	4,50	4,60	4,60	5,90	4,20	5,80	5,20	3,20
VYS	Třebíč		4,70	4,80	4,20	4,40	3,90	3,90	4,90	4,60	3,10
VYS	Žďár n. S.		5,60	5,10	4,60	4,95	6,10	4,80	5,60	5,30	3,30
OLC	Jeseník		4,87	4,35	4,61	4,82	5,25	3,25	5,1	4,74	3,35
OLC	Olomouc		5,28	5,45	5,87	5,11	4,56	3,01	4,61	5,20	3,34
OLC	Prostějov		4,51	4,01	4,10	4,64	4,98	3,99	3,90	4,54	3,25
OLC	Přerov		4,06	4,40	4,34	4,77	5,24	4,17	3,87	4,39	2,75
OLC	Šumperk		4,87	4,35	4,61	4,82	5,25	3,25	5,1	4,74	3,35
ZL	Vsetín		3,20	1,75	4,50	4,80	4,95	3,35	3,10	3,49	2,40
ZL	Kroměříž		3,89	4,78	2,92	5,31	6,97	4,25	0,00	4,50	2,88
ZL	Uherské Hradiště		3,32	3,79	2,92	4,24	2,73	3,29	2,46	3,44	2,31
ZL	Zlín		3,65	2,95	2,93	4,45	0,00	3,16	3,83	3,64	2,52
MS	Bruntál		4,89	4,11	3,29	4,03	3,53	3,10	3,96	4,40	2,17
MS	Frydek-Místek		5,01	3,60	4,90	4,10	3,93	4,00	4,30	4,59	2,60
MS	Karviná		4,10	4,12	3,10	4,19	3,61	4,04	4,16	4,08	2,13
MS	Nový Jičín		4,60	3,80	4,56	4,70	5,00	4,20	4,50	4,57	3,00
MS	Opava		4,10	4,12	3,10	4,19	3,61	4,04	4,16	4,08	2,13
MS	Ostrava-město		4,10	4,12	3,10	4,19	3,61	4,04	4,16	4,08	2,13

Pramen: AK CR: ČSÚ

Zpracoval: ÚPÚ MZe

1.3/01 - Daňové zatížení podnikatelů v resortu zemědělství (mil. Kč)

Ukazatel	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční index
Daň z příjmu fyzických osob	486	90	444	169	295	174,6
Daň z příjmu právnických osob	1 720	1 318	1 126	2 145	3 480	162,2
Daň z příjmu FO a PO celkem	2 206	1 408	1 570	2 314	3 775	163,1
Daň z nemovitostí	958	1 108	1 225	1 174	1 135	96,7
Daň z přidané hodnoty (nadměrný odpočet ¹⁾)	-3 847	-2 406	-1 971	-2 450	1 274	x
Daň spotřební - vratka daně za zelenou naftu ²⁾	-1 517	-1 559	-1 679	-1 824	-1 816	99,6

1) Odpočet daně převyšoval do roku 2011 daň na výstupu za zdaňovací období.

2) Údaje MZe.

Pramen: MF; MZe

Zpracoval: V. Vilhelm (ÚZEI)

2.1/01 - Kritéria a sazby podpor v rámci programu PRV

Opatření		Kritéria a sazby podpor
číslo	název	
Osa I		
I.1.1	Modernizace zemědělských podniků	- Opatření Modernizace zemědělských podniků a spolupráce při vývoji nových produktů a postupů: částka na jeden projekt je od 100 tis. Kč do 30 mil. Kč, max. výše podpory na jednoho příjemce 90 mil. Kč za období 2007-13. - Bližší informace jsou dostupné na http://eagri.cz/public/w eb/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/opatreni-osy-i/modernizace-zemedelskych-podniku/ .
I.1.2	Investice do lesů	- Lesnická technika: výše podpory do 50 % výdajů, max. výše podpory na jednoho příjemce 30 mil. Kč za období 2007-13. - Technické vybavení provozoven: výše podpory do 50 % výdajů, max. výše podpory na jednoho příjemce 20 mil. Kč za období 2007-13. - Lesnická infrastruktura: výše podpory 100 % výdajů, max. výše podpory na jednoho příjemce 60 mil. Kč za období 2007-13. - Bližší informace jsou dostupné na http://eagri.cz/public/w eb/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/opatreni-osy-i/investice-do-lesu/ .
I.1.3	Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům	- Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům: částka na jeden projekt od 100 tis. Kč do 30 mil. Kč, max. výše podpory na jednoho příjemce 90 mil. Kč za období 2007-13. - Spolupráce při vývoji nových produktů, postupů a technologií v potravinářství: výše podpory min. 200 tis. Kč na jeden projekt, max. výše podpory na jednoho příjemce 90 mil. Kč za období 2007-13. - Bližší informace jsou dostupné na http://eagri.cz/public/w eb/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/opatreni-osy-i/pridavani-hodnoty-zemedelskych-a/ .
I.1.4	Pozemkové úpravy	Podporu lze poskytnout pozemkovým úřadům na: - realizaci plánů společných zařízení na základě schváleného plánu pozemkových úprav; - geodetické projekty: výše podpory je 100 %, max. výše podpory na jednoho příjemce 180 mil. Kč za období 2007-13; - Bližší informace jsou dostupné na http://eagri.cz/public/w eb/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/opatreni-osy-i/uzemkovy-upravy/ .
I.3.1	Další odborné vzdělávání a informační činnost	Konečnými příjemci podpory jsou zemědělci, potravináři a osoby hospodařící v lesích. Výdaje, na které může být poskytnuta podpora, jsou 200 tis. Kč - 1 mil. Kč; max. výše podpory na jednoho předkladatele je 50 mil. Kč pro období 2007-13. - Bližší informace jsou dostupné na http://eagri.cz/public/w eb/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/opatreni-osy-i/dalsi-odborne-vzdelavani-a-informacni/ .
I.3.2	Zahájení činnosti mladých zemědělců	Podporu lze doplňovat podporou z opatření I.3.3. Podmínkou je, že osoba nedosáhla věku 40 let a zemědělskou činnost zahajuje poprvé. Podpora je poskytována ve dvou splátkách - po schválení žádosti a po posouzení realizace podnikatelského záměru. - Bližší informace jsou dostupné na http://eagri.cz/public/w eb/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/opatreni-osy-i/zahajeni-cinnosti-mladych-zemedelcu/ .
I.3.3	Předčasné ukončení zemědělské činnosti	Nabyvatel (osoba přebírající zemědělský podnik) se zaváže min. na 5 let podnikání v zemědělství na zemědělském podniku převedeném od postupitele (zemědělec po dosažení věku 55 let). Podpora má formu roční dotace. - Bližší informace jsou dostupné na http://eagri.cz/public/w eb/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/opatreni-osy-i/predcasne-ukonceni-zemedelske-cinnosti/ .
I.3.4	Využívání poradenských služeb	Podporu lze poskytnout jako příspěvek na nákup poradenských a konzultačních služeb. Max. výše na jednoho příjemce je 315 tis. Kč pro období 2007-13. - Bližší informace jsou dostupné na http://eagri.cz/public/w eb/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/opatreni-osy-i/vyuzivani-poradenskych-sluzeb/ .

Osa II		
II.1.1	Platby za přírodní znevýhodnění poskytované v horských oblastech a platby poskytované v jiných znevýhodněných oblastech (LFA) NV č. 75/2007 Sb.	Platby v méně příznivých oblastech (LFA) - pouze na travní porosty (Kč/ha): - horské oblasti - oblast A - 3 938 (2011), 4 004 (2012); - horské oblasti - oblast B - 3 361 (2011), 3 417 (2012); - ostatní oblasti - oblast A - 2 935 (2011), 2 984 (2012); - ostatní oblasti - oblast B - 2 358 (2011), 2 358 (2012); - specifické oblasti - 2 860 (2011), 2 394 (2012).
II.1.2	Platby v rámci Natura 2000 a Rámcové směrnice pro vodní politiku 2000/60/ES /WFD NV č. 75/2007	Oblasti NATURA 2000 - 2 809 Kč/ha (2011), 2 856 Kč/ha (2012).
II.1.3	Ekologické zemědělství NV č. 79/2007 Sb.	Kompensace podnikům, které hospodaří podle pravidel ekologického zemědělství daných zákonem č. 242/2000 Sb. Výše podpory v Kč/ha: - orná půda - 3 888 (2011), 3 953 (2012); - travní porosty - 1 781 (2011), 1 810 (2012); - travní porosty (všechny pozemky v systému EZ) - 2 232 (2011), 2 269 (2012); - ovocné sady - intenzivní - 21 299 (2011), 21 653 (2012); - ovocné sady - extenzivní - 12 794 (2011), 13 007 (2012); - zelenina a speciální byliny na orné půdě - 14 149 (2011), 14 384 (2012).
II.1.3	Integrovaná produkce NV č. 79/2007 Sb.	Kompensace podnikům, které hospodaří podle pravidel integrovaného zemědělství. Sazby (Kč/ha): ovoce 10 913 (2011), 11 094 (2012), vinná réva 12 719 (2011), 12 931 (2012), zelenina 11 038 (2011), 11 222 (2012).
II.1.3	Ošetřování travních porostů NV č. 79/2007 Sb.	Sazby podpor v Kč/ha: - louky 1 881 (2011), 1 912 (2012); - mezofilní a vlhkomilné louky - hnojené 2 508 (2011), 2 550 (2012); - mezofilní a vlhkomilné louky - nehnojené 2 910 (2011), 2 958 (2012); - mezofilní a vlhkomilné louky - s neposečenými pásy 3 368 (2011), 3 443 (2012); - horské a suchomilné louky - hnojené 3 010 (2011), 3 060 (2012); - horské a suchomilné louky - nehnojené 3 261 (2011), 3 315 (2012); - horské a suchomilné louky - s neposečenými pásy 4 763 (2011), 3 825 (2012); - trvale podmáčené a rašelinné louky 10 462 (2011), 10 636 (2012); - ptačí lokality na TP - hnízdiště bahňáků 5 068 (2011), 5 152 (2012); - ptačí lokality na TP - hnízdiště chřástala polního 4 591 (2011), 4 667 (2012); - pastviny 2 809 (2011), 2 856 (2012); - druhově bohaté pastviny 4 239 (2011), 4 310 (2012); - suché stepní trávníky a vřesoviště 7 727 (2011), 7 855 (2012).
II.1.3	Zatravňování orné půdy NV č. 79/2007 Sb.	Sazby podpor na titul zatravňování orné půdy v Kč/ha: - zatravňování orné půdy - 6 773 (2011), 6 886 (2012); - zatravňování orné půdy podél vodního útvaru - 7 400 (2011), 7 523 (2012); - zatravňování orné půdy regionální směsí - 8 780 (2011), 8 926 (2012); - zatravňování o. p. regionální směsí podél vodního útvaru - 9 382 (2011), 9 538 (2012).
II.1.3	Pěstování meziplodin	Sazba 2 609 Kč/ha (2011), 2 652 Kč/ha (2012) na plochy o. p. oseté meziplodinou.
II.1.3	Biopásy a ochranné zóny	Vytváření biopásů (směs uznaného osiva). Sazba 10 060 (2011), 10 227 (2012) Kč/ha biopásu.
II.2.1	Zalesňování zemědělské půdy	Podpora na založení lesního porostu: rozmezí od 49 021 do 74 285 Kč/ha (2011); od 49 836 do 75 520 Kč/ha (2012). Podpora na péči: 10 963 Kč/ha (2011); 11 145 Kč/ha (2012). Podpora na náhradě: rozmezí od 3 738 do 7 375 (2011); od 3 800 do 7 498 (2012).
II.2.2	Platby v rámci Natura 2000 v lesích	Podpora na zachování hospodářského souboru lesního porostu z předchozího produkčního cyklu (sazba 1 505 Kč/ha 2011, 1 530 Kč/ha 2012).
II.2.3	Lesnicko-environmentální platby	Podpora na zvýšení podílu melioračních a zpevňujících dřevin je v rozmezí od 501 do 2 433 Kč/ha (2011), resp. od 510 Kč/ha do 2 473 Kč/ha (2012).
II.2.4	Obnova lesního potenciálu po kalamitách a podpora společenských funkcí lesů	- Obnova lesního potenciálu po kalamitách a zavádění preventivních opatření - úhrada způsobilých výdajů ve výši 100 %; - Neprodukční investice v lesích - podpora je poskytována podle schváleného projektu.

Osa III		
III.1.1	Diverzifikace činností nezemědělské povahy	Projekt může být realizován v obci do 2 000 obyvatel. Výše příspěvku je rozlišena podle regionů a podle rozdělení na malé a střední podniky od 40 % do 60 %. Minimální výdaje na projekt jsou 50 tis. Kč. - Bližší informace jsou dostupné na http://eagri.cz/public/w eb/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/opatreni-osy-iii/diverzifikace-cinnosti-nezemedelske/ .
III.1.2	Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje	Projekt může být realizován v obci do 2 000 obyvatel. Výše příspěvku je rozlišena podle regionů a maximální výše podpory je od 50 % do 60 %. Minimální výdaje na projekt jsou 50 tis. Kč. - Bližší informace jsou dostupné na http://eagri.cz/public/w eb/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/opatreni-osy-iii/podpora-zakladani-podniku-a-jejich/ .
III.1.3	Podpora cestovního ruchu	Opatření navazuje na opatření 2.2. programu SAPARD a opatření 2.1.5. OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství. Projekt může být realizován v obci do 2 000 obyvatel. Minimální výdaje na projekt jsou 50 tis. Kč. - Bližší informace jsou dostupné na http://eagri.cz/public/w eb/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/opatreni-osy-iii/podpora-cestovniho-ruchu/ .
III.2.1	Obnova a rozvoj vesnic, občanské vybavení a služby	Opatření 2.1.1 a), b) Obnova a rozvoj vesnic: rozlišuje se dvojí vymezení podporovaných území - obce do 500 obyvatel a obce do 2 000 obyvatel. Minimální výdaje na projekt jsou 50 tis. Kč. Opatření 2.1.2. a), b) Občanské vybavení a služby: projekt může být financován v obci do 500 obyvatel. Minimální výdaje na projekt jsou 50 tis. Kč. - Bližší informace jsou dostupné na http://eagri.cz/public/w eb/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/opatreni-osy-iii/obnova-a-rozvoj-vesnic-obcanske-vybaveni/ .
III.2.2	Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova	Projekt může být financován v obci do 500 obyvatel. Minimální výdaje na projekt jsou 50 tis. Kč. Projekt týkající se kulturní památky musí být v souladu s odborným stanoviskem Národního památkového ústavu. - Bližší informace jsou dostupné na http://eagri.cz/public/w eb/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/opatreni-osy-iii/ochrana-a-rozvoj-kulturniho-dedictvi/ .
III.3.1	Vzdělávání a informace	Cílem je posílení lidského potenciálu a zlepšení kvality života ve venkovských oblastech. Minimální výdaje na projekt jsou 50 tis. Kč. - Bližší informace jsou dostupné na http://eagri.cz/public/w eb/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/opatreni-osy-iii/vzdelavani-a-informace/ .
Osa IV		
IV.1.1	Místní akční skupina	Místní akční skupina (celkem 112) musí být vybrána v opatření IV.1.1. - Bližší informace jsou dostupné na http://eagri.cz/public/w eb/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/opatreni-osy-iv/mistni-akcni-skupina/ .
IV.1.2	Realizace místní rozvojové strategie	Projekt musí být realizován na území působnosti příslušné MAS. Podpora je vyplácena přímo konečným příjemcům podpory - předkladatelům projektů. - Bližší informace jsou dostupné na http://eagri.cz/public/w eb/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/opatreni-osy-iv/realizace-mistni-rozvoje-strategie/ .
IV.2.1	Realizace projektů spolupráce	Podpora je poskytována na projekty spolupráce mezi územími na národní úrovni nebo nadnárodní spolupráce s cílem povzbudit spolupráci mezi místními akčními skupinami v rámci členských států a na území třetích zemí. - Bližší informace jsou dostupné na http://eagri.cz/public/w eb/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/opatreni-osy-iv/realizace-projektu-spoluprace/ .
Osa V - Technická pomoc:		
a) Příprava, sledování, hodnocení, informování a kontrola v rámci programu		
b) Struktury potřebné pro provoz sítě		
c) Akční plán		

Framen: SZIF

Zpracoval: M. Svobodová (ÚZEI)

2.1/02 - Kritéria a sazby podpor v rámci programu HRDP

Opatření	Kritéria a sazby podpor
Méně příznivé oblasti a oblasti s environmentálním omezením	Platby pouze na travní porosty: - horské oblasti - oblast A - 4 680 Kč/ha; - horské oblasti - oblast B - 4 014 Kč/ha; - ostatní oblasti - oblast A - 3 490 Kč/ha; - ostatní oblasti - oblast B - 2 820 Kč/ha; - specifické oblasti - 3 420 Kč/ha; - oblasti s ekologickým omezením - 2 800 Kč/ha.
Předčasné ukončení zemědělské činnosti	Umožňuje starším zemědělcům po dosažení věku 55 let ukončit aktivní zemědělskou činnost. Žadatel bude pobírat dávku vypočtenou na základě paušální sazby 75 000 Kč a částky vypočtené na základě počtu převedených hektarů (max. 30 ha) zemědělské půdy násobených sazbou 4 500 Kč.
Zakládání skupin výrobců	Přímá nenávratná dotace na založení skupin výrobců a zajištění jejich fungování v průběhu 5 let. Výše podpory se vypočítává na základě hodnoty roční produkce pocházející od členů seskupení. Výše dotace za příslušný kalendářní rok činí 5 % v prvním kalendářním roce, 5 % ve druhém kalendářním roce, 4 % ve třetím kalendářním roce, 3 % ve čtvrtém kalendářním roce a 2 % v pátém kalendářním roce, a to z finanční hodnoty roční obchodované produkce uvedené na trh. Výše dotace poskytnutá skupině výrobců za příslušný kalendářní rok může činit do 31. 12. 2007 nejvýše částku 100 000 €, od 1. 1. 2008 je nejvyšší částka 11 220 €.
Lesnictví	a) Dotace na zalesnění zemědělské půdy (tis. Kč/ha): listnaté dřeviny 92, jehličnaté dřeviny 74 + roční dotace na následnou péči o takto vzniklý lesní porost 12 a roční dotace ve formě náhrady za zalesněnou ornou půdu 8,6 a za zalesněné travní porosty 4,2. b) Dotace na založení porostu rychle rostoucích dřevin pouze v roce jeho výsadby, ve výši (tis. Kč/ha) 60 za výsadbu produkčního porostu, 75 za výsadbu reprodukčního porostu.
Ekologické zemědělství	Kompenzace podnikům, které hospodaří podle pravidel ekologického zemědělství daných zákonem č. 242/2000 Sb. Výše podpory (2007/2008 - dobíhající program, poslední výše podpor): - orná půda - 3 520 Kč/ha; - travní porosty - 1 100 Kč/ha; - trvalé kultury - 24 470 Kč/ha; - zelenina a speciální byliny na orné půdě - 11 050 Kč/ha.
Ošetřování travních porostů	Sazby podpor: - 1 920 Kč/ha louky, na které žadatel uplatňuje standardní podmínky údržby; - 2 800 Kč/ha louky, na které žadatel nebude aplikovat žádná hnojiva; - 5 130 Kč/ha louky, na které žadatel nebude aplikovat žádná hnojiva a navíc provede první seč až po 15. 7. ; - 3 130 Kč/ha louky, na které žadatel nebude aplikovat žádná hnojiva a navíc vynechá při první seči pásy o šíři 6 až 12 m; - 2 890 Kč/ha pastviny, na které žadatel uplatňuje standardní podmínky údržby s intenzitou 0,5 až 1,25 VDJ/ha pastvin; - 4 330 Kč/ha pastviny, na které žadatel uplatňuje zákaz použití hnojiv a navíc se sníženou intenzitou chovu pasených zvířat - 0,4 až 1,05 VDJ/ha pastvin.
Zatrávňování orné půdy	Podpora 7 265 Kč/ha travního porostu založeného úředně uznaným osivem, 9 210 Kč/ha travního porostu založeného pomocí regionální travní směsi na území CHKO Bílé Karpaty.
Tvorba travnatých pásů na svažitých půdách	Podpora zakládání protierozních travnatých pásů - 9 440 Kč/ha.
Pěstování meziplojin	Sazba dotace 4 580 Kč/ha orné půdy oseté „povolenou“ meziplojinou.
Trvale podmáčené a rašelinné louky	Udržování ptačích lokalit na travních porostech: chřástal polní, bahňáci. Sazba dotace: 5 180 Kč/ha travního porostu vymezeného jako hnízdní lokalita chřástala polního, 5 550 Kč/ha travního porostu vymezeného jako hnízdní lokalita bahňáků.
Ptačí lokality na travních porostech	Udržování ptačích lokalit na travních porostech: chřástal polní, bahňáci. Sazba dotace: 5 180 Kč/ha travního porostu vymezeného jako hnízdní lokalita chřástala polního, 5 550 Kč/ha travního porostu vymezeného jako hnízdní lokalita bahňáků.
Biopásy	a) Vytváření biopásů (směsi 4 plodin pro volně žijící zvíř). Sazba 10 630 Kč/ha biopásu. b) Dotace na protierozní travnaté pásy. Sazba 9 440 Kč/ha vytvořeného travnatého pásu.
Integrovaná produkce	Kompenzace podnikům, které hospodaří podle pravidel integrovaného zemědělství. Sazby: ovoce 9 857 Kč/ha, vinná réva 11 642 Kč/ha.

Framen: SZIF

Zpracoval: M. Svobodová (ÚZEI)

4.1/01 - Aplikace pŕumyslových hnojiv (kg č. ž./ha z. p.)

Ukazatel	2008	2009	2010	2011	2012
N	85,4	63,4	76,7	100,7	98,9
P ₂ O ₅	13,8	4,3	8,9	11,3	12,2
K ₂ O	11,4	0,3	7,5	6,5	6,5
Celkem	110,6	68,0	93,1	118,5	117,6

Pramen: MZe 2008-2012

Zpracoval: M. Svobodová (ÚZEI)

5.3/01 - Vývoj podílu vydání za potraviny, nápoje a tabák na celkových vydáních domácností v zemích EU (%)

Země	2006	2007	2008	2009	2010
EU 27	16,2	16,0	16,4	16,5	16,4
z toho - Belgie	16,5	16,5	16,7	17,3	17,4
- Bulharsko	.	.	.	.	.
- Česká republika ¹⁾	22,8	23,3	23,9	22,8	23,1
- Dánsko	14,6	14,2	14,7	14,8	14,8
- SRN	14,4	14,4	14,6	14,7	14,6
- Estonsko	23,8	24,8	28,3	28,7	28,9
- Řecko	20,2	20,6	20,2	21,4	19,9
- Španělsko	16,5	16,4	16,8	17,0	17,1
- Francie	16,4	16,1	16,4	17,0	16,6
- Irsko	13,4	14,2	14,7	.	15,4
- Itálie	17,3	17,1	17,3	17,4	17,2
- Kypr	21,9	21,6	22,7	22,0	16,6
- Lotyšsko	.	24,6	24,5	25,3	26,7
- Litva	32,2	30,9	31,1	32,5	.
- Lucembursko	18,2	17,6	17,3	18,0	17,1
- Maďarsko	25,8	26,7	27,1	27,4	24,0
- Malta	19,2	19,9	20,4	19,2	18,4
- Nizozemsko	13,8	13,8	14,4	15,0	14,9
- Rakousko	13,7	13,6	13,8	14,2	13,5
- Polsko	27,3	.	26,8	27,0	26,4
- Portugalsko	20,5	.	.	.	19,6
- Rumunsko	33,0	31,5	31,4	32,7	.
- Slovinsko	19,4	19,3	19,4	20,2	19,7
- Slovensko	23,0	22,8	22,5	.	22,3
- Finsko	17,3	17,3	17,4	18,2	17,4
- Švédsko	15,7	15,8	15,9	16,4	15,8
- Spojené království	12,7	12,1	12,6	13,6	12,7

1) Údaje EC nejsou identické s daty Statistiky rodinných účtů.

Pramen: European Commission (Agriculture and Rural Development), 2009-2013

Zpracoval: H. Sekavová (ÚZEI)

**5.3/02 - Podíl jednotlivých druhů vydání na spotřebních vydáních
průměrné zpravodajské domácnosti (%)**

Ukazatel	2008	2009	2010	2011	2012 ¹⁾
Vydání za potraviny, nápoje a tabák	22,8	22,1	22,1	22,0	22,8
v tom - potraviny²⁾	18,1	17,4	17,5	17,4	20,0
- nápoje	3,4	3,3	3,2	3,2	.
- tabák ³⁾	1,3	1,4	1,4	1,4	2,8
Odivání a obuv	5,2	5,0	5,0	4,8	4,7
Bydlení, voda, energie, paliva	19,9	21,3	21,7	22,3	22,1
v tom - nájemné	4,5	4,9	5,4	5,6	.
- běžná údržba	2,3	2,3	2,1	2,4	.
- vodné a stočné	1,4	1,4	1,4	1,5	.
- ostatní služby	0,7	0,7	0,7	0,8	.
- elektrická energie	4,8	5,1	5,2	5,2	.
- plyn	3,1	3,7	3,4	3,4	.
- tepelná energie, paliva	3,1	3,2	3,3	3,4	.
Bytové vybavení, zařízení domácnosti	6,7	6,7	6,2	6,2	5,8
Zdraví	2,7	2,8	2,7	2,7	2,8
v tom - léčiva a zdravotnické prostředky	1,9	1,9	1,9	1,9	.
- ambulantní zdravotní péče	0,6	0,7	0,6	0,7	.
- ústavní zdravotní péče	0,2	0,2	0,2	0,1	.
Doprava	11,1	10,5	10,7	10,9	10,7
v tom - nákup osobních dopravních prostředků	3,6	3,3	2,9	2,8	.
- provoz osobních dopravních prostředků	6,0	5,8	6,3	6,6	.
- dopravní služby	1,5	1,4	1,5	1,5	.
Pošty a telekomunikace	4,7	4,6	4,6	4,5	4,4
Rekreace a kultura	10,5	10,3	10,2	9,8	9,5
Vzdělávání	0,6	0,6	0,7	0,6	0,7
Stravování a ubytování	5,2	5,1	5,0	5,1	5,3
v tom - stravovací služby	4,4	4,3	4,2	4,2	.
- ubytovací služby	0,8	0,8	0,8	0,9	.
Ostatní zboží a služby	10,6	11,0	11,1	11,1	11,2
Celkem spotřební vydání	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

1) Předběžné údaje za 1.-4. čtvrtletí 2012.

2) V roce 2012 potraviny a nealkoholické nápoje.

3) V roce 2012 alkoholické nápoje a tabák.

Pramen: ČSÚ - Statistika rodinných účtů, I. díl, 2009-2012; předběžné údaje 1.-4. čtvrtletí 2012, březen 2013

Zpracoval: H. Sekavová (ÚZEI)

5.4/01 - Meziroční indexy spotřebitelských cen potravinářského zboží

Ukazatel	2008/07	2009/08	2010/09	2011/10	2012/11
Maso a masné výrobky	104,9	100,2	98,8	101,4	108,1
v tom - maso hovězí výsekové	105,5	102,0	98,1	102,6	110,6
- maso vepřové výsekové	103,3	99,8	95,3	100,0	110,4
- drůbež	109,5	98,3	98,9	102,1	106,1
- ostatní masa a vnitřnosti	102,9	100,3	100,4	100,9	108,4
- uzenářské zboží	103,4	100,9	99,8	101,2	107,5
- masové konzervy a ost. masné výrobky	104,5	101,5	102,9	103,3	108,2
Ryby a rybí výrobky	104,7	102,5	100,9	101,2	110,4
Mléko, mléčné výrobky, vejce	111,6	92,1	102,8	105,3	109,5
v tom - mléko čerstvé, trvanlivé	114,2	85,4	103,1	111,9	102,0
- mléko konzervované a sušené	122,4	93,3	100,8	99,7	105,0
- sýry	110,7	90,2	103,1	104,6	104,0
- jogurty	107,5	97,8	107,4	104,3	108,4
- ostatní mléčné výrobky	112,5	96,5	102,1	106,9	106,1
- vejce a vaječné výrobky	112,2	92,9	95,6	93,6	153,6
Oleje a tuky	114,2	94,7	103,9	113,6	100,5
v tom - máslo	103,5	89,7	115,4	112,6	98,8
- sádlo a slanina	105,3	107,7	99,6	101,5	113,0
- jedlé oleje	125,5	92,8	95,9	121,0	99,2
- rostlinné a ostatní tuky	122,1	100,7	97,2	111,7	102,3
Pekárenské výrobky, obiloviny	118,0	89,9	95,3	114,0	104,6
v tom - mouka pšeničná	141,0	76,4	88,9	129,9	101,2
- chléb	120,5	87,0	94,6	115,6	106,5
- pečivo běžné	121,2	74,1	88,5	125,6	100,8
- pečivo jemné	111,7	100,9	98,7	102,6	103,9
- pečivo trvanlivé	110,9	103,3	99,4	109,6	108,3
- těstoviny	114,8	98,3	99,8	109,8	103,2
- ostatní výrobky z obilovin	113,3	99,5	100,7	103,9	105,6
- rýže	139,1	109,0	93,6	97,8	102,6
Cukr a výrobky z cukru	106,9	102,5	100,0	105,1	106,6
z toho - cukr	96,9	93,2	92,1	121,4	107,0
- čokoláda a čokoládové cukrovinky	108,6	105,5	102,8	101,9	105,9
- nečokoládové cukrovinky	106,7	106,0	100,2	101,4	106,9
- cukrářské výrobky	111,5	100,2	99,2	102,9	107,8
Ovoce a ovocné výrobky	105,9	91,5	104,1	102,6	105,9
- jablka a ostatní jádroviny	113,7	80,1	98,2	115,8	105,4
- peckoviny a bobuloviny	92,9	100,9	111,1	99,4	111,4
- citrusy	113,7	87,8	108,2	86,4	111,0
- banány	98,1	101,1	90,1	98,0	114,5
- ostatní ovoce	114,2	86,6	89,7	122,0	91,5
- ovocné výrobky	100,6	101,6	94,9	100,1	107,4
- suché plody, sušené ovoce	106,8	95,7	103,3	107,7	106,1
Zelenina a zeleninové výrobky, brambory	93,7	96,5	118,4	92,9	101,2
z toho - plodová zelenina (čerstvá i mražená)	90,4	94,4	120,9	78,6	119,4
- ostatní zelenina (čerstvá i mražená)	100,8	95,1	124,7	97,1	90,4
- zeleninové výrobky	104,2	103,3	100,7	102,1	106,6
- brambory	76,4	95,6	130,9	102,9	83,1
- bramborové výrobky	98,2	97,8	98,0	106,3	108,7
Ostatní potravinářské výrobky a přípravky	109,5	102,3	101,3	102,5	106,4
Káva, čaj, kakao	105,8	104,9	101,0	111,8	112,7
z toho - káva	108,0	106,9	101,2	118,1	116,0
- čaj	102,1	103,5	99,7	100,4	104,9
- kakao	101,3	97,9	110,7	116,7	114,8
Minerální vody, ostatní nealkoholické nápoje	106,4	99,9	98,7	103,8	107,6
z toho - minerální a stolní vody	106,8	99,0	97,3	104,2	108,3
- ovocné a zeleninové šťávy	108,0	101,4	100,0	109,7	108,5
- ostatní nealkoholické nápoje	104,6	100,2	100,5	99,9	105,9

Pramen: Interní materiály ČSÚ

Zpracoval: I. Mrhálková (ÚZEI)

6.1/01 - Velikostní struktura podniků obhospodařujících zemědělskou půdu, stav koncem roku 2012¹⁾

Velikostní skupiny podniků podle výměry obhospodařované z. p. (ha)	Obchodní společnosti celkem				Společnosti s ručením omezeným				Akciové společnosti				Družstva			
	podniky		výměra		podniky		výměra		podniky		výměra		podniky		výměra	
	počet	%	ha	%	počet	%	ha	%	počet	%	ha	%	počet	%	ha	%
> 0 - < 5	312	10,9	715	0,0	272	12,5	620	0,1	33	5,1	81	0,0	9	1,7	19	0,0
5 - < 10	194	6,8	1 360	0,1	179	8,2	1 253	0,2	14	2,2	97	0,0	1	0,2	5	0,0
10 - < 50	446	15,6	10 989	0,6	391	18,0	9 544	1,2	46	7,1	1 234	0,1	5	1,0	142	0,0
50 - < 100	221	7,7	15 651	0,9	190	8,8	13 543	1,6	30	4,6	2 050	0,2	6	1,1	389	0,1
100 - < 500	609	21,3	167 907	9,8	536	24,7	147 517	17,9	61	9,4	17 373	2,0	66	12,6	23 416	3,3
500 - < 1000	462	16,2	335 871	19,6	352	16,2	250 460	30,4	104	16,1	80 957	9,2	144	27,6	109 137	15,3
1000 - < 2000	419	14,7	589 641	34,4	209	9,6	284 721	34,6	207	32,0	301 408	34,3	179	34,3	254 550	35,6
2000 a více	195	6,8	594 266	34,6	42	1,9	115 440	14,0	152	23,5	476 613	54,2	112	21,5	327 048	45,8
Celkem	2 858	100,0	1 716 401	100,0	2 171	100,0	823 099	100,0	647	100,0	879 814	100,0	522	100,0	714 705	100,0

1) Bez podniků neobhospodařujících zemědělskou půdu.

Pramen: ČSÚ - Zemědělský registr

Zpracoval: V. Vilhelm (ÚZEI)

6.1/02 - Vývoj podnikatelské struktury zemědělství v období 2000-2012¹⁾

Právní forma	Počet podniků				Obhospodařovaná z. p.							
					ha				%			
	2000	2005	2010	2012	2000	2005	2010	2012	2000	2005	2010	2012
Fyzické osoby celkem	24 053	23 336	21 730	22 664	934 137	1 027 626	1 017 027	1 043 614	25,8	29,0	29,2	29,8
z toho - zemědělství podnikatelé²⁾	20 115	19 729	18 209	18 050	849 292	946 189	963 105	978 885	23,5	26,7	27,6	27,9
Právnícké osoby celkem	2 587	2 519	3 078	3 322	2 680 683	2 516 194	2 468 711	2 460 015	74,2	71,0	70,8	70,2
z toho - obchodní společnosti celkem	1 726	1 868	2 376	2 645	1 578 881	1 634 369	1 616 907	1 716 069	43,7	46,1	46,4	49,0
z toho - spol. s r. o.	1 171	1 298	1 775	1 985	783 707	785 469	813 369	822 811	21,7	22,2	23,3	23,5
- a. s.	519	538	567	625	779 707	834 429	791 642	879 775	21,6	23,5	22,7	25,1
- družstva	723	571	560	515	1 059 444	848 792	821 724	714 694	29,3	24,0	23,6	20,4
Celkem	26 640	25 855	24 808	25 986	3 614 820	3 543 820	3 485 738	3 503 629	100,0	100,0	100,0	100,0

1) Podniky s výměrou od 3 ha z. p.

2) Zemědělství podnikatelé podle zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, a samostatně hospodařící rolníci (SHR - do roku 2009).

Pramen: ČSÚ - Agrocensus 2000, Strukturální výsledky za zemědělství ČR v roce 2005 a aktualizovaný zemědělský registr (stav koncem roku 2010 a 2012)

Zpracoval: V. Vilhelm (ÚZEI)

6.4/01 - Pojištění hospodářských zvířat a plodin (mil. Kč)

Ukazatel	2011	2012 ¹⁾	Meziroční index ²⁾
Předepsané pojistné celkem	1 225,5	1 255,0	102,4
Plnění celkem	637,6	1 160,0	181,9
v tom - zvířata - předepsané pojistné	247,6	239,0	96,5
- plnění	100,6	90,0	89,5
- plodiny - předepsané pojistné	977,9	1 016,0	103,9
- plnění	537,0	1 070,0	199,2
Škodní průběh celkem (%) ³⁾	52,0	92,4	40,0

1) Údaje odhadnuty na základě dat ČAP, Kooperativy pojišťovny a dopočtu dle pojistného ze žádostí o dotaci z PGRLF.

2) Pro škodní průběh se jedná o meziroční rozdíl procentních bodů.

3) Škodní průběh celkem je podíl plnění celkem k předepsanému pojistnému celkem vyjádřený v %.

Pramen: Česká asociace pojišťoven, Agra pojišťovna (2011), Kooperativa pojišťovna, PGRLF

Zpracoval: V. Vilhelm (ÚZEI)

6.7/01 - Průměrné hrubé měsíční mzdy podle CZ-NACE úhrnem na přepočtené počty zaměstnanců (Kč)

Ukazatel	2008	2009	2010	2011	2012 ¹⁾
Zemědělství, lesnictví a rybářství	17 909	17 941	18 399	19 043	19 950
Průmysl	22 167	22 862	23 473	24 391	25 208
Národní hospodářství	22 653	23 488	23 797	24 436	25 101
Relace zem./průmysl (%)	80,8	78,5	78,4	78,1	79,1
Relace zem./NH (%)	79,1	76,4	77,3	77,9	79,5

1) Předběžné údaje.

Pramen: Evidenční počet zaměstnanců a jejich mzdy v ČR za 1.-4. čtvrtletí 2008-2012, ČSÚ 2009-2013

Zpracoval: J. Drlík (ÚZEI)

8.1/01 - Produkční plochy, hektarové výnosy a výroba hlavních komodit rostlinné výroby

Plodina	Rok	Produkční plocha (tis. ha)	Výnos ¹⁾ (t/ha)	Výroba (tis. t)
Obiloviny celkem	2008	1 558,6	5,37	8 369,5
	2009	1 541,7	5,08	7 832,0
	2010	1 462,8	4,70	6 877,6
	2011	1 479,5	5,60	8 284,8
	2012	1 454,4	4,53	6 595,5
Pšenice celkem	2008	802,3	5,77	4 631,5
	2009	831,3	5,24	4 358,1
	2010	833,6	4,99	4 161,6
	2011	863,1	5,69	4 913,0
	2012	815,4	4,32	3 518,9
Žito	2008	43,4	4,83	209,8
	2009	38,5	4,63	178,1
	2010	30,2	3,91	118,2
	2011	25,0	4,74	118,5
	2012	30,6	4,80	147,0
Ječmen celkem	2008	482,4	4,65	2 243,9
	2009	454,8	4,40	2 003,0
	2010	388,9	4,07	1 584,5
	2011	372,8	4,87	1 813,7
	2012	382,3	4,23	1 616,5
Oves	2008	49,0	3,18	155,9
	2009	50,0	3,32	166,0
	2010	52,3	2,64	138,2
	2011	45,2	3,63	164,2
	2012	50,8	3,39	172,0
Kukuřice na zrna	2008	113,8	7,54	858,4
	2009	105,3	8,45	889,6
	2010	103,3	6,70	692,6
	2011	121,0	8,79	1 063,7
	2012	119,3	7,78	928,1
Luskoviny celkem	2008	22,3	2,15	47,9
	2009	29,0	2,14	62,1
	2010	31,3	1,86	58,1
	2011	22,3	2,85	63,6
	2012	20,2	1,94	39,1
Brambory celkem ²⁾	2008	37,8	25,00	945,2
	2009	36,7	25,29	928,8
	2010	35,1	23,45	821,9
	2011	33,6	29,00	973,9
	2012	30,1	26,77	805,0
Cukrová řepa pro výrobu cukru	2008	44,0	58,31	2 564,9
	2009	46,5	60,94	2 831,9
	2010	49,3	59,34	2 919,3
	2011	50,2	71,26	3 576,1
	2012	52,1	67,16	3 483,0
Krmné okopaniny	2008	1,0	31,20	31,2
	2009	1,0	26,50	26,5
	2010	1,0	28,50	28,5
	2011	0,6	35,33	21,2
	2012	0,9	35,00	31,5

Olejniny celkem	2008	483,9	2,47	1 194,2
	2009	486,5	2,63	1 279,6
	2010	490,4	2,37	1 160,1
	2011	464,4	2,55	1 183,7
	2012	470,8	2,57	1 210,7
Řepka	2008	356,9	2,94	1 048,9
	2009	354,8	3,18	1 128,1
	2010	368,8	2,83	1 042,4
	2011	373,7	2,80	1 046,1
	2012	401,3	2,76	1 109,1
Mák	2008	69,8	0,71	49,4
	2009	53,6	0,61	32,7
	2010	51,1	0,46	23,7
	2011	31,5	0,85	26,9
	2012	18,4	0,70	12,8
Len setý přádný - stonky	2006	2,9	3,02	8,8
	2007	0,7	2,65	1,9
	2008	0,2	3,34	0,5
	2009	0,2	3,01	0,5
	2010	0,0	2,50	0,0
Jednoleté pícniny	2008	212,0	31,55	6 690,0
	2009	202,5	33,81	6 847,2
	2010	221,8	29,22	6 482,0
	2011	231,8	37,23	8 631,2
	2012	253,4	36,21	9 176,1
Víceleté pícniny na orné půdě (seno)	2008	188,2	6,68	1 257,2
	2009	180,5	6,85	1 236,1
	2010	181,3	6,42	1 163,6
	2011	179,8	6,88	1 237,6
	2012	173,3	6,42	1 113,2
Zelenina²⁾	2008	15,4	17,81	274,3
	2009	13,8	18,39	253,8
	2010	13,4	16,31	218,6
	2011	14,1	19,69	277,6
	2012	12,6	18,48	232,9
Chmel	2008	5,3	1,27	6,8
	2009	5,3	1,25	6,6
	2010	5,2	1,49	7,8
	2011	4,6	1,31	6,1
	2012	4,4	0,99	4,3
Vinná réva	2008	16,3	6,03	98,3
	2009	16,1	4,27	68,7
	2010	16,0	2,87	45,9
	2011	16,0	5,70	91,3
	2012	15,7	3,83	60,0
Trvalé travní porosty	2008	920,1	3,22	2 964,4
	2009	907,9	3,33	3 022,0
	2010	919,1	3,45	3 167,9
	2011	929,9	3,48	3 231,8
	2012	959,1	3,22	3 093,0
Ovoce celkem^{2),3)}	2008	29,7	12,69	377,0
	2009	30,0	12,90	387,1
	2010	29,2	9,29	271,4
	2011	28,5	8,72	248,6
	2012	28,5	9,66	275,4
z toho - jabloně^{2),3)}	2008	17,9	15,31	274,1
	2009	18,2	14,25	258,9
	2010	17,6	10,97	193,6
	2011	17,3	9,21	158,9
	2012	17,3	11,64	201,5

1) Výnos je hodnota převzatá z uvedeného pramene.

2) Po dopočtu domácností.

3) Sklízňová plocha = počet stromů v mil. kusů (bez bobulovin) včetně ořešáků vlašských, výnos = kg/1 strom.

Pramen: ČSÚ - Definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin; SZIF; ČMCS; VUC; ÚKZÚZ

Zpracoval: H. Baudisová, I. Součková (ÚZEI)

8.2/01 - Stav hospodářských zvířat¹⁾ (tis. ks)

Ukazatel	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Meziroční index
Skot celkem	1 402	1 363	1 349	1 344	1 354	1 353	99,9
z toho - krávy	569	560	551	552	551	552	100,1
v tom - krávy bez trž. prod. mléka	163	160	168	178	178	185	103,9
- krávy s trž. prod. mléka	406	400	384	374	373	367	98,4
Prasata celkem	2 433	1 971	1 909	1 749	1 579	1 587	100,5
z toho - prasnice	179	142	133	112	100	102	101,8
Ovce a berani celkem	184	183	197	209	221	221	100,0
z toho - bahnice	92	99	104	113	120	125	103,9
Drůbež celkem	27 317	26 491	24 838	21 250	20 691	23 265	112,4
z toho - slepice	6 309	6 464	6 216	6 137	5 355	7 243	135,3
- husy	19	21	19	18	15	20	136,5
- kachny	496	504	402	289	249	272	109,1
- krůty	697	478	376	365	320	440	137,4

1) Bez "hobby aktivit" obyvatelstva.

Pramen: ČSÚ - Soupis hospodářských zvířat k 1. 4.

Zpracoval: M. Abrahamová (ÚZEI)

8.2/02 - Výroba a užitkovost v odvětví živočišné výroby

Ukazatel	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční index
Výroba mléka (mil. l)	2 684	2 708	2 612	2 664	2 741	102,9
Prům. užitkovost (l mléka/krávu/rok)	6 548	6 870	6 904	7 128	7 433	104,3
Výroba hovězího masa (tis. t ž. hm.)	170,3	180,9	170,6	170,3	170,8	100,3
Průměrné přírůstky skotu ve výkrmu (kg/ks/den)¹⁾	0,910	0,918	0,896	0,896	0,910	101,6
Výroba vepřového masa (tis. t ž. hm.)²⁾	463,7	370,3	366,4	350,3	303,6	86,7
Průměrné přírůstky prasat ve výkrmu (kg/ks/den)¹⁾	0,704	0,727	0,734	0,752	0,738	98,1
Výroba drůbežího masa (tis. t ž. hm.)²⁾	300,1	305,7	250,9	226,8	246,1	108,5
Celková produkce vajec (mil. ks)³⁾	2 576	2 584	2 125	2 168	2 001	92,3
Prům. užitkovost (ks vajec/slepici/rok)⁴⁾	281,4	290,3	309,3	307,1	307,9	100,3

1) Rok 2012 odhad ÚZEI.

2) Celkový prodej včetně samozásobení (odhad MZe).

3) Celková produkce včetně samozásobení (odhad ČSÚ), od roku 2010 pouze produkce konzumních vajec (bez vajec násadových).

4) Výsledky za zemědělský sektor bez domácích hospodářství, od roku 2010 pouze nosnice.

Pramen: ČSÚ - Výsledky chovu skotu, Výsledky chovu prasat, Výsledky chovu drůbeže; materiály ÚZEI a MZe

Zpracoval: M. Abrahamová, I. Bošková, J. Teichmanová (ÚZEI)

8.2/03 - Porážky hospodářských zvířat (tis. ks)

Ukazatel	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční index
Skot celkem	290,0	286,1	278,0	266,9	246,5	92,4
z toho - krávy	120,8	132,6	124,4	119,9	116,3	97,0
- jalovice	25,6	27,9	27,4	26,4	25,6	97,0
- ostatní skot	132,7	114,9	115,4	109,6	94,3	86,0
- telata	10,9	10,8	10,8	11,1	10,3	92,8
Prasata celkem	3 671,8	3 289,8	3 187,8	3 053,4	2 770,6	90,7
z toho - ostatní prasata	3 562,2	3 210,5	3 108,2	2 978,2	2 712,9	91,1
- prasnice	109,6	79,3	79,5	75,2	57,6	76,6
Ovce a jehňata	14,4	11,1	11,1	12,6	12,2	96,8
Kozy a kůzlata	0,7	0,6	0,8	0,7	0,6	85,7
Drůbež celkem	137 173,5	134 992,1	131 229,4	116 042,3	118 716,3	102,3
z toho - kuřata	130 294,6	128 600,6	124 936,0	111 481,4	115 072,3	103,2
- slepice a kohouti	3 484,1	3 181,7	3 753,1	2 937,3	2 118,8	72,1
- kachny, husy	3 111,2	3 007,1	2 388,7	1 489,4	1 444,0	97,0
- krůty	283,7	202,7	151,5	134,2	81,0	60,4

Pramen: SVS

Zpracoval: M. Abrahamová (ÚZEI)

9.2/01 - Vývoj celkového a agrárního zahraničního obchodu ČR¹⁾ (mil. Kč)

Rok	Obrat					Vývoz					Dovoz					Bilance			
	celkem		AZO		podíl AZO na ZO celkem (%)	celkem		AZO		podíl AZO na ZO celkem (%)	celkem		AZO		podíl AZO na ZO celkem (%)	celkem		AZO	
	mil. Kč	meziroční změna (%)	mil. Kč	meziroční změna (%)		mil. Kč	meziroční změna (%)	mil. Kč	meziroční změna (%)		mil. Kč	meziroční změna (%)	mil. Kč	meziroční změna (%)		mil. Kč	meziroční rozdíl	mil. Kč	meziroční rozdíl
2008	4 880 224,9	0,2	237 979,0	5,2	4,88	2 473 735,6	-0,2	106 931,0	10,4	4,32	2 406 489,3	0,6	131 048,0	1,3	5,45	67 246,3	-20 669,0	-24 117,0	8 336,1
2009	4 127 659,1	-15,4	235 442,9	-1,1	5,70	2 138 623,1	-13,5	101 707,7	-4,9	4,76	1 989 036,0	-17,3	133 735,2	2,1	6,72	149 587,1	82 340,8	-32 027,5	-7 910,5
2010	4 944 353,6	19,8	245 372,0	4,2	4,96	2 532 797,2	18,4	105 364,2	3,6	4,16	2 411 556,4	21,2	140 007,8	4,7	5,81	121 240,8	-28 346,3	-34 643,6	-2 616,1
2011	5 566 254,2	12,6	277 054,3	12,9	4,98	2 878 691,3	13,7	120 380,7	14,3	4,18	2 687 562,9	11,4	156 673,6	11,9	5,83	191 128,4	69 887,6	-36 292,9	-1 649,3
2012	5 820 150,6	4,6	319 563,7	15,3	5,49	3 064 807,0	6,5	147 364,7	22,4	4,81	2 755 343,6	2,5	172 199,0	9,9	6,25	309 463,4	118 335,0	-24 834,3	11 458,6

1) Data k 31. 3. 2013.

Pramen: ČSÚ

Zpracoval: K. Pohlová (ÚZEI)

9.2/02 - Vývoj teritoriální skladby agrárního zahraničního obchodu ČR (mil. Kč)

Region	Vývoz					Dovoz ¹⁾					Bilance		
	2011	podíl (%)	2012	podíl (%)	meziroční index	2011	podíl (%)	2012	podíl (%)	meziroční index	2011	2012	meziroční rozdíl
EU 27	110 427,4	91,7	134 481,8	91,3	121,8	132 702,1	84,7	146 616,6	85,1	110,5	-22 274,7	-12 134,8	10 139,9
z toho - EU 15	53 359,0	44,3	65 188,4	44,2	122,2	88 463,5	56,5	95 783,6	55,6	108,3	-35 104,5	-30 595,2	4 509,3
- NČZ	57 068,4	47,4	69 293,4	47,1	121,4	44 238,6	28,2	50 833,0	29,5	114,9	12 829,8	18 460,4	5 630,6
ESVO ²⁾	1 103,9	0,9	1 211,2	0,8	109,7	1 596,0	1,0	2 004,8	1,2	125,6	-492,1	-793,6	-301,5
OSVTE ²⁾	1 623,5	1,3	2 057,6	1,4	126,7	5 490,2	3,5	5 760,9	3,3	104,9	-3 866,7	-3 703,3	163,4
RZ (vč. NRZ) ²⁾	2 171,7	1,8	3 584,4	2,4	165,1	11 673,3	7,5	12 373,7	7,2	106,0	-9 501,6	-8 789,3	712,3
SNS ²⁾	3 077,2	2,6	3 826,3	2,6	124,3	926,5	0,6	883,2	0,5	95,3	2 150,7	2 943,1	792,4
Ostatní regiony	5 054,1	4,2	6 029,8	4,1	119,3	5 211,9	3,3	5 442,9	3,2	104,4	-157,8	586,7	744,5
Celkem	120 380,7	100,0	147 364,7	100,0	122,4	156 673,6	100,0	172 199,0	100,0	109,9	-36 292,9	-24 834,3	11 458,6

1) Dovoz je sledován podle země původu.

2) ESVO = Evropské sdružení volného obchodu (Norsko, Island a Lichtenštejnsko, Švýcarsko), OSVTE = Ostatní státy s vyspělou tržní ekonomikou, RZ = Rozvojové země (dle metodiky ČSÚ nezahrnuje Čínu, Korejskou lidově demokratickou republiku, Kubu, Laoskou lidově demokratickou republiku, Mongolsko a Vietnam), NRZ = Nejméně rozvinuté země, SNS = Společenství nezávislých států (včetně Gruzie a Turkmenistánu).

Pramen: ČSÚ

Zpracoval: K. Pohlová (ÚZEI)

9.2/03 - Vývoj komoditní skladby agrárního vývozu (mil. Kč)

HS	Komodita	2008	2009	2010	2011	2012	V roce 2012 z toho:						Meziroční index 2012/11
							EU 15		NČZ		EU 27		
							mil. Kč	%	mil. Kč	%	mil. Kč	%	
01	Živá zvířata	4 914,0	4 496,6	4 751,0	5 780,8	6 996,4	3 374,2	48,2	2 796,9	40,0	6 171,1	88,2	121,0
02	Maso a jedlé droby	4 085,5	3 847,2	4 336,4	5 095,8	6 267,9	1 013,8	16,2	5 095,9	81,3	6 109,7	97,5	123,0
03	Ryby, koryši a jiní vodní bezobratlovci	1 473,5	1 312,3	1 539,3	1 795,3	2 005,3	930,8	46,4	1 042,4	52,0	1 973,2	98,4	111,7
04	Mléko a mléčné výrobky; ptací vejce; přír. med; jedlé výrobky živ. původu	14 619,5	12 559,2	13 357,0	15 990,6	16 770,8	8 614,5	51,4	5 347,5	31,9	13 962,0	83,3	104,9
05	Ostatní produkty živočišného původu	530,7	623,6	626,8	806,2	945,3	633,7	67,0	249,1	26,4	882,8	93,4	117,3
06	Dřeviny a jiné rostliny, hlízy, kořeny; řezané květiny a dekorativní zeleň	291,7	314,2	379,6	361,9	482,8	270,8	56,1	205,3	42,5	476,1	98,6	133,4
07	Zelenina, poživatelné rostliny, kořeny a hlízy	1 999,7	2 015,9	2 431,4	2 588,8	2 631,2	361,4	13,7	2 190,6	83,3	2 552,0	97,0	101,6
08	Ovoce a ořechy	2 335,1	2 371,5	2 476,2	2 589,6	3 124,9	808,8	25,9	2 291,4	73,3	3 100,2	99,2	120,7
09	Káva, čaj, maté a koření	1 324,6	1 436,6	1 818,4	1 998,6	2 770,1	1 717,6	62,0	984,6	35,5	2 702,2	97,5	138,6
10	Obiloviny	7 562,2	8 965,4	7 492,4	12 552,3	14 178,3	10 096,5	71,2	3 755,6	26,5	13 852,1	97,7	113,0
11	Mlýnské výrobky; slad; škroby; inulin; pšeničný lepek	3 224,1	3 111,4	2 631,3	3 109,1	3 634,3	825,9	22,7	2 076,9	57,2	2 902,8	79,9	116,9
12	Olejnatá a ost. semena a plody; průmysl. a léčivé rostliny; sláma a pícniny	8 377,2	6 794,0	5 557,3	5 213,0	8 480,2	4 575,4	54,0	2 961,9	34,9	7 537,3	88,9	162,7
13	Šelak, gumy, pryskyřice a jiné rostlinné šťávy a výtažky	763,7	973,4	996,5	979,7	1 007,6	413,8	41,1	100,1	9,9	513,9	51,0	102,8
14	Rostlinné pletací materiály	4,7	4,0	7,2	25,3	51,8	7,4	14,3	43,8	84,5	51,2	98,8	204,7
15	Živočišné nebo rostlinné tuky a oleje	4 065,3	3 822,1	4 943,1	4 935,9	9 397,9	2 156,8	22,9	7 170,6	76,3	9 327,4	99,2	190,4
16	Přípravky z masa, ryb, koryšů, měkkýšů, apod.	2 716,8	3 080,9	3 082,1	3 649,3	4 425,1	515,8	11,7	3 790,4	85,6	4 306,2	97,3	121,3
17	Cukr a cukrovinky	5 726,1	5 281,0	5 719,5	6 273,6	9 575,0	3 257,8	34,0	4 725,0	49,4	7 982,8	83,4	152,6
18	Kakao a kakaové přípravky	4 051,7	3 552,9	3 688,9	4 226,4	5 156,9	2 154,0	41,8	2 747,8	53,3	4 901,8	95,1	122,0
19	Přípravky z obilovin, mouky, škrobu nebo mléka; jemné pečivo	5 601,0	5 230,0	5 976,2	6 817,0	8 282,9	3 155,6	38,1	4 548,8	54,9	7 704,4	93,0	121,5
20	Přípravky ze zeleniny, ovoce, ořechů nebo jiných částí rostlin	2 241,1	2 002,6	2 027,6	2 436,9	2 679,3	559,0	20,9	1 961,5	73,2	2 520,5	94,1	109,9
21	Různé potravinářské přípravky	9 115,9	9 116,4	8 399,9	9 352,1	10 625,4	4 988,0	46,9	4 663,5	43,9	9 651,5	90,8	113,6
22	Nápoje, lihové tekutiny a ocet	10 185,1	10 194,0	9 710,2	8 956,6	10 646,7	3 797,4	35,7	5 363,3	50,3	9 160,7	86,0	118,9
23	Zbytky a odpady v potravinářském průmyslu; připravené krmivo	4 667,7	3 716,2	5 445,5	6 239,6	7 570,6	3 694,3	48,8	3 130,1	41,3	6 824,4	90,1	121,3
24	Tabák a vyrobené tabákové náhražky	7 054,1	6 886,5	7 970,6	8 606,4	9 658,0	7 265,2	75,2	2 050,3	21,3	9 315,5	96,5	112,2
Celkem		106 931,0	101 707,7	105 364,2	120 380,7	147 364,7	65 188,4	44,2	69 293,4	47,1	134 481,8	91,3	122,4

Pramen: ČSÚ

Zpracoval: K. Pohlová (ÚZEI)

9.2/04 - Vývoj komoditní skladby agrárního dovozu (mil. Kč)

HS	Komodita	2008	2009	2010	2011	2012	V roce 2012 z toho ¹⁾ :						Meziroční index 2012/11
							EU 15		NČZ		EU 27		
							mil. Kč	%	mil. Kč	%	mil. Kč	%	
01	Živá zvířata	1 495,0	1 892,5	1 808,8	1 867,7	2 528,6	1 797,3	71,1	693,3	27,4	2 490,6	98,5	135,4
02	Maso a jedlé droby	14 069,9	15 958,4	17 009,4	19 777,0	22 955,3	14 475,4	63,1	6 066,0	26,4	20 541,4	89,5	116,1
03	Ryby, koryši a jiní vodní bezobratlovci	2 313,6	2 284,2	2 411,9	2 806,7	3 013,3	765,8	25,4	289,8	9,6	1 055,6	35,0	107,4
04	Mléko a mléčné výrobky; ptačí vejce; přír. med; jedlé výrobky živ. původu	10 092,5	10 289,8	11 366,0	12 437,7	13 422,8	7 348,4	54,7	5 865,7	43,7	13 214,1	98,4	107,9
05	Ostatní produkty živočišného původu	1 167,5	1 182,0	1 314,8	1 535,9	1 777,9	1 059,0	59,6	186,2	10,4	1 245,2	70,0	115,8
06	Dřeviny a jiné rostliny, hlízy, kořeny; řezané květiny a dekorativní zeleň	3 137,6	3 205,3	3 233,9	3 570,5	3 550,6	3 063,8	86,3	187,4	5,3	3 251,2	91,6	99,4
07	Zelenina, poživatelné rostliny, kořeny a hlízy	8 927,7	9 285,6	10 946,4	10 473,3	10 073,2	6 971,0	69,2	1 849,2	18,4	8 820,2	87,6	96,2
08	Ovoce a ořechy	11 741,5	11 215,3	11 654,9	12 085,1	12 521,2	6 377,0	50,9	993,0	8,0	7 370,0	58,9	103,6
09	Káva, čaj, maté a koření	3 317,0	3 443,7	3 708,9	4 731,0	4 703,8	1 805,3	38,4	1 093,2	23,2	2 898,5	61,6	99,4
10	Obiloviny	2 436,5	1 895,4	2 022,4	2 380,5	3 358,5	1 228,8	36,6	1 787,5	53,2	3 016,3	89,8	141,1
11	Mlýnské výrobky; slad; škroby; inulin; pšeničný lepek	1 108,8	1 104,9	1 129,7	1 337,7	1 446,5	832,1	57,5	579,4	40,1	1 411,5	97,6	108,1
12	Olejnatá a ost. semena a plody; průmysl. a léčivé rostliny; sláma a píce	2 828,0	2 246,3	3 256,2	4 137,3	5 010,1	1 837,4	36,7	2 574,5	51,4	4 411,9	88,1	121,1
13	Šelak, gumy, pryskyřice a jiné rostlinné šťávy a výtažky	1 028,2	672,2	761,0	787,1	930,7	396,1	42,6	31,0	3,3	427,1	45,9	118,2
14	Rostlinné pletací materiály	32,3	41,2	49,1	119,1	120,1	18,9	15,7	76,3	63,6	95,2	79,3	100,8
15	Živočišné nebo rostlinné tuky a oleje	5 424,7	6 289,8	5 398,0	7 377,2	6 849,3	3 777,4	55,2	2 787,2	40,6	6 564,6	95,8	92,8
16	Přípravky z masa, ryb, koryšů, měkkýšů, apod.	4 254,5	4 375,7	4 256,0	4 723,8	5 078,0	2 130,8	42,0	1 853,4	36,5	3 984,2	78,5	107,5
17	Cukr a cukrovinky	3 799,4	4 402,9	4 127,2	4 641,1	6 584,3	2 433,1	37,0	3 766,8	57,2	6 199,9	94,2	141,9
18	Kakao a kakaové přípravky	6 093,2	6 109,8	6 539,5	7 168,1	7 709,6	5 549,1	72,0	1 949,3	25,3	7 498,4	97,3	107,6
19	Přípravky z obilovin, mouky, škrobu nebo mléka; jemné pečivo	8 776,2	8 962,7	9 181,1	10 384,2	11 250,2	6 258,8	55,6	4 596,4	40,9	10 855,2	96,5	108,3
20	Přípravky ze zeleniny, ovoce, ořechů nebo jiných částí rostlin	6 555,0	6 240,8	6 380,0	6 475,2	6 395,3	3 766,1	58,9	1 466,8	22,9	5 232,9	81,8	98,8
21	Různé potravinářské přípravky	10 538,3	10 053,9	10 234,4	11 496,4	13 518,3	7 415,4	54,9	3 670,8	27,1	11 086,2	82,0	117,6
22	Nápoje, lihové tekutiny a ocet	9 736,1	9 751,8	9 725,9	11 421,9	11 337,4	6 641,8	58,6	3 111,8	27,4	9 753,6	86,0	99,3
23	Zbytky a odpady v potravinářském průmyslu; připravené krmivo	8 768,3	8 431,6	8 430,5	8 965,3	10 281,7	7 031,1	68,4	1 837,0	17,9	8 868,1	86,3	114,7
24	Tabák a vyrobené tabákové náhražky	3 406,3	4 399,3	5 061,8	5 973,7	7 782,5	2 803,7	36,0	3 520,9	45,3	6 324,6	81,3	130,3
Celkem		131 048,0	133 735,2	140 007,8	156 673,6	172 199,0	95 783,6	55,6	50 833,0	29,5	146 616,6	85,1	109,9

1) Dovoz je sledován podle země původu.

Pramen: ČSÚ

Zpracoval: K. Pohlová (ÚZEI)

9.2/05 - Vývoj komoditní skladby bilance agrárního zahraničního obchodu ČR (mil. Kč)

HS	Komodita	2008	2009	2010	2011	2012	V roce 2012 z toho:			Meziroční index 2012/11
							EU 15	NČZ	EU 27	
01	Živá zvířata	3 419,0	2 604,1	2 942,2	3 913,1	4 467,8	1 576,9	2 103,6	3 680,5	114,2
02	Maso a jedlé droby	-9 984,4	-12 111,2	-12 673,0	-14 681,2	-16 687,4	-13 461,6	-970,1	-14 431,7	113,7
03	Ryby, korýši a jiní vodní bezobratlovci	-840,1	-971,9	-872,6	-1 011,4	-1 008,0	165,0	752,6	917,6	99,7
04	Mléko a mléčné výrobky; ptačí vejce; přír. med; jedlé výrobky živ. původu	4 527,0	2 269,4	1 991,0	3 552,9	3 348,0	1 266,1	-518,2	747,9	94,2
05	Ostatní produkty živočišného původu	-636,8	-558,4	-688,0	-729,7	-832,6	-425,3	62,9	-362,4	114,1
06	Dřeviny a jiné rostliny, hlízy, kořeny; řezané květiny a dekorativní zeleň	-2 845,9	-2 891,1	-2 854,3	-3 208,6	-3 067,8	-2 793,0	17,9	-2 775,1	95,6
07	Zelenina, požitelné rostliny, kořeny a hlízy	-6 928,0	-7 269,7	-8 515,0	-7 884,5	-7 442,0	-6 609,6	341,4	-6 268,2	94,4
08	Ovoce a ořechy	-9 406,4	-8 843,8	-9 178,7	-9 495,5	-9 396,3	-5 568,2	1 298,4	-4 269,8	99,0
09	Káva, čaj, maté a koření	-1 992,4	-2 007,1	-1 890,5	-2 732,4	-1 933,7	-87,7	-108,6	-196,3	70,8
10	Obiloviny	5 125,7	7 070,0	5 470,0	10 171,8	10 819,8	8 867,7	1 968,1	10 835,8	106,4
11	Mlýnské výrobky; slad; škroby; inulin; pšeničný lepek	2 115,3	2 006,5	1 501,6	1 771,4	2 187,8	-6,2	1 497,5	1 491,3	123,5
12	Olejnata a ost. semena a plody; průmysl. a léčivé rostliny; sláma a pícniny	5 549,2	4 547,7	2 301,1	1 075,7	3 470,1	2 738,0	387,4	3 125,4	322,6
13	Šelak, gummy, pryskyřice a jiné rostlinné šťávy a výtažky	-264,5	301,2	235,5	192,6	76,9	17,7	69,1	86,8	39,9
14	Rostlinné pletací materiály	-27,6	-37,2	-41,9	-93,8	-68,3	-11,5	-32,5	-44,0	72,8
15	Živočišné nebo rostlinné tuky a oleje	-1 359,4	-2 467,7	-454,9	-2 441,3	2 548,6	-1 620,6	4 383,4	2 762,8	-
16	Přípravky z masa, ryb, korýšů, měkkýšů, apod.	-1 537,7	-1 294,8	-1 173,9	-1 074,5	-652,9	-1 615,0	1 937,0	322,0	60,8
17	Cukr a cukrovinky	1 926,7	878,1	1 592,3	1 632,5	2 990,7	824,7	958,2	1 782,9	183,2
18	Kakao a kakaové přípravky	-2 041,5	-2 556,9	-2 850,6	-2 941,7	-2 552,7	-3 395,1	798,5	-2 596,6	86,8
19	Přípravky z obilovin, mouky, škrobu nebo mléka; jemné pečivo	-3 175,2	-3 732,7	-3 204,9	-3 567,2	-2 967,3	-3 103,2	-47,6	-3 150,8	83,2
20	Přípravky ze zeleniny, ovoce, ořechů nebo jiných částí rostlin	-4 313,9	-4 238,2	-4 352,4	-4 038,3	-3 716,0	-3 207,1	494,7	-2 712,4	92,0
21	Různé potravinářské přípravky	-1 422,4	-937,5	-1 834,5	-2 144,3	-2 892,9	-2 427,4	992,7	-1 434,7	134,9
22	Nápoje, lihové tekutiny a ocet	449,0	442,2	-15,7	-2 465,3	-690,7	-2 844,4	2 251,5	-592,9	28,0
23	Zbytky a odpady v potravinářském průmyslu; připravené krmivo	-4 100,6	-4 715,4	-2 985,0	-2 725,7	-2 711,1	-3 336,8	1 293,1	-2 043,7	99,5
24	Tabák a vyrobené tabákové náhražky	3 647,8	2 487,2	2 908,8	2 632,7	1 875,5	4 461,5	-1 470,6	2 990,9	71,2
Celkem		-24 117,0	-32 027,5	-34 643,6	-36 292,9	-24 834,3	-30 595,2	18 460,4	-12 134,8	68,4

Pramen: ČSÚ

Zpracoval: K. Pohlová (ÚZEI)

9.2/06 - Vývoj agrárního zahraničního obchodu ČR s jednotlivými členskými zeměmi EU 15¹⁾ (mil. Kč)

Rok	Vývoz															
	AT	BE	DE	DK	ES	FI	FR	GB	GR	IE	IT	LU	NL	PT	SE	Celkem
2008	5 679,2	1 350,9	23 153,9	703,4	633,3	764,5	2 111,8	3 536,4	392,9	201,7	6 939,7	4,3	2 132,2	57,3	1 212,5	48 873,9
2009	5 589,1	1 507,3	22 724,2	640,3	635,4	645,3	2 499,6	3 656,3	331,6	389,3	7 033,0	9,7	1 836,0	74,6	1 332,9	48 904,6
2010	6 486,5	1 646,6	20 960,5	766,3	884,8	366,8	2 773,9	3 172,0	262,6	460,4	7 327,9	36,3	1 804,0	119,2	1 092,8	48 160,5
2011	6 068,6	1 957,5	24 697,8	984,7	891,2	461,2	2 764,3	3 188,5	223,6	115,1	8 904,8	19,1	2 017,3	140,1	925,2	53 359,0
2012	8 111,2	2 364,8	29 341,8	1 140,7	1 111,2	530,0	4 039,2	4 348,6	221,0	220,3	9 820,2	152,1	2 445,6	118,4	1 223,3	65 188,4
	Dovoz ²⁾															
2008	6 250,9	3 281,5	30 765,7	1 680,8	6 322,9	270,0	4 468,7	1 676,7	1 497,4	763,1	7 879,3	8,5	9 213,5	411,2	681,3	75 171,5
2009	6 121,9	3 816,2	31 043,1	1 852,4	6 925,9	266,8	4 955,0	1 530,5	1 136,7	1 060,5	7 322,9	17,6	9 538,3	739,2	615,6	76 942,7
2010	6 198,3	4 500,4	32 210,9	1 950,4	6 883,5	227,6	5 315,6	1 771,1	1 361,7	987,0	8 035,1	30,4	9 972,7	747,1	655,1	80 846,9
2011	6 685,6	4 921,2	35 274,9	1 969,5	7 475,9	264,0	6 007,4	2 064,7	1 410,4	988,2	9 007,3	26,4	10 914,7	731,5	721,8	88 463,5
2012	7 778,6	4 989,5	38 353,6	2 359,1	8 390,8	270,6	6 239,8	2 731,5	1 364,3	848,3	9 508,8	27,5	11 309,3	880,3	731,5	95 783,6
	Bilance															
2008	-571,7	-1 930,6	-7 611,8	-977,4	-5 689,6	494,5	-2 356,9	1 859,7	-1 104,5	-561,4	-939,6	-4,2	-7 081,3	-353,9	531,2	-26 297,6
2009	-532,8	-2 308,9	-8 318,9	-1 212,1	-6 290,5	378,5	-2 455,4	2 125,8	-805,1	-671,2	-289,9	-7,9	-7 702,3	-664,6	717,3	-28 038,1
2010	288,2	-2 853,8	-11 250,4	-1 184,1	-5 998,7	139,2	-2 541,7	1 400,9	-1 099,1	-526,6	-707,2	5,9	-8 168,7	-627,9	437,7	-32 686,4
2011	-617,0	-2 963,7	-10 577,1	-984,8	-6 584,7	197,2	-3 243,1	1 123,8	-1 186,8	-873,1	-102,5	-7,3	-8 897,4	-591,4	203,4	-35 104,5
2012	332,6	-2 624,7	-9 011,8	-1 218,4	-7 279,6	259,4	-2 200,6	1 617,1	-1 143,3	-628,0	311,4	124,6	-8 863,7	-761,9	491,8	-30 595,2

1) AT - Rakousko, BE - Belgie, DE - Německo, DK - Dánsko, ES - Španělsko, FI - Finsko, FR - Francie, GB - V. Británie, GR - Řecko, IE - Irsko, IT - Itálie, LU - Lucembursko, NL - Nizozemsko, PT - Portugalsko, SE - Švédsko.

2) Dovoz je sledován podle země původu.

Pramen: ČSÚ

Zpracoval: K. Pohlová (ÚZEI)

9.2/07 - Vývoj agrárního zahraničního obchodu ČR s jednotlivými NČZ¹⁾ (mil. Kč)

Rok	Vývoz											
	BG	CY	EE	HU	LT	LV	MT	PL	RO	SI	SK	Celkem
2008	441,1	12,9	134,9	5 139,1	552,1	198,3	4,6	11 941,4	1 958,3	566,5	28 759,2	49 708,3
2009	370,6	13,6	117,9	4 475,5	442,4	350,8	36,7	9 616,2	2 249,2	570,7	26 457,6	44 701,4
2010	631,1	40,9	111,7	4 399,4	577,9	219,6	17,6	10 391,1	1 785,2	914,0	29 181,0	48 269,6
2011	714,7	40,0	109,7	5 069,3	620,0	201,9	17,8	13 141,9	2 288,0	879,3	33 985,9	48 269,5
2012	1 036,4	109,6	153,2	6 763,9	761,1	209,5	29,5	16 651,2	2 581,8	948,1	40 049,1	69 293,4
	Dovoz ²⁾											
2008	385,4	55,7	85,8	5 268,0	150,8	98,9	0,0	17 176,6	480,7	95,0	10 919,5	34 716,4
2009	403,9	38,9	90,8	5 443,3	175,5	90,7	0,0	19 646,2	541,9	108,0	11 170,3	37 709,4
2010	462,7	36,8	82,2	5 478,6	208,8	95,6	0,7	20 529,3	643,9	144,2	10 846,1	38 528,9
2011	501,9	24,1	95,4	6 440,5	344,0	129,4	0,0	23 443,3	751,6	144,3	12 364,0	44 238,6
2012	580,4	16,9	90,5	7 266,1	430,3	249,5	1,8	26 380,2	843,6	194,0	14 779,6	50 832,9
	Bilance											
2008	55,7	-42,8	49,1	-128,9	401,3	99,4	4,6	-5 235,2	1 477,6	471,5	17 839,7	14 991,9
2009	-33,3	-25,3	27,1	-967,8	266,9	260,1	36,7	-10 030,0	1 707,3	462,7	15 287,3	6 992,0
2010	168,4	4,1	29,5	-1 079,2	369,1	124,0	16,9	-10 138,2	1 141,3	769,8	18 334,9	9 740,7
2011	212,8	15,9	14,3	-1 371,2	276,0	72,5	17,8	-10 301,4	1 536,4	735,0	21 621,9	4 030,9
2012	456,0	92,7	62,7	-502,2	330,8	-40,0	27,7	-9 729,0	1 738,2	754,1	25 269,5	18 460,5

1) BG - Bulharsko, CY - Kypr, EE - Estonsko, HU - Maďarsko, LT - Litva, LV - Lotyšsko, MT - Malta, PL - Polsko, RO - Rumunsko, SI - Slovinsko a SK - Slovensko.

2) Dovoz je sledován podle země původu.

Pramen: ČSÚ

Zpracoval: K. Pohlová (ÚZEI)

10.1/01 - SZÚ - Celková produkce - rostlinná výroba v základních cenách (mil. Kč)

Kód	Ukazatel	Základní běžné ceny					Základní stálé ceny roku 2000				
		2008	2009	2010	2011 ¹⁾	2012 ²⁾	2008	2009	2010	2011 ¹⁾	2012 ²⁾
01	OBILOVINY (VČETNĚ OSIVA)	26 433	18 767	24 599	32 703	32 446	26 226	24 367	21 619	26 440	20 982
01.1	Pšenice a špalda	13 646	10 075	15 316	19 033	17 488	14 667	13 631	13 187	15 666	11 258
01.1/1	Pšenice měkká a špalda	13 646	10 075	15 316	19 033	17 488	14 667	13 631	13 187	15 666	11 258
01.1/2	Pšenice tvrdá (durum)	0	0	0	0	0	0				0
01.2	Žito a ozimé směsky	672	386	435	514	725	561	465	309	319	386
01.3	Ječmen	8 520	5 274	5 082	7 753	7 803	6 728	5 958	4 773	5 544	4 930
01.4	Oves a letní směsky	452	370	357	568	729	393	416	344	423	430
01.5	Kukuřice na zmo	2 514	2 263	2 767	4 040	4 724	3 276	3 377	2 595	3 998	3 500
01.6	Rýže	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
01.7	Ostatní obiloviny	629	398	643	794	977	602	520	411	491	479
02	TECHNICKÉ PLODINY	16 171	13 272	13 572	17 536	19 198	12 523	13 200	12 192	13 054	12 743
02.1	Výsev olejnin a olejnaté plodiny (včetně osiva)	11 778	9 203	9 951	13 075	14 989	8 447	8 989	7 854	8 061	8 035
02.2	Luskoviny (včetně osiva)	357	345	353	373	257	216	281	258	285	182
02.4	Cukrová řepa	2 267	2 254	2 152	3 178	3 114	2 795	2 944	2 970	3 778	3 749
02.5	Ostatní technické plodiny	1 768	1 470	1 117	910	837	1 065	986	1 111	930	776
03	PÍCNINY	8 905	9 020	9 054	9 729	10 107	8 150	8 276	8 171	9 239	9 287
04	ZELENINA A ZAHRADNICKÉ VÝROBKY	4 853	4 846	5 043	5 156	5 110	3 904	3 948	3 803	4 314	3 988
04.1	Čerstvá zelenina	1 474	1 363	1 487	1 529	1 478	1 337	1 362	1 125	1 617	1 329
04.2	Sazenice a květiny	3 378	3 483	3 556	3 627	3 632	2 567	2 586	2 678	2 697	2 659
05	BRAMBORY (VČETNĚ SADBY)	2 630	2 489	2 395	2 104	1 904	3 277	3 226	2 836	3 494	2 813
06	OVOCE	1 646	1 296	1 002	1 088	1 281	1 509	1 514	1 007	1 014	1 106
06.1	Čerstvé ovoce	1 646	1 296	1 002	1 088	1 281	1 509	1 514	1 007	1 014	1 106
07	VÍNO	1 022	709	575	1 154	774	1 148	803	468	930	611
09	OSTATNÍ ROSTLINNÉ VÝROBKY	850	716	712	769	755	734	626	619	703	652
10	ROSTLINNÁ PRODUKCE (01 AŽ 09)	62 509	51 115	56 951	70 238	71 574	57 472	55 960	50 716	59 186	52 182

10.1/02 - SZÚ - Celková produkce - živočišná produkce a ostatní zemědělské činnosti v základních cenách (mil. Kč)

Kód	Ukazatel	Základní běžné ceny					Základní stálé ceny roku 2000				
		2008	2009	2010	2011 ¹⁾	2012 ²⁾	2008	2009	2010	2011 ¹⁾	2012 ²⁾
11	ZVÍŘATA	27 072	23 960	20 425	20 396	21 907	26 759	24 213	22 422	21 352	20 588
11.1	Skot	7 644	7 443	6 251	6 493	6 681	6 334	6 274	5 823	5 812	5 831
11.2	Prasata	11 865	10 044	9 031	8 866	9 318	13 506	11 455	11 291	10 765	9 472
11.3	Lichokopytníci	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11.4	Ovce a kozy	62	57	48	66	75	45	53	79	99	104
11.5	Drůbež	7 420	6 325	5 073	4 948	5 810	6 796	6 353	5 209	4 657	5 160
11.6	Ostatní zvířata	81	90	23	23	23	78	78	20	20	20
12	ŽIVOČIŠNÉ VÝROBKÝ	25 344	18 442	20 465	23 021	23 113	22 846	22 636	21 436	22 189	22 535
12.1	Mléko	22 893	16 134	18 421	21 159	20 512	20 118	20 030	19 008	19 677	20 246
12.2	Vejce	2 429	2 284	2 006	1 807	2 564	2 705	2 576	2 396	2 464	2 257
12.3	Ostatní živočišné výrobky	23	24	37	55	49	23	30	32	48	41
13	ŽIVOČIŠNÁ PRODUKCE (11+12)	52 417	42 402	40 890	43 417	45 020	49 605	46 849	43 858	43 541	43 123
14	PRODUKCE ZEMĚDĚLSKÝCH VÝROBKŮ (10+13)	114 926	93 517	97 841	113 655	112 224	107 077	102 809	94 574	102 727	102 230
15	PRODUKCE ZEMĚDĚLSKÝCH SLUŽEB	2 657	2 602	2 709	2 728	2 782	1 395	1 312	1 356	1 330	1 285
16	ZEMĚDĚLSKÁ PRODUKCE (14+15)	117 582	96 119	100 549	116 383	119 376	108 472	104 120	95 930	104 056	96 590
17	NEZEMĚDĚLSKÉ VEDLEJŠÍ ČINNOSTI (NEODDĚLITELNÉ)	2 194	1 697	2 057	2 483	2 452	2 198	1 978	2 008	2 287	2 003
17.1	Zpracování zemědělských výrobků	1 815	1 403	1 797	2 160	2 113	1 873	1 722	1 779	2 007	1 713
17.2	Ostatní neoddělitelné vedlejší činnosti (zboží a služby)	379	293	260	323	339	326	256	229	280	290
18	PRODUKCE ZEMĚDĚLSKÉHO ODVĚTVÍ (16+17)	119 776	97 816	102 606	118 866	121 828	110 670	106 098	97 938	106 344	98 594

1) Semidefinitivní údaje.

2) Předběžné údaje.

Pramen: ČSÚ - [http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/i/tab_7_zemcr/\\$File/c-210744-11.xls](http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/i/tab_7_zemcr/$File/c-210744-11.xls)

Zpracoval: H. Gregorová (ČSÚ)

10.1/03 - SZÚ - Důchod ze zemědělské činnosti v základních cenách (mil. Kč)

Kód	Ukazatel	Základní běžné ceny					Základní stálé ceny roku 2000				
		2008	2009	2010	2011 ¹⁾	2012 ²⁾	2008	2009	2010	2011 ¹⁾	2012 ²⁾
18	PRODUKCE ZEMĚDĚLSKÉHO ODVĚTVÍ	119 776	97 816	102 606	118 866	121 828	110 670	106 098	97 938	106 344	98 594
19	MEZISPOTŘEBA CELKEM	88 907	78 684	78 170	84 025	88 312	72 859	69 863	68 366	68 709	68 595
20	HRUBÁ PŘIDANÁ HODNOTA V ZÁKLADNÍCH CENÁCH (18-19)	30 868	19 132	24 436	34 841	33 516	37 811	36 235	29 572	37 634	29 999
21	SPOTŘEBA FIXNÍHO KAPITÁLU	14 610	14 211	14 255	14 825	14 973	12 442	12 249	12 375	12 894	12 976
22	ČISTÁ PŘIDANÁ HODNOTA V ZÁKLADNÍCH CENÁCH (20-21)	16 258	4 921	10 181	20 016	18 543	25 370	23 986	17 198	24 741	17 024
23	NÁHRADY ZAMĚSTNANCŮM	26 056	24 636	23 984	24 317	24 779	-	-	-	-	-
24	OSTATNÍ DANĚ NA VÝROBU ³⁾	1 192	1 265	1 364	1 257	1 226	-	-	-	-	-
25	OSTATNÍ DOTACE NA VÝROBU	25 576	28 674	26 845	27 567	29 220	-	-	-	-	-
26	DŮCHOD Z FAKTORŮ (22-24+25)	40 642	32 330	35 662	46 326	46 536	-	-	-	-	-
27	ČISTÝ PROVOZNÍ PŘEBYTEK/SMÍŠENÝ DŮCHOD (26-23)	14 586	7 695	11 678	22 009	21 757	-	-	-	-	-
28	PŘEDEPSANÉ PACHTOVNÉ A OSTATNÍ NÁJEMNÉ Z NEMOVITOSTÍ	3 611	3 900	3 802	4 216	4 342	-	-	-	-	-
29	NÁKLADOVÉ ÚROKY	1 444	1 349	727	1 192	1 746	-	-	-	-	-
30	VÝNOSOVÉ ÚROKY	611	394	497	527	435	-	-	-	-	-
31	PODNIKATELSKÝ DŮCHOD (26-23-28-29+30)	10 143	2 840	7 645	17 128	16 104	-	-	-	-	-

10.1/04 - SZÚ - Kapitálový účet v základních cenách (mil. Kč)

Kód	Ukazatel	Základní běžné ceny				Základní stálé ceny roku 2000			
		2008	2009	2010	2011 ¹⁾	2008	2009	2010	2011 ¹⁾
32	HTFK ZEMĚDĚLSKÝCH VÝROBKŮ	3 185	2 841	2 312	2 354	3 051	3 200	2 488	2 344
32.1	HTFK Výsadby	215	198	190	207	115	116	116	113
32.2	HTFK Zvířata	2 970	2 643	2 122	2 147	2 936	3 084	2 373	2 231
33	HTFK NEZEMĚDĚLSKÝCH VÝROBKŮ	13 927	8 860	9 037	13 911	12 326	7 662	8 109	12 468
33.1	HTFK Stroje a zařízení	9 043	5 109	6 662	10 254	8 598	4 826	6 301	9 661
33.2	HTFK Budovy	4 850	3 730	2 355	3 625	3 698	2 819	1 789	2 777
33.3	Ostatní HTFK	34	21	20	31	30	17	19	30
34	HRUBÁ TVORBA FIXNÍHO KAPITÁLU (BEZ ODEČITATELNÉ DPH) (32+33)	17 112	11 701	11 350	16 265	15 377	10 862	10 597	14 812
35	ČISTÁ TVORBA FIXNÍHO KAPITÁLU (BEZ ODEČITATELNÉ DPH) (34-21)	2 502	-2 510	-2 905	1 440	2 935	-1 387	-1 777	1 918
36	ZMĚNA STAVU ZÁSOB	3 103	-484	-4 486	1 659	2 616	-730	-3 850	1 414
37	KAPITÁLOVÉ TRANSFERY	1 366	2 225	2 353	3 005	1 200	1 638	2 018	2 320
37.1	Investiční dotace	1200	2140	2 323	2 899	1 054	1 575	1 992	2 238
37.2	Ostatní kapitálové transfery	166	85	30	106	146	63	26	82,1

1) Semidefinitivní údaje.

2) Předběžné údaje.

3) Daně investiční v ČR neexistují.

Pramen: ČSÚ - [http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/i/tab_7_zemcr/\\$File/c-210744-11.xls](http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/i/tab_7_zemcr/$File/c-210744-11.xls)

Zpracoval: H. Gregorová (ČSÚ)

10.2/01 - Výsledky hospodaření podniků podle právní formy

Ukazatele	MJ	Fyzické osoby		Právnícké osoby		Celkem	
		2010	2011	2010	2011	2010	2011
Strukturální ukazatele							
Vstup pracovní síly	AWU/100 ha	2,70	2,70	3,06	2,88	2,96	2,83
Vstup neplacené pracovní síly	FWU/100 ha	2,11	2,11	0,01	0,01	0,59	0,59
Vstup placené pracovní síly	AWU/100 ha	0,59	0,59	3,05	2,87	2,36	2,24
Využívaná zemědělská půda	ha/podnik	75,1	75,5	973,1	995,4	224,5	227,4
z toho - obiloviny	%	40,9	40,5	43,5	44,0	42,8	43,0
- ostatní polní plodiny	%	16,4	15,2	18,9	17,9	18,2	17,2
- krmné plodiny	%	40,9	41,6	35,8	36,5	37,2	37,9
Pronajatá využívaná zem. půda	%	65,6	63,8	92,3	91,3	84,8	83,6
Počet dobytčích jednotek	DJ/100 ha	30,2	30,0	42,4	41,5	39,0	38,3
z toho - dojnice	DJ/100 ha	5,4	4,9	15,3	14,8	12,5	12,0
- ostatní skot	DJ/100 ha	19,9	20,0	18,5	18,5	18,9	18,9
- ovce a kozy	DJ/100 ha	1,0	1,5	0,1	0,0	0,3	0,5
- prasata	DJ/100 ha	3,3	2,8	7,2	6,7	6,1	5,6
- drůbež	DJ/100 ha	0,2	0,2	1,5	1,3	1,1	1,0
Intenzita chovu přežvýkavců	DJ/ha ¹⁾	0,6	0,6	0,9	0,9	0,8	0,8
Ukazatele standardního výstupu EU							
Celková produkce	Kč/ha	22 004	25 054	31 909	36 800	29 147	33 544
Produkce rostlinné výroby	Kč/ha	15 574	18 010	17 546	20 939	16 997	20 127
Produkce živočišné výroby	Kč/ha	5 799	5 974	11 822	12 750	10 143	10 872
Ostatní produkce	Kč/ha	631	1 070	2 540	3 111	2 008	2 545
Celkové náklady	Kč/ha	24 131	24 708	39 530	41 959	35 237	37 177
Výrobní spotřeba	Kč/ha	17 083	17 844	25 270	27 233	22 987	24 630
Provozní dotace a podpory celkem	Kč/ha	8 869	8 999	8 555	8 546	8 643	8 671
- Top Up a ostatní dotace na výrobu	Kč/ha	1 444	739	1 889	1 168	1 765	1 049
- environmentální dotace	Kč/ha	1 607	1 801	1 059	1 106	1 212	1 299
- dotace na LFA	Kč/ha	1 098	1 104	686	677	801	796
- ostatní platby na rozvoj venkova	Kč/ha	36	44	4	8	13	18
- dotace na výrobní spotřebu	Kč/ha	521	524	756	804	691	726
- dotace na externí faktory	Kč/ha	118	136	118	113	118	119
- jednotná platba na plochu	Kč/ha	4 044	4 650	4 043	4 670	4 044	4 664
Daně a poplatky	Kč/ha	226	239	259	212	249	219
Hrubá přidaná hodnota	Kč/ha	13 564	15 970	14 936	17 902	14 553	17 366
Odpisy	Kč/ha	4 320	4 114	3 311	3 591	3 593	3 736
Čistá přidaná hodnota	Kč/ha	9 244	11 856	11 624	14 311	10 961	13 630
Mzdové náklady ²⁾	Kč/ha	1 441	1 445	8 821	9 099	6 763	6 978
Pachtovné	Kč/ha	832	855	1 625	1 496	1 404	1 318
Nákladové úroky	Kč/ha	454	450	503	540	490	515
Dotace investiční	Kč/ha	431	665	634	929	577	856
Důchod ze zemědělské činnosti ³⁾	Kč/ha	6 947	9 771	1 309	4 104	2 881	5 675
x							
Aktiva celkem	Kč/ha	69 656	72 413	92 448	100 258	86 093	92 539
Stálá aktiva	Kč/ha	56 090	56 978	68 116	73 640	64 763	69 021
Oběžná aktiva	Kč/ha	13 566	15 436	24 331	26 618	21 330	23 518
Vlastní kapitál	Kč/ha	62 350	64 642	67 777	74 058	66 264	71 448
Cizí zdroje	Kč/ha	7 306	7 771	24 671	26 199	19 830	21 091
ČPH / AWU	tis. Kč/AWU	342,1	438,8	380,1	497,1	370,4	481,6
Důchod ze zemědělské činnosti/FWU	tis. Kč/FWU	328,7	463,5	x	x	x	x
Výrobní spotřeba/celková produkce	%	77,64	71,22	79,19	74,00	78,87	73,43
Obrat celkových aktiv ⁴⁾	x	0,32	0,35	0,35	0,37	0,34	0,36
Míra zadluženosti ⁵⁾	%	10,49	10,73	26,69	26,13	23,03	22,79
Výnosnost celkového kapitálu ⁶⁾	%	9,97	13,49	1,42	4,09	3,35	6,13

1) Intenzita chovu přežvýkavců je kalkulována na hektar krmných plodin.

2) Mzdové náklady se vztahují pouze na placenou pracovní sílu.

3) Důchod ze zemědělské činnosti obsahuje odměnu neplacené pracovní síly. Náklady na externí faktory (najatá práce, najatá půda a cizí kapitál) jsou odpočteny.

4) Obrat celkových aktiv = celková produkce / aktiva celkem (%).

5) Míra zadluženosti = cizí zdroje / aktiva celkem (%).

6) Výnosnost celkového kapitálu = důchod ze zemědělské činnosti / aktiva celkem (%).

Pramen: Zemědělská účetní datová síť FADN CZ

Zpracoval: J. Špička (ÚZEI)

10.2/02 - Výsledky hospodaření podniků podle LFA

Ukazatele	MJ	Převažující horské LFA (H) ¹⁾		Převažující ostatní LFA (O) ²⁾		Převážně mimo LFA (N) ³⁾		Celkem	
		2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011
Strukturální ukazatele									
Vstup pracovní síly	AWU/100 ha	2,61	2,49	2,74	2,64	3,18	3,07	2,96	2,83
Vstup neplacené pracovní síly	FWU/100 ha	0,67	0,65	0,57	0,57	0,59	0,58	0,59	0,59
Vstup placené pracovní síly	AWU/100 ha	1,95	1,84	2,17	2,07	2,59	2,49	2,36	2,24
Využívaná zemědělská půda	ha/podnik	189,8	202,5	248,1	239,7	222,9	227,4	224,5	227,4
z toho - obiloviny	%	16,1	15,7	34,6	37,0	54,6	55,5	42,8	43,0
- ostatní polní plodiny	%	5,4	5,3	14,1	13,8	24,0	23,1	18,2	17,2
- krmné plodiny	%	78,1	77,5	50,4	48,6	18,6	18,5	37,2	37,9
Pronajatá využívaná zem. půda	%	77,9	75,4	84,9	84,1	86,7	85,8	84,8	83,6
Počet dobytčích jednotek	DJ/100 ha	48,6	47,4	45,5	44,7	32,7	31,0	39,0	38,3
z toho - dojnice	DJ/100 ha	12,6	11,6	15,1	14,3	11,0	10,6	12,5	12,0
- ostatní skot	DJ/100 ha	32,3	31,5	24,5	24,0	12,0	11,6	18,9	18,9
- ovce a kozy	DJ/100 ha	0,8	0,9	0,6	0,6	0,1	0,2	0,3	0,5
- prasata	DJ/100 ha	1,6	1,9	4,0	4,8	8,5	7,4	6,1	5,6
- drůbež	DJ/100 ha	1,1	1,1	1,1	0,8	1,1	1,2	1,1	1,0
Intenzita chovu přežvýkavců	DJ/ha ⁴⁾	0,6	0,6	0,8	0,8	1,2	1,2	0,8	0,8
Ukazatele standardního výstupu EU									
Celková produkce	Kč/ha	17 847	18 803	25 296	29 209	34 423	41 045	29 147	33 544
Produkce rostlinné výroby	Kč/ha	6 608	7 255	11 777	14 489	22 835	28 003	16 997	20 127
Produkce živočišné výroby	Kč/ha	9 818	10 133	11 468	12 295	9 450	10 075	10 143	10 872
Ostatní produkce	Kč/ha	1 421	1 416	2 051	2 425	2 139	2 968	2 008	2 545
Celkové náklady	Kč/ha	26 831	27 077	31 538	33 795	39 652	42 611	35 237	37 177
Výrobní spotřeba	Kč/ha	17 059	17 419	20 943	22 620	25 769	28 220	22 987	24 630
Provozní dotace a podpory celkem	Kč/ha	12 432	12 346	9 044	8 818	7 398	7 469	8 643	8 671
- Top Up a ostatní dotace na výrobu	Kč/ha	1 827	923	1 659	847	1 812	1 232	1 765	1 049
- environmentální dotace	Kč/ha	3 239	3 424	1 475	1 493	517	525	1 212	1 299
- dotace na LFA	Kč/ha	2 747	2 752	1 094	993	110	70	801	796
- ostatní platby na rozvoj venkova	Kč/ha	27	29	13	23	9	11	13	18
- dotace na výrobní spotřebu	Kč/ha	460	465	655	684	773	835	691	726
- dotace na externí faktory	Kč/ha	86	89	112	118	130	129	118	119
- jednotná platba na plochu	Kč/ha	4 046	4 664	4 035	4 659	4 048	4 668	4 044	4 664
Daně a poplatky	Kč/ha	170	160	198	179	301	266	249	219
Hrubá příd. hodnota	Kč/ha	13 050	13 569	13 198	15 229	15 751	20 029	14 553	17 366
Odpisy	Kč/ha	3 229	3 133	3 096	3 354	3 982	4 189	3 593	3 736
Čistá příd. hodnota	Kč/ha	9 821	10 436	10 102	11 875	11 769	15 839	10 961	13 630
Mzdové náklady ⁵⁾	Kč/ha	5 300	5 342	6 132	6 343	7 525	7 920	6 763	6 978
Pachtovné	Kč/ha	767	744	879	935	1 883	1 764	1 404	1 318
Nákladové úroky	Kč/ha	477	438	488	543	494	518	490	515
Dotace investiční	Kč/ha	332	889	518	944	677	783	577	856
Důchod ze zemědělské činnosti ⁶⁾	Kč/ha	3 609	4 801	3 121	4 998	2 545	6 420	2 881	5 675
x									
Aktiva celkem	Kč/ha	74 547	74 643	79 624	86 881	92 975	101 929	86 093	92 539
Stálá aktiva	Kč/ha	57 720	57 237	60 311	66 240	69 259	74 528	64 763	69 021
Oběžná aktiva	Kč/ha	16 827	17 406	19 313	20 641	23 716	27 401	21 330	23 518
Vlastní kapitál	Kč/ha	57 191	57 452	59 906	65 153	72 421	80 129	66 264	71 448
Cizí zdroje	Kč/ha	17 357	17 191	19 717	21 728	20 554	21 800	19 830	21 091
ČPH / AWU	tis. Kč/AWU	375,7	419,3	368,2	449,4	370,4	516,6	370,4	481,6
Výrobní spotřeba/celková produkce	%	95,59	92,64	82,79	77,44	74,86	68,75	78,87	73,43
Obrat celkových aktiv ⁷⁾	x	0,24	0,25	0,32	0,34	0,37	0,40	0,34	0,36
Míra zadluženosti ⁸⁾	%	23,28	23,03	24,76	25,01	22,11	21,39	23,03	22,79
Výnosnost celkového kapitálu ⁹⁾	%	4,84	6,43	3,92	5,75	2,74	6,30	3,35	6,13

1) Více než 50 % z. p. v H.

2) Více než 50 % z. p. v O a S, pokud H bude menší než 50 %.

3) Více než 50 % z. p. mimo LFA.

4) Intenzita chovu přežvýkavců je kalkulována na hektar krmných plodin.

5) Mzdové náklady vs vztahují pouze na placenou pracovní sílu.

6) Důchod ze zemědělské činnosti obsahuje odměnu neplacené pracovní síly. Náklady na externí faktory (najatá práce, najatá půda a cizí kapitál) jsou odpočteny.

7) Obrat celkových aktiv = celková produkce / aktiva celkem (%).

8) Míra zadluženosti = cizí zdroje / aktiva celkem (%).

9) Výnosnost celkového kapitálu = důchod ze zemědělské činnosti / aktiva celkem (%).

Pramen: Zemědělská účetní datová síť FADN CZ

Zpracoval: J. Špička (ÚZEI)

10.2/03 - Výsledky hospodaření podniků podle výrobního zaměření

Ukazatele	MJ	Položka výroba		Produkce mléka		Chov skotu		Smíšená výroba		Celkem		MJ	Chov prasat a drůbeže	
		2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011		2010	2011
Strukturální ukazatele														
Vstup pracovní síly	AWU/100 ha	1,99	2,01	3,69	3,79	2,17	2,08	3,14	2,98	2,96	2,83	AWU/podnik	11,03	8,83
Vstup neplacené pracovní síly	FWU/100 ha	0,70	0,70	0,77	0,74	0,92	0,92	0,28	0,28	0,59	0,59	FWU/podnik	0,99	1,01
Vstup placené pracovní síly	AWU/100 ha	1,28	1,31	2,93	3,05	1,25	1,16	2,86	2,70	2,36	2,24	AWU/podnik	10,04	7,83
Využívaná zemědělská půda	ha/podnik	183,4	182,1	220,1	240,1	144,4	147,6	429,3	436,9	224,5	227,4	ha/podnik	29,1	37,5
z toho - obiloviny	%	61,1	62,2	29,3	28,3	7,5	6,9	45,8	46,6	42,8	43,0	%	18,4	23,6
- ostatní polní plodiny	%	30,0	27,8	7,6	7,5	2,0	1,6	18,6	18,2	18,2	17,2	%	5,8	5,8
- krmné plodiny	%	6,8	8,0	62,7	64,2	89,9	89,6	34,4	34,0	37,2	37,9	%	4,8	8,1
Pronajatá využívaná zem. půda	%	81,7	81,6	84,2	83,6	75,5	72,9	89,1	87,9	84,8	83,6	%	25,6	33,6
Počet dobytých jednotek	DJ/100 ha	6,8	6,4	61,4	62,2	45,5	44,7	49,8	48,1	39,0	38,3	DJ/podnik	653,2	600,4
z toho - dojnice	DJ/100 ha	1,2	0,5	34,2	35,7	4,6	3,3	16,8	16,4	12,5	12,0	DJ/podnik	0,0	0,0
- ostatní skot	DJ/100 ha	3,6	3,8	26,1	25,9	37,8	37,6	20,3	20,0	18,9	18,9	DJ/podnik	2,2	1,2
- ovce a kozy	DJ/100 ha	0,1	0,1	0,0	0,1	1,9	2,3	0,1	0,2	0,3	0,5	DJ/podnik	0,3	0,1
- prasata	DJ/100 ha	1,9	1,9	1,1	0,5	0,7	0,4	10,4	9,6	6,1	5,6	DJ/podnik	357,0	312,2
- drůbež	DJ/100 ha	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	2,1	1,9	1,1	1,0	DJ/podnik	293,7	286,8
Intenzita chovu přežvýkavců	DJ/ha ¹⁾	0,6	0,5	1,0	1,0	0,5	0,5	1,1	1,1	0,8	0,8	DJ/ha	0,5	0,1
Ukazatele standardního výstupu EU														
Celková produkce	Kč/ha	24 105	29 399	30 564	38 125	12 106	12 834	32 459	38 303	29 147	33 544	tis. Kč/podnik	20 509	19 213
Produkce rostlinné výroby	Kč/ha	21 438	26 419	9 556	11 594	5 226	5 066	15 642	20 353	16 997	20 127	tis. Kč/podnik	657	907
Produkce živočišné výroby	Kč/ha	1 414	1 260	19 607	23 218	5 901	5 936	14 118	14 962	10 143	10 872	tis. Kč/podnik	18 777	16 726
Ostatní produkce	Kč/ha	1 253	1 721	1 400	3 313	979	1 833	2 699	2 988	2 008	2 545	tis. Kč/podnik	1 075	1 580
Celkové náklady	Kč/ha	27 396	29 699	36 681	42 630	20 974	21 597	39 342	42 267	35 237	37 177	tis. Kč/podnik	21 104	20 857
Výrobní spotřeba	Kč/ha	18 301	20 072	24 033	28 108	13 802	14 097	25 566	28 009	22 987	24 630	tis. Kč/podnik	16 923	17 037
Průvazní dotace a podpory celkem	Kč/ha	6 534	6 688	10 032	9 986	13 148	13 281	8 177	8 089	8 643	8 671	tis. Kč/podnik	533	563
- Top-Up a ostatní dotace na výrobu	Kč/ha	1 290	723	2 236	1 439	1 687	792	1 957	1 224	1 765	1 049	tis. Kč/podnik	77	53
- environmentální dotace	Kč/ha	287	342	1 565	1 656	4 102	4 513	769	749	1 212	1 299	tis. Kč/podnik	18	14
- dotace na LFA	Kč/ha	68	71	1 444	1 417	2 871	2 854	516	480	801	796	tis. Kč/podnik	9	7
- ostatní platby na rozvoj venkova	Kč/ha	15	17	9	10	26	35	8	15	13	18	tis. Kč/podnik	1	4
- dotace na výrobní spotřebu	Kč/ha	691	725	611	640	347	345	765	839	691	726	tis. Kč/podnik	308	306
- dotace na externí faktory	Kč/ha	129	132	123	156	63	87	122	117	118	119	tis. Kč/podnik	6	2
- jednotná platba na plochu	Kč/ha	4 054	4 678	4 045	4 669	4 053	4 655	4 039	4 665	4 044	4 664	tis. Kč/podnik	114	176
Daně a poplatky	Kč/ha	266	236	223	196	175	160	258	223	249	219	tis. Kč/podnik	63	57
Hrubá příd. hodnota	Kč/ha	12 072	15 779	16 340	19 808	11 277	11 858	14 812	18 159	14 553	17 366	tis. Kč/podnik	4 057	2 682
Odpisy	Kč/ha	3 478	3 605	3 948	4 272	2 767	2 982	3 462	3 640	3 593	3 736	tis. Kč/podnik	990	1 198
Čistá příd. hodnota	Kč/ha	8 595	12 174	12 392	15 536	8 510	8 877	11 351	14 519	10 961	13 630	tis. Kč/podnik	3 067	1 483
Mzdové náklady ²⁾	Kč/ha	3 778	4 070	7 393	8 650	3 202	3 364	8 465	8 715	6 763	6 978	tis. Kč/podnik	2 931	2 426
Pachtovné	Kč/ha	1 463	1 553	734	875	765	754	1 318	1 350	1 404	1 318	tis. Kč/podnik	194	106
Nákladové úroky	Kč/ha	377	399	574	726	437	399	531	552	490	515	tis. Kč/podnik	67	89
Dotace investiční	Kč/ha	175	559	332	942	245	584	616	931	577	856	tis. Kč/podnik	110	649
Důchod ze zemědělské činnosti ³⁾	Kč/ha	3 152	6 710	4 024	6 228	4 351	4 943	1 651	4 832	2 881	5 675	tis. Kč/podnik	-14	-489
x														
Aktiva celkem	Kč/ha	61 868	66 757	95 910	111 848	63 405	68 019	97 108	103 956	86 093	92 539	tis. Kč/podnik	35 771	33 225
Stálá aktiva	Kč/ha	46 700	48 537	75 116	88 572	49 001	51 819	72 575	77 162	64 763	69 021	tis. Kč/podnik	25 031	24 459
Oběžná aktiva	Kč/ha	15 168	18 220	20 794	23 275	14 404	16 200	24 533	26 795	21 330	23 518	tis. Kč/podnik	10 740	8 766
Vlastní kapitál	Kč/ha	49 999	53 826	73 263	82 993	51 436	54 673	73 140	79 104	66 264	71 448	tis. Kč/podnik	25 873	23 962
Cizí zdroje	Kč/ha	11 868	12 931	22 647	28 855	11 970	13 346	23 968	24 852	19 830	21 091	tis. Kč/podnik	9 898	9 263
ČPH / AWU	tis. Kč/AWU	432,3	606,2	335,4	409,8	391,8	426,1	361,9	487,0	370,4	481,6	tis. Kč/AWU	278,1	167,9
Výrobní spotřeba/celková produkce	%	75,92	68,27	78,63	73,73	114,01	109,84	78,76	73,13	78,87	73,43	%	82,51	88,68
Obrát celkových aktiv ⁴⁾	x	0,39	0,44	0,32	0,34	0,19	0,19	0,33	0,37	0,34	0,36	x	0,57	0,58
Míra zadluženosti ⁵⁾	%	19,18	19,37	23,61	25,80	18,88	19,62	24,68	23,91	23,03	22,79	%	27,67	27,88
Výnosnost celkového kapitálu ⁶⁾	%	5,10	10,05	4,20	5,57	6,86	7,27	1,70	4,65	3,35	6,13	%	-0,04	-1,47

1) Intenzita chovu přežvýkavců je kalkulována na hektar krmných plodin.

2) Mzdové náklady se vztahují pouze na placenou pracovní sílu.

3) Důchod ze zemědělské činnosti obsahuje odměnu neplacené pracovní síly. Náklady na externí faktory (najatá práce, najatá půda a cizí kapitál) jsou odpočteny.

4) Obrát celkových aktiv = celková produkce / aktiva celkem (%).

5) Míra zadluženosti = cizí zdroje / aktiva celkem (%).

6) Výnosnost celkového kapitálu = důchod ze zemědělské činnosti / aktiva celkem (%).

Pramen: Zemědělská účetní datová síť FADN CZ

Zpracoval: J. Špička (ÚZEI)

10.2/04 - Výsledky hospodaření podniků podle třídy ekonomické velikosti

Ukazatele	MJ	Malé a pod středem		Střední		Velké		Největší		Celkem	
		IV. - VI.		VII. - IX.		X. - XI.		XII. - XIV.		2010	2011
		2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011		
Strukturální ukazatele											
Vstup pracovní síly	AWU/100 ha	3,88	3,77	2,39	2,25	2,54	2,42	3,24	3,12	2,96	2,83
Vstup neplacené pracovní síly	FWU/100 ha	3,72	3,59	0,73	0,75	0,08	0,08	0,00	0,00	0,59	0,59
Vstup placené pracovní síly	AWU/100 ha	0,17	0,18	1,66	1,50	2,46	2,34	3,24	3,12	2,36	2,24
Využívaná zemědělská půda	ha/podnik	36,7	37,6	221,1	218,1	822,8	881,7	1 895,3	1 960,6	224,5	227,4
z toho - obiloviny	%	29,7	30,7	38,6	37,6	48,1	46,9	46,5	47,8	42,8	43,0
- ostatní polní plodiny	%	10,9	9,1	15,1	13,8	20,5	19,3	20,9	20,3	18,2	17,2
- krmné plodiny	%	57,3	55,8	44,2	46,6	28,7	32,1	31,2	30,7	37,2	37,9
Pronajatá využívaná zem. půda	%	52,5	53,0	80,7	78,4	89,7	89,5	92,9	91,6	84,8	83,6
Počet dobytčích jednotek	DJ/100 ha	36,6	34,9	26,7	28,7	30,1	30,2	50,1	47,7	39,0	38,3
z toho - dojnice	DJ/100 ha	2,7	2,4	5,3	5,2	11,5	10,7	19,5	18,8	12,5	12,0
- ostatní skot	DJ/100 ha	27,9	24,9	17,8	20,2	14,4	14,8	19,0	18,2	18,9	18,9
- ovce a kozy	DJ/100 ha	2,4	3,5	0,2	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,5
- prasata	DJ/100 ha	3,0	2,9	2,8	2,3	3,0	3,2	9,8	9,1	6,1	5,6
- drůbež	DJ/100 ha	0,0	0,0	0,3	0,4	1,1	1,3	1,8	1,5	1,1	1,0
Intenzita chovu přežvýkavců	DJ/ha ¹⁾	0,6	0,5	0,5	0,5	0,9	0,8	1,2	1,2	0,8	0,8
Ukazatele standardního výstupu EU											
Celková produkce	Kč/ha	18 802	21 074	23 195	24 721	27 069	30 106	35 739	42 867	29 147	33 544
Produkce rostlinné výroby	Kč/ha	12 644	14 124	17 358	17 974	17 391	19 685	17 585	22 919	16 997	20 127
Produkce živočišné výroby	Kč/ha	5 313	5 540	4 836	5 475	7 908	8 222	15 194	16 256	10 143	10 872
Ostatní produkce	Kč/ha	845	1 409	1 002	1 272	1 770	2 199	2 960	3 692	2 008	2 545
Celkové náklady	Kč/ha	22 212	21 695	28 181	28 081	32 666	34 405	43 250	47 103	35 237	37 177
Výrobní spotřeba	Kč/ha	15 896	15 876	18 462	18 679	21 133	22 586	27 919	30 900	22 987	24 630
Provozní dotace a podpory celkem	Kč/ha	9 842	9 952	9 396	9 531	8 097	8 160	8 088	8 038	8 643	8 671
- Top-Up a ostatní dotace na výrobu	Kč/ha	1 392	587	1 371	713	1 666	940	2 122	1 394	1 765	1 049
- environmentální dotace	Kč/ha	2 219	2 515	2 024	2 189	916	1 017	582	583	1 212	1 299
- dotace na LFA	Kč/ha	1 670	1 650	1 256	1 275	602	670	393	357	801	796
- ostatní platby na rozvoj venkova	Kč/ha	62	82	12	17	11	11	4	6	13	18
- dotace na výrobní spotřebu	Kč/ha	414	419	562	537	718	736	822	907	691	726
- dotace na externí faktory	Kč/ha	49	77	123	134	136	115	124	121	118	119
- jednotná platba na plochu	Kč/ha	4 036	4 622	4 047	4 666	4 049	4 671	4 041	4 670	4 044	4 664
Daně a poplatky	Kč/ha	290	301	181	183	222	172	292	239	249	219
Hrubá příd. hodnota	Kč/ha	12 458	14 849	13 948	15 390	13 811	15 508	15 616	19 766	14 553	17 366
Odpisy	Kč/ha	5 038	4 513	3 467	3 699	2 958	3 038	3 560	3 827	3 593	3 736
Čistá příd. hodnota	Kč/ha	7 420	10 336	10 481	11 692	10 852	12 470	12 056	15 940	10 961	13 630
Mzdové náklady ²⁾	Kč/ha	352	401	4 171	3 996	6 886	7 033	9 720	10 232	6 763	6 978
Pachtovné	Kč/ha	593	602	1 640	1 247	1 262	1 300	1 477	1 526	1 404	1 318
Nákladové úroky	Kč/ha	333	302	442	461	427	448	573	618	490	515
Dotace investiční	Kč/ha	428	618	322	838	903	565	665	1 019	577	856
Důchod ze zemědělské činnosti ³⁾	Kč/ha	6 570	9 648	4 551	6 826	3 181	4 254	951	4 582	2 881	5 675
x											
Aktiva celkem	Kč/ha	86 330	83 728	63 226	69 716	72 502	75 673	104 575	114 217	86 093	92 539
Stálá aktiva	Kč/ha	69 497	66 054	47 398	52 195	52 986	54 410	78 277	84 971	64 763	69 021
Oběžná aktiva	Kč/ha	16 833	17 674	15 828	17 522	19 516	21 263	26 298	29 246	21 330	23 518
Vlastní kapitál	Kč/ha	80 817	78 355	50 149	55 611	52 327	55 000	77 565	85 246	66 264	71 448
Cizí zdroje	Kč/ha	5 513	5 373	13 077	14 106	20 175	20 674	27 010	28 972	19 830	21 091
ČPH / AWU	tis. Kč/AWU	191,2	274,3	438,5	518,9	426,5	516,1	371,5	511,3	370,4	481,6
Výrobní spotřeba/celková produkce	%	84,54	75,34	79,59	75,56	78,07	75,02	78,12	72,08	78,87	73,43
Obrat celkových aktiv ⁴⁾	x	0,22	0,25	0,37	0,35	0,37	0,40	0,34	0,38	0,34	0,36
Míra zadluženosti ⁵⁾	%	6,39	6,42	20,68	20,23	27,83	27,32	25,83	25,37	23,03	22,79
Výnosnost celkového kapitálu ⁶⁾	%	7,61	11,52	7,20	9,79	4,39	5,62	0,91	4,01	3,35	6,13

1) Intenzita chovu přežvýkavců je kalkulována na hektar krmných plodin.

2) Mzdové náklady se vztahují pouze na placenou pracovní sílu.

3) Důchod ze zemědělské činnosti obsahuje odměnu neplacené pracovní síly. Náklady na externí faktory (najatá práce, najatá půda a cizí kapitál) jsou odpočteny.

4) Obrat celkových aktiv = celková produkce / aktiva celkem (%).

5) Míra zadluženosti = cizí zdroje / aktiva celkem (%).

6) Výnosnost celkového kapitálu = důchod ze zemědělské činnosti / aktiva celkem (%).

Pramen: Zemědělská účetní datová síť FADN CZ

Zpracoval: J. Špička (ÚZEI)

10.2/05 - Přehled směrů investic¹⁾ v rámci podopatření PRV I.1.1 Modernizace zemědělských podniků v letech 2008-2012

Kategorie podopatření I.1.1 (121)	Proplaceno projektů						Proplacená částka	Podíl částky z celku	Podíl žádostí - právní forma		Podíl žádostí - LFA		Podíl žádostí - mladý zemědělec	
	2008	2009	2010	2011	2012	2008-12	2008-12 (Kč)	%	% FO	% PO	% ANO	% NE	% ANO	% NE
ŽIVOČIŠNÁ VÝROBA	158	387	450	559	375	1 929	5 077 805 171	76,0	34	66	68	32	25	75
Investice převážně do zemědělských staveb vč. nezbytných manipulačních prostor pro ŽV	84	230	248	324	221	1 107	3 318 730 357	49,7	31	69	66	34	23	77
Chov skotu	38	124	110	152	100	524	1 256 321 923	18,8	36	64	81	19	23	77
Chov dojnic	21	62	52	53	29	217	866 519 050	13,0	18	82	65	35	11	89
Chov ovcí a koz	2	4	12	10	8	36	36 006 346	0,5	83	17	92	8	58	42
Chov prasat	17	34	47	49	30	177	632 068 063	9,5	15	85	37	63	14	86
Chov drůbeže	3	1	16	38	36	94	480 363 722	7,2	11	89	32	68	24	76
Chov ostatních zvířat (koně atd.)	3	5	11	22	18	59	47 451 253	0,7	78	22	64	36	71	29
Investice převážně do techniky a technologií pro ŽV	37	57	74	80	40	288	385 929 934	5,8	46	54	70	30	31	69
Chov skotu včetně dojnic	31	40	60	54	23	208	119 274 031	1,8	52	48	81	19	30	70
Chov ovcí a koz	1	3	2	0	2	8	3 942 112	0,1	88	13	88	13	50	50
Chov prasat	1	9	6	8	1	25	39 652 761	0,6	20	80	36	64	12	88
Chov drůbeže	3	5	5	16	11	40	221 389 732	3,3	13	88	28	73	35	65
Chov ostatních zvířat (koně atd.)	1	0	1	2	3	7	1 671 298	0,0	100	0	100	0	86	14
Investice do výstavby nebo rekonstrukce skladovacích prostor pro druhotné produkty ŽV (jímky, hnojiště)	11	48	43	49	36	187	458 098 087	6,9	21	79	62	38	13	87
Investice do výstavby nebo rekonstrukce skladů pro objemná a jadrná krmiva	26	52	85	106	78	347	915 046 793	13,7	44	56	77	23	34	66
ROSTLINNÁ VÝROBA	67	138	185	183	99	672	1 603 263 778	24,0	39	61	29	71	36	64
Investice převážně do zemědělských staveb pro RV	33	90	140	129	75	467	1 157 019 219	17,3	43	57	28	72	39	61
Výstavba či rekonstrukce skladovacích prostor pro produkty RV	22	65	86	86	59	318	894 899 307	13,4	44	56	37	63	36	64
Výstavba či rekonstrukce nosných konstrukcí trvalých kultur	6	17	36	30	12	101	162 666 087	2,4	29	71	4	96	44	56
Výstavba a rekonstrukce krycích konstrukcí (skleníky, pařeniště apod.)	5	8	18	13	4	48	99 453 825	1,5	63	38	23	77	54	46
Investice převážně do techniky a technologií pro RV	28	45	39	46	21	179	426 986 001	6,4	28	72	29	71	29	71
Investice do zpracování a využití biomasy	6	3	6	8	3	26	19 258 558	0,3	31	69	46	54	31	69
CELKEM	225	525	635	742	474	2 601	6 681 068 949	100,0	35	65	58	42	28	72

1) Zařazení podniků bylo revidováno.

Pramen: Zpracováno na základě dat poskytnutých Řídícím orgánem PRV (MZE)

Zpracoval: J. Špička, M. Hruška, T. Medonos (ÚZEI)

11/01 - Rekapitulace výdajů do agrokompexu ČR podle hlavních směrů podpor (mil. Kč)

Podpory	2011			2012 ^p		
	ČR	EU	celkem	ČR	EU	celkem
Přímé platby	1 339	18 386	19 725	575	20 878	21 453
- SAPS	0	16 496	16 496	0	18 998	18 998
- oddělená platba za cukr	0	1 094	1 094	0	1 080	1 080
- oddělená platba za rajčata	0	10	10	0	10	10
- podpora dojnic	0	786	786	0	465	465
- zvláštní komoditní podpory	0	0	0	0	325	325
- národní doplňkové platby	1 284	0	1 284	500	0	500
- ostatní komoditní podpory (dotace MZe)	55	0	55	75	0	75
PRV 2007-2013	3 141	11 123	14 264	2 663	9 333	11 996
- osa I	896	2 688	3 584	791	2 374	3 165
- osa II ¹⁾	1 496	5 971	7 467	1 179	4 702	5 881
<i>. platby LFA a NATURA 2000</i>	533	2 137	2 670	241	965	1 206
- osa III	525	1 577	2 102	504	1 512	2 016
- osa IV	214	856	1 070	178	711	889
- osa V	10	31	41	11	34	45
OP Rybářství	54	163	218	32	97	129
Národní podpory rezortu MZe	5 610	0	5 610	5 814	0	5 814
- výdaje MZe (dotace, NV, ostatní)	2 951	0	2 951	2 907	0	2 907
- podpory PGRLF	970	0	970	1 074	0	1 074
- pozemkové úřady	847	0	847	830	0	830
- výdaje ost. institucí rezortu	842	0	842	1 003	0	1 003
Národní podpory ost. rezortů	2 042	0	2 042	2 034	0	2 034
- MŽP, MPO, MD	138	0	138	138	0	138
- daňové a podobné úlevy	1 904	0	1 904	1 896	0	1 896
Organizace trhu (SOT)	119	329	447	118	305	423
- subvence vývozu	0	20	20	0	4	4
- ostatní výdaje v rámci SOT	119	309	427	118	301	419
Celkem	12 305	30 001	42 306	11 236	30 613	41 850

p = předpoklad k 30. 6. 2013.

1) Včetně opatření HRDP v období 2008-09, hrazené ze zdrojů PRV.

Pramen: podklady MZe; SZIF; PGRLF a další instituce

Zpracoval: T. Doucha (ÚZEI)